

Виходить в Чернівцях
що середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
застереження. — Реклампні неопечатані
вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор. — сот.
на пів року	10 „ — „
на чверть року	5 „ — „
на місяць	1 „ 70 „

Поодинокое число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсерати
платні в Чернівцях.

Запросини.

Із сим числом починає ся XVII.
річник „Буковини“.

„Буковина“ виходить ме і в но-
вим році як доси (три рази на ти-
ждень) а передплата остає теж та
сама себто

на рік	20 корон
„ піврік	10 „
„ чвертьрік	5 „
„ місяць	1 к. 70 с.

Звертаємось з умильною прось-
бою до всіх, кому дороге добро бу-
ковинської Русі, о моральну і ма-
теріяльну підмогу для нашого ви-
давництва в новім році.

Головні збори тов. „Руска Школа“ в Чернівцях.

Сеї неділі відбули ся запові-
джені головні збори тов. „Руска
Школа“ в „Народнім Домі“ в Чер-
нівцях. Присутних було 77 членів;
число справді поважне, але на я-
ких 300 руских учителів та учи-
тельок таки не велике; а коли зва-
жимо, що межі присутними було
28 осіб з черновецького заміського,
23 з кіцманського а 18 з черновець-
кого міського повіту, наколи із сто-
рожинецького прибуло всего лише 5
осіб, ба з вижницького навіть тільки
2, з прочих же ніхто; то вийде
соромна байдужність великої части-
ни нашого учительства. Вимівку
найде кожний з несприятливих, але
звинити всіх їх годі, проте конче
зазначити, що це багато з них не
має ніколи часу, гроша і т. д., а
властиво почути обовязку, щоби брати
участь в справах, що обходять не
то загальне або шкільництво, але й
такі їх власний інтерес...

Сконстатувавши, що явило ся
приписане статутами число членів,
отворив голова товариства проф.
Омельян Попович о 2½ год. збори,
витаючи присутних, а передусім тих
неструджених учителів-патріотів, що
від 13 років, себто від заснованя
тов. „Руска Школа“, є его вірни-
ми і ревними членами, яких дай
Боже діклати ся і з молодших то-
варистів. Голова завзиває всіх до
широї ради-поради і щоби не стіс-
няли ся урядовим становищем его
до учительства, бо товариство має
на меті тільки добро шкільництва
і учительства, а ніяких иньших побіч-
них цілей не має. А щоби усунути
всякий сумнів в тім згляді, рішив ся
він не прийняти евентуального по-
новного вибору на голову товари-
ства.

По промові голови рішили збори
не відчитувати протоколу з тогід-
них зборів, бо він був друкований
в „Буковині“ і проте відомий чле-
нам, що й одобряють его.

Відтак відчитав голова іменем
уступаючого відділу слідуєче спра-

вздане з діяльності за минувший
рік:

Рівно в рік по тогідних голов-
них зборах зібрали ся ми знов, що-
би здати самим собі справу з на-
шої діяльності в товаристві „Руска
Школа“, що поставило собі перед
13 роками хорошу і всякого труду
гідну задачу, дбати о руске шкіль-
ництво і учительство на Буковині.
Хоч і не викаже наше справоздане
за минувший рік незвичайного ру-
ху в товаристві а тим то й не за-
пише воно великих здобутків для
руского шкільництва і учительства,
то все таки можемо сміло сказа-
ти, що і сей рік не пав марно, та
що наше товариство було найді-
яльвійше зі всіх подібних на Бу-
ковині.

Пригляньмо ся нашій діяльнос-
ти ближше. Властивий рух нашого
товариства повинен відбувати ся
в наших філіях, а головний відділ
тов. має его оживляти і зібравши
та розібравши те, що вийде із то-
го руху, старати ся здійснити те,
що може вийти рускому шкільниц-
тву і учительству на користь.

Рух у наших філіях був різно-
родний. Найдіяльнішою була сего
року філія черновецька, що не тіль-
ки мала найбільше зборів але й
подавала головному відділові най-
більше материялу до дальшої робо-
ти. Замітний був також живіший
рух у філії станівській, менший
був він сего року в кіцманській,
за те віджила філія вижницька і є
надія, що впливови нового голови
сеї філії удасть ся підняти єї не-
бавом до рівні з прочими. Наймен-
ше діяльною була філія серетська, де
число ревних членів і щирих Ру-
синів, на жаль ще дуже маленьке.
Однак є надія, що нові сили, які
прибувають у сей повіт, занесуть
туди більше патріотичного духа. На
конець прибула с. р. товариству
ще шеста філія в Путилові, що
небавом розпочне роботу в глухій
куті нашої занедбаной Гуцульщини,
що дай Боже!

Подрібноє справоздання про ді-
яльність наших філій не можемо
на жаль подати, позаяк ні один ви-
діл філіяльний помімо кількарзо-
вої просьби головного відділу не
надіслав его в конечнім до того ре-
чинця, себто до 6. с. м. Впрочім
ті справоздання відомі нам з „Бу-
ковини“, де були свого часу дру-
ковані. Примічаємо ще, що голов-
ний відділ вислав на всі філіяльні
збори своїх делегатів, крім послід-
них зборів станівської філії, на ко-
трі висланий делегат спізнився поїзд.

Важніші пропозиції філій, го-
ловно черновецької, залагодив голо-
вний відділ ось як: Тогідних пети-
цій до союму не міг відділ вносити
наново задля вельми короткої се-
сій, призначеної виключно для пола-
годження бюджету краєвого. Нову-ж
петицію о квартирове для учителів
народних не внесено до краєвої ра-
ди шкільної, бо вона порушила
справу активних додатків для учи-

телів на лад таких додатків для
державних урядників, чим би по-
ліщено долю всіх, що не займа-
ють місць управителів, котрим при-
слугує право на помешкане або
квартирове. За те відновив голов-
ний відділ петицію о засноване
руских шкіл народних в Чернів-
цях, скликавши збори родичів шкіль-
ної молодіжи рускої, що й підпи-
сали петицію в числі зверх 200 душ.
Рішене сеї справи відложено до
сконстатованя успіхів руских дітей,
що вийшли з 2 руских клас черно-
вецьких шкіл до 3. німецької. Тоді
буде й пора упімнути ся наново о
право Русинів черновецьких.

Осібної бібліотеки нашого тов.
рішив відділ не отворяти, а за те
постарати ся, щоби „Народний Дім“
чим скорше отворив свою бібліоте-
ку, та щоби власти шкільні подбали
більше о помножене шкільних бі-
бліотек.

Видане збірки всіх законів і
розпорядків шкільних в рускій мо-
ві надто трудне і коштовне, тому
ухвалив відділ видати лише найва-
жніші для народу закони, що вже
перекладає на руску мову п. др.
Стоцкий.

Виданем відповідніших для на-
ших шкіл книжок рахункових, ду-
же пожадане так що-до плану на-
наукового, як і що-до методи і
практичних потреб народу, неміг
відділ доси зайняти ся задля браку
фондів і позаяк член, до котрого
голова удавав ся, доси не вигото-
вив рукописи.

За те видав головний відділ за-
повіджених тогді „10 казок для ді-
точок“, „Малій катехизис“, два на-
клади ювілейної книжочки „Наш
Цісар“ написаної безкористовно
професором Ом. Поповичем, заку-
пив і друкує власне методичну
працю „Наука наглядна“ п. уч. Га-
вришука, а з новим роком стане
друкувати в „Буковині“ і особними
відбитками „Педагогіку“ Баранов-
ського, переложену безкористовно п.
проф. Юліаном Кобилянським; все
під редакцією проф. Поповича.

Про фінансовий стан сих ви-
давництв здасть справу управитель
наших виравництв п. уч. Данилюк.
Тут замітимо лише, що конче на-
шим філіям зайняти ся розпрудува-
нем наших видавництв не тільки
задля дальшого фахового образова-
ня самого учительства, але задля
ширення просвіти між народом а
головно межі молодіжею, але й за-
для придбання фондів на нові ви-
давництва.

І минувшого року існував за-
ходами нашого тов. курс, в котрім
приготовляли ся ученики до вступ-
ного іспиту гімназійального. Курс
числив до 50 фреквентантів, з ко-
трих здало іспит 36. Наше това-
риство дякує на сім місци сердеш-
но п. уч. Танасієви Руснакови, що
вже пять років вчить в сім курсі
зовсім безкористовно, так само й
п. уч. Данилюкови, що вчав в нім

с. р. і п. надуч. Камінському за
відступлене шкільної комнати.

Крім сеї моральної помочи спо-
магало наше товариство молодіж
шкільну після своїх скупих средств
фінансових і материяльно, про що
свідчить справоздане касове.

З него довідають ся хвальні
збори про доходи й розходи нашого
товариства подрібно. Згадаємо
тут тільки з подякою про запомо-
гу високого буковинського союму
на минувший і на сей рік, а при
тім і про ту справді не нову але
тим прикрішу обставину, що на
звини 300 учителів та учительок
руских шкіл ледво 100 почувало
ся до обовязку, зложити на това-
риство мізерну вкладуу 2 корон
річно. За прочу інтелігенцію руску
не згадуємо, між нею є ледво
кілька білих круків, що належать
до нашого товариства, котрого оста-
точною головною ціллю є добра на-
ука і добре виховане молодіжи ру-
ської, отже й дітей тих, що жалують
на наше товариство одної-одніської
корони на цілий рік. От і все, що
мали ми сказати про те, що зроби-
ло наше товариство в минувшим
році. Та сей огляд нашої діяльнос-
ти був би без вартости, коли-б ми
з него не добули висновків на бу-
дуче. Критичні наші замітки при
поодиноких справах, про які згаду-
вало наше справоздане, є заразом
сказівкою для діяльності будучого
головного відділу і відділів філіяль-
них. А коли зберемо що найваж-
нійше до купи, то вийде із сего
справоздання наука така:

Треба більшої агітації зі сторо-
ни членів, що свідомі ваги нашого
товариства, між байдужними това-
риствами і всіма Русинами, щоби
приступали до нашого товариства;

треба віділам філіяльним дбати
про більший товариський рух, час-
тійші збори, цікаві і живі розправи,
точні справоздання про них і внесе-
ня до головного відділу, пильніше
стягане вкладок і як найширше
розповсюджене ідей і видань то-
вариства;

треба на конець головному ви-
ділові пильнувати, аби відділи філі-
яльні не засипляли ні одної справи,
що до них належать, розбирати до-
бре й виконувати скоро і докладно
одобрені внесення філій, та дбати про
громадний наклад добрих видавництв
для учительства, родичів і молодіжи.

Бажаючи з усеї сили, щоби си-
ми для нашого товариства а тим то
й для будучности буковинської Русі
спасенними гадками-намірами пере-
няло ся як найбільше наших чле-
нів, складає уступаючий відділ свій
уряд у Ваші руки.

„Обшарники.“

(Письмо православного священника).

Сегорічні вибори до Віденської ради державної наробили багато галасу на Буковині, викликали багато сварок і ненависті, але спам'ятали і не одну дрімучу одиницю і заставили її повернути ся в сей або той бік, а не сидіти на цідилі бездільно. При тім показало ся одно дуже наглядно, що прихвостнів кацапських стало вже дуже мало, міжтим як прихвостнів нашої щиро-народної рускої партії прибуло дуже а дуже помітно. І се зовсім природно. Кацапики буковинські не мають робучого осередку, а їх наміри такі мізерні і неприродні, що людям розумним, совісним і діяльним нема причини туди належати; наша знов програма взята з життя народу а провідники щиро-народного руху так чинні і спосібні, що загал народу і більшість щирих учених людей радо пристали до сеї партії і збільшили її значіне на Буковині. Одна тільки частина учених людей довгий час вагала ся виявити себе щирими Русинами і стати поруч до праці з нашими прочими просвітителами, а то — на жаль — наше духовенство. Яка сему причина? Як може се бути, аби цілий стан був Русинам ворожий? Се ось як стало ся. Церква має в державі свою автономію, то значить управляє собою сама. Найвища власть нашої православної церкви є консисторія і Митрополит. Міжтим склало ся так, що коли по смерті справедливого владики Бенделі треба було назначити его наслідника, то був тоді краєвим президентом Алезані, що сам мало уважав свої урядові справи і полишив їх зовсім своїм радникам Ренеєви і Стирчі. Ті собі за плечима Алезанього потайно витягнули на митрополичий престіл хитрого Морара, що був не-раз караний і відігнаний зі служби задля волоського завязтку і крайньої неюдескости. Як тільки Морар зарвав архи-пастирський жезл в руки, то затрясла ся ціла Буковина, а насамперед православне духовенство, що почуло наскрізь его желізню руку. Морар враз з Стирчами та Ренеєми запанував консисторією і деканатами, так що не стало і одного священика, котрий би відважив ся спротивити ся волі его або консисторії. Тоді — чуючи себе єдиним паном в краю — заявив владику отверто, що на Буковині є тільки Волохи, а хто відважив би ся казати, що преці є і Русини, то той уніят і того зараз укарати. Панотці одже настрашили ся перед карами, одні кинули все і вже нічим не займали ся, аби не дай Боже не стягнути на себе якусь примху; другі — рухливі і без чести — (а таких було найбільше) оциганили своє ім'я і аби сподобати ся Морареві, заявили, що будуть радо з руского народу шкуру лупити а волоскому кадити; лише кількох честних і твердих священиків позістало рускому народови вірних, махнуло рукою на Морареві почеси, бо не хотіло сплямити своє прадідне руске ім'я. Се тягнуло ся через 15 літ пановання Морара і его румунізаторської консисторії. Міжтим озде вже п'ять літ, від коли — дякувати Богови — Морар в гробі,

а два роки, від коли цїсар назначив теперішньому справедливому владиці двох дорадників — Русинів. Чому-ж ще і тепер панує несправедливість Морарева і чому ще і тепер трясує ся панотці перед его желізною рукою і не пристають до руского народу, а держать все ще тільки з Волохами? Несправедливість Морарева була придумана дуже зручно і хитро і приспособлювана через довгий час, так що закорінилася в духовенстві і здобула собі багато сліпих сторонників, що і сего дня ще бушують в краю. Але сила і власть її відпала враз зі смертю її ватажка і з закінченням пановання румунізаторів консисторії. Також не можна казати, що нібито духовенство і далісе трясє ся перед тою ворожою силою і все ще в цілості вороже рускому народови. Протинно, кожний день приносять нам відрадніші вісти, густо-часто довідуєм ся про учинки духовенства нашому народови прихильні і се дає нам повід до надії, що у нас на Буковині таки засвітить колись сонце. Таке панотці то сьвітло сонця і сіль землі, они є природні провідники народу, ануко високопреподобні і преподобні приставайте лише до прочих знаних вже народови просвітителів і провідників, чи не вийде то на користь і на славу цілого народу і на вашу власну? Не дивіть ся на то, що вас може ганити будуть кацапи, бо і то діти Морара. Пригадайте собі тільки, як він голубив кацапів, хоть був знаний воріг Славян? А чому? Аби ними побивати руский нарід і его долю.

Та ви скажете, панове громадо, як зайшла „Руска Рада“ від виборів аж до Морара і кацапів? Зайшла так, бо при виборах нашого Пігуляка показало ся, що є ще багато панотців оголомшених Морарем, але знов, що багато вже пристають до нас і що кацапи Морареві вже так як би сконали тут на Буковині. То видимо з уніятської газети „Галичанин“, де в ч. 281 описують кацапи тоті вибори. Драбик став кандидатом на посла против православного Пігуляка з намови Мораревих румунізаторів і дістав 70 голосів, значить румунізаторських прихвостнів-панотців є ще по руских селах спора купка. Кацапи знов, котрих можна вже порахувати на пальцях, геть побаламутили ся, так що одні йшли з румунізаторами, другі йшли против них а треті плюнули геть на все і пішли би з сеї керні найрадше десь в пустиню. Найвідрадніше спіснути нам про тих панотців, що на вернули ся назад до руского народу, бо так указала їм їх совість і честь. Попри знаних вже народолобців-священиків, будуть і сї нові приятелі з вдячностю прийняті руским народом, бо они принесуть своєму народови і собі тільки честь. Але як віднесли ся до них Морареві недобитки кацапи? От зостать ся на нас і на них і машкарять їх ось як: „Обшарники, машини правительства!“ Но, но, панове кацапінята, ваші проклони ще пережиємо, бо з нами Бог, дні призначені тепер для нас. Вам призначено маліти — нам умножати ся і кріпшати. Де голос наш лиш дійде, де праведне слово наше загомонить, там услухайте і ви прочі панотці голос наш і ставайте гурмою в ради знаних духовних руских народолобців. Нехай раз

стане згода і єдність в руским народі, нехай пастирі не відлучають ся від стада, нехай стадо іде за пастирями. В єдності не лиш сила руского народу, але і Ваша сила, панотці!

Із „Рускої Ради“.

Нова рада державна.

Склад нової ради державної можна тепер по довершених виборах докладно обчислити.

Під виглядом народности, то Німці зискали у тих виборах загалом 3 мандати, а то оден в чеських краях, а оден у полуднево-славянських, котрі страждали оден мандат на користь Італійців.

Склад сторонництва політичних змінив ся значно на користь струй радикальних, як під зглядом народним, так і суспільним особливо серед Німців.

Сторонництво прусофільське, німецько-радикальне Шенерера і Вольфа вийде до нової ради державної у силі понад 20 послів, а може навіть 23. Давніше було їх 6, а із Др. Барайгером 7. Тепер будуть они представляти оден із сильніших клубів, мають достаточне число підписів на інтерпеляції і внесення зичайні і наглі. Треба пам'ятати о сьм, що значне число послів сторонництва німецько-народного, іменно послі із Каринтії, Сольнограду і Стирії усе підпирали Вольфа і взагалі гравітують до его радикалізму народного. Вольф і тов. можуть уже тепер децидувати у kwestії, чи рада державна буде здатна до праці, чи задля обструкцій не рушуть з місця. Ніяка зміна регуляміну не порадиць против сего. Проектовані об'єднання певно тільки заострять ситуацію. То люди здецидовані, що походять із інтелігенції і мають за собою багато молодіжи вищих шкіл у Відні, одже мають силу і у демонстраціях уличних. То сторонництво надасть дуже тон засіданням ради державної.

Друге сторонництво німецько-народне вийшло з виборів цілком змінене. Дотепер числило воно лиш 39 мандатів, а тепер зміцнило ся, що числить поверх 40 мандатів. Єсть оно під кожним зглядом дуже зближене до партії Вольфа, з яким конкурує так що до радикалізму народного, як і що до тенденцій суспільно-політичних. Зі згладу на зближаючі ся вибори соймові можна сподівати ся, що тенор їх промов еще більше заострить ся.

Християнсько-соціальні антисеміти, які у старій раді державній мали 28 мандатів, числять тепер тільки 26 мандатів. Може бути, що по уступленню Діпавлього (який упав при виборах) злучать ся вони з клерикалами, а у такім разі будуть вони партією правительственною і будуть числити разом около 60 мандатів. Але можна сподівати ся і сього, що хочаби здобути наново верх у Відні, де їх значіне під'унало на річ соціалістів, кинуть ся против правительства і будуть у тім суперечити із соціалістами.

Сторонництво німецько-поступове, яке у старій раді державній хитало ся то на право, то на ліво, утратило тепер знову кілька мандатів а чисельно не буде тепер більше від сторонництва Шенерера.

Молодочехи дізнали дивної судби. Страдали загалом 12 мандатів на річ аграристів і чеських народних соціалістів, а 2 або 3 мандати в користь клерикалів. Перейшли вони через різні компроміси, будуть против них виступати радикальні аграристи а і клерикали будуть їх притримувати. Будуть мати досить роботи із внутрішніми непорозуміннями і правдоподібно не збере ся їх 50 в новій раді державній. Так одже нова рада державна буде образом переходу між старою а новою Австрією. Той перехід після всякої правдоподібности не буде тревати довго. Мусить у короткім часі наступити вимірене справедливості для усіх народів. Так, як тепер є, не може довго бути.

НОВИНКИ.

Чернівці, 15-го січня 1901.

Від редакції. Через недогляд зачали ми в останнім числі нашої часописи за мин. рік друкувати новелю В. Герасимовича п. заг.: „Мантія“. Продовжене новелі і конець її буде аж у сьм році. Просимо проте тих Вп. предплатників, що не пренумерували „Буковини“ в р. 1900, щоби зголосили ся по се число часописи до адміністрації.

Персоналія. Радник висшого краєвого суду Адольф Френдель прибув в четвер до Чернівців і удав ся до Сучави. Подорож п. Френделя стоїть у звязи із довершеними в останніх часах арештованими задля крадіжки дерева.

Загальні збори товариства Буковинський Боян відбудуть ся в середу по пробі мішаного хору а не як було заповіджено у попередньому числі о 6 годині.

Ісп. Др. Туміярж повернув із Відня.

Конкурс на місце надучителя 2-класової школи у Вилавчу, (що буде розширена на 4 класів а вже числить 3 класів) з рускою викладовою мовою розписаний до кінця п. ст. січня с. р.

Комітет вечерковий анад. тов. „Союз“ має честь при адати ще раз П. Т. Публіці, що вечірниця з танцями відбудуть ся вже за тиждень, се є в неділю, 20. с. м. і що як до тепер заповідають ся як найліпше. Хто-би з недогляду не дістав запрошення, зволить зголосити ся до підписаних комітетових, ул. Петровича, 2. а сейчас ему запрошене вишле ся.

За комітет вечерковий:

О. Кобиланський, Е. Ярошинський,
голова, писар.

3 фінансової дирекції. На власну просьбу перенесла дирекція поборбів податкових: Герасима Форґачі із Сторожинця до Заставни, Антона Криклевича зі Заставни до Садагури і Густава Фанту зі Селетина до Станівців.

Огонь. Вочером дня 13 п. ст. січня вибух у рисунковій салі тутешнього учительського семінарія огонь, що був би з часом прибрив великі розміри, колиб не скоро поміч мійської огневої сторожі під командою пп. Шнірха і Візе. Шкода виносить яких 1000 корон. Будинок за а секурований.

Волохів фабрикують при конскрипції в Горосівцях, що подаємо до відомости наших послів, а наших патріотів по селах просимо о дальші вісти про румунізацію при конскрипції.

Краєвого інспектора шкільного просимо перед близьким кінцем куру загладити до учительської семінарії, де румунізатор Ботезат при останній класній перепанав сам оден споре число питомців — Русинів і самовільно понерекручував у свідцтвах імена на волоский лад. Час би вже положити конець румунізаторській сваволі у сій школі.

Померли: повітовий комісар в Сучаві Осип Богосевич в молодім віку, пенс. міської касвер в Чернівцях Райхарт в 78. р. життя.

Вижниця філія товариства „Руска Школа“ повідомляє отсим всіх своїх членів, як також і всіх щирих Русинів, що бажали-би в члені вступити, що дня 27. лат. січня 1901 відбуде ся конференція сеї філії в дівочій школі в Вашківцях о 1. годині по полудни з таким порядком денним: 1) Відчит Вп. П. учителя Б. Рубіша про теперішнє ілекане співу в наших народних школах. 2) Відчит Вп. П. учителя П. Гучки про поділ і оброблене наукової матерії в однокласових школах зі згладу на число призначених годин, як також зі згладу на ціль — і південну науку з поодинокими відділами і групами. 3) Вільні внесення. На порядок денний поставлено такі справи, що повинні-б заінтересувати кожного учителя; тому виділа надіє ся, що ніхто з учителів і учительок не відтатне ся і прибуде на конференцію висказати свої гадки, якіби тяжку свою працю улегшити, а шкільній молодіжи з науки подати більший хосен. Особних запрошень не розсилає ся. За виділ вижницької філії тов. „Руска Школа“ Г. Никорович голова, Б. Рубіш писар.

На сьв. Стефана обходив посол др. Стоцький свого патрона, день іменин і уродин. Не лиш черноречні Русини, але і інтелігентні Русини з цілого краю привитали его свої днини щирим серцем і бажали ще много а много літ прожити в частю і здравлю для добра Буковинських Русинів. Не забули за нашо-го Стефана і селяни і поприєслили свої днини і від себе сердечні бажання для него. Особливо газди і парубки з Глибокої прислали ему дуже щире письмо, в котрім кажуть, що „так як сьв. муч. Стефан був укаменований від воротів християнства, так і дра Стоцького каменують вороги руского народа за то, що він руский нарід напертає на дорогу правди. І так як сьв. муч. Стефан стояв за правдою, то его правда таки перемогла ворогів правди, а тепер він має заслугу перед Богом і людьми, так і Ви, дорогий приятелю, будете мати заслугу перед Богом і руским народом на Буковині за то, що Ви руским мужикам бідним, покривдженим показуєте дорогу, на котру ми вже і зачали виправляти ся, а до того най Господь Бог скріпить Ваші сили і на далі працювати на народній ниві“. За всі ті щирі желання як і за ласкаву пам'ять просить нас др. Стоцький зложити всім на тім місці сердечну подяку. Своєю невтомною працею буде він старати ся віддячити ся за добре серце для него.

Умів собі поради. В Америці навить і отці духовні мусять брати ся на способи, мусять заходити своїх парохіян з маньки, коли хотять, щоби церкву була повна. Значити умів поради собі один проповідник в Чикаго, і став ся славним так, що в его церкві тепер завжди повно людей. Він казав розліпити в місті слідуючу оповістку: Просить ся п'ятсот молодих панночок, щоби слідуючої неділі прийшли до церкви, в котрій о. А... буде говорити проповідь на тему: „Як би я був панночкою“. Успіх був величезний. До церкви зійшло ся багато тисячів людей, котрі котрі з великою цікавістю слухали як пастор із щирого серця розповідав про многі добрі діла, якими би він займав ся, та як вичисляв всі злі діла, котрих би уникав, як би він був скромною добре вихованою панночкою. За другу неділю була церква знов битко набита. Проповідник, бачите, оповістив прикладно, що запрошує п'ятсот молодих мужиків, котрим скаже, як може зодною короною на день, не лиш жити бідно, але ще й добре ділати. Імя проповідника стало так славне, що тепер люди приходять вже на годину на передперед богослуженням, щоби лиш захочти місце.

МАЛІЙ ФЕЙЛТОН.

Мантля*).

— Оповідане із військового життя. —

II.

(Конец).

Рекрут викрутив ся на обсясі, дуснув одним занятком об другий тай пішов приписовим кроком о свого ліжка.

У пілім цугу стало тих, як мак сій. Всі бачили і знали, що ж. п. цугефірер паний, то в таких випадках нема з ним жарту. Тож кождий влізид свою „деку“ і удавав, що спить.

— Води! — проговорив потиху цугефірер.

— Води! — сказав він вже ресеп-до; але якось ніхто не почув, бо його ліжка стояло оддалеки від дугих у куті.

— Antreten! — гукнув і пілім „цуг“ станув знов у ряді „Habt acht“.

Всім рекрутам дрожали ноги і страху. Перший, що стояв близько цугефірера, дістав в лице... Відтак цугефірер крикнув:

— Kehrt euch! Zug marsch! по воду...

Рекрути помашерували прос до поповки, що стояла недалеко. Пері два вхопили півкварту з водою, відтак зробили всі kehrt euch і помашерували до ліжка цугефірера.

— Вода her! — крикнув цугефірер і кварта повандрувала по руках, а в

нінці дістала ся до чесних рук цугефірера.

Напив ся.

— Abtreten! — гукнув і весь пігна-ло під „деку“.

На хвилино стало тихо... Чути було тільки соніт цугефірера і рівномірне стукання годинника.

Коли мене зараз спав на своїм ліжку Бабчинин. Се був якийсь дивний, дивний чоловік. Подібний був зовсім до бруса, що то його тесля з грубого обтесав, пай закарбував. Його рухи були якісь такі сонні, лінійні, що він все виглядав на заспаного, або на голодно-го. Однак ані одного, ані другого не можна було йому приписати, бо він усе спав як найбільше, а й усе за чотирох.

— Пане профессор, — нераз він каже до мене (титлував він мене так за те, що я йому листи писав до родини), пане профессор, — каже, — а може вам „випуцувати“ черевики?

Я вже знав, що то значить. Бабчинин звичайно промовляв до мене в той еносіб, як йому вже хліба не стало. Він знав, що я чотирох „вчасованих“ комісників не годе з'їсти за п'ять днів, тому то звичайно я давав йому половину, а він мені за те часом децю „випуцував“.

А й він сердешний справді страшно багатий. Нераз аж дивно отавало дивити ся, як зникав хліб у його великаньскім горлі.

Найцікавіше було у Бабчинина лице. Те лице нераз слідив я з великою цікавістю. Лице у Бабчинина то була якась маска. Напхле, велике, хоробливо жовте не відмалювало воно ніколи вражіння душі. Ніс задертий, кривий, зовсім не гармонізований із лицем, а тим більше із маленькими тусклыми, сірої краски очима і високим, випуклим чолом. Те чоло було теж цікаве. Дивлячись на него, здавало ся: сей чоловік мусить багато над усім думати. Однак глянь на очі, так зараз заперешся тому. Очі якісь такі тусклі, апатичні: читало ся у них: немов душа того чоловіка не приймає ніяких вражіння.

Однак той Бабчинин зі своєю оспалістю і деревляностію ставив мені нераз такі цікаві питання, але так байдужно, що мене виправляв у велике здивоване... Приміром каже: — Пане профессор, чому то Бог посилає на се, що нас у войску так мучать? Чи Він е, чи Його нема? Я нераз вже так щиро молив ся, щоби Бог показав чудо тай покарав нашого цугефірера. (До него він особливо мав жалє за часті побой). Пречний Бог тільки чудів показував. А може то ілюди брешуть? І скажіть мені, говорив він дальше, нащо того войска? На що тільки гроші видавати на него? Таж то дець „біліони“ коштує...

Гей, гей, а з нас деруть закутники шніру й душу за податки... Та нехай там вже гроші а той ще й самого чоловіка отгуть зневажають, б'ють, та не знають за що... Не знають, як би то так всі люди „взяли ся за руки“ тай сказали: ми не хочем войска? Чи би цесар пристав на те?

І Бабчинин розвивав мені свої способи реформи войска з то і плани, як би він його устроїв...

Питання такі у устах сего чоловіка деревляного заставляли мене до дивованя. Все те говорив він якось так монотонно без виразу, що здавало ся, мовби той чоловік говорив якусь на пам'ять вивчену річ, не здогаючи собі з того справи, що говорить... Та, — ба, питання в інших на прямах переконали мене, що Бабчинин справді багато думає над своїм положенням у войску тай про войско загалом...

Такі балаканки вели ми часто.

Бабчинини було дуже лихо. Його били „шаржі“, бо був „оферма“; товариші-ж не любили, бо був замкнений в собі, з ніким не вдавав ся і усе уперто мовчав. Всі наруги, обиди, побой і знущання зносили він у байдужності, як би сього давно сподівався, як би се йому давно належало ся.

Раз тільки, раз, бачив я, як Бабчинин плакав. Тай дивно воно виглядало, як сльози котили ся по тому апатичному, набрешкому лицю...

III.

Цугефірер не спав іще.

У сего дивна була натура. Не один уне ся тай спати лягає — а він ні. Ся-

де тай думає над тим, як би то кому „нса вибрати“.

Закурив цигаро, тай сидить. Думку думає.

Лежу я у ліжку, лежить і мій Бабчинин.

Не спимо оба.

— Пане профессор, — шенче Бабчинин.

— Що?

— Я хочу вийти...

— Ну, то йди. Кажу, возьми матаю на себе тай йди...

— Та колиж бо я бою ся вставати.

— Та чого? кого?

— Пана цугефірера. Лютий дуже.

Ще раз буде бив.

— Не бій ся — кажу — бери мантию тай йди...

— Та... „рульована“...*) їм розвину заче мене... Я хіба оттак по тухеньку вийду, без мантиї.

— Та простудиш ся, врешті не можна без мантиї йти.

Бабчинин замовк...

Встав по тихеньку і схиливши ся проліз до дверей витворив тихо і висунув ся на двір.

Цугефірер, здавало ся, сиди дрімав і не бачив Бабчинина.

Та в німні встав і вийшов теж на двір.

Ну — думаю — бідний Бабчинин набере.

І справді почули ся кроки за дверима. Двері із доскотом відчинили ся... Наперевлетів Бабчинин піпнутий, а за ним вийшов заточуючись цугефірер.

Взяв ся поплід боки тай каже:

— Infaterist Бабчинин цу мір...

Бабчинин стояв ні живий ні мертвий у кутку... Стоїть, ні не трусить ся ні нічого, тільки стоїть тай дивить ся своїми тусклыми очима на цугефірера...

— Цу мір! каже ще раз цугефірер.

Бабчинин не іде, стоїть...

— Цу мір! Хлоне-с-е! не чуєш зичить як звів цугефірер...

— Несубординация, хлоне! я тобі дам!...

Цугефірер прискочив до Бабчинина і ударив його що сили пистуком у лице... Бабчинин захитав ся... Луск! другий раз, в друге лице... Луск... луск... луск... роздавали ся удари а бідний Бабчинин хитав ся то в одну то в другу сторону...

А п.я кр...! а лайдацьке насінє! а злодій! а драбе! А офермо режіментова!... ричав цугефірер а удари синались як град по лицю, грудях і плечах Бабчинина...

— Де мантия? гукав цугефірер і бив дальше. — Ти п.я кр...ов, батяру знаєш що „бефель“ єсть! Ти знаєш? знаєш, знаєш, знаєш, повтаряв він і бив притім що сили пистуком Бабчинина у тімні...

— Ти знаєш, що без мантиї не вольно йти? Знаєш? знаєш?... і бив дальше що сили у груди...

Пустила ся кров Бабчинини з носа і рота, тай текла, текла, та кров бідна рікою... На сорочці видно було п'ясуток кроваві, червоні, що ярко відбивали ся у блідім світлі свічки...

Бабчинин обтер рукавом кров із лица.

— Габт ахт! верескнув не своїм голосом цугефірер... Не руш! ти знаєш, що то габт ахт? Ти „пущку“ обтираєш? Чекай небоже я тобі ще більше її виточу! І знов роздав ся глухий відголос удару в лице...

— То ти без мантиї ходиш? Скажи п.я кр...ов, чому ти без мантиї, без мантиї... — ричав він — чого без мантиї на двір ходиш?...

Бабчинин мовчав...

— Скажеш? чи ні?

Мовчанка.

— Не скажеш?

— Луск! — роздав ся удар.

— Kehrt euch! Marsch!...

Скагований Бабчинин обернув ся машинально і хитаючись мов паний підходив поволи до ліжка.

Переходив — тай саме тоді блідий промінь освітив його обкривлене лице...

По нім текли сльози... Бабчинин перший раз від двох місяців плакав... Страх як дивно виглядали ті сльози на його лицю... Він плакав не скрививши ся зовсім. Він терпів великий біль певно — але того зовсім не було можна пізнати по нім. Лице його все було однакове — мов воскова маска... Тільки сльози ринули із очей, а з грудий виривало ся тихе

*) Мантию все на ніч складає ся (zusammenrollen).

хлипане... як плаканє тої дитини, що їй якусь кривду зроблено. То був страшний плач. Я бачив всілякі плачі, але сей був за всі найстрашніший, бо Бабчинин не умів плакати...

Він підійшов до ліжка, сів тай хлипане...

— Бабчинин, кажу, пиши ся завтра „марод“¹⁾, а я оповім лйтантові про те, що стало ся...

— Не треба, каже, тай хлипане...

— Давіть ся! — наставив він руку тай показав два вибиті зуби, що їх тепер виняв із рота... Давіть ся, каже... І за що се? За що? за що? І він знов захлипане...

У мені все бурило ся... Та я став його утихомирювати... По якийсь хвили він утих і вліз під „деку“.

Цугефірер згасив свою свічку і у „цимбрі“ стало темно. Незадовго він захрапів.

— Може ти голоден, кажу, по тихо до Бабчинина...

— Голоден, каже, кризь хлипане, — тай хліба уже не маю...

— Возьми собі мій із полиці...

Він взяв хліб і став їсти покаячечним ротом. І в і плакав мабуть, бо чути було хлипане... Тай мені потекли сльози.

Вскорі зморив і мене сон. Я заснув. Засипляючи, чув я, як Бабчинин їв зазято хліб...

IV.

— Auf! крикнув „оде дня“²⁾.

Я зірзав ся і глянув на Бабчинина ліжка. Його не було.

— Певно вийшов на двір, нім я збудив ся.

У комнаті зробив ся нервовий рух. Лиш цугефірер спав іще немов убитий. Він мав привілей довше спати.

За рухом і збиранням призабув я на хвилину на Бабчинина.

Аж тут за вікном счинив ся якийсь гамір. Глянув я в той бік, а там купка жовнів обступила за парканом якесь дерево... Щось голосно говорять і притім дуже живо гестикулюють...

На дереві щось висіло неначе плахта або мундір якийсь... Дивлюсь, а тут вже з'явили ся два жовніри з „нафляцтованими багнетами“ і станули коло дерева. Всі, що там були, уступились...

Я вибіг на двір... Я глянув і залерів. На дереві висів Бабчинин... На його напхлїм лицю позамерзала чорна запекла кров. Та лице, хоть в хвилі смерті терпіло певно великий біль, — не скривило ся зовсім. Було подібне до жовтої воскової маски... Тільки у кутках очей видніли ся дві замерзлі кульки, се мабуть були сльози...

Він мав на собі мундир і шапку. Коли убрав ся, як вийшов, ніхто не видів. Певно хотів утікати, та инанше надумав ся. Висів на своїм власнім „пущнурі“.

Прийшла комісія: кількох офіцерів і двох „режіментарців“, що то їх Бабчинин дуже за життя бояв ся. Зняли трупа, тай взяли ся на місці робити протокол. Кликнули і мене — тай і я оповів цілу вчерашню цугефірерову комедию.

Від того дня рекрути повеселішали. Не стало цугефірера. Пішов до „гарнізону“.

Як розбирали Бабчинини трупа, то знайшли іще у него в кишені кавалок комісіяка.

Се він узяв собі сердешний на дорогу...

Шершенівці 8—10/XII. 1899.

Володимир Герасимович.

¹⁾ Хорим.

²⁾ Той, що має денну службу і будить.

Від адміністрації.

Всім передплатникам „Буковини“, що залягають з більшим довгом, застановляємо висилку на рік 1901. Заразом заявляєм, що реклямації довжників будуть безуспішні, хіба би передплатник заявив писемно, що буде дальше предплачувати нашу часопись, а належитість заплатити пізнійше.

Адміністрація.

Найбільша різдвяна Вистава

В торгов. домі Б. БАЛЬТІНЕСТРА (молод.) Чернівці, ул. Головна ч. 3.

Склад ц. к. привілейної фабрики товарів з альпаки і хіньського срібла В. Бахмана і Сп. у Відні.

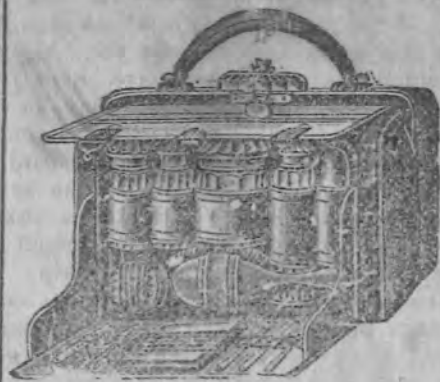
Бронзові і всілякі річи зі старого срібла як: найновішого заграничного фабризату годинників канделябрів, карабок, гарнітури до писани і куреня, всілякі фігури і т.п.

Річи зі шкіри: торби для дам і мужчин до подорожи, касети, пуделка на листи, торбинки на корм, дамські пуляресі кешонкові і ручні з найліпшої шкіри і т. п.

Капелюхи краватки і убрання: з наступаючих найславніших фабрик фільцових капелюхів: Barsalino, Giuseppe, Fratello в Александрії, I. Heine, Ita в Відні, Josef Pichler's і сини в Грацу.

Принагідне купно: бурштинові цигарниці від зр. 1-25, 1-50, 2-—, 2-50, 3-—, 4-—, 5-—, до 10 зр. разом з футераліком. Правдиві кози з верблюдної вовни, камаши з сукна і шкіри для дам мужчин і дитий.

Товари обувяні, лиш добрі фабрикати для панів, дам, дівчат і дитий. Головний склад Французкої фабрики обуви А. Capek і Howlett & White, в Англії.

Річи з футрів і різні потреби для дитий: правдиві перекі зарукави і ковчуги для дам і панів як також різні пшні вибори з футрів в великім виборі і уміркованих цінах. — Плясники для дитий лиш в ліпшій гатунку від 1 - 10 літ.

Зимові річи гачковані: правдивий сідний убир егерський від W. Beuger's і сини Bregen, все сорти вовняні кафтанки, сподні, панчохи до стрігання черева, кофти і т. п. камаши, рукавиці для дам панів і дитий викладані шкірою і без шкіри. Кукухи рукавиці до поїзду.

Кальози і снігові черевики: найбільший склад з найбільшої петербурскої фабрик.

Рік заснованя 1892.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

ДНІСТЕР

перше і одинокє руске Товариство асекураційне, обезпечає будинки, урядженє домашнє, скот, господарскі знаряди, збіжє в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шкід огневих.

Стан фондів гваранційних з днем 31-го грудня 1899 виносить:

Фонд резервовий .	245.814	кор.	52	сот.	
Резерва премій .	148.480	"	—	"	
" спеціальна .	1.624	"	80	"	
Фонд основний .	72.000	"	—	"	
" емірیتالний .	18.166	"	60	"	
					486.145 кор. 92 сот.

Тарифи „Дністра“ дуже умірковані, услія обезпечень користні, а шкоди ліквідують ся безпоровочно. До кінця 1899 року виносили виплачені шкоди 1.669.565 кор. 38 сот. Поліси „Дністра“ приймає Банк краєвий при позичках гіпотечних.

На жите можна обезпечитись ерез „Дністер“ в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає найкористивіші услія, престаєє своїми фондами найбільшу гваранцію і видає поліси і квіти в рускім язичі.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“, стоваришенє зареєстрованє з обмеженою порукою, уділяє позички за оплатою 5 1/2% і 1% додатку на кошта адміністративні заїнтабуляцією або порукою двох відповідних ручителів, до сплати в ратах на 3 до 10 літ і приймає вкладки до опроцентования від членів і третих осіб по 4%. Удїл членський виносить 50 кор., вписове 2 кор. Членом бути і позичку дістати може тільки член обезпечений в „Дністрі“. Інформації уділяє Дирекция листовно.

Зголошеня о удїленє агенцій в окрестностях де нема близько агентів „Дністра“, приймає ся. „Дністер“ виплатив агентам по конець 1890 р. провізії 216.714 кор.

Львів, Ринок ч. 10. (дім „Просьвіти“).

Шкільні повідомлення і Schulnachrichten

є на складі

в друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях
отворена в неділю і сьвято від 9 до 11 години рано.

П. Т.

Маю честь завідомити Вн. П. Т. Публику, що отворив я три улици Головної (Enzenberg-Hauptstrasse) ч. 8 в подвірю (на право) Высшим ц. к. Правительством концесіонований

КАНТОР ПОСЕРЕДНИЦТВА

„під Проведінієм“

котрий ку загальному вдоволеню в повнім zakresie своєї діяльності буде займатися всілякого рода посередництвом, поручуючи Вн. П. Т. Властителям дібр, фільварків як також і приватним Особам різного рода службовий персонал а іменю: Мамки, няньки, дівчата, панни служниці, кухарки, юкюївки, панни до товариства, гардеробни, бони, виховачки; дальше прібків, сторожів, стангретів, фирманів, льокаїв, камердинерів, економів, писарів, управителів, офіціалістів, прив., кухарів, стрільців і т. д. заперякуючи з горі, за совіетний і ретельний мюю поручений персонал службовий, бо опирати ся буду на рекомендації з остатного їх побуту в службі і лиш такий персонал буду достарчувати.

Для Осіб шукаючих занятя, о скільки се буде в мої можности, стреміти буду до того, аби як найборше і найліпше занятє їм вняти, і боронити їх буду перед онуканьством факторів, котрі не уповажнені до двани занятя.

В надїї, що так Вн. П. Т. Публика, котрий залежить на дорій службі, як також і Пов. Персонал службовий, котрий доброго занятя шукає, шільно мої стремління і совіетну працю зволють ласкаво підперти, пишу ся

з поважанєм

Евгеній Александер Лебенштайн.

Для шкіл народних
вийшли цілком нсві друки
можна получить в

Друкарні „Рускої Ради“

в Чернівцях, ул. Петроича ч. 4

котрі суть:

Каталоги, Classen-Buch, Wochenbuch Повідомлення шкільні, Schulnachrichten, Lehrerkataster, Schulkataster, Inspectionsbericht, Jahresausweis, Schulversäumnissausweis, Сьвідомства відхідні, Gestionsprotokoll, Quittunga, Сьвідомства увільнення, фреквентацийні, Frenquentations Zeugis, Schulmatrik, Inventar Katalog der Schüler Bibliothek, Competenten-Tabelle, Qualifications-Tabelle, Aufforderung zum Schulbesuche, Завізанє, Auszug aus der Schulbesuchs-Tabel; також друки і книги для кас райфайзейских усе викінчєє на добрім папери дуже гарним друком і

дешевше якде инде.

Виходить в Чернівцях
що сєреди, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністр. і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
застереженє. — Рекламний неопечатаний
вільні від порга.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік . . . 30 Кор. — сот.
на пів року . . . 10 „ — „
на чверть року . . . 5 „ — „
на місяць . . . 1 „ 70 „

Поодинокє число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсєрати
платні в Чернівцях.

Головні збори тов. „Руска Школа“ в Чернівцях.

(Конець).

По відчитаню справозданя з діяльності виділу в минувшій році забирає слово п. надуч. Дарій Пігуляк і в довшій промові, котру, як каже одобрив виділ черновецької філії, закидує, що заява виділу в справі статі „Буковина“: „Чи ви Русини“ незадовольняє, що виділ не предложив меморіалу черновецької філії в справі обсади місць в Рогізнї і Новій-Жучці неекваліфікованими з рускої мови учителями, далі що виділ заявляє супроти проектів бесідника дотично ріжних петицій а вадрукованих в „Буковині“ пасивне ставовиско, від так, що виділ головний складає ся з самих неучителів, а вкінці що виділ не присилував „Буковину“ до відкликаня всіх єї закидів, зроблених в статі „Чи ви Русини“? На конець ставляє бесідник відповідні до сих закидів внесеня а крім того ще й те, щоби будучий виділ виїс петицію о признає учителям рангів державних урядників, підвищення плати і квінквенї та унїформи, щоби павшалі шкільні підвищено і щоби їх виплачували податкові уряди а на остаток, щоби виділ видавав осібну учительську газету або хоч додаток до якоїсь газети.

П. уч. Гавришук заявляє яко секретар черновецької філії, що проєкти до внесеня ріжних петицій надруковані п. надуч. Пігуляком на власну руку а не від філії, а п. надуч. Савіцький Іван заявляє як член виділу філіяльного,

що виділ не уповажнив п. Пігуляка до нинішньої єго промови. П. Пігуляк Дарій додає те, що сказав п. Гавришук, а що-до замітки п. Савіцького каже, що-до промови уповажнили єго 3 члени виділу філіяльного.

Голова тов. відповідає на закиди п. Дарія Пігуляка, що заява виділу супроти статі „Чи ви Русини“ була по думці виділу достаточною обороною учительства, впрочім спитає збори, чи вони нею вдоволяють ся Меморіалу в справі посад в Рогізнї і Новій Жучці не предложив виділ ізза єго невідповідної форми, впрочім в Рогізнї є чисте німецька класа а що-до Нової Жучки, то єю справу порушили самі громадяни. До проектів п. Пігуляка відніс ся виділ пасивно, бо п. Пігуляк зігнував головний виділ і робив на свою руку. У головнім виділі засідає всеєго на всеєго лиш один неучитель, котрого правничої помочи виділ дуже потребує, а коли п. Піг. не уважає професорів учителями, то най постарєє ся, щоби головні збори вибрали нині самих народних учителів, уступаючий виділ буде тому дуже рад. Що-ж дотичить виводів бесідника про політичні газети, то не належать вони до тов. „Руска Школа“ й виділ не має на них ніякого впливу. Прочі внесеня п. Піг. прийдуть під обрану при точці: вільні внесеня, як се запропонував п. др. Кордуба.

По внесенях п. уч. Кошки, аби виділ старав ся о удержавиєне народної школи, і п. уч. Гавришука, аби в тім дії порозумів ся з тов. „Lehrerhaus“ котре о те саме старає ся, замкнено на внесенє п. уч.

Кукелки дебату, а забрав ще слово п. др. Стоцький. Він вказав на малє число членів і їх несємилівість при заснованю тов. „Руска Школа“, та на відрадний поступ в тім зглядї в наслідок праці тов. і організації учительства, яка виїшла з того. Помимо сєго не годить ся він на острє критику п. Пігуляка про учителів-помічників, бо так говорять вороги шкільництва, він є за розширенєм шкіль, що справді піднесло додаток шкільний із 7% на 40%, але й видало нема-лі користи. Він тїпить ся самопочутєм і сємилівостію, яку проявила промова п. Пігуляка, але жадає наші мусять числити ся з тим, що можливе, а тов. в інтересі своєї поваги мусить поступати поважно. (Одобрєня!)

П. Пігуляк простєє фактично, що він критикував помічників і старих учителів не на те, щоб їх усунути, але на доказ, що утрудняє успіхи учительства.

На внесенє п. Савіцького Ів. одобрять збори діяльність уступаючого виділу всема голосами проти одного п. Пігуляка Дарія.

Відтак здає др. Стоцький справу із стану каси тов. за минувший рік.

Перебрано з попередного року:
247 к. 33 с.

Приходи:

з ювілейної книжки 128 к. 50 с.
з иньших видавництв 8 „ 40 „
членські вкладки 240 „ — „
запомога сойму 400 „ — „
„ др. Зубрицького 20 „ — „
дохід з вечерка 36 „ — „
відсотки — „ 26 „
разом 1080 к. 49 с.

Розходи:

на видавництва 509 к. 90 с.
„ запомого ученикам 203 „ — „
чинш „Нар. Домови“ 100 „ — „
кошта ювілею Ом. По-
повича 70 „ — „
урядженє пригот. курсу 25 „ — „
на адміністрацію 24 „ 65 „
зворот членськ. вкладок
вижницькій філії 30 „ — „
разом 962 к. 55 с.
Сальдо 117 к. 94 с.

На внесенє контролєра п. проф. Кліма, що провїрив рахунки і найшов їх в добрім порядку, уділяють збори уступаючому виділові абсолюторію.

П. уч. Данилюк реферує про стан видавництв тов. а то:

Примірників

друко- вано	розій- шло ся	остало
1. „Науки читаня і писаня“ по 60 с.	500	203 297
2. „Образків із життя“ по 20 с.	500	80 420
3. „10 казок“ по 20 с.	1000	50 950
4. „Наш цїсар“ по 20 с.	2000	2000 —
5. „Малий катехизис по 20 с.	1000	20 980
разом	5000	2353 2647

П. Савіцький Ів. жадає, щоби виданя тов. розсилати філіям на продаж.

П. Гавришук, аби постарати ся о апробату шкільної власти.

П. надуч. Данчул жадає, щоби кожного члена обовязати до продажі видань тов.

МИКОЛА ГОГОЛЬ.

РЕВІЗОР.

Комедия в пяти діях.

І зеркало не поможе, коли пика крива.
(Народне прислів'є.)

ДІЄВІ ОСОБИ.

Антін Антонович Сквознік-Цмухановський, городничий міста Х.

Анна Андреевна, його жінка.
Марія Антоновна, їхня донька.
Лука Лукич Хлопов, директор шкіль.

Жінка його.

Аммос Федорович Ляпкін-Тяпкін, окружний суддя.

Артемій Филипович Земляніка, куратор шпиталів.

Іван Кузьмич Шпекін, поштар.

Петро Іванович Добчинський } дідичі.
Петро Іванович Бобчинський }

Іван Александрович Хлестанов, урядник із Петербурга.

Осип, його слуга.

Христіян Іванович Гібнер, окружний лікар.

Степан Ілліч Уховетров, часний пристав.

Федір Андреевич Люлюков

Іван Лазаревич Раста-

ковський

Степан Іванович Коробкін

Свістунів

Пуговіцин } поліцейські слуги.

Держиморда

Абдулін, купець.

Февронія Петровна Пашленіна, жінка слюсаря.

Вдова по підофіцері.

Мішка, слуга городничого.

Кельнер.

(Гості, купці, міщани, прохачі.)

Дієть ся около 1840 р. у російському провінціальному місті.

Перша дія.

(Кімната у домі городничого.)

Перший вихід.

ГОРОДНИЧИЙ, КУРАТОР ШПИТАЛІВ, ШКІЛЬНИЙ ДИРЕКТОР, ОКРУЖНИЙ СУДДЯ, ЧАСНИЙ ПРИСТАВ, ЛІКАР, ДВОЄ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ СЛУГ.

ГОРОДНИЧИЙ. Я запросив вас, мої панове, на се, щоби вам звістити вельбурмістра.

ми немиду задля вас новину: до нас приїжджає ревізор.

СУДДЯ. Що, ревізор?

КУРАТОР ШПИТАЛІВ. Що, ревізор?

ГОРОДНИЧИЙ. Так, ревізор, із Петербурга, інкогніто. І то із тайними інструкціями.

СУДДЯ. Ось тобі й на!

КУРАТОР ШПИТ. Так неначе би нічим не журили ся, іще того не ставало!

ШКІЛЬ. ДИРЕКТОР. Господи! І до того із тайними інструкціями.

ГОРОДНИЧИЙ. Я немов би то прочував: сьогодні вночі цілий час снили ся мені якісь два незвичайні щурі. Таких, прямо, я ніколи не бачив у своїому житю: чорні а великі!... Прийшли, понюхали... і забрали ся. Ага, перечитаю вам лист від Андрія Івановича Чмачова. Ви знаєте вже його Артемію Филиповичу. Ось що він пише: „Дорогий товаришу, куме і добродію“... (бурмоче малиє голосно, перебігаючи скоро очима лист)... „і повідомити тебе“. А ось: „сїішу ся повідомити тебе, що прийхав урядник із інструкцією: оглянути підлу губернію — головнє наш повіт. (Значучо підіймає палець до гори.) Я дізнав ся про се із найпевніших жерел. Предстанити себе приватним чоловіком. А що я знаю, що у тебе, як у кожного, водить ся не без прогірків, бож з тебе розумна людина, що не любиш про-

пускати того, що пливе до рук... (задержуючи ся), ну, се його... „то раджу тобі мати ся на обережності; бож він може прийхати коли небудь, як іще не прийхав і не проживає де інкогніто. ...Вчера...“ Ну се вже пак родинні справи: „сестра Кириловна прийхала до нас зі своїм чоловіком; Іван Кирилович вельми згрубів та все іще грає на скрипці...“ І так далі, і так далі, а тепер знаєте, як стоїть справа?

СУДДЯ. Незвичайна, дуже незвичайна історія. Будь що-будь на дурно він не приїздить.

ДИРЕКТОР ШКІЛЬ. На шож, Антоне Антоновичу, на шож, по що нам того ревізора?

ГОРОДНИЧИЙ (зітхаючи). На що! Така вже, видно доля... (Зітхає знов.) До сьогі пори, Богу дякувати, добирали ся до иньших міст, тепер прийшла на наше черга.

СУДДЯ. Я думаю, Антоне Антоновичу, що в тому криєть ся деаїкатна причина — і то політичної натури. Се значить ось що: Росія... так... Росія хоче вести війну... і міністерство, бачите, вислало урядника, щоби вимашкував, чи не має де зради...

ГОРОДНИЧИЙ. От куди завели! І то має бути розумна людина!... У такому глєхому місці зрада! Чи ми на границі, чи що? Ідє звідси і три роки, так не доїдеш до ніякої чужої держави.

П. інсп. Никорович уважає обов'язком кожного члена і учителя, щоби купив хоч 1 примірник видань товариства.

Голова заявляє, що виділ предкладає зборам, аби кожному членови, що впаде вклада, дати після вибору виділу одну книжку річно даром.

По горячій дебаті за і против прийнято се предложене більшістю голосів.

П. др. Стоцький ставляє в імя головного виділу внесення, аби головні збори іменували п. інспектора Іларія Стратичука задля его великих заслуг околo шкільництва, учительства і філії „Рускої Школи“ кідманського повіту почесним членом тов. „Руска Школа“. (Внесення прийнято гучними оплесками).

Потім приступлено до дальшої точки дневного порядку, себто до вибору нового виділу.

Над способом голосування розвела ся довша дебата між сторонниками вибору через аклямацію а картками, котру закінчив голова, зарядивши вибір картками. Скрутаторами іменував голова п. надуч. Дарія Пігуляка і Недільського, а головою комісії п. проф. Кліма і перервав засідання на 15 минут, аби члени порозуміли ся що-до вибору 11 виділових і 3 заступників.

Підчас скрутинні залагодили збори отей вільні внесення:

Внесення п. Пігуляка, Кошки і Гаврищука що-до удержання шкіл народних переказано виділови.

Внесення п. Д. Пігуляка про виплачування шкільних павшалій через податкові уряди прийнято, за те внесення про видавання особної учительської газети або хоч прилоги, відкинено.

П. проф. Ісепенко вносить подякувати п. проф. Кобилянському за безкористовний переклад „Педагогіки“ Барановського на руску мову. (Зібрані встають із місць).

П. уч. Кукелка вносить, щоби виділ постарав ся о зниження ціни їзди на залізницях для учителів.

П. Гаврищук жадає, щоби до уч. семінарії приймали хоч третину руских питомців.

П. надуч. Зета жадає, щоби шкільні кари скорше стягано.

П. Д. Пігуляк жадає, щоби до міських шкіл приймали управителів сих шкіл а не шкільна рада міська.

П. Гаврищук жадає, щоби виділ постарав ся о отворене приготівляючого курсу до квал. іспиту для шкіл виділових.

П. Кукелка жадає, аби заряди шкіл нар. не платили за рекомандацию урядових посилок поштою.

П. Д. Пігуляк жадає, аби розширені школи скорше системізовані.

П. уч. Данилюк жадає для руских дітей руских метрик.

Внесення п. Д. Пігуляка, аби учителів при нар. школах уділяли науку пільництва і аби діставали господ. газету, що виходить в Чернівцях, упали.

П. надуч. Зибачинський жадає акції задля запомогти для бідних дітей шкільних.

П. Д. Пігуляк жадає поділу православної школи в Чернівцях на руску і волоську, бо нині се фабрика румунізаторська під управою славного Литвинюка.

П. уч. Гаврищук жадає усунення примусової передплати нездатних для учителів „Buk. рід. Blätter“.

П. др. Кордуба вносить на остаток, аби гол. виділ брав в комісії видання „Видавничої Спільки“ і „Літ. наук. Бібліотеки“. По короткій розправі прийнято внесення проф. Маковея, щоби гол. виділ постарав ся о склади сих і др. видавництв на провінції.

Сим закінчено вільні внесення, з котрих збори прийняли всі крім тих, котрі тут виразно зазначені яко відкинени.

Тимчасом скінчила ся скрутиння вибором всіх дотеперішних виділових, з котрих одержали на 60 голосуючих, між котрими один віддав білу картку:

Проф. Омелян Попович 59 голосів, проф. др. Ст. Смоль-Стоцький 59 г., уч. Танасій Руснак 58 г., проф. Антін Клім*) 55 г., проф. Сергій Шпоїнаровський 50 г., проф.

о. Євгеній Семака 50 г., уч. Корнило Данилюк 48 г., проф. Єрофтей Пігуляк*) 44 г., проф. Юліан Кобилянський 42 г., радник Володимир Ясеницький 36 г., проф. Осип Маковей 33 г.

Заступниками виділових вибрано: проф. Ісепенка, проф. Бриндзана і уч. Салабана.

Голова подякував в імени нововибраних виділових за довіріє і, завізавши ще раз всіх членів до ревної праці в товаристві, котра особливо сего року, в котрім має відбутися краєва конференція учителів народних, задля приготівля для неї вельми важна, закінчив збори окликом в честь Монарха.

*) Кілька карток, на котрих було написано лише імя Клім, а кільканадцять з іменем Пігуляк без імени хрестного уневажнено, бо з тим назвником є кілька членів.

Вистава образів п. Миколи Івасюка.

У нас на Буковині — на жалі — мало коли трафить ся нагода оглядати діла штуки. Дятого повинні ми всяку подібну нагоду використати, тим більше, если се розходить ся о нашого українського маляра і о нашу питому штуку. Вже більше як два тижні отворена вистава образів п. Миколи Івасюка, вже кілька разів ми заохочували наших людей до її оглядання, а мимо сего мусимо сказати із превеликим жалем, що Польки, Волохи і Німці і жида більше тою виставою інтересують ся, як ми Русини. А прецінь се вистава наша, питома, руска, можна сказати національна. Се нічого не шкодить, если хто не розумієть ся на маларетві, власне треба пійти раз і другий і третій на таку виставу, а можна багато красного научити ся. П. Микола Івасюк повернувши із студій у Відні і Монахові до рідної Буковини, пішов за голосом свого серця і віддав ся майже виключно рускій штуці. Се видимо ми виразно на его виставі, бо із 50 образів, які там виставлені, майже всі мають за тему жите народне.

Ту на полі сидить руска мати, тримає на руках дитину і годує її своїми грудьми; понад її головами веселе, синє небо і ясне сонце, наоколо неї тиша полудневої пори — ідиля. Там знову дівчина вичікує коло студеної керниці на милого козаченька — він над'їздить на воронім коні і кидають ся собі в

обійми налі і горячі, забуваючи на світ цілий. Мимо волі нагадуєть ся народна пісня „Козак коня напугав, дубо воду брала...“ А козак, що на бистрім коні гонить через широний степ, на якого далекім краю синіють гори — чи він спійнить до милої на любов розмову, чи може уже від милої вертає? На усіх образах видно таку поезію, таке знання нашого життя, такий добір колірів, що ока від них відібрати не можна. Треба знати, що маляр не тільки студіював народне жите, але що і вложив у свої образи усе свою душу і чує і дятого то его образи викликають таке сильне вражіння. Образи малювані олійними фарбами, акварелями, вуглем дають доказ про всесторонне образоване маляра і високе технічне знання. Що він майстер і у настельовім малюванні, видно із портрету его жінки і портрету двох дітей. Що він взагалі знаменитий маляр портретів, о сьм переконуємо ся із портрету проф. Юл. Романчука і дра Зазозецкого.

Найкрасше показуєть малярський талант п. М. Івасюка із великого, еще не докінченого образу, що представляє в'їзд Хмельницького до Києва. Се головне діло штуки п. Івасюка. Всякі шкільні, які також подібують на виставі, дають нам поняття о фаззах, які ідея сего образу переходила. Хмельницького, який сидить на білм коні, вітають при церкві сьв. Софії митрополит Сильвестер Косів із сьвященством і брацтвами церковними, достойники і нарід. Нарід по лівій стороні — між ними дві жінчини гордої постави і два мужики, що клонять покірно голови перед витизем Богданом. По другій стороні митрополит зі сьвященством. Митрополит сьвідомий своєї гідности, поваги і важної функції, яку він тепер вивопняє, підчас коли его окружене більше цікаве на перепих і сьвітову порожнечу. А по середині герой на спіненім коні, якого він із великим трудом повестримує. За ним его войско із хоругвами. Що сей образ є правдивим ділом штуки, можемо уже тепер сказати, хоть образ еще не докінчений, а деякі особи ледве нашіковані.

Отсе коротко про виставу образів п. Миколи Івасюка, хоть багато, багато більше еще дало би ся сказати. Обов'язком кожного Русина є оглянути виставу і то не тільки Русинів черновецьких, але і Русинів із провінції. Зазначимо на конець, що вистава містить ся у музею промисловім (Gewerbemuseum) і буде отворена тільки до сьв неділі, т. є. до 20. січня.

Н. Лев...

СУДДЯ. Але я вам скажу, ви не тее... ви не... Начальство делікатно думает... Що із того, що дадено... Все-ж так воно мотає собі на нус...

ГОРОДНИЧИЙ. Мотає, чи не мотає, а я мої панове, зробив своє. Повідомив вас — а тепер ви бережіть ся! Я зі свого боку видав уже деякі розпорядження... Зробіть і ви се, раджу вам. Найпаче вам, Артемію Филиновичу! Переїжджаючи, урядник захоче безпечно головою оглянути підчинені вам інституту — і тому зробіть так, щоби усе було до ладу... щоби на хорих були ковпаки чисті, і щоби хорі не були похожі на почорнілих ковалів, як се звичайно і бувало...

КУРАТОР ШПИТАЛІВ. Е, се іще нічого. Ковпаки, прошу вас, можна дати чисті.

ГОРОДНИЧИЙ. Еге, і... над кождим ліжком виписати би латинською або якоюсь иншою мовою... се вже до вас належить, Християне Івановичу, — (до лікаря) рід хороби, імя хорого, час, коли захворів, день, місяць, число ліжка... І се недобре, що у вас хорі такий сильний тютюн курять. Усе мусиш пихати, як туди увійдеш. Та й ліпше було би, як би їх було менше. А так все зложать на лийх надзір або неспорівність лікарів.

КУРАТОР ШПИТАЛІВ. О, що дотичить лічення, то ми із Християном Івановичем заведи таку методу: чим ближче до природи, тим ліпше — дорогих

лікарствів не даємо хорим. Чоловік — просте сотворіне: має умерти, то умре, а має виздоровіти, то і так виздоровіє. Зрештою Християну Івановичу і так трудно було би порозумівати ся із ними — він же ні слова не знає по російськи.

ЛІКАР (видає зі себе звук, погожий почасти на „е“, а почасти на „е“).

ГОРОДНИЧИЙ. І вам поради би я, Аммосе Федоровичу, щоби ви звернули увагу на судові будинки. У вас до передпокою, де задержують ся звичайно партії, сторож заганає русий із гусятами, що так і швендають ся попід ноги... Домашньою господаркою займатися ся, розумієть ся, похвальна річ, і чомуж сторожеви не займатися ся би нею?... Тільки знаєте, у такому місці якийсь не годить ся... Я уже давнійше хотів з вами про се поговорити, так, бачите, якийсь не тримало ся голови...

СУДДЯ. Я скажу їх заперти на сьогодні у кухні. Хочете, — приходіть обідати зі мною...

ГОРОДНИЧИЙ. Крім того, якийсь недобре, що у вас у самім суді накопичено тільки усього дрантя... над самим столиком із паперами висить мисливський гарпунчик... Я знаю, — із вас западений мисливець... Але все таки ліпше на якийсь час забрати гарпунчика звідтам. Поде ревізор, можете знов його там повісити... Я опі-

сля ваш еусіда... він, природно, фаховий у своїх справах, розумний... Але від него щось так воніє, немов би він що лиш вийшов зі шлангу... Се теж негарно... Я давно хотів про се вам сказати, але якийсь не приходило мені на думку. На сеж є средства. Як се вже дійсно, як він каже, природна у нього воніє, так хай їсть цибулю або чеснок, або щось подібне у тім роді. На се має наш лікар медикамента, не правда, Християне Івановичу?

ЛІКАР (видає той самий звук).

СУДДЯ. Ну сього вже він ніяк не побудеть ся. Він каже, що ще в дитинстві мамка його заразила сьвою вонію, і з тої пори чути від нього горілку.

ГОРОДНИЧИЙ. Ніщо, ніщо. Я лиш хотів остеречи... Що знов дотичить внутрішних розпоряджень і того, що Андрій Іванович називає прогріхами, то я не можу нічого сказати. Зрештою ніяково і говорити... Чи найдесть ся хоча один чоловік, який не мав би якого гріха за собою? То вже Бог так дає і, вольтерянці надурно проти того клеветуть... Кожда людина має свої хибі...

СУДДЯ. Що ви розумієте під прогріхами, Антоне Антоновичу? Між гріхом а гріхом — ріжниця. Я кажу усім явно, що беру дарунки, але що за дарунки? Ова — хорти! Чи се такий великий прогріх?

ГОРОДНИЧИЙ. Хорти чи не хорти, а все-ж таки дарунки.

СУДДЯ. Ніщо, ніщо, Антоне Антоновичу. А ось, приміром, як у кого кожух коштує п'ятьсот рублів, а жінці придає ся би шаль...

ГОРОДНИЧИЙ. Ну, ну, а знаєте ви, чому ви берете в дарунку хорти? Тому, що ви у Бога не вірите. Чи видів вас хто коли у церкві? Що? Я принаймій маю віру в серці, ходжу кождої неділі до церкви. А ви... О, знаю я вас... Як станете говорити про сотворене сьвіта, то прямо, волосе дубом етає.

СУДДЯ. Що ж? Як я дійшов до того своїм власним розумом?

ГОРОДНИЧИЙ. Нераз було би ліпше, як би того розуму зовсім не було. Впрочім, я лиш так собі спімау про окружний суд; бо сказати-б не правді, нікого і не збере охота загланути туди. Се вже таке завідне місце, що сам Бог узяв його під свою опіку. (До шкільного директора). А вжеж вам, Луко Лукичу, як директорова шкіль, то такі не вадил би заняти ся трохи учителями. Вони, розумієть ся, люди учні, виховували ся по різних колегіях... Але у них дуже дивні примхи, природно, нерозлучні з ученим званням. Один із них приміром, ось той, що має грубе лице... не пригадує собі вже його прізвища, — ніяк не може обійти ся без того, щоби вийшовши на катедру, не закласти губів, ось

НОВИНКИ.

Чернівці, 17-го січня 1901.

Конкурси шкільні. Повітова рада шкільна в Чернівцях розписала конкурс до 31. н. ст. січня с. р. на посаду: управителя однокласової школи в Гоголину для православного з рускою мовою викл. і волоского та нм. ако предмет, 2) учителя і підучителя з рускою мовою викл. при білшкласових школах в Чорнавіці і Шубранці, а з рускою і волоскою в Чагорі, 3) підучителя з рускою викл. мовою при школі в Добринівцях, Камені, Ленківцях, Лукавці, Горішніх Ширівцях, Васловцях, Раранчу, Старій Жучці і Топорівцях та при експозитурі в Бурдах, а з рускою і волоскою мовою викл. в Кучурові і Михальчу, а з рускою вол. і нм. при експозитурі в Францтазі. — До того-ж терміну виписала нов. рада шк. у Вишнівиці посаду: 1) управителя однокласової школи в Долгополі і Мариничах, 2) учителя при експозитурі в Рівні під Вишнівею, 3) підучителя при школі в Банилові, Вашківцях, (Філія) Іспасі, Карапчеві, Лукавці, Мігові, Милієві і Вилавчу та при експозитурі в Карапчеві і Іспасі — всі з рускою викл. мовою; крім того з рускою, німецькою і польською при школі дівочій у Вашківцях, а з німецькою та рускою і польською, ако предметами у Вишнівці.

Головний виділ тов. "Руска Школа" уконституував ся 15. с. м. в такий спосіб: Головою вибрано проф. Кліма, бо проф. Попович помамо дворазового одноголосного вибору головою, остав при своїй заяві висказаний на останнім виділовім засіданні і на початку головних зборів, що вибору на голову не прийме. Заступниками голови вибрані уч. Руснак і радник Ясеницький, секретарем проф. Кобилянський касиром др. Стоцький, контролером проф. Шпайнарський, редактором видавництва тов. проф. Попович, а завідателем видавництва уч. Данилюк.

"Зоря" тов. руских ремісників в Чернівцях пригадує ще раз, що завтра, в суботу, 19. г. січня, уряджує в сали "Народного Дому" вечерею з танцями. Вступ для панів 2 вор. для пань 1 вор. початок о 8-мій. Чистий дохід призначений на будову аматорської сцени.

Не вдала ся штука забрати мужикам у Оршівцях землю. Хоть п. інженер Крудовський відмірював і відпайкував мужику землю до панської, тай ще і цупував собі при тім таку, якби то він мав силу роздавати землю, кому хоче, то Іван Чобан, Юрій Николаїчук, Петро Стуц і ще 8 газдів зробили дідичови провізорію, тай дідич узнав право посідання мужиків до тих ґрунтів

як (кричить ся), і потому як стане рукою із під вратки патогати бороду... — Господи!... як він зробить таку дурницю перед учениками, то се іще ніщо; може бути, воно може так і потрібно, а не знаю; але ви розмір-куйте самі, як він зробить се перед гостем — се може бути дуже лихо. Пан ревізор або кожний иньший, міг би собі подумати, що його коштом хочеть ся людям забавити ся. І лише знає, що з того вийшло б.

ДИРЕКТОР. А що ж я маю з ним зробити? Я вже не раз йому говорив... І то навіть в тих днях, як зайшов було до класу інспектор, він зробив таку міну, якої я ніколи ще не бачив. Він зробив її з доброго серця; але мені зараз робили викиди, на що вносив ся в серця молодіжи вільнодумні при-вички.

ГОРОДНИЧИЙ. Те саме я повинен ска-зати вам і про учителя від історії. Він учена голова — се пізнати, і знати у него чи-мало, але пояснює з таким жаром, що не раз забуваєть ся зовсім. Я раз був на його вистаді. Доки говорив про Асирійців і Вави-лонців, — іще нічого, а як вам ді-брав ся до Александра Македонського, то я прямо не в силі вам сказати, що з ним скоїло ся! Думаю собі по-жар на катедрі, їй Богу, чи що! Збіг із катедрі, і що було у нього сили, тарах кріском об підлогу! Воно, ро-зуміть ся, Александер Македонський

і мусів заплатити коштів 700 кор. Лю-дий заступав адвокат др. Гордицький з Черновців.

Літературно-науковий кружок тов. "Союз" має честь повідомити П. Т. ту-тешну руску інтелігенцію і міщанство, що і найближшій неділі, с. е. 20 с. м. відчит для міщан не зможе відбутись, позаяк того самого дня вечером уряджує "Союз" свої перші вечірні з танцями в сали "Народного Дому". Час і місце слідуєчого відчиту оголосить ся в "Бу-ковині".

За виділ. Літ.-наук. кружка тов. "Союз",
Ор. Гандиш.
голова.

Непошановане руских сьвят. У дру-гий день наших православних Різдва-них сьвят розпорядив черновецький ма-гістрат згортане сінгу на ул. Паньській і призначив до сеї роботи майже самих православних робітників. Се викликало велике і справедливе обурення і невдово-лене у православних руских робітників, а на питає нашого справоздавця, звер-нене до робітників, длячого вони на так урочисте сьвято згортають сінг, відпо-вів один із робітників, якого імени і числа не подаємо, аби его за се не пе-реслідувано, такими словами: "Мусимо, пане, сінг згортати, для бідних християн нема сьвяти; мусимо замінити сінг, аби жиди мали кудя вигідно ходити, а нам бідним християнам навіть не вільно піти до церкви, де тепер Служба Божа прав-ить ся". Що на се сьвітлий черновець-кий магістрат скаже? Чи він також пу-скає ся на дорогу галицьких властей і враз із ними не шанує наших сьвят?

Говорім все і всюди по руски! У нас на Буковині був завів ся такий звичай між нашими рускими людьми, що майже всюди і все по скленах і ре-ставраціях говорили а багато ще й го-ворить по німецьки. Через се багато купців і реставраторів не хотять гово-рити по руски до того, який заговорить за свої власні гроші на своїй рідній бе-сіді. Недавно дучив ся у Чернівцях слі-дуючий факт: один галицький Русин зай-шов до реставрації Готліба на ул. Почто-вій і заговорив до кельнера по руски. На се кельнер сказав, що у льокалі ні-мецьким (Готліб то жид) по руски не буде відповідати і кожного, хто до реставра-ції прийде, змусить по німецьки го-ворити і не дозволить вести рускої по-літики. Виправді дісталося ему за се від галицького Русина слово: "жидів-ська безличність", але підносимо сей факт публично, визнаючи і всюди руских людей, щоби говорили по скленах і ре-ставраціях лиш по руски, а таких Гот-лібів паучили, що за рускі гроші напе-жять ся руска відповідь, і що їм пасує дїшше їхати свій ніс до сосу із цибулі і телачої печені, а ніж до рускої по-літики.

великий герой, але нащо ламати крі-сла, сеж для державної каєн убиток.

ДИРЕКТОР. Правда, він горячий! Я йому декільки разів робив замітки. А він каже: "Як собі хочете, для науки — а й жите своє жертвую".

ГОРОДНИЧИЙ. Так, так, таке вже пе-вняснене право долі: трапляєть ся ро-зумна людина — то або ніяк, або таку міну зробити, що хоча бери тай утїкай!

ДИРЕКТОР. Не приведи Господи слу-жити учителем! Перед усіма тремтиш. Всякий встряєє до твоїх справ, вся-кому хочеть ся показати, що він теж розумна людина...

ГОРОДНИЧИЙ. Се би ще нічого — але прокляте інкоґніто! Впаде ні звіден, ні звідти як куля: "А ви тут, мої любчики!" "Хто тут?", скаже, "із вас суддя?" — "Лякція-Тякція". — "Про-шу сюди, пане Лякція-Тякція! А хто куратор шпигатів?" — "Земляника". — "Прошу сюди, пане Земляника!" От тоді тут буде біда!

(Далше буде.)

Страшного убийства допустив ся у Відні 26-літний — вже кілька разів за крадіж караний челядник столярський Стефан Ванек, родом з Угорщини. Він закрив ся був до помешкання шлясара Зіґгардта в часі неприємності жінки шлясара і майже вже все був позаби-рав, коли надійшла Зіґгардтова і напу-дила его. Злодій пустих ся утїкати з другого поверха і був вже на першій поверсі, коли надбігла шлясарка з кра-ком: Ловіть злодія! Злодій обернув ся, стрілив з револьвера і убив шлясарку на місці, а сам вибіг на вулицю. За ним пустилась товпа людей. Ванек обернув ся знову і стрілив та убив одного чоло-віка. Тоді люди розбігли ся, лиш полі-ційні дозорці камениці бігли за зло-дієм; той обернув ся ще раз і стрілив два рази та зранив тяжко двох пере-ходячих людей. Наконці поліційні сторож здогонив Ванека, а він тоді став ще боронити ся револьвером і зра-нив тяжко поліційянта. Остаточно удало ся злодія зловити, а люди були би ему таки на місця смерті зробили, як би не поліція, котра его оборонила і відвезла до арешту.

Марко Твайн про цивілізацію в XIX. віці. В Америці розіслано анкету до різних визначних людей із запитом, чого надіють ся від XX. віку? Марко Твайн, славний гуморист, починає свою відповідь від хінських подій і на свій звичай, говорить усе, що думає. Статі дав заголовок: "Привітна промова XIX. в. до XX. подана коротко Марком Твайном" і пише: "Приношу вам поважну матро-ну, звану цивілізацією, що вертає із розбійничих прогулок до Кіао-чау, пів-денної Африки і Філіппинських островів, ославлену і знищену, із душею повною підлоті, із кишеними набитими добічею і устами, в яких повно фалшу. Дайте їй мила і рушник, але схойте зеркала. — Марко Твайн.

Убийник короля Гумберта, Брені, що сидить тепер іще у медіоланській тюрмі, буде в тих днях перенесений до тюрми Баню у Портельонго. Дорогу сю відбуде він у ноці, з кайданами на руках і ногах. — Нова его тюрма поло-жена посеред скель над берегом моря і пригадує гріб. Цюпи для злочинців довгі на 2 1/2 м., широкі на 4 м., високі на 3 м., заосмотрені решітками і грубо окованими дверми. Хто увійде до такої цюпи, може уже раз на все попрощати ся з житєм, тому, що по кількох літах побуту там же мусить дістати помішаня змислів. Доля така дістала ся також Акційрішови, що зробив невдалий замах на короля Гумберта, а пересидівши кіль-канайцять літ у Баню, знайшов ся не-давно у домі божевільних.

Лік проти смерті. Американські ча-сописи розписують ся широко про вина-хід двох фізіологів чикаґського універ-ситету, проф. Леб і Лінгле. Винахід е простий, але епохальний, як пишуть часописи: Звичайна кухонна сіль може не лише спричинити правильне біте серця, але навіть привернути обіг крові, в случаю смерті. Кухонна сіль розпу-щена з чимось иньшим, — що е тай-ною винахідників — і введена до люд-ського організму, піддержує его жите на довгі літа. На доказ сего часописи наводять Вандеркока, що жив 92 літ, бо дичив ся солю.

Землетрясенє дало ся чути в чес-ких горах на границі Чехії і пруского Шлезна. Місцями наробило оно шкоди: так на пр. в Гропові ушкоджено бу-динок шкільний, так що не можна в ній відбувати науки. Землетрясенє ішло вздовж гір з полудневого входу на північний захід.

Ліченє сухот чесником. Др. Каза-зоні дає на ліченє сухот нове незнане доси средство, с. е. чесник. Він уживав его доси у своїй практиці, і его зусилля віячали ся як найліпшим успіхом. Можна уживати чеснику у сировім або печенім стані. Зразу у малих дозах від 4—5 гр., щоби хорі могли привикнути до неми-лого смаку того средства, опісля у біль-ших. Ліченє се тривати мусить дуже довго, хоча полудшенє слідує вже у першій місяці, а не раз в перших днях. Др. Казазоні мав виличити тим сред-ством яких 200 осіб у різних фазах тої хвороби.

Обжалований король. Бельгійський король їздить від якогось часу дуже радо самоходами. В тих днях однак при-

ключило ся королеви нещастє — пере-їзав якогось не молодого вже панка. Панок не поніс виправді великого ушко-дження, але виїс проти короля скаргу о черезмірну їзду і о їждженє по заборо-неній просторі. У Бруксели панує вели-ке зацікавленє, як суд подагодить сю справу.

Льокомотива в сали на двірці. З Мецу доносять: Льокомотива поспішного поїзду з Кобленца вїїхала онді до са-лі призначеної для подорожних. Присут-ні там подорожні весіли ще вчас утечи, лиш один почтовий урядник і один по-дорожний легко скалічені.

Длячого кажемо: "дїстав коша". Жіночий сьвіт не має права вибору мужів; натомісць має привілей відтру-чування сердець, або говорячи загальним стилем — "давати коші". Відкивало ся то вираженє? Над сим переважним пи-танєм парта застановити ся тим більше, що починають ся місяниці. Се виправді не потїшить тих конкурентів, що "дїста-ли, або дїстануть коша", але все може їм їх судьбу оолодити. Знайтеж одже чесні панове кавалїри, що у середних віках було іще гірше, як тепер для тих, що не уміли позискати серця дами. Нині можна кіш сховати до кишень і нічо-їному не говорити — давнійже треба було входити... до коша. Після старо ні-мецького звичаю той парубок, що хотів здобути серце панночки, мусів лізти до коша, завішеного на шнурку. Служба панночки підносила кіш у гору: коли панна була прихильна, позваляла під-нести парубка аж до вікон, в против-нім разі кидали его без перемонї з го-ри на долину. Нераз дво коша було так слабе, що бідний, нещасливий ко-курент випадав скорше, ніж кіш спу-стив ся на долину. Опрутні панночки потрапили знущати ся еще гірше. Так стара німецька кронїка оповідає "о сва-вільній каштелянці, яка підмовила ко-курента, аби сїв у коши на її вініці. Конкурент гадав, що "схопив уже Бога за ноги", аж ту зрадлива каштелянка казала спустити кіш і тримала через довгий час бідного хлопця на сміх цілої служби." З поступом часу почали шанувати конкурентів чим раз то біль-ше. У XVII. і XVIII. століттю посилаю-ли коші без дна. З часом панночки стали іще більше ласіями і досить їм було, як поставили конкурентови кіш на порозі, не зважаючи на се, чи він із дном, чи без дна. Але прийшли иньші часи. Тепер уже не одна ланна була би рада, якби було кому давати коша... А кавалїри стали такі зінсугі і злоеліві, що часом діставши "коша", іще й хва-лять ся, що посадили панну "на коши"...

XX столітє. Напитанє: котрий край перший витає нове столітє, відповів Каміль Флямаріон в ширшій розвідці, з якої дещо ту наведемо: ріжниця в часі, числячи від Парижа на схід, е ось така: В хвили, коли парискі годинники виби-вають північ з дня 31. грудня 1900. р. на 1- січня 1901. р., в середній Евро-пі е вже одна година нового столітї, в баналі єуессім 2 години, в Тегерані 3, в Бухарі і Тобольску 4, в Кольмбо 5 годин, в Калькуті 6, а в Чатгамі е вже полудне 2. січня 1901. р. Як буде-мо числити в противну сторону, від Па-рижа на захід, то в хвили, як там е північ, в Новім Йорку е лише 7. год. вечером 31. грудня, в Чикаґо 6. год., в Мексикі 3, в Сан Франциско 4, в Аляшці 2, в Гоголюю 1, а в Чатгамі полудне дня 31. грудня 1900. р. Стоїмо отже перед дивним питанєм: Чи на Чат-гамі е полудне 31. грудня чи 2. січня, коли у Парижі е північ на 1. січня? Сю справу порішено вже в новіших часах, як заведено правельний курс па-роходів між Европою а иньшими час-тями сьвіта. Після того знаємо, що нове столітє найскорше витає мешканців Чат-гаму і Камчатти, потім Япанців в Токію і т. д. на захід, а найпізнійше околиці, що лежать на полудневнику на схід від Чатгаму.

Виділ ремісничого тов. "Зоря" в Чернівцях, складає сердечну подяку тов. "Просьвіта" у Львові, за прислані даром книжочки.

Н. Грабчук.
писар.

М. Югмевич.
голова.

Найбільша різдвяна Вистава

В торгов. домі Б. БАЛЬТІНЕСТРА (молод.) Чернівці, ул. Головна ч. 3.

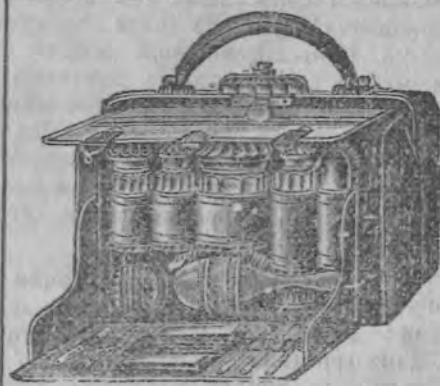
Склад ц. к. привілейної фабрики товарів з альпаки і хінського срібла В. Бахмана і Сп. у Відні.

Бронзові і всілякі річи зі старого срібла як : найновішого заграничного фабризату годинників канделябрів, карабок, гарнітури до писання і куреня, всілякі фігури і т.п.

Річи зі шкіри : торби для дам і мужчин до подорожи, касети, пуделка на листи, торбинки на корм, дамські пуляри кешонкові і ручні з найліпшої шкіри і т.п.

Капелюхи краватки і убрания : з наступаючих найславніших фабрик фізцових капелюхів: Barsalino, Giuseppe, Fratello в Александрії, I. Heine, Ita в Відні, Josef Pichler's і сини в Ірану.

Принагідне купно : бурштинові цигарниці від зр. 1-25, 1-50, 2-—, 2-50, 3-—, 4-—, 5-—, до 10 зр. разом з футераліком. Правдиві копії з верблюдної вовни, камаші з сукна і шкіри для дам мужчин і дитий.

Товари обувані, лиш добрі фабрикати для панів, дам, дівчат і дитий. Головний склад французкої фабрики обуви A. Carpe і Howlett & White, в Англії.

Річи з футрів і різні потреби для дитий : правдиві перські зарукавки і ковтери для дам і панів як також різні інші вибори з футрів в великим виборі і уміркованих цінах. — Плясники для дитий лиш в ліпшій гатунку від 1 - 10 літ.

Зимові річи гачковані : правдивий снідний убір єгерський від W. Benger's і сини Bregenz, все сорти вовняні каштанки, снопці, панчохи до огрівання черева, колін і т.п. камаші, рукавиці для дам панів і дитий викладані шкірою і без шкіри. Кужухові рукавиці до поїзду.

Кальоші і снігові черевики : найбільшій склад з найбільшою петербурскою фабрикою.

Рік заснованя 1892.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

ДНІСТЕР

перше і одинокє руске Товариство асекураційне, обезпечує будинки, урядженє домашнє, скот, господарські знаряди, збіжє в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шкідлих огневих.

Стан фондів гваранційних з днем 31-го грудня 1899 виносить :

Фонд резервовий .	245.814	кор.	52	сот.	
Резерва премій .	148.480	"	—	"	
" спеціальна .	1.624	"	80	"	
Фонд основний .	72.000	"	—	"	
" емпіричний .	18.166	"	60	"	
					486.145 кор. 92 сот.

Тарифи „Дністра“ дуже умірковані, услівя обезпечень користні, а шкоди ліквідують ся безпоровочно. До кінця 1899 року виносили виплачені шкоди 1.669.565 кор. 38 сот. Поліси „Дністра“ приймає Банк краєвий при позичках гіпотечних.

На жите можна обезпечитись ерез „Дністер“ в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає найкористивіші услівя, престаєє своїми фондами найбільшу гваранцію і видає поліси і квіти в рускім язичі.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“, стоваришенє зареєстрованє з обмеженою порукою, уділяє позички за оплатою 5 1/2% і 1% додатку на кошта адміністраційні заїнтабуляцією або порукою двох відповідних ручителів, до сплати в ратах на 3 до 10 літ і приймає вкладки до опроцентования від членів і третих осіб по 4%. Уділ членський виносить 50 кор., вписове 2 кор. Членом бути і позичку дістати може тільки член обезпечений в „Дністрі“. Інформації уділяє Дирекция листовно.

Зголошення о уділенє агенцій в окрестностях де нема близько агентів „Дністра“, приймає ся. „Дністер“ виплатив агентам по конець 1890 р. провізії 216.714 кор.

Львів, Ринок ч. 10. (дім „Просвіти“).

Шкільні повідомлення і Schulnachrichten

в на складі

в друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і свята від 9 до 11 години рано.

П. Т.

Маю честь завітати Ви. П. Т. Публіку, що отворив я при улиці Головної (Euzenberg-Hauptstrasse) ч. 8 в подвір'ю (на право) Високим ц. к. Правительством концесіонований

КАНТОР ПОСЕРЕДНИЦТВА

„під Проведінієм“

котрий ку загальному вдоволеню в повнім zakresie своєї діяльності буде займатися всілякого рода посередництвом, поручуючи Ви. П. Т. Властителям дібр, фільварків як також і приватним Особам різного рода службовий персонал а імено: Мамки, няньки, дівчата, панни служниці, кухарки, покоївки, панни до товариства, гардеробни, бони, вихованниці; дальше паріків, сторожів, стангетів, фірманів, льокаїв, камердинерів, економів, писарів, управителів, офіціалістів, прив., кухарів, стрільців і т. д. заперяючи з гори, за совітний і ретельний мною поручений персонал службовий, бо опирати ся буду на рекомендації з остатнього їх побуту в службі і лиш такий персонал буду до-старчувати.

Для Осіб шукаючих занятя, о скільки се буде в моєй можности, стреміти буду до того, аби як найборше і пайліпше занятя їм винайти, і боронити їх буду перед ошуканством факторів, котрі не уповажнені до давання занятя. В надії, що так Ви. П. Т. Публіка, котрий залежить на добрій службі, як також і Пов. Персонал службовий, котрий доброго занятя шукає, спільно мої стремління і совітну працю звалять ласкаво підперти, пишу ся

з поважанєм

Евгеній Александер Лебенштайн.

Для шкіл народних
вийшли цілком нові друки
можна получить в

Друкарні „Рускої Ради“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 4
котрі суть:

Каталоги, Classen-Buch, Wochenbuch, Повідомлення шкільні, Schulnachrichten, Lehrerkataster, Schulkataster, Inspectionsbericht, Jahresausweis, Schulversäumnissausweis, Свідчення відхідні, Gestionsprotokoll, Quittungen, Свідчення увільнення, фреквентацийні, Frenquentations Zeugnis, Schulmatrik, Inventar Katalog der Schüler Bibliothek, Competenten-Tabelle, Qualifications-Tabelle, Aufforderung zum Schulbesuche, Завізнє, Auszug aus der Schulbesuchs-Tabelle; також друки і книги для кас райфайзейских усе викінченє на добрім папери дуже гарним друком і
дешевше як де инде.

Виходить в Чернівцях
що середа, п'ятниця і неділя.

Редакція, адміністр. і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
вистереження. — Рекламічні неопечатані
вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10	—
на чверть року	5	—
на місяць	1	70

Поодинокое число коштує 16 сот.

Передплата і належність за інсерати
платні в Чернівцях.

П'явки народа.

Загально звісною річю є, що тих наших селян, що емігрують до Канади, облягають усякі п'явки і деруни, які де тільки можуть, стараються нашого бідного, темного мужика обциганити, ошукати, обдерти. Такі агенти еміграційні ошукують наших людей уже тим самим, що представляють їм Канаду яко рай, яко землю медом і молоком текучу, де не треба нічого робити, де варені пироги ростуть по вербах і падають у калабані із сметани... Ошукують наших селян еміграційні агенти через се, що продають їм фальшиві корабельні карти, за які кажуть собі у двоє тільки платити, як вони варті і т. д. і т. д. Ошукують наших мужиків і жиди при продажі ґрунтів, купуючи їх за безцін, ошукують їх навіть при виставлюваню пасів.

До китиці всіх тих циганств, прибула на днях дуже а дуже пахуча квітка.

Селянин Николай Марчук із Бабина постановив емігрувати до Канади разом із своєю родиною. Удав ся він до „махера“ і писаря із громад Бабина, Киселева і Борівців, жиди Перльмана, щоби той виробив ему паспорт до Канади. Марчук не знав, що Перльман такими справами трудить ся і що потрафить одної днини заробити на емігрантах 600 зр. за се, що „старає ся“ о пашпорти у старостві. За пас для Марчука зажадав Перльман 50 зр, а ціла его работа полягала на тім, що написав пода не до староства у Кіцмани. Ста-

роство не відповідало довго нічого, мимо сего, що Марчук 8 раз ходив до Кіцмани до староства. Нарешті дістав Марчук відповідь, що его 16 літньому синові Іванові пашпорта не дадуть; він мусить ставити ся перед комісією асентерункову, а коли та узнає, що він у будучности нездібний до служби військової, тоді син їхати може. Окрім сего Марчук мусить поставити ся о ручителя, який з'обов'язує ся сина задержати, на випадок, як его узнає, що здатним до войска. Такого ручителя знайшов услужний Перльман в особі Івана Бальона, запевняючи его, що на нїм не тяжить найменча відвічальність, а син Марчука буде міг мимо того поїхати до Америки. Тимчасом комісія асентерункова признала, що Іван Марчук у будучности здатний до войска, а Бальон переняв поручку. Але як ему староство, об'яснило, що він ручить на випадок утечі сина Марчука, заявив Бальон Марчукови, що его сина у ніякий спосіб не пустить. Староство видало Марчукови пас, але на тім пасі не було розуміть ся сина Івана. На се пішов Марчук до Перльмана. Сей сказав, що то нічого не шкодить, задержав пас у себе; обіцяв вистарати ся у старостві вписав на пашпорті сина М. і сказав Марчукови прийти до него по пас день перед від'їздом до Канади. Пас сей передав Перльман писареві при старостві у Кіцмани Зільберштайнові, а сей самовільно вписав Івана на пасі. Пас сей віддав Перльман Марчукови перед самим від'їздом, порадивши ему еще перед тим продати ґрунт і вислати пакунки на перед себе до Гамбур-

га. Але що-ж, коли Іван Бальон не хотів, яко ручитель, сина Марчука пустити і тепер здогадав ся Марчук, що у тім мусить бути якась нечиста справа. Сейчас удав ся до Перльмана і загрозив ему донесенем карним, коли справи не вяснить. Перльман „страха ради юдейска“ виймив зі кишені 100 зр. і давав їх Марчукови, аби тільки не розмазував справи і аби віддав ему пас. Марчук не злакомив ся на сотку, паса не віддав і зробив донесене карне за ошуканство.

При карній розправі, яка відбула ся перед трибуналом у Чернівцях дня 15. січня с. р. показало ся із зізнань пошкодованого Николая Марчука і Івана Бальона, що Перльман богато уже людей виправив до Канади і у кожного брав за вироблене паса 50—75 зл. Се потвердив сам Перльман а з правдивою жидівською безличністю удержував, що сї всі гроші заробляв він чистим способом. Суд узнав Перльмана винним злочину ошукі і засудив его на 3 місяці тяжкої в'язниці, об'єдненої одноразовим постом у місяць. Другого обжалованого Зільберштайна засуджено на 3 дні арешту за фальшоване публичних документів без користюбивого наміру.

Хоть із судової розправи вийшло, що Перльман ошуканець чистої крові і що він не тільки у сїм однім випадку „чесно“ заробляв гроші — мимо сего зверхности громадскі із Бабина, Киселева і Борівців виставили ему аркушеве свідощтво моральности, у яким вихваляють Перльмана яко взір честоти і порядного чоловіка. Що жидови жид виставив таке свідощтво,

се не дивота, але, що се жидівське свідощтво „моральности“ потвердило два правосл. священники, а то: протоєрей Омелян Бежан із Киселева і парох із Борівців, то се не тільки сумно, але і смішно. Коли се дивоглядне і у своїм роді зовсім оригінальне свідощтво моральности прочитано при судовій розправі, то повстав панічний сміх. Нехай же о сїм знає і світла консисторія, як то ті священники неадекватно собі поступили.

Коли наш справоздавець питає Николу Марчука, що таке, що на тім свідощтві моральности правосл. священники підписали ся і прибили печатки побіч рабіна жидівського, на се Марчук відповів, що о. Бежан крім того кілька разів їздив до Чернівців у справі Перльмана і наклонив двірника борівського Скороєйку, що той зложив 1000 зр. кавці за Перльмана, щоби его увільнити із слідчого арешту.

Піднести належить і сей факт, що Перльман мимо правосильного акту обжалованя позіставав аж до часу розправи в урядованю яко секретар у згаданих громадах і на превелике здивоване трибуналу заявив се із жидівським цинізмом при карній розправі. Дивуємо ся, що о тім безправу не знає нічого староство у Кіцмани і краєве правительство.

Вкінці удало ся нашому справоздавцеві довідатись від свідків, що Перльман, роздаючи у своїх 3 висше згаданих громадах ювілейні цїсарскі медалі, казав собі за кожний медаль приносити курку, а коли одня вислужений воєк посьмів курки не принести, то Перльман мав добути револьвера і мав зму-

МИКОЛА ГОГОЛЬ.

РЕВІЗОР.

Комедія в пяти діях.

(Далше.)

Другий вихід.

ТІ-Ж і ПОШТАР.

ПОШТАР. Скажіть мені, панове, що се має значити, який чиновник має приїхати до нас?

ГОРОДНИЧИЙ. Хвбав ви не чули?

ПОШТАР. Чув від Петра Івановича Бобчинського. Він що лиш був у мене на пошті.

ГОРОДНИЧИЙ. Ну і що? як ви думаєте про се?

ПОШТАР. Що думаю? — Війна із Турками буде.

СУДЯ. Вирвали із рота! Я теж подібно думав.

ГОРОДНИЧИЙ. Еге, оба ногами до неба засягли...

ПОШТАР. Дійсно, війна з Турками... А всьому Французи винні.

ГОРОДНИЧИЙ. Що за війна з Турками!

З нами кепсько буде, не з Турками, ось що. Се вже знана річ... На се у мене писмо.

ПОШТАР. А як так, то не буде війни з Турками.

ГОРОДНИЧИЙ. Ну і щож, як там коло вас, Іване Кузьмичу?

ПОШТАР. Як коло мене? Як коло вас Антоні Антоновичу?

ГОРОДНИЧИЙ. Та що коло мене? Вояти ся, не бою ся, а всеж таки трохи... Купи та міцани мене непокоять... Кажуть, що налив я їм за шкуру сала, алеж, мій Боже, хоч може і взяв я що від якого, то їй Богу, без ніякої зл.би. Я гадаю навіть... (бере його під руку і відводить на бік), я думаю навіть над сям, чи не було на мене якого доносу... Бо явкше на щож нам, скажіть мені, присилають того ревізора? Слухайте, Іване Кузьмичу, чи не могли би... задля нашого загального добра, всякий лист, що приходить до вас на пошту, при приході і відході... знаєте, оттак легко розпечатати і прочитати... чи не містять ся там який донос або, прямо, переписка... Як ні, то можна пак запечатати; вкінці можна навіть і так віддати лист, розпечатаний.

ПОШТАР. Знаю, знаю... Того мене вам не учить. Я се роблю від давна, не так ізза осторожности, як більше задля цікавості. Страшно хочеть ся мені дізнати ся, що нового у світі. І я

вам скажу, що нема цікавішої лектури від таких листів. Деякі листи таку приносять осолоду... такі у них річі... а всьо таке повчаюче... лише, як у „Московських новинах“¹⁾.

ГОРОДНИЧИЙ. Ну і щож, прошу вас, нічого не вчитали про якого небудь урядника з Петербурга?

ПОШТАР. Ні, про петербурського нічого, так за се багачко про костромських та саратовських там говорять ся. Шкода лиш, що ви не читаете листів. Чудові деякі місця. Ось недавно пише один поручник до товариша. Описує вам баль таким жартовливим... дуже, дуже гарно: „Мое жите, дорогой друже, плыве“, каже ся в листі у роскошах: пань багачко, музика тне, гуляють, крутять ся... з великим, дійсно великим чутем описав. Я нарешно ношу сей лист при собі. Прочитати може?

ГОРОДНИЧИЙ. Ні, тепер нам не до того... Так зробите се для мене Іване Кузьмичу? Як попадеться ся жалінне або донос, так, не надумуючись, затримуйте.

ПОШТАР. Алеж із найбільшою приємністю.

СУДЯ. Ну, ну, дістанеть ся вам за се колись!

¹⁾ Московські новини (Московскія вѣдомости), ретроградна російська часопись дуже читана в Росії.

ПОШТАР. Як то ви думаєте?...

ГОРОДНИЧИЙ. Ніщо, ніщо. Інша річ, як ви робили би се публично, алеж се цілком у тайні...

СУДЯ. Ех, ся річ чимось не гарним заносить. А я, признаю ся, Антоні Антоновичу, прийшов до вас із тим, щоби почитати вас суцкою. Ріднїська сестра того песика, що у мене. Знаєте його... Ви чули, що Чептович із Варховінським глечика розбили... Я-ж між ними посередник; так полюю на заяців раз із одним, другий раз із другим...

ГОРОДНИЧИЙ. Мій друже, немлі тепер для мене ваші заяці. Мені прокляте інкогніто зайшло в голову. Здаєть ся, що ось-ось вітворять ся двері — і шусть...

Третій вихід.

ТІ-Ж. ДОБЧИНСЬКИЙ і БОБЧИНСЬКИЙ (входять оба задихаючи см.)

БОБЧИНСЬКИЙ. Незвичайна подія!

ДОБЧИНСЬКИЙ. Несподівана звістка!

УСІ. Що, що таке!

ДОБЧИНСЬКИЙ. Непередвиджена річ. Приходимо до гостиниці...

БОБЧИНСЬКИЙ (перебиваючи). Приходи-

сити его до оплати цісарського, вже гірким потом оплаченого медала.

Може тепер компетентні влади усунуть від урядованя „пташка“ Перльмана і не дозволять, щоб він на даліше на вдивовижу світові секретарював у Варбівцях, Киселеві і Борівцях і нищив і висисав послідні соки із наших і так уже майже до крайности із всего висисаних мужиків.

Н. Лев.

НОВИНКИ.

Чернівці, 18-го січня 1901.

Обхід Йордану. З нагоди Господнього Богоявлення відправляти ме ся завтра дня 19. січня 1901 р. від 9. год. у нашій катедрі богослуження а пів до 11. удасть ся торжественна процесія до призначеної на се Маринської площі, де відбуде ся водосвятє.

Вибори до парламенту. До сеї пори вибрано 413 послів, бракує ще 12. З того припадає на німецько-поступову партію 36, на польське коло 61, на німецько-народну партію 45, вірноконституційну велику послівість 23, диких 7, нім. клерикалів 2, антисемітів 25, шенеріанців 21, катол. нар. партію 23, католиц. центр. 3, соціалістів 2, Італійців 19, чеську феодалну шляхту 19, моравську цент. 3, Молодочесів 52, чеських аграристів 6, народ. чеськ. робітників 5, чеських клерикалів 2, польську народ. парт. 8, Русинів 10, Волохів 6, Словинців 15, Хорватів 10, Сербів 2.

Ново-засноване товариство „Руский міщанський Хор“ в Чернівцях уряджує 10. лютого с. р. в „Народнім Домі“ перший концерт, з багатою програмою виконавою тутешніми міщанами. Проби співу вже відбувають ся під проводом здібного діригента п. Мирона Гундича. Маємо отже запоруку, що концерт випаде світло. По концерті відбудуть ся танці. Вступ лиш за запрошенням. Виділа нового товариства надіє ся на численну участь нашої інтелігенції так тутешньої як і заміснєвої і міщан. Програму подамо пізнійше.

Сніжні засипи. Із Одеси доносять: Задля сніжних засипів, які стримали

железничний рух, Одеська виставлена від кількох днів на перерване комунікації зі світом і полишена почти. Звідси походять великі страсти для купців і недогоди в домашніх відносинах. Богато потягів застрягло в ріжних місцях краю, а потяги переповнені пасажерами, яким докучає брак поживи. На станції Раздільная, віддаленій о 68 верст від Одеси, нагромадило ся яких 3000 осіб. Зі станції Гниляки, де потяг застряг у снігу, подорожні прийшли пішки до Одеси, а віддалене тої станції від Одеси виносить 22 верст. Лежав 90 осіб приїхало санками, висланими звідси начальником міста др. Шуваловом. На станції Вірулі (176 верст від Одеси) застрягла в снігу італійська драматична трупа Тіни Лоренцо, що їхала до Одеси на виступи. Усуванню снігу перешкадає та обставина, що одинока парова машина до усування снігу сама застрягла в снігу і зіпсована ся.

Фонограф завіщанем. Чи графофон може заступити завіщане? Се питання — як доносить „Волынськ“ — має незабаром рішити суд. Перед кількома місяцями приїхав до Москви якийсь поміщик зі смоленської губернії, щоб закупити деякі господарські знаряди. При тій нагоді купив він фонограф, щоб зробити в дома несподіванку. По повероті до дому поміщик занедужав і помер по двох днях не оставивши завіщаня. Межи родиною настали спори, судові процеси, бо кождий бажав посісти кількостотисячний маєток. Аж ось недавно в шуфляді столика номерного найдено ношичок запечатаний, в яким містив ся валок від фонографа. Коли вставлено валок до апарату, присутні почули голос номерного, як він з задержанем всіх правил завіщаня, розділяв майно поміж членів родини. Тепер розходить ся лише о те, чи суд признасть важним сю форму завіщаня.

Нігіліст. В Німці арештовано російського нігіліста, н. Назамідзе. Походить він зі старої княжої родини. Арештовано его не під закладом змови проти царя, але під закладом опущенства. В р. 1885 засуджено его в Росії на смерть задля нігілістичних хитроцій; кару сю замінено ему на домертну вазницю. В р. 1887 довело ся ему утіти з Петропавловської кріпости до Парижа, звідси его вигнано за фабрикацію бомб. Відсидів одначе перед тим за се два роки в тюрмі. Опісля заборонено ему перебування в Швейцарії і Італії, де прийшов по вигнанню із Франції. Потім

прийшов по друге до Франції і там его арештовано під закладом обертання на власні потреби збираних ним складок на нігілістичні цілі.

Париска вистава. Після найновіших справоздань виносять усі видатки на париску виставу 116 мільонів, 500 тисячів франків, доходи знов досягали ледви суми 112 мільонів. Дочисляти іще треба довги, що виносять 1½ мільона. Вистава має протє недобору 2,040,000 франк. Справозданє каже, що недобір був би ще більший, колиб не се, не 20 мільонів білетів вступу лишило ся в руках тих, що набули виставові льоти. Число страшенне велике, однак зовсім певне. Цікаво заглянути у рубрику доходів і розходів. За льоти позискано 60 мільонів фр., Париж і правительство французке дали по 20 мільонів, концесії принесли 8,864,442 фр. Серед видатків найбільше поглотила розумість ся, будова імаків, на яку видано майже 90 мільонів. Адміністрація коштувала 8½ мільонів. Коли порівняємо остатню виставу із попередніми під фінансовим зглядом, то вона представляє не найліпше, але і не найгірше. Користийшою від неї була вистава із 1889; принесла вона чистого доходу 8 мільонів. Вистави із 1867 і 1878 були подучені зі стратами (1867 — 4 мільони, 1878 — 32 мільони). Стра- та знов, яку потягнула за собою париска вистава з 1900 р. окаче ся ще меншою, як розважимо те, що вона принесла містови під естатичним зглядом. По виставі із 1867 р. не лишило ся Парижеві нічого, із вистави з 1878 р. датує ся палата Троаделеро, яка коштувала 10 мільонів, з р. 1888 вежа Айфеля і галерія машин. По тамтогорічній виставі Парижеві приїде тільки добуток, кілько дістало ся ему по тамтих трьох виставах разом, се-б-то: вежа і мала площа сазейських пів, міст Александра III, і віроятно великі теїллі на Кур де Рейн. Місто зискує про те багато, але треба признати, що ему се належить ся, бож коли в р. 1889 дало на виставу 7 мільонів, в 1900 майже три рази більше.

Прогулька бальюном. З Перемишля доносять, що дня 11. січня с. р. поручник Шрімпе, з тамошного військового відділу бальюнового і др. Валентин, член метеорологічного інституту віденьського, урядили воздушну подорож. Бальон пущено в Гурку о 8 год. рано, коли термомір показував — 22° Ц. На висоті 1,200 метрів термомір показував +0, на 1500 м. було +3° Ц., а на найвишній височині злету показував термомір —

82° Ц. Бальон спустив ся долів по 11 години в Густиках Нерадовських.

Родинна драма. З Будапешту доносять: В селі Ліпра-Довалло селянин Доб повернув з ярмарку і поставив на столі напіврові гроші, які вторгував за пару волів. Коли на хвилию відійшов від стола, его 3-літній синок взяв гроші до рученят і покраяв їх ножицями. За хвилию відійшов батько і як побачив страту, засичав дико, пірвав сина і відтяг ему сокирою голову. Матір, що в кухні купала дитину, почула крик і прибігла, але зі страху унала нежину на землю, а дитина тимчасом утопила ся. Старий Доб на вид такого нещастя, котрого був причиною, повисив ся в столі.

Публичне безпеченство в Америці. В державі Небраска (Сп. Держ.) в Омага розбишаки викрали 16-літнього, одинокого сина мільонера Кудаги. Хлопець виїшов вечером до свого товариша, а коли вертав домів, напав на него якийсь мушкетер, вхопив хлопця і скочив до стоячої повозки. Коні рушили, а за кільканацять хвилю станули перед дімком у дні. Ту хлопцеві заклинено мішок на годову і питано про маєтковий стан батька, та чи батько може заплатити за него 25 тисячів доларів. Тої самої ночі вислано до старого Кудаги лист такого змісту: „Ми спіймали вашого сина. Він находит ся в безпечнім місці. Але віддамо его за 25 тисячів доларів. Як“. Кудага пристає лише на 10,000 і виплатив гроші. За пів години хлопець був свободний, а розбишаки пропали як камафора.

В Бориславі, в Галичині (оставленім промисловім місці а зяллім нашій Вп. публіції із новель та повістей Франка: Бориславські оповіданя, Воз constricator, Борислав сьмієть ся), вибух дня 11. с. м. штрайн робітників. Дня 13. прибув туди староста дрогобичиний п. Тадей Бобжинський і гірничий радник Вебер, щоб на місці поінформувати ся про бажанє робітників і довести до порозуміння між ними а зарядом копальні. Але всякі намови старости не здали ся на ніщо. Робітники уперто домагали ся підвищеної платні, вказуючи на нужду свою і своїх родин та на тяжку працю, за яку побирають таку малу, незначну платню. Крім того над ними знущають ся в страшний спосіб „урядники“ та директор Гонсьоровський, в спосіб, що зовсім не личить інтелігентним людям. Місце, де працюють баримете, так, що робітники стоять майже по коліна в болоті. Зі стін закопів капав

мо із Петром Івановичем до гостиниці...

ДОВЧИНСЬКИЙ (перебиваючи.) Е, позвольте, Петре Івановичу, хай я розкажу...

БОВЧИНСЬКИЙ. Е, ні, позвольте, хай уже я... позвольте, позвольте... у вас нема такого хисту...

ДОВЧИНСЬКИЙ. Вж-ж загикуєте ся та не пригадаєте усього...

БОВЧИНСЬКИЙ. Пригадаю, їй Богу, пригадаю. Вже ви мені не перешкадайте, хай я розкажу, не перебивайте. Зробіть ласку панове, скажіть, щоб Петро Іванович не перебивав мене.

ГОРОДНИЧИЙ. Та говоріть, на Бога, що таке? У мене з цікавости аж серце підскакує. Прощу панове, сїдайте... Сїдайте! Ось для вас крісло, Петро Івановичу. (Всі сїдають докола обоїх Петрів Івановичів.) Ну щож, що такого?

БОВЧИНСЬКИЙ. Позвольте, позвольте... Одно за другим... Як лиш я мав приємність розлучити ся із вами після того, як ви зволіли занепокоїти ся одержаним листом так... так я тоді забіг... та вже прошу вас, не перебивайте, Петре Івановичу! Я все, все, все розкажу... Так одже, як зволіте видіти, забіг я до Коробкіна. Не заставши ж Коробкіна дома, завернув я до Растаконського, а не заставши Растаконського, зайшов ось до Івана Кузьми-ча, щоб звістити йому одержану вами новину, та ідучи звідтам, зустрінув ся я із Петром Івановичем...

ДОВЧИНСЬКИЙ (перебиваючи.) Біля буд- ня, де продають ся пиріжки...

БОВЧИНСЬКИЙ. Біля будки, де продають ся пиріжки... Та, зустрінувшись із Петром Івановичем, я і кажу до нього: чи чули ви Петре Івановичу вістку, що П дістав Антін Антонович із достовірного жерела. А Петро Іванович уже почув про се від вашої куховарки Явдохи, яка не знає за чим була післана до Филипа Антоновича Почучева...

ДОВЧИНСЬКИЙ (перебиваючи.) За бочівкою на французьку горівку.

БОВЧИНСЬКИЙ (відводячи його руку.) За бочівкою на французьку горівку. Пішли ми із Петром Івановичем до Почучева... Алеж прошу вас, Петре Івановичу... тєе то... не перебивайте, прошу вас не перебивайте!... Пішли ми до Почучева, та по дорозі, Петро Іванович каже: „Поступімо“, каже, „в гостиницю. У мене у жолудку... від рани не їв нічого, така якась бунтання в жолудку... еге, в жолудку у Петра Івановича... А до гостиниці“, каже, „привезли сьогодні сьвіжій сїмгу, то і закусямо. Ми у гостиницю, а проти нас ураз молодий чоловік...

ДОВЧИНСЬКИЙ (перебиваючи.) Гарного вигляду, ніщо собі одітий...

БОВЧИНСЬКИЙ. Гарного вигляду, ніщо собі одітий... Ходить по кімнаті, а з лица бе такий розумок... така фізіономія... рух... і тут (показує рукою на чоло), багачко, багачко розумного. Я немов прочував щось і кажу до Петра Івановича: „Тут щось не про- ето з моста“. Еге. А Петро Іванович уже кивнув пальцем на господаря. Прийшов господар... Влас... знаєте його... У нього жінка три неділі тому породила хлопца, та такого сильного, що безпечно як виросте, тримати ме,

як його батько, гостиницю. Прикликавши Власа, Петро Іванович шепче йому до вуха: „Хто сей“, каже, „молодий чоловік?“. А Влас: „Се“, каже, „молодий чоловік, урядник“, еге, „де із Петербурга, а на привіще“, каже, „Іван Александрович Хлестаков“, а де, каже, „до саратівської губернії“, і каже, „а химерний же химерний. Другий тиждень сидить, із гостиниці не виходить, бере усе на рахунок і ні копійки не хоче платити“. Як він сказав мені се, так я сейчас догдунав ся. „Е!“ кажу я до Петра Івановича...

ДОВЧИНСЬКИЙ. Ні, Петре Івановичу, то я сказав: „Е!“

БОВЧИНСЬКИЙ. Зразу ви сказали, а опісля і я сказав. „Е!“ сказали ми оба із Петром Івановичем. А по щож йому тут сидіти, як його дорога веде у саратівську губернію?.. Та?... А ось маєте урядника, ось він!

ГОРОДНИЧИЙ. Що, якого урядника?

БОВЧИНСЬКИЙ. Урядника, що ви про нього зволіли дістати нотку — ре-візора.

ГОРОДНИЧИЙ (настранившись). Що, ви, Бог із вами! Се не він.

ДОВЧИНСЬКИЙ. Він, він. Безпечно він. А ось і гроший не дає, і не їде. Хтож би се мав бути, як не він? І на подорожній¹⁾ записаний Саратов.

БОВЧИНСЬКИЙ. Він, він, їй Богу він... Такий проворний: все оглянув. Бачив, що ми із Петром Івановичем їли сїмгу — більше ізза того, що Петро

¹⁾ Так називається у Росії білет на проїзд на поштових конях.

Іванович задля свого жолудка... еге, навіть у тарілки нам заглядав. А мене так і обійняв страх...

ГОРОДНИЧИЙ. Господи, помилуй нас грішних! Де-ж він там живе?

ДОВЧИНСЬКИЙ. У п'ятому числі, під сходами...

БОВЧИНСЬКИЙ. В тім самім числі, де тамтого року почубили ся переїзні офіцери.

ГОРОДНИЧИЙ. І від давня він тут?

ДОВЧИНСЬКИЙ. Е, вже від двох тижнів. Приїхав ще на Василя Єгиптянина...

ГОРОДНИЧИЙ. Від двох тижнів! (на боці). Батьку рідний! Господи змилуй ся наді мною! В тих двох тижнях випарили під-офіцерську жінку... арештантам не видали провізиту... кілько шинків... вулиці нехарні... Ганьба! Публіка! (хитаєть ся за голову).

КУРАТОР ШПИТ. Щож, Антоне Антоновичу, їхати у параді до гостиниці?

СУДІЯ. Ні, ні! Впередше пропустити інспектора від поліції, потім духовенство, вкінці купецтво; ось і у кінці: „Поді Івана Масона...“

ГОРОДНИЧИЙ. Ні, ні; лишіть се вже мені самому. Бували гірші припадки в житю, а перейшли, та ще й спасібі сказали... не забуде на нас Бог і те-пер, (звертаючись до Бовчинського). Кажете, він молодий чоловік?

БОВЧИНСЬКИЙ. Молодий, дїт двайцять три, чотири — не більше.

пода так, що робітники виходять майже мокрий і мусить висушувати одяг в суширні, поставленій умисне на ту цілю коло законів. Директор Гонсоровський казав навіть ту суширню замкнути так, що робітники мусили мокрі йти серед морозу до дому. Богато з них занедужало — нинішні заштейкували. Робітники подали іще жадане знесення примусу робити в неділю і свята, і усунення одного із урядників. Що із того вийде іще не знати. Досить, що заряд стратив через той штраф пару мільонів, а робітники (головно мазури) тривають далі при своїх; не вдіяли нічого і жандарми, яких спроваджено сюди задля усмирення штрейку.

Епохальна реформа! Лондонські кравці придумують спосіб крою мужеського убрання, щоби після нього можна відрізнити пана від слуги. Досі нараджувалося над камізьською і пороблено такі зміни: на панських камізьках, відповідно повитинааних, будуть шовкові вивуєтки кольоровані; сорочки мають бути морщені.

Розбої і грабежи в Сальоніці повторяються щораз частіше. Невдавно приїхав там з Греції купець Панаготас з женою і дітьми. Купецькі орудики задержали його довше в місті, тому пізнім вечером вертала ціла родина на квартиру на передмісті. На одній улиці вискочило з за угла п'ять розбішаків і зажадало грошей. Купець віддав їм все, що мав при собі, але мимого сего розбішники убили цілу родину та ще знущалися над трупами.

Зеліничий рух особовий і товаровий на шляхах Вишніця-Неполоківці-Лужани-Стефанівка і товаровий на шляхах Гадікальва, Бродіна і Карльсберг-Гутна внаслідок сніжних заметів задержано аж до відкликання.

Скочив по смерть. Коло Родатич в Галичині знайдено на залізничній близько стайні нарібка Федя Тісточка, що служив у пан-отця в селі Вовчука, з розбитою головою і ледви ще живого. Нещасливий вертав з інститута д-ра Буйвіда в Кракові, а коли поїзд минав его село, він нехотів їхати далше аж до стайні та вертати звідтам назад і вискочив з вагона та забив ся.

Ворожба на новий рік. Одна з париских ворожіток подала перед співробітником „Gauchos“ таку ворожбу на біжучий рік: „Новий рік має стати дуже корисним для Франції, лише в половині віка навістять єї страшні повені. Англія понесе багато територіальних

страт. Іспанія в другій десятиці віка зачне завживати постійного мира і слави. Італія не будуть мали причини ані до нарікань, ані до радості. Австро-Угорщина розпаде ся на кілька відділених держав. Турція стане поділеною. Один з наслідників теперішнього султана буде панувати лише над Малою Азією і маленькою частиною європейської Туреччини. Єгипет відзискає незалежність. Мароко і Триполітанія стануть добычею романських народів. Французькі колонії зацвітуть. Війни напство вийде побідно і его влада зросте в десятикратну. — Хто хоче, нехай вірить в те все.

Два тижні в літарзі спочиває син тернопільського купця Кеплера, Сергій і живчик функціонують правильно, а поживу в плані вливають ему до уст.

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

Мала рибка.

Оповідане А. ЧЕХОВА.

„Високопреподобний пане, Отче і Добродію“ — писав на брудноватому листу з жеманними свята Невіразімов чиновник низшого степеня. „Желаю, щоби Ви провели надходячі свята і багато слідуючих свят у шастю і здоров'ї... А також і для поважаної родини пересядаю...“

Лямпа, у якій догаряла уже нафта, димила ся і видавала із себе прикий смід. По столі, коло руки пишучого чиновника бігав застрашений комар, який очевидно звідніс сюди заблудив. У третій кімнаті ястив придверник Парамон уже по раз третій свої чоботи і то з такою енергією, що по цілїм бюрі чути було, як він плював на смаровило і шурував шітками по чоботах.

„Що би ще більше написати до сего невідника?“ роздумував Невіразімов, підносячи свої очі на закінчену стелю.

На стелі побачив темне колесо — тїнь, яку кидав абажур люмині. Понизше знаходили ся ізмиси, а іще низше стїни, які свого часу були помальовані сїро синьою краскою. Кімната дижура видала ся ему такою пустинею, що почав жалувати не тільки самого себе, але комаря...

„Я відбуду свій дижур і заберу ся з віден, а сей комар пережне ту ціле

свое нужденне жите“ — подумав собі, протягуючи свої кисти. — „Нудьга! може би собі чоботи вицїстити, або що? Протягнув ся іще раз і заволик ся тяжким кроком до кімнати придверника. Парамон скінчив уже чистити чоботи... Тримав у лївій руці шітку, правою хрестив ся і надслухував через вікно...“

„Дзвонять!“ шепнув до Невіразімова, поглядаючи на нього нерухожими, широко отвертими очима — „Уже зачало ся!“

Невіразімов також нахуририв уха і надслухував. Через вікно, разом із свїжим, весняним воздухом долїтали урочисті звуки дзвонів. Звуки великодушних дзвонів із туркотом колїс поїздів творили хаос, а серед того хаосу домінував сильний, теноровий звук дзвонів єврейської церкви і чийсь сильний пискливий смїх.

„Як багато людей!“ — зітхнув Невіразімов, глипнувши на улицу і ще при свїтлї горючих ламп онували ся неустанно людські тїни. — „Усі спїшать ся на утрєню...“

Наші підпили собі незле і провітрюють ся по улицах. Весело там і повно там криків! Тільки я такий нещасливий, що мущу ту чинїти у такий святоточний день! І так повтараєсь рік-річно!“

— „А хтож Вам каже вислугуватись? Прецїнь на вас не припадала нинї черга дижури служби, але згодились ся заступити Заступова... Як малисьте охоту собі погуляти, то не вислугуйтесь... Захлаяність і кінець...“

— „Яка там до дїха захлаяність?! Небуло на що так дуже лакомитись: два рублї на руку і краватка у додатку... Конечність, а не захлаяність! А добре би було пійти з товаришами на утрєню, а потїм перекусити!... Випити порядно, порядно наїсти ся і пійти спати... Сидить собі чоловік при столї, хрпає св'ячену наску, самовар сичить собі на боці, а коло чоловіка сидить молада жіночка... Ликнув собі чоловік порцію горівки, погладив жінку під бороду і любобить ся на душі... чє ся, що чоловік справді чоловіком... Ат... Змарноване жите! От якась дама переїхала ся помімо у карті, а ти сиди у будї і піддавай ся гадкам...“

„На всякого приїде свій час, Іване Даниловичу. Дасть Віг і Ви дослужите ся і станете каритами їздити.“

— „Я! біта жарти собі з мене робїш, мій хрїсте! я далше не посуну ся як до почетного совїтника, хоть би пук... немаю квалїфікації...“

— „Нам генерал також не мав квалїфікації, а мимого сего...“

— „Але генерал, нїм добив ся свого становища, украв сто тисячів... притїм має лїпшу презенцію від мене... з моєю презенцією далеко не заїдеш! Одним словом, брате, положене без вихідне... жий як хочеш, а як не хочеш — то повіш ся!...“

Невіразімов відступив від вікна і почав прохажати ся по кімнатах... Стогін дзвонів степенував ся що раз то більше. Не треба було стояти при вікні, аби се чути. А чим голосніші були звуки дзвонів і гуркіт возів, тим темнішими ставали стїни канцелярії і гзімис, а лампа димила ся нестерпнїше.

— „Можеби драгнути зі служби?“ — подумав Невіразімов. Але утеча та не заповідала ніяких добрих наслідків. Хотьби навіть вийшов із канцелярії і поволочив ся по містї, мусївби потому пійти до дому, а там було би іще бруднїше і невідраднїше, як у бюрі. З другої сторони, хотьби ему удало ся провести весело св'яточний день, то що далше? По св'ятах треба вертати між ті сїро-голубі стїни, наймати ся на послугу і писати лист з жеманями...

Невіразімов станув на серед кімнати і призадумав ся. Тут за домашнім лїпшим житем, оволоділа і дразнила его збодїле серце... Кортіло его конечно скочити на вулицю, замінити ся у громаду людей, брати участь у тїм загальнім св'ятї, яке грїмко витали усі церковні дзвони і на яке спїшили усі ті повози... Рад був би аби вернули ся дитинячі лїта: родинний кружок, св'яточно настрєнені лица найдорожших осіб, біла скатерть, свїтло, тепло... Нагадав собі ту кариту, у якій їхала якась панї, пальто, яким гордив ся елегантний ексектор, золотий ланцюжок, що украшає черево секретаря... На думку насунула ся тепла постїль, ордер св. Станислава, нові чоботи, віце-мундур без витертих рукавів... Думав о тїм усім дїлятого, бо не мав сего...

— „А якби так що украсти?“ подумав. „Украсти, припустїм не штука, але сховати то штука... Говорять, що із крадіжкою добром утїкають злодії до Америки, але бїс єї знає, де она є та Америка! До сего, щоби украсти, треба мати також відповідні квалїфікації...“

Дзвони замовкли... чути було іще у віддаленю гуркіт возів і камель Парамона, а смукот і жал Невіразімова ставали все нестерпнїшими. Годинник бюровий видзвонив пів до першої.

— „А можеби написати донос? Прошкін зробив донос і пішов у гору...“ Невіразімов сїв при столї і почав роздумувати. Лямпа уже гасла і димила ся страшно. Заблуканий комар гонив ся бою по столї, не маючи де сховати ся...

— „Зробити донос можна, але як его зредагувати? Треба ужити всякого рода двозначників, підступних слів, так як се зробив Прошкін... я не потрафив би... я насмарував би тільки дурниці, що сам зловив би ся... Чорт бери! І до сего не маю найменших квалїфікацій!...“

Невіразімов довго хомив собі голову, якби вибрити із прикрого положення, нарештї споглянув на розпочатий брудїон лист. Лист був писаний до звертника, якого він ненавидїв з цілою душою і якого бояв ся. Від десяти лїт уже блавав того чоловіка о аванс із пїснїа-пятирублевої пенсії на вісімнадцятирублеву.

— „Ааа... здохнеш ту драбе!“ За-кричав нагло і придусив зі злостю ко-маря, який на своє нещастє навинув ся ему перед очі. — „Огидна комаха!“

Комар вивернув ся до гори ногами і почав перебирати ними у розпущї... Невіразімов хопив его за ногу і кинув у догасаючу полумїнь лампи... Полумїнь бухнула у гору, у лампї затріщало... Невіразімов дізнав пїльги на серці і успокоїв ся...

ГОРОДНИЧИЙ. Тим лїпше: молодого скорше перевітриш. Зі старим — біда... О. біда... Молодий усе більш повертливий. Ви, панове, хай кождий із вас приготавляєть ся зі свого боку, а я піду сам, або ось хоч би із Петром Івановичем, приватно, так собі, навідати ся, чи не терять подорожні по гостиницях яких неприемностей. Гей, Свієтунов!

СВІСТУНОВ. Прошу?

ГОРОДНИЧИЙ. Бігай зараз за часним приставом¹⁾; або нї, лиш ся..., ти менї придиш ся. Так скажи там кому, щоби як найскорше закликав сюди часного пристава, і сам приходи сюди. (Полїцай біжить — його шкочають зі всіх боків).

КУРАТОР ШПИТ. Ходїмо, ходїмо, Аммосе Федоровичу! Може дїсно буде біда!

СУДІЯ. Ей, що вам боїти ся! Ковпаки чистї вберете на хорнх, та й копєць.

КУРАТОР ШПИТ. Що ковица! По припису я маю давати хорнх зупу, а у мене по коридорам так заносить напустю, що хоч бери та нїс за-тикай...

СУДІЯ. Аж пак на тїм пунктї зовсім спокійний. Бо дїсно, кому схочеть ся їхати носа у окружний суд? А хоч би і заглянув до якого пїсьма, так нїбж розбере що у нїм?.. А уже п'ятнадцять лїт сиджу на судовім кріслі, а як загляну в доглядну записку — ех! тільки рукою махну. Сам Соломон

не второпає, що у нїй справедливе, а що нї...

(Судя, куратор шпиталїв, директор шкіл і коштар відходять а в дверях здибують ся із полїцаєм, що вертаєть ся).

Четвертий вихід.

ГОРОДНИЧИЙ, ВОВЧИНСЬКИЙ, ДОВЧИНСЬКИЙ і ПОЛІЦАЙ.

ГОРОДНИЧИЙ. Є там який єйкер?

ПОЛІЦАЙ. Є.

ГОРОДНИЧИЙ. Бігай на вулицю... Або нї, чекай! Біжи, принеси... А другї де? Невже-ж сам один? Адже я на-казував, щоби і Прохоров був тут. Де Прохоров?

ПОЛІЦАЙ. У часнім домі.¹⁾ Але він і так не здав ся на нїщо.

ГОРОДНИЧИЙ. Чому?

ПОЛІЦАЙ. Бо так. Ранцї привезли його на пів мертвого. Вже й так вилили на нього дві коновки води, а він іще до свої пори не протверезив ся.

ГОРОДНИЧИЙ (хочаючись за голову). Ах, Боже мій, Боже. Бігай скорше на вулицю. Або нї — чкурни вперед до моєї кімнати... чуєш!.. І принеси менї звідтам шаблю і новий канделях!.. Ну, Петре Івановичу, їдмо у Божий час!

ВОВЧИНСЬКИЙ. Тай я, тай я... позвольте і менї їхати, Антоне Антоновичу.

ГОРОДНИЧИЙ. Ну, нї, Петре Івановичу,

не можна, не можна. Якось нїяково у трїтку... а вкінцї не помістимо ся на єйкері.

ВОВЧИНСЬКИЙ. Нїщо, нїщо, я собі так... пішки, пішки та побіжу за єйкером. Я лишень трошки так через дїрку від дверей подивлю ся, яка у нього постава...

ГОРОДНИЧИЙ (пришмачує шаблю, до полїцай). Віжи зараз, збери десятє-кнх.¹⁾ Хай кождий із них візьме... Ех та шабля, як вона вицербїла ся! От треклятий купчище, той Абдулін! Ба-чити, що у городничого стара шабля і не прислати нової! Страх! Ех, лукавий народ. А і так злодії, як про-чуваю, там уже прошеня під полою готовлять... Хай кождий візьме в руки по вулицї... ігі, по вулицї... не міглі і хай заметуть усю вулицю, що веде до гостиницї... Але чисто... чуєш! Але уважай... Чуєш... ти-ти; я знаю тебе: ти там кумаєш ся, а за халави пхаєш срібні ложки... уважай, небоже, у мене бачне око!.. А що ти зробив із купцем Черняєвим... га? Він тобі дав на мундїр два аршини сукна, а ти загарбав цілу штуку! Ну, ну! Уважай! Аж надто не зважаєш на свій уряд! Марш!

(Далше буде.)

¹⁾ Часний пристав — магістратський воз-ний.

¹⁾ Магістрат.

¹⁾ Менші урядники при магістратї.

Найліпші МАШИНИ ДО ШИТЯ

є так звані обручкові (Ringschiffehen).

Сі машини йдуть дуже легко і надзвичайно скоро (2000 штихів на хвилину). Сі машини мають прилад до гафтованя і прилад до остреня голок та ножиць. Окрім сих маю ще найновіші машини для шевців, кравців, римарів і такі, що шиють для потреби в перед і взад.

За кожду машину гарантую 5 літ.

Продаю за готові гроші і на виплат дешевше як всюди, хто невірять най переконає ся.

В. Данилевич

машиніст

бровари Штайнера ул. Двірцеа ч. 21 в Чернівцях.

Рік заснованя 1892.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

ДНІСТЕР

перше і одинокє руске Товариство асекураційне, обезпечає будинки, урядженє домашнє, скот, господарскі знаряди, збіжє в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шкід огневих.

Стан фондів гваранційних з днем 31-го грудня 1899 виносить :

Фонд резервовий .	245.814	кор.	52	сот.	
Резерва премій .	148.480	"	—	"	
„ спеціальна .	1.624	"	80	"	
Фонд основний .	72.000	"	—	"	
„ емиритаційний .	18.166	"	60	"	
					486.145 кор. 92 сот.

Тарифи „Дністра“ дуже умірковані, услівя обезпечень користні, а шкоди ліквідують ся безплатно. До кінця 1899 року виносили виплачені шкоди 1.669.565 кор. 38 сот. Поліси „Дністра“ приймає Банк краєвий при позичках гіпотечних.

На жите можна обезпечитись ерез „Дністер“ в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає найкористийші услівя, престаєє своїми фондами найбільшу гваранцію і видає поліси і квіти в рускім язичі.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“, стоваришенє зареєстрованє з обмеженою порукою, уділяє позички за оплатою 5½% і 1% додатку на кошта адміністративні заїнтабуляцією або порукою двох відповідних ручителів, до сплати в ратах на 3 до 10 літ і приймає вкладки до опроцентованя від членів і третих осіб по 4%. Удїл членський виносить 50 кор., вписове 2 кор. Членом бути і позичку дістати може тільки член обезпечений в „Дністрі“. Інформації уділяє Дирекция листовно.

Зголошеня о удїленє агенцій в окрестностях де нема близько агентів „Дністра“, приймає ся. „Дністер“ виплатив агентам по конець 1890 р. провізії 216.714 кор.

Львів, Ринок ч. 10. (дім „Просьвіти“).

Для шкіл народних
вийшли цілком нові друки
можна получить в

Друкарні „Рускої Ради“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 4

котрі суть :

Каталоги, Classen-Buch, Wochenbuch, Повідомленя шкільні, Schulnachrichten, Lehrerkataster, Schulkataster, Inspectionsbericht, Jahresausweis, Schulversäumnissausweis, Сьвідоцтва відхідні, Gestionsprotokoll, Quittungen, Сьвідоцтва увільнення, фреквентацийні, Frenquentations Zeugnis, Schulmatrik, Inventar Katalog der Schüler Bibliothek, Competenten-Tabelle, Qualifications-Tabelle, Aufforderung zum Schulbesuche, Завізнє, Auszug aus der Schulbesuchs-Tabelle; також друки і книги для кас райфайзейских усе викінченє на добрім папери дуже гарним друком і
дешевше як де инде.

П. Т.

Маю честь завідомити Ви. П. Т. Публіку, що отворив я при улиці Головної (Enzenberg-Hauptstrasse) ч. 8 в подвірю (на право) Високим ч. и. Правительством концесіонований

КАНТОР ПОСЕРЕДНИЦТВА

„під Проведінем“

котрий ку загальному вдоволеню в повнім zakresі своєї діяльности буде заимати ся всілякого рода посередництвом, поручуючи Ви. П. Т. Властителям дібр, фільварків як також і приватним Особам різного рода службовий персонал я іменю: Мамки, няньки, дівчата, панни служниці, кухарки, покоївки, панни до товариства, гардеробниці, бонні, вихованчині; дальше парібіків, сторожів, стангретів, фірманів, льокаїв, камердинерів, економів, писарів, управителів, офіціалістів, прив., кухарів, стрільців і т. д. заперещуючи в гори, за сїетний і ретельний мною поручений персонал службовий, бо ошрати ся буду на рекомендаціях з остатного їх побуту в службі і лиш такий персонал буду достарчувати.

Для Осіб шукаючих занятя, о скілько єє буде в моєй можности, стрімити буду до того, аби як найборше і найліпше занятє їм винайти, і боронити їх буду перед ошуканьством факторів, котрі не уповажені до даваня занятя.

В надїї, що так Ви. П. Т. Публіка, котрий залежить на добрій службі, як також і Пов. Персонал службовий, котрий доброго занятя шукає, спільно мої стрімліє і совіетну працю зволють ласкаво підхерти, пишу ся

з поважанєм

Евгеній Александер Лебенштайн.

Перша буковинська

спеціальна ро-

бітня обуви

ІВАНА ДІКА,

що скінчив промисловий курс в ц. к. технологічній промисловій музею у Відні
улиця Руска ч. 11. Чернівці улиця Руска ч. 11.

Відважує заявити шановній П. Т. Публіці, що виготовляю всякого рода обуви для мушци, женци і діти з то після найновіших фасонів як: черевки гладкі, та в виді острокічачетім з ортопедичним апаратом і з обложєним прямином до вигідного порушуваня.

Через ношенє моїх черевиків зникають сейчас нагнітки та всякі нарости на ногах. Доброю і солідною працею, таною обелугою буду старати ся здобути собі вдоволенє цїнних замовлень.

З поважанєм.

ІВАН ДІК,
спеціальна робітня обуви.

Поодинокі черевки виготовлює ся тільки з заграничних шкір.

ДРУКАРНЯ

„РУСКОЇ РАДИ“ в Чернівцях,

ул. Петровича ч. 4.

має на складі отсі виданя:

Bestrebungen der Rumänen др. Смаль-Стоцкого	150	кр.
Буковинська-Русь др. Смаль-Стоцкого	120	"
Листи з пекла Осина Шлигга	20	"
Людина, Ольги Кобилянської	40	"
Царівна, "	120	"
Некультурна "	20	"
Природа "	20	"
Покора "	70	"
Твори, Юрія Федьковича I. том.	1—	"
Чума горіла, Омелян Попович	20	"
25 повісток "	10	"
Хлопці-садівники "	20	"
Цісар Франц-Йосиф I. Омелян Попович	10	"
Образки з природи, Іван Синюк I. і II. том. по	5	"
Бесіди про часи козацьки * * *	75	"
З села, Богдан Лепкий	20	"
Гадки про потреби Українців * * *	15	"
Сина книжочка, в дуже гарній оправі, В. Стефаник лиш	70	"
Приказки, книжочка для веселих людей, Ів. Данилевича	8	"

На пересилку треба долучити 5 кр.

Шкільні повідомленя і Schulnachrichten

є на складі

в друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і сьвято від 9 до 11 години рано. ;

Виходить в Чернівцях
що середа, п'ятниця і неділя.

Редакція, адміністрація і експедиція:
вулиця Петровська ч. 2.

Рукописи повертає ся лише на попередню
мастереву. — Рекламні неопечатані
зілля від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор. — сот.
на пів року	10 „ — „
на чверть року	5 „ — „
на місяць	1 „ 70 „

Поводиноке число коштує 16 сот.

Передплата і наданість за інсерати
платні в Чернівцях.

Загальні збори

тов. „Буковинський Боян“
в Чернівцях.

Дня 18. п. ст. січня відбули ся
в кімнатах „Народного Дому“ за-
гальні збори співзвучного товариства
„Буковинський Боян“.

Збори відкрив в заступництві
від кількох неділей на жаль хорого
голови тов. п. Омеляна Манастир-
ського заступник голови товариства
о. Добротвір теплою згадкою неза-
бутнього широго діяча в товаристві
пок. Гр. Ганкевича, якому збори
повстанем із місць віддали пам'ять,
відтак уділив слова секретареві
академікови Олександрови Попови-
чеві, що виголосив ось яке спра-
вознаве:

„На загальних зборах з дня 10.
грудня вибрано виділ, що на пер-
шій засіданню з дня 12. грудня
минулого року адміністраційного
уконститував ся так: головою
став Ом. Манастирський, его засту-
пником Григорій Ганкевич, секре-
тарем Олександр Попович, касиє-
ром о. Семака, бібліотекарем Ва-
силь Сімович, господарем Лев Ко-
гут, управителем хору Модест Ле-
вицький, управителем товариських
забав о. Добротвір, управ. драмат.
забав проф. Кобилянський, управ.
музики учитель Данилюк.

В протязі року зайшли такі
зміни: По смерті Григорія Ганке-
вича заняв місце заступника голо-

ви о. Добротвір; після уступлення
Модеста Левицького був виділ при-
неволеним найняти на учителя спів-
ву проф. п. Горнера а відтак ріше-
нем виділового засідання з дня 24.
листопада 1900 р. проф. Колера
за місячною оплатою 10 зр.

Засідань виділових числив ми-
нувший рік 7.

Із невиділових брали участь на
засіданнях члени проф. Брендзан,
конц. Іван Костецкий, академики
Мик. Левицький, Герасимович і Ви-
шньовський, 2 засідання задля недо-
стачі відповідного числа виділових
мусіли відпасти. За час минушого
року адміністраційного прийнято в
дійсні члени товариства пп. акаде-
миків Вишньовського, Грушкевича,
Герасимовича, Левицького Миколу,
Є. Ярошинського, і уч. Олекс. Са-
дагурського. Товариство числить до-
сі 62 дійсних а 8 спомагаючих
членів — разом 70.

Виділ постарав ся передовсім о
закупленні фортеп'яна так, що гар-
ний та добрий інструмент увійшов
у маєток товариства. Далі замовле-
но велику силу гарних нот (голов-
но музикальній „Торбана“ з „Львів-
ського Бояна“). Щоби проби співу
йшли точно та члени приходили чи-
сленно, висилано нераз обіжники,
кореспонденційні картки, писано
оголошення в газетах. Відозви ося-
гнули стільки, що винявши перерву
літніх фєрий — відбуло ся кілька-
нацять проб і то майже що тижня,
часом навіть і по два рази.

Публичних виступів мішаного
хору „Бояна“ було два: перший
з нагоди 39. роковин смерті Тара-
са Шевченка при співучасті всіх
укр.-руських товариств в Чернівцях
концерт 10. марта с. р. що випав
світло під кожним зглядом, так
що сая „Народного Дому“ не ви-
старчала на прийняте гостей а бо-
гато мусіло або зовсім зрезигнува-
ти зі вступу або поміститись в по-
бічних саях, — другий виступ мі-
шаного та мужеского хору був
на ювілею Омеляна Попови-
ча.

Заходом виділу відбували ся
майже що неділі минушого року
сходини в „Нар. Домі“. Драматич-
них вистав не було на жаль с. р.

До науки музики не зголосило
ся на стільки сил щоб взагалі мо-
жна було зачати якусь акцію в сїм
напрямі. Наконєць годить ся згада-
ти, що високий сойм був ласкавий
сего року уділити товариству за-
помогу 50 корон тай фундацію 400
корон на видане нот — справа,
що чекає ще полагодження зі сто-
рони фахових людей.

Взагалі мусимо сконстатувати,
що декотрі точки програми наших
статутів ще не виконані як слід,
хоть годі в тім винуватити виділ
а скорше випадало звернути увагу
загальних зборів, на потребу ліпшої
організації всіх дійсних членів,
якої на жаль досі ще нема.

Опісля слідувало справознаве
касєра, котре представляє ся так:

Доходи були:

Перенято на книжочці	
Рускої Каси	71 к. 56 с.
Членські вкладки і до- бровільні датки	27 „ 30 „
Доход з концерту	341 „ 80 „
Соймова заплата	550 „ — „
Зворот з видатків пе- ревозу фортеп'яна	5 „ — „
	995 к. 66 с.

Розходи.

Винаєм фортеп'яну	46 „ 80 „
Секретар, томболя, etc.	12 „ 70 „
Ноти і книжки	80 „ 26 „
Закупно фортеп'яна і подіюм	510 „ — „
Видатки на концерт	155 „ 52 „
Чини „Народному До- мови“	100 „ — „
Плата дрігентови за листопад	20 „ — „
На концерт інсп. По- повича і ювілей	70 „ — „
	995 к. 66 с.

Всіх доходів було	995 к. 66 с.
„ розходів „	995 „ 28 „
Лишає ся	— к. 38 с.

Бібліотекар товариства акаде-
мік Василь Сімович згадає про ве-
лике число нот, які в останніх
часах наспіли до товариства. За-
галом узявши числить бібліотека
„Бояна“ яких 190 музичних творів,
з яких більша половина (57) при-
шла сего року. Крім того збога-
тила ся бібліотека кількома драма-

МИКОЛА ГОГОЛЬ.

РЕВІЗОР.

Комедія в п'яти діях.

(Далше.)

П'ятий вихід.

ТІЖ І ЧАСНИЙ ПРИСТАВ.

ГОРОДНИЧИЙ. А, Степан Ілліч! Ска-
жіть на Бога: де вас лихо тримало?
Що-ж се за робота?

ПРИСТАВ. Я був що лиш перед бра-
мою.

ГОРОДНИЧИЙ. Ну, ну! Слухайте, Сте-
пане Іллічу! Приїхав урядник із Пе-
тербурга... Які ви там розпорядження
дали?

ПРИСТАВ. Та такі, як ви наказали...
Поліціянт! Пуговіцина після я із де-
сятськими чистити тротоари.

ГОРОДНИЧИЙ. А Держиморда де?

ПРИСТАВ. Поїхав огонь гасити.

ГОРОДНИЧИЙ. А Прохоров паний?

ПРИСТАВ. Паний.

ГОРОДНИЧИЙ. Як же ви на се позво-
лили?

ПРИСТАВ. А Господь святий знає.
Вчорашньої днини приїхнула ся за
містом білка. — Поїхав туди, щоби
зробити лад, а вернув ся паний.

ГОРОДНИЧИЙ. Слухай те-ж, зробить ось
що: поліцай Пуговіцина... він високого
зросту, так хай стоїть задля порядку
на мості... Ага, замість зараз стару
площу, там коло шевця... і заткнути
там солом'яну тичку, щоби то ніби
виглядало, що там маєт ся щось бу-
дувати... Воно, знаєте, чим більше
хворосту, соломи, тим більше свід-
чить про діяльність управника... Ах
Боже мій... Я й забув, що на тій пло-
щі навалено на сорок фір гною... Що
за погане місце! Постає лиш де
небудь який пам'ятник, або проєсто
лиши свободну площу — а вже дідько
знає, звідки і що, назносять всякого
дрантя! (зітхає). А як приїздив уряд-
ник спитав ся би службу: чи вдоволені
ви — то щоби відвідали: „Усім вло-
волені, ваше благородіє“; а як котрий
невдоволений, то я йому опісля всуну
таке невдоволене, що ну!... О, ох, ох,
ох! грішний я, дуже грішний! (Бере
замість капелюха пуделко). Е, щоби то
Бог дав, щоби се щезло уже як най-
борше єнеред очей, а там то я вже
поставлю таку свічку, якої іще ніхто
досі не поставив! Кожний, бестия, куп-
чище буде мусів мені доставити на
се по три фунти воску. О, Боже мій,
Боже мій! Ідімо, Петре Івановичу
(хоче замість капелюха надіти паперове
пуделко).

ПРИСТАВ. Антоне Антоновичу, сеж пу-
делко, а не капелюх, а ось капелюх.

ГОРОДНИЧИЙ (кидаючи пуделко). Пу-
делко, ага, пуделко! Лише його з'їло!
Ага, а як спитають: Чому не збудо-
вано церкви при шпиталі, на яку п'ять
літ тому, призначено гроші, то не за-
бути сказати, що вже зачала була бу-
довати ся, але згоріла. Я про се і
рапорт вислав... Щоби, прошу вас,

який збившись із толку не сказав, що
її зовсім не зачинаю будувати!... І
сказати Держиморді, щоби не дуже
давав волю своїм пастукам... він, зви-
чайно, задля ладу, кождому засвѣчує
свѣчки перед очима... і тому, що ви-
нен і тому, що не винен. Ідімо, Ідімо,
Петре Івановичу. (Відходить і вертаєть
ся). І не випускати салдатів на ву-
лицю без нічого... бо той собачий
гарнізон надіє лиш поверх серочки
плащ, а з долни нічого нема...

(Усі відходять).

Шестий вихід.

АННА АНДРЕЄВНА і МАРИЯ АНТО-
НОВНА (убігають на сцену).

АННА АНДРЕЄВНА. Де-ж, де-ж вони?
Ах, мій Боже, відхилила двері! Чоло-
віче! Антосю! Антоне! (говорить скоро).
А все ти, все ти винна. Пішла шу-
кати: а ось шпилька, ось хусточка.
(Підбігає до вікна і кричить). Антоне,
куди, куди! Що, приїхав? Ревізор?
З вусами... З якими вусами?

ГОЛОС ГОРОДНИЧОГО. Зараз, зараз,
серденько!

АННА АНДРЕЄВНА. Зараз?... Новинка,
а він каже зараз... Лиш одно слово
мені варто знати: що він, полковник?
Га? (Диха). І поїхав! Чекай же, не-
боже, нагадаю я тобі! А все вивав:
„Мамочко, мамочко, підждіть, зашпи-
лю позаду хусточку; а зараз!“ Ось
тобі і зараз! На маєд, і що ми зізна-
ли ся! А все те трекляте вкететство...
завітрила, що поштар тут і нуж перед
зеркалом. Манірити ся та заглядати
то із сього боку, то з того... Вона
собі гадає, що він за нею гине. А

він прямо насьміхаєть ся з тебе, як
ти відвернеш ся!

МАРИЯ АНТОНОВНА. Та що-ж робити,
мамоно?... Але так зле воно не є:
за дві години довідаємо ся про все.

АННА АНДРЕЄВНА. За дві години!
Дякую красенько. Ось і зробила
ласку відповідно! Як ти не догадала
ся сказати, що за місяць іще ліпше
можна довідати ся! Га? (Заглядає до
вікна). Гей, Явдоху! Чуєш! Ну! Яв-
доху, а чула ти, приїхав там хто?...
Не чула? Ет, штовбур! Махає рука-
ми? Хай махає, а ти все таки роз-
питала би його. Не могла того розу-
міти. Деж то, в голові хоч мак сій, а
все про женихів та женихів!... Скоро
поїхали! Та ти побігла-б за фіяком.
Біжи, бігай, зараз іди! Чуєш, біжи,
спитай ся, куди поїхали... Але добре
розпитай ся, що він за один той пан,
що приїхав, який він... чуєш? Підо-
глянь через дїрку та скажеш мені...
які очі, чи чорні, чи ні, і зараз вер-
тай ся, чуєш? Борше, борше, ну,
борше.

(Кричить так довго, доки не спу-
стить ся завіса. Так завіса заслонює їх
обоїх, як стоять у вікнах).

(Далше буде.)

тичними творами (пр. твори Тобі-
левича, комедії Цеглиньського).

Справоздане се, як і справозда-
не касове прийняли збори до відомо-
сти. Опісля вибрано через акляма-
цію новий виділ. Склад виділу по-
дамо пізніше, для того, що виділ
еще не уконституував ся.

Перегляд політичний.

Віденські часописи оцінюють все
ще політичне значіння нових виборів.
N. fr. Presse твердить, що остаточ-
ний біланс виборів випав на не-
користь давньої правниці, а на ко-
ристь усіх опозиційних стороництв.
З'організована більшість, що була-
би звернена против Німців нале-
жить до минувшини, а сторонництва
бувшої правниці не можуть тепер
злучити ся у парламенті на ново,
для того, що не згодять ся ані у
кwestиях політичних, ані народних.
— Оден із послів німечко-поступо-
вих пише у Oesterr. Volksztg. що
сторонництва поступові повинні бу-
ти задоволені виборами, бо хоть ре-
зультат виборів не був для них
користийший, то все-ж таки ліп-
ший, ніж можна було сподівати ся.
Особливо вибори віденські і долішно-
австрійські є початком цілковитої
переміни ситуації. — Wiener Allg.
Ztg. признає, що результати вибо-
рів віденських є великим кроком у
перед у політичній розвою міста.
Ані християнські соціяли, ані лі-
берали не мають причини радувати
ся, а то для того, що появил ся їх
страшний ворог і противник: пар-
тия соціально-демократична, яка у
віденських виборах властиво побі-
дила.

Подібно оцінює віденські вибо-
ри і N. Wiener Journal. Страти ан-
тісемітів треба би записати на conto
соціальних демократів і на ко-
ристь поступових стороництв. По-
ступова, чисто міщанська партія,
не повинна радувати ся із побіди
„антисемітського духа“, бо се
слово для них дуже небезпечне.

Зріст народного радикалізму у
Чехах, а соціального у Відні, дає
наглядний доказ, що на арену по-
літичну вступають нові сили з яки-
ми треба числити ся. — Reichswehr
звертає увагу на се, що радість
ліберальної преси над занепадом
антисемітів є передчасною. Одино-
кими побідоносцями із виборів ви-
йшли німецькі радикали, які також
стоять на ґрунті расової ненависти,
расового антисемітизму. Така сама
тенденція є і у сторонництві хри-
стіянських соціалів, німецьких по-
ступовців і у сторонництві німечко-
народнім.

НОВИНКИ.

Чернівці, 22-го січня 1901.

Пригадуємо, що проба мішаного
хору „Бук. Бояна“ відбудеть ся у се-
реду 23. с. м. о год. 8-й веч.

Конкурс на місце управителя оди-
класової школи з рускою мовою вила-
довою в Неполоківцях виписала
пов. рада шкільна в Кічмани до 1. лю-
того с. р.

„Timprul“, орган консервативних Во-
лохів перестав виходити, за те видає
Янку Фльондор свій радикальний орган
„Desteptarea“ двічі на тиждень.

„Wer hetzt?“ питає ся в „Bukowi-
nzer Post“ старий Юда і на доказ, що

убито Русини юдять проти жидів і Во-
лохів, подає тенденційно сфаальшо-
ваний переклад статі з 38. числа
„Рускої Ради“ про „Павки народу.“
Вступ статі, де сказано, що парід знає
лиш одних ворогів-нехристів, що заби-
рають ему маєток, перекручує „Hetz-
Post“ так що убито „Руска Рада“
юдить проти жидів, а в дальшій пере-
кладі замінює слова „румунізатори“ на
„Волохи“, щоб мати підставу до денун-
ціяції, що Русини юдять проти Волохів
в загаль. Ось так шикотно обходить ся
Мортко Мустаца Riter von Flondor із
своїми противниками: файна шляхта,
нема що казати! Задля денунціяції,
клевети і интриги не встидає ся німець-
кий орган румунізаторської кліки брати
ся за публичну брехню і фальшоване
того, що стоїть чорне на білм. Та се
ім не першійка, бо та сама румуніза-
торська кліка, що криє ся за „Buk. Hetz-
Post“, ужила вже навіть черновецьку
консисторію за параван до сфаальшо-
ваного перекладу, коли денунціювала по-
сла Пігуляка о забурення публичного су-
покою на вічу з р. 1898. і сї люди
сміють ще на підставі фальзифікатів
опукувати публіку ба навіть призива-
ють поліцію і прокуратوریю. Справді
сумно, ба страшно, що закон не вистар-
чає на те, аби такої підлий роботі по-
ложити кінець, а оставляє працю рускій
боротьбі з такою „Hetz-Post“, котру
мав мабуть перед очима той, що сказав:
Jedoch das Schrecklichste der Schrecke
ist der Kampf mit Ungeziefer, mit einer
Wanze, die Gestank als Waffe führt.

Вечерок з танцями, який устроїло
товариство руских ремісників „Зоря“
дн. 19. с. м. в великій салі „Народного
Дому“, випав знаменито. Охоча, весела,
свобідна забава протягнула ся до год.
5. рано, а то при звуках знаменитої
капелі п. Шеффера, який буде упрати-
ти театральною музикою „Зорі“. На вече-
рку було значне число рускої інтеліген-
ції, як др. Ст. Стоцький, посол до
ради державної проф. Ер. Пігуляк,
совітник Я. сєвицький, інсп. Ом. По-
пович, надгеметер Бурггардт,
совітник Коралевич, др. Ферліє-
вич, о. Добротвір, кількох урядників
і майже усі рускі п. п. академіки,
так що на перший погляд ока вечірній
подобає більше на забаву інтелігенції
як на забаву ремісників. Виділ тов. „Зоря“
складає сердечну подяку усім інтеліген-
ції, що була присутня на вечірницях,
як також зв. тов. „Союз“ і членам
„Молодої України“, за се, що піднесли
ремісничу забаву, як не менше і в сїм
Добротвірі, які надатками оборонили
молоду „Зорю“ від недобору, який (хоч
і невеликий) був би показав ся, а особно
п. академікови Кобиланьському,
що безінтересовно, не жадаючи ні тру-
ду, ні власного здоров'я аранжував та-
нцями так, що хто був на тій забаві мусів
з неї вийти лише добре вражени. Шкода
тільки, що наші ремісники явили ся на
перший раз не дуже численно, але ма-
єм надію що на будуче, вони ліпше
зрозуміють свою задачу.

Прогуляк бальоном. З Перемишля
доносять, що дня 11 січня с. р. поруч-
ник Шрімпе з тамошнього військового
відділу бальногового і д-р Валентин, член
метеорологічного інституту віденського,
урядили воздушну подорож. Бальон пу-
щено в Гірку о 8 год. рано, коли тепло-
мір показував — 22° Ц. На висоті 1200
метрів тепломір показував +0, на 1500
м. було +3° Ц., а на найвищій висо-
чині злету показував тепломір — 8-2°
Ц. Бальон спустив ся долів по 11 го-
дині в Гутисках Ненадієвських.

Дрібні вісти. Слюб п. Атаназія Фе-
доровича, ад'юкта судового у Путилові
з панною Оленою Козаринцуківною від-
будеть ся в Оршівцях в четвер, дня
24. н. ст. січня с. р.

Стрейк бориславських робітників за-
кінчив ся побідою робітників. Успіва, під
якими прийшло до згоди межі робітни-
ками а властителями, суть слїдуючі: 1)
Управа копальні зобов'язує ся почавши
від 1. лютого с. р. підвищити робітни-
кам платню, а то після категорій, на
які поділено робітників відповідно до їх
заняття і виплати. 2) Жаден з робітників
не сміє по причині стрейку страстити
роботи. 3) Праця в неділю має бути об-
межена на роботи кончаті. 4) Управа
зобов'язує ся пильнувати, щоб надзорці
і наставники по людски обходили ся з
робітниками. 5) Управа годить ся на

зміну статута каси хорих після бажань
робітників. 6) Для робітників, що пра-
цюють на верха через 12 годни, буде
заведена двогодинна перерва.

Які бувають дивнякарські репор-
тери. Один дивнякар з Нью-Йорку, до-
давши о надужитях, яких мали допу-
скаєть ся лікарі в однім в заведеню для
божевільних, постановив паче о тім
переконатися. Отже перебрившись в
підране одіве, увійшов до бюро поліції
і розпочав там виправляти авантюри,
так, що мусів его звязати і яко боже-
вільного відвести до шпиталю. Того він
і бажав. Щоби доняти ціли, почав він
і там виправляти авантюри, але там да-
ли ему зараз змину а опісля горячу ку-
пиль, примушено его насильно закати
порошки на воміти — коротко кажучи
мучили его в різний і болючий спосіб
цілу добу — розумієть ся о голоді. Коли
переминула доба, дозорці взяли пацієнта
під руки і ввели его до салі операцій-
ної. Дивнякар побачив перед собою
лікарів, а головним хірургом на переді.
„Сей чоловік має боляку на мозку. Мусим
ему сейчас отворити чашку“, пояснив начальний хірург.
І в одній хвилі звалося репортера на стіл
а лікарі наближали ся з ножками. Тоді
репортер закричав: „Та дайте спокій,
панове! Я не божевільний, я співробіт-
ник дивняка Х, а зайшов я сюда пере-
конатись...“ — „Ми о тім знали від пер-
шої хвилі“, — відповів з насмішкою хі-
рург, — а тепер, коли вже все знаєте,
забирайтеся до своєї редакції“.

Романтична пригода. Перед десяти-
ма днями виїхала 23-літня Елена Г. з
Синівки під Львовом відвідати свою
тітку в Станиславові, а що не вернула
на означений час, то мати вислала, за
нею єї молодшу сестру до Станиславова.
Тота довідала ся, що сестри у тітки
не було, а з найдених межі єї річiami
паперів показалося, що она виїхала з
якимсь молодим лікарем до Румунії, де
він одержав посаду.

Лютий циган. В Загір'ю коло Хиро-
ва осів від кількох літ циган Сівно з
жінокою, з котрою обходив ся немало-
сердно. Перед кількома днями привіс
він до хати вязанку солом, повалив на
ню жінку і ударив єї так сильно колом
по голові, що розбив єї чашку а опісля
знува ся ще над єї тілом копаючи
підкованими чоботами. Жандармерія ар-
ештувала лютого цигана і віддала до
суду в Саночі.

Утеча убійника Стамбулова. Зі Стам-
буду доносять, що після надісланих із
Софії депеш дипломатичних утік з та-
мошньої вязниці убійник Стамбулова.

Лампа лукова, що говорить. У те-
хнологічній музею у Відні роблено
сими днями проби електротехнічні із
винаходом, якого великих користей те-
пер еще годі обчислити. Ходить о се,
щоби з'ужитикувати світляний лук зви-
чайної електричної лукової лампи, якою
послугують ся по уличках і скелях, до
передачі відголосів і звуків, збираних
через телефон. Отже електрична лампа
може говорити, співати, грати і т. д.
Се можна обяснити на таким примірі:
при телефоні, який припустім находить
ся у Пешті хтось заговорить, заграє,
або заспіває. Фалі звукові ідуть по
дротах до Відня, де не відбирає їх апа-
рат телефонічний. При помочи специаль-
но обдуманого систему є дріт телефоніч-
ний подлучений з лампою луковою а
світляний лук віддає голосно і виразно
ті звуки, які у Пешті переловив теле-
фон. Чути не тільки шелест, але можна
виразно почути мелодію і звуки. До-
свідчення роблено в присутності міні-
стра освіти д-ра Гартля і визначніших
осіб, а випали вони знаменито.

Десять заповідей флямандських. Фля-
мандська мова, котрою говорить значно
більша часть бельгійського населення, на-
лежить до тих народних мов в Европі,
котрі в наслідок напливу чужих людей
і воєнної сили не могли удержати ся на
висоті поступу і образованія, а остали
ся лиш в широким масах народу, підчас
коли меншість інтелігентна, перемішана
з чужими людьми, звичайно по містах
приймила чужу мову за свою. В Бельгії
приймила була інтелігенція французкий
язик, котрий став ся там був урядовим
і державним. Але коли в Европі віджив
дух національний і пробудили ся народи
живучі в занедбаню, то й віджила фля-
мандська народна мова в Бельгії, і роз-

винула ся гарно та здобула собі знову
утрачене право рівноправности. Фля-
мандці старають ся тепер о то, щоби
своїй мові надати повне значіння мови
народної і державної, а проводирі того
руху уложили і видали недавно в ціли
ширення єї гадки слїдуючих десять за-
повідей: 1. Пам'ятайте, щоб есте ціле
жите давали першєвство флямандській
мові. — 2. Говоріть дома по флямандски
зі своєю родиною, зі своїми приятелями,
хоч би й в присутности Вальонів. (Валь-
онами звуть ся ті жителі Бельгії, ко-
трих мова, хоч і не чисто французка,
єсть подібна до французкої і походження
романського, підчас коли Флямандці го-
ворять мовою подібною до голландської, і
она єсть походження германського. — 3.
Виховуйте свої діти по флямандцям, а
особливо учіть ваші доньки по фляман-
ски говорити. — 4. Коли хочете розум-
но поступати, то наженіть до чорта єї
французкі інститути. — 5. Купуйте лиш
флямандські книжки і газети, і тим спо-
собом сприяйте заграничний чужий вплив.
— 6. Говоріть лиш по флямандски з урад-
никами, але чистою поправною мовою
так, щоби то звертало увагу на себе.
— 7. Писніть до тих, що розуміють по
флямандски, лиш по флямандски, а також
і до вальонів, навіть до найвищих. — 8.
Коли замовляєте собі листовно това-
ри, то робіть то по флямандски, бо на-
дія на заробок отвирєє уши. — 9. Па-
давайте натуру всіх своїх товарів по
флямандски, бо тим укріпите нашу по-
вагу тут і за границею. — 10. Всі на-
писи на ваших скелях і візнах виста-
вових повинні бути флямандські. Нехай
над сим застановлять ся і Русини.

Дванадцять заповідей для здоров'я.
Часопис „Zukunft“ подає розвідку доктора
Швенінгера, який був придворним ліка-
рем Бісмарка, про відносини лікаря до
пацієнта і на відворіть. Лікар не є в
стані нічого більше зробити, як тільки
помагати природі, але єсли пацієнт ему
у тім не помагає, то ліченє на ніщо не
привдаєть ся. Дальше подає він 12 за-
повідей про се, як би здоров'є затри-
мати, або відзискати.

1. Стережи ся надмірного напру-
ження у праці і забавах.
2. Стережи ся не тільки надужити
одноразових, але також і єого, щоби ті
надужити не перейшли в наліг.
3. Стережи ся шаблону.
4. Старай ся у всім бути відваж-
ним; борони ся перед страхом і іспо-
вом.
5. Не бій ся ворогів зовнішних (ба-
ццлів, зміни погоди), але старай ся у-
зброїти свій організм перед їх впливом.
6. Стережи ся передусім своїх вла-
стих блудів і проступків.
7. Не гадай, що здоров'є, або при-
верненє здоров'я може бути тобі даро-
ване, але пам'ятай, що воно повинно
бути запрацьоване.
8. Для того помагай лікарєви у єго
роботі, єли хочеш, аби він тобі поміг.
9. Пам'ятай, що твій організм є ін-
струментом, на яким грає лікар у тих
хвилях, коли інструмент зіпсутний, а ти
повинен грати що день, аби єго охоро-
нити від ушкодження.
10. Стережи ся навичок.
11. Старай ся о рівновагу і о гар-
монію тіла і душі.
12. Старай ся пізнати себе, крити-
кувати, повстримувати. — І єї „запо-
віді“ не відженуть ємерти, але продов-
жать жите до можливих границь. Хто
послухає сих рад, той може сподівати
ся, що спожиткує до останнього угляка
свое житеве топливо.

На вечерку тов. „Зорі“, який від-
був ся 19. с. м. в „Народнім Домі“, здо-
жили надатки отсі Вл. рускі патріоти
Добротді: Ник. Василько 10 кор., Василь
Коцко 10 кор., надсєвітник суду Ясе-
ницький 4 кор., проф. др. Смал-Стоцький
3 кор., др. Ферлієвич 2 кор., інспектор
Полович 2 кор., Пєсєфа Кордаєвич 2 к.,
Ігнатій Влаєк 2 кор., Ер. Пігуляк 1 к.,
о. Добротвір 1 кор. Виділ тов. „Зорі“
складає за се сєм Добротдім сердечну
подяку.

За виділ:
Н. Грабчук, М. Юженич,
писар. голова.

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

„Молода Україна“ ч. 12. за грудень 1900. Зміст: 1) По роцї; 2) На зеленій Буковині; 3) Олександр Яковлевич Коняський; 4) Григорій Савич Сковорода; 5) На границі; 6) Хроніка з нашого життя; 7) Бібліографія; 8) Дрібні вісти.

Телеграми „Буковини“.

Відень. Wiener Ztg. з дня 22. січня оголосить патент цісарський, яким скликають ся парламент на день 31. січня.

Відень 21. січня. Президент міністрів др. Кербер конферував з послами Яворським, Тірим, Стірком і Сустерчіком. Також і Вольф мав бути запрошений на конференцію, але не прибув.

Льондон 21. січня. Королева англійська Вікторія небезпечно занедужала. Катастрофи належить сподівати ся леда хвиля.

Осборн, 22. січня. У королевої Вікторії зачалась передсмертна агонія.

Відень 21. січня. О год. 4. по пол. видано надзвичайний додаток до Wiener Ztg. у яким доносить ся про смерть королевої Вікторії. Урядового потвердження о сїм немаєще.

Відень 21. січня. Бюро кореспонденційне запевняє, що відомість о смерті королевої Вікторії неправдива.

Відень 22. січня. Що до вибору президента нової ради державної говорять загально про кандидатуру з посеред шляхти вірно-конституційної. У першій ряді вимінюють гр. Атемса. Гадка, щоби зіставити давнього президента д-ра Фукса стрічаєть ся із закидом, що Фуке є у веласї у Шенерера і Вольфа. З другої сторони Чехи не годять ся на се, щоби президентом нової палати був член вірно-конституційного клубу, бо сей клуб не численний і зовсім не є необхідний.

Відень 21. січня. Вісти про се, що між Вольфом а Шенерером зайшло непорозуміння оказались неправдивими. Вольф заявив, що радше дасть собі руку відтати, ніж розділит ся з Шенерером.

Літературне Товариство „Руска Бесіда“ в Чернівцях поручає
Буков. ілюстрований православний
КАЛЕНДАР
на рік звичайний 1901.
— Ціна 35 кр. —
Можна купувати і замовлювати в друкарні тов. „Рускої Ради“ в Чернівцях.

Не забувайте
НА
НАРОДНИЙ ДІМ
в Чернівцях.

ПЕДАГОГІЧНИЙ ФЕЙЛЕТОН.

I. Про виховане взагалі.*)

Конечність виховання. Дитя, як прийде на світ, таке неперворне, непорядне, безпомічне, що ні хвилини не може обійти ся без опіки; полишене само на себе мусіло-б загинути. Однак наколи-б ми дитину, що вже до такого степеня розвинена, що може сама приймати поживу, позбавили опіки в дальшій її розвитку, коли-б віддалили її від інших людей і обмежили виключно на питомі її сили, скривавши її приміром серед ліса, на самоті, — тоді та дитина виростала-б і розвивала би ся тілесно, але душа її дрімала би, а одиниця під такими успіхами вихована, представляла би стан цілковитої здичілости, що мало рйкнив би ся від стану зьвірят. З того виходить, що виховане дитя чоловіка конечно потрібне, коли хочемо его охоронити від цілковитої здичілости.

Здавало би ся, що не конче аж доказувати потребу виховання, однак багато людей легковажить собі єю так важку справу. Послухаймо проте в сїй справі декотрих гадок. Грецький філософ Плато каже так: „Виховане робить чоловіка справдішим чоловіком“. Таку саму думку висказав ще існійше німецький філософ Кант. „Тільки через виховане“, каже він, „може чоловік стати єю чоловіком“ (розуміє ся правдивим чоловіком). Німецький поет Рікерт виголосив таку саму думку про виховувателів і виховане кажучи: „Ваша, виховувателі, будучність, ваша батьківщина, бо у наших руках єрця молодіж; що посадите в буйну землю, то зацвіте в нїй корінь, що висадили на тонкій галузці, то принесє оwoц“. Англійський мислитель Локє увіряє, що десятьдесять і деять людей стає ся через вихованє людьми добрими або злими.

Понятє виховання. Якже належить розуміти вихованє? Чим є воно? Та не так легко означити понятє виховання; дійдемо до того понятя, коли застановимо ся над станом дитини, скоро вона прийде на світ. Організм дитини неспосібний і слабосильний, а душа її не виявляє ніякої чинности. Про здібности і склонности дитини як і про будучу її долю годі щось певного сказати, доки вона ще в колісцї. З неї може все стати ся, але що саме з неї буде, се вже залежить від перебігу її дальшого розвитку, що триває майже половину людського життя, а на котре побіч вроджених здібностей, вроджених прикмет, себ-то душевних і фізичних питоменностей, складають ся ще й вишні впливи. Чи чоловік буде здоровим чи слабовитим, добрим чи злим, пожиточним для родини і загалу чи тигарем, щасливим чи нещасливим; все те залежить від перебігу сего розвитку: дитячому конче на сєй розвій відповідно впливати, щоби забезпечити дитині добру долю.

Вже в найдавніших часах, як далеко сягають записки літописців, займали ся ріжні народи старанним вихованєм молодого покоління; однак відповідно до поступу цивілізації народів усовершенє ся й спосіб виховання, а вихованє саме стає взагалі чим раз стараннішим.

Вихованє можна назвати уложенєм після певного плану впливом зрілих осіб на молоде покоління в тім напрямі, щоби те молоде покоління вирости і розвинуло ся на людей сильних, здорових, добрих, чесних, розсудних та хосенних для суспільности членів, словом, щоби виробити в нїм благородний характер. Се наступить тоді, коли молоде покоління через вихованє набуде попри добре розвиненім, здоровім і сильнім тілі тих питоменностей і прикмет душі, які повинні укріпати кожного чоловіка, себ-то ознак правдивої людскости (гуманітарности) а крім того ще й конечної в житю самодільности. Розвитє шляхотного характеру і прикмет правдивої людскости запевняє єдино вихованє в дуєї засад християнської віри, після ідеального первовзору, який передав нам Ісус Христос.

Ціль виховання означують всіляко.

Св. писємо ставить цілю нашого життя єовшенність і подобє Боже; дитячому повинно вихованє стремити до безастанного усовершенєня питоми.

Швейцарський педагог Пестальоні в своїм творі „Lienhard und Gertrud“ виражає ся про вихованє ось як: „Вихованє повинно стремити до того, щоби дїти були богобійні, побожні, розсудні і мали силу сповняти радо, витривало і успішно свої обовязки супроти Господа Бога, ближних і самих себе“.

У вихованю належить розрізнити отєї чинности і моменти: 1) Особу, що виховує себ-то виховувателів. Виховувателі мусять мати здібности виховавчі, отже мусять бути сам добре виховані. 2) Особу, котру належить виховувати, себ-то вихованця, що називає ся в науцї підметом виховання. Вихованець має тіло і душу: вихованє обіймає проте однаково тіло (вихованє тілесне, дієтетика), як і душу (вихованє душевне, зване також умисловим.) 3) Вплив виховавчий або діланє єго на вихованка після певного плану, зване також поступованєм педагогічним.

Вихованє може тільки тогди мати добрий skutok, коли вплив виховувателів на вихованка є сильніший, як інші впливи (природи, ровесників, слуг і т. п.)

4. Ціль виховання, яку виховувателі хоче досягнути впливом своїм на вихованка. А цілю єєю повинно бути рівномірне (гармонійне) плеканє, розвій і виображенє всіх душевних і тілесних сил дитини. На остаток 5. средства і 6. засади виховання.

* Сім розпочинаємо друкувати єстематичний ряд статей про вихованє передоженєх пров. Ю. К. після Педагогіки М. Барановського в надїї, що вони придадуть ся не тільки нашому учительству, але зацікавлять і ширший загал.

Редакція „Буковини“.

Понятє педагогіки. Наука, що займає ся справою виховання взагалі, а з окрема вислїджуванєм ціли, средств і методи виховання, зве ся педагогікою. Та назва походить з грецької мови і означає „провадженє молодїж“.

Сама чинність виховання є штукою, яку можна собі придбати лише виправою.

Знати основи педагогіки ще не вистарчає, щоби стати добрим виховувателем, добрим педагогом, бо до того потрібний ще особистий такт і здібність виховувателів, а їх можна собі придбати, побіч вивчування основ педагогіки, головнє виправою і досвідом. Нераз бачимо родичів, що зовсім не знають педагогіки, а проте виховують свої дїти дуже добре, бо поводують ся при вихованю здоровим розсудком; поступованє їх можна би назвати природною педагогікою супроти наукової педагогіки.

Жерела педагогіки. Педагогіка не є наукою зовсім самостійною, а опирає ся на інших науках, і то: що до ціли виховання на науцї о обичайности (моральности) і о чесноті, або на етицї; що до средств виховання на науцї о єстві і питоменностях людської душі, себ-то на психології; що до плекання здоровля тілесного на фізіології і гігієні; впрочім також на науцї о основах мислення т. є. на логіцї.

Крім того є ще отєї жерела педагогіки: 1) Згадка про подробицї з власного виховання; 2) власні спостереженя при працї виховавчій; 3) спостереженя про вихованє, які уділяють нам інші люди (пр. наука з педагогічних творів, головнє-ж з історії педагогіки) на остаток 4) розумове розбиранє понятя і загадок виховавчих, що ведуть до збираня основ виховавчих в єдиноцілну систему педагогічної науки.

II. Про мимохітні співчинники виховавчі.

Попри виховавчу чинність виховувателів ділають рівночасно на розвиток вихованця ще три інші могутні чинники, котрі часто ослабляють або таки зовсім нівечать вплив виховувателів, а ними чинниками є природа, товариство і всілякі обставини. Під природою розуміємо тут передовсім вроджені, себ-то вже від уродження існуючі здібности вихованця, особливо-ж певні питоменности організму (тіло крінке або слабосильне, здорове або хирляве) і певні питоменности душі (більшу або меньшу чутливість на вишні впливи, живість в прийнятю і присвоюваню вражінє), більш або меньші здібности; відтак впливи вишні, як підсєне (клімат), атмосферичні обставини краю, харч, мешканє, і т. п. — взагалі цілий вишний євіт, що оточує вихованця.

Сильніше ніж вишний євіт ділає на вихованка єго оточєнє, т. є. товариство осіб, особливо-ж вплив старших людей. Від єєго окруженя учить ся дитина мови а тим самим і спосіб думаня; уживана старшими особами до всяких услуг набирає вона всяких придатних зручностей і привикає супроти них до певної карности і послуху. Родинний дім, єго устрій, звичаї і обичаї, внутрішній лад, приклад родичів, рідні і слуг мають також чималий вплив на дитину. Ба й дальші круги товариства, як громада, парід, держава, церков впливають своїм устроєм мимохіть на розвиток кожної людини, вицілюючи в неї своїм вишнім і внутрішнім порядком певні засади і звичаї. Третім несвідомим виховувателем є всілякі обставини. Чоловік приходить на світ убогим або багатим, виростає на селі або в великім містї, має родичів чесних або пегідних, окружений впливами хосенними або пагубними: все те, від дитини незалежне, має чималий вплив на єго вихованє.

З тих трох співчинників виховавчих ділає найсильніше товариство, себ-то окруженє, в котрім дитина живе. Дитина понятлива й склонна до наслідования. Від окруженя євого переймає вкоротцї виображеня, звичаї, обичаї, перєсвідченя і засади.

Вплив окруженя такий сильний, що годі зпід сего впливу, хоч би він буз і некористний, дитину зовсім усунути, позаяк чоловік мусить жити в товаристві й годі єго виховати на самоті. Виховувателі має проте завдачу вирівнувати своїм впливом недобрі впливи окруженя дитини.

Між впливом виховувателів а співчинниками виховавчими заходить та ріжниця, що виховувателі ділає після певного плану, в добрім намірі, між тим коли співчинники виховавчі ділають лачє невидимі сили, після того, як складають ся обставини, чи то корисно, чи шкідливо.

Виховувателі повинен приспособлювати вихованків, заціплюючи в них благородні засади і виробляючи в них характер, до того, щоби они вже замолоду могли успішно опирати ся некористним впливам інших виховавчих чинників.

Хоч вплив невидимих сил, що співділають на вихованка, утрудняє задачу виховувателів і бодай почасті увільняє єго від виключної одвічальности за успіх виховання, то все-ж таки має виховувателі широке, просторе поле до діланя, а то для того, що душевні сили, якими вихованок виінований, надають ся до безупинного і далекого розвитку; отже скоро розвиток тих сил одержав відповідний напрям, то вихованок опре ся тим невидимим силам, о скільки вони на него муть некористно впливати. Стверджує се також і досвід, котрий учить, що дбале вихованє має звичайно пожаданий успіх, і на виворіт, та що наукою, прикладом, виправою, привичкою, нагородою, а часом і карою можна чимало вдїяти доброго.

Дальше буде).

Найліпші МАШИНИ ДО ШИТЯ

є так звані обручкові (Ringschiffchen).

Сі машини йдуть дуже легко і надзвичайно скоро (2000 шитків на мінугу). Сі машини мають приряд до гафтованя і приряд до острєня голок та ножиць. Окрім сих маю ще найновіші машини для шевців, кравців, римарів і такі, що шиють для потреби в перед і взад.

За кожду машину гарантую 5 літ.

Продаю за готові гроші і на виплат дешевше як всюди, хто невірить най переконає ся.

В. Данилевич

машиніст

бровари Штайнера ул. Двірца ч. 21 в Чернівцях.

Рік заснованя 1892.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

ДНІСТЕР

перше і одинок руске Товариство асекураційне, обезпечає будинки, уряджене домашнє, скот, господарські знаряди, збіже в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шкід огневих.

Стан фондів і гаранційних з днем 31-го грудня 1899 вносьть:

Фонд резервовий .	245.814	кор.	52	сот.	
Резерва премій .	148.480	"	—	"	
" спеціальна .	1.624	"	80	"	
Фонд основний .	72.000	"	—	"	
" емиригальний .	18.166	"	60	"	
					486.145 кор. 92 сот.

Тарифи „Дністра“ дуже умірковані, услівя обезпечень користні, а шкоди ліквідують ся безпроволочно. До кінця 1899 року вносили виплачені шкоди 1.669.565 кор. 38 сот. Поліси „Дністра“ приймає Банк краєвий при помочах гіпотечних.

На жите можна обезпечитись ерез „Дністер“ в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає найкористніші услівя, преставляє своїми фондами найбільшу і гаранцію і видає поліси і квіти в рускім язичі.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“, стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою, уділяє **пожички за оплатою 5 1/2% і 1% додатку на кошта адміністраційні** заїнтабуляцією або порукою двох відповідних ручителів, до сплати в ратах на 3 до 10 літ і приймає вкладки до опроцентованя від членів і третих осіб по 4%. Уділ членський вносьть 50 кор., вписове 2 кор. Членом бути і пожичку дістати може тільки член обезпечений в „Дністрі“. Інформації уділяє Дирекция листовно.

Зголошеня о уділене агенцій в окрестностях де нема близько агентів „Дністра“, приймає ся. „Дністер“ виплатив агентам по конець 1890 р. провізії 216.714 кор.

Львів, Ринок ч. 10. (дім „Просьвіти“).

Для шкіл народних
вийшли цілком нові друки
можна получить в

Друкарні „Рускої Ради“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 4

котрі суть:

Катальогі, Classen-Buch, Wochenbuch, Повідомленя шкільні, Schulfachrichten, Lehrerkataster, Schulkataster, Inspectionsbericht, Jahresausweis, Schulversäumnissausweis, Сьвідотства відхідні, Gestionsprotokoll, Quittungen, Сьвідотства увільнення, фреквентацийні, Frenquentations Zeugnis, Schulmatrik, Inventar Katalog der Schüler Bibliothek, Competenten-Tabelle, Qualifications-Tabelle, Aufforderung zum Schulbesuche, Завізнане, Auszug aus der Schulbesuchs-Tabelle; також друки і книги для кас райфайзейских усе викінчене на добрім папери дуже гарним друком і
дешевше як де инде.

П. Т.

Маю честь завідомити Ви. П. Т. Публику, що отворив я при улиці Головної (Enzenberg-Hauptstrasse) ч. 8 в подвір'ю (на право) Високим п. к. Правительством концесіонований

КАНТОР ПОСЕРЕДНИЦТВА

„під Проведінем“

котрий ку загальному задоволеню в повнім закресі своєї діяльності буде заимати ся всілякого рода посередництвом, поручуючи Ви. П. Т. Властителям дібр, фільварків як також і приватним Особам різного рода службовий персонал а іменю: Мамки, няньки, дівчата, панни служниці, кухарки, покоївки, панни до товариства, гардеробниці, бони, вихованчині; дальше парібіків, сторожів, стантретів, фірманів, льокаїв, камердинерів, економів, писарів, управителів, офіціалістів, прив., кухарів, стрільців і т. д. заповнюючи з „“ за сьвітний і ретельний мною поручений персонал службовий, бо опирати ся буду на рекомендації з остатного їх побуту в службі і лини такий персонал уду до-старчувати.

Для Осіб шукаючих занятя, о скільки се буде в мої можности, стреміти буду до того, аби як найборше і найліпше занятя їм винайти, і боронити їх буду перед ошуканством факторів, котрі не уповажнені до даваня занятя. В надії, що так Ви. П. Т. Публика, котрий залежить на добрій службі, як також і Пов. Персонал службовий, котрий доброго занятя шукає, спільно мої стремління і совістну працю звольте ласкаво підтверти, пишу ся

з поважанем

Евгеній Александер Лебенштайн.

Перша буковинська

спеціальна ро- бітня обуви

ІВАНА ДІКА,

що скінчив промисловий курс в п. к. технологічнім промисловім музею у Відні
улиця Руска ч. 11. Чернівці

Відажує заявити шановній П. Т. Публіці, що виготовляю всякого рода обуви для мушин, женщин і дітей а то після найновіших фасонів як: черевки гладкі, та в виді острокімчастім з ортопедичним апаратом і з обложеним прирядом до вигідного порушуваня.

Через ношенє моїх черевиків зникають сейчас нагнітки та всякі нарости на ногах. Доброю і солідною працею, такою обслугою буду старати ся здобути собі задоволенє цінних замовлень.

З поважанем.

ІВАН ДІК,
спеціальна робітня обуви.

Поодинокі черевки виготовлює ся тільки з заграничних шкір.

ДРУКАРНЯ

„РУСКОЇ РАДИ“ в Чернівцях,

ул. Петровича ч. 4.

має на складі отсі виданя:

Bestrebungen der Rumänen др. Смал-Стоцкого	1.50	кр.
Буковинська-Русь др. Смал-Стоцкого	1.20	"
Листи з пекла Осипа Шингва	20	"
Людина, Ольги Кобилянської	40	"
Царівна, "	1.20	"
Некультурна "	20	"
Природа "	20	"
Покора "	70	"
Твори, Юрія Федьковича I. том.	1.—	"
Чума горіла, Омелян Попович	20	"
25 повістоє "	10	"
Хлопці-садівники "	20	"
Цісар Франц-Йосиф I. Омелян Попович	10	"
Образки з природи, Іван Синюк I. і II. том. по	5	"
Бесіди про часи козацьки * * *	75	"
З села, Богдан Лепкий	20	"
Гадки про потреби Українців * * *	15	"
Сина книжочка, в дуже гарній оправі, В. Стефаник лиш	70	"
Приказки, книжочка для веселих людей, Ів. Данилевича	8	"

На пересилку треба долучити 5 кр.

Шкільні повідомленя і Schulfachrichten

є на складі

в друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і сьвято від 9 до 11 години рано.

Виходить в Чернівцях
що сороди, п'ятниці і неділі.
Редакція, адміністр. і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.
Рукописи звертає ся лише на попереднє
застереження. — Рекламанці неопечатані
вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“
на цілий рік . . . 20 Кор. — сот.
на пів року . . . 10 „ — „
на чверть року . . . 5 „ — „
на місяць . . . 1 „ 70 „
Поодинокое число коштує 16 сот.
Передплата і вдежитість за інсертати
платні в Чернівцях.

В імени правди і права.

Церков все була ясним, могутим свѣточем у розвою людства. Обовязком отже єї Учителів і вірних є — хочби вопреки сили й лести мира — все на ново будити й плекати свѣтаті почування правди, добра й краси, опрокидати тьму, зло й гидоту, а все, що кривдить душу, поборювати та трудити ся для царства Божого на землі.

Свѣтаті є звязи родинні, але не менше свѣтаті і звязи народні. Одні і другі є добутком і основою житя, одні і другі є природженим правом Божим, а кожний, хто свѣдомо, та ще за юдин грѣш, їх ломить і неважить є приятель і слуга тьми, зла і гидоти, ворог Бога і церкви. До свѣтотатий народних належить і народна мова, один з найціннѣйших дарів Божих. Дар сей, як кожний, треба плекати й розвивати, а кожний, хто сей свѣтатий дар Божий надуживає против его цілі й призначеня: служити для розвою рідного народа — надуживає на шкоду рідного народа а на юдину користь, сей є не тиш ворог народа, але й всего Божого на землі! А вже свѣтотатник і Бого-хульник є сей, хто при тїм для своїх не-свѣтатих юдиних цілій призиває нїби на свѣдоцтво віру й Церков!

А так у нас власне дїє ся: навіть в виданях призначених виключно для простого народа під-правлює ся й викривлює ся народна мова — чи на користь народа?! — нї, на користь явної, безсоромної, юдиної, платної політики, на користь і в душі мос-

ковщини, на користь тих, що вже — ледви самі з пеленок вросли — посягали від Андрія Боголюбського (1169) почавши, все на ново на нашу землю, на права й волю... братів. Та ще притїм ва-жать ся запродані Юди, а за ними й многі безсоромними Юдами обма-нювані, навіть з простого народа, на єю свою юдину роботу свѣдчи-ти ся Вірою й Церквою, при чїм у них Віра й Церков стають ся простим орудем вікчемної політики. С фальшувавши старинні болгарські і рускі церковні книги, їх мову і природний одяг (правовис), покликають ся тепер без чола й чести, свѣтотатно, на єї фальшивництво і фальшу-ють сьміло й без сорому дальше.

В імени всіх свѣдомих правди й свого права Русинів проте, проси-мо, щоби заряджено огляд поклика-ними до сего людьми мови й пра-вописи наших церковних книг і ве-ліли — або возстановити текст Ки-рило-Методієвський, або — коли б вказані були які відступлення — що-б велїли у сунути моск-овщини, а допустили лише зміни в душі руско-народної мови, мови сьв. Володимира, Іларіона й Нестора, як се бачимо вже в старинних руских текстах сих книг.

Нечуваням нїгде окрім нас є також, щоб нелїтні дїти, ледви не немовлята, ломили собі язик і мо-рочили розум при найпростѣйших і найкраснїйших молитвах, як Отче-наш, чужими, незрозумілими, та ще й сфальшованими словами і зворота-ми, без найменшої потреби чи ко-ристі. чи своєї чи Церкви, хіба знов — для одної політики. Най-

красні притчі Христові проходять без слїду та ще томлять і вража-ють прикро дивоглядністю тексту слухаючу їх молодїж шкільну в часї недїльних і свѣтотатних поу-чень. А як — прямо страшно — перекручує слова молитов простий народ? Не говоримо уже про на-слїдки дальші, про затемненє й ви-кривленє цілого народного свѣто-гляду молодїжи й народа, особливо там, де спївдїлають свѣдомі чи не свѣдомі служителї юдиної політики.

Отже в імени всіх свѣдомих правди і свого права Русинів про-симо, щоби заряджено як се є на ділім свѣті, навіть у Хинців-хри-стіян, щоб учено у нас молитов лише в народній мові, щоб тексти письма сьв. в учебниках шкільних і Евангелїя в часї шкільних поу-чень подавані були в народній мо-ві, та щоб осїбно до сего поклика-ним людям поручене було виготов-ленє поправного перекладу сьв. пи-сьма на народну нашу мову. І те-пер вже додаваний буває переклад при науці — а якуж цілї може мати для дїтвори, чи народа текст болгарський?

В імени всіх свѣдомих правди і свого права Русинів гр. ор. і гр. кат. віроїсповіданя просимо о се церковні власти.

Інтронїзація гр.-кат. Митрополита.

Торжество вступленя Впреосвѣ-щенства Андрея Шептицького на митрополичий престол відбуло ся 17. с. м.

Митрополит приїхав зі Стани-слава на дворець львівський в су-

проводі крил. Туркевича і Бачинь-ского о год. 11:55. Хор питомців на перонї заспївав прекрасно „Сла-ва во вишних Богу“, а по входї владика до салї, композицію Білі-ковського „Витай нам владико“. По-тїм промовив до митрополита ми-трат Білецький, витаючи его довгою бесїдою, а закінчив єї окликом „многая лїта“. Хор відспївав мно-голіте. Митрополит коротко подяку-вав за привіт і сказав, що любов до руского народу спонукала его прийняти на себе важкий обовязок митрополита.

З двірця виїхав митрополит, ка-пітула і духовенство до сьв. Юра, де дожидали на него єп. Чехович, крилошане, духовенство і нарід. Три входї одяг ся митрополит, і по-чав ся похід до церкви при сьнїві хору питомців „Всяческая днесь радости исполнима ся“. Відтак ар-хиерей вїшов перед царські врата, по молебни вступив на трон і по-чалось читанє булї. По латинї від-читав др. Крижановський а по ру-ки др. Бартошевський з проповідни-цї. По облеченю митрополита в уєї архиерейські ризи і сакос, вручив єму палїум архієп. Ісакович, про-мовивши до него по польски.

По тїм все пішло дальше після програми (промова митрата Білецького і відповідь митрополита, мно-голітї, похід до палати і благосло-вленє з балкона). У відповідь на промову о. Білецького відповів ми-трополит: „Тяжкий вложено на мене обовязок; я буду старатись сповнити его; жадаю лише послу-ху і любови, яку я з собою при-ношу“.

Черков була повна. Були архи-єпископи Ісакович і Більчевський,

Другий вихід.

ОСИП, ХЛЕСТАКОВ.

ХЛЕСТАКОВ. На, мнєш! (віддає йому на-целюх і тростинку). А, а, а, знов пе-ревертає ся на ліжку?

ОСИП. Та куди менї було перевертати ся? Не видїв вашого ліжка, чи що?

ХЛЕСТАКОВ. Брешеш, перевертає ся. Не бачиш, яке побурене!

ОСИП. Та на що воно менї придало ся? Хіба я не знаю, що́ таке ліжко? А на що-ж менї Бог ноги дав? На що менї вашого ліжка, коли у мене силь-ні ноги.

ХЛЕСТАКОВ (ходить по кімнатї). Поди-ви ся там до пачки, чи є тютюн!

ОСИП. Та звідки йому взяти ся там? Адаже-ж іще перед чотирма днями ви-курили увесь.

ХЛЕСТАКОВ (ходить і на різкий лад стискає свої губи; вкінці говорить силь-ним і рішучим голосом). Слухай-но... ти, Осипе!

ОСИП. А що?

ХЛЕСТАКОВ (сильним, но не так уже рішучим голосом). Бігай туди...

ОСИП. Куди?

ХЛЕСТАКОВ (зовсім не рішучим і не сильним голосом, дуже похололим на

МИКОЛА ГОГОЛЬ.

РЕВІЗОР.

Комедия в пяти дїях.

(Дальше.)

Друга дїя.

(Маленька кімната в гостиницї, постіль, стіл, куфер, порожня фляшка, черевики, шїтка до одїя і т. инь.)

Перший вихід.

ОСИП (лежить на постелї свого пана). А най то дїдько вхопить, так хочеть ся їсти! У животї так бубнить, немов би цілий полк ударив у бубни... Такі недоберемо ся до дому! Що-ж він собі властиво гадає? Другий мі-сяць минає, як покинув Петербург! Пропутає сердега по дорозї грѣшї, а тепер сидить, підбив фїст під себе, і віраз йому не спїшно. А було би ста-ло на дорогу, ше і як. Але де там, йому захотїло ся заглянути у кожде місто! (Наслїдує голос пана). Чуєш. Осипе, гей біжи но, вишукай яку кімнату, але яку добру, чуєш!... і обїд замов, але як вайлишій... Що-буть їсти я не стану. Менї треба доброї їди! Ше-коби то було що-доброго —

то не кажу — а се собі простий віт-гон! Но познакомиць ся із яким подо-рожнім, — і нуж до карт! Але й бо діграв ся, діграв ся! Ех, осточортїло менї вже так жите! Уже на селї дїп-ше: нема вправдї так багачко лю-дий, так за се роботи менче!... Возь-меш собі яку бабу, лежиш цілий вік на лавцї та заїдаєш пироги. Ну, але таки як розважиш добре... то таки жите в Петербурзі дїпше за все... Лиш аби грѣшї були, а жите, гей, гей: тїятри, собаки тобї танцюють, словом, чого душа забагає. А говорить ся так делкатно, що й дворяни ледви чи дїпше зуміють... Підеш бувало на Щу-кін¹⁾ — купці вричать за тебе: „Ви-сокоповажаний добродїю!“ При пере-возї на лодїї сїдаєш собі поруч уряд-ника... А захочеть ся тобї кумпанїї — ідеш до першої дїпшої гостиницї. Там тобї кавалеристь розкаже, що чувати у таборї, вияснить, яке значїне має кожда зьвізда на небї так, що всео бачиш, немов на долонї. Стара офі-церська жінка оповість якусь нісенїт-ницю... вїньшим разом загляне туди така покоївка... фї, фї, фї (усьміхаєть ся і потрюєє головою). А як то всі ввічливо поводять ся із тобою! Най то дїхко возьме. Непочуєш ніколи не-чемного слова: кожний тобї каже ви... Очортїло ходженє — береш фїякра, їдеш як пан, а не хочеш заплатити, так лиш диви ся, де у каменицї по-двійна брама... шусть, чкурнеш у бра-

му, а там-то і дїдько тебе не найде. Лиш одно зле: раз добре найш ся, а другий раз мало не згинеш із голоду, так як я тепер неприємком. А все він винен. Ну, але що з ним зробили? Пришле батько грѣшї, так він замість щоби їх затримати — ого! ...ю, ю, пішов гуляти!... Іздить фїякром, кож-дого дня біжи йому по вступину карту до тїятру, не минує тиждень, глянь — він послав мене до жида застав-ляти новий фрак. Нераз то пропутає все до чиста так, що на нїм лишить ся лиш сурдут і плац... Бігме, правду кажу! А яке сукно дороге на його одївах? Чисте англїйське, еге... Так що з того? Купить фрак за півтора сотки, а як притисне так на базарї за двайцять продасть... А про штани — то нема що й говорити, — за пів дурно сливе продає. А, знаєш, чому він такий? — Тому, що не робить нічого. Замість, щоби їти на посаду, він вічно вѣштаєть ся по містї, а ві, то грає ся картами... Ех, як би до-вїдав ся про се старий пан! Не дивив ся би на те, що ти, небоже, урядник, а підїє би сорочку, та вставив би тобї таких, що чотири дні не міг би ти сидїти. Як маєш служити, то слу-жити... А ось тепер сказав господар: „що не дам вам, каже. Їсти доти, до-ки не заплатите за давнє; ну, а як не заплатимо? (Зіграв). Ах, Боже мій, коби хоча якого боршу! Цїлий свѣт поглотав би, такий голоден... Але хтось стукає... Певно він. (Зриваєть ся скоро із постелї).

¹⁾ Площа в Петербурзі.

еп. Чехович, Пузина, Пельчар, Вебер і Новак, були всі представителі властей цивільних, автономічних і військових (намісник, маршалок краєвий, команд. генерал Фідлер і т. д.) Було дуже много з рускої світової інтелігенції, була і депутация селян з Перегінська.

По інтонуванні зібранося в добічних саях палати кілька сот осіб, переважно священики, на перекуску. За якийсь час появився митрополит. Зібрані повитали его окликом „многая літа“. В одній із саль промовив до него о. Данило Танякевич. Промова була прекрасна, сердечна і горяча і зробила велике вражіння на архіерею і всіх присутніх. О. Танякевич запевнив Митрополита, що руске духовенство переняте найщирішими чувствами для своєї церкви, і закликав его, щоби невірив чужим підшептам. А під конець просив его опіку для родин священичих, для вдів і сиріт. Владика, глибоко зворушений, у відповідь сердечно обняв о. Танякевича.

О 7 годині відбувся галевий обід, на котрий були запрошені верховні предсідателі усяких властей і визначні особи з рускої суспільности.

З родини були: отець митрополита гр. Іван і два брати: Казимір і другий капітан генерального штабу; оба брати сповняли гонори дому, розговорюючи з Русинами по руски.

Тоастів було сім. Перший митрополита в честь папи і цесаря; другий намісника (в половині по руски) і третій еп. Чеховича в честь митрополита; четвертий митрополита в честь намісника і еп. Чеховича, відтак в честь польських князів церкви (сей уступ по польски), маршалка краєвого і коменд. ген. Фідлера; пятий тоаст дра Сарницького і шестий дра Шараневича був у честь родини Шептицьких; семий ген. Фідлера і осмий дра Савчака в честь митрополита.

По обіді відбувся сегоді, при котрім митрополит розмовляв майже

з кождим. Гості розіхалися меж год. пів до 11 а пів 12.

Серед великих корпорацій, властей, депутатів і поодиноких осіб, котрі на другий день в полудне віддавали поклін новому митрополитови, явилися також заступники 18 народних руских товариств львівських числом до 40 осіб, між котрими були три пані від „Клубу руских жінок“. Іменем всіх товариств, заступлених в депутатії, промовив до митрополита п. Романчук.

Митрополит, одягнений скромно по нашому, червоним поясом опоясаний, з архієрейським хрестом на груді, відповів на сю промову з видимим зворушенням, котре аж серед довшої єї відповіді поволи успокоїлося. Подякувавши за привіт і за прибуте так численної репрезентації, сказав більше-менше єї слова:

„Церков завжди сповняла задачу культурну, а тепер мусить єї сповняти ще в більшій мірі. Я завжди був тої гадки, що духовенство повинно сповняти всі горожанські обовязки. І наше духовенство не ухилилося від них; можу се сказати іменем всего клира, а навіть цілої провінції. А я, перший між священиками, можу упевнити, що так само трудити ся буду і давати буду провід духовенству, де тільки буде ходити о добро і культурні та економічні справи нашого народу“.

Потім представилися митрополитови всі члени депутатії.

Вигляди політичні.

Рада державна екликана цесарським патентом на д. 31-го січня, щоби розпочала законодавчу роботу. Під проводом міністра-президента д-ра Кербера відбула ся в суботу кількогодина конференція, на якій неперечно обговорювано вступні формальности, престольну річ і про-

граму в новій раді, а наради ще не скінчили ся і будуть продовжати ся сего тижня. Деякі часописи подали були вісти, що передвеликодна сесія мала би зайняти ся лише інвестиційним предложенем, законом про рекрутів і бюджетом. Після Tagespost єї вісти невірні, бо правительство думає предложити більше число законопроектів визначного економічного інтересу. Чи прийде до обради над тими законами, се річ сумніва. Правительственні круги, як заєвідчає вступна стаття недільного Fremdenblatt-у, споглядають скрізь рожеві окуляри на політичне положення в новій раді державній. Зрієт радикальних елементів по однім (німецьким) і другім (польським) боці не вище нічого відрядного. Що-до Молодочехів може др. Кербер бути майже певним, що мара обструкції з того боку відступила в далеку даль. Однак з боку чеських радикалів з одного, а німецьких з другого боку можна боятися, що они могли би спинити парламентарну роботу. Тривалість сесії залежати ме отже від становища радикалів. Правительство має намір держати сесію ради аж до великодня (8 тижнів), а по великодні знов екликати.

Тепер відбуває міністер-президент переговори з деякими проводирами парламентарних сторониств, щоби дізнати ся про угрупованя послів і вигляди на парламентарну роботу. Деякі часописи подали вже основу престольної річи. Вісти в єї справі подані є зовсім передчасні, бо хоч престольна річ вже готова, однак не була ще предложена навіть цесареві і тим самим усуває ся з під прилюдної розправи.

Само про себе розуміє ся, що загальна увага звернена також тепер на справу вибору президії в посольській палаті. Ческа Politik думає, що належало-б полишити давню президію Фуке-Праде-Жачек тим більше, що найсильніше тепер сторониство польське „Коло“ імо-

вірво не схоче прийняти ніякого місця в президії. Однак особа д-ра Фуке є вельми осоружна для німецьких радикалів і можна напевно сподівати ся, що они вже з тої причини, коли-б висовувано кандидатуру д-ра Фуке на президентство, розпочали-б обструкцію.

Сего мабуть боїть ся і правительство, та має імовірно на приміті д-ра Катрайна, з котрим міністер президент сими днями вже переговорював. Се не був би, на нашу думку зовсім щасливий вибір, позаяк др. Катрайн і в давніших сесіях показав ся непригідним на таке трудне становище, а своєю справді тирольською рубашнистю та нерішучістю не зміг собі приднати симпатій, а на останку в трудній і рішучій хвилі кинув усе і виїхав до Тиролю. Ліберальне двеникарство висуває кандидатуру д-ра Бернрайтера, але сей мабуть не тільки з боку німецьких радикалів дізнав би опору, але й з боку Чехів. Німецькі радикали будуть певно висунати Прадого. Одним словом — вже сам вибір президії насуває великі труднощі задля того, що рада державна розбита на багато дрібних груп і ані на однім ані на другім боці нема парламентарної більшости. (Руслан).

НОВИНКИ.

Чернівці, 24-го січня 1901.

„Бук. Боян“ кіпчить проби до концерту Шевченківського і розічне на другий тиждень проби опереткові. Звертаємо на се увагу сьніволюбивих Русинів і Русинів з тим, що виготовляє ся спис членів хору тов., та що-адля участі в сьпіві дозволено буде лише тим, що правильно ходять муть на проби. Слідуюча проба сегоді о 8. годині вечером.

Літер.-науковий кружок тов. „Союз“ має честь запросити П. Т. руску інтелігенцію і міщанство на відчит про д-ра Смал-Стоцького, полученний з декламациями і концертом, що відбуде ся в неділю, дня 27-го січня с. р. в сали „Народного Дому“ о год. 3-ій по полудні. Ми сподіємося, що так, як до тепер, так і сеї неділі наше міщанство передовсім заповнить сали „Народного Дому“ по береги, не лише з огляду на багату і цікаву програму, але і з огляду на особу самого прелєгента. Вступ вільний. За виділа літературно-наукового кружка товариства „Союз“:

Ор. Гандяк,
голова.

На загальних зборах „Бук. Боян“ увійшли до виділу: Ом. Попович, др. Ст. Стоцький, сов. Ясеницький, о. Евг. Семака, о. Дм. Добровір, уч. Данилюк, авскульптант М. Догомил, академік: Никола Левицький, Ол. Попович, Василь Сімович, Е. Ярошівський, яко заступники академіки: Гр. Герасимович і М. Грушкевич. В склад комісії інконтроуючої увійшли: Вл. Пані Т. Маєрова, Вл. Панна Ніла Варинька і проф. А. Клим. — На першій засіданню, яке відбуло ся дня 22. січня с. р. у конституованій виділ в такий спосіб: головою вибрано Ом. Поповича, заступником голови сов. Ясеницького, писарем Ол. Поповича, бібліотекарем Вас. Сімовича, управителем хору і касиром проф. д-ра Стоцького, управителями музики уч. Данилюка і авск. Догомилу, управителем товариських забав акад. Ярошівського, контрольором о. Е. Семаку.

Товариські сходини в честь посла Пігуляка перед его виїздом до Відня відбудуть ся сеї суботи, 26. с. м. в „Народнім Домі“, на котрі сим запрошено ся червоцку руску громаду, панів панів; гості з провінції будуть не менше милі. Початок о 8. год.

Звертаємо увагу на анонс Ани Вайс оголошений у нашій часописі.

просьбу). На долину до буфету... Скажи там... щоби мені дали обід.

ОСИП. Я не піду.

ХЛЕСТАКОВ. Як ти смієш дурню!

ОСИП. Бо так. Чи піду, чи не піду, нічого з того не буде... Господар казав, що не дасть більше обіду...

ХЛЕСТАКОВ. Як він сміє не дати? Але-ж се нісенітниця?

ОСИП. „Іще“, каже, „і до городничого піду; третій тиждень пан не платить гроший. Ви оба з твоїм паном, каже, злодій, а пан твій дурисвіт. Ми уже“, каже, „таких легкодухів та поганців нераз бачили!“

ХЛЕСТАКОВ. А тобі, худобо, зараз таки треба переповідати се мені!

ОСИП. Каже: „Так може собі кождий приїхати, розжити ся, задовжити ся так, що потім і вигнати трудно. Я“, каже, „не жартувати му а прямо зі жалінем, та в тюрму...“

ХЛЕСТ. Ну, ну, досить того доброго. Бігай, бігай, та скажи йому... Аж то грубиянське сотворіне!

ОСИП. Та вже ліпше, я закличу сомого господаря сюди.

ХЛЕСТ. На що господаря? Іди сам та скажи!

ОСИП. Так ліпше, добродію...

ХЛЕСТ. Про мене, лиш бігай, хай тебе лихо возьме! Заклич господаря!
(Осип виходить).

Третій вихід.

ХЛЕСТАКОВ (сам). Страх, як хочеть ся їсти. Перейшов ся трохи, думав, чи не перейде голод — ні, до сто чортів, — таки не переходить. Ех, коли би я був не проциндрив гроший у Пензі, було би з чим зайхати домів... Той капітан від піхоти сильне надув мене; ех, то-то, бестія, знає підійти чоловіка... Посидів усього чверть години, так усе пішло, як би не було. Але мимо того страшно кортіло мене хоч раз іде з ним змирити ся. Лиш що нагоди не було. Ех, що за погане місто! Се прямо, таки підлість... (Зачинає свистати зразу арию із „Роберта“, опісля із „Не ший немко так скоренько“, а скінчивши її се, ні те). Що то є, до лиха, що ніхто не приходить?

Четвертий вихід.

ХЛЕСТАКОВ, ОСИП і КЕЛЬНЕР.

КЕЛЬНЕР. Господар казав снитати: чого собі бажаєте?

ХЛЕСТАКОВ. Здоров був приятелю. Ну, щож, як там здоровле?

КЕЛЬНЕР. Дякую, добре.

ХЛЕСТ. Ну що, як у вас у гостиниці ведеть ся? Добре?

КЕЛЬНЕР. Богу дякувати, добре.

ХЛЕСТ. Багато подорожніх?

КЕЛЬНЕР. Доста...

ХЛЕСТ. Слухай, любчику: мені до ської пори не приносять обіду, так прошу

тебе, зроби так, щоби скоріше... Бачиш, мені зараз після обіда треба буде чимось зайняти ся.

КЕЛЬНЕР. Господар сказав, що більше не дасть набір. Навіть хотів іти сьогодні жалувати ся на вас до городничого.

ХЛЕСТ. Е, що там жалувати ся. Розміркуй сам, любчику. Як се так? Невже мені треба їсти? Що? Правда? Бож інакше можу цілком схуднути. А мені дуже хочеть ся їсти... і я кажу не на жарти.

КЕЛЬНЕР. Я розумію. Але він каже: „Я не дам йому обіду доти, доки мені не заплатять за давнє“. А що я можу знати?

ХЛЕСТ. Так ти піди та намов його, щоби...

КЕЛЬНЕР. Щож йому сказати?

ХЛЕСТ. Ти розголлуй йому на розум, що я мушу їсти... Гроші-ж самі собою... Він гадає, що мені так як йому мужикови, ніщо не станеть ся, як не їсти му день-два дни. Ого вигдає! Як се можливе?

КЕЛЬНЕР. Добре, я йому скажу.

(Виходить Осип і Кельнер).

(Дальше буде.)

Вижницка філія „Рускої Школи“ не збори сєї неділі в полудне у півнях, що сим пригадуємо не тільки членам, але й доволичному учинству інших повітів. Яко делегат якого виділу тов. прибуде на збори інспектор Попович.

Праса Лондонська. Публична опіна європейським континенту вважає час Times все ще за першу, найкращу читану і найбільше впливову опіну Англії. Наслідком сего бачу що у континентальній прасі всегда одають Times яко жерело, все покляють ся на его свідство і все покляють ся тепер его осудом, або его ормациями. Була епоха, коли Times авді грав у публичній житю Англії шу скрипку. Але той час — перша половина XIX. століття — давно минув. Тер, а радше від сорок літ настали інші часописи, які мають більше читачерез се, що є вони таньші, добре ормуєчі і совіснійші. Опіня публична континенту не видать того всего і старому вірять засаді „Times locuta causa finita“ (коли промовить Times і скінчеца), Times має за собою ціле місто, бо почав виходити р. 1788. Англієка праса оплачувала до половини X. століття газетний штемпель (так, то було у Австрії до минушого року) і окрім сего штемпелі від кожного юнсу. Доперва, коли знесено ті оплати 1858, тоді упав монополі старших богатих часописей як пр. Times. Появили ся часописи, які продавано по 1. пенні за поодинокі число; у короні і сї появили ся часописи, які продавано або по 1/2 пенні. Першою часописею великим форматі, що єї продавали по 1/2 пенні, був Daily Telegraph. З почату друковано його на 4 стороницях, потону по 2 літах на 8 стор. тепер друкує ся на 12—16 стор. Щоденний его аклад 300.000 до 350.000 примірників. Найбільше оголошень поміщає Daily Telegraph а не Times. Напрям ліберальний. Консервативою часописею за 1/2 пенні є Standard, який виходить від р. 827, відсвіжений 1857 р. Денний аклад 255.000 примірників. Наклад вечірній носить титуль Evening Standard. — Mail News, оснований 1845 контував раз 3 пенні; від 1858 р. знижено ціну на 1 пенні. Наклад 65.000 примірників. Се є орган сторонництва глестонської. — Ту оголошував А. Форґес знамениті воєнні справозданя. — Daily Chronicle, орган радикальний, зложений в р. 1855. печатає ся на 12 сторін. Наклад 200.000 що день. — Morning Post орган крайню консервативний, зложений в р. 1772; наклад доходить до 100.000. примірників. — Morning Advertiser оснований в р. 1793 через лондонських реставраторів є тепер у занепадї. — Побіч ранної праси, дуже впливової і читаної є еще праса вечірня, другорядна. Се є часописи: Globe, St. James Gazette, Star, Pall Mall Gazette, Westminster Gazette, Echo, Sun, Daily Mail і багато інших. Наклад сих часописей від 100 — 200 тисяч примірників.

Переписка редакції.

В. Кук. у Гаврил. — Посада розписана.

Телеграми „Буковини“.

Осборн, 22. січня. Королева англійська Вікторія умерла о 1/27. годині вечером підчас сну.

Лондон, 23. січня. Новий король вступає на престол англійський яко Едвард VII.

Лондон, 23. січня. Королеву поховать у Транґор побіч моциві єї мужа. Королі Данії, Італії і Греції заповіли свій приїзд на похорон.

Яко дамська фризирка „Seccession“ як також спеціялїстка у всіх париских дамських фризюрах поручає ся пані **АННА ВАЙС**, ЧЕРНІВЦІ, Tempelgasse 6, (салюон фризирерскій Леона Вайса), котра у Відні за знаменитий сляк у стилу „Seccession“ і за фризирерску техніку була подвійно відзначена медалями. Ціни приступні.

2)

ПЕДАГОГІЧНИЙ ФЕЙЛЕТОН.

III. Про поодинокі періоди (добі) вихованя.

Вихованє починає ся від той хвилі, коли дитина приходить на світ. В першій році житя розвиває ся свідомість дитини так повільно, що опіка старших звернена переважно на плеканє єї тіла. Однак се річ певна, що вже в першій році житя витворюють ся в дитині через те, як з нею обходять ся, певні порови.

При вихованю можна взагалі відріжнити отсі чотири добі: вік дїточий, хлопнячий, молодечий (дівочий) і добу дозріваня.

В першій добі, що триває до 6. року, пізнає і називає дитина предмети, учить ся ходити й говорити. Се доба вихованя домашнього, дїточих огородин (Фреблієвих) і дїточих охоронок.

Друга доба, себ-то вік хлопнячий, від 6. до 14. року, повинен бути присвячений головню науці й школі. Майже у всіх цивілізованих державах існують закони (установи), що вкладають на родичів обовязок посилати дїтий або до прилюдних (народних) шкіл або образовати їх дома. Родичі, що не сповняють того законного обовязку, підлягають навіть карі (карі грошевії або арештови). Обовязок посіщення школи триває звичайно 6—8 років, себ-то від 6. або 7. року аж до 14. або 15.

В третій добі, себ-то в віку молодечім (дівочім), що починає ся з 14. роком житя, виступає чим раз то визначнійше особиста самодїльність вихованця; в середних і вищих верствах суспільности присвячений сїм час наукам вищим а в кругах біднійших починає молодіж входить в товариске житє, дівчата-ж часто віддають ся вже практичному занятю. З тою добою лучить ся четверта доба себ-то доба дозріваня. В тій добі усуває ся вихованець поступенно чим раз то більше зпід впливу виховуючих властей а організм его розвиває ся вповні. Се доба кінчить ся коло 24. року житя, в котрім вихованець входить в практичне житє і тоді устає також его малолїтність. У дївчат перебіг сїх епох троха виразнійший.

IV. Про фізичне вихованє.

(Педагогічна дієтетика.)

Про вартість здоровля й вагу плеканя тіла. При пивійшим вихованю загально не конче много звертають уваги на правильний розвій і на плеканє тіла у дїтвори і у молодіж, зн. на вихованє фізичне, бо цілу вагу концентрують на науку зн. на розвій душевий, умисловий, розумовий. Ся хиба потягає за собою велими глупі наслідки, що показують ся в загальнім розніженю молодшого покоління. Поминувши вже сю обставину, що свідомість здоровля, моторности сама собою є дуже мала, а що здоровлє є майном, навпаки свідомість обезсилєня, слабости, недостачі сил, немочи тілесної дуже прикра і хоровитість правдивим нещастєм; то вартість здоровля і сили пізнаємо аж тоді, коли зважимо, що — як се вже й старинні Римляни говорили — тільки „в здоровім тілі є здорова душа“ (mens sana in corpore sano). Тай справді. Тіло є непаче приютом, що в нїм перебуває душа а вплив тіла на душу і на виворіт дуже сильний. Особливо-ж досвідчено, що дряхлє і хоровите тіло впливає згубно на бодрість духа, на серце тай на волю. Дятого-ж то зовсім справедливо орекла в найновійших часах наука вихованя, що плеканє здоровля у молодіж не можна занедбувати, а противно виховувателі мусить конче старанно дбати про те, щоби розвій тіла піддержувати. Тим то має вихованє стреміти до того, щоби тіло вихованка оберечи від хороб тай витворити з него сильний і послухний знаряд духа. Русо виразив ся влучно, що слухняне тіло становить головну засаду здорової педагогіки; чим слабше тіло — тим більше воно приказує, чим кріпше, тим радше повинує ся.

Понятє педагогічної дієтетики. Засадами плеканя здоровля займає ся гігієна, тіло розвиває гімн астика, а наука, що подає засади і средства плеканя і розвитку тіла вихованця, зве ся педагогічною дієтетикою. Дієтетика черпає свої приписи з фізіології, значить з науки о усливах і обявах житя тай про устрій людський, потім з гігієни, себ-то з науки про услива здоровля.

Чинники фізичного вихованя. У вихованю фізичнім мають найбільше значіне отсі чинники, що велими впливають на здоровлє чоловіка: 1) відживлюванє; 2) віддих і плеканє шкіри; 3) чинність нервів і зміслів; 4) рух і супочинок.

Відсилаючи до творів, що виключно говорять про фізичне вихованє і плеканє здоровля, спіміємо тут коротко тільки про важнійші части фізичного вихованя, про котрі виховувателі, родичі і виховавчі заклади пам'ятати повинні.

Відживлюванє. Працею тілесною і душевною людске тіло безуспинно з'уживає ся, доказом того видїлюванє з тіла деяких з'ужитих материй. На місци з'ужитих материй мусить стати свїжі, а входять вони в наш організм в формі поживи, що докладно стравлена розносить кров по всіх частих тіла. Сей процес зве ся відновлюванєм материй або відживлюванєм.

Пожива повинна містити в собі всі ті складові частици, з яких збудованє наше тіло. До тих складових

частин зачислюють ся: 1) азотові тіла або білковаті, вони знаходять ся в сорозмірно великій скільности в молоці, яйцях, сирі, м'ясі і в стручкових плодах; 2) тіла вуглеродні, що містять вуглерод, пр. крохмаль, що то его є чимало в збіжю і бараболі; 3) товщ як масло, солонина, смалець, олива і пр.; 4) вода і всякі соли.

Дорослий чоловік потребує після обчисленя 118 гр. білка, 500 гр. муки, 56 гр. товщу, 3000 гр. води.

Скоро організм видїляє із себе більше материй чим їх отримує, то мусить знидіти. Проте мусить страви так що до скільности як і що до якости вирівнувати убуток, а вже в організмі, що доперва розвиває ся, як у дїтий і взагалі у молодіж, мусить скільність перенятих з поживою складових частин, конечних до відновленя, перевишати той убуток, бо в противнім разі був би всякий розвиток неможливий.

Щоби процес відживлюваня був правильний, треба конче зважати на скільність і на якість поживи, а не менше і на спосіб, як єї приймати.

Аби утримати знаряд травленя в стані здоровім і аби приналежно відживлювати ся, мусимо придержувати ся дієтетичних засад, в котрих найважнійші отсі:

1) Перше не треба ніколи їсти, як чоловік не голоден; голод то найліпший кухар і найліпша приправа, — а що з'їмо з апетитом, те й травить ся добре.

2) Їсти треба о певній означеній порі, а не принагідно і будь коли, бо правильна їда родить апетит. Надто велика утрома душевна чи тілесна перед самою їдою зменшає апетит; хто втомив ся, повинен проте випочати, нїм засаде до їди.

3) Не добре дражнити апетит острыми приправами, бо жолудок привикає згодом до тої острої принуки так, що опісля треба уживати чим раз то сильнійших средств, котрі не тільки що надто дражнить але ще й обезсиляють прилад травленя.

4) Їсти треба завжди мірно; засуєність і нажерявність то приправи, що зовсім не відповідають людській гідности. Хто їсть, найтимить, що їмо й немо, аби жити, а не жием, щоб їсти й пити.

Переповнений жолудок не може сповняти свою повинність, він не травить добре і легко занеджує. Ліпше з'їсти трохи і щось легко травного, чим багато, а особливо не стравного. Неумірєність в їді і п'ятю не менше як і якісь страви мають чималый вплив на загальний стан здоровля тай на душевнї чинности, ба навіть на чувства і на пристрасти. Кілько то проступків ба навіть злочинів поповняють люди в стані нетверезім!

5) І гумор підчас їди впливає на травленє; гнів та гризота відбирають апетит. Добре, мило та веселе товариство ділає користно на розположенє і на апетит присутних. Обід в любім крузі родиннім смакує ліпше чим на самоті.

6) Найпершим усливєм доброго травленя є, щоби страву в роті відповідно розжикати зубами, бо аж тоді проникають єї лекше всякі соки, що спомогають травленє і спричиняють, що страва скорше переміняє ся в поживні складові частици. Із тої причини конче утримувати зуби в здоровім стані. Дуже нездорово поликати страви, не розжикавши їх як слїд. Дїтем, що звичайно недбало жв'якають страви, давати-б проте поживу добре розварену і дрібно покрану.

7) Звичайно їдять люди за скоро, іза чого дістають ся великі кусинки страви до жолудка, що утрудняє травленє і ослаблює жолудок.

8) Температура всего, що споживаємо, повинна бути уміркована, ні надто горяча ні надто студена. Ликати більшу скільність леду, пити воду із ледом і пр. не менше шкодить зубам і жолудкови, як кияча аупа, горяча чорна кава і гербата тай інші горячі страви. Курєне тютюну для дїтий безусловно шкідливе, а надмірне впливає і у старших шкідливо на знаряди травленя.

9) Не добре ба навіть небезпечно споживати річи за тверді н. пр. кістки зі слявок, черешень і т. п., христки, кісточки; не одні вже з подібних причин удавив ся або скалічив ся.

10) Приправи як: сіль, оцет, муштарда або ще лучше роетинні, як кмінок, салера, майоран, а навіть і кольоніальні коріна, як перець, гвоздики, цинамон, мушкательова галка, мірно ужиті, додають стравам смаку і побуждують органи травленя до видїлюваня соків тай улексують іза того травленє; але надмірне заправляванє їжі корінем і острыми приправами не тільки що не помагас але навіть шкодить приладови травленя.

11) Підчас їди можна пити воду, пиво, вино, бо те рівно-ж улексує травленє, аби лиш не много нарає, тай не надто студене, особливо по ситих і горячих стравах. (Однак ще ліпше пити аж за годину по їді. — Переж.)

12) По їді не добре брати ся сейчас до праці, але треба трохи випочати, сидяти або лежачи вигідно або й проходжуючи ся звільна. Довго дримати або спати безпосередно по обіді не добре. Дитині, коли потребує за дня відпочати, можна дозволити трохи проспати ся, але радше перед обідом.

13) Надїєсована пожива пр. несвіже м'ясо, стухла мука, зросле збіжє, згірклі товщ і т. п. нездорово споживати, ба вони можуть спричинити навіть небезпечні хороби.

14) Харвність у всім, а головню в приправляваню харчу, при чищеню кухонних посудин, при подаваню страви на стіл, не тільки що побуждає апетит але є ще й конечним усливєм здоровля. Води не треба жалувати ані в кухні, ані до купелів (чистота шкіри).

(Дальше буде).

Найліпші

МАШИНИ ДО ШИТЯ

є так звані обручкові (Ringschiffchen).

Сі машини йдуть дуже легко і надзвичайно скоро (2000 штихів на хвилину). Сі машини мають прилад до гафтованя і прилад до острєня голок та ножиць. Окрім сих маю ще найновіші машини для шевців, кравців, римарів і такі, що шують для потреби в перед і взад.

За кожду машину гарантую 5 літ.

Продаю за готові гроші і на виплат дешевше як всюди, хто невірить най переконає ся.

В. Данилевич

машиніст

бровари Штайнера ул. Двірцеа ч. 21 в Чернівцях.

Рік заснованя 1892.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

ДНІСТЕР

перше і одинокє руске Товариство асекураційне, обезпечає будинки, урядженє домашнє, скот, господарекі знаряди, збіжє в зерні і соломі, сїно в стогах і будинках против шкід огневих.

Стан фондів гваранційних з днем 31-го грудня 1899 виносить :

Фонд резервовий .	245.814	кор.	52	сот.	
Резерва премій .	148.480	"	—	"	
" спеціальна .	1.624	"	80	"	
Фонд основний .	72.000	"	—	"	
" емиритальний .	18.166	"	60	"	
					486.145 кор. 92 сот.

Тарифи „Дністра“ дуже умірковані, услїва обезпечень користні, а шкоди ліквідують ся безпоровочно. До кінця 1899 року виносили виплачені шкоди 1.669.565 кор. 38 сот. Полїси „Дністра“ приймає Банк краєвий при пожитках гіпотечних.

На жите можна обезпечитись ерез „Дністер“ в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає найкористийші услїва, прєставляє своїми фондами найбільшу гваранцію і видає полїси і квїти в рускїм язїці.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“, стоваришенє зарєєстрованє з обмеженою порукою, удїляє пожитки за оплатою 5 1/2% і 1% додатку на кошта адмінїстраційні заїнтабуляційне або порукою двох відповідних ручителїв, до сплати в ратах на 3 до 10 літ і приймає вкладки до опроцентованя від членів і третїх осіб по 4%. Удїл членський виносить 50 кор., вписове 2 кор. Членом бути і пожитку дістати може тільки член обезпечений в „Дністрі“. Інформацій удїляє Дирекція листовно.

Зголошеня о удїленє агенцій в окрєстностях де нема близько агентів „Дністра“, приймає ся. „Дністер“ виплатив агентам по кєнець 1890 р. провізїї 216.714 кор.

Львів, Ринок ч. 10. (дім „Просьвітї“).

Для шкіл народних
вийшли цілком нові друки
можна получить в

Друкарні „Рускої Ради“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 4

котрі суть :

Каталоги, Classen-Buch, Wochenbuch, Повідомленя шкільні, Schulnachrichten, Lehrerkataster, Schulkataster, Inspectionsbericht, Jahresausweis, Schulversäumnissausweis, Сьвідотства відхідні, Gestionsprotokoll, Quittungen, Сьвідотства увільненя, фреквентацийні, Frenquentations Zeugnis, Schulmatrik, Inventar Katalog der Schüler Bibliothek, Competenten-Tabelle, Qualifications-Tabelle, Aufforderung zum Schulbesuche, Завїзване, Auszug aus der Schulbesuchs-Tabelle; також друки і книги для кас райфайзейских усе викинченє на добрім папєри дуже гарним друком і

дешевше як де инде.

П. Т.

Маю честь завідомити Вп. П. Т. Публику, що отворив я прїя улицы Голубний (Enzenberg-Hauptstrasse) ч. 8 в подвірїю (на право) Високим п. к. Правительством концесїонований

КАНТОР ПОСЕРЕДНИЦТВА

„під Проведїнем“

котрий ку загальному вдоволеню в повнїм zakresї своєї діяльности буде вивчати ся всьлякого рода посередництвом, поручуючи Вп. П. Т. Властителям дібр, фільварків як також і приватним Особам різного рода службовий персонал а іменю: Мамки, няньки, дївчата, ланїи служницї, кухарки, покоївки, лїпни до товариства, гардеробїни, бонї, виховавчинї; дальше парїбків, сторожів, стангретів, фирманів, льокаїв, камердинерів, економів, писарів, управителїв, офіціалїстів, прив., кухарів, стрільців і т. д. запервляючи з гори, за сїїстний і ретельний мною поручений персонал службовий, бо опирати ся буду на рекомендацій з остатного їх побуту в службї і лиш такий персонал буду до-старчувати.

Для Осіб шукаючих занятя, о скїлько се буде в моєї можности, стрємі-ти буду до того, аби як найборше і найліпше занятє їм винайти, і боронити їх буду перед опуканьством факторів, котрі не уваженї до даваня занятя.

В надїї, що так Вп. П. Т. Публика, котрий залежить на добрій службї, як також і Пов. Персонал службовий, котрий доброго занятя шукає, спїльно мої стрємалїя і сїїстну працю зволють ласкаво підперти, пишу ся

з поважанєм

Евгеній Александер Лебенштайн.

Перша буковинська

спеціальна ро-

бітня обуви

ІВАНА ДІКА,

що скїнчив промисловий курс в п. к. технологїчним промисловим музею у Відні

улиця Руска ч. 11. Чернівці, улица Руска ч. 11.

Вїдважає заявити пановї П. Т. Публикї, що виготовляю всьлякого рода обуве для мушин, женци і дїтий а то після найновїїших фасонів як: черевики гладкі, та в вїдї острокічаємї з ортопедичним апаратом і з обложєним приладом до вигїдного порушуваня.

Через ношенє моїх черевиків зникають сейчас нагнїтїи та всякі нарости на ногах. Доброє і солїдноє працює, танюю обєдлогою буду старати ся адобути собі вдоволенє цїїних замовлень.

З поважанєм.

ІВАН ДІК,

спеціальна робїтня обуви.

Поодинокї черевики виготовлює ся тільки з заграничних шнїр.

ДРУКАРНЯ

„РУСКОЇ РАДИ“ в Чернівцях,

ул. Петровича ч. 4.

має на складї отсї виданя:

Bestrebungen der Rumänen др. Смалъ-Стоцкогю	1.50	кр.
Буковинська-Русь др. Смалъ-Стоцкогю	1.20	"
Лїсти з пекла Осипа Шпїтка	20	"
Людина, Ольги Кобилянської	40	"
Царівна,	1.20	"
Некультурна	20	"
Природа	20	"
Покора	70	"
Твори, Юрія Федьковича I. том.	1.—	"
Чума горїлїана, Омєлян Попович	20	"
25 повістєк	10	"
Хлопцї-садівники	20	"
Цїсар Франц-Йосиф I. Омєлян Попович	10	"
Образки з природи, Іван Синюк I. і II. том. по	5	"
Бесїди про часєн козацькї	75	"
З села, Богдан Лепкий	20	"
Гадки про потреби Українцїв	15	"
Сина книжочка, в дуже гарній оправї, В. Стефаник лїпн	70	"
Приказки, книжочка для весєлих людїи, Ів. Данилевича	8	"

На перєсылку треба долучити 5 кр.

Шкільні повїдомленя і Schulnachrichten

є на складї

в друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях
отворєна в недїлю і сьвято від 9 до 11 години рано.

Валає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарнї товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секєрекого.

За редакцію відповїдає Іван Созанський.

Виходить в Чернівцях
ще середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.

Рукониси звертає ся лише на попереднє
застереження. — Рекламанці неопечатані
вільні від порга.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10 "	— "
на чверть року	5 "	— "
на місяць	1 "	70 "

Поодинокое число коштує 16 сот.

Передплата і належність за інсерати
платні в Чернівцях.

Перегляд політичний.

Посол Горжіца так задивляється на теперішню політичну ситуацію в Австрії у своїй часописі Horthmil: „Ческі послы повинні бути готовими на все, навіть до найзавзятішої боротьби. З холодною розвагою будуть вони приглядатися на се, як Кербер поладить ся із німецькими радикалами і у який спосіб інші сторонники поладять ся між собою. До міністерства, у якім засідають Бем і Спенс можуть бути Чехи ворожо настроєні, але булоби дитинством повалити сей кабінет міністерський, если можна уже з гори знати, що ліпший не наступить по нім. Поступоване політиків певного рода найліпше мож пізнати із поступованя зглядом міністра Резека. Нагло розходить ся по часописах відомість, що ческий варіант нічого так собі не бажає, як того, щоби Резека „чорти вхопили“. Дячого? Очевидно дятого, що той міністер не товче панам у відни вікон. Але що сучоти передпикій міністра переповнений петентами із Чех. Хоть усунете міністра Резека, то петентів не усунете! Они певно пійдуть вехрати по Відни, хотьби навіть Шенерер був міністром. Тепер єї політичні круги у Відни в ворожо зглядом нас настроєні. Уступім ся на якийсь час на бік, аж і панове пічнуть між собою водити ся за зуби. Тепер ніхто і не очо о нас чути. Чекаймо, аж німецькі радикали завоюють парлаєнт; тоді почнуть нас, Чехів, шукати, тоді прийде на нас пора. Але аражати ся тепер на сьміх було-

би нерозважно, а нерозвагою не далеко зайдемо у політиці“.

Др. Єнгель застанає ся у Hlasach od Blanka над сим, якби послам ческим поза клубом уможливити приступ до того клубу. Сама зміна статута нічого не допоможе, бо § 1 статута виразно каже, що клуб треба зважати за звязь на підставі програми вільнодумного народного сторонництва, запровадженого через мужів довіри. У § 2. читаємо, що тільки той може бути членом клубу, якого вибрано послом на предложене мужів довіри і який згодить ся на програму клубу. Зміна назви клубу також нічого не допоможе, треба радикальної зміни статута.

Війна в Трансвалі принесла великий сором англійському оружию. Кількох генералів, між ними і Булера, відкликано до Європи, бо діставши ся до бурської неволі, зобов'язали ся словом честі не воювати з ними. Але коли число полонених і випущених на волю зросло до десятків тисяч, заряд армії не бачучи на дане ними слово честі, воруужував наново бувших полонників та вислав їх на поле битви. Отже тепер заявив Девет, а за ним прийняли сю засаду і всі інші бурські команданти, що они від тепер англійським полонникам стануть вибивати горячі печатки на тілі розпаленим залізом і відтак будуть пускати їх на волю. Коли такий нап'ятований воруужить ся і попаде другий раз бурам в руки, — дістане кулькою в лоб.

Але тоту жорстокість викликали самі Англичани. Коли поверх чверть-мільйонна армія не могла зломити

опору бурів в отвертім і чеснім бою, зачав Кіченер намагати варварством: палив фарми і нищив маєток всіх бурів, менша о те, чи властители фарм брали ще участь у війні, чи ні; жінки, діти і загальні всі члени родин тих бурів, що лишили ся при своїх командах, інтернував майже голих в містах, де панує брак всего, що найпотрібніше до життя: цілий Трансвал і Оранію переміняв в одну велику купу попелу. Таке поступоване, замість зломити бурів, зробило їх ще завзятішими. Одні не мали вже що стратити, другі загоріли жаждою пімсти. Такі люди ідуть сліпо на найбільшу небезпечність і не перебирають ні в пляхах ні у ередствах. Бурі доконали сего, чого до недавна ніхто був би не сподівався. Своім нападом на Капленд змінили бурі ситуацію о стілько, що доси боронили своєї землі перед Англичанами, а тепер Англичани суть змушені боронити своїх посіlostей перед бурами.

Безвихідність положення Англичан в полудневій Африці представив звісний англійський політик Лябушер в часописі Truth: „Ми займали Преторію. Ми нераз тішили ся, що війна скінчена, між тим єї кінець так далеко, що єго може добачити хіба око судьби. Навіть „уїтлендери“ за котрих ми кров проливаємо і наші скарги нищимо, протестують против війни, бо она їх нищить. Більшість населення в Капленді з трудом можна удержати від прилучення до неприятеля. Ціла полуднева Африка в ворохобни. На місце закона в многих місцевостях заведено військовий суд. Тих 40.000 вояків, котрі мали зло-

мити кождий опір, наросли до 200.000 людей. До 14.000 з них убито, звизж 30.000 ранено. Тепер ми просимо кольтоні, щоби прислали військо, ми подвоюємо і потроюємо платою охотників, щоби їх притягнути. Наші видатки виносять вже більше як 100 мільйонів фунтів (2.400 мільйонів корон). Ми мало довідуємо ся, що в Африці діє ся, хіба, що кождого тижня видаємо до 2 мільйонів фунтів і читаємо спис нових убитих“.

Д о п и с ь.

Про чунківський лад і ряд.

Як зачала мене моя стара на сьв. Василія конопадити, як зачала просити, та солодкими словами до мене прикладати ся, як то жінки уміють, то булаби упросила у якої молока, а не то мене, абим їхав на храм до Дорошівців. — Та вжеж — гадаю собі — треба раз старій волю вчинити! — От, зібрали ся ми борзенько — тай поїхали на храм. Вже показали ся мурі чунківські, замешкані жидками посесорами які з далека виглядають, як мурі старої Помпеї, а далі і нужденні солом'янки бідних, дуже бідних мужиків. За короткий часочок вїхали ми у село. На серед села коло корчми мусів я зїзти із саний, бо така там зібрала ся тьма народу, що годі було переїхати. Між людьми стояв якийсь шляхтич і роздавав поміж людей картки, та все кричав: „на! абись за се вибирав єго за гавшуса!“ Такий острый наказ зацікавив мене дуже, тож запитав я одного мужика, що то має значити? — „То

МИКОЛА ГОГОЛЬ.

РЕВІЗОР.

Комедия в пяти діях.

(Дальше.)

Пятый вихід.

ХЛЕСТАКОВ (сам). Одначе се погано буде, як він не дасть зовсім нічого їсти. А страшно хочеть ся їсти. Іще ніколи так не хотіло ся. А може б із одвіна що небудь пустити на торг? От хоч би й штани, що? Е, ні, уже ліпше поголодувати, так прийхати за се домів у петербургському одію! Шкода, що Йохім не пожив карети. А гарно се було би, йй Богу, гарно: прийхати до дому у кареті, захати таким ділком до якого будь сусіда-поміщика перед рундук, із ліхтарями, а Осипа посадити по заду у ліберію... Ех, тото усі переполохали ся би! „Хто се, що се?“ А лоякай входить (виглядає ся і предсталає із себе лоякай): „Іван Александрович Хлестаков із Петербурга, велите прийняти?“ Вони, тухті, і не знають, що се значить „велите просити“. До нас як приїде який будь гусак-поміщик, то так як ведмідь, валить просто по сальону. Підійде до одної донечки: „Прощу, пані, як я...“ (затирає руки і притулює між собою). Ігі! (Плює) аж моїть

у середині, так дуже голод мене мучить.

Шестий вихід.

ХЛЕСТАКОВ, ОСИП, опісля КЕЛЬНЕР.

ХЛЕСТАКОВ. А що?

ОСИП. Несуть обід.

ХЛЕСТАКОВ (сильсько в долоні і злегка підскакує на крилі). Що, несуть? А несуть! Несуть!

КЕЛЬНЕР (із тарілками і серветкою). Господар дає се вже в останне.

ХЛЕСТ. Ну, господар, господар... На чхат мені на твого господаря. А що там несеш!

КЕЛЬНЕР. Зупи і печеню.

ХЛЕСТ. Лиш дві страви?

КЕЛЬНЕР. Еге.

ХЛЕСТ. Бредня! Я сього не приймаю ся. Ти йому скажи: Як се може так бути!.. Сего-ж мало.

КЕЛЬНЕР. Ні, господар каже, що то навіть за багачко.

ХЛЕСТ. А сєс де?

КЕЛЬНЕР. Нема.

ХЛЕСТ. Чому нема? Я сам бачив сєс, як ішов попри кухню, як там його

багачко варило ся. І уїдальни сєс годні якихсь двоє коротеньких людей їло сїмгу і ще багато чогось...

КЕЛЬНЕР. Та сього, прошу пана, нема.

ХЛЕСТ. Як то нема?

КЕЛЬНЕР. Бо нема.

ХЛЕСТ. А... а... а... риба, а котлети?

КЕЛЬНЕР. Се для тих, що платять.

ХЛЕСТ. Гей, ти дурню!

КЕЛЬНЕР. Що?

ХЛЕСТ. Св... ух із тебе!.. Чому вони їдять, а я ні? Чому-ж, до чорта, і я не можу сього їсти? Хіба-ж вони не такі-ж подорожні, як і я?

КЕЛЬНЕР. А вже-ж що не такі.

ХЛЕСТ. А які-ж?

КЕЛЬНЕР. Звичайні які! Вони платять гроші!

ХЛЕСТ. Я з тобою, дурню, не маю що говорити. (Наливає зупи і їсть). Що се за зупа? Ти по просту налив води до посудини і ні смаку, ні нічого, а як вона?.. Я не хочу тої зупи, дай мені иньшу.

КЕЛЬНЕР. Хай буде. Господар казав: як не хочете то і не треба.

ХЛЕСТ. (притримую тарілку, яку хоче

нелюбер брати). Ну, ну, ну... лиш, дурню! Ти звик так поводити ся з иньшими... а, братку, не такієський! Зі мною не раджу тобі... (Ість). Боже мій, яка зупа! (Ість далі). Я гадаю, що ні одна людина у світі не їла такої зупи; якісь пера плавають замість масла... (Крає курку). Ай, ай, ай, що се за курка! Дай мені печеню... Там зупи трохи лишило ся, Осипе, возьми собі! (Крає печеню). Що се за печеня? Се не печеня!

КЕЛЬНЕР. А що-ж?

ХЛЕСТ. А лихе знає, що таке, лиш не печеня. Се топір спечений, мість телятини. (Ість). Злодії, каналії! Чим вони людий годують! Аж підборідде болить, як їш.

Семий вихід.

ХЛЕСТАКОВ, згоді ОСИП.

ХЛЕСТ. Так, ваче би і не їв нічого; що лиш під'охотив ся. Коли-б дрібні, та післяв би на ринок по колачика...

ОСИП (зходить). Там за чимось городничий прийхав, вивідуеть ся про ваз та виниуте...

ХЛЕСТ. (настрашеним). Ось тобі й на! Що за бестія той господар, не стало терпцю, таки пожалів ся. Що станеть ся, як дійсно внакують мене у тюрму? Га? Як би я трібував чесним способом, так... Ні, ні, не хочу.

штроф за школу — відповів чоловік. Досить мені було сеї відповіді, абим все зрозумів. Вже хотів я сідати на сани і далі йти, аж тут надіслав кума мого Стефана. — Ого! — думаю собі — та вже по їзді і по храму. Затигне нас кум до себе, то все пропаде!

Рад не-рад мусів я вступити до кума, та не жаль мені, щом вступив, бо кум чоловік дуже говірливий, як зачав розповідати за чунківський лад і ряд, то аж за серце щось мя тиснуло.

— У нас цілком жидівський лад і ряд — почав розповідати кум. На Маланки, як ходили люди колядувати і желати „нового року“ то скортіло і нашого дяка і двірника у одній особі (се той шляхтич, що коло корчми картки роздавав) піти також з колядою. Але не гадайте, що він пішов між християн колядувати, де там! поєхав просто до жида! Кажуть люди, що що понови вільно, то не вільно дякови, а то не правда. Якби так піп пішов колядувати, то дяк кричав би на цілий консистор, а то наш панотець мовчить таке, якби бояв ся. А має чого бояти ся, бо хотів панщина скасована уже 1848 р., то мимо того темні мужики ще й до сї попови панщину відробляють... За се міг би дяк панотця заскаржити, що не тримаєть ся цісарських законів.

Але то ще не все про нашого чунківського двірника християнина.

І на воловій шкірі не списав би всего! Єго жида вибрали за двірника, а він за се їм вдячний, та став їм за слугу. Позволив жидам через громадську толоку робити дороги до жидівських ланів, а навіть нічо їм не каже, як они громадську толоку орють і до своїх ланів прилучують. Хотіли ми двірника скажити, та щож, коли виділ краєвий запитав ся єго, що є на річи, а він відписав брехню — ніхто со-

бі не воріг — і виділ краєвий повірив. Хотіли ми спровести комісію на толоку, аби она розслідила, на стілько толока в'орана, та гроший на кошта не стає... От може владики на весну загляне до нашого села, та ми єму спишемо все і подамо скаргу на такого дяка, що ріже цілу громаду без ножа...

Ще хотів мені кум Стефан і про се оповісти, яке то страшне пияństwo завело ся у Чункові, та мені часу не ставало, бо я спішив ся на храм до Дорошівців.

Сїв я з моєю старою на сани, а по дорозі роздумував над тим, як то християнин християнина, гірше як нехрист обдирає, а якось єму то уходить...

Храмовий.

НОВИНКИ.

Чернівці, 26-го січня 1901.

Виділ тов. „Союз“ подає до відомости рускої публіки, що другий вечорок з танцями відбуде ся вже в суботу, 2. н. ст. лютого с. р. знова в сали „Народного Дому“. Запрошення вже висилають ся, а хтоби єго до неї не дістав, зволить зголосити ся до одного з підписаних комітетових, (ул. Петровича ч. 2.). В надії, що як останнього разу так і тепер явить ся на нашім вечерку вся тутешня патріотична інтелігенція, ми звертаємось особливо до провінціальної публіки і до учительства з сердечним запрошенням прибути як найчисленніше на сей наш вечорок а ми можемо запевнити, що і сего разу доложимо всіх наших старань, щоби забава випала як найкраще і щоби кожний мило згадував про вечорок „Союза“.

За виділ тов. „Союз“:

О. Кобиланський, голова.

Е. Ярошинський, писар.

Хор „Бук. Бояна“ робить хороші поступки, на кожній пробі збагачує свій репертоар новими піснями. Пожадана ще лише численніша участь пань і панночок, котрих сим і запрашаємо на слідуючу пробу, що буде в понеділок,

Там в городі тиняють ся офіцери, та народ, а я, мов наумисне, хотів показати добрий тон та збухав ся із одною купцевою донькою... Ні, не хоч... Зрештою, що він таке?... Як він би посмів щось подібного зробити... Що я, хіба купець або ремісник для нього. (Бадьорить ся і випростовує ся). Я так йому прямо скажу: „Як ви наважили ся? Як ви...“ (У дверях скрипить клямка; Хлестаков блідне і дрожить).

Осьмий вихід.

ХЛЕСТАКОВ, ГОРОДНИЧИЙ і ДОВЧИНСЬКИЙ.

ГОРОДНИЧИЙ (увійшовши, задержуєть ся. Оба у страху дивлять ся німжю один на другого, виплющивши очи).

ГОРОДНИЧИЙ (прохоломувши трохи і витягнувши руки по тязам). Кланяю ся...

ХЛЕСТ. (кланяєть ся). Мое поважане!..

ГОРОДНИЧИЙ. Вибачте, як...

ХЛЕСТ. Ніщо, ніщо...

ГОРОДНИЧИЙ. Мій обов'язок, як наставника цього міста, старати ся о се, щоби подорожнім і усім благородним людям ніяких утисків...

ХЛЕСТ. (зразу замикаєть ся трохи, але швидко говорить голосно). Та щож робити?... Я не винуватий... Я, певне, заплачу... Мені припадоє із села. (Бочинський визирає із дверей). Вільше винуватий він... Таку тверду дає печеню, як подіно... А зупа... чорт зна, чого до неї вснавав, я повинен був

вилляти її за вікно. Він мене голодом морить цілими днями... чай такий нумедний... чути його рибом, не чаєм. За що-ж я... Ось і маєте!

ГОРОДНИЧИЙ (зо страхом). Даруйте, я безпечно тут не винен. На ринку у мене печеня завжди добра. Приводять її холмогорські купці... люди тверезі і поводять ся добре. Аж сам не знаю, звідки він бере таку. А як що так, то... Може ви перетхали би зі мною на другу квартиру.

ХЛЕСТ. Ні, не хочу. Знаю ся, що значить на другу квартиру: тільки що — в тюрму. Та яке ви маєте право? Як ви смієте?... Я... я служу у Петербурзі. (Видважніше). Я, я, я...

ГОРОДНИЧИЙ (на бочі). Ах, Господи, який сердитий! Про усьо дізнав ся, всьо розповіли трекляті купці!

ХЛЕСТ. (бадьоріше). Так ви хоча-б із усьою своєю командою — не піду. Я просто до міністра! (Стукає кулаком об стіл). Що ви? Що ви?

ГОРОДНИЧИЙ (витягнувши ся, та трісучи ся цілим тілом). Помилуйте, не губіть! Жінка, діти дрібленькі...

ХЛЕСТ. Ні, не хочу. Ось ще чого не стало! Що мені до того? Тому, що у вас жінка і діти, я маю іти у тюрму... то мені подобало ся! (Бочинський закладає через двері і перестрашений ховаєть ся). Ні, дякую красенько, не хочу.

(Далше буде.)

28. с. м., на котрій розпочне ся виставуване вивчених пісень на концерт. Се буде проте остання нагода приступити до хору, що виступить на Шевченківських вечерицях, бо пізнійше годі буде починати роботу з новими співачками, на що сим звертаємо увагу всіх.

„Зоря“, товариство руских ремісників в Чернівцях, устроєє в неділю, дня 3. лютого с. р. в сали „Народного Дому“ другий вечорок з танцями. Комітет вечоровий доложити великих старань, аби забава випала як найліпше. Вступ для панів 2 кор., для пань 1 кор., карта фамілійна на 4 особи 4 корони. Стрій святочний. Початок о 9. „Зоря“ надіє ся, що на тім вечерку явить ся більше ремісничих родин, як першого разу.

Спростоване. П. надуч. Дарій Пігулик надіслав нам таке спростоване: „В справозданні головних зборів „Рускої Школи“ в Чернівцях з дня 13. січня с. р. в ч. 2. „Буквини“ були поміщені замітки п. учителя Гаврищука, будіто виділ філії „Рускої Школи“ черновецького повіту мене не уповаживав помічати відозву до прочих філій дотично виготовлення відповідних петицій в справі навіщаді і т. д. На сей заклад була моя відповідь п. Гаврищукови, що у згаданій відозві не покликав ся я на виділ, а на учительство, з усіх повітів руских, яке було зібране в Чернівцях при нагоді повитання Єго ексцеленції п. президента краєвого. На закиди п. надуч. Івана Савіцького, що мене виділ черновецької філії (п. Савіцький говорив про цілу філію, не лише про виділ; а більше п. С. нічого не сказав. — Ред.) не уповаживав забирати слово на головних зборах „Рускої Школи“ дотично діяльності год. виділу, відповів я, що п. Савіцький не є членом виділового і не може се знати. Однак уповажив мене до сего виділу на своїх зборах 30. грудня м. р. Вправді були на сих зборах лише три члени, но з огляду на се, що цілуй виділ складає ся тільки з п'ятиох членів, є се уповажнене правосильне.“

У новім парламенті є найчисленніше репрезентовані аграристи і власителі більших посілости; одних і других є разом 163. По них ідуть адвокати і нотарі в числі 62. Редакторів є у теперішнім парламенті 28. З учителів увійшло до парламенту 8 професорів університетських, 14 директорів і професорів шкіл середніх, а 7 учителів шкіл народних. Св'ященників є 24, між якими один єпископ (православний) вибраний у нас на Буковині. Далше є у парламенті 25 промисловців, 15 купців, 5 лікарів і антикарів, 8 інженерів, архітектів і будівничих. Урядники всяких категорій становлять малий процент вибраних. Деякі послаи фігурують яко „приватні“. Новий парламент числить 110 докторів усяких факультетів.

На загальних зборах читальні „Прогресів“ з Рускої Молдавії вибрано дня 19. січня с. р. такий виділ: голова о. Теофіл Боканче, заступник голови: В. Коча, писар: Спир. Луцки, касиєр: Николай Малиш, бібліотекар: Іван Дробот.

За лихву. Суд карний в Перемишлі засудив за лихву на 6 тижнів арешту 18-літню Файну Гольдман, котра брала від селян по 30 до 300 від ста. Батька єї Герца Гольдмана засуджено на місяць арешту.

Звертаємо увагу на аноне Анни Вайс оголошений у нашій часописі.

Хто у Панці із св'яченою водою ходить? Хотят тамтого року писала часопись наша, що окрім св'ященників ніяким иньшим особам не вільно на Богоявлення ходити із св'яченою водою по хатах, то мимо сего у Панці дїє ся инакше. Пан-отцеві сани Ясє і Мінєо увикали ся по селу з кропилами! Чи так дїє ся і по иньчих селах, сего ми не знаємо, але знаємо се, що через от-такі річи нарід лиш сміх собі робити!

Православний.

Заходом „Станиславського Бояна“ відбуде ся в Станиславові в четвер дня 7. н. ст. лютого точно о годині 7. вечером в сали театральній ім. Монюшка концерт спациєровий (Promenade-Concert) присвячений пам'яті незабутного поета Руско-України Осипа Юрія Федьковича. По часті офіційній і вишівненню програми, у котру входять, відчат, декламація, продукції хорів

музики камерної і пр. наступить (одинокий в сім карнавалі більший) вечор з танцями при звуках оркестри 95-го полку.

Сумний кінець глупоти. У віденським шпиталі умирає слухач медицини Цокочач, який дістав небезпечну рану підчас т. з. „мензури“, або поединку на шаблі між „буршами“. Противника Цокочача не висліджено до тепер. Арештовано тільки секундантів і власителівку мешкання, яка підступила свій дим на шляхотну „різницю“.

Теперішній рай на землі єсть — як розповідає о тім данський подорожник др. Мортенсен — на острові Кох Чанг недалеко сямського побережя. Люди ходять там зовсім голі, бо там таке підсоне, що зовсім не потреба ніякої одежи. Та й гроший там ніхто не знає — бо й на що? На побережю того острова знаходять ся множество знаменитих устриць, у великих лісах стріляють люди всілякі птінці та дичину а дерева родять подостатком всіляких знаменитих овочів, а жителі острова не потребують працювати на житє — та й не працюють. До того єсть ще на острові прекрасна природа, тені дні і пречудні теплі ночі. Люди живуть там собі без журно і щасливо. Але данський учений не каже того, чи жителі того сучасного раю не платять случайно податків — а до того як збісно не конче треба аж гроший, можна платити й в натурі. А годі припустити, щоби нині де на землі не платило ся податків. Скоро же так, то й на тім острові нема вже раю.

Женщина що жила як мужчина. Последній патицький помер в Нью-Йорку п. Муррай-Галл, власитель бюро раєна служби і один з найревнійших тамошних політиків клубових. Лікар др. Іалладжер, що лічив єго в тяжкій хоробі — рак на грудех — дав знати по смерті Муррай Галл, оглядаючи померших, що Муррай був поправді жінкою. Вість о тім викликала в цілїм Нью-Йорку велике здивоване, тим більше, що Муррай був два рази женатий. Він був без заросту і робив вражєне добродушного старого панка, а що мав грубий голос, то тим легше можна було єго уважати за мужчину. Муррай ходив часто по шинках і гостиницях, але там сїдав звичайно і забавляв ся з жінками або дівчатами. На політичних зборах знали всі і поважали Муррая яко розважного, розумного і знаючого свою річ політика. В завіщаню Муррая знайшла ся слідуюча замітка: „Я вродила ся бідною дівчиною і жила як мужчина, бо таким способом могла я легше знайти заробок“. Муррай лишив значний маєток. Прибрана донька Муррая не знала зовсім тайни свого батька, а обі єго жінки померли незрадивши тайни.

Против борби биків. У Іспанії єще до тепер заховала ся стара і дика забава борби з биками. Невдаю відбудо ся у Барцельоні численне зібране мешканців тогож міста під проводом бурмістра, на яким одноголосно заявили ся всі против борби з биками.

Часопись у XX. столітїю. Альфред Гармсуорт, який видає часопись „London Daily Mail“ перебуваючи у Новім Йорку, тримає відчит про „часопись XX. століття“. Він є той гадки, що часописи підуть на будучність у руки часописних синдикатів, які будуть у різних містах, різних країв рівночасно видавати одну і ту саму часопись. Точка тяжкості нових інсьем полягає буде на скорім подаваню відомостей з цілого світа. Головною задачною буде се, аби подавати як найбільше відомостей коротки так, щоби читачі не потребували вишуквати довог сего, що їх занимає. Часописи американські є на залїй до через се, що подають так багато ризаду і будуть мусіти небаром зміни свій систем. Доводом на се є єго давний „Daily Mail“, який заложений перед 4 літами подавав тільки зміст статей і короткі відомости, а тепер є конкурентом найбільших дневників. Отже ідеалом дневника XX. століття буде така часопись, з якої можна буде у одній хвили поінформувати ся про положенє у цілїм світі.

Симпатія для бурів. Коли на засіданю сойму угорського сїї середі віззав президент послів, щоби повстанєм з місць віддали почесть помершій англійській королеві, тоді часть послів неза-

високих не підсела ся з місць, маркучки тим способом своєю симпатією для буря.

Як танцювали мешканці Крети? Артезольці відігнали недавно на Креті різьбу, яка походила із четвертого століття перед Хр. На тій різьбі представлений танець мешканців Крети. З тої різьби показується, що жінщина танцювала особно, а мужчина також особно. Мужчини тримали ся за рамена і поступали ритмічним кроком у перед порушаючи при тім голами. Сей танець є подібний до танцю венецького.

Про сон: Що то суть сні? — Се питання таке, що у відповіді треба би писати зараз хіба цілу книгу, щоб річ всесторонньо вяснити. Скажемо для того коротко: Сон, то праця мозку без свідомості чоловіка, вноді ще й під впливом зверхних обставин (н. пр. відкриті ноги і студії, а чоловіки снуть ся, що він ходить по воді; якийсь естунт, або гуркіт, а ему снуть ся, що стріляють і т. п.) або під впливом тих внутрішніх обставин, котрі діляють на цілий організм чоловіка (коли н. пр. чоловіка падає ся тяжкої страви, лаже спати і она важить в ній, розпирає его, а чоловіки снуть ся, що его хтось душить). Мозок в сні не перестає зовсім працювати, а бодай не за всім; десь щось у ній завжди відозве ся, то тут то там, без ладу, і ддятого сні бувають иноді так чудачні. Але часом ті несвідомі в ній рухи можуть і так в порядку по собі наступати, що сон може вийти зовсім правильний, так, як би то було наяві. Се єсть причиною, що комусь може здавати ся, як би сон міг сказати правду. Але не треба гадати, що чоловіки може приснити ся то, чого він ніколи не чув, не видів. Не знав і що взагалі не діставало ся ніколи до его свідомості. Муриков н. пр. котрий ніколи не видів білого чоловіка і не чув про него, не приснить ся він, а так само білому мурику. Хто не знає лютерії і чисел тому они не приснить ся. Снити ся може лиш то, що єсть в мозку. Ддятого не треба гадати, що може то приснити ся, чого ще не було, що сон може наперед щось вгадати. Коли же комусь приснить ся щось "правдивого" н. пр. нумери, котрі він вирає на лютерії, то се може бути лиш така щаслива, случайна комбінація в мозку підчас сну, яка могла бути і тоді, як би він витягнув собі ті числа з мішочки лютерійного — сліше щасє: раз приснить ся, сто разів ні. В сні не треба вірити і ддятого свідченнями добре роблять, що наказують в сні вірити, а коли й де хто з них — ставлять на лютерію, то очевидно лиш для того, що й ті, звичайно як люди пробують щастю, а не ддятого мовби вірили в сні. Найбільше снуть ся тим що найменше працюють головою, а річ зовсім природна, бо мозок не так змучений як у того, що ним працює, отже він і у сну не зовсім притихає. З тої самої причини снуть ся більше жінщинам як мужинам. Ддяще, снуть ся більше в молодім віці, коли мозок більше ще вражливий і коли буйніша уява (фантазія) і в старості, коли мозок ослаблений. Найменше снуть ся в середнім віці і здоровим людям, котрі багато і тяжко працюють. Сей чей може вистане.

Заряд друкарні тов. „Рускої Ради“ в Чернівцях, просить всіх тих панів-патріотів котрі взяли календарі в розпродаж, аби зволіли ласкаво до 3-го л. лютого, надіслати гроші, або звернути їх назад, бо „Руска Бесіда“ хоче з друкарнею обрахувати ся, а по друге, в друкарні нема вже на складі ані одного календаря за котрими тепер у місті є понит.

Переписка редакції.

„Тихе веселе“ — лист у Редакції.

Телеграми „Буковини“.

Відень, 26. січня. Перше засідання палати панів відбудеть ся в четвер о год. 1. по полудни.

Відень, 26. січня: Wiener Ztg. оголошує, що з причини смерті королеви Вікторії зарядив цісар

на два тижні с. в. до 8. лютого велику, а на слідуючі два тижні малу, двірську жалобу.

Відень, 26. січня. Президент Сполучених Держав північної Америки Мек Кінлі небезпечно занедужав. Лікарі не ворожать ему довгого житя.

Яко дамсна фризирка

спеціалістка у всіх парикмахерських фризюрах поручає ся пані **АННА БАЙСА** ЧЕРНІВЦІ, Тагірогіска (салон фризирський Леона Байса), котра у Відні за знаменитий смак у стилі „Sessions“ і за фризирську техніку була подвійно відзначена медаліями. Ціни приступні.

3)

ПЕДАГОГІЧНИЙ ФЕЙЛЕТОН.

Віддих і плеканє шкіри. Задля відновлення матерії konieczний крім харчу і напиків також і віддих. Віддихаємо воздухом, що складає ся з мішанини двох газів, іменню з 78 частин (що до об'єму) азоту а 21 частин квасороду а крім того ще з дуже малої кількості інших газів. Коли втягаємо возду у себе, то входить квасород у кров, що допливає до легких, тут лучить ся з єї складовими частинами, що то їх достарчує крові знаряд травлення і аж по тім сполученню стають ся вони здібними до асиміляції, себ-то до відбудовання з'ужитих частин організму. Підчас видихування виходить через легкі угляна кислота і вода, виділені з крові. Таким чином віддих відсвіжує кров безнастанно, однак до того потрібні здорові легкі і здоровий возду.

Немає значінє має для здоров'я також і плеканє шкіри. Шкіра виділює піт, а разом піддержує і управильняє внутрішню теплоту тіла. Яка важна чинність шкіри видно з того, що коли попарити одну третину єї поверхні, то смерть неминує. Із сих пояснень легко виснувати гігієнічні правила дотично віддиху і плеканя шкіри.

Ми повинні все і всюди старати ся о чистий возду в мешканях, в школі і на дворі. Особливо шкідливий возду, що переповнений димом, курявою, вонючими випарами або коли надто студений, бо дразнить знаряд віддиховий тай спричиняє всякі хвороби.

Села і міста треба закладати в здоровій, сонішній, сухій та вільній від вогкості і міязмів околиці. Мешканя повинні відповідати тим самим услівям. Особливо-ж треба дбати про чистий возду в спальнях. Шкільні комнати повинні бути просторі, на осоню, та мати вентиляцію. Провітрюване мешкань і шкільних комнат конечно задля відсвіжувания возду. Вогкі мешканя без сонішого світла стають ся убійчими, особливо для дітей, що жиючи по таких мешканях занепадають на всякі хвороби, шкрофлі (золзи), хворобу англійську, (ghastitis) і взагалі нидіють.

Для здоров'я дуже добре пробувати на вільнім свйким воздузі, ддятого повинна молодіж як найбільше вільного від праці часу проводити на проходах, на гімнастичнім бовищі, взагалі на чистім воздузі. Підчас перерви шкільної науки повинна молодіж по змозі перебувати на подвір'ю або в шкільнім городі під надзором учителя.

Тісна одіж, скулена і скривлена постава тіла при писаню, рисованю, ручних роботах і пр. пригнітають легкі і органи живота та утрудняють віддих а в слід за тим і обіг крові та травленє.

Шкіру плекає ся чистотою, купелями, умиванєм, частійшою зміною шматя, не менше хоронячи єї від наглого остудження і від зніження.

В першім році житя потребує дитина щоденної літної купелі; треба зачинати від 33° до 35° С. і знизжати поступенно але дуже повільно аж до 28° С. Другого року можуть купелі рідше бувати (2 рази тижнево), за то конче змивати ціле тіло водою не дуже холодною. Теплоту води купелевої і до змивання треба неустанно повільно знизжувати і таким способом тіло загартувувати. В пізнішій віку вельми пожадані річні або морські купелі, підчас котрих плаванє рівно користно впливає на здоров'є. Тепла купіль повинна відбувати ся тільки в теплій комнаті, бо инакше можна наразити ся на простуду.

Перед простудою треба молодіж старанно берегти. В шкільній комнаті повинна теплота виносити 17—19° С.

Одіж хоронить від простуди, від надмірного зігрїтї, від сонішних промінів та причиняє ся до утриманя рівномірної теплоти на поверхні тіла. Одіж треба пристосовувати до пори року, температури денної, до погоди, до стану здоров'я, до віку чоловіка тай до степеня его руху. Взагалі треба одягати не тудуб трохи тепліше чим голову і шню. Треба одягати ся так, аби не потити ся. В шкільній комнаті най учитель рішучо забороняє дітем сидіти в верхній одежі, в шаликах або хустках. Мокра від поту або иньшим способом перемокла одіж спроваджує легко свільну простуду, ддятого треба мокру одіж сейчас синнути, а рівночасно тіло витерти на сухо.

Що матерії, з якої виробляють одіж, то річ досвідче, що вовняна і шовкова береже ліпше від простуди і зігрїтї, чим бавовняна, а ся знов ліпше чим лянна і коноплина (полотняна).

Простуди, а так само катара і горінки, споводваної простудою, не треба легковажити. Супотник, уміренна температура, відповідна змінає тіла, а з нагличих випадках лікарська помі охороняє від гірш наслідків.

Віддих і чинність шкіри, у дітей і молодіж повинно плекані, причиняють ся дуже до правн обігу крові, до процесу віджівлюваня і відновленя матерії в організмі а посереднює розширку і суну всіх членів (органів), себ-то серця, нервів, м'язів, м'яку, мязів, треба лише уважати на рівновагу між ними а відпочинком.

Плеканє нервної системи і змислів. Нервонамою зведемо загал всіх нервів, що розгалужені по тілі а сходять ся в хребтовім шпунку і в мозку. Нерви переносять з одного боку вражєня із свїта знішнього до нашої душі, нерви чутя, а з другого боку передають прикази душі надвір, нерви руху, що викликають на приказ душі або мимо єї волі скорченє мязів і взагалі рух, чи то певних частин тіла, чи цілого організму. Нерви є проте чинні не тільки при свовільних і мимовільних рухах, але вони і знаряддями змислів, неначе огнивами, що лучать душу із знішнім свїтом.

З мозку і хребтового шпунку розходять ся нерви в виді білих ниток по усім тілі і розгалужують ся в що-раз тоньші ниточки. Немає в тілі такого місця, де би не було кінчиків нерва. Де тільки відчуваємо біль, там є нерви. Через найбільшійше побільшуюче шкло годі добачити кінчиків нервів, такі они тоненькі та ніжні. Найтрубші нерви числять в промірі дедво 1/50 мм., а найніжнійші дедво 1/1000 мм.

Чоловік відріжняє ся від всяких животин совершенством нервної систему і містерним викінченєм змислів, без чого духове его житє не могло би так сильно розвивати ся і досягнути такого високого степени. Без змислів і нервів не спостерігали би ми знішнього свїта, не могли би мати ніяких виображєнь, понять, ніяких почувань та ні волі, взагалі без них годі навіть уявити собі духове житє. Тому то повинні всі родичі, виховувателі і учителі при вихованю дїтей звертати особливу увагу на напєння плеканє та образованє нервної систему і змислів.

Щоби нерви і змисли були здорові, мусить передовсім весь організм знаходити ся в здоровім стані, а до сего треба доброї поживи, чистого возду, плеканя шкіри, розсудного загартованя тіла, достаточного руху і відпочинку. Особливо сон, себ-то відпочинок мозку має великий і благодатний вплив на цілий систем нервів, бо скріплює і відсвіжує его і дає ему нової упругости. Окрім того треба хоронити змисли і мозок від сильних потрясєнь, нр. ударів в голову, торганя за волося, уха і паданя на землю, так само від надмірної спеки і студени. Один удар в голову дитини може позбавити її слуху або спричинити ослабленє душевної сили. Роздразнюючі і упокоючі напєвля та ліки впливають теж шкідливо на мозок і нервну систему, а тим то й на душевні сили.

Так як невідповідне плеканє мозку, нервів і змислів впливає некористно на душевну діяльність, так само на виворіт невідповідне занятє духа впливає некористно на мозок, змисли і нерви. Скоро дитина займе ся завчасно наукою, перетижена розумовою працею, побирає за много вражєнь, а наука страждає єї трудноєти, чи то із причини тяжкого характеру, чи лікшої метою самої науки, то все те ослаблює мозок і нервну систему, притуплює душевні сили змислів, щоби їх виобразувати. В науці треба перед усім уважувати індивідуальність ученика, головн-ж вистерігати ся, щоби не пережмалі нічим дїтий слабого організму і зі слабшими здібностями.

Зпоміж змислових органів вимагає оно (зір) найстараннішого плеканя і такої-ж опіки. За слабе або надто ярке світло, за зимний або надто горичий возду, переповнений димом, курявою або острыми газами, відтак продуви, лихо устроєні лавки, що приневолюють ученика надто низько схилати ся понад книжкою, дрібонький друк, письмо і т. п. все те спричиняє запалєня очий, ослаблює їх силу і робить алічі короткозорими.

(Дальше буде).

Найліпші МАШИНИ ДО ШИТЯ

є так звані обручкові (Ringschiffchen).

Сі машини йдуть дуже легко і надзвичайно скоро (2000 штихів на минуту). Сі машини мають прилад до гафтованя і прилад до острєня лок та ножиць. Окрім сих маю ще найновіші машини для шевців, кравців, римарів і такі, що шиють для потреби в перед і взад.

За кожду машину гарантую 5 літ.

Продаю за готові гроші і на виплат дешевше як всюди, хто невірить най переконає ся.

В. Данилевич

машиніст

бровари Штайнера ул. Двірца ч. 21 в Чернівцях.

Рік заснованя 1892.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

ДНІСТЕР

перше і одинокє руске Товариство асєкураційне, обезпечає будинки, урядженє домашнє, скот, господарські знаряди, збіжє в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шкід огневих.

Стан фондів гваранційних з днем 31-го грудня 1899 виносить:

Фонд резервовий .	245.814	кор.	52	сот.	
Резерва премій .	148.480	"	—	"	
" спеціальна .	1.624	"	80	"	
Фонд основний .	72.000	"	—	"	
" емиритальний .	18.166	"	60	"	
					486.145 кор. 92 сот.

Тарифи „Дністра“ дуже умірковані, услівя обезпечень користні, а шкоди ліквідують ся безпоровочно. До кінця 1899 року виносили виплачені шкоди 1.669.565 кор. 38 сот. Поліси „Дністра“ приймає Банк краєвий при пожитках гіпотечних.

На жите можна обезпечитись ерез „Дністер“ в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає найкористівніші услівя, прєставляє своїми фондами найбільшу гваранцію і видає поліси і квіти в рускєм язичі.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“, стоваришенє зарєєстрованє з обмеженою порукою, уділяє пожитки за оплатою 5 1/2% і 1% додатку на кошта адміністративні заїнтабуляцією або порукою двох відповідних ручитєлів, до сплати в ратах на 3 до 10 літ і приймає вкладки до опроцентованя від членів і третих осіб по 4%. Уділ членський виносить 50 кор., вписове 2 кор. Членом бути і пожитку дістати може тільки член обезпечений в „Дністрі“. Інформації уділяє Дирекція листовно.

Зголошеня о уділенє агенцій в окрєстностях де нема близько агентів „Дністра“, приймає ся. „Дністер“ виплатив агентам по конець 1890 р. провізії 216.714 кор.

Львів, Ринок ч. 10. (дім „Просьвіти“).

Для шкіл народних
вийшли цілком нові друки
можна получить в

Друкарні „Рускої Ради“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 4

котрі суть:

Каталоги, Classen-Buch, Wochenbuch, Повідомленя шкільні, Schulnachrichten, Lehrerkataster, Schulkataster, Inspectionsbericht, Jahresausweis, Schulversäumnissausweis, Сьвідоцтва відхідні, Gestionsprotokoll, Quittungen, Сьвідоцтва увільненя, фреквентацийні, Frequentations Zeugnis, Schulmatrik, Inventar Katalog der Schüler Bibliothek, Competenten-Tabelle, Qualifications-Tabelle, Aufforderung zum Schulbesuche, Завізнє, Auszug aus der Schulbesuchs-Tabelle; також друки і книги для кас райфайзейских усе викінченє на добрім папери дуже гарним друком і
дешевше як де инде.

П. Т.

Маю честь завідомити Ви. П. Т. Публику, що отворив я при улиці Головної (Enzenberg-Hauptstrasse) ч. 8 з подвір'я (на право) Високим ц. к. Правительством концесіонований

КАНТОР ПОСЕРЕДНИЦТВА

„під Проведінем“

котрий ку загальному вдоволеню в повнім zakresі своєї діяльности буде заняти ся всьлякого рода посередництвом, поручуючи Ви. П. Т. Властителям дібр, фільварків як також і приватним Особам різного рода службовий персонал а іменю: Мамки, няньки, дівчата, панни служниці, кухарки, покоївки, панни до товариства, гардеробня, бони, вихованчині; дальше парібіж, сторожів, стангретів, фірманів, льокаїв, камердинерів, економів, писарів, управитєлів, офіціалістів, прив., кухарів, стрільців і т. д. заєвляючи з гори, за сьвітний і ретельний мною поручений персонал службовий, бо опирати ся буду на рекомендаціях з оєстатного їх побуту в службі і лиш такий персонал буду до-старчувати.

Для Осіб шукаючих занятя, о скілько се буде в моєї можности, стрємі-ти буду до того, аби як найборше і найліпше занятя їх вплийти, і боронити їх буду перед опуканєством факторів, котрі не уповажнені до даваня занятя. В надії, що так Ви. П. Т. Публика, котрий залежить на добрій службі, як також і Пов. Персонал службовий, котрий доброго занятя шукає, епільно моє стрємління і сьвітну працю зволють ласкаво підхерти, пишу ся

з поважанєм

Евгеній Александер Лебенштайн.

Перша буковинська

спеціальна ро-

бітня обуви

ІВАНА ДІКА,

що скінчив промисловий курс в ц. к. технольоґічнім промисловім музею у Відні
улиця Руска ч. 11. Чернівці

Відважує ся заявити панаовій П. Т. Публиці, що виготовлює всьлякого рода обуве для мужин, женшин і дітий а то після найновіших фасонів як: черевки гладкі, та в виді острокіячастім з ортопедичним апаратом і з обложеном приладом до вигідного порушуваня.

Через ношенє моїх черевинів зникають сейчас нагнітки та еякі нарости на ногах. Доброю і солідною працею, танною обслугою буду старати ся здобути собі вдоволенє цінних замовленє.

з поважанєм.

ІВАН ДІК,
спеціальна робітня обуви.

Поодинокі черевини виготовлює ся тільки з заграничних шкір.

ДРУКАРНЯ

„РУСКОЇ РАДИ“ в Чернівцях,

ул. Петровича ч. 4.

має на складі отсі виданя:

Bestrebungen der Rumänen др. Смаль-Стоцкого	1.50	кр.
Буковинська-Русь др. Смаль-Стоцкого	1.20	"
Листи з пекла Осипа Шнитка	20	"
Людина, Ольги Кобилянської	40	"
Царівна, "	1.20	"
Некультурна "	20	"
Природа "	20	"
Покора "	70	"
Твори, Юрія Федьковича I. том.	1.—	"
Чума горіллана, Омелян Попович	20	"
25 повісток	10	"
Хлопці-садівники	20	"
Цісар Франц-Йосиф I. Омелян Попович	10	"
Образки з природи, Іван Синюк I. і II. том. по	5	"
Бєсїди про часи козацьки * * *	75	"
З села, Богдан Лепкий	20	"
Гадки про потреби Українців * * *	15	"
Сина книжочка, в дуже гарній оправі, В. Стефаник лиш	70	"
Приказки, книжочка для веселих людей, Ів. Данилевича	8	"

На пересилку треба долучити 5 кр.

Шкільні повідомленя і Schulnachrichten

є на складі

в друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворєна в неділю і сьвято від 9 до 11 години рано.

Виходить в Чернівцях
що середа, п'ятниця і неділя.

Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
застереження. — Реклампні неопечатані
вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10 „	— „
на чверть року	5 „	— „
на місяць	1 „	79 „

Поодинокі числа коштують 16 сот.

Передплата і наслідок за інсертат
платні в Чернівцях.

„Le roi est mort, vive le roi!“

От сей оклик повторяєсь дуже часто по смерті кожного пануючого. „Умер король“ і „най живіший король“ отсе два ключі, що зливають у собі великий смуток разом із великою радістю.

Перед кількома днями умерла старенька англійська королева Вікторія, що панувала дуже довго, так, що Англіки — можна сказати — були привичаєні до безсмертності своєї королеви. Мати королеви виховувала свою доньку до 11. року життя так, що вона нічого о тім не знала, що стоїть близько королівського престолу. Дперва тоді, коли Вікторія піросла, постановлено єї о тім повідомити. Гувернантка вложила у книжку Вікторії таблицю генеалогічну. Вікторія отворивши книжку і переглянувши докладно генеалогію мала сказати: „видко, що я ближе трону, ніж я думала. Неодна дитина була би на се дуже горда, але я знаю, які тяжкі обовязки на моїх плечах. Буду старати ся бути доброю для підданих“. І о стілько о сїм Англія переконана тепер, по смерті Вікторії, то она була справді добра. Хоть у парламенті були нераз великі бучі між сторонництвами, то ніколи не порушувало при тім особи королеви, яку шанували навіть найбільші вороги монархії.

Королева Вікторія вступила на престол по смерті Вільгельма IV. в р. 1837. Віддала ся за князя Альберта саско-кобурского. Коли в р. 1861 умер єї муж, тоді королева усунула ся зовсім від усяких розривок і посвятила ся зовсім

справам державним і родинним. У житю родинним була вона нещаслива. Скоро по смерті мужа умер єї син князь Альбани, потому донька і оба зяті. За се щаслива вона була у житю державним, бо за єї пановання зросла Англія до значіня перворядної держави. — Новий англійський король Альберт Едвард VII. син небіжжя королеви Вікторії уродив ся дня 3. листопада 1841 р. образував ся дуже основно на університетах Oxford і Cambridge, потому подорожував до Америки, до Індій, а вернувши з відтам, оженив ся із княгинею Александрою, донькою короля дунського Християна IX.

Оженивши ся відсунув ся теперішній король зовсім від життя публичного, а займав ся тільки наукою і шпортом. Ніякий фестин, ніяка публична забава не обходила ся без єго протекторату. Мимо сего, що князь жив собі зовсім спокійно, не обійшло ся без замаху на єго жите, який виконав 16-літній бляхарський челядник Спідіо на дворці у Бруксели дня 4. квітня 1900 р.

Перегляд політичний.

Рада державна збираєть ся. Хто буде президентом палати не сила ще вгадати. Стара президія вже не має за собою більшости і др. Фуке сам не хоче прийняти гідности президента. Так само др. Катрайн вже не має охоти кандидувати. З огляду на се, що і польське коло не хоче бути заступлене в новій президії, лишає ся ще од-

но сторонництво, з котрого може вийти президент палати: Німці, а спеціально ліберали виступають з проектом, аби провід ради державної віддати в руки одного з членів вірно-конституційного сторонництва. Яко кандидатів вичисляють Бернайтера, Людвігсдорфа або гр. Атемса. Против сих кандидатур виступають Чехи і Поляки.

Один з поважніших членів німецького радикального клубу в розмові з редактором N. W. Journal-у сказав, що тепер є змагане получення радикальної групи з людським сторонництвом; на всякий случай від тої злуки будуть виключені сторонництва християнсько-соціального і католицько-людове, бо між ними а радикалами існує велика засаднича різниця. До того ще др. Люегер зняв супротив німецьких радикалів так вороже становище, що говорячи о радикалах висказав ся, що Відень раз на завжди буде вільний від сєї чуми. Тяжко також говорити в тій хвили о злуці з німецько-поступовим сторонництвом, бо в часі виборчої акції се сторонництво виступало ворожо против німецьких радикалів. Пізніше може бути що сторонництво приступить до німецької Gemeinbürgschaft. Запитаний о програму Шенерера згадавший посол відповів, що годить ся на неї і не розуміє, як против неї мож робити такий крик. Шенерер говорить о союзних, а не о правнодержавних відносинах до Німеччини. Що до гасла Los von Rom, то Шенерер має рацію, коли жадає, аби члени єго клубу ішли за сим гаслом.

Многі члени німецько-людової партії заявляють, що їх сторон-

ництво не буде могло приступити до німецької Gemeinbürgschaft, коли від неї будуть виключені радикали; радикали єуть іменно дуже невідгідні лібералам.

Д о п и с ь.

Що вийшло з остатних розпоряджень шкільної влади дотично шкільних павшалій?

В інтересі школи і науки домагає ся учительство від кількох літ виплати павшалій на опал і услугу шкільній із уряду податкового на рахунок краєвого шкільного фонду і то на руки управителя школи, а не місцевої шкільної ради, та на жаль нема доси ніякого успіху, а непорядки у сій справі, як були, так і є.

Недавно то було, що у Бобівцях школу заперли, бо не було дров, а тепер і в Кабінї уже другий тиждень не уділяєть ся наука. Так бувало тамтої зими, так є і сєї зими. Річ має ся ось як:

Громада Кабінї платить річно 169 к. 12 с. на школу то є 10% від чистого податку. І минушого року, то є 1900 уплатила громада, як то предімар показує отже суму, але начальник громади здохмає з уряду податкового гроші і звичайно квітував уперед себе і своїх заступників а потім писаря, поліца, вартівників, мопу і т. п. а як ще щось остало ся, то дістала школа. Та в році 1900 лучило ся у Кабінї таке, що для школи не остало ся нічого. Управитель школи давав свої гроші на службу і на

МИКОЛА ГОГОЛЬ.

РЕВІЗОР.

Комедія в пяти діях.

(Дальше.)

ГОРОДНИЧИЙ (дріжачи). Із браку досвідку, їй Богу, із браку досвідку. Становище не дає усього... Самі звольте розважити: державної пенсії не стає навіть на чай та цукор. Якже і були які дарунки... то і невеличкі: щось до стола, та якесь там одне... Що знов тичить ся підфіцирської жінки, що займала ся купецтвом, що я мав її вибити, так се клевета, їй Богу, клевета. Се видумали вороги мої; се такий народ, що на мое жите наважив ся.

ХЛЕСТАКОВ. Так що? Мені до них нічого... (роздумавши). Не знаю я одначе, на що ви говорили про ворогів, та про якусь удову по підфіцирі... Що иншого підфіцирська жінка, а що иншого я... Мене не сьмієте вибити, до того вам далеко... Диви ся, який найшов ся, о! Я заплачу, не бій ся, лиш що у мене тепер нема гроший. Я й за того сиджу тут, що у мене ні копійки при душі.

ГОРОДНИЧИЙ (на боці). Ех, хитра штучка! Ось куди загнав! Якого ту-

мана пустив! Розбирай, хто хоче! Не знаєш, з якого боку і брати ся. Ну, але попробуємо... Що буде, то буде, пробувати можна. (Голосно). Як ви, дійсно, потрібуєте гроший, або чого иншого, так я готов служити таки зараз. Мій обовязок помагати подорожнім.

ХЛЕСТ. Дайте, дайте мені в позичку! Я зараз таки розплачу ся із господарем. Мені би так придало ся двіста рублів, може й менше.

ГОРОДНИЧИЙ (витягаючи паперові гроші). Як-раз двіста рублів, навіть рахувати не треба.

ХЛЕСТ. (беручи гроші). Дякую гарненько. Я вам сейчас пришлю із села... у мене се скоро... Я бачу, із вас благородна людина. Тепер инша річ.

ГОРОДНИЧИЙ (на боці). Ну, слава Богу, що взяв гроші. Тепер, здаєть ся, справа піде на лад. Я-ж йому, замість двох соток, чотирьста всунув.

ХЛЕСТ. Гей, Осине! (Входить Осина). Заклич сюди кельнера. (До Городничого і Добчинського). Прошу дуже, сідайте!

ГОРОДНИЧИЙ. Ніщо, ніщо; ми постоїмо.

ХЛЕСТ. Прошу дуже, сідайте. Я аж тепер добачив добре ваш отвертий характер і вашу щирість... А то, признаю ся, я уже думав, що ви прий-

шли на се, щоби мене... (До Добчинського). Сідайте! (Городничий і Добчинський сідать. Бобчинський заглядає через двері і прислухуєть ся).

ГОРОДНИЧИЙ (на боці). Треба бути сьмілицим. Він хоче, щоби його уважали інкогнітом. Добре, іграймо і ми комедію: удаймо, немов би зовсім ми не знали, що він за чоловік. (На голос). Ми, ходячи за обовязками, ось із Петром Івановичем Добчинським, тутешнім лідичем, зайшли умісне до гостиниці, щоби пересьвідчити ся, чи добре тут подорожнім, тому, що я не так, як другий городничий, який не мішаєть ся до нічого... Але я, крім обовязку, маю іще на оці християнську чоловіколюбність, хочу, щоби кожного смертельного добре обходили — і ось немов у нагороду, принадок постарчив таке миле знаомство.

ХЛЕСТ. Мені самому дуже мило. Без вас мені, признаю ся, довго іще довело ся би тут сидіти... Цілком немав чим заплатити.

ГОРОДНИЧИЙ (на боці). Ну, ну, говори своє! Не мав чим заплатити. (Голосно). Осьмілаю ся спитати: куди і в які місяць зволите їхати?

ХЛЕСТ. Я їду до саратівської губернії, до власного села.

ГОРОДНИЧИЙ (на боці з лицем, зложеним до грона). До саратівської губернії! Ого! І що йому не сором, що

він не спалахне... О, із ним треба уважно! (На голос). Добру річ задумали. Адже, що тичить ся подорожні: кажуть, з одного боку неприємности з огляду на задержане коний, а з другого боку розривка для ума. Адже ви, їдете більше задля своєї власної приємности?

ХЛЕСТ. Ну, батько мене зове. Розсердив ся старий, що я до сєї пори нічого не дослужив ся в Петербурзі. Він думає, що як іно приїхав, так зараз Володимира причіплять.¹⁾ Ну, чу, я би післяв його намучити ся троха в канцелярії.

ГОРОДНИЧИЙ (на боці). Ну, дивіть ся, які він бредні плетє; ще й старого батька вмішав. (На боці). І на довго зволити ви їхати?

ХЛЕСТ. Докладно не знаю. Мій батько упертий, а глупий, старий хрін, нічого. Я йому просто в очі скажу: Як собі хочете, а я без Петербурга жити не можу. За щож, у самій річї а маю собі затроювати жите із мужиками? Тепер не можна чогось подібного вимагати; душа моя прагне просьвіти.

ГОРОДНИЧИЙ (на боці). Гарно собі скрутив! Бреше, бреше, що влізе ся. А так на вид незначний, низький здавало ся би, що нітем, здушив його. Ну, та погоди! Ти мене не

¹⁾ Ордер сьв. Володимира.

школи через цілий рік 1900 21. січня 1901 а не дістав до дня ані одного сотика. Може закине що управитель сам буватий, бо вчасно не вдав ся свѣтлої ради шкільної о поміч, не там! Управитель школи на свій досвідом від тамтої зими, а ся на початки жовтня до хв. шкільної о виплату павшалій дістав в короткім часі того само-го місяця повідомлене на письмі, що податковий уряд в Станівцях поліційних дістав наказ шкільні павшалі в сумі 179 к. 12 с. з громадських грошей обтягнути і пред-дательови місцевої ради шкільної платити. Управитель думаючи, гроші безпечно вернуть ся, да-свій грін і забув зовсім на довицю „не випулиш очи, випу-ли монетку“. Першого падолиста слав управитель школи за гріш-а, а грошей нема. Нічо — думає — будуть пізнійше. Посилає 1-го удня, грошей все нема, нема і 21. січня 1901 року і 21. січня 1901 р. Управитель удав ся в дру-го до Хв. шк. Ради з жалобою що не хотять виплатити грошей, а на до дістав відповідь податкового урядника через пов. шк. раду, що гроші обтягли ся за давні залегло-сти з року 1894 до 1897, а решта виплатив громаді бо і там грошей треба і тому грошей для школи нема, лиш кілька корон. Управи-тель удав ся в третє до хв. шк. и з заявленем, що замкне шко-як до 21. січня павшалі не-уть виплачені, а на то дістав-овідь що пов. шкільна рада не-лі щось иньшого зарядити, бо-могла, то зробила. На се упрал-ль замкнув школу, бо нема-лий на дрова і обслугу і че-ає звороту своїх виданих грошей. Гн часом родичі дїтий жалують-а діти все забувають, чого ся

пш. Я тебе вже приневолю щось-ше розказати! (Голосно). Справед-а змїтка. Що можна зробити у-иний? Ось хоча би тут: не спиш-рочах, сили свої посвещуеш для-ини, не жалуєш нічого, а нагороду-се, не знати, коли дадуть. (Оглядає-мату). Здаєть ся, ся кімната трохи-а?

Т. Погана кімната, а блощиді такі, а ще я віде не бачив. Як собаки-ають.

ОДНИЧІЙ. І дивїть ся! Такий до-рїйний гість і терпить, від когось-від якихось негідних блощиді, яким-на свїт не слід було родити ся! А-не за темно у тій кімнаті?

ХЛЕСТ. Ще й як; зовсім темно. Госпо-дар завів звичай, не давати сюди-свѣтла. Хочеш іноді щось зробити, прочитати, або приїде фантазія на-писати що — не можна: темно, тай-годі.

ГОРОДНИЧІЙ. Чи не міг би я просити-вас... але ні, я не достойний...

ХЛЕСТ. Чого?

ОДНИЧІЙ. Ні, ні! Не достойний, достойний.

Т. Чого такого?

ОДНИЧІЙ. Я насмілю ся би... У-дома прегарна для вас кімната, спокійна... Але ні, я відчуваю-се аж надто велика честь для-... Не сердьте ся, їй Богу, я так-престодушности запропонував...

Т. Навпаки, алеж із приємністю. Ні далеко мильце у приватнім домі, у тому шланку.

ОДН. О, який я радий! А як моя-на радувати ся ме! У мене уже-ий характер: гостинність від самої

до лепер научили, а не оден стра-тити і рік...

Чи поступ школи в таких об-ставинах можливий? Які успіхи в науці можна під такими обстави-нами досягнути? Що відповідати тим панкам, які твердять, що нова-школа гірша старої, бо не прино-сить ніякого хісна? Випадки такі як отсей описаний, де управитель-дав свої гроші на школу а їх на-зад не дістав, починають множити ся. Хто знає чи то не є новий-шпорт деяких урядників, кпити со-бі в такий спосіб зі школи і учи-телів. Товариш з під Черновець Д. з Б. пробував навіть судовою до-рогою своїх 200 к. які на таку са-му ціль видав назад дістати, але-програв справу і гроші пропали.

Із сего виходить для управите-лів шкіл наука така, аби они своїх-грошей на такі цілі не давали. Для того, що і шкільні власти не-хотять, чи не можуть шкільного фон-ду на сю ціль ужити, то учителі, що гірко тих кілька корон зароб-ляють, не в силі таку велику ре-зерву грошеву ошадити, щоб бути у силі громадам безпроцентою на-кілька рік такі суми зичити, або і-дарувати. Із послїдних розпоряджен-шкільних властей, виданих яко від-повідь на бажання конференцій в-справі виплати павшалій, вийшло-отже як видимо 0.

Н... Н...

НОВИНКИ.

Чернівці, 29-го січня 1901.

Прощальні сходи в честь п. по-сла Єротея Пігуляка, що відбулись в-суботу, дня 26. січня с. р., згромадили-до „Народного Дому“ велике число ру-ської інтелїгенції черновецької і провін-ціальної, пані і панів. Промовляв пе-

дитиня, головном, як гість образована-людина. Не гадайте, що я кажу се-із за підхлібства; ні, у мене нема тої-черти, мої слова пливуть просто від-серця.

ХЛЕСТ. Дякую красенько. І я теж —-не люблю дволичних людей. Мені-дуже подобаєть ся ваша отвертість-та щирість, і я, признаю ся, нічого-більше не вимагав би, як лиш: оказуй-мені прихильність і поважане, пова-жане і прихильність.

Девятий вихід.

ТИХ і КЕЛЬНЕР в товаристві ОСИПА.
(Бобчинський зазирає в двері).

КЕЛЬНЕР. Ведай, кликати.

ХЛЕСТ. Так; дай рахунок.

КЕЛЬНЕР. Я вже від давна подав вам-другий рахунок.

ХЛЕСТ. Я вже не тямлю твоїх дурних-рахунків. Кажі, вільно належить ся?

КЕЛЬНЕР. Ви звалили першої днини-зїсти обід, другої днини закусили-сїмги, а опісля усьо брали набір.

ХЛЕСТ. Дурню! Іще буде вичисляти. —-Кілько разом належить ся!

ГОРОДН. Та ви звольте не сварити ся;-він підожде. (До кельнера). Марш, тобі-пришлеть ся.

ХЛЕСТ. Так, і се правда. (Ховає гроші.
Кельнер відходить. До дверей зазирає-Бобчинський).

(Дальше буде.)

редовсім п. др. Стоцький і у своїй про-мові піднісе се, що хоть працаємо нана-поела, то із ним не розпрацаємо ся. Він усе буде щирим членом рускої гро-мади. На се відповів п. Єр. Пігуляк дов-шою промовою, в якій вказав на свої-тяжкі посольські обовязки і просив, щоб-ему яко послови помогли ті, котрі его-вибрали. Посол тільки тоді може мати-у парламенті рішучий голос, если его у-всім підіпруть его виборці. Промовляв-еще п. інспектор Ом. Попович, уч. Са-лабач, п. Ол. Кобиланський від „Союза“ і много иньчих. Ми кличемо до п. Єр. Пігуляка щире: „помагай Біг!“

Проба мішаного хору „Бояна“ буде-у середу, дня 30. с. м. о год. 8. веч.

Слюб п. К. Данилюка, учителя V. кл. православної школи, з панною Кароліною-Маєр, учителькою VI. кл. школи при ул.-краєвої Палати, відбув ся 14. січня 1901-с. ст.

Літературно-науковий кружок тов. „Союз“ почуває ся до милою обовязку-зложити на сій дорозі як найсердечнійшу-подяку всім, що звалили взяти участь-в урядженю недільного відчиту і кон-церту для міщан. І так передовсім щиро-дякуємо Векнов. П. Др. Ст. См. Стоцько-му, котрий як всегда так і того разу-не відказав нам своєї помочи а виголо-сив з правдивим одушевленем відчит-про жите і діяльність літературну Т. Шевченка. Велика подяка від нас на-лежить ся хоромі міщанському як і му-жескому, що виконали справді по арти-стичному кілька точок нашого концерту;-відтак дякуємо сердечно і п-ні М. Дажу-рилюк, що прегарно віддеклямовала Ше-вченкову „Калину“ як і другим двома-декламаторам за їх удалі деклямації. Вкінці дякує ми дуже і всім П. Т. гостям, що в числі кілька сот заповни-ли битом велику салю „Народного До-му“ а тим самим додали нам і заохоти-до дальшої праці над просвѣчуванем-„меншого брата“. День слїдуючого від-читу оголосить ся свого часу в „Буко-вині“. — За виді літ-наук кружка-тов. „Союз“: Ор. Гандяк, голова.

Початок сесії ради державної бу-де виглядати ішли привабливі описі-так: припис каже що посольське при-речене, зложене не просто, але із застере-женням, не має ніякої вартости. Молодо-чехи радили собі давнійше у такий спо-сіб, що наперед усі складали посольське-приречене, а потому один із них виголо-сував в імени всіх застережене, Тепер-партия Шенерера і соціялісти постано-вили разом із присланем зложити рівно-часно і застережене. Тих застережень,-піданих у такий формі не може прези-дент прийняти. Отже уже на самім по-чатку заносить ся на неприємні колізії. Що дотичить вибору президії, то не ма-еще ніяких певних децизій. На разі-говорять о особі гр. Атемеа. Перше за-сїдане відбудеть ся дн. 31. с. м. о год. 11. в полудне, Отворить его найстарший-віком посол, яким є др. Вайгелъ із Кра-кова. Вайгелъ зложитъ приречене у ру-ки одного міністра, якого призначитъ-цїсар. Тому посол Вайгелъ отворить за-сїдане і відбере від усіх послів прире-чене вірности і послуку для цїсаря, устав засадничих і усіх принципів, які-дотичать їх посольських обовязків. На-тім скінчить ся перше засїдане, если-на нїм не прийде до вибору президента. Для 4. лютого зберуть ся послы у цї-сарській палаті, де цїсар виголосить пре-стольну річ. На слїдуюче засїдане збе-руть ся послы аж 6. лютого; на тім-засїданю наступить віддане актів вибор-чих відповідним вомісіям, які мають-застановити ся передовсім над тими-виборчими актами, против яких не ма-протестів. Зі загляду на сю працю комі-сій відбудить ся слїдуюче засїдане, на-яким правдоподібно наступить вибір пре-зидії і бюра аж 9. лютого.

Упокоїв ся Василь Гарматій, селя-нин, посол до конституційного сойму-1848 р. Се послїдній із послів 1848 р. Покійний уродив ся 1810 р. Займав-ся у молодих літах фірманкою і тому ви-брали его на посла, яко „бувалого чо-ловіка“. Був членом „Народного Дому“ у-Львові, „Матиці“ і Рускої Ради, а у-послїдних часах тов. „Просвѣти“. По-кійний умів читати „друковане“ і писати-кирилицею. Доки були сили, брав-живу участь у політичнім житю. Про-1848 рік споминав усе із жалем, кажу-чи, що як би Русини були уміли тоді

постояти за свої права, то були би-могли много досягнути. З его дїтяй чо-тири довжиє і замужї, один народним-учителем, один студентом медицини, а-наймолодший на господарї. В. е. п.!

Галицка еміґрація. Мазури, Лемпа і угорські Русини, що уміють читати і-писати, а окрім сего мають здорові руки і уміють працювати, еміґрують до Аме-рики до Сполучених держав. Там зароб-ляють гроші і відсилають їх своїм ро-динам. Польські дневники доносять, що-із села Осїбниць, повіт Ясло, виїхало-богато людей на зарібки до Сполучених-держав і надїсали до своєї громади у-протягу 1900 р. нї більше, нї менше,-тільки 45.620 зр. Еміґранти етягають до-себе еще більше число кривих, бо за-рібки поліпшили ся. Так само і з ин-ших громад еміґрують люди до Америки-на зарібки, так, що на цілїм західно-галицьким Підкарпатю настав великий-еміґраційний рух. Так приміром із-Беска, саноцького повіта, виїмїрувало у-протягу сєї зими 100 осіб до Сполуче-них держав. Із повіта Бржезів виїмїру-вало рівнож сєї зими около 800 людей-за напшпортами, а в другє стїляк без-напшпортів. Розумієсь, що ті зарібники-вертають по якімсь часі знову до дому. От така еміґрація є розумна, але еще-раз повтаряємо, що хочаби їхати на за-рібки до Сполучених держав, треба бути-писемним і працюючим. Дурничками-у Америці ніхто добре не виїде.

Дотепний маляр. Однй париский-паніч граф Х. замовив у одного маляря-свій портрет. Але коли портрет уже був-готовий, то граф Х. заявив, що портре-том не вдоволений, бо портрет зовсім-неудачний. Маляр протестував, але на-даремно. Вкінці сказав він: „но, мій-пане, если портрет неудачний, то я не-можу сподїватись, що ви мені запла-тите“. Як тільки граф Х. виїшов із ма-лярського атеде, унав маляр на добрий-концент: доробив панови на портреті-ослячі уха і виставив на виставу. Але-о тім скоро довідав ся граф Х., напав-маляря і почав ему грозити. Грозби не-помогли і пан граф почав просити і офе-рував маляреві багато вишну цїну, як-за образ належало ся. Маляр, що уже-достаточно німетив ся на графі Х. за-се, що він скритикував его діло штуви, сказав тепер до графа: „Се не було-нічо несподїваного, що ви первістю не-пізнали свого портрету — я се знав з-гори. Але я знав також, що як приправ-лю вам віслячі уха, то ви зараз себе-пізнаєте“.

Число лікарів в Австрії виносить-після найновіших вказів 10.576. Із сего-числа припадає на Австрію додїяну-3.034, на горішню Австрію 368, Сальц-бург 114, Стирию 674, карвинтню 144, Країну 99, Чехи 2363, Галичину 1313, Буковину 134, Далмацію 131, Боснію-на Герцоговину 97. Сам Відень числить-2443 лікарів, Лінь 53, Сальцбург 38, Грац 258, Цельовец 25, Любляна 34, Трієст 185, Прага 450, Берно 162, Львів-243, Чернівці 51. З сего легко може-собі читач представити і в припорці-обчислити смертельність у поодиноких-краях та містах.

Звертаємо увагу на анонс Анни-Вайсе оголошений у нашій часописи.

Переслїдуване студентів у Росії! Урядовий „Правіт. Вестник“ доносить-із Петербурґа, що студенти в Одесі-приготовляли загальний конгрес. На сей-конгрес запрошено також делегатів ин-ших студентських орґанізацій. Студенти-мали поступати після програми з горі-уложеної, яку подано до відомости чле-нам. Кількох студентів арештовано, а-папери і документи, які придбано у-них підлагли конфіскації. Із тих паперів-виходить, що центральний орґан поста-новив у деяких випадках наступати після-уложеного з горі плану, а понадто по-становили члена орґанізації розпочати-акцію у політичних цілях, яку однаж-перед загально студентів тримали у тай-ні. Осередком тих агітацій був особливо-Київ, де вже у червні, жовтні і грудні-м. р. викликали ті агітації забурєня і арештовани. Властиво причинило ся-до тих розрухів поступова властий-академічних і то доведло до сего, що у-справу мусїло мішатися війско. Імена-396 студентів подано до відомости вла-стям, яко імена учасників у тих агіта-ціях. На підставі закона з дня 29. лип-ня 1899 р., у якім каже ся, що сту-

Виходить в Чернівцях
що середа, п'ятниця і неділя.

Редакція, адміністрація і експедиція:
вулиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
вастережене. — Рекламний неопечатаний
вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10 "	— "
на чверть року	5 "	— "
на місяць	1 "	70 "

Поодинокое число коштує 16 сот.

Передплата і належність за інсерата
платні в Чернівцях.

„Le roi est mort, vive le roi!“

От сей оглик повторяєсь дуже часто по смерті кожного пануючого. „Умер король“ і „най живє новий король“ отсе два кличі, що зливають у собі великий смуток разом із великою радістю.

Перед кількома днями умерла старенька англійська королева Вікторія, що панувала дуже довго, так, що Англіки — можна сказати — були призвичаєні до безсмертності своєї королеви. Мати королеви виховувала свою доньку до 11. року жити так, що она нічо о тім не знала, що стоїть близько королівського престолу. Дперва тоді, коли Вікторія піросла, постановлено єї о тім повідомити. Гувєрнантка вложила у книжку Вікторії таблицю генеалогічну. Вікторія отворивши книжку і переглянувши докладно генеалогію мала сказати: „видко, що я ближе трону, ніж я думала. Неодна дитина була би на се дуже горда, але я знаю, які тяжкі обовязки на моїх плечах. Буду старати ся бути доброю для підданих“. І о стілько о сїм Англія переконана тепер, по смерті Вікторії, то она була справді добра. Хоть у парламенті були нераз великі бучі між сторонництвими, то ніколи не нарушувало при тім особи королеви, яку шанували навіть найбільші вороги монархії.

Королева Вікторія вступила на престол по смерті Вільгельма IV. в р. 1837. Віддала ся за князя Альберта саско-кобурского. Коли в р. 1861 умер єї муж, тоді королева усунула ся зовсім від усяких розривок і посвятила ся зовсім

справам державним і родинним. У житю родинним була вона нещаслива. Скоро по смерті мужа умер єї син князь Альбани, потому донька і оба зяті. За се щасливіша вона була у житю державним, бо за єї панованя зросла Англія до значія перворядної держави. — Новий англійський король Альберт Едвард VII. син небіжки королеви Вікторії уродив ся дня 3. листопада 1841 р. образував ся дуже основно на університетах Oxford і Cambridge, потому подорожував до Америки, до Індії, а вернувши з відтам, оженив ся із княгинєю Александрою, донькою короля дунського Християна IX.

Оженивши ся відсунув ся теперішній король зовсім від жити публичного, а займав ся тільки наукою і шпортом. Ніякий фестин, ніяка публична забава не обходила ся без єго протекторату. Мимо се, що князь жив собі зовсім спокійно, не обійшло ся без замаху на єго жите, який виконав 16-літній бляхарський челядник Спідіо на двірці у Бруксели дня 4. квітня 1900 р.

Перегляд політичний.

Рада державна збираєть ся. Хто буде президентом палати не сила ще вгадати. Стара президія вже не має за собою більшости і др. Фуке сам не хоче прийняти гідности президента. Так само др. Катрайн вже не має охоти кандидувати. З огляду на се, що і польське коло не хоче бути заступлене в новій президії, лишає ся ще од-

но сторонництво, з котрого може вийти президент палати: Німці, а спеціяльно ліберали виступають з проектом, аби провід ради державної віддати в руки одного з членів вірно-конституційного сторонництва. Яко кандидатів вичисляють Бернрайтера, Людвігсдорфа або гр. Атемса. Против сих кандидатур виступають Чехи і Поляки.

Один з поважніших членів німецького радикального клубу в розмові з редактором N. W. Journal-у сказав, що тепер є змаганє получения радикальної групи з людским сторонництвом; на всякий случай від тої злуки будуть виключені сторонництва християнсько-соціалне і католицко-людове, бо між ними а радикалами існує велика засаднича різниця. До того ще др. Люегер заняв супротив німецьких радикалів так вороже становище, що говорячи о радикалах висказав ся, що Відень раз на завсїгди буде вільний від сеї чуми. Тяжко також говорити в тій хвилі о злуці з німецько-поступовим сторонництвом, бо в часі виборчої акції се сторонництво виступало ворожо против німецьких радикалів. Пізнійше може бути що сторонництво приступить до німецької Gemeinbürgschaft. Запитаний о програму Шенерера згадавший посол відповів, що годить ся на неї і не розуміє, як против неї мож робити такий крик. Шенерер говорить о союзних, а не о правнодержавних відносинах до Німеччини. Що до гасла Los von Rom, то Шенерер має рацію, коли жадає, аби члени єго клубу ішли за сим гаслом.

Многі члени німецько-людової партії заявляють, що їх сторон-

ництво не буде могло приступити до німецької Gemeinbürgschaft, коли від неї будуть виключені радикали; радикали суть іменно дуже невідгідні лібералам.

Допись.

Що вийшло з остатних розпоряджень шкільної влади до-тично шкільних павшалій?

В інтересі школи і науки домагає ся учительство від кількох літ виплати павшалій на опал і услугу шкіл із уряду податкового на рахунок краевого шкільного фонду і то на руки управителя школи, а не місцевої шкільної ради, та на жалє нема доси ніякого успіху, а непорядки у сій справі, як були, так і є.

Недавно то було, що у Бобівцях школу заперли, бо не було дров, а тепер і в Кабінї уже другий тиждень не уділяєть ся наука. Так бувало тамтої зими, так є і сеї зими. Річ має ся ось як:

Громада Кабінї платить річно 169 к. 12 с. на школу то є 10% від чистого податку. І минушого року, то є 1900 уплатила громада, як то прелімінар показує отсю суму, але начальник громади здохман з уряду податкового гроші і як звичайно квітував уперед себе і своїх заступників а потім писаря, поліція, вартівників, моншу і т. п. а як ще щось остало ся, то дістала школа. Та в році 1900 лучило ся у Кабінї таке, що для школи не остало ся нічо. Управитель школи давав свої гроші на слугу і на

МИКОЛА ГОГОЛЬ.

РЕВІЗОР.

Комедия в пяти діях.

(Далше.)

ГОРОДНИЧИЙ (дріжачи). Из браку досвід, йй Богу, із браку досвід. Становище не дає усього... Самі звольте розважити: державної пенсії не стає навіть на чай та цукор. Якже і були які дарунки... то і невеличкі: щось до стола, та якесь там одіне... Що знов тичить ся підодіцирської жінки, що займала ся купецтвом, що я мав її вибити, так се клевета, йй Богу, клевета. Се видумали вороги мої; се такий народ, що на мое жите наважив ся.

ХЛЕСТАКОВ. Так що? Мені до них нічого... (роздумавши). Не знаю я одначе, на що ви говорили про ворогів, та про якусь удоду до підодіцирської... Що иншого підодіцирська жінка, а що иншого я... Мене не сьмієте вибити, до того вам далеко... Диви ся, який найшов ся, о! Я заплачу, не бій ся, лиш що у мене тепер нема грошей. Я й за того сиджу тут, що у мене ні копійки при душі.

ГОРОДНИЧИЙ (на боці). Ех, хитра штучка! Ось куди загнув! Якого ту-

мана пустив! Розбирай, хто хоче! Не знаєш, з якого боку і брати ся. Ну, але поспробуймо... Що буде, то буде, пробувати можна. (Голосно). Як ви, дійсно, потрібуєте грошей, або чого иншого, так я готов служити таки зараз. Мій обовязок помагати подорожнім.

ХЛЕСТ. Дайте, дайте мені в позичку! Я зараз таки розплачу ся із господарем. Мені би так придало ся двіста рублів, може й менше.

ГОРОДНИЧИЙ (витягаючи паперові гроші). Як-раз двіста рублів, навіть рахувати не треба.

ХЛЕСТ. (беручи гроші). Дякую гарненько. Я вам сейчас припшлю із села... у мене се скоро... Я бачу, із вас благородна людина. Тепер инша річ.

ГОРОДНИЧИЙ (на боці). Ну, слава Богу, що взяв гроші. Тепер, здаєть ся, справа піде на лад. Я-ж йому, замість двох соток, чотириста всунув.

ХЛЕСТ. Гей, Осине! (Входить Осин). Заклич сюди кельнера. (До Городничого і Добчинського). Прошу дуже, сідайте!

ГОРОДНИЧИЙ. Ніщо, ніщо; ми постоїмо.

ХЛЕСТ. Прошу дуже, сідайте. Я аж тепер добачив добре ваш отвертий характер і вашу щирість... А то, признаю ся, я уже думав, що ви прий-

шли на се, щоби мене... (До Добчинського). Сідайте! (Городничий і Добчинський сідать. Бобчинський заглядає через двері і прислухуєть ся).

ГОРОДНИЧИЙ (на боці). Треба бути сьмілишим. Він хоче, щоби його уважали інкогнітом. Добре, іграймо і ми комедію: удаймо, немов би зовсім ми не знали, що він за чоловік. (На голос). Ми, ходячи за обовязками, ось із Петром Івановичем Добчинським, тутешнім дідичем, зайшли умисне до гостиниці, щоби пересвідчитися, чи добре тут подорожнім, тому, що я не так, як другий городничий, який не мішаєть ся до нічого... Але я, крім обовязку, маю іще на оці християнську чоловіколюбність, хоч і щоби кожного смертельного добре обходили — і ось немов у нагороду, принадок постарчив таке миле знаомство.

ХЛЕСТ. Мені самому дуже мило. Без вас мені, признаю ся, довго іще довело ся би тут сидіти... Цілком немав чим заплатити.

ГОРОДНИЧИЙ (на боці). Ну, ну, говори своє! Не мав чим заплатити. (Голосно). Осьміляю ся спитати: куди і в які місця зволите їхати?

ХЛЕСТ. Я їду до саратівської губернії, до власного села.

ГОРОДНИЧИЙ (на боці з лицем, зложеним до іронії). До саратівської губернії! Ого! І що йому не сором, що

він не спалахне... О, із ним треба уважно! (На голос). Добру річ задумали. Адже, що тичить ся подорожні: кажуть, з одного боку неприязности з огляду на задержанє коний, а з другого боку розривка для ума. Адже ви, їдете більше задля своєї власної приємности?

ХЛЕСТ. Ну, батько мене зове. Розсєрдив ся старий, що я до сьєї чери нічого не дослужив ся в Петербурзі. Він думає, що як іно прийхав, так зараз Володимира причіплять. Ну, ну, я би післав його намучити ся троха в канцелярії.

ГОРОДНИЧИЙ (на боці). Ну, дивіть ся які він бредні плете; ще й старого батька вмішав. (На боці). І на довго зволити ви їхати?

ХЛЕСТ. Докладно не знаю. Мій батько упертий, а глухий, старий хрін, як чобіт. Я йому просто в очі скажу: Як собі хочете, а я без Петербурга жити не можу. За щож, у самій річці, а маю собі затроювати жите із мужиками? Тепер не можна чогось подібного вимагати; душа моя прагне просьвіти.

ГОРОДНИЧИЙ (на боці). Гарно собі скрутив! Бреме, бреме, що влізе ся. А так на вид незначний, низький здавало ся би, що нігтем, здушив його. Ну, та погоди! Ти мене не

*) Ордер сьв. Володимира.

школи через цілий рік 1900-21. січня 1901 а не дістав до дня ані одного сотика. Може сь законе що управитель сам буватий, бо вчасно не вдав ся до свѣтлої ради шкільної о поміч, але де там! Управитель школи на учений досвідом від тамтої зими, удав ся на початки жовтня до хв. ради шкільної о виплату павшалій дістав в короткім часі того само-го місяця повідомлене на письмі, що податковий уряд в Станівцях голішних дістав наказ шкільні павшалі в сумі 179 к. 12 с. з гро-шадєких гроший обтягнути і пред-дательєві місцевої ради шкільної виплатити. Управитель думаючи, що гроші безпечно вернуть ся, да-вав свій гріш і забув зовсім на пословицю „не випулиш оча, випу-лиш монюнку“. Першого падолиста післав управитель школи за гріш-ми, а гроший нема. Нічо — думає — будуть пізнійше. Посилає 1-го грудня, гроший все нема, нема і 1. січня 1901 року і 21. січня 1901 р. Управитель удав ся в дру-го до Хв. шк. Ради з жалобою що не хотять виплатити гроший, а на до дістав відповідь податкового урядника через пов. шк. раду, що гроші обтягли ся за давні залего-сти з року 1894 до 1897, а решта виплатив громаді бо і там гроший треба і тому гроший для школи нема, лиш кілька корон. Управи-тель удав ся в третє до хв. шк. ради з заявленем, що замкне шко-лу, як до 21. січня павшалі не будуть виплачені, а на то дістав відповідь що пов. шкільна рада не в силі щось ниньшого зарядити, бо що могла, то зробила. На се упра-витель замкнув школу, бо нема гроший на дрова і обслугу і че-кає звороту своїх виданих гроший. Тимчасом родичі дитий жалують що діти все забувають, чого ся

до лепер научили, а не оден стра-тить і рік... Чи поступ школи в таких об-ставинах можливий? Які успіхи в науці можна під такими обста-винами досягнути? Що відповідати тим панкам, які твердять, що нова школа гірша старої, бо не прино-сить ніякого хісна? Випадки такі як отсей описаний, де управитель дав свої гроші на школу а їх на-зад не дістав, зачинають множити ся. Хто знає чи то не є новий шпорт деяких урядників, кпоти со-бі в такий спосіб зі школи і учи-телів. Товариш з під Черновець Д. з Б. пробував навіть судовою до-рогою своїх 200 к. які на таку са-му ціль видав назад дістати, але програв справу і гроші пропали. Із сего виходить для управите-лів шкільна наука така, аби они своїх гроший на такі цілі не давали. Дякого, що і шкільні власти не хотять, чи не можуть шкільного фон-ду на сю ціль ужити, то учителі, що гірко тих кілька корон зароб-ляють, не в силі таку велику ре-зерву грошеву ошадити, щоби бути у силі громадам безпроцентою на кілька рік такі суми зичити, або і дарувати. Із послїдних розпоряджень шкільних властей, виданих яко від-повідь на бажання конференцій в справі виплати павшалій, вишло отже як видимо 0.

Н... Н...

НОВИНКИ.

Чернівці, 29-го січня 1901.

Прощальні сходи в честь п. по-сла Єврея Пігуляка, що відбулись в суботу, дня 26. січня с. р., згромадили до „Народного Дому“ велике число ру-ської інтелігенції черновецької і провін-ціальної, пань і панів. Промовляв пе-

дитини, головнуж, як гість образована людина. Не гадайте, що я кажу се із за підхлібства; ні, у мене нема тої черти, мої слова плавають просто від серця.

ХЛЕСТ. Дякую красенько. І я теж — не люблю дволичних людей. Мені дуже подобаєть ся ваша отвертість та щирість, і я, признаю ся, нічого більше не вимагав би, як лиш: оказуї мені прихильність і поважане, пова-жане і прихильність.

Девятий вихід.

ТІЖ і КЕЛЬНЕР в товаристві ОСИПА. (Бобчинський зазирає в двері).

КЕЛЬНЕР. Веліли кликати.

ХЛЕСТ. Так; дай рахунок.

КЕЛЬНЕР. Я вже від давна подав вам другий рахунок.

ХЛЕСТ. Я вже не тямлю твоїх дурних рахунків. Кажі, тільки належить ся?

КЕЛЬНЕР. Ви зволили першої днини з'їсти обід, другої днини закусили сімги, а описля усього брали набір.

ХЛЕСТ. Дурню! Іще буде вичисляти. — Кілько разом належить ся!

ГОРОДН. Та ви звольте не сварити ся; він підожде. (До кельнера). Марш, тобі пришлеть ся.

ХЛЕСТ. Так, і се правда. (Ховає гроші. Кельнер відходить. До дверей зазирає Бобчинський).

(Дальше буде.)

риш. Я тебе вже приволою щось більше розказати! (Голосно). Справед-лива замітка. Що можна зробити у дурний? Ось хоча би тут: не спити вночах, сили свої посвячуеш для дурини, не жалуеть нічого, а нагороду не се, не знати, коли дадуть. (Оглядає кімнату). Здаєть ся, ся кімната трохи чиста?

ХЛЕСТ. Погана кімната, а блошниці такі, яких ще я ніде не бачив. Як собаки кусають.

ГОРОДНИЧИЙ. І дивіть ся! Такий до-стойний гість і терпить, від когось? — від якихось негідних блошниць, яким і на свѣт не слід було родити си! А не за темно у тій кімнаті?

ХЛЕСТ. Ще й як; зовсім темно. Госпо-дар завів звичай, не давати сюди свѣтла. Хочеш іноді щось зробити, прочитати, або прийде фантазія на-писати що — не можна: темно, тай годі.

ГОРОДНИЧИЙ. Чи не міг би я просити вас... але ні, я не достойний...

ХЛЕСТ. Чого?

ГОРОДНИЧИЙ. Ні, ні! Не достойний, не достойний.

ХЛЕСТ. Чого такого?

ГОРОДНИЧИЙ. Я насмілю ся би... У мене дома прегарна для вас кімната, ясна, спокійна... Але ні, я почувую сам, се аж надто велика честь для мене... Не сердьте ся, їй Богу, я так ізза простодушности запропонував...

ХЛЕСТ. Навпаки, алеж із приємністю. Мені далеко миліше у приватнім домі, чим у тому шинку.

ГОДН. О, який я радий! А як моя на радувати ся ме! У мене уже такий характер: гостинність від самої

редовсім п. др. Стоцький і у своїй про-мові підніс се, що хоть працаємо пана посла, то із ним не розпрацаємо ся. Він усе буде щирим членом рускої гро-мади. На се відповів п. Єр. Пігуляк дов-шою промовою, в якій вказав на свої тяжкі посольські обовязки і просив, щоби ему яко послови допомогли ті, котрі его вибрали. Посол тільки тоді може мати у парламенті рішучий голос, если его у всім підпруть его виборці. Промовляв еще п. інспектор Ом. Попович, уч. Са-лабач, п. Ол. Кобилянський від „Союза“ і много нинчих. Мв кличемо до п. Єр. Пігуляка щире: „помагай Біг!“

Проба мішаного хору „Бояна“ буде у середу, дня 30. с. м. о год. 8. веч.

Слюб п. К. Данилюка, учителя У. кл. православної школи, з панною Кароліною Маєр, учителькою VI. кл. школи при ул. краєвої Палати, відбув ся 14. січня 1901 с. ст.

Літературно-науковий кружок тов. „Союз“ почуває ся до милої обовязку зложити на сій дорозі як найсердечнійшу подяку всім, що зволили взяти участь в урядженю недільного відчиту і кон-церту для міщан. І так передовсім щиро дякуємо Вєснєву. П. Др. Ст. См. Стоцько-му, котрий як всегда так і того разу не відказав нам своєї помочи а виголо-сив з правдивим одушевленем відчит про жите і діяльність літературну Т. Шевченка. Велика подяка від нас на-лежить ся хоромі міщанському як і му-жескому, що виконали справді по арти-стичному кілька точок нашого концерту: відтак дякуємо сердечно і п-ні М. Джу-рилюк, що прегарно віддеклямовала Шев-ченкову „Калину“ як і другим двома декляматорам за їх удачі деклямації. Вікнці вдячні ми дуже і всім П. Т. гостям, що в числі кілька сот заповни-ли битком велику сядю „Народного До-му“ а тим самим додали нам і заохоти до дальшої праці над просвѣчуванем „меншого брата“. День сльдуочого від-читу оголосить ся свого часу в „Буко-вині“. — За виділ літ-наук кружка тов. „Союз“: Ор. Гандяк, голова.

Початок сесії ради державної бу-де виглядати після привадиных описів так: припис каже що посольське прире-чене, зложене не просто, але із застере-женем, не має ніякої вартости. Молодо-чехи радили собі давнійше у такий спо-сіб, що наперед усе складали посольське приречене, а потому один із них виголо-сував в імені всіх застережене, Тепер партия Шенерера і соціялісти постано-вили разом із присланем зложити рівно-часно і застережене. Тих застережень, піданих у такий формі не може прези-дент прийняти. Отже уже на самім по-чатку занеосить ся на неприємні колізії. Що дотичить вибору президії, то не ма-єще ніяких певних децизій. На разі говорять о особі гр. Атемеса. Перше за-сідане відбудеть ся дн. 31. с. м. о год. 11. в полудне, Отворить его найстарший віком посол, яким є др. Вайгель із Кра-кова. Вайгель зложить приречене у ру-ки одного міністра, якого призначить цісар. Тому посол Вайгель отворить за-сідане і відбере від усіх послів прире-чене вірности і послуху для цісаря, устав засадничих і усіх принців, які дотичать їх посольських обовязків. На тім скінчять ся перше засідане, если на нїм не приїде до вибору президента. Дня 4. лютого зберуть ся послы у ці-сарській палаті, де цісар виголосить пре-стольну річ. На сльдуоче засідане збе-руть ся послы аж 6. лютого; на тім засіданю наступить віддане актів вибор-чих відповідним комісіям, які мають застановити ся передовсім над тими виборчими актами, против яких не ма-є протестів. Зі взгляду на сю працю комі-сії відбудуть ся сльдуоче засідане, на яким правдоподібно наступить вибір пре-зидії і бюра аж 9. лютого.

Упокоїв ся Василь Гарматій, селя-нин, посол до конституочного сойму 1848 р. Се послідний із послів 1848 р. Покійний уродив ся 1810 р. Займав ся у молодих літах фірманкою і тому ви-брали его на посла, яко „бувалого чодо-віка“. Був членом „Народного Дому“ у Львові, „Матиці“ і Рускої Ради, а у послідних часах тов. „Просвѣти“. По-кійний умів читати „друковане“ і писа-ти кирилицею. Доки були сили, брав живу участь у політичнім житю. Про 1848 рік споминав усе із жалем, кажу-чи, що як би Русини були уміли тоді

постояти за свої права, то були би могли много досягнути. З его дитий чо-тири довжки є замужжю, оден народним учителем, оден студентом медицини, а наймолодший на господарі. В. с. н.!

Галицька еміграція. Мазури, Лемки і угорські Русини, що уміють читати і писати, а окрім сего мають здорові руки і уміють працювати, емігрують до Аме-рики до Сполучених держав. Там зароб-ляють гроші і відсилають їх своїм ро-динам. Польські дневники доносять, що із села Осібині, повіт Ясло, виїхало багато людей на зарібки до Сполучених держав і надіслали до своєї громади у протягу 1900 р. нї більше, нї менше, тільки 45.620 ар. Емігранти стягають до себе еще більше число крєвних, бо за-рібки поліпшили ся. Так само і з нин-ших громад емігрують люди до Америки на зарібки, так, що на цілім західно-галицьім Підкарпатю настає великий еміграційний рух. Так приміром із Бєска, саноцького повіта, виємігрувало у протягу сєї зими 100 осіб до Сполуче-них держав. Із повіта Брїжєзів виємігру-вало рівнож сєї зими около 800 людей за пашпортами, а в другє стілько без пашпортів. Розумієсь, що ті зарібники вертають по якімсь часі знову до дому. От така еміграція є розумна, але еще раз повтаряємо, що хочаби їхати на за-рібки до Сполучених держав, треба бути письменним і працюючим. Дурничам у Америці ніхто добре не виїде.

Дотепний маляр. Однє парієкий панч граф Х. замовив у одного маляра свій портрет. Але коли портрет уже був готовий, то граф Х. заявив, що портре-том не вдоволений, бо портрет зовсім неудачний. Маляр протестував, але на-даремно. Вкінці сказав він: „по, мій пане, если портрет неудачний, то я ве-можу сподіватись, що ви мені запла-тите“. Як тільки граф Х. виїшов із ма-лярського ателе, упав маляр на добрий концент: доробив панови на портреті осячі уха і виставив на виставу. Але о тім скоро довідав ся граф Х., напав маляра і почав ему грозити. Грозби не помогли і пан граф почав просити і офе-рував маляреви багато вєсню ціну, як за образ належало ся. Маляр, що уже достаточо пімстив ся на графі Х. за се, що він скритикував его діло штуки, сказав тепер до графа: „Се не було нічо несподіваного, що ви першїстю не пізнали свого портрету — я се знав з гори. Але я знав також, що як приправ-лю вам вісачі уха, то ви зараз себе пізнаєте“.

Число лікарів в Австрії вносить після найновіших вказів 10.576. Із сего числа припадає на Австрію долїшню 3.054, на горішню Австрію 368, Сальц-бург 114, Стирию 674, каринтію 144, Країну 99, Чехи 2363. Галичину 1313, Буковину 134, Дальмацію 131, Боснію на Герцоговину 97. Сам Відень числить 2443 лікарів. Лїнд 53, Сальцбург 38, Грац 258, Цельовец 25, Любляна 34, Трієст 185. Прага 450, Берно 162, Львів 243, Чернівці 51. З сего легко може собі читач представити і в припороці обчислити смертельність у поодиноких краях та містах.

Звертаємо увагу на анонс Анни Вайє оголошений у нашій часописі.

Переслідуване студентів у Росії. Урядовий „Правіт. Вєстїк“ доносить із Петербурга, що студенти в Одесі приготували загальний конгрєс. На сей конгрєс запрошено також делегатів нин-ших студентських організацій. Студенти мали поступати після програми з гори уложеної, яку подано до відомости чле-нам. Кількох студентів арештовано, а напери і документи, які придибано у них підлягли конфіскації. Із тих паперів виходить, що центральний орган поста-новив у деяких випадках поступати після уложеного з гори плану, а понадто по-становили члена організації розпочати акцію у політичних цілях, яку однакже перед загальом студентів тримали у тай-ні. Осередком тих агітацій був особливо Київ, де вже у червні, жовтні і грудні м. р. викликали ті агітації забурєня і арештовано. Властиво причинило ся до тих розвухів поступована властей академічних і то довели до сего, що у справу мусіло мішати ся військо. Імена 396 студентів подано до відомости вла-стям, яко імена учасників у тих агіта-ціях. На підставі закона з дня 29. лип-ня 1899 р., у якім нажесть ся, що сту-

дентів шкільних висших, яким закинуто участь у публичних заборонах має ся покликувати до військової служби — по-кликано до війська двох студентів на 3 зліта, п'ятьох на 2 зліта, а решту із тих 396 студентів на 1 рік служби. Міністер освіти затвердив сю кару із тою зміною, що із 385 покликаних до однорічної служби увільнено 209 студентів і уділено їм острій наганя разом з утратою всяких улекшень на протязі 1. семестра. Рівночасно заявлено їм, що у разі, если би они другий раз брали участь у подібних заборонах, буде ся ту кару уважати за обтяжуючу обставину.

Ціна kota. Богатий Американець Кароль Веад має kota, за якого дають ему 125.000 франків. Є се автора незвичайної величини і краси. У всіх конкурсах дістав він за сего kota перші нагороди. Веад устроїв для свого kota апартамент, зложений із кількох кімнат і дає ему всякі вигоди.

Вистава котів відбула ся в Jardin d'Acclimatation в Парижі. Надіслано над 150 найрізноманітніших оказів. Першу нагороду дістав кіт з тигрисячого шерстю. Більше ще інтересними були виставлені котів. Кожда вихвалювала свого любимця кілько змога, а одна жалувалась зі слезами в очах, що її кіт не дістав нагороди тільки тому, бо вона дрейфуетка, а поміж судіями засідав антідрейфуетка.

На „Народний Дім“ жертвували даліше малими датками до пунки у Гната Власюка 5 к. 60 сот., на іменинах у Вп. Гохмута зібрала Вп. Віргінія Сорочан 2 к. 10 сот. на хрестинах у Вп. Аалботи зібрав Андрей Зугаєвич 6 к. 20 сот., члени Рускої Бесіди в Чернівцях як звичайно місячних 22 к., на веселю у о. Козарішчука в Оршівцях зібрала княгиня 26 к., до чого сам господар причинив ся датком 10 к., Івонна Дмитрюк 2 к. 50 сот. Семен Барановський 10 к., Майдрук Шининец 10 к., Івон Найштейфаль 5 к., Андрей Зибачинський 5 к., Разом в місяці січні зібрано 94 к. 4 сот. Початок добрий!!! — Членські вкладки зложили даліше: Івон Олошанський 12 к., Олекса Веренька 2 к., Іля Бойчук 3 к., Андрей Зугаєвич 4 к., Юрій Мазуряк 6 к., Разом в січні зложено 41 к., Тут виражаємо подяку.

Заряд друкарні тов. „Рускої Ради“ в Чернівцях, просить всіх тих панів-патріотів котрі взяли календарі в розспродаж, аби зволили ласкаво до 3-го л. лютого, надіслати гроші, або звернути їх назад, бо „Руска Бесіда“ хоче з друкарнею обрахувати ся, а по друге, в друкарні нема вже на складі ані одного календаря за котрими тепер у місті є попит.

Яко дамська фризирка „Seccession“ як також спеціалістка у всіх парвських дамських фризюрах поручає ся пані

АННА ВАЙС,
ЧЕРНІВЦІ, Tempelgasse 6,
(салон фризирский Леона Вайса),
котра у Відня за знаменитий смак у стилу „Seccession“ і за фризирську техніку була подвійно відзначена медалями.
Ціни приступні.

Не забувайте
НА
НАРОДНИЙ ДІМ
в Чернівцях.

4)

ПЕДАГОГІЧНИЙ ФЕЙЛЕТОН.

Рух і відпочинок. В нашій тілі відрізняємо подвійний рух: 1) самовільний, т. є. за нашою свідомістю і з приказу волі, — і мимовільний, що відбуває ся без нашої свідомості і мимо волі. До рухів самовільних зачисляємо, хід, бесіду, ручну працю; се все виконує систем м'язів на приклад душі за посередництвом мозку і нервів через (хребтний шпін), що розгалужені по цілім тілі. Вправності, сили і точності в тих рухах набуває дитина через вправу. До рухів мимовільних належать передовсім т. з. рухи вегетативні, як віддих, бите серця, процес травлення, рухи знарядів кровоносних і лімфатичних. Вони зависимі від діяльності укладу нервного симпатичного і нервів хребтного шпіку, під певним впливом мозку, однак без нашої свідомості. Всі ті рухи відбувають ся правильно вже у новонародженої дитини. — До мимовільних рухів належить також дихання, кашель, сьміх, дріж, гестуляція, міни (н. пр. при грі на фортеп'яні або сьпіві). Підчас хвороби виявляють ся рухи мимовільні, т. зв. патологічні, пр. корчі, танець Віта, плач і сьміх спазматичний у осіб нервових.

Порозділювавши рухи на їх роди, подаємо тепер відносні правила дієтичні. Для немовлята є супочинком найвідповіднішим станом. Рухи вегетативні, що мають в его тілі перевагу над иншими рухами, відбувають ся самі. Такій дитині треба лише достарчати чистого воздуха і поживи. Рухи самовільні розвивають ся поступово а розвиток духа і зміслю. — Рухи такі, як пошпен, гойдане, колісане немовлят, належить кілько мога ограничити; бо вони до розвитку дитини зовсім непотрібні а потрясаючи надто організм, роздражнюють і викликають часто хворобливий стан і причиняють ся при тим до того, що вже немовлята набувають норовів, примушуючи своїх няньок плачем, щоб їх носили і гойдали.

Рухи самовільні дуже важкі, від їх вправи і ви-образовання зависить сила й зручність, а крім того є вони знаменитим средством до розвитку тіла і до під-держування здоров'я. Хід, бігання, ручна праця, збільшають чинність серця і легких: кружене крові стає жи-вильним і точнішим, кров відсвіжує всі тканини, через лобильшену чинність віддихову тілі ліпше в легких, а з'ужиті часті (пара, вуглевий kwas) виходить через те скорше і легше з організму, температура тіла і діяль-ність шкіри, підноситься ся, процес відкинення відбуває ся живильше і докладнійше, а тим способом розростають і кріпшають нерви, м'язи і кости. По сильнім руху буває сон спокійний і скріпляючий, а тим кріпшає звичайно крім тіла і дух. Сьвіжість умислова змагає ся, воля кріпшає, сумні думки уступають, а чоловік заби-рає ся зі сьвіжими силами з більшою охотою до дальшої праці.

Однак і в руху належить заховувати міру. Над-мірний рух викликає впрот противні наслідки, замість щоб зміцнити організм, ослаблює его і томить душу. Вправа самого руху при занедбуваню инших задач виховання, було-б крім того і річю невідповідною. Ми-ж не виховуємо людей на силачів (атлетів), а при-муємо в вихованю до гармонійного образовання всіх сил тілесних і духовних.

Рухами самовільними повинно виховане відповідно кермувати. Уже малій дитині треба дати свободу руху, не сповизаючи її за тісно, лише вкриваючи її злегка. По мірі розвою приладу руху вчить ся дитина сама сидіти, стояти і ходити, в чім не треба їй передчасно помагати, бо скоро передчасно заставляють дитину ходити, то се спричиняє різні скривлення костий і об-слаблює тіло. Від першої молодості треба привичаю-вати дитину до самодільності. Нехай як найвчас-нійше сама пе, їсть, вбирає ся, мие ся і взагалі най-помагає в усім собі, ба й другим. Скоро будемо так поступати з дитиною, то в ній стане розвивати ся самодільність; єї сили будуть кріпшатися, вона набувати ме зручності і вправи у всім. В хлопчячій і молодечій віку скріпшає організм від забав на вільнім воз-дусі, від проходів, плавання, сьоганя на лижвах і гімнастики.

Знамениті вказівки про: „способи набування сили і загартування молодих сил“ подає О. Пірамович в III. розділі, в II. части „Учитель-ські повинности“. Ось кілька таких думок не доста піддержувати здо-ровою дитин в добрім стані, а печальність родичів і виховувачів о-коло їх добра повинна старати ся, аби сили дитин кріпшали і загар-товували ся. Нічо не ослаблює більше людські сили як лежання, ліни-ство і нерухомість. Діти нехай бавлять ся як найбільше свобідно і на сьвіжім воздусі, най рухають ся і бігають, назначити-б їм ще й мету до перегонів. Нехай їдять верхом без сідла, і вчать ся вискакувати на коня без стрем'янів. Бороть ся з другими, що в однаковій віку і однакових сил додає відваги серцю і сили. Діти нехай вчать ся з відповідною остерожністю і плавати. Наслідуючи вправ воєскових, іменно: муштрів, маршів і т. д. мають той косен, що діти вчать ся просто тримати ся, міцно ходити і бути сьміливими. Зі силою, дучать ся звичайно скорість і зручність і до того повинні стремити єї вправи. Зогяджувати-б дітем зйїжене, боязливість, нестоїчі, як перед стра-хами і т. п. Однак при таких вправах треба мати бачність на можли-ву випадкову небезпечність, скалчене і т. п. Але ся остерожність нехай не буде надмірна, бо готова переіменити ся на трусливість, тре-воги, як і може в даних випадках нанести більше лиха чим мужество і відвага, що дучать ся авичайно з примотністю духа.

Відповідно до руху вимагає наше тіло і відпочи-ну. Найліпшим відпочинком є сон. Чим молодша ди-тина, тим більше потребує спати, а то від 2—5 року 12—15 годин, а від 6—14 року 8—9 годин денно.

Діти повинні завчасу (около 9. год.) лягати спати, а збудивши ся, сейчас вставати. Щоби сон був здоро-вий і спокійний та скріплав, треба вважати на те, щоби діти безпосередно перед сном не займали ся ані втомлюючою працею душевною, ані роздражнюючою забавкою, ані не прислухували ся таким самим оповіда-ням; так само треба їх тоді хоронити від сильних ду-шевних зворушень; так само не повинні діти безпосе-редно перед сном об'їдати ся і обпивати ся.

Далекосягнєтє відпочинку по праці і розривках, представляє Пірамович так: „Праця на переімену а розривкою є певним средством до утримування здоров'я. Діти не можуть бути здорові без веселості і без розривки. Се вимагає вік і природа. Директор (і взагалі вихову-вачель) повинен би повіреним ему дітем на здоров'ю, коли би хотів їх все держати острю своєю завжди суроюю і грізною поставою за їх веселість, хотів їх тривожити, карати за найменшу розривку, ска-жана, розтриваність та пригноблював свободу в сласі і ділі. Він відняв би їм охоту до всего... а свою працю просто знівечив би. Він навіть повинен ходити з нами на прохід, вигадувати різні забавки... і заохочувати до них. З тим заїде даліше і осягне більше, чим ті похмурі балакуни, що бувають завжди самі надуті і тому не люблять веселих дітей“.

Недуги дітчого віку і заразливі хвороби. Окрім дбалості о правильний розвій тіла і плекання здоров'я молодіж, мусять родичі, виховувачель і учителі стере-жити дітей і від недуг дітчих, а особливо від хвороб за-разливих.

Відомо, що сьвіт дітчий особливо в першій пе-ріоді є наражений на різні, сій добі питомі недуги. До недуг тих належать передовсім (катари легких жолудка, кишок), бігунка (дизинтерия), запаленє очей, ух, мозку, блідачка (анемія), англійська слабість, (Rachitis, м'ягкі кости), відтак хвороби заразливі як: кір, сінній кашель (коклюш), шкарлатина, дифтерія, ангіна (круп). Всі они поривають незлічимі жертви. Чим дитина старша, тим менше є наражена на такі хвороби. Вправ-ді і найстараннійша дбалість не всім охоронити дити-ну цілковито від всяких хвороб, однак то певне — що, чим стараннійша а при тим і розумнійша опіка над дітьми, тим менша грозить їм небезпечність підчас тих недуг. Спеціальних приписів для охорони дітей перед хворобами нема, однак в їх фізичнім вихованю треба держати ся строго приписів гігієни й дієтики. Треба старанно уважати на воздух, воду, сьвітло, тепло, оде-жу, помешканє, рух і відпочинок, на харч, а при тим і на розсудне загартуванє дітей, ото відіорне средство супроти недуг. Заразливі недуги можна найлегше на-брати ся від осіб хорих, відтак через одіж, річч і т. п., тому не треба посылати дітей в доми, де є хорі, ані на похорони; а старші особи, що відвідують хорих не повинні сходити ся з дітьми. Харність тіла і провітрю-вання помешкань є також охоронним средством перед заразливими хворобами.

В розвитку тілесних сил і плеканю здоров'я є вік дітчий найважчий. Вихованчі хибні в тім віку лишають нводі на біле жите ліхі наслідки. Дуже досадно але влучно каже Пірамович: „Певна і очевидна річ, що здоров'я, сила, різкість в піанійнім віку зависить від того, як виховували і плекали дитину в перших роках. Коли нами і мамки знали як дітей годувати і напувати, коли держали на сьві-жім воздусі, давали їм часу і свободи до бігання і борицання; коли не попусували дітчого здоров'я, ані странным уновизанєм, ані зайвою теплоотою, ані розбійненєм і нестоїчями, то з таких дітей будуть від-так сильні і здорові люди, їм не пошкодять щонебудь, вони будуть працювати, здібні до роботи свого стану, будуть веселі та щасливі, а колись будуть родичами потомства здорового і сильного. Коли дітей віддає ся під опіку і доір учителя, то від его способу виховання зави-сить, чи зробить він з них людей здорових і сильних, чи хирлявих. Від того залежить залюдненє краю, потрібне так до особистого, як і до загального гаразду і щастя. Кілько дітей гине на жалі по селас і містечках, кілько убуває народу, а все через те, що не уміють ходити около его здоров'я“.

Шкільна гігієна. Плекати тіло й фізичне здоров'я молодіж се передусім обовязок родичів і родини. Однак школа і учителі мають також сьвятій обовязок спомагати родичів і родину в праці над правильним та рівномірним (гармонійним) розвитком тілесних сил, а передусім дбати про те, щоби здоров'я молодіж не дізнало в школі в нічім ніякої шкоди. Сей обовязок тим більший, що діти, коли ходять до школи, занепа-дають на всякі хвороби, як: короткозорість, скривленє хребта (scoliosis), недокровність, (блідачка, анемія), ослаб-ленє нервів (neurasthenia), біль голови і инші недуги, які приписують хибному урядженю шкільному і недо-статочному надзору школи над здоров'єм молодіж. Хотий сей закид не конче справедливий, бо такі недуги є радше вислідком некористних обставин гігієнічних у многих родин, то все таки годі заперечити, що й школа через недогляд або недбалій надзір може чимало спричинити ся до дальшого розвитку і побільшеня тих хвороб. Засади плекання здоров'я молодіж в школі відповідного урядженя будинків і шкільних кімнат, утримуваня в них ладу й порядку, се все обіймає окре-мішна наука, що зве ся шкільна гігієна. Кождий учитель повинен основно знати шкільну гігієну й придержувати ся єї приписів; до сего з'обовязує его закон.

(Даліше буде).

Найліпші МАШИНИ ДО ШИТЯ

є так звані обручкові (Ringschiffchen).

Сі машини йдуть дуже легко і надзвичайно скоро (2000 штихів на мінуту). Сі машини мають приряд до гафтованя і приряд до острени голок та ножиць. Окрім сих маю ще найновіші машини для шевців, кравців, римарів і такі, що шують для потреби в перед і взад.

За кожду машину гарантую 5 літ.

Продаю за готові гроші і на вишлат дешевше як всюди, хто невірить най переконає ся.

В. Данилевич

машинист

бровари Штайнера ул. Двірца ч. 21 в Чернівцях.

Рік заснованя 1892.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

ДНІСТЕР

перше і одинокє руске Товариство асекураційне, обезпечає будинки, урядженє домашнє, скот, господарскі знаряди, збіжє в зерні і солоні, сіно в стогах і будинках против шкід огневи.

Стан фондів гваранційних з днем 31-го грудня 1899 виносить:

Фонд резервовий .	245.814	кор.	52	сот.	
Резерва премій .	148.480	"	—	"	
" спеціальна .	1.624	"	80	"	
Фонд основний .	72.000	"	—	"	
" емиригальний .	18.166	"	60	"	
					486.145 кор. 92 сот.

Тарифи „Дністра“ дуже умірковані, услівя обезпечень користні, а шкоди ліквідують ся безпоровочно. До кінця 1899 року виносили виплачені шкоди 1.669.565 кор. 38 сот. Поліси „Дністра“ приймає Банк краєвий при позичках гіпотечн.

На жите можна обезпечитись ерез „Дністер“ в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає найкористнійші услівя, престаєє своїми фондами найбільшу гваранцію і видає поліси і квіти в рускім язичі.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“, стоваришенє зареєстрованє з обмеженою порукою, уділяє позички за оплатою 5 1/2% і 1% додатку на кошта адміністративні заїнтабуляцією або порукою двох відповідних ручителів, до сплати в ратах на 3 до 10 літ і приймає вкладки до опроцентованя від членів і третих осіб по 4%. Удїл членський виносить 50 кор., вписове 2 кор. Членом бути і позичку дістати може тільки член обезпечений в „Дністрі“. Інформації уділяє Дирекция листовно.

Зголошеня о удїленє агенцій в окрестностях де нема близько агентів „Дністра“, приймає ся. „Дністер“ виплатив агентам по конець 1890 р. провізії 216.714 кор.

Львів, Ринок ч. 10. (дім „Просьвіти“).

Для шкіл народних
вийшли цілком нові друки
можна получить в

Друкарні „Рускої Ради“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 4

котрі суть:

Каталоги, Classen-Buch, Wochenbuch, Повідомленя шкільні, Schulnachrichten, Lehrerkataster, Schulkataster, Inspectionsbericht, Jahresausweis, Schulversäumnissausweis, Сьвідотства відхідні, Gestionsprotokoll, Quittungen, Сьвідотства увільненя, фреквентацийні, Frenquentations Zeugnis, Schulmatrik, Inventar Katalog der Schüler Bibliothek, Competenten-Tabelle, Qualifications-Tabelle, Aufforderung zum Schulbesuche, Завізованє, Auszug aus der Schulbesuchs-Tabelle; також друки і книги для кас райфайзейских усе викинченє на добрім папери дуже гарним друком і
дешевше як де инде.

П. Т.

Маю честь завідомити Ви. П. Т. Публіку, що отворив я при ули Голловній (Enzenberg-Hauptstrasse) ч. 8 в подвірю (на право) Високим ц. к. Правительством концесіонований

КАНТОР ПОСЕРЕДНИЦТВА

„під Проведінієм“

котрий ку загальному идоволеню в повнім zakresі своєї діяльности буде заимати ся вейякого рода посередничством, поручуючи Ви. П. Т. Властителям дібр, фільварків як також і приватним Особам різного рода службовий персонал а іменю: Мамки, няньки, дівчата, панни служниці, кухарки, покоївки, панни до товариства, гардеробни, бони, вихованчині; дальше парібків, еторожів, етангетів, фирманів, льоваїв, камердинерів, економів, писарів, управителів, офіціалітетів, прив., кухарів, естрільців і т. д. заєвняючи а гори, за сьвітний і ретельний мною поручений персонал службовий, бо опирати ся буду на рекомендації з остатнього їх побуту в службі і лиш такий персонал буду до-старчувати.

Для Осіб шукаючих занятя, о скілько се буде в моєї можности, стреміти буду до того, аби як найборше і найліпше занятя їм винайти, і боронити їх буду перед опуканьством факторів, котрі не уповажені до давани занятя. В надї, що так Ви. П. Т. Публіка, котрий залежить на добрій службі, як також і Пов. Персонал службовий, котрий доброго занятя шукає, спільно мої стремління і сьвітну працю зовольте ласкаво підперти, пишу ся

з поважанєм

Евгеній Александер Лебенштайн.

Перша буковинська

спеціальна ро- бітня обуви

ІВАНА ДІКА,

що скінчив промисловий курс в ц. к. технологічнім промисловім музею у Відни
улиця Руска ч. 11. Чернівці уллиця Руска ч. 11.

Відважує заявити шановній П. Т. Публіці, що виготовляю всякого рода обуве для мушци, женци і дітїй а то після найновіших фасонів як: черевики гладкі, та в виді острокиччастім з ортопедичним апаратом і з обложеним прирядом до вигідного порушуваня.

Через ношенє моїх черевиків зникають сейчас нагнітки та всякі нарости на ногах. Доброю і солідною працею, такою обслугою буду старати ся адобути собі вдоволенє цїнних замовлень.

З поважанєм.

ІВАН ДІК,
спеціальна робітня обуви.

Поодинокі черевики виготовлює ся тільки з заграничних шкір.

ДРУКАРНЯ

„РУСКОЇ РАДИ“ в Чернівцях,

ул. Петровича ч. 4.

має на складі отсі виданя:

Bestrebungen der Rumänen др. Смаль-Стоцкого	150	кр.
Буковинська-Русь др. Смаль-Стоцкого	120	"
Листи з пекла Осина Шинька	20	"
Людина, Ольги Кобилянської	40	"
Царівна,	120	"
Некультурна	20	"
Природа	20	"
Покора	70	"
Твори, Юрія Федьковича I. том.	1—	"
Чума горілдана, Омелян Попович	20	"
25 повісток	10	"
Хлопці-садівники	20	"
Пісар Франц-Йосиф I. Омелян Попович	10	"
Образки з природи, Іван Синюк I. і II. том. по	5	"
Бесіди про часи козацьки	75	"
З села, Богдан Лепкий	20	"
Гадки про потреби Українців	15	"
Сина книжочка, в дуже гарній оправі, В. Стефаник лиш	70	"
Приказки, книжочка для веселих людей, Ів. Данилевича	8	"

На пересилку треба долучити 5 кр.

Шкільні повідомленя і Schulnachrichten

є на складі

в друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і сьвято від 9 до 11 години рано.

Виходить в Чернівцях
що середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
востереження. — Рекламні неопечатані
вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор. — сот.
на пів року	10 „ — „
на чверть року	5 „ — „
на місяць	1 „ 70 „

Поодинокє число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсертати
платні в Чернівцях.

Професор Кареев між галицькими Українцями.

Російський учений проф. Николай Кареев, бувший професор петербургського університету, що серед товпи московських шовіністів несе стег волі, братньої любові і поступу — переїзджачи минулого тижня через Львів, виступив два відчити для львівських Українців. Перший відчит держав він дня 20. с. м. в кімнатах товариства української молодіжної „Академічна громада“ на тему „Змагання російської молодіжної до самоосвіти“. Зміст відчиту, як пише „Діло“ менше більше такий:

Теперішні наукові заведення не відповідають тій течії, яку зовемо демократизацією науки, і то з двох причин. По перше — доступ до тих заведень такий, що вони не можуть дати загального образования, бо саме тоді, коли в найвищих класах середніх шкіл починає ученик набирати охоти до загального образования, вступає він в університет чи в який инший вищий науковий інститут, де наука розложена так, що кождий посвячується лише якійсь спеціальній галузі науки, занебавляючи всі инші. Отже недостачи стараються ідейніші студенти вищих наукових заведень зарадити домашньою лектурою — і в тім власне проявляється у них стремління до самообразования, до витворення собі самостійного світогляду опертого на наукових основах.

Та крім студентів вищих наукових заведень є ще й инші люди, що раді би набрати ширшого образования. Се т. зв. низша інтеліген-

ція, як от писарі по різних конторах, діюристи, різні торговці, а також селяне, робітники і т. н. Щоби відповісти їх жаданям, позакладано в західно-європейських краях та в Америці т. зв. людські університети. Отсі інституції побіч своїх цінних прикмет мають ту хибу, що їх устрій скопійовано з університетів та поділено на поодинокі відділи, коли тимчасом людям, що користаються з них, не ходить о спеціальне образование в якійсь фаху, але о сотворені собі загального свідомого світогляду.

На взорець західно-європейських людських університетів потворились подібні інституції і в Росії. Найбільшою з них є „комісія для домашнього читання“ в Москві, котра займається достатчуванням відповідних книжок до читання т. зв. „новому читателю“, що пробудив ся між низшою інтелігенцією. Однак московська „комісія для народного читання“ зробила ту саму похибку, що і західно-європейські людські університети, поділившись на шість відділів (літературний, історичний, філософський, правничий, медичний і економічний; релігійних питань не вільно порушувати критично, хоч се мало би благодатний вплив на многі і різні секти в Росії). Комісія складає ся з кількадесяти членів, з котрих кілька займається укладанням програми книжок до читання, а прочі ведуть переписку, займаються закупкою та висплатою книжок на провінцію і т. д. Подібна комісія, в котрій склад входять і сам Кареев, знаходиться в Петербурзі. Людей, що користуються програмою таких комісій є вельми багато по всім землям Ро-

сії. Однак праця таких комісій не доходить до робітників та селян, бо на книжки для них існує в Росії окрема цензура.

Професор Кареев обдарував львівських Українців не лише одним відчитом. Другої днини виступив він в сали „Народного Дому“ у Львові відчит другий, більше публічний, а через те і доступніший для українського загалу чим перший. Говорив він про „Значення Н. К. Михайловського в російській літературі“.

Прелегент почав від недавнього святкування ювілею літературної діяльності Михайловського в Петербурзі, при котрій то нагоді прийшло до ювілята тисячі телеграм і письмених привітів з десятками тисяч підписів з самої Росії.*) Далі перейшов до коротенького нарису життєписи Михайловського та його виступів яко літературного критика, публіциста і філософа.

Тут прелегент наперед схарактеризував дух та настрої 1860-их років у Росії, період т. зв. великих політично-суспільних реформ. Довше задержав ся на розповсюдженню і панованню ідей Писарева, представителя високо-гуманного індивідуалізму. По-при всі гарні свої прикмети той напрям міг виродити ся в егоїзм особистий і класовий, тому в скорі стрінув реакцію, а на її чолі став Михайловський. З си-

*) Се була маніфестація проти таємного правительств, тому оно злякавшись такого великого числа своїх противників, не то що не дозволило оголосити привітів, але заборонило навіть про сей ювілей згадувати часописам. Така то свобода на початку XX-го століття!

лою великого публіцистичного таланту вдарив він у своїх статях та розвідках на буржуазний лібералізм і сполучений з ним односторонній індивідуалізм. Опісля прийшлося Михайловському боротися і против другої крайної теорії т. зв. „народництва“, що свого часу багато наробило шуму в Росії, але не принесло народови майже ніяких дійсних користей. Рівночасно видвинув Михайловський високу ідею, якою бажав одушевити російську інтелігенцію. В основі річи був він індивідуаліст, однак в иншій розумінню, як сторонники Писарева. Він поклав цілну чоловіка: стреміти до особистої досконалости в ім'я вселюдських ідеалів. „Правда-істина“ і „правда справедливості“ — се головний девіз чоловіка. Подібні гадки мусіли стати проти „залізних правил“ суспільно-економічного розвитку по думці Спенсера, Дарвіна, Маркса. Безоглядним противником сих великих учених він не був, тільки, прийнявши головні результати їх дослідів, хотів додати до них ще ідейний чинник, що об'являє ся в стремлінню одиниць до правди в ім'я вселюдського добра. Особливо гарячі були его полеміки з прихильниками економічного матеріалізму, що хотіли бачити в людскості одну машину з одним правильним рухом. Се становище зблизило Михайловського ідейно до Толстого, хоч у него нема Толстового релігійного містицизму. Філософія Нічше'ого мала в Михайловському взятото противника.

Вплив Михайловського на освічену громаду в Росії величезний, бо сеєя громада, як і сам Михай-

МИКОЛА ГОГОЛЬ.

РЕВІЗОР.

Комедія в п'яти діях.

(Далі.)

Дев'ятий вихід.

ГОРОДНИЧИЙ, ХЛЕСТАКОВ, ДОБЧИНСЬКИЙ.

ГОРОДН. А не було би вам приємно, оглянути деякі заведення у нашому місті, от шпиталь і инші?

ХЛЕСТ. Що ж там цікавого?

ГОРОДН. А так, подивите ся, як у нас ведеть ся... який лад...

ХЛЕСТ. Дуже охотно, я готовий. (Бобчинський виставляє голову через двері).

ГОРОДН. І як забажаєте, поїдемо у повітову школу; оглянете порядок, в якому викладають ся у нас науки.

ХЛЕСТ. Добре, добре.

ГОРОДН. Опісля, як забажаєте відвідати гарешт і міські тюрми — роздивити ся, як у нас держить ся злочинців.

ХЛЕСТ. Якого лиха до тюрми? Вже хіба дільше оглянемо шпиталь.

ГОРОДН. Як хочете. Як ви заміряєте, у своєму екіпажі, чи разом зі мною на фіякрі.

ХЛЕСТ. Та вже лучше із вами на фіякрі.

ГОРОДН. (до Бобчинського). Ну, Петре Івановичу, для вас тепер нема місця.

ДОБЧ. То нічо, я так...

ГОРОДН. (тихо до Бобчинського). Слухайте; ви біжіть раз-два, що духу, і занесіть два білети: один до шпиталю до землянки, а другий до жінок. (До Хлестакова). Чи можу просити позволення, написати у вашій притомності кілька слів до жінок, щоби вона приготувала ся до прийняття поважного гостя?

ХЛЕСТ. По що-ж сього?... А впрочім тут ні чорнила, ні паперу нема... Хіба на тім рахунок.

ГОРОДН. Добре, я тут напишу. (Пише і разом говорить до себе). Не знати, як піде справа після свіданку та поважної олячки!... А є у нас губернська мадера¹⁾, непоказна на око, але слона звалить із ніг. Лиш би мені пізнати, що він за один і до якого степени треба його боятися... (Написавши, віддає Бобчинському, який підходить до дверей, але в тій самій хвилині обривають ся двері, і Бобчинський, що

відслужував з другого боку, летить разом на сцену. Всі видають оклики. Бобчинський встає).

ХЛЕСТ. А що? Не ударили ся де?

БОВЧИНСЬКИЙ. Нічо, нічо не стало ся, лиш поверх носа невеличкий значок. Я піду зараз до Християна Івановича; у нього такий пластр, що від него усе перейде.

ГОРОДН. (роблячи Бобчинському докірливий знак, до Хлестакова). Се нічо. Просту дуже, прошу. А служу вашому я сам скажу, щоби переніс куферок. (До Осипа). Перенеси все, серце, до мене, до городничого — кождий тебе покаже. Просту дуже. (Хлестаків себе Хлестакова і їде за ним; але обернувшись, говорить із докором до Бобчинського). Ей ви! Не найшли иншого місця, щоби упасти. І простягнув ся, як дільно знає, що таке. (Виходить. За ним Бобчинський).

(Завіса паде).

Третя дія.

(Кімната як у першій дії).

Перший вихід.

АННА АНДРЕЄВНА, МАРИЯ АНТОНОВНА (стоять коло вікна в таких самих позах як у першій дії).

АННА АНДРЕЄВНА. Ну, ось уже цілу годину чекаємо, вишип! А все ти вивувата через твої дурні маніри... Убрана ся зовсім, ні, ще треба й було випорити десь по кімнаті... От найліпше було би не слухати її. Ех що за досада!... Немов навіснене, живої душі не видати! Немов повимира до усе...

МАРИЯ АНТОНОВНА. Алеж, мамочко, за дві хвилини тай довідаємо ся про все. Вже і Явдоха повинна тут бути. (Вихляється через вікно і чує). Ах, мамочко, мамочко! Хтось їде, он там на кінці вулиці.

АННА АНДРЕЄВНА. Де їде? У тебе вічно аксіє привиди. Ну, так їде. Та хто ж се їде?.. Хто ж се? Га? Ей і се досадно! Хто ж би се міг бути?

МАРИЯ АНТОНОВНА. Се Добчинський, мамочко!

АННА АНДРЕЄВНА. Який Добчинський! Тобі все яраз щось таке привидить ся... Цілком не Добчинський. (Маєє жусткою). Гей, ви ходіть сюди! Скорше!

МАРИЯ АНТОНОВНА. Алеж се, мамочко, Добчинський. Безпечно.

АННА АНДРЕЄВНА. Ти все мені навмисне плетеш, щоби сварити ся. Кажу тобі — се не Добчинський.

МАРИЯ АНТОНОВНА. А що? а що, мамочко! А видіте, що Добчинський.

¹⁾ Вино.

ловеский, полишена політичної волі і змоги боротись за дійсне жите, радо віддаєсь абстрактним думкам і теоретичній філософії, немов приготувавши матеріали до будучого буйного духового і суспільного життя.

Декому з Русинів стало дивним, що професор Кареев, Москаль з роду, не старався заявити ознаки симпатії лівіським москальфілам, а навпаки, знайшов собі товаришів в українськiм крузі, найбільше-ж в рядах української молодіжи. На то скажемо, що інакше немогло і не сила скоїти ся. Професор Кареев, будучи світовим ученим, чей мусить знати і попірати ту гадку, що наші москальфіли, то люди без ідей, а що найменше заблуканіші запроданці України.

3 суспільного життя на Україні.

Жиди на Україні. — Російська цензура.

(По часописам і журналам.)

Українець, професор Житецький написав розвідку, де виказує, як жиди пруть ся з заходу на захід, себ-то з культурних до менше просвічених країв. Автор доказує, що у XIX-му століттю число жидів в західній Європі сильно поменало, а навпаки в середній Європі, найбільше-ж між Українцями-Русинами збільшило ся подекуди навіть незвичайно. І так в губерніях полтавській і чернігівській ще в 1739-му році було жидів всього 573 душ, а в р. 1870 статистика виказує несповна 100.000 душ. В наступуючих 10 літах збільшаєть ся їх число в самій лише чернігівській губернії по-над 81.000. В полтавській губернії в р. 1842 було їх около 17.000, в 1862 р. поверх 31.000, в 1873 р. — 63.000 а в 1881 р. — 81.000. Такий зріст жидівського населення годі пояснити природним розплотом, він є радше наслідком напливу з чужих сторін. Правда, що в перелюдненім жидами

білорускiм краю убуло в часі від 1863—1870 р. яких 100.000 жидів; з чого неперечно, що більше чим половина емігрантів поселила ся на нашії українські землі. В австрійському царстві, передовсім у східній Галичині і північній Буковині приріст жидівського населення доходить до великих розмірів. Про угорську Україну то вже і не згадувати. Що до буковинської землі, то щойно з кінцем XVIII. століття можна було запримітити систематичне осідане жидів, а вже з кінцем XIX. було їх у нас поперх 50.000 душ.

Зріст жидівського елементу на Україні годі пояснити напливом з сусідніх країв, так, що лишаєть ся тільки одно жерело звідки они можуть напливати, жерело давнє, західна Европа; звідтіля знаходять жиди на Україну і то старими шляхами через сумежні краї українському народові. Еміграцію жидів з заходу треба собі пояснити виспою західною культурою, серед котрої не стає місця для жидів, що займають ся лише посередництвом при торговельно-фінансових операціях.

Російська цензура, користуючи безпросвітними обставинами суспільного життя та непробудним сном української інтелігенції, ще раз показує свою силу та допшає необхідні потреби народа. Заборонам цензури нема кінця. І так у минулому місяці заборонила цензура Кониського — „Смерть предателя“. Тепер сконфісковало головне управління по ділам печати рукопись знаного популяризатора агрікультурних видань на Україні д. Гикаленка під назвою „Розмова про сільське хазяйство“. Треба натякнути, що ся книжка вже була раз напечатана і ціле перше видане в числі майже сорок тисяч примірників розійшло ся в невеликому часі по Україні. Ту саму книжку ухвалив комітет при міністерстві народної освіти та припоручив для сільських бібліотек та читальнів. До того харківське сільсько-хазяйствене товариство відзначило ту книжку срібним медалем заслуги. Не від

річи згадати, що товариство хотіло вирити золоту медаль, але тому, що книжка написана по українськи, видало д. Гикаленкові лише срібну!

Такого змісту книжки припадають нашому селянству дуже до вподоби, бо у них розказуєть ся легко і приступно як підносити хліборобську культуру та поліпшати свої поля, худобу та инше. Таких книжок появило ся до тепер п'ять. Перша книжка була вже перекладена на волоску, а всі на московську мову, що також розходять ся дуже скоро. Про те головне управління по ділам печати покрито ся великим соромом перед світом, а між населенем скріпило до себе давнє недовіре. Що до Гикаленкової „Розмови“ то цензура заборонила її печатати в друге іза того, що автор не хоче, щоби московський переклад видати другим накладом.

НОВИНКИ.

Чернівці, 31-го січня 1901.

Іменоване. Міністер просвіти іменував рим. кат. пароха у Іурагоморі Клеменса Свободу інспектором повітовим для польських шкіл повіту Іурагоморського на протяг сего року.

Посол Єротеї Пігуляк від'їхав в неділю до Відня, куди удали ся вже і всі інші бук. послы до ради державної.

Вінчане п. Танасія Федоровича, ад'юкта суду в Путилові з панною Розаришуківною, дочкою о. Дмитра Козаришуків, пароха в Оршівцях, відбуло ся 24. с. м.

Умер настоятель черновецьких сзутів о. Теодій Мровицький у 69. році життя.

Погруда славних руских людей, як Шевченка, Хмельницького, Осипа Федьковича і т. н. повинні прикрашати хату кожного свідомого Русина, та виперти з руских домів статуї і образи чужих богів, що нераз може і ворожо відносити ся до нашого народу. Глянути на погруддя якого там знатного мужа будять у нас охоту хоть в часті стати йому подібним що до думок, життя. Такі погруддя з гіпсу можна дістати вже в Чернівцях і то по приступним цінам у Йосифа Теодоровича ул. залізнична ч. 40,

Йосиф Володимирович Гурко, г. варшавський генерал-губернатор, помер оподі в Сахарово коло Тверу у 73-му році життя. Покійний будучи генерал-губернатором в Варшаві, записав ся кровавими буквами в пам'яті Поляків. Тисячі жертв його несправедливості повисли на шибеницях, зогнали в тюрмах або замерзли на Сибірі.

Звертаємо увагу на анонс Анії Байсе оголошений у нашій часописі.

Поїзд в снігу. Залізничний поїзд, що виїхав в понеділок о годині 5. минут 55. зі Стрия (в Галичині), застряг коло Моршина в снігу. Подорожні перестрашені думали, що будуть там зимувати. Але незабаром приказано їм пересісти ся до передніх вагонів, послідні вагони відчіплено і поїзд рушив з місця.

Турецкі студенти в Берліні, яких вислано на науку на державний кошт, знаходять ся в невідраднім положенні. Від року не одержують они належних їм стипендій і нині живуть в правдивій нужді. Одна з господинь, у якій мешкає кількох студентів-Турків, прийшла оної до турецької амбасаді в Берліні і представила амбасадорові сумну долю его земляків. На се одержала відповідь, що єї жалі на ніче не здадуть ся, бо поміч з Туреччини скоро не надійде. Амбасадор говорив се на підставі власного досвіду, бо перед двома місяцями урядники амбасаді ледви змогли вихлопотати платню за 6 місяців, а за богато місяців платня ще залигає.

Чи можна жити без жолудка? На то відповідь: можна обійтись і без жолудка, коли кишкы травлять. В Штрасбурзі живе жінка, котра без жолудка їсть і не та травить, а тіло єї навіть набрало більше ваги. Она терпіла від довшого часу на болі жолудка, а лікарі сконстатували у неї рака в жолудку. Доктор Брекель в Штрасбурзі рішив ся підняти тяжку операцію. Розрізав тіло і вийняв цілий жолудок. Операція тривала півтора години. Рана загоїла ся. Пациєнтка в короткім часі подужала зовсім і вийшла здорова з шпиталю без жолудка. Єї по операції з великою осторожністю живили штучно, а факт, що їй прибуло аж 20 фунтів на вазі, був найліпшим доказом, що она добре відживляє ся і без жолудка. Але мимо сеї удачної операції не можна сказати, що чоловік може так вже завоїдти жити без жолудка. Подібну операцію перебула в році 1897 р. якась жінка в Ціріху, котру оперував др. Шлаттер. Она по операції жила ще цілий рік, але відтак померла.

Виклятий дневник. Два літа тому почав виходити в Пампльоні в Іспанії натуралістично-поступовий дневник „Рог-

АННА АНДРЕЄВНА. Ну так, Добчинський, тепер я бачу, що се він, — але чого ти сварив ся? (Кричить через вікно). Скорше, скорше! Ой як ви йдете! Ну, що, деж вони? Га? Та говоріть же звідтам, все одно. Що? Дуже суворий? Га? А чоловік, чоловік мій? (Відступивши ся трохи від вікна, їс досадю). Такий дурний, що страх: доки не увійде до кімнати, не хоче нічого сказати!

Другий вихід.

ТІ-Ж і ДОВЧИНСЬКИЙ.

АННА АНДРЕЄВНА. Ну, скажіть, прошу вас: ну, і не совісно вам? Я на вас одного спустила ся, як на порядну людину: всі позивігали та і ви із ними! А я до своєї пори ні відкого нічого не розвідала ся. І не соромно вам? Я була хресною мамою вашого Івана і Лізи, а ви ось як зробили зі мною!

ДОВЧИНСЬКИЙ. Йй Богу, кумо, так біг, щоби вам зложити своє поважане, що духа не в силі перевести. Моє поважане, Маріє Антоновна!

МАРИЯ АНТОНОВНА. Здорові були, Петре Івановичу.

АННА АНДРЕЄВНА. Ну, що? Оповідайте: Що там, як там?

ДОВЧИНСЬКИЙ. Антін Антонович приїхав до вас записку.

АННА АНДРЕЄВНА. Ну, що він таке? генерал?

ДОВЧИНСЬКИЙ. Ні, не генерал, але генералом не постидав ся би бути... Що за образоване, а яка постава, повага!

АННА АНДРЕЄВНА. А! се той самий, що про нього писали до мого чоловіка.

ДОВЧИНСЬКИЙ. Безпечно. Я се перший виявив разом із Петром Івановичем.

АННА АНДРЕЄВНА. Ну, оповідajte: що і як.

ДОВЧИНСЬКИЙ. Та, слава Богу, усе добре. Зразу він приймив було Антона Антоновича строго, так; сердив ся і казав, що і в гостиниці усе погане, і що до нього не поїде, і що він не хоче сидіти за нього у тюрмі; але опісля, як спізнав невинність Антона Антоновича і як вкортці розмовив ся із ним, зараз змінив думки, і слава Богу, усе пішло добре. Вони тепер поїхали оглядати лазарети... А то, дійсно, вже Антін Антонович додумувався ся, чи не було якого тайного доносу; я й сам теж став побоювати ся...

АННА АНДРЕЄВНА. Е, чого вам бояти ся? Адже ви не служите?

ДОВ. То правда, але все воно, як вельможка говорить, то почуваш страх.

АННА АНДР. Ет... се все дурниця. Але

оповідajte мені: який він собою? Молодий, старий?

ДОВ. Молодий, молодий чоловік, літ двадцять три... А говорить зовсім, як старий... „Позвольте“, каже, „я поїду і сюди і туди...“ (Розмазує руками). Славно говорить. „Я“, каже, „і написати, і прочитати децю люблю; так біда у тім“, каже, „що у кімнаті трохи темно“.

АННА АНДР. А собою який він: брунет чи блондин?

ДОВ. Ні, більше на шатина подобає, і очі такі живі, такі острі, що мимо волі спустив свій зір в долину, заклопочеш ся.

АННА АНДР. А що він мені пише тут у записці? (читає). „Доношу тобі, серденько, що мое положене було дуже прикре; але з божої ласки, головню за два солоні огірки і пів порції ікри, рубель і двадцять п'ять копійок...“ (задержуєть ся). Я тут нічого не втвораю; на що тут солоних огіроків і ікри?

ДОВ. А, се Антін Антонович писав на помазаним папері, скоро. Там був якийсь рахунок.

АННА АНДР. А, так, правда (читає далі). „Але з божої ласки, сподію ся, що все добре скінчить ся. Прилагоди сейчас кімнату для поважаючого гостя, ту, що виклієна жовтими паперцями. Із обідом не заходи ся іза того, що ми їсти мемо у шпиталю, у Артемія Филиповича, так за се спровадь

вина достоту... Скажи купцеві Абдуліну, щоби як найліпшого прислав, а ні, то я корінем переверну цілий його склеп. Цілую, серденько, твою ручку і остаю на все твоім: Антоном Сквознік-Дмухановським...“ Ах, Господи мій! Таж се треба усе як найскорше приладити! Гей, е хто там? Мішка, Мішка!

ДОВ. (біжить до дверей і кричить). Мішка! гей, Мішка, Мішка! (Входить Мішка).

АННА АНДР. Слухай, ти. Бігай до купця Абдуліна... чекай, я тобі дам записочку. (Сідає за столом, пише записку а тим часом говорить). Сю записку віддай візникови Сидорові і хай він відбійжить із нею до купця Абдуліна і принесе від нього вино. А ти сам піди, зараз таки, та прибери гарненьку ту кімнату для гостя. Постави там ліжко, мидницю, рушник і все инше. (Мішка виходить).

ДОВ. Ну, Анно Андреевно, я побіжу тепер чим скорше та погляну, як він там оглядає...

АННА АНДР. Ідть, ідть! Я вас не тримаю.

(Дальше буде.)

1) Російський термін, по нашому тільки що: як не є урядником.

venir di Navagga". Однак жите его не було довге, бо стрітив ся з пресною зі зорони могучих міра сего себ-то з екс-комунійкою єпископа, а губернатор міста, що пішов такою дорогою сили, добив его ріжними розпорядженнями. Все-ж таки з годом повело ся редактори зложити новий дневник „Sa Nueva Navagga“ що немейше відважно ширив натуралістично-поступові переконання. Про те не дивниця, що і се письмо упало викляте єпископом. В третє воскрес сей дневник під назвою „La Vieja Navagga.“ Против нової газети почала ся боротьба зі здвоеною енергією. Церковні власти а за ними нажалі і світські виступили безоглядно проти сего письма. Єпископи заборонили своїм вірним продавати для редакторів віктуали і то хотьби за незнати яку ціну; урядникам не вільно було сходити ся з редакторами під утратою місця і т. д. Розумієть ся що католицизм відіфе в кінці „побіду“, бо дневник заперестав виходити.

Нова виправа до північного бігуна. Американець п. Бальдвін приготував виправу до північного бігуна, в цілі пошукування за пропавшим Андре'ом. В виправі возме участь 30 людей. Всі видатки виправи покриває новийорський мільонер Вільгельм Ціглер. Корабель, призначений до подорожи, збудований зі стали і може оперти ся найсильнішому тисненню ледів. Засоби живности вистарчають на 20 місяців.

Заряд друкарні тов. „Рускої Ради“ в Чернівцях, просить всіх тих панів-патріотів, котрі взяли календарі в розспродаж, аби зволити ласкаво до 3-го л. лютого, надіслати гроші, або звернути їх назад, бо „Руска Бесіда“ хоче з друкарнею обрахувати ся, а по друге, в друкарні нема вже на складі ані одного календаря за котрими тепер у місті є попит.

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

Кирило Студинський: Літературні замітки. Львів 1901 р. Накладом А. Хойнацького. З друкарні В. Шийковського. 8, стр. 131 + 4. Ціна 50 кр., в гарній, золоченій оправі 70 кр. Книжка містить в собі статі: „Козацтво і гайдамаччина в „Енеїді“ Котляревського“ і „Характеристика поезій Петра Гулака-Артемівського“. Набути можна у Львові (ул. Руска ч. 3) в книгарні Ставропигійського Інститута.

Яко дамська фризійерка „Seccession“ як також спеціалістка у всіх париских дамських фризюрах поручає ся пані АННА ВАЙС, ЧЕРНІВЦІ, Tempelgasse 6, (салон фризійерський Леона Вайса), котра у Відні за знаменитий смак у стилі „Seccession“ і за фризійерську техніку була подвійно відзначена медалями. Ціни приступні.

Не забувайте НА НАРОДНИЙ ДІМ в Чернівцях.

5)

ПЕДАГОГІЧНИЙ ФЕЙЛЕТОН.

З окрема повинна школа дбати про те: 1) щоби в комнаті був воздух чистий й доволі огрітий (пильне і часто провітрювання шкільних кімнат); 2) щоби тіло, одіж і прибори молодіжи шкільної були чисті; 3) щоби діти сиділи в лавках добре, особливо підчас писання, рисовання, ручних робіт і пр. 4) щоби дітем уділяти принагідно відповідні поучення гігієнічні; 5) щоби уникати таких кар, які могли би здоровлю дівтори яким-небудь чином пошкодити (удари по лицю, голові, довге стоянє, за великі задачі, особливо письменні і пр.)

Крім того повинні урядженя шкіл відповідати вимогам гігієни що-до положеня будинку, его освітлення, огрівання і провітрювання, дотично лавок і шкільних знарядів, харчости в комнатах, на коритарах і по цілим обійстю, добору наукових средств і пр.

Щоби забезпечити шкільній молодіжці свѣжий і чистий воздух в шкільних комнатах, а при тім охоронити єї від всяких некорисних впливів на стан здоровля так тілесного як і душевного, видали шкільні власти відповідні розпорядки, що обовязують так публичні як і приватні заклади наукові і виховавчі; ті приписи призначують докладно, де і як ставляти шкільні будинки, як уряджувати шкільні комнати, які мають бути шкільні знаряди і наукові прибори і пр. Сі розпорядки і приписи повинен кожний учитель і виховуватель як найточнійше знати і точно їх придержувати ся. Однак треба додати, що хоч би тих приписів і не було, то проте не вільно учителям, що є прецінь передусім виховувателями, відказувати ся і відмаляти ся від плеканя здоровля молодіжи.

До важкіших приписів шкільних властей належать отєї:

1) Розпорядок Міністерства віроісповідань і просвіти з дня 19. липня 1875 ч. 84 і з дня 8. червня 1890, ч. 9782, котрим видано постанови що до захованя приписів санітарних і плеканя здоровля в прилюдних школах народних.

2) Розпорядок Міністерства віроісповідань і просвіти з дня 26. падолиста 1878 ч. 15.213 і з дня 2. серпня 1897 ч. 5.261 в справі охорони зору шкільної молодіжи.

3) Розпорядок Міністерства віроісповідань і просвіти з дня 29. цвітня 1885 ч. 7.194 про заразливі хвороби та дотичні розпорядки краєвої ради шкільної.

V. Про вихованє духове.

Понятє психології. Вихованє духове молодіжи опирає ся на знаню людської душі, єї об'явів і чинностей. Науку про об'яви душі звуть психологією (від грецького слова ψυχή душа). Попри назву душа уживаємо для означення об'явів і чинностей душевних також назв: ум, дух, тьма. Внїшній свѣт в протиположеню до ума називаємо матерією. Ум звемо також підметом, а тоді свѣт зовнїшній є предметом. Знанє психології кождому виховувателєви й учителєви конче потрібне.

Найважкіші відомости з виховавчої психології.

1) Об'яви людської душі.

Понятє о свѣдомости. Вельми виразна ріжниця є між з'явищами душі а з'явищами матерії. Всі річи матерійні, органічні або неорганічні, що знаходять ся в супокою або в руху, або й ті, що підлягають якій зміні внутрішній, не знають нічого о собі, ані о своїм стані, ані о тім, що з ними діє ся. Противно чоловік може нічого не знати про те, що в его тілі діє ся, які зміни відбувають ся в нїм, однак добре знає об тім, що сам робить, або що дізнає, і говорить сам про себе: я то роблю, я того дізнаю. Коли чоловік чує яку приємність або прикрість, то знає про те, що відчуває, тай каже: я відчуваю сю прикрість або приємність. Як щось виджу або чую, то припоминаю собі щось або уявляю, вірую в те або не вірую, люблю то або не-навиджу — мушу о тім всім знати. Відомість про те, чого дізнаю, що в нутрі відчуваю, зве ся свѣдомостию і є відріжнюючою прикметою людської душі. Коли часом кажемо, що робимо щось не свѣдомо, то хочемо тим виразити, що те зробили не ми самі, а наші мязи, нерви та мозок.

Жерела психології. Жерелами психології є: 1) обсервация себе самого; 2) спостереженє душевного житя иньших людей; 3) психологічні досвѣди, списані в творах знаменитих психологів; 4) дослѣди етнографічні і язикові; 5) студієм діл, поезій і малювства і штуки взагалі.

Три громади душевних з'явищ. Обсервуючи себе і других, запримічуємо, що наше духове жите об'являє ся трояким способом: 1) пізнанєм (мисленєм); 2) чувством (чувствам); 3) хотінєм (пожаданєм). Спостерегаємо іменно перед усім, що пізнаємо предмети внїшнього свѣта, себ-то що в нас повстають образи тих предметів або т. зв. виображєня; відтак, що ті виображєня викликають в нашім душі приємне або неприємне розположенє себ-то чувства; вкінци, що ті виображєня викликають бажаня (жаданя) і побуджують до діланя. Отже є три громади душевних з'явищ: 1) з'явища виображєнь (пізнаня); 2) з'явища чувств; 3) з'явища бажань.

Здібність пізнаня.

2) Про змисли. Спостереженя змислові. Виображєня.

Відомости про внїшній свѣт набуваємо за помічю певних знарядів або органів тіла, що зовуть ся змислами.

Маємо пять змислів: змисл зору, слуху, дотику, нюху і смаку. Кожний змисл впроваджує в душу певний рід виображєнь. Всі змисли лежать на поверхні тіла, однак они сполучені єтію нервів чути з мозком. Найбільшу поверхню займає змисл дотику, бо цілу шкіру, що на руках і пальцях (себ-то на кінцях пальців) є найчутливішою, иньші змисли поміщені в по-близу поверхні голови (очи, вуха, ніс і рот).

Предмети свѣта внїшнього спостерегаємо змислами в такий спосіб: 1) Предмет внїшнього свѣта ділає на знаряд змислу і викликає в нїм певний рід зворушеня змислового нерву, що уділяє ся неначе по електричнім дроті аж до мозку. Так н. пр. дрожанє свѣтільного етеру доходить до зорового нерву, розпростертого на очній сітчатці; воздушні філі зворушені дрожанєм пружистого тіла, струни дістають ся до середини вуха і спричиняють дрожанє барабанної болонки тай слухового нерву; страва, розцуплена в слині ділає хемічно на нерви смакові, що розпростерті під болонкою язика, піднебіння і пр. 2) Потрашенє найдрібніших частиць мозку стає ся душі свѣдомим після того, котрий нерв їх переніє до мозку, як вражєнє свѣтла і барви, як вражєнє звуку або шелесту, твердості і теплоті і т. д. 3) Те вражєнє переносить душа на внїшність до того місця, відкіль вражєнє вийшло. Так пізнаємо внїшні предмети, робимо змислові спостереженя.

Коли внїшній предмет перестав впливати на змисл, то все-ж таки позістає в нашім душі слѣд, неначе образ того предмету: змислове виображєнє може повернути до свѣдомости, неначе-б той предмет знов станув перед змислами. Коли-ж образ предмету появить ся в нашім свѣдомости наново, то називаємо се спомином.

Предмети внїшнього свѣта можемо спостерігати або одним тільки змислом або цілком. В сїм другім випадку кожний змисл переносить окремо до душі свого рода виображєнє о тім предметі, а єї ріжні виображєня часткові зливають ся в одно зложєнє виображєнє. Так пр. зором спостерегаємо вид і краску птаха, слухом его сьпів, дотиком якість его опіреня і величину, а разом зливають ся ті виображєня в одно зложєнє виображєнє про сего птаха.

а) Зір. Змислом зору набуваємо виображєнє про ясність і теплоту, про прозорість і непрозорість предметів, про барви всьлякого відтінку про близкість і віддалєнє, про високість і глибокість, про довгість і широкість, про вид предметів і т. д. Око, уоружєнє телескопом, змірює безмірні простори, уоружєнє мікроскопом проникає тайни свѣта, що голим оком невидимий, дрібний устрій рослин і звїрат (бактерії і пр.)

З огляду на те, що майже весь внїшній свѣт є видимий, завдячуємо зорови около $\frac{9}{10}$ всіх змислових спостережень. Оком доповняємо і справджуємо часто неточні спостереженя иньших змислів.

б) Слух. Змислом слуху спостерегаємо ріжні голоси (звуки і шелести), їх висоту і силу, а передусім понимаємо людську мову. Мова то найдійственійше средство духового розвитку, бо мовою уділяємо собі обовільно свої спостереженя і відомости. З роду глухий є одночасно і німим; глухонімі стрічають многи трудности розвою духа і образования. За помічю всяких знарядів можемо заострити слух і робити такі слухові спостереженя, до яких неоружєним ухом годі дійти.

в) Дотик. Дотиком, що то его називають також невластивим іменем чувств, набуваємо виображєня про твердість, м'якість, про стан цїпкості тіл, про якість поверхні, вигляд, теплоту, тяжкість і т. д.

Сліпим заступає дотик зір і тому вправою впробляє ся до того степеня, що можуть виконувати навіть дуже пїкні роботи.

д) Нюх. Змислом нюху пізнаємо приємну або неприємну воню, єї силу і якість тих тіл, що в улетнім виді дістають ся до внутра і впливають на нерви розстелені, під слизовою болою (слизницею) носа.

е) Смак. Змислом смаку набуваємо виображєня про смак тіл правних або цїпких, що розпливають ся в слині.

Нюхом оцінюємо чистість воздуха, а смаком придатність або непридатність поживи. Нюх і смак називаємо хемічними змислами насупроти зору, слуху і дотику, що звуть ся фізикальними або механічними змислами. Нюх і смак є змислами низшими, практичними, бо служать більше тілу, за те зір, слух і дотик вищими, теоретичними змислами; бо причиняють ся найбільше до пізнаня внїшнього свѣту, а посередно також і до розвитку духа.

(Далше буде).

Справоздане касове „Рускої Каси“

за місяць грудень 1900 року.

А) Приходи.

На початку місяця		в протягу місяця прибуло		3 кінцем місяця		
к.	с.		к.	с.	к.	с.
127	79	1. На фонд резерв. загальний	2	—	129	79
818	68	2. На фонд резер. товар.	—	—	818	68
2178	68	3. Вложено паїв	80	—	2258	68
24905	68	4. Вложено вкладок щадн.	4044	60	28950	28
17654	40	5. Звернено позичок на скринти	2068	64	19723	04
12185	84	6. " " на векслі	1011	96	13197	80
4174	75	7. Побрано відсотків	351	09	4525	84
679	90	8. На адміністрацію побрано	52	23	723	13
66	79	9. Побрано коштів спору	7	61	74	40
62792	51		7618	13	70410	64
3349	70	9. Готівка	3378	31	3349	70
66142	21		10996	44	73760	34

Б) Розходи.

Напочатку місяця		в протязу місяця убуло		3 кінцем місяця		
к.	с.		к.	с.	к.	с.
135	79	1. Вложено на фонд рез. загальн.	—	—	135	79
818	68	2. Вложено на фонд рез. тов.	—	—	818	68
3122	68	3. Виплачено паїв (з того дивід. 12к. 78с.)	342	78	3465	46
22535	64	4. Виплачено вкладок щадн.	3551	95	26087	59
16610	—	5. Дано позичок на скринти	480	—	17090	—
14588	—	6. " " на векселі	280	—	14868	—
1477	18	7. Виплачено відсотків	1185	79	2662	97
576	64	8. Виплачено коштів адм.	14	98	591	62
195	66	9. Виплачено оплат скарбових	41	25	195	66
2656	18	10. Розділ чистого зиску	—	—	2697	43
47	45	11. Виплачено коштів спору	—	—	47	45
62763	90		5896	75	68660	65
3378	31	12. Готівка (Сальдо)	5099	69	5099	69
66142	21		10996	44	73760	34

В місяці грудня вступили 12 нові члени з паями декларованими на суму 240 корон, і дійсно виплатили 50 корон. Виступило 13 членів з паями на суму 186 кор.

Дирекція:

Єр. Пігуляк
голова.Антін Клим
член старшини.

П. Т.

Маю честь завітати Вп. П. Т. Публику, що отворив я при улиці Головної (Enzenberg-Hauptstrasse) ч. 8 в подвір'ю (на право) Высоким ц. к. Правительством концесіонований

КАНТОР ПОСЕРЕДНИЦТВА

„під Проведінієм“

котрий ку загальному вдоволенню в повнім zakresі своєї діяльності буде займатися всілякого рода посередництвом, поручуючи Вп. П. Т. Властителям дібр, фірм, як також і приватним Особам різного рода службовий персонал, а іменно: Мамки, няньки, дівчата, панни служниці, кухарки, покоївки, панни до товариства, гардеробниці, бої, виховачки; далше паріжків, сторожів, стаплетів, фірманів, льокаїв, камердинерів, економів, писарів, управителів, офіціалістів, прив., кухарів, стрільців і т. д. заповнюючи з горю, аз соістний і ретельний мною поручений персонал службовий, бо опирати ся буду на рекомендаціях з остатного їх побуту в службі і лиш такий персонал буду до-старчувати.

Для Осіб шукаючих заняття, о скільки се буде в моєй можності, стреміти буду до того, аби як найборше і найліпше заняття їм винайти, і боронити їх буду перед ошуканством факторів, котрі не уповажені до давання заняття. В надії, що так Вп. П. Т. Публика, котрий залежить на добрій службі, як також і Пов. Персонал службовий, котрий доброго заняття шукає, спільно мої стремління і совістну працю зовольть заскаво підперти, пишу ся

з поважанем

Евгеній Александер Лебенштайн.

Шкільні повідомлення і Schulnachrichten

е на складі

в друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворено в неділю і свята від 9 до 11 години раано.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерського.

Рік заснованя 1892.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

ДНІСТЕР

перше і одинокє руске Товариство ассураційне, обезпечає будинки, урядженє домашнє, скот, господарскі знаряди, збіжє в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шкід огневих.

Стан фондів гваранційних з днем 31-го грудня 1899 вносить:

Фонд резервовий .	245.814	кор.	52	сот.	} 486.145 кор. 92 сот.
Резерва премій .	148.480	„	—	„	
„ спеціальна .	1.624	„	80	„	
Фонд основний .	72.000	„	—	„	
„ емпритальний .	18.166	„	60	„	

Тарифи „Дністра“ дуже умірковані, услія обезпечень користні, а шкоди ліквідують ся безпробовочно. До кінця 1899 року вносили виплачені шкоди 1.669.565 кор. 38 сот. Поліси „Дністра“ приймає Банк краєвий при позичках гіпотечних.

На жите можна обезпечитись ерез „Дністер“ в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає найкористнійші услія, престаєє своїми фондами найбільшу гваранцію і видає поліси і квіти в рускім язичі.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“, етоваришенє зареєстрованє з обмеженою порукою, уділяє позички за оплатою 5½% і 1% додатку на кошта адміністраційні заїнтабуляцією або порукою двох відповідних ручителів, до сплати в ратах на 3 до 10 літ і приймає вкладки до опрочентованя від членів і третих осіб по 4%. Удїл членський вносить 50 кор., вписове 2 кор. Членом бути і позичку дістати може тільки член обезпечений в „Дністрі“. Інформації уділяє Дирекція листовно.

Зголошеня о удїленє агеаций в окрестностях де нема близько агентів „Дністра“, приймає ся. „Дністер“ виплатив агентам по конєць 1890 р. провізії 216.714 кор.

Львів, Ринок ч. 10. (дім „Просьвіти“).

Для шкіл народних
вийшли цілком нові друки
можна получить в

Друкарні „Рускої Ради“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 4

котрі суть:

Каталоги, Classen-Buch, Wochenbuch, Повідомлення шкільні, Schulnachrichten, Lehrerkataster, Schulkataster, Inspectionsbericht, Jahresausweis, Schulversäumnissausweis, Сьвідотва відхідні, Gestionsprotokoll, Quittungen, Сьвідотва увільнення, фреквентацийні, Frenquentations Zeugnis, Schulmatrik, Inventar Katalog der Schüler Bibliothek, Competenten-Tabelle, Qualifications-Tabelle, Aufforderung zum Schulbesuche, Завізанє, Auszug aus der Schulbesuchs-Tabelle; також друки і книги для кас райфайзейских усе викинченє на добрім папери дуже гарним друком і

дешевше як де инде.

Найліпші

МАШИНИ ДО ШИТЯ

е тає звані обручкові (Ringseiffchen).

Сі машини йдуть дуже легко і надзвичайно скоро (2000 штихів на минуту). Сі машини мають приряд до гафтованя і приряд до острєня голок та ножиць. Окрім сих маю ще найновійші машини для шевців, кравців, римарів і такі, що шиють для потреби в перед і взад.

За кожду машину гварантую 5 літ.

Продаю за готові гроші і на виплат дешевше як всюди, хто невірять най переконає ся.

В. Данилевич

машиніст

бровари Штайнера ул. Двірца ч. 21 в Чернівцях.

За редакцію відповідає Іван Созанський.

Виходить в Чернівцях
що середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
застереження. — Рекламні неопечатані
вільні від порга.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10	—
на чверть року	5	—
на місяць	1	70

Посодинок число коштує 16 сот.

Передплата і належність за інсерати
платні в Чернівцях.

3 ради державної.

Перше засідання ради державної відбулося, як звісно дня 31. січня і почалося о год. 11. перед полуднем. Президент міністрів др. Кербер забрав голос і заявив, що найвищим патентом скликано парламент на нову сесію і що цісар іменував найстаршого віком посла краківського д-ра Вайгеля президентом палати ad hoc. Коли президент міністрів скінчив, повстав крик по стороні чеських народних соціалістів; зі сторони німецької звивають їх до супокою. Коли устали крики, тоді др. Кербер відібрав від д-ра Вайгеля приречення посольське.

Др. Вайгель заняв президиальне крісло також серед криків чесько-народних соціалістів. Яко президент, повитав передусім палату і звернувся до послів із прозв'язкою, аби його яко новика на президиальнім кріслі попирали. Потому сказав: *позвольте мені, яко старому послові звернути ся до вас з товариською прозв'язкою; загальним бажанням є, щоби врешті удало ся по довгій перерві у законодавчих працях, підняти ту працю на ново і зробити парламент здібним і охочим до праці.* (Оплески на лівий). (Чесько-народний соціаліст Ктьофац кричить: ніколи!)

Президент Вайгель говорить далі: очікуємо від нової палати много змін на краще. Треба звернути увагу на те, що від 4 літ не ухвалюється бюджету. Наші виборці у цілій державі чекають на се, щоби парламент працював і аби

приступив до ухвалення важних справ, які на него чекають. Прикладом повинен бути Монарх, який безустанно працює для добра держави. Нехай Бог благословить Его і дасть Ему прожити много літ. Лучім ся всі окликом: Найяснійший Монарху най живі! (Палата повторяє сей оклик трикратно).

Президент Вайгель: Мушу я ще сповнити смутний обов'язок і спізнати про смерть англійської королеви, яка умерла рівночасно із скликанням ради державної (німецькі послы кричать: най живіть Бурі! проч з Англією!) Скоро крики устали, почав президент вичисляти прикмети помершої королеви і конституційний характер її правління і заявив, що каже запрополювати той факт, що палата повстанням із місць прилучила ся до виразів жалю, нарешті попросив о позволені, щоби вичисляти іменем палати кондоленційну телеграму на руки президента англійського парламенту. Президент закінчив свою промову серед криків зі сторони радикальних послів. Др. Вайгель приступив до відібрав приречень посольських. Наколи уже всі зложили приречення, заповів президент, що отворене ради державної через цісаря відбудуть ся у понеділок дня 4. лютого о год. 12. в полудне. Слідуюче засідання відбудуть ся у вівторок дня 5. лютого о год. 11. перед полуднем. На тім замкнено засідання.

Відозва до руских ремісників в Чернівцях.

Минає вже місяць від часу, як відбули ся перші загальні збори товариства руских ремісників „Зоря“ в Чернівцях. За той час приступило до новозаснованого товариства яких 35 діяльних членів, що чи то матеріально чи морально старають ся підвинути руского духа в товаристві та поставити его в ряді інших тутешніх ремісничих товариств. З кожним днем зростає число членів і на нашу найбільшу втіху, товариство розвиває ся з повним признанням. Однак все те ще так недостаточне, число членів так мінімальне, що членські вкладки ледви покривають щоденні найголовніші потреби товариства. Тож трудно видіти якусь позитивну роботу в самім товаристві. Виправді кроки до правдивої роботи вже починені. Товариство постарало ся о відповідний репертуар для аматорської, ремісничої сцени, що більше, уже відбувають ся навіть проби до першої вистави, — далі робить ся заходи около поставлення сцени у „Народнім Домі“ — так щож, на те все потрібно не лиш охоти, але й грошей. Перші вечірні із танцями, які дало товариство дня 19. в. ст. січня принесли великий моральний хосен, — з матеріального знов боку, вечірні не зовсім вдали ся. Відомо, що дохід з вечерки був призначений на будову аматорської сцени, що однак доходу не було — так справа аматорських вистав і будови сцени відложена на пізніше.

Так одже, як бачимо усе розвиває ся в першій лінії о недостаток людей а пізніше о брак грошей. Коли ж зважимо, що наші робітники заповнюють чужі товариства так польські як німецькі і волоскі — так се для нас дуже прикра річ тим більше, що число наших руских робітників в Чернівцях дуже поважне.

Доки не було ще руского товариства ремісничого, то байдужність наших робітників можна було ще як-так оправдати, коли ж засновала ся „Зоря“, що з кожним днем чим раз краще розвиває ся і звиває ся в силу, так ми ніяк сего не можемо зрозуміти, чому приріст нових членів у „Зорі“ такий невеличкий...

Але ми надіємо ся, що так воно на далі не лишиться. Ми маємо повну надію, що число членів „Зорі“ зросте і то зросте поважно. Тож горніть ся рускі ремісники під прапор одинокого руского ремісничого товариства! Там найдете тепле слово привіту зі сторони ваших родимців, там найдете і розривку, і навчите ся не одної пожиточної річі! Пам'ятайте, що наша сила в єдності і братерстві, котрого не зуміє одолати ніяка ворожа сила, коли воно служить високому цілям. А такі гарні цілі поставило собі товариство „Зоря“. Тож приступайте братя ремісники як найчисленніше до того нового товариства!

МИКОЛА ГОГОЛЬ.

РЕВІЗОР.

Комедія в п'яти діях.

(Далі.)

Третій вихід.

АННА АНДРЕЄВНА і МАРИЯ АНТОНОВНА.

АННА АНДР. Ну, Марусю, нам слід було би заняти ся туалетом. Він столична штука, щоби Боже борони не осміяв чого. Тобі найліпше було би до лица у голубій сукні з маленькими обшивками.

МАРИЯ АНТ. Фе, мамунцю, у голубій! Мені цілком не подобаєт ся; і Ляпкіна-Тяпкіна ходить у голубій, і Земляніківна теж у голубій. Ні, ліпше уже я вберу ся у рожеву.

АННА АНДР. В рожеву. Правду кажеш; вона добре буде відбивати... та буде ліпше до лица тому, що я уберу ся у білдожовту. Я дуже люблю сей колір.

МАРИЯ АНТ. Алеж мамочко, вам білдожовта сукня не до лица!

АННА АНДР. Що, не до лица?

МАРИЯ АНТ. Певно, що ні. Я-ж кажу

щирю правду, що ні. До неї треба, щоби очі були зовсім чорні.

АННА АНДР. Ось і вигадала. А хибаж мої очі не чорні? Вже чорніші не можуть бути. Ет, плетеш нісенітницю! Як же не чорні, як я усе про себе гадаю на тріфову даму?

МАРИЯ АНТ. Ах, мамочко, з вас більше червінна дама!

АННА АНДР. Дурниця, їй Богу, дурниця. Я ніколи не була червінною дамою. (Виходить скоренько із Мариєю Антоновою. Ізза сцени долітає її голос). Що за помисл? Червінна дама? Кат зна, що вигадує. (Як вони вийшли, вітворюють ся двері і Мішка викидає із них смігте. Із других дверей виходить Осип із куферином на голові).

Четвертий вихід.

МІШКА і ОСИП.

ОСИП. Куди тут?

МІШКА. Сюди, бра, сюди!

ОСИП. Чекай, дай вперед відпочити. Ах то нещасливе жите. На порожній живіт усякий оберемок видаєт ся тяжким?

МІШКА. А що, бра, скажіть: скоро наїде генерал?

ОСИП. Який генерал?

МІШКА. А ваш пан.

ОСИП. Пан? Та який він генерал.

МІШКА. Невже не генерал?

ОСИП. Генерал, та тільки із иншого боку.

МІШКА. Щож се, щось більше, чи менше від правдивого генерала.

ОСИП. Щось більше.

МІШКА. Ач як! Ох то то у нас метушню підіймили.

ОСИП. Слухай, хлопе: з тебе, як виджу, проворний парубок... Прилагоди-но що там з'їсти!

МІШКА. Та для вас, батечку, ще нічого нема готового. Простої страви ви не їсте мете, а ось, як пан ваш сяде за стіл, то і вам щось звідтам припаде.

ОСИП. Ну, а із простої їди що у вас є?

МІШКА. Борщ, каша, та пироги.

ОСИП. Дай се, що є. Хай буде борщ, каша та пироги. Ніщо, все їсти мемо. Ну, несімо куферинок. Що, там є другий вихід?

МІШКА. Еге! (Виносять у двір куферинок до бічної кімнати).

П'ятий вихід.

(Поліцейські слуги вітворюють обі половини дверей. Входить Хлестаков; за ним городничий, далі куратор шпиталів, директор шкільний, Добчинський і Бобчинський, із плястром на носі. Городничий вказує слугам на наперець на підлозі — вони біжать і підіймають його, штовхаючи ся взаємно).

ХЛЕСТАКОВ. Гарні заведення. Мені подобаєт ся, що у вас показують по дорожнім всякі знаменитости у місті. По инших містах мені нічого не показували.

ГОРОДНИЧИЙ. Бо по инших містах, осмілю ся пояснити вам, управники міст і чиновники дбають більше про свою, так сказати-б, користь. Тут пак, можна сказати, нема й иншої гадки, крім сеї, щоби добродійствами та невинучістю придбати ласку начальства.

ХЛЕСТ. Снідане було дуже гарне; я цілком наїв ся. Щож, у вас кожної днини такі сніданки?

ГОРОД. Се умісне задля такого милого гостя.

ХЛЕСТ. Я люблю попоїсти собі. Адаже на се живеш, щоби зривати цвіти розкоші. Як називала ся та риба?

КУРАТОР ШПИТ. (підбігаючи). Любердан.

Збори вижницької філії тов. „Руска Школа“.

В неділю, 27. н. ст. січня с. р. відбули ся у Вашківцях звичайні збори вижницької філії тов. „Руска Школа“. На збори прибули проф. Попович як відпоручник головного виділу, далі голова кіцманської філії інсп. Стратичук і голова станивської філії надуч. Данчул та кілька членів сих філій яко гості. Членів вижницької філії явилось до 30, між ними лише один з над Серету а ніхто з над Путилівки. Можна звинити путилівських, бо дорога трудна і далека, тому й закладають собі там особну філію, але годі оправдати учительство з над Серету, а ще менше тих, що пробувають повдовж залізничного шляху Неполоківці-Вижниця а не явили ся. Видно байдужність уступає дуже поволи, та дай Боже, щоби таки колись щезла; сего вимагає не тільки інтерес шкільництва але й самого учительства, що ще в вижницькім повіті не має приналежної ему поваги у загалу, у чім головню само завинило.

Голова філії інспектор Никорович повитав делегата головню виділу, представителів філій кіцманської і станивської, всіх гостей і членів та здав справу із діяльності виділу, що залагодив біжучі справи около упорядкування діяльності філії, а крім того ухвалив заложити хор і касу для допомоги членів, виготовити петицію в справі засновання рускої гімназії в Вижниці і н.

Проф. Попович витає збори іменем головного виділу та висказує бажане і надію, що вижницька філія розвине живіший рух, пожа-

даний так для шкільництва, як і для самого учительства.

Відтак відчитав уч. Гунька з Рівної свій старанно оброблений реферат про розмір годин в школах народних з огляду на плян науковий в поодиноких предметах. Референт підносить головню, що число годин призначене на науку рахунків і реалій за мале, а для науки мови незвичайно велике.

Надуч. Синюк з Іспаса говорить про ті-ж недостаті в однокласових школах.

Проф. Попович каже, що плян науковий то ідеал, до якого треба стреміти, однак годі его все і всюди досягнути. Найбільшою перешкодою в досягненню ціли в рахунках є невідповідні рахункові книжки Мочника, що своєю неприродною методою в першій частині і неодним злишнім матеріалом утрудняють поступ. — Треба проте постарати ся о ліпші книжки рахункові, а наука буде лекша і успішніша. Дотично науки реалій не треба забувати, що до неї можна а навіть кінче вживати й годин, що призначені на науку мови; обробивши певний предмет з природописи, історії та географії в дотичній годині річєво, розбирати-б задля управи дотичні уступи підчас годин, що призначені на науку мови. Таким чином придбає ся більше часу на науку реалій, а з того вийде й кінченна звязь між знанем реальним а вправою в мові.

На се рішають збори, щоби старати ся о відповідній книжки рахункові.

Відтак реферує уч. Рубін із Вижниць про науку співу, критикує остро звичайні хиби, як: занедбуване вправ слуху і голосу, вичування нот, уживання скрипки і т. п.

ХЛЕСТ. Вельми смашна. Де то ми спідали? У лазареті, що?

КУРАТОР ШПИТ. Так, правда, у шпиталі.

ХЛЕСТ. Ага, ага, пригадую собі — там стояли ліжка. А хорі виздоровіли? Там їх, здаєть ся, не багачько.

КУР. ШПИТ. Людий з десять лишило ся, не більше; а усі прочі уже виздоровіли. Се вже так уладжено, так водить ся у нас. Відколи я прийняв місце наставника, — може бути, вам се видаєть ся неімовірним, — усі, як мухи поджуют. Хорий не встигне увійти до шпиталю, як уже здоровий; і не стільки медикаменти помагають, скільки чесність і лад.

ГОРОД. Що як що, але осмілю ся вам вияснити, які то тяжкі обовязки лежать на начальнику міста. Кажу вам прямо, голова тріскає! Що лиш справ усякого рода, що дотичать чистоти, латання, поправок... словом, найрозумніший людині голова закрутилась би, але, дякувати Богу, все іде добре. Інший на мойому місці дитив ся би певно користами; але повірте мені, що, я навіть спати кладучись, усе думаю: „Господи Боже ти мій, як би то так зробити, щоби начальство добавило мою ревність і було вдоволене!“ Чи нагородить воно, чи ні, се, розумієть ся — його воля, лиш принаймні аби я був спокійний на серці. Коли у місті всюди лад, вулиці позамітані, арештанти позамікані, п'яків не видати... то чого-ж мені більше потрібно? А-а, почестий ніяких я не хочу. Воно, правда, приманчива річ, але перед творенем добра все порох, все марниця!

КУР. ШПИТ. (на боці). Ех, нероба, як то він знає говорити! Вже Бог талан йому такий дав!

ХЛЕСТ. Се правда. Я й сам, признаю ся вам, люблю іноді заняті свій ум:

раз прозою, а деколи і на вірші прийде охота.

БОВЧИНСЬКИЙ (до Добчинського). Слушно, зовсім слушно, Петре Івановичу! Такі замітки... Видко, що вчена голова.

ХЛЕСТ. Скажіть, прошу вас, а нема у вас яких небудь розривок, товариств, де можна би було, приміром, пограти ся картами?

ГОРОД. (на боці). Еге, знаємо, голубчику, у чий город камінці кидають. (На голос). Боже борони! Тут і слуху нема про ніякі товариства. Я карт ніколи і до рук не брав; навіть не знаю, як граєть ся тими картами. Дивити ся ніколи не міг на них холоднокровно..., а як довело ся коли побачити якого небудь дзвінкового короля... або інакшу карту... так обмерзле мене нападало, що, прямо, плювати хотіло ся. Раз якось приключило ся, що я забавляючи дитий вибудував будку із карт... так опісля цілу ніч проклятуці снили ся... Бог із ними! Як можна, щоби такий дорогий час тратити для них?

ШКІЛЬ. ДИРЕКТ. (на боці). Ач собака, як уміє гнути! А вчєра в мене хто сто рублів видурив?

ГОРОД. Я ліпше за сей час думаю над добром міста...

ХЛЕСТ. Ну, ніщо, ви на дурно, одначе... Все зависить від того, як хто задивляєть ся на річ... Коли приміром сидеш до карт, не маючи нічого в руках, ну тоді, то правда... Але деколи, то таки дуже приманчива річ, заграсти собі, що казати, то й казати!

(Далше буде.)

В дебаті забирає голос кілька бесідників. Надуч. Цурканович каже, що можна учити й без скрипки та без нот а при двоспівній учить-б дівчат першого а хлопців другого голосу.

Надуч. Купчанко, Данчул, Синюк, проф. Попович і інсп. Никорович промовляють за тим, щоби виправити перед усім слух і голос, не співати особливо з першу надто голосно, а радше тихо, щоби вживати при науці, хто лиш може, скрипки, що стосує ся ліпше до голосу диточого і планує здоровле учителя, щоби учити нот кілька мога, бо вони помічні доброму співови, та щоби при двоспівній ділити дитий після голосів а не після полу.

Збори одобряють єї засади для науки співу. Слідують вільні внесення.

Надуч. Синюк завзиває членів, щоби розібрали надіслані головним виділом видання тов. і заняли ся їх розпродажню.

Надуч. Кейван вносить, щоби поновити петицію о зниженє дт служби учительської. (Прийнято).

Уч. Храпко вносить, щоби всі реферати віддавано виділови до збереження в бібліотеці.

Проф. Попович вносить, щоби всі філії відсилали реферати головному виділови, котрий би мав друкувати ті, що цікаві для ширшого загалу, в „Буковині“, а прочі, о скільки на се заслугоють, особними книжками. (Прийнято).

Надуч. Синюк ставить внесенє, щоби замість повторительної науки запровадити 7. рік шкільний. (Нараду над сею важною справою відложено до слідуючих зборів).

На сїм закінчив голова збори, дякуючи господареві дому, надуч. Тимковичеві за прийняте, а референтам і всім учасникам зборів за труд, а завзиваючи до дальшої ревнот праці, підняє оклик в честь монарха, котрий збори повторили.

Проф. Попович подякував голові філії в імені головного виділу за дотеперішні его заходи около оживлення філії і висказав просьбу о дальшу дбалість около єї розвитку.

Сим кінчимо і ми наше справозданє, переконані, що п. інсп. Никоровичови удасть ся небавом піднести шкільництво й учительство вижницького повіту високо, що дай Боже!

НОВИНКИ.

Чернівці, 2. лютого 1901.

Іменованє. Рахункових ревидентів Каєтана Теодоровича, Валеріяна Павловського і Аврелі Куна іменовано рахунковими радниками в рахунковім департаменті при краєвім правительстві в Чернівцях.

Засіданє ради шкільної дн. 25. січня. Розширено 2 класову школу у Видавчу на 4-класову, а однокласову школу у Багринівцях на двокласову. Системізовано при школі у Кіцмані одно місце для учителя, згідно учительки. Службові додатки признано учителям: Сименови Миновичеві, Каролєви Шорпови, Омелянови Антоновичеві і учительці Вероніці Тібініці. Кільком учителям признано ремунерації. Професора гімназійального Антоана Кліма затверджено у гімназійальнім званю. Іменовано при школі в Чудині помічника учительського Григорія Полєскула із Сучавенів, при школі у дольшних Станіславці іменовано Теофіла Чесникового; помічником

при школі у Сторожинці іменовано Артем. Проданюка. Сталою учителькою при школі дівочій у Радівцях іменовано Анну Реслер, а Амалію Спіре у тім самім характері при міській дівочій ліцею. Асистентом рисунковим при гімназії у Радівцях заіменовано урядника колєвого Івана Лянгя. Професорови при гімназії у Сучаві др. А. Дашневичеві признано шестий п'ятилітний додаток а сотрудинка Людвіга Вінтера іменовано сундентом при гр. прав. школі реальній.

Вечерниці з танцями ремісничого товариства „Зоря“ відбудуть ся у неділю дн. 3. лютого с. р. Комітет сподієть ся, що не тільки ремісники але і руска інтелігенція підіпре сей вечєрок а то тим більше, що комітет докладає всяких старань, щоби гостям заповнити красну забаву.

Прийняте до кадєтської школи артилерійної. До кадєтської школи для артилерії приймає ся молодих людей 14 або 15 ти літних, що скінчили пять класів одної із середніх шкіл з яким-таким успіхом, або таких, що укінчили четвєрту класу з добрим успіхом. На вєдєс а точну ноту з латинської або грецької мови не звертає ся уваги. Оплата шкільна вносить для синів приналежних до війська 24 корони, для синів розєрєзових офіцєрів, що не беруть активної участі у службі, і урядничих синів 160 корон, зрєстюю 300 корон річно. Всякі кошти носять ся управа школи. Вихованє єї школи побірає в протіву чотирох літ науку таку, яку можна шнєсти із реальної школи а крім того дістає військовоє образование, яке доводить до офіцєрської ранги. Поданя о прийняте належить відсилати прямо до коменди артилерійної кадєтської школи у Відні до 15. сєрєня с. р. Всяких інших інформаций можна засягнути із приписів для усіх кадєтських шкіл, що коштують 40 сєтєєв.

В однім з попередних чисел „Буковини“ була згадка, що має ся відбутися дн. 10. н. ст. лютого концерт новозавданого товариства співачького „Руский міщанський хор“ в Чернівцях. Сегоднє простємо о стілько сю вістку, що сей концерт відбуде ся в тім дн. в залі гімнастичного товариства (Turnhalle, на Josefsgasse ч. 14. з слідуючою програмою: 1) Вєступне слово. 2) Хор: „Було не рубати“ Січинський. 3) Деклямація: „Воскрєсни Боюно“ Федькович. 4) Хор: „Ой вербо, вербо“ Кумановський. 5) Відчит: На тему поеми Шевченка „Гамалія“. 6) Хор-сєренада: „Глубоким ємо“ Штарх. 7) Деклямація: „Наймат“ Ів. Франко. 8) Хор: „Чернєць“ Богданський. 9) Деклямація: „Учи ся дитинко“ Шевченко. 10) Хор: „Ще не вмерла Україна“ Вербицький. Чєстий зисє признаєний на річ новозавданого товариства. Вєступ на салю від особи 60 кр., для учеників 20 кр. Програму сю виконають виключно члєни товариства, крім відчиту, котрий виголосить одиє з визначних наших патріотів. З огляду на се, що програма концерту дуже добірна і що ми маємо повну запоруку із виступів того хору на недільних відчитях, що програма буде виконана добре, не позістаєть ся нам нічо иньшого, як тільки заохотити нашу патріотичну руску громаду, щоби у тім першім у своїм роді концерті взала громаду участь. Новє товариство, якого повстане є оочєм живішого руху між черновєцьким міщаньством, витаємо сердєчно і жєлаємо єму як найкрасшого розвитку!

Розправа протів д. Вєч. Будзановського за ширєне перед виборами брошури, про котру ми свого часу згадували. Відбуваєть ся тими днями у Львові перед судом присяжних. Розом з д. Будзановським на лаву потягнуто прайствєство в ряді обжалованих д. Янєва Остапчука щиро народного агітатора. Обжалованих боронить посол др. Косє. Замітєво то, що на самому вєступі розправи предложив прокуратор а за ним і трибунал, щоби розправу перевєсти тайно. Вєклад присяжних судив що муть судити д. Будзановського вхадять самі Польки і Жиди.

Зі Станіславова. Програма снєдєрового концерту який устроєє „Станіславський Бою“ в чєсть О. Ю. Федьковича, дн. 7. лютого с. р.: 1. Вєступне слово — виголосить п. Рибчєк. 2. І. Лєвєровський: „Чом річєнько домашня“ — відспіває міщаний хор Боюна. 3. Ф. Шубєрт: „Марш героїчний“ відграє

здвоена камерна музика Бояна. 4. О. Ю. Федькович: Декламация — „Сонні мари“ з ілюстрацією музики укладу Д. Січинського і Р. Зарицького виголосить панна Г. Б. О. Ю. Федькович — О. Нижанковський: „Гуляли“ відспівує мужеский хор Бояна. 6. Н. Лисенко: терпет з „Різдвяної Ночи“ в супроводі фортепіано — відспівують пп. Н., С. і о. С. 7. І. Лавровський: „Красна зоре“ — відспівує мужеский хор Бояна. 8. Р. Шуман: „В гунцавній ліса“ — відспівує мішаний хор в супроводі камерної музики. — По концерті відбуде ся вечер з танцями.

Звертаємо увагу на анонс Анни Вайс оголошений у нашій часописі.

Населенє міста Львова, після дотеперішного вислідку сегорічного спису виносить, не вчислюючи військової залоги 141.775 осіб, т. є. о 22.123 більше як в році 1890. Разом з військом числить Львів около 150.000 мешканців.

Бальон з кермою. Гр. Цепелінозю поведа ся лише вчаси досягнути намірену ціль, т. є. кермувати бальоном у воздуху після влодобу. Стремління до здійснення ідеалу літання по воздухах в в жаданім напрямі не уступило з голов, що і доси займали ся розвязкою сего питання. Російські дзєзники доносять, що якийсь др. Давилевский винайшов вже спосіб свободного кермованя бальоном і незабаром оголосить перший злет воздушного велита. Бальон має летіти против вітру зі жаданою скоростію. Час і місце кінця подорожи будуть означені як найточнійше.

Спіймав лиса. Мер міста Армахон у Франції замітив, що в его бюрі що почи хтось чужий господарить. Щоби спіймати пташка, Мер наставив в дверех зелізну лапку. Яке-ж було его здивованє другого дня рано, коли в зелізі найшов начальника місцевої поліції.

Соціалістичний агітатор — офіціром. Перемискому адвокату, д-рови Йосифови Шайнбахови, нечинному офіцерови краєвої оборони відобрано офіцерський ступінь. В мотивах výroку, оголошеного почесною радою офіцерскою, сказано між иньшим: Обжалований підпоручник др. Шайнбах був співробітником деструктивного органу Glos („przetymyski“), який поміщував обидливі статі проти війська або членів армії, а крім того др. Шайнбах через свою заводову, політичну і дзєзницьку діяльність придбав собі назву соціалістичного агітатора, через що знеславив офіцерську гідність.

Посмертні + оповістки.

Софія зі Зарицьких Прокоповичева, вдова по гр. кат. паросі в Сушні, упокоїла ся дня 22. п. ст. січня в Галичівцях в Галичині у 83. році життя. Вічна їй память!

Заряд друкарні тов. „Рускої Ради“ в Чернівцях, просить веїх тих панів-патріотів, котрі взяли календарі в розепродаж, аби зволіли ласкаво до 3-го л. лютого, надіслати гроші, або звернути їх назад, бо „Руска Бесіда“ хоче з друкарнею обрахувати ся, а по друге, в друкарні нема вже на складі ані одного календаря за котрими тепер у місті є понит.

Яно дамсна фризєрка „Seccession“ як також спеціалістка у веїх париских дамских фризурках поручає ся пані

АННА ВАЙС, ЧЕРНІВЦІ, Tempelgasse 6, (салон фризєрський Леона Вайса), котра у Відні за знаменитий смак у стилу „Seccession“ і за фризєрську техніку була подвійно відзначена медалями. Ціни приступні.

6)

ПЕДАГОГІЧНИЙ ФЕЙЛДТОН.

Ясність і точність виображінь.

Погляд. Увага. Виображінє є ясним, наколи можемо легко розрізнити предмет від иньших подібних предметів. Докладним називаємо виображінє, скоро воно містить в собі усеї важнійші або бодай веї основні знамена предмету. Докладного виображіня набуваємо, наколи який предмет змислами частійше спостерігаємо і розбираємо. Точні виображіня звемо також поглядами, се назване походить від точних оглядів, однак вони не мусять відбувати ся одним лише зором. Щоби в умі могло витворити ся яснє і точнє виображінє, мусить змислове вражінє бути доволі сильним і досить довго тревати. За слабі змислові вражіня переминають незамітно, а за сильні приголомшують. Орган змислу мусить бути нормальний і здоровий, відтак потрібна до того відповідна увага зн. конче свідомо і з заміром точного спостережєня звернути на предмет свою здібність до спостережєнь. Скоро спостережєнє відбуває ся в певній означеній цілї, то називаємо его обсервацією.

Запас значнійших докладних виображінь (поглядів) є конечним успівєм духового розвою і освіти, бо веї висші чинности душі полягають на переробленю і зужиткованю виображінь; длитого-ж то і наука повинна бути наглядною.

Обмана (ілюзия), мара (галюцинация). Неточнє спостеріганє може спонукати обман зн. хибнє зрозумінє предмету, що дійствує на змисли. І так п. пр. боязливий чоловік, ідучи вечером при світлі місяця, возме легко свою тінь за особу, що за ним гонить; блудний вогник на багні мати ме за духа, що ему з'явив ся і т. п. Зовсім инакше поветає мара. Она не є обманом, а твором фантазії споводованим якимсь забурєнем в організмі або в розумі. Таким чином пр. хорий в горичці марить, розмавіає з неприсутними особами. Те саме робить чоловік душевно хорий. Більший вплив крови до вуха чинить, що инколи чуємо дзвони, шум, невизначну розмову і т. п.

Загальний виїшний змисл. Веї знаряди змислів получені нервами з мозком, а его можна порівняти з центральною станцією телеграфічною душі; усеї змисли провадять вражіня із виїшнього світла до душі і достарчають їй матеріалу до виображінь. Сю дрібність душі, творити виображіня із вражінь доставлєних мозкови за посередництвом змислів, можна назвати загальним змислом, що є властиво тільки один, а змисли его галузями.

Однак сей загальний змисл має ще обширнійший круг: за помочю иньших нервів чути, що лучать внутрішні органи тіла із хребтовим шпінком а посередно з мозком, набуваємо свідомість о голоді, жажді, утомі, насиченю і т. п. Ся свідомість про стан внутрішних тіл є менше виразною, ніж свідомість про вражіня, які нам достарчають змисли.

Душевні спостережєня.

Інтелектуальнє пізнанє або інтелігенция. Крім спостережєнь і виображінь змислових має людина душа здібність спостерігати і розуміти власні чинности духові зн. здібність робити спостережєня духові.

Ся здібність, питома лиш людям, а чужа звірятам, є висошою здібністю і називає ся інтелігенцією. Вона об'являє ся спостережєнем власного стану і чинностей душі, що можна би назвати внутрішньою здібністю спостеріганя, а далі і розумінєм і застановленєм над власними душевними утворами (здібність думаня про власнє думанє).

Понова або репродукция виображінь. Припінєнє.

Тривкість виображінь. Виображіня, що повстали в душі через змислові спостережєня, позістають і на даліше в душі, котий предмет (побуджєнє) перестав ділати на змисли; сї спостережєня стали вже майном душі, вони уступають хвилеву лїньшм виображіням, однак можуть знов повернути до свідомости. Згодом можуть виображіня ослабити ся, а навіть можемо їх цілком забути. Часом може душа лише не велику скількість виображінь рівночасно в собі помістити; веї свідомість тісна. Длєтого то ї не гаразд подавати дітем підчас науки нараз за багато виображінь, ані також образів з премногими подробицями.

Поворот виображіня до свідомости називаємо поновом або репродукцією або звичайно припінєнем. Репродукция є безпосередною, як виображінє саме, без ніякої причини, повертає до свідомости, а посередною, коли якась виображінє повертає до свідомости за помочю иньших виображінь.

Від давна знані чотири правила посередної репродукції виображінь: 1) правило рівночасности, 2) правило наступности, 3) правило схожости (подібности), 4) правило противности.

1) Поодинокі виображіня в громадї виображінь, котрі рівночасно у душі витворили ся, так цілко із собою сповні, що коли одно виринає наверх то й

прочі пригадують ся. Коли приміром пригадуємо собі шкільну комнату, до котрої ми часто ходили, то сейчас стає перед нами і веї положєнє, розміри, знаряди, товариші і пр.

2) Виображіня, які витворили ся по черзі (одно по другим) в душі, пригадують ся нам так само. Так пр. скаля тонів октави пригадує ся в природнім ряді c, d, e, f, — мелодия піснї пригадує ся в ряді тонів, із яких складає ся і пр.

3) Фотография або портрет нагадує нам особу, миш шура, в чертах дитини спостерігаємо черти лица родичів і пр. На понові після правила схожости полягають переносні звороти поетичні (Metaphera) пр. заблїсли лучі щастя і т. п.

4) Нужденна ліпінка пригадує чудову палату; дрібний червачок великанського слоня, жебрак богача.

Понова виображінь після сих правил зве ся злукою виображінь.

Память.

З'явище вірної понови виображінь, або також здібність душі переховувати і поновлювати виображіня без зміни називає ся пам'ятю.

Пам'ять може мати слїдуючі прикмети: 1) легкість припинаня; 2) готовість до понови або услужність; 3) вірність в перехованю; 4) обємність себ-то здібність переховувати багато ріжнородних виображінь і 5) тривкість. Зовсім пропінні а лихі прикмети (властиво недостатки) пам'яті є: трудність понови, отижілість, недокладність, тіснота, нетривкість.

Вчислені прикмети пам'яті знаходять ся рідко коли у одной і той самїй особі. Звичайно представляє пам'ять недостатки в тім або сїм. Деякі особи мають знамениту (особлившу) пам'ять для осіб, а иньші для місць, а знов другі для тонів, чисел і т. д.

Пам'ять є дуже важною здібністю душі, она є конечним успівєм духового розвою. Без пам'яті не знали би ми ані минувшости ані будучности; вона згромаджує в собі цілий запас нашого знаня, вона достарчує душі матеріалу до духової праці, до перетворєня духових творів. Звідєн також походить старинна приповідка: *Tantum scimus, quantum memoria tenemus*. Знаємо тільки, кільки памятаємо.

Учити ся на пам'ять значить присвоювати собі доволі виображінь і радів гадок. Затамїємо в троякій спосіб: 1) механічно, коли повторяємо виображіня, не застановляючи ся над їх змістом і звязєм так довго, доки річ не затамїмо; 2) розсудно, коли звязаємо на звязь між виображінями; 3) штучно (мнемонічно, мнимоніка), коли до затамленя уживаємо ріжних вигадок зн. штучних і психічних помочей.

Механічно присвоюємо собі числа і перші вирази чужої мови, розсудно учимо ся математичного доказу і розумного виголошеня стихів і т. д.

Виображєня творча або фантазия.

Творчою виображєню або фантазією звемо здібність, перетворювати набуті виображіня, чи то усунєнем певних складових частин, чи то доданєм чужих частин, чи вкінци одним і другим. І так пр. додавши до виображіня коня пташі крила, повстала грецька постать „пегаса“. Фантазия є здібність творча (продуктивна), а пам'ять здібність відновлююча (репродуктивна).

Фантазия бере до своїх утворів знані виображіня або часті відомих виображінь. Слїпий не витворить собі образу світла і красок, а глухонїмий о тонах; фантазия є проте творчою лише що до виду (форми) а не що до змісту.

З особна-ж лучить фантазия частини в цілість, ділить цілість на часті, побільшує, зменьшує, змінє відносини, надає предметам нематеріальним, духовим вид і стрій змисловий. Таким чином н. пр. представляють звїрята у байках бесїдуючі особи. Справедливість представляють яко жіночу статю із завязаними очима, з вагою і з мечем; надїю у виді явору, всевідучість Вожу оком в трикутнику і т. п.

Фантазия є тоді совершенною, коли є живою, плідною (богатою), оригінальною, зн. коли утворює що до виду образи дійсно нові а не лише наслідовані.

Творча виображєня дуже важна, вона побуджує розум до чинности, впливає на волю, убагороджує чувства, оживлює надїю, розганяє журбу і нудьгу, ба навіть впливає хосєнно на фізіологічні чинности тіла. — Однак фантазия може мати й хибнє, а тоді зводить обманливими образами, наклонє до лихих учинків, отже впливає лихо на волю, приводить до гнїву, зависти, пімсти, ба навіть може лихо впливати на фізичний органїзм.

(Дальше буде).

Виходить в Чернівцях
що середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція:
вулиця Петровицька ч. 2.

Рукописи повертає ся лише на попереднє
вастереженє. — Рекламні неопечатані
вільні від порга.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор.	—	вот.
на пів року	10	—	—
на чверть року	5	—	—
на місяць	1	—	70

Поодинокє число коштує 16 сот.

Передплата і належність за інсерата
платні в Чернівцях.

Рускі послы у парламєнті.

До ради державної увійшло 8 руских послів, а іменно чотирох на основі консолідації Русской Ради з Народною Радою і Народним Комітетом (Романчук, Кос, Яворський і Король), трєх на основі програми Барвіньського (Барвіньський, Гладішовський і Мандичевський) і один кандидувавший на власну руку (Довжанський) — отже взагалі о одного менше, як в попередній сесії. В Буковині стан остав як давнійше, то є двох послів (Василько і Пігуляк). Разом отже ввійшло 10 руских послів до ради державної з Галичини і Буковини.

По переведеню виборів можна було нераз почути думку, що тепер вже цей всі рускі послы утворять один клуб і тим самим осягнуть якоесь значінє. Але головна боротьба консолідації була звершена від часу її заснованя проти п. Барвіньського і его сторонників, так само при теперішних виборах до ради державної розвинула консолідація москвофільська акцію проти Барвіньського, а по виборах розпочали ся з того боку пильні заходи, щоб его відокремити і тим способом показати світові, що він стоїть один як палець. Се-ж звичайно так трублять на весь світ консолідаційні дєвники, але як-раз сі їх безнастанні напасти показують, що они не мають спокою, поки ще є сторонництво давних руских народовців скуплене около п. Барвіньського, яке не зрєкло ся засад і традицій народовецких для придбання собі ласки москвофілів.

Що такі заходи відокремлення п. Барвіньського були і є, вказує стаття „Галичанина“ на передодній відкриті ради державної, в якій він дораджує чотиром консолідаційним послам утворити окремий клуб, а до него переманити тих послів з групи Барвіньського, котрі „тамь тяготять ся“. Сю раду взяв собі добре до серця Романчук, виправний вже в такій роботі поза плечима других, як се і „Галичанин“ сконстатував підчас акції виборчої (лист до Коса, щоби робив консолідацію в Калушчині поза плечима „Народного Комітету“), запросив передовсім буковинських послів Василька і Пігуляка на нараду в четвер вечер. Однак чимало зачудував ся, коли буковинськорускі послы висловили думку, що найуспішнійше було-б, коли би всі рускі послы утворили один клуб. Всякі викрути Романчука, які вже стали стереотипними в консолідаційних і радикальних дєвниках, не помогли нічого, бо п. Пігуляк, що лучше знає Галичину, як Романчук Буковину, зовсім рішучо висловив, що все те, що Русини в Галичині осягнули в останних 10 роках, треба приписати головно заходам Барвіньського, котрий так само пильно дбав про справи буковинських Русинів і їх змаганя підпирив, коли чимчасом Романчук прямо відказав помочи Буковинцям (коли ще був головою руского клубу в радї державній 1891—93). Найзавзятійше проти п. Барвіньського виступав Король, впевняючи, що Барвіньський нічого не зробив для руского народу. Певно, що ті придбання, які осягнуть Русини заходами п. Барвіньського, не мають

вартости для Короля і его кліки, алеж рускі народовці ще так низько не упали, щоби собі випрошувати патенти на Русинів від паломника Петербургского Благотворительного Общества. Але вже й се сумно, що справи дійшли до того заходом опозиційних бувших народовців (тепер націоналдемократів), що такі паломники себе уважають ареопагом рускости і руского патріотизму.

Розуміє ся, що супроти такого остракізму буковинські послы мусїли зайняти відпорне становище і консолідаторам не повело ся їх переманити до себе, так само, як не повело ся їм і з польськими людоями.

Тимчасом Барвіньський і его товариші відбули окрему нараду і утворили „Руско-народний Клуб“. (Др. Довжанський згодив ся на всі точки народовецкої програми і також вступив до Руско-народного Клубу) і прилучили ся до „Славянського Центра“, до якого ввійшла більшість Словенців і двох моравських Чехів. З'єднання се поки-що провізоричне і до него імовірно приступлять також Хорвати.

Перегляд політичний.

В угорекім соймі на ондашнім засіданю вела ся дебата про події підчас отворєня віденьського парламенту. В тій справі вніс пос. Піхлер наглу інтерпеляцію такого змісту: Парламентарні відносини в Австрії і симптоми, що появились підчас отворєня парламенту, кажуть справедливо дога-

дувати ся, що австрійський парламент не буде здібний до праці, а в наслідок того Угорщина яко конституційна держава не може бути довше в союзі з Австрією. З уваги, що правительство має обовязок на всі есентуальности і серед змінених обставин боронити самостійности угорекї держави і прав краю, бесідник запитує: яке становище думає зайняти правительство на случай, коли би австрійський парламент став дійсно нездібним до праці, — На се відповів президент Сель, що виправді не розуміє, чому пос. Піхлер вніс свою інтерпеляцію яко наглу, однак мимо того відповість зараз. На разї нема причини припускати, що наради австрійського парламенту можуть бути перервані. Вправді було там вчера досить голосно (веселість), але хоч би навіть припустити фактичну нездатність парламенту до праці, то на разї нема причини над тим застановлятись. Коли парламент вибере делегацию і квотову депутацию, то снільні справи держави вже забезпечені, а инші справи вже упорядковані аж до 1907 р., хиба що взаємність буде зірвана зі сторони Австрії. Опісля звернувшись Сель против виводів пос. Піхлера, в котрих містила ся критика подій в віденьскім парламенті. Не повинно ся порушувати тих справ. і то не з боязни перед Віднем, але прямо тому, щоби віденьському парламенту не давати поводу мішати ся в справи угорекого сойму. — Ціла палата прийняла бесїду Селя окликами „Ejjen!“

В суботу о годині 9-ій рано звїстили вистріли з армат мешкан-

МИКОЛА ГОГОЛЬ.

РЕВІЗОР.

Комедия в пяти діях.

(Далі.)

Шестий вихід.

ТІ-Ж, АННА АНДРЕЄВНА і МАРИЯ
АНТОНОВНА.

ГОРОД. Осьмілю ся познакомити вас із
моєю сім'єю; моя жінка, моя донька.

ХЛЕСТ. (кланяючись). Який я щасливий,
пані, що маю у своїйому роді
приємність видіти вас.

АННА АНД. Нам іще більше приємно
видіти таку особу.

ХЛЕСТ. (омизливо). Даруйте, пані, зовсім
протвоя: мені іще приємнійше.

АННА АНД. Якжеж се! Ви лиш се
так ласкаві говорити задля комплі-
ментів... Прошу ласкаво сідати.

ХЛЕСТ. Біля вас стояти — се вже
щастє; впрочім, як ви вже конче хо-
чете, я сяду. Як я щасливий, що,
вкїпці, сиджу побіч вас.

АННА АНД. Даруйте, я ніяк не смію
приняти на себе... Я гадаю, вам після

столиці ся прогулянка видала ся дуже
немиаю.

ХЛЕСТ. Страшенно поганю. Привикну-
тиж ити, comprenez vous¹⁾, у світлі і
нараз очутити ся в дорозі: брудні
гостиниці, крімшна темнота... коли-б,
признаю ся, не такий случай, що
мене... (сиплює на Анну Андрєєвну і
сизуєть ся перед нею) так нагородив
за усьо...

АННА АНД. Дійсно, як вам мусить
бути немило.

ХЛЕСТ. А проте, пані, в сій хвилі мені
дуже мило.

АННА АНД. Але-ж як можна. За ба-
гацько чести для мене... Я на то не
заслугую.

ХЛЕСТ. Чому-ж не заслугуете? Ви,
пані, заслугуете.

АННА АНД. Я живу на селі...

ХЛЕСТ. Так, село, а проте має свої
узір'я, ручаї... Ну, розумієть ся, що
нема порівняня із Петербургом. Ех,
Петербург, Петербург! Що там за
житє, Господи! Ви собі думаєте певно,
що я вічно над паперами сиджу... Ні,
начальник відділа зі мною на дружній
стопі. Так ударить по плечі: „При-
ходи, товаришу, обідати“, каже. Я
лиш на дві мінути захожду до депар-
таменту, з тим лиш, щоби сказати:

¹⁾ Подумайте собі.

так і так. А там уже писар, такий
собі коруплентний, пером тільки —
тр, тр... пішов писати. Хотїли навіть
раз зробити мене колежським асесо-
ром, та я собі гадаю, на що мені. І
сторож біжить іде на сходах за мною
зі щіткою: „Позвольте, Іване Алек-
сандровичу, я вам“, говорить, „че-
ревики вичищу“. (До Городничого). Що
ви, панове, стоїте? Прошу, сідайте!

ГОРОД. Можемо постояти, такий
уряд...
КУР. ШПИТ. Ми постоїмо.
ДИР. ШКІЛЬН. Прошу не зважати
на нас.

ХЛЕСТ. Без усяких церемоній, прошу
сідати. (Городничий а за ним усі інші
сідають). Я не люблю церемонити
ся. Навпаки, я навіть стараю ся все
пропхати ся незаметно. Але якось ніяк
не годен сховати ся, ніяк не годен.
Що лиш вийду куди, а вже за мною
й шепчуть: „Ось“, кажуть, „Іван
Александрович іде!..“ А раз мене
взяли навіть за головного команданта:
жовніри вискочили із головної сто-
рожі і нуж мені презентувати ору-
жєм. Аж потім вже знакомий мені
офіцїр каже: „Ігі, знаєш братку, ми
тебе цілком взяли за головного ко-
манданта“.

АННА АНД. Що ви не кажете!

ХЛЕСТ. Із гарненькими акторками зна-
комий. Адже-ж я навіть ріжні воде-

вільчики... Із літератами часто бачу
ся. А з Пушкіним на приятельській
стопі. Бувало, нераз кажу до нього:
„А що там, товаришу Пушкін?“ —
„Та що друже“, відповідаю, „так як
знаєш...“ Великий з нього ориґинал, з
того Пушкіна!

АННА АНД. А, то ви письменник!...
Як то десь приємно писати!... То ви,
певно, і в часописях поміщаєте свої
твори?

ХЛЕСТ. Еге, і в часописях. У мене
вирочім багато творів: Подруже Фі-
гара, Роберт Дідько, Норман! Господи,
і написів вже не згадаю. І то все
принягидо: не хочу, було, й писати,
так директор театру каже: „Прочу
тебе, приятелю, напиши що“. Гадаю
собі: „Про мене, побачимо, братчику“.
І зараз такі сідаю — за один вечір
твір готовий. Усі дивують ся, подив-
ляють... У мене незвичайна легкість
у твореню. Все, що появило ся під
іменем барона Брандеуса: як „Фре-
гат Надї“, і „Московський телеграф...“
се все я написав.

АННА АНД. То ви барон Брандеус?

ХЛЕСТ. Певне, що, я. Я їм усім попра-
вляю статї. За се дістаю я від Смір-
діна сорок тисяч.

АННА АНД. То, безпечно, і Юрій Ми-
лославський ваш твір?

ХЛЕСТ. Так, дійсно.

цям Льюдова приїзд жалібного поїзду з тілом королеви. На двірці дожидали поїзду король Едвард з королевою Александрою, цісар німецький і всі інші князі. Домовину винесено з вагона і зложено на звичайній ляфеті арматній, а державні достоїнники положили на ній корону, скиптр і яблуко державне. Відтак рушив великанський похоронний поїзд через місто до другого залізничного двірця Паддінгтон. Похід розпочинали війська всіх родів, між іншими також відпоручники військ колоніальних і індійських. За ними військові атташе чужих держав і генеральний штаб з маршалком Робертсом на чолі. Головну частку похоронного походу вів князь Норфольк кінно, за ним двірські достоїнники, лорд канцлер і ад'ютант королеви по обох сторонах ляфети, котру тягнуло вісім коней. Домовину вкривала біла капа, на котрій чотирох рогах виділи золотом ткани королівські знаки. За домовиною їхали на конях король Едвард, цісар Вільгельм, князь Конрад і інші князі, між ними також архикнязь Франц Фердинанд, а королева з дочками їхала в повожі. Зібраний наряд приглядав ся в глибокім мовчанні цілому походу. На двірці Паддінгтон вложено домовину до вагона, котрий відвіз її о годині 2½ до Віндзору.

В неділю около 1¼ год. по полудні вирушило 12 моряків з королівської палати в Осборні з домовиною королеви Вікторії. Домовину уставлено на ляфеті запряжений в гніді коні і прикрито її тяжкими коронаційними плащами а на них зложено корону, скиптр і яблуко державне. Мебавом рушив похід. Передом ішли кінні служачі, за ними військо і урядники маринарки, відтак королівська музика і по обох сторонах 8 королівських коню-

ших і ад'ютантів окружених гренадерами. Всі в галевих мундурах. Безпосередно за домовиною поступали адмірали Сеймур і Фаллертон на знак, що той день перший похоронних торжеств належить ся флоту, між тим як нині армія сухопутна займе перше місце. Відтак ішли члени королівської родини, всі піхотою. Побіч короля ішов цісар Вільгельм і кн. Коннат, за ними кн. Генрик пруский з князем саско-кобурзько-готайським і кн. Артур Кконат, вкінці німецький наслідник престолу з князем Людвиком Баттенбергом і Каролом данським. Король Едвард і цісар Вільгельм були одіті в мундури маринарки. Далше ішли жінчини з королівської родини з королевою Александрою на чолі. Послідною була наймолодша її дочка.

Коли домовина дійшла до воріт парку, заграли всі музики жалібний марш Бетовена. Поволо ішов похід в долину в напрямі міста Каве, а відтак тими улицями міста, на котрих вояки творили шпалір аж до пристани. Серед гуку армат і глухих звуків жалібних бубнів перенесло 6 моряків домовину на поклад корабля „Альберта“ і там зложило її в павільоні уставленім на середині покладу.

Жалібні гості удали ся на різні інші кораблі і ціла флоту рушила в дорогу о год. 3. до Порсмавт. Цілий час їзди поміж двома рядами англійських і чужих воєнних кораблів греміли армати, а залюга кораблів презентувала оружжя. О годині 5-ій „Альберта“ з іншими жалібними кораблями прибула до пристани і там задержала ся до нині. В неділю відбула ся дальша частка похорону з Порсмавт до Льюдона і до Фрагморе.

АННА АНДР. Я відразу догадала ся.

МАРИЯ АНТ. Ах, мамочко, там написано, що се добродія Загоскіна твір.

АННА АНДР. На, маеш! Я й знала, що ти навіть тут будеш сварити ся.

ХЛЕСТ. Ах, так, се правда: се дійсно, твір Загоскіна. Але єсть іще другий Юрій Милославський, і той то вже мій.

АННА АНДР. Так, так. Я вашого читала. Як чудово написано!

ХЛЕСТ. Я, мушу вам признати ся, що література мене піддержує. Я маю першорядний дім у Петербурзі... О, там усі його знають. Кожде покаже: отсе дім Івана Александровича. (Звертаючись до усіх). Прошу панове, як будете в Петербурзі, прошу, прошу ла-скаво зайти до мене. Я теж даю бабі...

АННА АНДР. О то десь у вас зі смаком уладжений баль! То там десь все пишчо виглядає!

ХЛЕСТ. І не говоріть, як просто. На сьогодні, приміром кавун — кавун за сімсот рублів. Супа у васі просто на кораблі приїхала із Парижа; відкри-ти накрику — пара, кажу вам, побідної не найдете на світі. Я кожної днини на балью. Там ми собі зложили партію віста: міністер заграничних справ, французький післанник, англійський, німецький і я. Ах, як там чоловіки нищать ся, страх. Не знаєть на кого похожий по грі. Як побіжши по сходам до себе на четвертий поверх — скажиш тільки куховарці: „На, Маврушко, плац!“ Що я бреду — я й забув, що я живу на першому поверсі... До мойого мешкання лиш одні сходи ведуть... А варто заглянути до мене у передній, як я іще не пробудив-

ся: графин та князі тиснуть ся та гудять мов джмелі. Тільки й чуєш ж... ж... ж... Другим разом міністер... (Гордимий і друї зі страхом встають зі своїх крісел). До мене навіть на адресах пишуть: ваше превосходительство. Раз я управляв навіть департаментом. Се якась давня історія. Директор виїхав — а куди виїхав, ніхто не знав. Ну, розумієть ся, зараз, розійшли ся шепти: як, що, хто обійме місце. Знайшло ся між генералами кількох охотників; обияли місце, а як взяли ся до роботи — таки ні, ані руш. На вид, здаєть ся легка річ, а роздивив ся — просто, хай лихе вхопить, нічого не вдієш. Ідуть до мене — просять... І зараз по вулицям гінці, гінці, гінці, гінці... можете уявити собі, трийцять п'ять тисяч гінців до мене. Питаю ся, що? Ах, Іване Александровичу, ходіть скоро; ви мусите перебрати на себе управу департаменту! „Я, сказати-б явно, трохи змішав ся, виїшов у халаті; хотів подякувати, але думаю собі, дійде до царя, ну, та і аванс теж... „Мой панове“, кажу, „я приймаю службу, про мене“, кажу, „я приймаю, тільки у мене пет... у мене вострий слух! Я вже знаю!“ І дійсно: бувало, як переходжу через департамент — прямо землетрясене... все дріжить, тріскає ся, мов на пропасниці. (Гордимий і друї тріснуть ся від страху; Хлестанов попадає у сильнійший патос). О! жартувати я не люблю; вже я їм усім задав страху... Мене сама царська рада боїть ся. Та що в самій річ! Я такий! Я не дивлю ся на нікого... я говорю усім: „Я сам себе знаю, сам“. Я усюди буваю, усюди. А до царської палати я що дня їджу. Я завтра таки сейчас стану фельдмарш... (посовуєть ся і туй-туй що не паде на підлогу, але урядники із поважанием піддержують його).

(Далше буде.)

Д о п и с ь.

Один праволявний сьвященик, що короткий час переїзджавши перебував у Чернівцях, надіслав нам таке писмо:

Я приїхав на Буковину і задержав ся кілька днів у Чернівцях щоби приглянутись тутешнім обставинам. Поробив я знакувати не тільки з Німцями і Русинами, але і з Румунами, а при тім пізнав я деякі річі, які дуже зле сьвітло кидають на церков гр. православну, до якої і я також належу. Будучи у Чернівцях, ходив я пильно до церкви катедральної і довідав ся від людей таких річій, які доказують, що Русини під зглядом своєї церкви дуже а дуже упосліджені і так:

1) У великій катедральній церкві рідко коли можна почути руский сьпів.

2) Особливо заінтересував ся я т. зв. школою сьпіву церковного у Чернівцях, бо се належить до мого фаху, а при тім довідав ся я щось особливого. У тій школі не почути ніколи з початком науки, ані при кінці рускої молитви, мимо сего, що більше число учеників належить до рускої народности.

3) Науку рускої мови і граматики уділяє у тій школі, як мені оповідали, оден сьвященик Румун, який не знає добре рускої мови і проте не може її учить.

4) Із трийцятьох стипендій, які уділяють ся ученикам тої школи, мають 24 стипендій Румуни, а тільки 6 припало Русинам, хоть Русини на Буковині багато бідніші, як Волохи.

5) Ухвали конференційні також западають у мові румунській, а сьвідомства виставляють ся також тільки у румунській мові, хоть число руских і румунських учеників майже що річно однакове, так, що одних і других є однакове число.

6) Учеників-Русинів трактують румунські товариші такими словами, як „с...я“, „п-ця“ „руский дурень“ і т. д. а навіть і професори відважують ся висьмівати і ганьбити руских учеників задля їх народности.

Н О В И Н К И.

Чернівці, 4. лютого 1901.

Проба мішаного хору „Бояна“ буде у середу дня 5. с. м. о год. 8 вечер.

На вечерню тов. руских рем. „Зорі“ зложили отці Вп. Добродієв наддатки: Надсоев. суду Ясеницький 4 кор., Ігнатій Власюк купець 2 кор. і Киретюк 2 кор. Всім тим Вп. Добродієм-патріотам, за сї наддатки на річ тов. „Зорі“ виділі прилюдно складає сердечне спасибі.

За виділ:

Н. Грабчук,
писар.

М. Южневич,
голова.

Розправа проти п. В. Будзиновского, яка тягнула ся довгий час перед присяглыми у Львові при замкнених дверях покінчила ся у понеділок дня 4. лютого о год. 4 по полудні. Оборонець п. В. Будзиновского посол до ради державної др. Андрій Кос зложив був оборону підчас розправи задля того, що трибунал відкидав усі його пропозиції, так, що він хотів оборонця, не міг обжалованого боронити. За се наложено на дра Коса грошеву кару в сумі 200 корон, а обжалованому призначено оборонця з уряду в особі дра Дверницького. Разом із п. Будзиновским засідав на лаві обжалованих також селянин Остапчук.

Присяжні судії заперечили усі головні питання що до вини Будзиновского і Остапчука, а затвердили тільки одно додаткове питання що до Остапчука о не-дозволеній кольпортажі. Трибунал увільнив Будзиновского від вини і кари, а Остапчука засудив на 100 корон кари, зглядно 10 днів арешту.

Звертаємо увагу на анонс Анни Байє оголошений у нашій часописи.

Галицька опозиція. Kurjer Lwowski з дня 2. лютого в передній статі „Zgoda z Rusinami“ пише: „В дні 27. січня с. р. зайшов дуже важний факт в політичній життю нашого краю. Польський „Союз людських сторонників“ зближає ся до створення руских народовців, зачеркуючи деякі спільні цілі і спільні способи борби на парламентарній арені... Маємо те глибоке переконанє, що ми віділи в ядро, стремлячи через люд до згоди Польня з Русинами і що не даром обділили ся сердечним устиском руки з братами Русинами... Людове сторонництво завжди стояло на становищу рівноправности, а злучивши ся з християнсько-людовим сторонництвом, у спільній відозві зазначило жаданє все-сторонної і беззглядної рівноправности з руским народом. Згідне, тактовне, повне виразження діланє парламентарного клубу „Союза людських сторонників“ з клубом руских народовців, повинно бути вступом до сєї широкої анії, яку ми нашіковали повисше, а хто з демократичних послів годить ся з нашим пляном діланя, певно приложить руку до праці“. Słowo Polskie доносить телеграфічно з Відня: „Під проводом Романчука відбула ся тут вчера по полудні нарада опозиційних руских послів з Галичини і Буковини. В нарадах взяли участь окрім Романчука посли др. Король, Яворський, Микола Василько і Пігуляк. Нараді, на яких був присутнім також і кс. Стояловський, тревали звичайні годину. На сїм засіданню стверджено, що злука з людовцями в один клуб не може прийти до здійсненя і ухвалено утворити окремий клуб опозиційних Русинів“. Таким способом згода з польською опозицією покінчила ся на разі гласноюю деклямацією „Kurjera Lwowskiego“, ага більше відповідна при банкетах...

У Тарнові скінчив ся перед кількома днями процес против селянина Боляса за се що мав викрасти жидівку Кіршню і допустити ся тим насильства Кіршнівна виїхала із ним, до Краквова і там її охрестили. Родина противила ся сему і навіть у суді домагав ся старий Кірш, щоби донька вернула ся знов до божиці, але донька оперла ся при своїм і заявила, що она давно уже постановила покинути жидівську віру. По тій заяві Кіршівної мусів суд увільнити Боляса, але мимо сего вінє прокуратор зажалене неважности.

Дитиняча шутка. Оноді в одній з варшавських реставрацій приключило ся ось що: Перед 9. год. вечером почали сходити ся до реставрації самі горбаті гості. Котрий прийшов, сїдав окремо при століку і дожидав когос. Так при-збирало ся до 30 горбатих. Властитель здивований таким числом самих горбатих людей, нспитав одного з них, чи они думають робити ту які збори. На се запитаний витягнув лист, яким запрошено его на 9. год. в сій реставрації на якесь важне діло. Показало ся, що хтось зашуткував собі і запросив на одну пору і в одно місце всіх горбатих з цілої Варшави.

З життя королеви Вікторії. Як звісно, супружеске жите королеви Вікторії з кн. Альберта було дуже щасливе. Обоє любили ся сердечно, але часом змарка суперечки перетягнула на їх незбозводи. Одного разу по малій суперечці кн. Альберт замкнув ся в своїй комнаті і ждав, що зробить его жена королева. Вікторія довго ходила по своїй комнаті ждала одну годину, другу але кн. Альберт не приходив її перепрошати. Вкінці постановила перша довести до супружеского миру і пішла до апартаменту мужа. Запнула несьміло до дверей раз, другий, але ніхто невідзивав ся. То її розгнівало і почала бити кулаками в двері. „Хто там“ — загремів сердитий голос зі середини. „То я королева“ — відозвала ся строго Вікторія. „Не-правда, королева не вивалює насильно чужі двері; як королева хоче кого видіти, звизає его до себе на авдєнцію“. Са відповідь кн. Альберта розоружила ко-

ролеву. „То я, Альберцю — твоя жена прошу тя отвори“. — „Як так, то що иншого?“. В тій хвили отвори ся двері і щасливі супруги наїшли ся в сердечних обіймах.

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

І тому гріх від жінчини.

Нарис Ежена Мандичевського.

Була весна — перша весна, від коли Бог сотворив світ.

Ясний воздух дрожав під лагідним подувом вітру і шелестів собі поміж райськими деревами, та зієм розкішним, немовби розмаляв з ростинами, що красувались своєю свіжою зеленню. Тут приклонив листки пальми до тремтливої березини, там приблизив цвіт до себе, мовби познайомлював їх між собою.

А пташенята перешибали то низом, то горою воздух, та пробували своїх голосів, щоби достроїти їх до одного, великого хору.

Ріки шуміли своєю думку-шумку у чистенькому, новому кориті, прибранім по берегах зеленою молодію трави і цвітками синих незабудок, над котрими увивались ріжкобарвні метели.

Звірина всяка ходила поруч себе, як одна велика родина.

А високо — високо над землею розтягалось синє, безхмарне, тихе небо, та немов з усміхом споглядало на молоді красу її і благословило золотими лучами сонця миролюбивих мешканців раю, над котрим поставив Господь Бог Адама.

Він положив ся, поплуднувавши, під широкою короною пальми, і здрігнув ся. Тоді то Господь Бог задумав дати йому товаришку, щоби не було кучно жити одному чоловікові на цій землі. Всього було по парі. Мотилі літали парами висипати мід із райських цвітів, пташки виспівували думки, серни мали своїх оленів, вовки свої вовчій — один Адам був до тепер одинокий.

І приблизив ся Господь до него, виняв незаметно одно ребро з лівого боку, сформував людське тіло, вдунув душу, і стала жінчина...

Коли Адам пробудив ся, спочивало его молоде, біле лице на лоні жінчини. Глянув, протер очі, і ще собі не вірив. Простер руку, доторкнув ся її свіжого лица, погладив кучері ясного волоса, і поспитав здивований:

— Звідки ти?
— Від Бога...
— І я від Бога. А як тобі на імя?
— Ева...
— Я є Адам, і маю власть над всяким сотворінем того города, отже і ти є моєю...

Ева усміхнулась і притакнула.
— Так. Я є твоєю. На те сотворив мене Господь Бог, щоби я була тобі товаришкою, та помагала удержувати порядок в раю. Все в двоє легше і миліше, чим одному. Чи не?

І Адам підніс ся, схилив ся над лицем жінчини і приглядав ся ніжненьким чертам її лица. Вже его молоде лице було досить біле, м'ягоньке, лискуче, а її ще більше. Прекрасно відбивало від тих ясно зелених, лучами сонця огрітих, рамок папороти. А сині очі здавались бути кусниками блазненного неба, або маленькими зеркальцями, в котрих відбивалась вона. Золотиста лівень то-ненького, ясного волоса прилягала до кругле чоло і спливала позаду голови, ген аж поза білі, повні груди, що рівномірно підносили ся і опадали.

Адам приглядав ся пильно красі її тіла. Їм подобала ся молода товаришка.

Він взяв її за руку дрібненьку... Мов догони передав ся ему від її митенної долони.

Почав гладити. Він ще не дізнавав такого милого почування ніколи.

Відтак приблизив ся своїм лицем до її малинових губ — голова ему закрутилась і він не знав, що робити...

В цій природі тишина. Вітер десь подів ся. Листки перестали шелестіти і філі замовкли. Тишина, якби у ночі.

Чи то тільки їм так було?...

Не знали...

Перший поплудй тривав довго, як солодкий сон, котрим хотіло ся би ціле життя спити. Адам і не спостеріг ся, що біля него стояв ангел і дивив ся із зди-

вованем. Потім похитав головою і спитав лагідним голосом:

— Адаме, що ти робиш?
А Адам не чув.

Ангел взяв его за рамя, і він відвернув нерado своє горіоче лице.

— Чого знова?

— Прийшов вам пожелати всього доброго на новім газдівстві. Але видко, вам добре дієсь, бо і не заприїмили, коли я надійшов.

Адам підніс ся і подав руку Еві. Она станула, струнка її постать випростувалась, волосе золоте розсипалось ясними кучерами по спині, а очі бликали у воздуху, якби за чим шукали. Она видалась тепер ще красішою, чим перше.

Самому ангелови очі заблестіли і уста до солодкого усміху зложились. Він ще не бачив такого красного сотворіня.

— Красну товаришку дістали ви, Адаме!?

— Нічого собі.

Ева поглянула на ангела і почервоніла. У той час стала ще красішою. Се перший раз почула комплімент і не знала чим на него відповісти післанникови Божому. Тому змішалась, скрутилась, як та серна тонка і почала прихилати рожі, що оногодеки розцвітались, та приглядалась їм.

Ангел подивляв ся струнку постать і лице, на котре здавались рожі перелити свою ясно-червону краску. А золоті лучі сонця, що цікаво переглядали зно-між листя пальм, надали нового блиску ясному волосю, і мінились на ньому, так, що не знати було, котре кучері волоса, а котре лучі сонця весняного.

— А бачили ви вже всю красу того саду? — спитав ангел її.

— Ні. Ще Адам не опроваджував мене. Ми ще й не мали часу себе докладно пізнати... — говорила Ева своїм м'яким, звінким, селодким голосом, і поглядала своїми синими очима то на ангела, то на Адама, котрий став дивно мовчавим. Не в час прийшов ангел в гості.

— То розгляньтесь поки ще сонце не спочине — сказав гість. — Я прийду до вас другим разом, коли вже виїдете в райській відносині.

— Прощу — сказала Ева, бавлячись галузкою папороти. — Засіди будете нам милим гостем.

— Бог з Вами! — сказав ангел. — А не забудьте її показати яблінки, з котрої овочів зривати не можна — докинув тихом Адамови.

І розпрощались.

Ангел пішов в одну сторону, а перші люде вийшли поміж тінисті пальми, та прямували в ту сторону, где росло дерево пізнання.

* * *

Ангел, що зійшов з цікавості на землю, щоби побачити нове сотворіня, ішов в гадках, понад беріг ріки, уважно ступаючи поміж дрібні цвітки, щоби котру не припустити. Ішов понад воду, щоби захопити троха свіжого воздуха і охолотитись подувом вітру, що перегаляв ся з бистрими фіями. Він ще не мав таких почувань, які тепер розбудились в его душі і палили его нутренности. До тепер він не мав поняти, що то є жінчина, та не знав яку вона силу має. Навіть він, ангел Божий, не міг остоятись перед поглядом її синих очей, що здавались у глибину душі заглядати, і там місяця для себе шукати. І чи не випукали? Чи не шукали, і чи не огріли того місця, та не виплекали нового, незнамого ему почування, котре в нему палало? Тому то так душно ему нараз стало, і мусів іти напротив русла води, над котрим подував легонький вітерець.

Він не міг з тим дивним, чужим почутем станути перед престолом Безконечного.

Ангел пізнав, що в нему щось дієсь такого, о чім не всі можуть знати, і бажав те знати у собі. Він не хотів з тим поміж своїх товаришів показуватись. Отрах нахолод на нього...

Але чим усильніше намагав ся по-збудитись того почування, з тим більшим напором воно находило і кришало.

Він кинув ся в зелену мураву, що зачиналась покривати дрібними жемчугами роси, і старав ся тяжко хвилюючи груди утихомирити, та згасити огонь.

Дарма.

Якби хто оливи до огню налив.

І коли сонце лягло на супочинок,

ангел ніяком взяв ся на небо і замішав ся поміж легіями других. Але там-ті, що заприїтили перше вже его не-присутність, тому що був одним із старших, сейчас зауважали его прибуте. І збились коло него, та стали винитуватись, де був, за чим ходив, що бачив. А він не міг нічого затаїти, бо не знав брехні. І всі ангели довідались о новім сотворіню-жінчині, та розгоріли ціка-востію пізнати її, тим більше, що бачи-ли, яке вражінє на їх товаришу зробила.

Цікавість не дала їм супокою.

Гурток молодших і відважніших урадив ще тої ночі зійти на землю і оглянути першу жінчину.

Вони ще ніколи жінчини не бачили.

І о півночі, коли старшина поспула, молодіж забралась тайком до раю. Товариш, що вже тут був, провадив їх знакомими стежками, бігом ріки, видні-шими полянами, там где Адам звик був ночувати.

Тихо, якби під подувом лагідного вітру, угинались трави райські, папороти і сиваючі цвітки, та шелестіли корчі і тріпалось листе, мовби через сон рухалося, та говорило.

А юрба жваво посувалась далше в сторону широкої поляни, окруженої струн-ними пальмами.

Місяць освіщав її дорогу.

На м'якій траві, що кожного дня віднаходила, лежав щасливий Адам. Голо-ву сховав на грудях Евиних, а вона обняла его шию, і так з усміхом щастя і вдоволення на лиці, спали.

А їх тіла блистіли до срібних лучів місяця.

І ангели станули оглядати красу лица Евиного, та прирівнювати его до свого — і жадне не було таке біле, чисте, красне, лискуче. Ні волоса у них такого не було, ні такого хорошого скла-ду тіла. Они стояли просто мов одурені видом першої жінчини і стали говорити між собою:

— Щасливий перший чоловік. Чому ми не можемо мати жінчин? Всього є по парі, а тільки ми одні не дістали товаришів.

— А може ще дістанемо, — почув ся голос котрогось з них.

— Може. То наші товаришки ще красними сталиби, чим Адама. Ми пре-цінь післанники Божі.

І ангели вертали назад до неба, таке розбираючи, та дивуючись, що Го-сподь Бог до тепер їм того не дав, що мали всі сотворіня на землі, від наймен-шої мушечки, до найсовершенішого твору в раю — Адама.

Они пішли в рожевих надіях спати, перший раз без відомости Бога, так пі-зно у ніч.

І на другий день, коли на світ бла-гословилось, ангели вже були на ногах. Нїби то найнижнійшій, встали, та заби-рались до своїх занять, які котрим були приїдені, але робота якось їх добре не бралась. Ходили, як то у нас каже ся, як-би за паньчину. У всіх одна думка: коли они товаришок дістануть. Тепер вже хіба на них черга прийде, мірку-вали собі. А жаден не мав охоти поспитатись о се самого Бога. І так Всевиш-ній встав сьогодні в недобрім гуморі і мало говорив.

Ангели бачили тоє добре і стара-лись своє діло лучше зробити, як зви-чайню. Они знали гнів Божий.

Але нині який дивний настрій панував у цілому небі і щось немов ви-сіло у воздуху. Якесь дивне перече-тиє серця мешканців неба. Їм ви-давалось, що леда хвиля щось тяжкого нечаянно ударить поміж них і роз'яснить їх ум. Ангели, котрі бачили жінчину першу, догадувались. Припускали, що тепер прийшов час, що і они дістануть товаришки. Їм здавалось, що що-й-но Бог не введе поміж них нові сотворі-ня, ще красні від Еви, ще луччі від них самих. Тоді стали ще щасливіши-ми, чим Адам.

З нетерпачкою вижидали тої великої хвилі.

Але ранок минув, і ніч нового не зайшло, ні в небі, ні на землі.

— Доперва з полудня дістанемо то-варишки — неповажачь потішали ся взаємно ангели.

Та з полудня було вже дійсно, коли Бог зібрав всю старшину ангельську коло свого престолу, а молодші позаду тиснулись нетерпеливо витягаючи голо-ви, надслухуючи, та підглядаючи.

Коли всі лїни вже були, засів на престол Божий, труби заграли і настала гдуха тишина. Се Всевишній засів на престолі і всі ангели покінчили йому віддали.

І заговорив голосом грубим, поваж-ним, в котрому чути однак було ту доброту безконечну і справедливість, котра перебувала на его старечім, си-вою бородою змежним Лиці.

— Довершивім діло сотвореня і бачу, що все єсть добре — говорив. Тепер тільки лишаєсь мині світ удер-жати в порядку, і до тої задачі покли-кую вас. Кождий з вас дістане свою часті і буде піклуватись нею. І плека-ючи сотворіне, будете тим самим служи-ти мені, своему Сотворителю і Пану. І нарочно недаю вам товаришів, а ли-шаю вас одиницям, щоби не могли вели-ше і свободніше виповняти велику за-дачу, до котрої вас покликавем. Тим будете ся відрізняти від всякого іншо-го сотворіня, що будете в одиницях тим, чим тамті стають доперва в парі. Тим що єсте і далеко совершенішими від найвишого твору на землі — чоловіка.

І перестав говорити Бог, бо в даль-ших рядах зібраня заметушилось і да-лось чути пару голосів.

Поглянув бистро, але лагідно, якби хотів самим поглядом утихомирити пі-сланників своїх. Але погляд тим разом не вистарчив і підніс ся Старець і про-стег руку, звідки доїгали голоси чим раз сильнійші і виразнійші.

— Нам кривда! — Ми самі ради не дамо! — Нехай буде всьому сотво-ріню одна міра!

Лице Безконечного покрилось гнівом, очі закрились з під густих бров і про-стигнена рука дрожала у воздуху. Ще ні одно сотворіне не валилось робити йому закидів, аж тії найсовершенішій післанники того, котрим задумав най-більшу власть дати, їх найвищу честь дня них одних лишив.

Дав знак, заграли труби, настала тишина.

— Чи всі єсте невдоволені моїм Ділом і Волею?

— Ні! Всевишній! — говорив оден із старших, що стояв попереду. — Тіль-ко тії, що без Твого позволення бачили першу жінчину, товаришку Адама, бун-тують ся. Они собі жінок бажать!

— Так! так! — галузували бунтів-ники.

— Нехай будемо рівні людям на землі або Тобі в небі! — говорить ангел, що перший бачив Еву. Дай нам таку власть, яку ти маєш, або рівні права із іншим сотворінем!

А его союзники притакували.

Везконечний випростував ся на престо-лі, взяв голову і загремів:

— Проч від мене! Тії, що ділають против моєї Волі, не суть варті слу-жити мені і утримувати порядок в моїм сотворіню. Не суть гідні бути найниж-шим з того сотворіня. Ідть шукати собі товаришок. Я вас більше знати не-хочу і лишаю судбі, котрусьте собі самі зготовили!

І приказав своему архангелови вики-нути бунтівників з неба.

Они розсипались по землі і зачали своє діло знищення. Що пильні руки ангелів зробили, то знівечили сей час пакостні діяволи. А їх вожд, Сатанайл, котрий перший бачив жінчину, научив ю грішити, щоби тим чином найкрасній твір Божої Руки зогидати.

І тому гріх від жінчини.

Градець. Рождество Христове 1898 (січня н. с 1899).

Яко дамсна фризьерна „Seccession“ як також спеціалітетка у всіх париских дамських фризюрах поручає ся пані

АННА ВАЙС, ЧЕРНІВЦІ, Tempelgasse 6, (салон фризьерскій Леона Вайса), котра у Відні за знаменитий смак усталю „Seccession“ і за фризьерську техніку була подвійно відзначена медалями. Ціни приступні.

Не забувайте на „Народ-ний Дім“ в Чернівцях!

Перша буковинська

спеціальна ро-

бітня обуви

ІВАНА ДІКА,

що скінчив промисловий курс в ц. к. технологічним промисловим музеєм у Відні
улиця Руска ч. 11. Чернівці

Відважусь заявити шановній П. Т. Публиці, що виготовляю всякого рода обувь для мушин, жінки і дитини а то після найновітніших фасонів як: черевки гладкі, та в виді острокинчасті з ортопедичним апаратом і з обложеним прирядом до вигідного порушення.

Через ношене моїх черевків зникають сейчас нагнітки та всякі нарости на ногах. Доброю і солідною працею, такою обслугою буду старати ся здобути собі вдоволені цінних замовлень.

З поважанем.

ІВАН ДІК,

спеціальна робітня обуви.

Поодинокі черевки виготовляю ся тільки з заграничних шкір.

ДРУКАРНЯ

„РУСКОЇ РАДИ“ в Чернівцях,

ул. Петровича ч. 4.

має на складі отсі видання:

Bestrebungen der Rumänen др. Смалъ-Стоцького	1.50	кр.
Буковинська-Русь др. Смалъ-Стоцького	1.20	"
Листи з пекла Осипа Шнитка	20	"
Людина, Ольги Кобилянської	40	"
Парівна, "	1.20	"
Некультурна "	20	"
Природа "	20	"
Покора "	70	"
Твори, Юрія Федьковича I. том.	1.—	"
Чума горіла, Омелян Попович	20	"
25 повісток "	10	"
Хлопці-садівники "	20	"
Цісар Франц-Йосиф I. Омелян Попович	10	"
Образки з природи, Іван Синюк I. і II. том. по	5	"
Весілля про часи козацьки * * *	75	"
З села, Богдан Лепкий	20	"
Гадки про потреби України * * *	15	"
Сина книжочка, в дуже гарній оправі, В. Стефанік лиш	70	"
Приказки, книжочка для веселих людей, Ів. Данилевича	8	"

На пересилку треба долучити 5 кр.

Рік заснована 1892.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

ДНІСТЕР

перше і одинокє руске Товариство асекураційне, обезпечує будинки, уряджене домашнє, скот, господарські знаряди, збіже в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шкід огневих.

Стан фондів гваранційних з днем 31-го грудня 1899 виносить:

Фонд резервовий	245.814	кор.	52	сот.	
Резерва премій	148.480	"	—	"	
" спеціальна	1.624	"	80	"	
Фонд основний	72.000	"	—	"	
" емпіричний	18.166	"	60	"	
					486.145 кор. 92 сот.

Тарифи „Дністра“ дуже умірковані, услія обезпечень користні, а шкоди ліквідують ся безпоровочно. До кінця 1899 року виносили виплачені шкоди 1.669.565 кор. 38 сот. Поліси „Дністра“ приймає Банк краєвий при помочках гіпотечних.

На житє можна обезпечитись ерез „Дністер“ в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає найкористнійші услія, престаєє своїми фондами найбільшу гваранцію і видає поліси і квіти в рускім язичі.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“, стоваришенє зареєстрованє з обмеженою порукою, уділяє помочки за оплатою 5 1/2% і 1% додатку на кошта адміністраційні заїнтабуляцією або порукою двох відповідних ручителів, до сплати в ратах на 3 до 10 літ і приймає вкладки до опроцентования від членів і третих осіб по 4%. Уділ членський виносить 50 кор., вписове 2 кор. Членом бути і помочку дістати може тільки член обезпечений в „Дністрі“. Інформації уділяє Дирекція листовно.

Зголошеня о уділенє агенцій в окрестностях де нема близько агентів „Дністра“, приймає ся. „Дністер“ виплатив агентам по конець 1890 р. провізії 216.714 кор.

Львів, Ринок ч. 10. (дім „Просвіти“).

Для шкіл народних
вийшли цілком нові друки
можна получить в

Друкарні „Рускої Ради“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 4

котрі суть:

Каталоги, Classen-Buch, Wochenbuch, Повідомлення шкільні, Schulnachrichten, Lehrerkataster, Schulkataster, Inspectionsbericht, Jahresausweis, Schulversäumnissausweis, Свідчення відхідні, Gestionsprotokoll, Quittungen, Свідчення увільнення, фреквентацийні, Frenquentations Zeugnis, Schulmatrik, Inventar Katalog der Schüler Bibliothek, Competenten-Tabelle, Qualifications-Tabelle, Aufforderung zum Schulbesuche, Завізанє, Auszug aus der Schulbesuchs-Tabelle; також друки і книги для кас райфайзейских усе викінченє на добрім папери дуже гарним друком і

дешевше як де инде.

Найдешевше місце закупна

доки стане засобу.

2.20 зр. коштує кешенковий годинник, нікльовий, анкер, ремонт, разом з посріблєним франц. ланцуском і етуї.

4.65 зр. коштує правдивий срібний годинник ремонт, разом з посріблєним ланцуском і етуї.

4.90 зр. коштує правдивий срібний дамський годинник ремонт, з посріблєним англійським ланцуском і етуї.

11.50 зр. коштує правдивий 14 каратовий золотий годинник ремонт, з атласовою коробкою і гарним ланцуском.

За кожний годинник гварантує ся 3 роки.

1.50 зр. коштує правдивий 6 карат. золотий перстєнь з елегантним каменем.

Розсилає ся за післяплатою або гроші на перед. Річи не до вподоби можна до 8 днів звернути і дістати гроші назад, отже нема різика.

Brüder HURVIZ,

Exporthaus, Krakau Stradom Nr. 17.

Богато ілюстровані каталоги годинників, форітур, золотих, срібних і з хінського срібла товарів по малій ціні — gratis і franco.

Шукає ся агентів.

Хто замовить, дістає дармо альбум з 16 карток з видами Кракова.

Найліпші
МАШИНИ ДО ШИТЯ

є так звані обручкові (Ringschiffchen).

Сі машини йдуть дуже легко і надзвичайно скоро (2000 штихів на мінуту). Сі машини мають приряд до гафтованя і приряд до острєня голок та ножиць. Окрім снх маю ще найновітні машини для шевців, кравців, римарів і такі, що шиють для потреби в перед і взад.

За кожду машину гварантую 5 літ.

Продаю за готові гроші і на виплат дешевше як всюди, хто невірить най переконає ся.

В. Данилевич

машиніст

бровари Штайнера ул. Двірцеа ч. 21 в Чернівцях.

Виходить в Чернівцях
що середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
вистережене. — Рекламіції неопечатані
вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10 "	— "
на чверть року	5 "	— "
на місяць	1 "	70 "

Поодинокє число коштує 16 сот.

Передплата і належність за інсертами
платні в Чернівцях.

Тронова Бесіда.

Відень 4. лютого.

О 12. годині в полудне отворив Цісар торжественно сесию державної ради. На прийняте зійшли ся до бургу дуже численно зібрані послы до ради державної і члени палати панів, даліше архикнязі і члени дипломатичного тіла. Мова, відчитана монархом дуже обширна. Звучить вона ось як:

Поважані Члени обох палат державної ради!

На початку нової сесії зібрав я вас довкола себе і витаю сердечно. Мое правління предложити вам ті розпорядження, які мусіли бути видані під відповідальністю уряду. Я лиш настане поважніше успокоєне, правління приступити до стислійшого очеркяєня дотеперішних постанов конституцій, що дотичать управлень уряду.

В дальшій ході тронна бесіда вказує на конечну потребу, щоби адміністрація стала зовсім увільненою від впливу внутрішніх колотнеч і вела ся в рівній мірі так в інтересі держави, як і людности.

Спокійніші часи, було там сказано, позволять також на зміну регуляміну нарад державної ради, щоби забезпечити свободу нарад без нарушеня свободи слова і привилеїв послів. Також стануть предложеними провізоричні розпорядження, які мусіли бути видані для управильнення ходу державних справ в перших місяцях біжучого року.

Дальше зазначає тронна бесіда, що державними фондами адміні-

стровано дуже осторожно. Тому, що треба було робити дуже великі видатки на потрібні реформи і на інвестиції, то черпано з касових засобів і з біжучих державних приходів. Відтак заповідає тронна бесіда предложење додаткових кредитів та зміну деяких податків в цілі скріплення і санації фінансів королівств і країв. Дальше заповідає предложене законів для покінчення регуляцій валюти. Бесіда підносить конечність удержання спосібности Австрії в конкуренції на всесвітніх торгах. З огляду на се, що більша часть торговельних трактатів минає в коротці, буде одною з найважніших задач правління, ревізії митових тариф.

Правління внесе на ново проекти, дотично підпирания промислу, акційний закон, предложене про товариства з ограниченою порукою, проекти дотично торговельного мореплавства, перебудованія і розширення пристаней, особливо триєстенської, забезпеченя плавби на Дунаю, закон против нечесної конкуренції, про охорону робітників і про дні праці, про обовязкове забезпечене приватних урядників і зайнятих в промислі та торговлі, про меліорацийний закон і про реформу речинцевої торговлі збіжжєм. Правительство предложити на ново предложене про організацію різнних корпорацій, проект ріжних залізничних інвестицій, розширення залізничної сїти і вибудованія другого полученія з Триєстом; дальше будову боснацких залізниць згідно з дотичним предложенєм, внесеним в угорекім соймі і з умовою, заключеною в сій справі з Угорщиною.

Дальше предложити правитель-

ство закон про управильненє еміграційної справи, внесенє дотично створенія якогось числа дешевих, здорових і морально відповідних мешкань для широких мас робучого населенія, а також закон для ограничення піяньства.

Після средств правительство буде стреміти до видосконалення висших шкіл в дусі, відповіднім найновішим поступам науки, до реформи промислових і торговельних шкіл. Правительство доложити при сїм всяких старань, щоби ціла справа просвіти була веденою в дусі морального і релігійного вихованія.

Предложене дотично ужитя надвишок з віденьських кас, вже виготовлене; дальше правління предложити проекти законів про промислові суди, про громадскі, посередничі уряди як також обмежний закон про обовязки електричної залізничі. Проект дотичний державних трактатів про право авторства вже також викінчений.

Тронна бесіда займає ся в дальшій ході внутрішньою ситуацією і заявляє, що відношення до посторонних держав є дуже добрі. Пригадує смерть короля Гумберта а відтак королевої Вікторії дуже сердечними словами. Дальше є згадка про побут цісаря в Берліні і прийняте, якого там дізнав, опісля є бесіда про події в Китаю, де Австро-Угорщина, як велика держава, виступила також в обороні загроженого людского житя, свободи і власности а заразом в обороні інтересів цивілізації.

Опісля бесіда звертає ся до присутних слїдуючими словами:

Поважані панове! Конституція,

яку я дав моїй державі з вольної волі, повинна бути запорукою розвою моїх народів і повинна даліше піклувати та плодити овочі, які видала. Фінанси держави доведено до взірцевого порядку. Горожанські свободи станули на сильних підвалинах. Загальний стан просвіти, завдяки органам шкільництва і помноженю наукових заведень дійшов до потїшаючої уровені, яка ще піднесла ся завдяки інтелігенції і чільности моєї армії. Сойми могли в рамках обсягу своєї діяльности ділати з великим пожитком для народів. Благий вплив конституційних уряджень дав відчутти ся навіть і в громадах. Можу сказати панам, що основні права є коштовною і цінною власністю моїх вірних народів. На виї супроти сьвіта суть они символом одноцїльности держави.

Тим більшим болем наповнила мене ся обставина, що послїдна сесія державної ради була безуспішною і безплідною. Богато важних квестій, що вимагали спївділанія державної ради не полагоджено, помимо що сї квестії супротив других держав повинні бути полагожені для добра держави і щоби відповісти потребам часу та розвою народів. Моїм горячим бажанєм є, щоби ви, панове, вірні традиціям австрійської державної ради, посвятили ся конституційній праці, щоби віддали ся виповненю своїх обовязків. Можете з цілою певністю числити на мое правління, яке цілою своєю повагою хоче запевнити нормальний хід парламентарних чинностей.

Богато справ, які потребують згоди державної ради, чекає на по-

МИКОЛА ГОГОЛЬ.

РЕВІЗОР.

Комедия в пяти дїях.

(Далі.)

ГОРОД. (входить до нього і трісучись цілим тілом, силкує ся говорити). А ва-ва-ва... ва...

ХЛЕСТ. (скорим, уриваним голосом). Що таке?

ГОРОД. Ва-ва-ва... ва...

ХЛЕСТ. (таким самим голосом). Не второпаю нічого, усе дурнища...

ГОРОД. Ва-ва-ва... шество, превосходительство, не ласкаві відпочити?... Ось і кімната, і все, чого потрібно...

ХЛЕСТ. Дурнища — відпочинок. Нехай буде, я готов відпочивати. Сніданє у вас, панове, добре... я вдоводений, я вдоводений. (Декламує). Лябердан! Лябердан! (Входить у бічну кімнату, за ним городничий).

Семий вихід.

ТІ-Ж, крім ХЛЕСТАКОВА і ГОРОДНИЧИЙ.

БОВЧИНСЬКИЙ (до Добч.). Ото, Петре Івановичу, чоловік! Ось, що значить

чоловік! В житю цілим не був у присутности такої важної нареуни: мало не вмер зі страху. Як ви думаєте, Петре Івановичу, яка його ранга?

ДОБЧ. Я гадаю, що він, що найменше, генерал.

БОВЧ. А я думаю, що генерал далеко йому не рівний; а як генерал, то вже хіба самий генераліссіmus. Чули ви, як він царську раду тримає в руках? Ходімо, розкажемо скоро Аммосови Федоровичу і Коробкінові. Прачайте, Анно Андреевно!

ДОБЧ. Прачайте, кумцю! (Оба відходять).

КУР. ШПИТ. (до директора). Страшно, по просту, а сам не знаєш, чого. А ми навіть не у мундірах... Ну, а що буде, як пересипити ся, та у Петербург махне донос?!. (Відходять оба, а на відхіднім говорять бо обог пань): Прачайте, пані!

Осьмий вихід.

АННА АНДРЕЄВНА і МАРИЯ АНТОНОВНА.

АННА АНДР. Ах, який приємний!

МАРИЯ АНТ. Ах, який милий!

АННА АНДР. А яке делікатне поведєне! Зараз пізнати столицну штуку. А як він витав ся, а як він... Ах, як чудо-

во! Я страх люблю таких молодих людей! Я по просту, без памяти!... Але видко, я йому дуже сподобалась... я запримітила — усе на мене споглядав.

МАРИЯ АНТ. Але-ж, мамцю, він на мене дивив ся!

АННА АНДР. От кинь уже раз ті дурниці. Вони зовсім не на місці.

МАРИЯ АНТ. Але-ж дійсно, мамочко, він на мене дивив ся.

АННА АНДР. Ну, дивіть ся люди — вона мусить сварити ся... Він глядів би на тебе? З якої речі мав би він глядіти на тебе?

МАРИЯ АНТ. Але-ж безпечно, мамочко, усе дивив ся... І як зачав говорити про літературу, то поглянув на мене, і опісля, як оповідав, як іграв віста із посланиками, тоді знов поглянув на мене...

АННА АНДР. Ну, може бути, що раз-два рази поглянув, та й то дїш, так собі... „От“, думає собі: „нехай уже і на неї подивлю ся!“

Девятий вихід.

ТІ-Ж і ГОРОДНИЧИЙ.

ГОРОД. (входить на пальцях). Тс... тс...

АННА АНДР. Що там?

ГОРОД. Я зовсім не рад з того, що він тільки пив. А нуж, хоча половина того, що він казав, правда?... (Задумує ся). Та чому-ж би не мала бути правда? Як чоловік має трохи в чубку, так все зараз вискаже. Сказано: що в серці, те на язичі. Розумієть ся, що трохи збрехав; але знов без того годі сказати що путнього. Із міністрами грає і до палати їздить... Гм, чим більше думаєш... лише знає, що виклюкуєть ся в голову; так немов ти або стоїш на якійсь дзвіниці, або хочуть тебе повісити...

АННА АНДР. А мені зовсім не було страшно. Я по просту бачила у ньому образованого, сьвітського, висшого чоловіка, а його уряд зовсім не був мені в голові.

ГОРОД. Ех, вже ви — жінки. Одно слово вистарчить, щоби вас зараз пізнати. Вам усе — дурниці в голові! От докине ні звідси, ні звідти слівце, тай на тім кінець... Чоловік у біді, його покарають, а вам се ніби в голові? Ти, мое серце, поводи́ла ся з ним так свободно, немов із першим-лішим Добчинським!

АННА АНДР. Що до того, то я раджу вам, щоби ви тим не гризли ся дуже. Ми теж знаємо... (поглядає на доньку).

ГОРОД. (до себе). Ет, що з вами балакати!... Що се дійсно за оказія! До сьої пори не можу охолонути від страху. (Вітворює двері і говорить). Мішка!

загрожено, а звідси застій в цілій державі. До сих справ належить пр. справа забезпечення робітників на случай нездібності до праці і на старість; даліше потрібна будова багато водних доріг у внутрі держави; є се дуже важною квестією і вимагаючою багато жертв. Населене, платяче податки, має право жадати, щоби побіч сповнювання своїх обов'язків супроти держави, могло також старати ся о власну будучність і добро своїх родин.

Всі наміри, що зміряють до матеріального і духового розвою держави, розбивають ся о межиусобицю народностей. Досвід поучив, що змаганя, які лише саме правитель-ство почало в цілі розв'язання сеї квестії, не довели до остаточного вислуду, що радше є потрібним законодавче поладжене сеї справи і що лише таке трактоване сеї справи дає поруку добрих і тривалих наслідків. Моє правління уважає взагалі вдоволяюче розв'язане язикової квестії так актом справедливости, як і державного.

Покладаючи довіру на проявленій всіма сторонами готовости до співділяння, правительство доложить всяких зусиль і старань, щоби тим скорше привернути загально бажаний лад і освободити державу від найбільших прикостей. Однак так само, як моє правління прикладає найбільшу вагу для поладження сеї справи, так з другої сторони оно є обов'язаним удержати ненарушену одноцілість мови в деяких сферах адміністрації. Се старий і випробований устрій.

Однак ніколи не можна досягнути позитивних результатів коли репрезентация народів нічого не робить. Здержане парламентарної праці може лише перетягнути та переробити або навіть зовсім заквешувати сповнене сих бажань які народам найбільше лежать на серці. Рівнож велику шкоду наносить безчинність парламенту королівствам і краям. Коли в будучім часі прийде до управління економічних відносин межи обома державами, то також потреба буде напруженої праці державної ради,

бо се є головною умовою обсто-ренню вдоволяючої умови. Моє око завжди звернене на добро всіх моїх народів, з їх щастя я беру своє вдоволене. Тому бажаю собі, щоби мої народи тішили ся посіданем своїх конституційних прав і признали, що спокійний, органічний розвій конституції лежить в інтересі розвою їх народного життя.

Утвердіть, панове, у свобіднім і братерським стремлінням такий мир, який відповідає потребам нашого часу і бережіть так, як вапні батьки се чинили, сеї достойної держави, яка всім своїм народам уділяє рівної охорони. Станьте для будучих поколінь світлим приміром, як можна поодинокі бажання погодити з добром загалу. Маю надію і віру панове, що провідною зорею всієї вашої діяльности буде почуте вашої відвічальности. Працуйте, а будете бачити довкола себе цілий робучий люд а благословенство Всевишнього спічне на праці всіх. (Оплески).

Перші загальні збори

товариства: „Руский міщанський Хор“ відбули ся для 5. н. ст. лютого в присутности 50 членів в кімнатах, що є власністю братства церковного съв. Тадея. Збори отворив голова комітету основателів молодого товариства, п. Власюк, а повитавши гостей, запропонував на голову ад. нос. п. декультанта Домомілю; п. Домоміля обнявши провід зборів, висказав, яке значіне має для міщанства новозасноване товариство, як воно повстало і як воно має поступати, щоби розвинуло ся як найліпше. По прочтання статутів приступлено до вибору виділу, до якого увійшли: п. Ігнат Власюк, як голова, п. Рудольф Суховерський, як заступник голови, п. Мих. Домоміля, як писар, п. Мирон Гундич, як дірігент, п. Дмитро Марко, як касиєр, п-на Марія Джурилюк, як бібліотекар, п-на Фодора Савчук, як касиєр а п-ні Вероніка Динюк і п. Людвіг Стрончевський, як члени виділу без функцій. В заступники виділових увій-

шов п. Кароль Робачек, п. Кароль Термена і п-ні Елеонора Грабчук. До контрольної комісії вибрано: п. Ів. Андрушка, п. Івана Харжевського і п-ню Данилевичеву. Опісля на черкнув п. Власюк в коротці, чим до сеї пори займав ся комітет основателів і відчитав присутним програму концерту, що має відбутися в неділю 10 н. ст. лютого в салі гімнастичного товариства. Програма концерту, ось яка:

I. Вступне слово. II Хор: „Було не рубати“ Січинського III. Деклямація: „Воскресни Боже“ Федьковича IV Хор: „Ой вербо, вербо“ Кумановського V. „Відчит“ на тему поеми Шевченка Гамалія VI. Хор-серенада: „Глибоким сном“ Шторха VII. Деклямація: „Наймит“ Франка VIII. Хор: „Чернець“ Богданського IX. Деклямація: „Учися дитинко“ Масляка X. Хор: „Ще не вмерла Україна“ Вербицького.

Дірігент доложив усяких старань, щоби концерт, як найліпше вдався, а проби є за порукою того що концерт дійсно удасть ся. По вичерпанню дневного порядку голова закінчив збори. Потім вписало ся яких 20 нових членів.

Знесене поединку в Англії.

Один визначний Англік запитаний з Австрії що до справи поединків в Англії і длячого стало ся так, що у англійським товаристві знесено цілковито двобій, відписав так:

Тепер зовсім не знаний у нас поединки і що більше — витворив ся такий погляд, що як би хто кого визвав на поединки, то попросту виставив би себе на сміх, так, що всі уважали би его за дурня, а визваному не зробило би се ніякої неслави, коли би поединку не преняв.

Так є у нас від 50 літ. Виправді уже 200 літ тому видано острі закони против поединків, але істнував він іще мимо того до половини 19. віку. Один з останніх, а може вже і останній поединки відбув ся в р. 1843 серед так сумних обставин, що власне ті обставини причинили ся до цілковитого знесення поединків. Бив ся полковник Фавчет з поручником Мойчо. Мойчо бив ся дуже неохотно, по мимо того, що був у високім степені обиджений і подразнений. Однак же аби після тодішніх прав не сплямити своєї честі, змушений був визвати противника.

Поединки відбув ся, Мойчо забив Фавчета і він власне покривджений і обиджений напатований зістав як переступник-убийця і зруйнував ся на ціле життя.

Ті страшні обставини і всякі їх консеквенції стали причиною великої сензації і князь (муж королеви Вікторії) постановив зі всіх сил виступити проти поединків. Нарадив ся з кн. Уеллінгтоном, який був начальним вождом армії англійської і запропонував ему, щоби постановити гоноровий суд, перед який мали офіцери вносити свої неспорозуміння і суперечки. Сю гадку предложено найвищим сферам армії і маринарки, які узнали єї за не зовсім відповідну. Проект кн. Альберта натрапив на такі перепони, що відкинено его, а натомість ухвалено опрацювати так звані воєнні артикули. У квітні р. 1848. виданий ось такий артикул: „Характер гонорового чоловіка вимагає і перепросити і дати відповідну сатисфакцію, коли кого обидило ся, або покривджено ся; а так само повинен і обиджений охотно прийняти вияснене і перепросити“.

Від того часу понав поединки у наску і морально став неможливим. Ото короткий нарис тих обставин, що в Англії положили кінець поединкам. Головним фактором у тій справі було то, що усі люди добре мислячі були поединкам абсолютно противні. Ся обставина підперла змагане кн. Альберта і остаточно причинила ся до сего, що его проект побідав, хоть у инший спосіб, як він думав.

Провідною гадкою руху против поединків була оборона жіночого пола. Видавало ся недорічністю, аби чоловік, що зістав обиджений, мусів іще наражати ся на небезпечність бути застріленим, або застріляти свого ближнього і через се стати злочинцем, або витиснути на своїй честі патно боягуза. Не той нечесний, хто боягуз, але той нечесний, хто уміє образити, а не хоче, чи не уміє перепросити.

Автор листу наводить даліше оголошені публично твори, що поправляють его виводи. Потому написав іще другий лист:

Що відноситься до поединків, то мало що можу додати до мого попереднього листу. Один з моїх приятелів, що служив у війську, потверджує власне мої погляди, що власне праводавство військового положило кінець поединкам. Дотичний параграф звучить:

„Всякий, хто поединкує ся, причиняє ся до поединку, в який небудь спосіб бере у ній уділ, або лагідно поступає зглядом тих, що поединкують ся, має бути відданий під військовий суд і у разі, коли ему переступство докажеть ся, має бути zdegradований... коли поединки покінчить ся смертю, має ся ту сторону, що зістала при життю разом із секундантами віддати під суд і має ся їх узнати винними убиства.“ Автор листу вказує на дотичні місця підручника устав військових і кінчить такими словами:

„Буде се інтересне, що діється, коли офіцер образить офіцера при свідках; коли одже той, що образив, не хоче перепросити. Іде справа перед воєнний суд; а як того, що образив признає ся винним, а при тім ходить о тяжку образу, то его degradують і виключають ся з війська. Такий систем має дуже добрі наслідки.“

НОВИНКИ.

Чернівці, 6. лютого 1901.

Непорозумінне, яке зайшло поміж п. Максимом Грушківичем, а п. Володимиром Войнаровським зістало залагоджене у добрий спосіб.

Чернівці 6. лютого 1901.

Предсідатель мирового суду:

Др. Ст. Смал-Стоцький.

Заступники Заступники п. М. Грушківича: п. В. Войнаровського: Орест Гамджак, Николас Левицький Езебій Ярошимський, Агнім Ковалюк, Олекс. Кобиляцький, Павло Шухевич.

В п'ятницю, 8. с. м. о пів до 8-ої год. веч. віділове засідане а о 8-ій год. проба „Боляна“.

Заклич поліцейських слуг, Свістунова і Держиморду: вони повинні бути недалеко десь коло брами. (Після недовгої мовчанки). Дивні настали часи: хоча би був уже який видний, а то худенький, делікатний — як-то пізнати, хто він? Військового все-ж таки розпізнаєш, як надіне одіве, так наче муха із повідрізуваними крильцями. а сей... Але чого він так довго сидів у гостиниці, та плів мені такі аллегорії та двозначні слова? Цілий вік думай, так не доглунаєш ся. Але вкінці таки подав ся. І то сказав більше, як треба... Пізнати, що молодий...

Десятий вихід.

ТІ-Ж і ОСИП.

(Всі біжать йому на зустріч, киваючи пальцями).

АННА АНДР. Ходи-но сюди, любчику!

ГОРОД. Те... те... що? що спить?

ОСИП. Ні ще. Іде рухаєт ся.

АННА АНДР. Слухай ти, як тебе кличуть?

ОСИП. Осипом, прошу пані.

ГОРОД. (до осипки і домки). Буде з вас! (до Осипа). Ну, що друже, дали тобі добре їсти?

ОСИП. Дали, дякую красенько, дали.

АННА АНД. Ану скажи: до твоего пана заїздять часом, я гадаю, граф, князі?

ОСИП (на боці). Що тут казати? Як тепер дали добре їсти, значить, потому іще ліпше нагодують. (Голосно). Еге, бувають і графи.

МАРИЯ АНТ. Серденько Осипе, який твій пан гарненький!

АННА АНДР. А що, скажи мені, Осипе, як він...

ГОРОД. Але-ж перестаньте, на милість Бога, перестаньте. Через такі дурниці лиш мені перешадаєте... Ну, що-ж, друже?...

АННА АНДР. А у який ранзі твій пан?

ОСИП. Ну... звичайна ранга...

ГОРОД. Ах, Боже мій, ви усе зі своїми глупими запитаннями! І слова не дадуть сказати про справу... Ну що, друже, як твій пан?... сердитий? Любить так поганьбити, чи ні?

ОСИП. Так, порядок любить. Все мусить бути йому під лад.

ГОРОД. Мені дуже подобаєт ся твое лице. З тебе, друже, видно добра людина. Ну, що...

АННА АНДР. Слухай, Осипе, а як твій пан там, ходить у мундїрі?...

ГОРОД. Буде із вас, цокотухи якісь! Тут важна справа... розходить ся о жите чоловіка... (до Осипа). Ну що, друже, ти мені дуже подобаєш ся. В дорозі не завадиш, знаєш, випити так от чаю хоть одну склянку, однако тепер студено, так ось тобі пару мідяків на чай.

ОСИП (беручи гроші). Дякую красенько, панови. Дай вам Боже доброго здоров'я, що змілосердили над бідним чоловіком.

ГОРОД. Ніщо, ніщо, я й сам радий. А що друже...

АННА АНДР. Слухай, Осипе, а які очі більше подобають ся твоему панови?...

МАРИЯ АНТ. Осипе, серденько! Який миленький носик у твоего пана!

(Даліше буде.)

Члени читальні „Народного Дому“ в Чернівцях зовуть зійти ся в суботу, 9. с. м. по вечері (о 8 год.) на нараду про реорганізацію читальні.

Приріст населення міста Чернівців представляє ся після остатньої конскрипції так:

в році	мешканців	більше як при попередній конскрипції	приріст у процентах
1869	33.884	—	—
1880	44.555	10.671	24.18
1890	51.997	7.442	14.31
1900	66.544	14.547	21.26

єї числа вказують, що число мешканців Чернівців через останніх 30 літ подвоїло ся, а найбільший приріст був у останнім десятилітті. Если до 66.544 „цивільних“ мешканців дочислимо еще військ, то покаже ся, що Чернівці можна справді назвати великим містом.

Напад. Дня 4. с. м. підсів ся Іван Рознованчук wraz з своїм сином Фердинандом на Осица Доганюка, служачого поштового при улиці Винної Гори, щоби его убити. Як Доганюк виходив рано о год. 4-ій до роботи, Рознованчук зі сином напали на него несподівано на фірці, розбили ему голову а коли Доганюк зачав кричати, напасники утікли. Доганюк обкороважений поволив ся до магістрату жадаючи увязнення винуватців, однак ему заявлено, що офіційна спить і немож его тепер будити. Причиною нападу було се, що Рознованчука видалили зі служби на пошту, а на его місце прийняли Доганюка. Заряджено слідство.

Кіцманська філія „Рускої Школи“ скликає сим збори своїх членів на вівторок, 12. с. м. 11 годину перед полуднем до хлопчачої школи в Кіцмані.

Перейшов батька. В Монахові, тій найславнішій і найпершій на світі резиденції не менше славного на весь світ баварського пива, розповідають собі таку подію, яка там приключила ся сими днями в королівській броварі. Сидить собі там якийсь панок, звисний в місті адвокат і пиволоб Б., та кличе околів півночи кельнерку і каже до неї. Каті, тільки я вам винен? — Ви випили 14 мас (баварська мас має трохи більше як 1 літру), отже належить ся 2 марки 89 феників. Пиволоб усміхнувся ся, задоволений сам з себе, і відзиває ся: А що, правда! Тільки нині тут ще ніхто не випив! — Чому ні? — каже на то кельнерка — остан в куті, на самім кінці, сидить якийсь, що вже випив 15 мас. — Що-о-о? А, то мущу подивити ся на него! покажіть мені того чоловіка. Адвокат пішов туди і побачив — свого сина! Втіха була велика; батько з сином стали обніматися і аж плакали з радости, і з тої втіхи пішли відтак разом на вино.

Ворожбит перед судом. В Новім Санчі відбула ся онді судова розправа против ворожбита Петра Хованського з Устя руского, за ошукаєство. Бернгард і Анна Ліхонь, селяне з Городка коло Грибова, подружили свою дочку Юстину з Іваном Олексевичем. По році суиружеского життя Юстина занедужала на нервовий розстрій і замешкала при родичах. Старий Ліхонь возив дочку до знахорів на Угорщині, тигав ся по різних містах Галичини але ніде не міг найти поради на недугу дочки. Вийши найшов ся лікар в особі ворожбита Петра Хованського. Він оглянув долоні і лице Юстини і заявив, що єї виділити, але се буде багато коштувати. На сам початок зажадав 50 К. потім 5 К. на ліки, одну корону на бідних і 5 ліків полотна, яке мав спалити о півночі, а вийши дістав ще хустку, аби єї кинути на улиці на краю села. Хто найде хустку, до того причепить ся недуга Юстини, а она виздоровіє. Коли Хованський почав лічити Юстину, зажадав ще 20 К. винагороди для себе і кільканацять корон на ліки Хованський купав, поїв і підкурював Юстину ріжним сілєм через кілька днів, а вийши вимагав ще трохи грошей у Ліхоня і більше не показав ся. Ліхонь доніс про се жандармерії, а та відшукала ворожбита і увязнила. Підчас судової розправи вийши на яву ще якийсь ошукаєство Хованського і трибунал засудив его на рік вязниці з постом що тижня і на заплачене відшкодовання. Засуджений принав вирок а Юстина як була так і в хора.

Подяка.

Виділ тов. „Зорі“ складає п. Вікторів Стрільчови сердечну подяку за дароване кільканацять книжок до бібліотеки товариства.

За виділ:

Н. Грабчук,
писар.

М. Югневич,
голова.

ПЕДАГОГІЧНИЙ ФЕЙЛЕТОН.

Свідомо (довільно) і михохітна чинність фантазії. Фантазія може ділати свідомо, нарочно, або несвідомо, як пр. в сні, в стані роздражненя і в душевних хворобах. Коли фантазія ділає нарочно і поводить ся ідеєю краси, а витвори своєї предсталіє в виді, що підлягає зміслам, то постають діла штуки. Маємо дві громади красивих штук. а) що впливають на око, іменно маларство, пластика, (різбярство, модельованя), архітектура і штука драматична; б) що ділають на слух, себто поезія і красномовство (реторика) і музика. Діла штуки оцінюють з огляду на зміст і що-до форми. Коли виїшна форма є навіть найзнаменитша, а зміст лихий, без вартости, то твір такий не є справдішнім ділом штуки — бо правдиві діла штуки відзначають ся добрим змістом і виїшеною формою і тим впливають убагородняючи на серце чоловіка. Фантазія ділає михохіть, коли свідомість затемнена. Се лучає ся пр. а) в сні; снімо найчастіше, нім пробудимо ся і в півсні. Зміст сну залежний від змісту думок в протягу дня, крім того впливають на него ще й деякі фізіологічні і ергалічні причини; б) мара на ніч, в роздражненю є також вислідком несвідомої чинности фантазії, — тоді снують ся преріжні думки, часто й найдивачніші образи, що прибирають многі види майже дійсні і вводять в обман; в) в душевних хворобах бере фантазія верх над розсудком і творить ріжні дивогляди, що мучать і переслідують хорого (меланхолія, фісція, манія переслідування і т. д.).

6. Думанє, понятя, осуди, висновки, розсудок.

Злуку виображінє з огляду на зміст називаємо думанєм. Наука, що займає ся правилами думаня, зве ся логікою; она є відрубного наукою, однак опирає ся на психологію і становить властиво єї галузь. Думаючи, творимо понятя, осуди і висновки.

Споріднені виображіня пригадують ся легко після правила схожости. Коли порівнаємо їх із собою, то спостережемо, що деякі ознаки всім спільні і що ті ознаки є сущні, а иньші ознаки ріжні у ріжних виображінєх є тільки припадкові. Зібравши головні ознаки в нові загальні виображіня, творимо понятя. Так пр. доходило до понятя дерева, коли порівнаємо всякого рода дерева як яблуні, груші, дуби, буки, сосни, ялиці і пр.

Творячи понятя, сповнає душа чотирократну чинність:

1) відновлює споріднені виображіня (репродукція), 2) застановляє ся над ознаками спільними і ріжними (рефлексія), 3) відриває, себто відкидає ознаки припадкові (абстракція) і 4) сполучує ознаки сущні в понятя (комбінація). — Таке понятя можна би назвати виображінєм відорваним, або також і виображінєм загальним в протиположеню до виображіня зміслового, поодинокого погляду. Понятя є висішим виображінєм.

Сполученє двох виображінєх, що висказує, який між ними є стосунок, називає ся осудом. Виїшний вид осуду є реченє: пр. Бог всемогучий.

Осуд, що є висновком двох або й більше иньших осудів, називає ся висновком, а чинність душі, що добуває висновки, звано, вишненєм (заключенєм) пр. Всі люди смертні. Я чоловік. Отже: я смертний. Або: злочини каригідні; кривоприсяга є злочин, отже: кривоприсяга кари гідна.

Здібність, творити понятя, суди і висновки (заключення) звано розсудком.

7. Ідеї, розум.

Виображіня постають в душі на основі спостережінєх. Із споріднених виображінєх творимо понятя. Одні і другі відповідають дійсним предметам. Однак можемо придумати такі понятя, що їм ніякий дійсний предмет докладно не відповідає. Таким чином можемо на пр. уявити собі таку школу, до котрої ходять виключно діти фізично, душевно і морально здорові, в котрій уживають найліпших способів науки і найліпших средств наукових, в котрій працюють найліпші учителі, що є взірцем з огляду на їх характер і їх педагогічну і дидактичну здібність: така школа могла би сповнити зовсім своє виховавче і наукове завданє. Таку під кожним зглядом совершенну школу можемо собі тільки поду-

Хто ще календарі товариства „Рускої Бесіди“ на рік 1901 не розпродав, зволить як найскорше їх звернути.

Заряд друкарні тов. „Рускої Ради“ в Чернівцях.

Не забувайте
НА
НАРОДНИЙ ДІМ

мати, вона буде тільки взірцем, до якого дійсна школа стреміти може і повинна.

Таке виображінє предмету совершенного, взірцевого, яким він бути повинен, називає ся ідеєю. Ідеї творимо подібним способом як понятя. Ідея є найвисішим і найсовершеннішим душевним твором.

Вираз школа може протє означати річ в троянім розуміню. 1) Як виображінє о такій школі, якою вона представляє ся, без огляду на те, чи вона добра, чи зла, чи вона відповідає своїй задачі, чи ні; 2) Іко понятя о школі, що дійсно посідає ознаки науково-виховавчого закладу; 3) на остаток яко ідея школи такої, якою вона з огляду на свою ціль бути повинна.

Ідея а ідеал. Скоро ми пр. витворили собі в душі ідею доброго учителя, а знайшли особу, котра сій ідеї відповідає (пр. Пестальці) то маємо ідеал, що відповідає ідеї. Ідея є протє понятєм взірцевим, а ідеал взірцевою постаттю (здійсненєм ідеї). Люди, що на якім-будь полі ділання допровадили до високого степеня совершенства, стають ся ідеалом для грядучих поколінь.

Правдиві діла штуки представляють якусь ідею в совершеннім виді змісловім. Звичайно вибираємо собі в житю за ідеал нашого стану знатного мужа, котрого стараємо ся наслідувати. Найвисішим ідеалом для учителів повинен бути Ісус Христос, що був найзнаменитішим учителем і вихователем людскости.

Поділ ідей і ріжні їх роди. До кожного понятя можу собі утворити відповідну ідею: отже кілько понятя, тільки й ідей. Так пр. можу собі утворити ідею рожі, ідею чоловіка, ріди, держави і пр., наколи єї понятя уявлю собі в совершеннім стані. Всі ті ідеї можна підчинити під три найвисіші ідеї людского ділання, себ-то під ідею правди, ідею добра і ідею краси.

Ідея правди є керманичкою нашого думаня. Наша жадоба знаня аж тоді заспокоєна, коли відкриємо правду, значить, коли наші гадки і понятя схожі із сущностю предметів. Ідеї, що кермують думанєм, називають ся ідеями теоретичними. Ідея правди є ідеєю теоретичною.

Ідея добра є керманичкою наших жадоб і наших діл. Наше сумління аж тоді спокійне, коли наші діла годять ся з найвисішим правилом морали. Ідеї, що кермують нашою волею, називають ся практичними ідеями. Ідея добра є ідеєю практичною.

Ідея краси є керманичкою у виконаню всяких наших діл, чи то праці ручної чи душевної. Виїнні предмети і діла наші задовольють нас тільки тоді, коли їх виїшна форма схожа з понятєм краси і коли в них є якась глибока провідна думка. Ідею краси можна назвати ідеєю естетичною.

Всі ті ідеї лучать ся в ідеї Бога, яко єстві найсовершеннішим, наймудрішим, безначатім і безконечнім, остаточній причині вселенної.

До ідей практичних, що кермують волею, належать ще отєї ідеї, що повинні просвічувати учителям і вихователям в їх виховавчій праці над усовершенєм вихованця:

1) Ідея моральної свободи; 2) ідея совершенства (здібність безнастанного усовершеня і змаганя до перовозору совершенства, себ-то до Бога); 3) ідея житливости або чистої, безінтересної любви ближнього; 4) ідея права (оборона одиниці перед самоволею иньших одиниць, визначенє кождому его прав і обовязків супроти сусільности); 5) ідея справедливости і відплати (покута за проступки против законів). Здібність, творити ідеї, звано розумом.

Ідея простору; ідея часу. Застановляючи ся над предметах, що підлягають зміслам, над їх величиною, положенєм супроти иньших предметів, і усеваючи всілякі їх знамена а в кінці іматерію, — а полишаючи їм тільки простір, ними занятий, доходимо до виображіня необмеженого і безконечного простору. Застановляючи ся над подіями в історії людскости, що діями ся давніше, що діють ся нині і колись діяти ся будуть, доходимо до виображіня безмежного і безколичного часу. Виображіня простору і часу є творами чисто душевними, що не підлягають зміслам, бо все, що підлягає зміслам, існує в просторі і в часі, тому й називають ся єї виображіня чистими ідеями.

(Далше буде).

Перша буковинська

спеціальна ро- бітня обуви

ІВАНА ДІКА,

що скінчив промисловий курс в ц. к. технологічним промисловим музею у Відні
улиця Руска ч. 11. Чернівці

Відважує зайняти шановний П. Т. Публиць, що виготовлює всякого рода обуви для мушкетерів, жінок і дітей а то після найновітніших фасонів як: черевки гладкі, та в виді острокопчастим в ортопедичним апаратом і в обляженім приладом до вигідного поручування.

Через ношені моїх черевки зникають рейчас нагнітки та всякі нарости на ногах. Доброго і солідного працюю, такою обслугою буду старати ся здобути собі вдоволені цінних замовлень.

З поважанем.
ІВАН ДІК,
спеціальна робітня обуви.

Поодинокі черевки виготовлює ся тільки з заграничних шкір.

ДРУКАРНЯ

„РУСКОЇ РАДИ“ в Чернівцях,

ул. Петровича ч. 4.

має на складі отсі видання:

Bestrebungen der Rumänen др. Смалъ-Стоцкого	1.50	кр.
Буковинська-Русь др. Смалъ-Стоцкого	1.20	"
Листи з пекла Осипа Шнитка	20	"
Людина, Ольги Кобилянської	40	"
Царівна,	1.20	"
Некультурна	20	"
Природа	20	"
Покора	70	"
Твори, Юрія Федьковича I. том.	1.—	"
Чума горіла, Омелян Попович	20	"
25 повісток	10	"
Хлопці-садівники	20	"
Цісар Франц-Йосиф I. Омелян Попович	10	"
Образки з природи, Іван Синюк I. і II. том. по	5	"
Бесіди про часи козацьки	75	"
З села, Богдан Лепкий	20	"
Гадки про потреби Українців	15	"
Сина книжочка, в дуже гарній оправі, В. Стефаник лист	70	"
Приказки, книжочка для веселих людей, Ів. Данилевича	8	"

На пересилку треба долучити 5 кр.

Найдешевше місце закупна

доки стане засобу.

2.20 зр. коштує	кешенковий годинник, нікльовий, анкер, ремонт, разом з посрібленим франц. ланцюшком і етуї.
4.65 зр. коштує	правдивий срібний годинник ремонт, разом з посрібленим ланцюшком і етуї.
4.90 зр. коштує	правдивий срібний дамський годинник ремонт, з посрібленим англійським ланцюшком і етуї.
11.50 зр. коштує	правдивий 14 каратовий золотий годинник ремонт, з атласовою коробкою і гарним ланцюшком.
За кожний годинник гарантує ся 3 роки.	
1.50 зр. коштує	правдивий 6 карат. золотий перстень з елегантським камнем.

Розсилає ся за післяплатою або гроші наперед. Річи не до внодобы можна до 8 днів звернути і дістати гроші назад, отже нема різика.

Brüder HURVIZ,

Exporthaus, Krakau Stradom Nr. 17.

Богато ілюстровані каталоги годинників, формітур, золотих, срібних і з хінського срібла товарів по малій ціні — gratis i franco.

Шукає ся агентів.

Хто замовить, дістає дармо альбум з 15 карток з видами Кракова.

Рік заснованя 1892.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

ДНІСТЕР

перше і одинокє руске Товариство асекураційне, обезпечає будинки, уряджене домашнє, скот, господарські знаряди, збіжжє в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шкідливых огневиых.

Стан фондів гваранційних з днем 31-го грудня 1899 вносьть :

Фонд резервовий	245.814	кор.	52	сот.	} 486.145 кор. 92 сот.
Резерва премій	148.480	"	—	"	
спеціальна	1.624	"	80	"	
Фонд основний	72.000	"	—	"	
еміригальний	18.166	"	60	"	

Тарифи „Дністра“ дуже умірковані, услівя обезпечень користні, а шкоди ліквідують ся безплатно. До кінця 1899 року вносили виплачені шкоди 1.669.565 кор. 38 сот. Поліси „Дністра“ приймає Банк краєвий при позичках гіпотечних.

На жите можна обезпечитись ерез „Дністер“ в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає найкористнійші услівя, преставляє своїми фондами найбільшу гваранцію і видає поліси і квіти в рускїм язичі.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“, стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою, уділяє позички за оплатою 5 1/2% і 1% додатку на кошта адміністративні зайнтабуляцією або порукою двох відповідних ручителів, до сплати в ратах на 3 до 10 літ і приймає вкладки до опроцентования від членів і третіх осіб по 4%. Уділ членський вносьть 50 кор., вписове 2 кор. Членом бути і позичку дістати може тільки член обезпечений в „Дністрі“. Інформації уділяє Дирекция листовно.

Зголошення о уділені агенцій в окрестностях де нема близько агентів „Дністра“, приймає ся. „Дністер“ виплатив агентам по конець 1890 р. провізії 216.714 кор.

Львів, Ринок ч. 10. (дім „Просвіти“).

Для шкіл народних
вийшли цілком нові друки
можна получить в

Друкарні „Рускої Ради“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 4

котрі суть:

Каталоги, Classen-Buch, Wochenbuch, Повідомлення шкільні, Schulnachrichten, Lehrerkataster, Schulkataster, Inspectionsbericht, Jahresausweis, Schulversäumnissausweis, Сьвідотва відхідні, Gestionsprotokoll, Quittungen, Сьвідотва увільнення, фреквентацийні, Frequentions Zeugnis, Schulmatrik, Inventar Katalog der Schüler Bibliothek, Competenten-Tabelle, Qualifications-Tabelle, Aufforderung zum Schulbesuche, Завізнє, Auszug aus der Schulbesuchs-Tabelle; також друки і книги для кас райфайзейских усе викінчене на добрім папері дуже гарним друком і.

дешевше як де инде.

Найліпші

МАШИНИ ДО ШИТЯ

є так звані обручкові (Ringschiffchen).

Сї машини йдуть дуже легко і надзвичайно скоро (2000 штихів на мінуту). Сї машини мають приряд до гафтованя і приряд до острєня голок та ножиць. Окрім сих маю ще найновітні машини для шевців, кравців, римарів і такі, що шиють для потреби в перед і взад.

За кожду машину гарантую 5 літ.

Продаю за готові гроші і на виплат дешевше як всюди, хто невірить найпереконає ся.

В. Данилевич

машиніст

бровари Штайнера ул. Двірцеа ч. 21 в Чернівцях.

Виходить в Чернівцях
що середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція:
вулиця Петровича ч. 2.

Рукописи повертає ся лише на попереднє
вастережене. — Рекламанці неопечатані
вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10 "	— "
на чверть року	5 "	— "
на місяць	1 "	70 "

Поодинокі числа коштують 16 сот.

Передплата і належність за інсерата
платні в Чернівцях.

Голоси про тронову бесіду.

О скільки мож судити з дотеперішних голосів преси — тронна бесіда, коли взагалі кого небуль вдовольнила, то тільки одних Німців. З німецьких дневників тільки один N. W. Tagblatt закидає промові брак всякої закраски і пише, що она нікому не пикує, нікого не зворушує а до всіх усміхає ся. Інші німецькі дневники висказують своє вдоволене з уступу, в котрім говорять ся о конечности полагодження національних спорів законом, як се було жаданем Німців. N. fr. Presse вітає симпатично той уступ, котрий відносить ся до тривалости конституції і до заграничних справ. Натомість висказує вдоволене з причини, що уступ о національних спорах не досить виразний. З великим вдоволенем вітає промову консервативний Vaterland і уважає її за доказ, що правительство розуміє потреби часу і свою задачу. Промова — каже — виняє все те, що могло би заострити ситуацію і теперішній спір, а стараєсь улекшити сторонництвом вступлене на дорогу парламентарної праці. Провінційна німецька праса хвалить промову за те, що она обіймає таку багату програму узгляднюючи різні економічні справи. Спеціально хвалять Німці намір правительства: звернути справу языкову на дорогу парламентарного законодавства. Навіть крайно радикальна Ostdeutsche Rundschau — хоч не вірить в успіх — пише, що промова під взглядом змісту і форми

користно різнить ся від давніших промов.

Берлінські часописи висказують ся про тронову промову дуже прихильно. Berliner Tagblatt підносить як найважливішу її прикмету то, що она розвіяла поголоски о мінімім заведеню в Австрії абсолютизму. Voss. Ztg. добачує в престольній промові узгляднене бажань австрійських Німців. Англійська Morningpost обговорює престольну промову дуже прихильно як акт політичного розуму, а рівночасно як доказ великодушности Цесаря Франц-Йосифа, котрий своім народам повинен служити взірцем. Німецька Bohemia називає престольну промову незрівняною що до укладу, але в політичних уступах она не вдовольнить ні правих, ні лівих. В частині, в котрій обговорює ся справу языкову, можна її назвати промовою „вільної руки“. Натомість економічна програма найде у всіх сторонництв лиш голос похвали.

Ческа праса висказує ся про тронову промову менше симпатично, а то як раз з причини тих уступів, котрі подобали ся німецькій прасі. Politik пише, що загальне вражінє тронної промови не є дуже некористне однак оно не дозволяє Чехам зійти з резервового становища. Промова передовсім є без краски і обіймає багато непотрібного. Однак взагалі її тон не є провокуючий. Програма промови не є можлива до переведення, бо правительство представило програму вимагаючи цілого століття часу. Головною хвилює є тон промови, як би в парламенті панували нормальні відносини. Давне також се, що

правительство, котре розв'язало палату, що мала більшість охочу до праці, нічого тепер не згадує о конфігурації сторонництв.

Narodni Listy пишуть, що уступ о языковій справі коштував багато борб в кабінеті і носить ціху компромісу. Славян немилу вразило се, що правительство перший раз виразно не згодило ся на языкову рівноправність і піднесло, що німецький язык під певними взглядами повинен мати привілей над іншими. Однаково політичною гадкою Кербера при укладаню промови було се, аби Німці всі свої бажання могли вичитати між стихами. Narodni Listy так реасумують свій погляд: „Нас, Славян, болить і разить се, що кабінет Кербера в тронній мові не згадує о законодавнім задоволеню свободи для всіх народів, а за те ad captandam benevolentiam Німців, послугує ся старими фразами і маркує одноцілість языка в деяких областях державної адміністрації“.

Ceska Demokracie і Pravo Lidu передбачують по престольній промові заострене ситуації. Lidove Noviny ударають дуже остро на промову, закидаючи їй, що була редактована виключно в німецькій душі. Дневник заповідає сильну опозицію Чехів против правительства і панахуючої системи.

Орган ческих реалістів Cas, висказує вдоволене з того, що в промові покладено такий притиск на удержанє конституції і розвіяно всякі побоювання під тим зглядом.

З польських дневників — Nowa Reforma не вдовольнена з причини неясности деяких, дуже важних уступів тронної промови, котрі у

всіх парламентарних сторонництвах будять поважні рефлекції. Поручено тут — пише Reforma — гадку змайстрованя законодавчою дорогою якогось поправного видання § 14. Сесю гадку висловлено не виразно і двозначно. Рівночасно мають бути скріплені і адміністративна власть і репрезентация держави. Чи се можливе? Так само загадочні звороти о реформі регуляміну посольської палати. Чи правительство хоче палаті накиннути новий регулямін, чи буде ждати, аж парламент сам его ухвалить? Тронна промова так змішала компетенцію репрезентативного тіла з компетенцією правительства, що тяжко віднайти і перевести між ними певну границю. Reforma твердить, що кабінет Кербера не передержить наслідків престольної промови і в найблизших днях упаде.

Slowo Polskie так само як Reforma крутить носом з причини неясности деяких уступів тронної промови, але впрочім оно з неї дуже вдоволене. Спеціально одушевлене тими уступами, котрі говорять о конституції, о її дальшій розвою, бо они мають дати нам певність, що правительство не гадає робити з конституцією ніяких експериментів після рецепти реакційних сторонництв; тронна промова рішучо заперечує поголоски о державних атентатах, о повороті до абсолютизму. Хто знає історію Австрії і її конституції — пише Slowo Polskie — той признає, що тронна промова з 1901 року лишать ся історичним актом політичним.

Цілком инакше висказує ся про тронову промову Kurjer lwow-

МИКОЛА ГОГОЛЬ.

РЕВІЗОР.

Комедія в пяти діях.

(Далі.)

ГОРОД. Та бо кивьте вже раз, дайте мені... (До Осипа). А що, друже, скажи мені: на що більше пан твій звертає увагу... себ-то, що йому в дорозі більше подобаєт ся?

ОСИП. Любить розглянути, що де діється... Але наді все любить, щоби його добре приймали, щоби погостили його добре...

ГОРОД. Добре погостили?

ОСИП. Так, добре погостили. — От що я, я кріпак, а він дивить ся, щоби і мені було добре. Йй Богу. Бувало, заїдемо денебудь: „А що, Осипе, добре тебе погостили?“ — „Лихо, ваше високоблагородне!“ — „Е“, каже, „се Осипе, не добрий господар. Та“, каже, „нагадай мені, як приїду вдруге сюди“, — „Га“, думаю собі (махиючи рукою), „Бог із ним! Що я, простий чоловік...“

ГОРОД. Добре, добре! Умієш відповідати. Там я тобі дав на чай, так ось іще поверх того на бублички.

ОСИП. За що така ласка, ваше високо-

благородне? (Ховає гроші). Хвба вже виню за ваше здоров'є.

АННА АНДР. Прийди і до мене Осипе, і я тобі не пожалую.

МАРИЯ АНТ. Осипе, серденько, поцілуй свого пана. (Із другої кімнати чути легкий кашель Хлестакова).

ГОРОД. Те... те...! (стає на пальці; розмова провадить ся на пів голосно). Най вас Бог боронить кричати! Забирайте ся! Буде із вас...

АННА АНДР. Ходімо, Марусенько! Я тобі скажу, що я замітила у гостя... Але про се ми лиш обі можемо знати.

ГОРОД. Ну, що ви вже там наговорите! Я гадаю, що як увійдеш, та послухаш, так зараз вуха позатикаєш (звертаючись до Осипа). Ну, друже...

Одинадцятий вихід.

ТИ-Ж, ДЕРЖИМОРДА і СВИСТУНОВ.

ГОРОД. Те! Як ті лабати медведі стукать чобітьми. Так валить ся, немов хто сорок фунтів скидав би із фіри! Куди вас чорт несе?

ДЕРЖ. Був наказ...

ГОРОД. Те! (закриває йому рот). Як та ворона крикає! (передражнює його). Був наказ! Так немов із бочки реве! (до Осипа). Ну, друже, ти їди, приго-тов там, що потрібне для пана. Ви-

магай усього, щоби ні було дома. (Осип відходить). А ви — стояти на рундучі і ні кроку з місця! І нікого чужого не впускати, головню-ж кушів! Як хоть одного із них впустите, то... Як лиш побачите, що хто іде з просьбою, а хоч би і не з просьбою, або подібного хоча на такого, що хоче подати на мене просьбу, то просто за ковнір і за двері! Так його! Гарненько! (показує ногою). Чуєте? Те... те... (Відходить на паллях вслід за поліцаєм).

Четверта дія.

(Та сама кімната в домі городничого).

Перший вихід.

(Осторожно, майже на пальцях входять: Суддя, куратор шкільний, поштар, шкільний директор, Добчинський і Бобчинський. Усі одіті у парадні одімя, урядники в мундірах. Гознова веде ся на пів голосно).

СУДДЯ (устає і сідає у вікресло). Зми-луйте ся панове, ставайте скоренько у колесо! І передовсім лад заховуйте! Бог із ним: і до царського двора їздити, і царську раду за ніс водити! Лагодьте ся немов до війни! Ви Петре Івановичу, зайдіть з того боку, а ви, Петре Івановичу, станьте собі тут. (Добчинський і Бобчинський за-

скакують на пальцях до вказаних їм місць).

КУР. ШПИТ. Нехай там буде собі, що хоче, Аммосе Федоровичу, — а нам треба би такі щось робити...

СУДДЯ. Але що власне?

КУР. ШПИТ. Ну, звісно, що...

СУДДЯ. Ну, так хоч би навіть ухати йому...

КУР. ШПИТ. Небезпечно... Ще до лиха розсердиться ся, розкричить ся. Се ж царський чоловік. А може так під покривкою складок з боку дворянства на який небудь паматник?

ПОШТАР. Або так: „ось, мовляв, прийшли поштою гроші, та не знати кому віддати“.

КУР. ШПИТ. Ви дивіть ся, щоби він вас поштою не відправив у далекі сьвіти... Слухайте: у добре устроєній державі так не робить ся... По що нас тут цілий ескадрон? Познакомлювати ся слід по одному, так в чотири очі і того... як там його — щоби і уха не чули. От як діється серед добре устроєної суспільности! Вперед, Аммосе Федоровичу, починайте!

СУДДЯ. Та вже ліпше починайте ви. У вашому заведеню достойний гість снідали.

КУР. ШПИТ. Як так, то вже ліпше за-

ski. Він пише, що промова вдово-
лила хіба одних тільки Німців і
клерикалів. Ціла-ж Галичина зов-
сім не має причини бути вдоволе-
ною з тої промови. Промова зга-
дує, що „горожанські свободи ста-
нули на сильних підставах“ — от-
же чи у Відні не знають, як в Га-
личині переводять ся вибори? Як
супротив того розуміють уступ,
що „користний вплив конституцій-
них уряджень дав ся відчутти на-
віть і в громадах; основні закони
суть дорогою і цінною власністю
моїх вірних народів“? Нехай пан
Кербер зверне увагу на удокумен-
товані фактами протести проти га-
лицьких виборів. До Галичини не
дадуть ся також віднести уступи
промови, в котрих говорить ся о
користній діяльності соймів крає-
вих, о упорядкованю краєвих фі-
нансів, о розвою просвіти в краю.

НОВИНКИ.

Чернівці, 8. лютого 1901.

Его ексц. президент краю барон
Бургінбон виїхав на кілька неділях до
Відня.

Впроесв. митрополит Чуперкович
виздоровів і обняв провід в консисто-
рії. Вчора, в день св. Архадія, відслу-
жено в катедрі богослуження за здоровле
митрополита а відтак складало духо-
венство вітання.

Нема конкурсу на парохі в Непо-
ловіцях і Горішніх Станівцях, хоч вони
опорожнені вже далі два роки; видно,
так комусь в консисторії того треба.

О парохію в Ленківцях убивають
ся знов Волохи; припала їм мабуть до
смаку руска коровиця, з котрої померший
Волох надів тільки молока у волосі
дійниць яничарам на поживу. Жадаємо
від правительства, що дає презенти на
єго руску парохію, священика-Русина.
Від консисторії не надіємо ся справед-
ливості, там все остало, як бувало.

Бук. посли до ради державної не
сформували „Бук. клубу“ а згодили ся
тільки поступати спільно в справах еко-
номічних краю. От і вся їх злука, впро-
чим розлетіли ся на всі чотири вітри і
пильнувати муть окремо своїх національ-
них і инь. інтересів. Волохи, всі п'ять,

відновили свій волохський клуб під про-
водом маршалка Лупула. Німець Скедль
та жид Розенцвайг приступили до по-
ступового клубу німецького, куди має
вступити і жид Штраухер. Николай Ва-
силько заложив з Романчуком і під его
проводом „руський клуб“, до которого
належать і прочі три рускі посли „опози-
ційні“; які воля опозиційні, видно із
їх злуки з Васильком. Посли Пігуляк і
Богосевич не вступили ще до жадного
клубу. Всікі заходя злучити всіх 10 ру-
ських послів в один клуб, розбили ся о
упертість руску; Русинів не навчила ще
біда розуму, та мабуть вже й не на-
учить.

Звірська мачоха. З Рашева доно-
сять: Зелізничний слюсар в Рашеві, Дзюр-
ка, вдовець і батько трох дитин, оже-
нив ся другий раз з 20-різколітньою дів-
чиною Анною Шелига. Та жінчина
звучала ся в страшний спосіб над бід-
ними сиротами, біла їх і морила голо-
дом, так, що діти вибирали з жидівських
помий кусинки бульби і хліба, аби по-
живити ся. Недавно занедужав 5-літній
хлопець і не міг проковтнути страви.
За те збила его мачоха і викинула до
сінній майже нагого. Звідтам взяли его
сусіди-жиди до свого мешкання, огріли,
поживили трохи і віднесли відтак до
мачохи та виганьбили її за таке звір-
ське поведене з дитями. З мести побіла
она в страшний спосіб дитину, а відтак
всадила до студеної води і так довго
держала в тій воді, доки аж дитина не
умерла. Її сусіди чула криз стіну, як
дитина коначучи о щось їй просила, а
та закричала на неї: „гавкай голосній-
ше, бо не чую!“ — Звірську мачоху а-
рештовано. Переслухані свідки зізнали,
що она звучала ся над дитями в най-
страшнійший спосіб.

Взірцевий шпиталь. До одеського
шпиталю прийшов дня 29. марца 1900.
р. недужий одеський міщанин Михайло
Мастеренко і по році тяжкої болізни по-
мер там наглою смертю. Однак при
секції показало ся, що обставиною, яка
прискорила его смерть, було шість зло-
маних ребер. Свідство виказало, що слу-
жачий Михайло Понебут, переносючи
хорого до ванни сам, хотів після при-
пису повинно виконати се двоє служач-
чих, нустив его і до краю ванни наїве-
рному тане ушкоджене. За єго неосто-
рожності, яка потягнула за собою смерть
чоловіка, засудив суд дня 29. сінця с. р.
винувника, признаючи лагодячі обста-
вини, на 3 дні поліційного арешту і
церковне покарання після осуду церков-
ного начальства. Дивно лагідний засуд!

Дальматинський мантий а богата
сторожника. Дня 1-го с. м. шез з Відня
чоловік, котрий називав себе „дальма-

тинським властителем більшої поєдності“,
а котрий витуманив від жінки, котрій
обіцявав, що оженить ся з нею, 24.000
кор. Чоловік той називав ся Йосиф Ту-
рина і походить з Яблянча в Хорватії,
а пошкодована є сторожника Анна С.
Турнина пізнав ся зі сторожикою ще в
1898 р. Хоч жонатий, говорив він, що
він вдовець і що має велику маєтність
на однім з дальматинських островів, та
що хоче знов оженити ся і сподобав
себі Анну С. Сторожика все ему вірила
і за кожний раз давала ему гроший,
скоро він лиш того зажадав; їй здавало
ся, що она вже властителькою поєдності
на дальматинським острові. Давала ему
гроші на піднесене господарства, на за-
купно виноградників в Дальматії а на-
віть справляла ему в дарунку одне, бі-
ле та всілякі дорогі подарунки. Досить,
що Турнина витуманив в той спосіб від
сторожики 24.000 кор. та був би може
ще й дальше туманив, аж сторожика
переловила лист правдивої жінки Тури-
ни, котра є крамаркою в Яблянчї. Аж
тепер побачила она, що дістала ся в
руки мантий і дала знати на поліцію,
але Турнина шез тимчасем з Відня без
слідду.

Понаяв ся. З Аляски, того краю
золота, вжитого майже вічними ледами
і снігами, доносять про подію, котра
як би вишита була з якої із фантастич-
них повістей славного нині англійського
писателя Конана Дойла. Може рік тому
назад вибрало ся двоє молодих людей,
чоловік і жінка, родом Данці з малого
міста Макваз до Аляски, щоб там як
і багато інших шукати золота. За про-
водиря взяли они собі якогось Джіма
Янзена, сина якогось данського коваль-
ника золоті і Індіанки, котрий живучи
в пустих сторонах як дикий, зробив ся
був дуже лютим чоловіком. Таким, що
всі его уникали і бояли ся его. За кіль-
ка місяців вернув Янзен сам назад. Де
поділо ся молоде супружество, з котрим
він був вибрав ся, о тім він не говорив,
а люди бояли ся розпитувати его, що
з ним стало ся. Впрочім то в тамош-
них сторонах не першина була, що
якісь люди пропадали без слідду, отже
ніхто тим так дуже не інтересував ся.
Одного дня пішов Джім Янзен на збори
так званої „армії спасення“ (товариство
котрого члени проповідують тверезість
і моральність серед найнищих і най-
послідніших клас суспільности). Здаєсь,
він пішов туди, щоб там викликати
якусь бурду. Та стало ся инанше. По
проповіді прийшов він до священика,
і з плачем впаав ему до ніг, та просив
прощення за свої гріхи та висповідав
ся щиро зі всего. Він розповів, що пер-
ед кількома місяцями, на снігових по-
лях Аляски, убив молоде супружество

і обрабував его, а тепер готов охотно
піддати ся справедливій карі за то.
Провідник порадив ему ставити ся у
судії, а він так і зробив. На другий
день повели его на то місце, де він
убив тих людей. Хоч глибокий сніг няра-
вав пусті поля, Джім все-таки міг до-
кладно показати місце свого злочину,
а коли там розгорнули сніг, знайшли
два труни. Коли Джіма привели назад
до міста, люди, в тім переконаню, що
він поклав ся, хотіли увільнити его з
арешту, але він тому спротивив ся, і
казав, що сам хоче притерпіти справед-
ливу кару. При переслуханю признав ся
він до всего. Навіть не старав ся він
оправдувати ся, лиш казав до судії:
Брате мій, я признав ся до всего; роби
тепер своє! — Коли ему оповіщено
вирок смерті, вислав судія писемо до
президента Мек Кінлаї, в котрім описав
щирий жал Джіма. — Не було би від-
повідним — писав судія — карати
смертю того чоловіка, котрого щирий
жал зробив глибоке вражінє на ціле
населєне Аляски; прошу длятого прези-
дента, замінити кару смерті на дожи-
зненну в'язницю. Мек Кінлаї так і зробив.

Сніговий хмаролом. Властитель фаб-
рики Фльоршїц з Айсельд в Турингії
видів дня 26. сінця о 3 год. м. по по-
лудни дуже рідке з'явіще — сніговий
хмаролом, о котрім подав звістку до
газет. Магдебургська газета так опише
се з'явіще. Коли фабрикант їхав з Гай-
бїш до Найштадт коло Кобурга захопи-
ла его страшна заметіль снігова спо-
лучена з блискавками. Підчас коли сні-
гом мело найсильніше, настала нараз
якась дивна тишина, а фабрикант і ті,
що сиділи з ним на возі, побачили зі
страхом, що на яких кількохот кроків
перед ними зробила ся ніби величезна
стіна снігова, що сунула ся звідкись
з гори а рівночасно і з незвичайною
скоростю підсувала ся до воза. Коли
стали неспокійні і почали дрожати, по-
спукали голови і не хотіли рушити ся
з місця; втікати годі було. Тишенє
воздуху, яке се з'явіще викликало, було
так величезне, що мало не роздушило
віз і людей і на хвилину там не дало
їм дихати. Так зробило ся темно, що
здавало ся як би вже настала послїдна
година. На раз знову роз'яснило ся. Як
би якась невидима рука підняла мур в
гору і він шез не знати куди так само,
як і не знати звідки прийшов.

Злочин все вийде на верх. Ще
в 1892 р. шез був деєс дебренський
урядник банковий Дезидер Фрїд при-
належний до Шієльмед, лишивши жін-
ку і четверо дрібних діточок. Вей захо-
ди жінки, щоб его відшукати, показа-
ли ся безуспішними. Отже минушого
місяця був в Дебренїй властитель гос-

чинати Луді Лукичу, як просьвітте-
леви молодіжї.

ШКІЛЬ. ДИР. Ні, я ніяк не можу, па-
нове, ніяк не можу. Я, признаю ся,
так вихований, що, як лиш хто одним
чином вищий заговорить до мене,
мені прямо душа немов деєс підїваєть
ся, а язык, немов би у болото, за-
страгне. Ні, ні панове, увільняйте мене
від сьог чести.

КУР. ШПИТ. То такі ви, Аммосе Фе-
доровичу, починайте. Бачите, що ніхто
другий не в силі. Ви що слово ска-
жете, що немов Ціцєро з языка злетів.

СУДДЯ. Що ви, що ви: Ціцєро! Не
знаєть, що вигадали. Що нераз чоло-
вік унесе ся, як зайде річ про домаш-
ні непорозуміння або хорти...

ВСІ (налягають на нього). Ні, ви не лиш
про собаки, ви і про вавилонську ве-
жу... Ні, Аммосе Федоровичу, не на-
дайте нас на поталу, будьте батьком
нашим!... Ні, Аммосе Федоровичу!

СУДДЯ. Відчепіть ся, панове! (В тім
часі доходить до слуху присутних кро-
ки і викликаване у кімнаті Хлеста-
кова. Усі бісєть один перед другим до
дверей, топлять ся і старають ся ви-
йти. Не обходять ся при тім без того,
щоби декого не притиснули. Чути на
їх голосні виклики).

ГОЛОС БОБЧ. Ой йой, йой, Петре Іва-
новичу, нога, нога! Стали на ногу!

ГОЛОС ЗЕМЛЯНИКИ. Пусти́те, панове...
Ах, душу витиснуть... Душа́ть мене!

(Чути кілька викликів йой, йой. Вкім-
ці усі випирають ся, і кімната лиша-
єть ся пустою).

Другий вихід.

ХЛЕСТАКОВ (сам, виходить зі заспани-
ми очима). Здаєть ся, я на добре за-
хорпів. Відки вони взяли таких мате-
раців і перин? Аж зіпрів чоловік. А
вчєра підсунули мені, здаєть ся за
сїдлаєм щось, від чого мені до сьог
пори у голові ковтає. Тут, як бачу,
можна приймєно забити час... Я люблю
сердешність, і мені, мушу признати
ся, більше припадає до вподоби, як
коли мені догоджують від широго
серця, чим, як хто має в тім інтерес...
А дочка кородничого нічого собі, та і
мати така, що можна би іще... Ні, я
не знаю, але мені прямо подобаєть ся
таке жите.

Третий вихід.

ХЛЕСТАКОВ і СУДДЯ.

СУДДЯ (входячи і задержуючись до себе).
Боже, Боже! Зроби так, щоби я ща-
сливо видістав ся звідси! Колїна дель-
кочуть, страх! (На голос, випростову-
ючись і придержуючи рукою шаблю).
Маю честь представити ся: суддя ту-
тешнього повітового суду, колежський
асесор Лянкін-Тяпкін.

ХЛЕСТ. Прошу сідати. Так ви тут
суддею?

СУДДЯ. В році 816 вибрани мене дво-

ряни на три роки і з того часу повиню
обовязки судді до сьог пори...

ХЛЕСТ. А вигідне се становище судді?

СУДДЯ. За три триліта одержав я ордер
Володимира четвертої класи враз із
признаєм зі сторони начальства. (На
боці). А гроші в кулаці немов огнем
печуть.

ХЛЕСТ. Мені подобаєть ся Володими-
рівський ордер. А що вже ордер Анни
третьої класи, то не так.

СУДДЯ (висуваючи трохи наперед стисне-
ний кулак, на боці). Ах, мій Боже,
но знаю, де сиджу. Неначе горяче
вугле піді мною таїє...

ХЛЕСТ. Що се у вас у руці?

СУДДЯ (забавляючи голову і опускаючи на
долівку, асигнації). Ніщо...

ХЛЕСТ. Як ніщо? Я бачу, гроші у-
пали.

СУДДЯ (дріжачи цілим тілом). Ні... ні!
(на боці). Ах, Боже, я вже перед су-
дом!... І віз прислали по мене в тур-
му!...

ХЛЕСТ. (підіймаючи). Так, се гроші.

СУДДЯ (на боці). Ого!... Усьо скінчило
ся... пропав! На віки пропав!

ХЛЕСТ. Знаєте що? дайте мені їх у
позичку.

СУДДЯ (скоро). Як то, як то... з вели-
кою приємністю. (На боці). Ну, від-

ваги, відваги! Вибави, Пречиста Мати

ХЛЕСТ. Знаєте, я в дорозі витратив
ся: то на се, то на те... Впрочім, я
пришлю вам їх зараз зі сєда.

СУДДЯ. Алеж прошу, на що сього? І
без того для мене така велика честь...
слабими силами, привязанєм та лю-
бовю до начальства... постараю ся за-
служити... (Підносить ся із хрісла і
випростовуєть ся). Не ваку ся пере-
шквяджати вам більше своєго прису-
тністю... А ніякого приказу не буде?

ХЛЕСТ. Якого приказу?

СУДДЯ. Я думаю, чи ви не даєть якого
приказу що до тутешнього повітового
суду?

ХЛЕСТ. На що-ж сього? Адже я не
виджу в тім ніякої потреби. Ні, ні,
нічого. Дякую гарненько.

СУДДЯ (клакляючись і відходячи, на бо-
ці). Ну, місто спасєне!

ХЛЕСТ. (за виходом судді). Суддя — до-
брий чоловік!

(Дальше буде.)

поди із Шілемед, Франц Над і розповів там своєму товаришеви, до якого був зайхав, що він знає о тім жінці Фріда, а та знов дала знати до суду, котрий розпочав слідство. Сими днями дала жандармерія знати, що арештувала убийнича, а ним єсть вїт із Шілемед Матій Ковач. Вїт вже признав ся до убийства і сказав що зрабував у убитого 3000 зр. щоби же успокоїти свою совість, казав убийник відновити церков в селі коштом 500 зр. із зрабованих грошей, за що его доісла громада вибрала вїтом.

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

З живого і мертвого, новелі Евгения Мандичевського. Є се збірка новел молодого талантовитого новеліста якого поетичний нарис: „І тому гріх від жінчини“, друкували ми в одному із попередніх чисел „Буковини“. Д. Евгений Мандичевський знааний тим, що їх займає розвій найновішої української літератури, із численних оповідань, новел та нарисів із народного життя. У нього сильне чуте а поетична його влада пробивається із кожного його твору. Маємо надію, що д. Мандичевський обдарить нашу літературу іще не одною збіркою новел, а найліпшою заपुरкою до того є отся перша збірка його творів. Новелі єї можна дістати у українських львівських книгарнях: в книгарни товариства ім. Шевченка і Ставропільській і у автора: ул. Коперніка ч. 37. Ціна брошурованої книжки виносить 1 кор., в оправі „сецесіон“ 1 кор. 30 сотиків.

Літературно-наукового Вістника вийшла книжка друга за лютий 1901 року і містить ось які річі: Маруся Богуславка, П. Куліша. Друга половина (конець буде); Із військового шпиталю, оповідане М. Яцкова; Над морем, оповідане Лесі Українки (конець); Так краще, оповідане Гр. Григоренка; Мініятири: Гармонія Дніпрової Чайки, Спокій духа — Гната Хоткевича, Гими щастя — Теофіла Меленя; На руйнах — Ярослава Весоловського; Із буддійської книги „Сутта Ніпата“ в переводі Івана Франка; Маруся, оповідане В. Г. Короленка (конець буде); Із фантазій реаліста Лінкея (проф. М. Поппера). — На порозі століття, М. Грушевського; Спомини про Федьковича, Р. Заклинського (конець); З російської України, Speculator, З подорожі по Європі, Андрія К-ського, Наукові листки I—VI. Хроніка і бібліографія. — Зміст, як завжди вельми багатий і різномірний. Найпаче цікаві звістки із російської України, наукові листки та хроніка і бібліографія.

Телеграми „Буковини“.

Відень, 9. лютого. Клуб центра відбув у п'ятницю два засідання, а на вечірнім през. Катрайн подав до відомости ухвали в ческої поєїлости і Молодотехів що-до вибору попередньої президії: Фукс-Праде-Зачек. Катрайн заявив ся против вибору президента з лона

центра, хотай особисто не має нічого против др. Фукса. Ухвалено старати ся разом з другими сторонництвами о відроченє вибору президента на вівторок.

Відень, 9. лютого. Учорашнє засіданє ради державної почало ся о 11. годині, але до того часу сторонництва не порозуміли ся що-до вибору президента палати. Засіда-

нє відрочено задля того до 4-ої години пополудни.

Яко дамська фризирка „Seccession“ як також спеціалістка у всіх паризьких дамських фризюрах поручає ся пані **АННА ВАЙС,** ЧЕРНІВЦІ, Tempelgasse 6, (сальон фризирський Леона Вайса), котра у Відні за знаменитий смак у стилі „Seccession“ і за фризирську техніку була подвійно відзначена медаліями. Ціни приступні.

Не забувайте НА НАРОДНИЙ ДІМ в Чернівцях.

8)

ПЕДАГОГІЧНИЙ ФЕЙЛЕТОН.

В) Інтелектуальне вихованє. Як образує ся здібність пізнаня.

Інтелектуальним вихованєм називаємо в педагогіці образованє думаня, розсудку та розуму. Думанє полягає на твореню виображінь, на їх відновлюваню і перероблюваню. Длїтого треба перед усім образувати здібність твореня виображінь.

Яка повинна бути наука, щоби впливала на розвиток думаня, розсудку і розуму, як належить ся, сего учить докладнійше дидактика і методика.

1) Як образувати здібність твореня виображінь і поглядів. Образованє уваги.

Виображіня і погляди є основним матеріалом всякого знаня, а в першій ряді твореня повнїт. Скоро проте не виробить ся здібність твореня виображінь і поглядів, то і дальше образованє пізнаня мусить недомагати.

А що виображіня повстають в нашій душі за помічю змислів, а іменно зору і слуху (мова), проте ї треба пердусім образувати і плекати змисли. Вихованєць розширяє поступенно круг діточих виображінь, підсуваючи під змисли дитини щораз то нові предмети, звертаючи єї увагу на складові частини тих предметів, на їх прикмети, порівнюючи та злучуючи їх із собою. Сі предмети треба брати із найближчого оточеня дитини.

Молодим умам треба задля утвореня поглядів достарчати відповідних предметів і в достаточній кількості. (Унаглядненє науки через дійсні окази, моделі, рисунки, мапи, звиджуванє музеїв, вартатів і т. п.).

Предмети, підсувані під змисли, треба відповідно вихиснувати, отже показувати в певній хвилі тільки оден предмет, оглянути єго докладно і порівняти із спорідненими предметами, та уникати натовпу вражінь.

Тому, що дитина займає ся щораз то новими предметами, іза чого їх точне пізнанє стає ся неможливим, мусить виховател стреміти до того, аби виправити увагу дитини, себто звернути єї на певні предмети, із котрими хоче її познакомити. Наколи не виробить ся у молодих головах увага, то не може бути й мови о розвитку духових сил. Пожадана увага тривка, спокійна, свободна, всесторонна — а виробленє сих прикмет залежить від поступованя вихователів і учителів. Средством до того є відповідне методичне поступованє, зацікавленє науковим предметом і відповідна карність.

2) Образованє пам'яті.

Виображіня, чоловіком набуті, мусіли би згодом із свідомости уступити, себто забути ся (стерти ся із пам'яті), скоро би від часу до часу не відновляли ся. Таке відновлюванє виображінь є річю пам'яті.

Без пам'яті не був би можливий розвій ума і поступ в знаню та науці. („Голова без пам'яті то неначе твердиня без залюги“, казав Наполеон). Длїтого треба пам'ять вже змалку звільна однак систематично вправляти.

Найпевнішими средствами вправляти пам'ять є отсі: докладне творенє виображінь і як найчастійше їх повторюванє. Виховател повинен проте стреміти до того, щоби в свідомости дитини творили ся ясні виображіня, а тому пособляє дуже унаглядненє науки і докладне спостеріганє. Потім треба вправляти пам'ять меморованєм себто виучуванєм на пам'ять уступів докладно перероблених, будь поетичних, будь прозаїчних. Повторюючи часто, скріплюємо пам'ять. Повторюванє є матрицю науки (repetitio est mater studiorum). Головно вправляти-б пам'ять розсудкову.

3) Плеканє творчої виобразні.

Фантазія грає так в науці як і в образованю моральнім важну ролю. За помічю фантазії уявляємо собі річі (краї, звірята і пр.), яких ми ніде не бачили, переносимо ся у давні історичні доби, відкриваємо ріжні загадки природи і т. д.

Аби образувати фантазію у властивім напрямі, треба молодечим умам достарчувати тільки таких виображінь і образів, котрі можуть причинити ся до інте-

лектуального і морального розвою, отже оповіданя з біблїї, легенди, історичні оповіданя, байки і поезії, з доброю провідною гадкою. Не менше можуть і товариські гри хосенно впливати на виобразню. Противно-ж треба уникати всего, що приголомшує фантазію, себто перетяженя душевною працею, невідповідної лектури, невідповідного товариства, невідповідних розмов і т. п.

Треба стеречи ся, щоби твори фантазії не ставали пересадними та вибуялими. Надто буйна фантазія може заволодіти людським духом, кермувати єго волею і через те стати ся небезпечною. Проте треба фантазію вихованєм будити, розвивати, в науці вихиснувати, але також беретти єї від вибуялости і хоровитого напрямку.

4) Образованє інтелігенції, розсудку і розуму.

Інтелігенція, себ-то свідомє думанє ріжнить чоловіка від звірят, длїтого ї образованє інтелігенції підносить чоловіка на висоту справдішної людскости.

Образованє розсудку. 1) Передусім належить розвивати у молодіжї ясні понятя, нахилиючи єї до того, щоби точно спостерігала і порівнювала предмети між собою, тако-ж звертати-б єї увагу на дійсні а принагідні ознаки річї. 2) Наклонювати-б єї, почавши від того, щоби докладно застановила ся над кожною річю, аж до того, щоби влучно єї оцінювала, отже щоби видала влучні о суди і доходила до влучних висновків. 3) Старати ся треба о точну і всесторонну аперцепцію. Давні і нові виображіня мусять бути цілїю належно сповні; відомі виображіня слугують до зрозуміння нових, а нові до скріплення, доповненя, спростованя та вясненя давних. (Перцепцією зовемо первісне творенє виображінь, аперцепцією, присвоюванє нових виображінь за помічю набутих вже виображінь). 4) Однак уникати-б передчасного і односторонного образованя розсудку.

Передчасне образованє розсудку витворює зарозумільців, а односторонне самолюбів, що усюди шукають лиш свої користі, а не зважають на моральну вартість річі.

Образованє розуму. Образує розсудок причиняємо ся також до розвитку розуму. В загальї треба звертати увагу молодіжї на причини і наслідки річї, на средства і цілі. Обсервація природи надає ся до сего дуже добре. Наука релігії впливає на те, що молодіж заставляє ся і роздумує над річимаї надамисловими, над остаточною цілю і причинами вселенної. Вихователі повинні спирати в молодих умах діяльність розуму у витворюваню ідеалів, показуючи їм приміри з історії і достарчуючи їм поважної лектури.

С) З'являча чутств.

1) Про чутства взагалі.

Понятє чутств і їх форми. Чутством зовемо певний стан душі приємний або неприємний, який викликають у нас ріжні вражіня, спостереженя, виображіня і всі душевні чпності загалом, так прим. викликає у нас вид сходячого сонця, барвистої дуги, свідомість здоровля і сили, згадка з діточих літ, ожидає дорожї нам особи, думка про щастиву будучність — задоволенє і приємний стан душі; противно вид громової тучі серед темної ночі, вид покаліченого чоловіка, хвороба і безсильність, згадка про кару або обиду, яку ми дізнали, відомість про прикрости, що діткнули дорогу нам особу, думка о лихолітї батьківщини — викликають у нас прикре чутство, неприємний стан душі.

Маємо тільки дві форми чутств — чутство приємне (задоволенє), коли маємо свідомість певного рода оживленя, певної легкості в житю тілеснім або душевним; — чутство неприємне (незадоволенє), коли спостерігаємо в нашім тілеснім або душевнім житю якісь перешкоди і трудности. Так звані мішані чутства є тільки скорим наслідком суперечних собі чутств (пр. у дитїй плач сподучений зі сміхом). Відтінки приятних і неприятних чутств преріжні, щоби їх означити, має кожда мова велику силу виразів, а що є індивідуальні, то ріжні особи означають навіть той сам відтінок чутств иншим іменем.

(Далше буде).

Перша буковинська

спеціальна ро-

бітня обуви

ІВАНА ДІКА,

що скінчив промисловий курс в ц. к. технологічним промисловим музею у Відні
улиця Руска ч. 11. Чернівці, вулиця Руска ч. 11.

Відважує зайняти шановний П. Т. Публиці, що виготовляють всякого рода обуви для мушкетерів, жінок і дітей а то після найновіших фасонів як: черевки гладкі, та в виді острокинчасті з ортопедичним апаратом і з облягненим приладом до вигідного порушення.

Через ношені моїх черевинів зникають сейчас нагнітки та всякі нарости на ногах. Доброю і солідною працею, такою обслугою буду старати ся адобути собі вдоволені цінних замовлень.

З поважанем.
ІВАН ДІК,
спеціальна робітня обуви.

Поодинокі черевки виготовляю ся тільки з заграничних шкір.

ДРУКАРНЯ

„РУСКОЇ РАДИ“ в Чернівцях,

ул. Петровича ч. 4.

має на складі отсі видання:

Bestrebungen der Rumänen др. Смоль-Стоцкого	1.50	кр.
Буковинська-Русь др. Смоль-Стоцкого	1.20	"
Листи з пекла Осипа Шпитка	20	"
Людина, Ольги Кобилянської	40	"
Царівна, "	1.20	"
Некультура "	20	"
Природа "	20	"
Покора "	70	"
Твори, Юрія Федьковича I. том.	1.—	"
Чума горіла, Омелян Попович	20	"
25 повістей "	10	"
Хлопці-садівники "	20	"
Цісар Франц-Йосиф I. Омелян Попович	10	"
Образки з природи, Іван Синюк I. і II. том. по	5	"
Бесіди про часи козацькі * * *	75	"
З села, Богдан Лепкий	20	"
Гадки про потреби Українців * * *	15	"
Сина книжочка, в дуже гарній оправі, В. Стефаник лиш	70	"
Приказки, книжочка для веселих людей, Ів. Данилевича	8	"

На пересилку треба долучити 5 кр.

Рік заснованя 1892.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

ДНІСТЕР

перше і одинокє руске Товариство асекураційне, обезпечає будинки, уряджене домашнє, скот, господарські знаряди, збіжє в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шкідлих вогнів.

Стан фондів гваранційних з днем 31-го грудня 1899 виносить:

Фонд резервовий	245.814	кор.	52	сот.	
Резерва премій	148.480	"	—	"	
спеціальна	1.624	"	80	"	
Фонд основний	72.000	"	—	"	
еміральний	18.166	"	60	"	
					486.145 кор. 92 сот.

Тарифи „Дністра“ дуже умірковані, услія обезпечень користні, а шкоди ліквідують ся безплатно. До кінця 1899 року виносили виплачені шкоди 1.669.565 кор. 38 сот. Поліси „Дністра“ приймає Банк краєвий при позичках гіпотечних.

На жите можна обезпечитись ерез „Дністер“ в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає найкористнійші услія, престаєє своїми фондами найбільшу гваранцію і видає поліси і квіти в рускім язичі.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“, стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою, уділяє позички за оплатою 5 1/2% і 1% додатку на кошта адміністраційні заїнтабуляцією або порукою двох відповідних ручителів, до сплати в ратах на 3 до 10 літ і приймає вкладки до опростованя від членів і третіх осіб по 4%. Удїл членський виносить 50 кор., вписове 2 кор. Членом бути і позичку дістати може тільки член обезпечений в „Дністрі“. Інформації уділяє Дирекція листовно.

Зголошеня о удїлене агенцій в окрестностях де нема близько агентів „Дністра“, приймає ся. „Дністер“ виплатив агентам по конець 1890 р. провізії 216.714 кор.

Львів, Ринок ч. 10. (дім „Просвіти“).

Для шкіл народних
вийшли цілком нові друки
можна получить в

Друкарні „Рускої Ради“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 4

котрі суть:

Каталоги, Classen-Buch, Wochenbuch, Повідомлення шкільні, Schulschriften, Lehrerkataster, Schulkataster, Inspectionsbericht, Jahresausweis, Schulversäumnissausweis, Сьвідотства відхідні, Gestionsprotokoll, Quittungen, Сьвідотства увільнення, фреквентацийні, Frequenzzeugnis, Schulummatik, Inventar Katalog der Schüler Bibliothek, Competenten-Tabelle, Qualifications-Tabelle, Aufforderung zum Schulbesuche, Завізанє, Auszug aus der Schulbesuchs-Tabelle; також друки і книги для кас райфайзейских усе викінчене на добрім папері дуже гарним друком і

дешевше як де инде.

Найліпші

МАШИНИ ДО ШИТЯ

є так звані обручкові (Ringschiffchen).

Сі машини йдуть дуже легко і надзвичайно скоро (2000 штихів на мінуту). Сі машини мають прилад до гафтованя і прилад до острєня голок та ножиць. Окрім сих маю ще найновіші машини для шевців, кравців, римарів і такі, що шиють для потреби в перед і взад.

За кожду машину гарантую 5 літ.

Продаю за готові гроші і на виплат дешевше як всюди, хто невірить найпереконає ся.

В. Данилевич

машиніст

бровари Штайнера ул. Двірца ч. 21 в Чернівцях.

Найдешевше місце закупна

доки стане засобу.

2.20 зр. коштує	кешенковий годинник, нікльовий, анкер, ремонт. разом з посрібленим франц. ланцюжком і етуї.
4.65 зр. коштує	правдивий срібний годинник ремонт. разом з посрібленим ланцюжком і етуї.
4.90 зр. коштує	правдивий срібний дамський годинник ремонт. з посрібленим англійським ланцюжком і етуї.
11.50 зр. коштує	правдивий 14 каратовий золотий годинник ремонт. з атласовою коробкою і гарним ланцюжком.
За кождий годинник гарантує ся 3 роки.	
1.50 зр. коштує	правдивий 6 карат. золотий перстєнь з елегантським каменем.

Розсилає ся за післяплатою або гроші на перед. Річи не до вподоби можна до 8 днів звернути і дістати гроші назад, отже нема різика.

Brüder HURVIZ,

Exporthaus, Krakau Stradom Nr. 17.

Богато ілюстровані каталоги годинників, фюрнтур, золотих, срібних і з хіньського срібла товарів по малій ціні — gratis і franco.

Шукає ся агентів.

Хто замовить, дістає дармо альбум з 15 карток з видами Кракова.

Виходить в Чернівцях
що середа, п'ятниця і неділя.
Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.
Рукониси звертає ся лише на попереднє
застереження. — Рекламіції неопечатані
вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“
на цілий рік . . . 20 Кор. — сот.
на пів року . . . 10 „ — „
на чверть року . . . 5 „ — „
на місяць . . . 1 „ 70 „
Поодинокє число коштує 16 сот.
Передплата і наслідність за інсертати
платні в Чернівцях.

Перегляд політичний.

Палата послів вже має свою президию.

На ранішнім засіданні палати, ще під президентурою д-ра Вайгеля агітосковано вибори на підставі рефератів відділів. Відтак президент заявив, що перериває засідання на 3 години, бо представителі сторони-ниці сказали ему, що безумовно хочуть, аби іще того дня був переведений вибір президиї. О 4-ій годині по полудні д-р. Вайгель знов отворив засідання і зарядив голосоване на президента палати. Віддано взагалі 374 карток, з того 14 порожніх. Абсолютна більшість 181. 344 голосів одержав член моравського центра г-р. М. Фетер ф. д. Ліле.

Г-р. Фетер обняв президию і дякуючи палаті за довіру мовить: Хоч мій вибір завдячую скорше політичним взглядам, як моїм личним кваліфікаціям, буду сильно старати ся, аби мій уряд і се становиско, яке ви мені передали, удержати вільним від всяких політичних впливів а задержати об'єктивність і безсторонність на всі сторони. Бесідник просить о взгляди і поперте в дуже тяжкім его уряді. Розпочав ся новий законодатний період, а послы мають полагити різні важні справи на котрих шасливе розв'язане жде не терпеливо ціле наше єне. Бесідник звизає палату, аби в повнім почуті спільного інтересу, в обопільнім довірі, ідучи за батьківськими словами цїсаря, приступила до полагодження сих важних задач, які ждуть на єї порішене.

По тій промові президент зарядив вибір віцепрезидентів. На першого віцепрезидента віддано 328 карток (87 карток білих); важних голосів лишилось 241. Вибраний 236 голосами п. Праде. Праде заявив своє місце, дякує за вибір і запевняє, що буде поступати з цілою об'єктивністю і буде придержувати ся регуляміну, так що до его слів як і духа. Вже престолярна промова показала палаті дорогу до праці, а бесідник висказує надію, що палата піде тою дорогою.

При голосованні на другого віцепрезидента віддано 304 карток (92 білих); важних голосів лишає ся 212. Другим віцепрезидентом вибрано 209 голосами д-ра Зайка. Вибраний також дякує за довіру і заявляє, що хоче після найліпшого знання і з усієї совісті сповняти свої обов'язки, руководячи ся при тім пільковитою предметовістю. Бесідник звертає ся до цілої палати з просьбою, аби его підпирала в тяжкій задачі.

На тім засіданні явив ся перший раз Шенерер і складаючи посольське приреченє, не виголосив ніякого застереження на рїт всенімецької програми. Сей факт прийнято сміхом і оплесками.

По промовах віцепрезидентів засідання змкнуто а слідує назначено на вівторок. На порядку деннім будуть вибори легітимационної комісії для посольської ненарушимости і петиційної комісії.

В Угорекім соїмі обговорювано оноді дальше виборчі убийства в Марош-Варсагелі. Посол Ендрей за-

являє, що вибори переведено під пресією правительства. Вибори перервали адміністративні урядники тероризмом і грішми, а жандарми допустили ся убийства. Бесідник домагає ся строгого слїдства а покарання також надзупана. Посол Кубіц промовляв в тім самім дусі.

На опозиційних лавках панував цілий час страшний крик. До президента міністрів кричали: „Чуєш? Се підлість! на шибеницю з ними!“ П. Кубіц закінчив промову словами: „Сторонництво Кошута не допустить до нарад так довго, як довго винувники не будуть відповідно покарані“.

Президент міністрів Сейль заявив, що его єї події так само немилу вразили, як опозицію. Ще з Відня зарядив він слїдство, а що тут не вистарчає звичайне доходженє, вислав мішану комісію. Суд видасть вирок. Промову Сейля, опозиція перебивала страшним криком, так що президент мусів перервати на 10 минут засідання. По отворенні засідання Сейль промовляв дальше, і хотів відчитати заяву жандармерії в тій справі. В тій заяві жандармерія оправдує ся, що мусіла ужити оружя, бо жандармам виривано оружє з руки. Опозиція своїм криком не дала бесідникові відчитати сего оправданя ані взагалі закінчити промови.

Міністер судівництва назвав твердженє п. Ендрея, що віцежупан голосував на опозиційного кандидата, клеветою. Ся заява міністра викликала начувану бучу. Опозиційні послы кинули ся на середину салі. Президент хотів промовити, але опозиція сьпівом, криком, і бубненем пультами, не допустила

его до голосу. За чверть години допросив ся до голосу президент міністрів. Коли заявив, що в словах міністра судівництва не було ніякої обиди, опозиційні послы знов вискочили з лавок і кинули ся до місця президента. Здавало ся, що хочуть его зневажити. Деякі піднесли п'ястукки. Відтак звернули ся в сторону лавки міністрів. Президент міністрів бачучи, що зле, зійшов з трибуни, а президент палати знов перервав засідання на 10 минут.

В часі перерви, Сейль конферує з опозицією. Коли по отворенні засідання Сейль явив ся на салі, між послами знов счинив ся гамір. Президент знов конферує з опозицією. По годині отворено засідання, а міністер судівництва Пьос заявляє, що не хотів обидити п. Ендрея, а впрочім справа буде полагоджена в ридарській спосіб. Тимчасом п. Ендрей зажадав від міністра Пьоса гонорової сатисфакції. По заяві Пьоса гамір триває дальше і спонукує президента палати замкнути засідання.

НОВИНКИ.

Чернівці, 11. лютого 1901.

Посол Єротеї Пігуляк вкупив разом з галицькими послами Барвінським, Гладішовським, Дужанським і Мандичевським до „славянського центра“ куди належать Славінці, Хорвати, моравські Чехи і польські стояловці. Досяг там 21 членів до котрих мають прилучити ся ще й Серби.

Акад. тов. „Союз“ має честь повідомити П. Т. міцєву і доохресну пу-

МИКОЛА ГОГОЛЬ.

РЕВІЗОР.

Комедія в пяти діях.

(Далі.)

Четвертий вихід.

ХЛЕСТАКОВ і ПОШТАР (входить випрашившись, у мундїрі; рукою притримує шаблю).

ПОШТАР. Маю честь представити ся: поштар, радник двора Шпеків.

ХЛЕСТ. А, здорові були! Я дуже люблю товариство милих людей. Прощу єї дати? Ви стало тут перебуваєте, що?

ПОШТАР. Так.

ХЛЕСТ. Мені подобаєт ся тутешнє місце. Мале собі, розумієт ся, мале — ну, але щож? Се-ж не столиця. Не правда-ж, що се не столиця?

ПОШТАР. Щира правда.

ХЛЕСТ. Лиш у столиці панує добрий тон, і лиш у столиці нема протинціовальних гусей. А ви як гадаєте? Що, правда?

ПОШТАР. Щира правда (На боці). Він ні трохи не гордий: про все розпитуєт ся.

ХЛЕСТ. А мимо того, признайтесь, мимо того і у малому місті можна шасливо жити — не правда?

ПОШТАР. Правда.

ХЛЕСТ. Бо скажіть ви мені, чого вам потрібно живучи у маленькому місті? От — щоби вас поважали, щиро любили — правда?

ПОШТАР. Щира правда.

ХЛЕСТ. Мене, признаю ся вам, дуже се тішить, що ви зі мною годите ся. Мене, знаєте, називають чудаком, але то вже такий мій характер. (Дивлячи ся йому в очи, говорить до себе). Чи не надуги би мені того поштаря?... (Голоско). Склада ся зі мною дивна подія: по дорозі цілком витратив ся. Чи не позичили би ви мені триста рублів?

ПОШТАР. Чому ні?... Для мене се прямо щастє, що можу прислужити ся. Прощу дуже...

ХЛЕСТ. Дякую. Бо то, знаєте, я страшенно люблю вигоду в дорозі... бо й чому ж не любити би?... Що, ні?

ПОШТАР. Правда, щира правда. (Встає, випростовуєт ся і притримує шаблю). Не смію д-ше турбувати вас своєю присутністю... А може ви маєте яку замтку що до управи пошти?

ХЛЕСТ. Ні, не маю.

ПОШТАР (кланяєт ся і відходить).

ХЛЕСТ. (закурюючи цигаро). І з поштаря, видко, теж добра людина; принаймій услужливий! Такі люди мені подобають ся.

Пятий вихід.

ХЛЕСТАКОВ і ШКІЛЬНИЙ ДИРЕКТОР, якого майже випають до середини. За ним чути сливе голоси: „чого трясеш ся“.

ДИР. (випростовуючись не без остраху і притримуючи шаблю). Маю честь представити ся: шкільний дирктор і титулярний радник Хлопов.

ХЛЕСТ. А, здорові були! Прощу єїдати, прощу єїдати! А цигарку позволите? (Подає йому цигаро).

ДИР. (до себе, у нерішучости). Ось тобі й на! Сього я вже ніяк не надїяв ся! Брати, чи не брати?

ХЛЕСТ. Прощу, прощу, єї добре цигаро; розумієт ся не таке, як у Петербурзі, але... Там, любродію, курить чоловік цигаро по двайцять ать рублів єутка — але за се як викурити, то прямо руки собі цілаєш. Прощу огню, курить (Подає йому євїчку).

ДИР. (пробує закурити і трісєт ся цілий).

ХЛЕСТ. Та не з того кінця!

ДИР. (зі страху кидає цигаро, илює і махнувши рукою, до себе). Хай то дундер євїсне! Зарізала проклятуца боязкість!

ХЛЕСТ. Ви, як бачу, не находите приємности в куреню... Я, признаюся вам, не можу без того жити. В тім моя слабість; та і в тім, що тичєт ся жіночого пола. А ви як? Які вам більше подобають ся, броветки чи блондєнки?

ДИРЕКТОР (у великому клопоті; не знає, що сказати).

ХЛЕСТ. Скажіть отверто; броветки чи блондєнки?

ДИРЕКТОР. Не можу рішити ся...

ХЛЕСТ. О, не випрошуйте ся, ні! Я хочє хочу пізнати ваш смак.

ДИРЕКТОР. Осмілю ся пояснити... (на боці). Ігі, сам не знаю, що плету.

ХЛЕСТ. Ага! ага! Не хочете сказати. Видко вже якась броветка забила вам невеличкого кляна... А що, забила, признайте ся, забила?

ДИРЕКТОР (мовчить).

ХЛЕСТ. Ага! ага! Почервоніли! Бачите, бачите! Чому ж ви не говорите нічого?

ДИРЕКТОР. Перестрашив ся, ваше бла... прещє... сьят... (На боці). Зарізав треклятий язик, на смерть зарізав!

близьку, що останні в сьм карнавалі сходили з танцями відбудуться вже в сьей четвер, 14. лютого с. р. (саля Народного Дому), на котрі запрошає ся сердечно всіх і то тою дорогою, позаяк з огляду на короткий дуже час не можливо є розсилати друковані запрошення. Кожда тому родина чи поодинокна особа, котрій ми вислали запрошення на два останні вечерки „Союза“, зволить уважати себе запрошеною і на сї сходи. — Вступ від особи 1 кор. 20 сот. Початок точно о 8. вечер.

За тов. „Союз“

О. Кобиланський, Е. Ярошинський,
голова, писар.

Два укинчені ученики школи рільничої в Кіпмани попускають місця, як помічники при господарстві панів великої поміщи. Названі ученики мають свідомість дуже добрі і то з пильності дуже пильно, з поведень цілком відповідно. Хто потребує при господарстві таких учеників, зволить ласкаво удати ся до редакції „Буковина“.

Як знав, так писав. але по німечки! Перед нами лежить урядове посвідчене громади пр. Ленківців, котре звучить дословно ось як: Bestätigung zeigis. Ich Petro Basaraba Richter P. Lenkouts haite am 20 October ist ekraht bei Wasel Smetaniuk ist die Kuh heute frieh um acht Uhr früh ist gegangen in garten beim klüh und hat sich an geblasen und ist schtark erkrankt und müste schlachten, Fibeschauer August Sezulka Petro Basaraba Privat Lenkouts am 20 October Wasel Basaraba. Ось так урядують по руських громадах. Се уже менше о те, що через оттакі писма пан „начальник“ виставляє на сьміх цілу громаду і себе, але се дивно, що руська громада позваляє, аби по німечки, коли се німеччиною назвати можна — урядовано. Ану, чиби яка німечка громада схотіла так себе осьмішати? Але се ще мало. Навіть печаті руської громади пр. Ленківців є німечка. Чому? Поспийте громадої ради може аж вияснить! Се просте „урлошництво“! Ліпше не стидати ся свого рідного, ніж через чуже осьмішувати ся.

Позбув ся жінки. Голосна свого часу справа бувшого фотографа а потім власителя більших помістей Мечковського з жінкою скінчилась оної рішенем львівського суду, котрий уневажнив за-для фізичних перепон заключене між ними супруже. (П. Мечковский, як відомо, був засуджений за наставане на жите

жінки на шість місяців в'язниці, але трибунал касаційний уневажнив сей засуд, а при другій розправі увільнено его.

Палестинські обманства. Варшавська Насебга доносить о сенсацийній поголощі, що в Палестині сповнено великі обманства колонізаційні. Річ має бути така: Бар. Ротмільд з Парижа купив для жидів в Палестині 100.000 гектарів землі, але не хотючи, аби о тім знали, підставив фінкційного властителя. Той скористав з сего і відпродав тайком всю землю отоманському банкови за пів мільона франків.

До історії еміграції. Перед кількома днями арештовано в Новім Торзі Марію Щербовську і єї сина Альбіна за те, що вихваляли перед селянами велике щастє, яке їх жде в Америці та наклонювали їх до еміграції, а за пораду казали собі добре платити. Другий син Щербовської, Кароль, розлючений на тих, що причинились до арештованя єго матері і брата, з револьвером і боксером напав на ринку на паробка, котрий фірманий, увязненим в їх подорожах по селах та своїми зізнаннями причинив ся до викриття їх обманств і розбив єму боксером голову. Але товпа народу кинула ся на него, а хотий він добув револьвера, не було часу на оборону, бо розлучені міщане, спіймавши єго в свої руки, відобрали єму револьвер і потовкли єму кости так, що ледви удалось жандармам вирвати єго з рук міщан і завести до арешту.

Скарб з гарему. Перед кількома місяцями приїхав до Брукселя якийсь молодий Італієць і поробив зараз знакомства з найбогатшими людьми в бельгійській столиці, а то, що він знав і розповідав, було так дивно, що розумному чоловікові певно не хотілось би й слухати. Він розказував, що знає недалеко Каїра в Єгипті місце, де закопана велика скриня з множеством всіляких дорогих каменів та дорогоцінностей, котрі походять з крадежи в гаремі у одної з найбогатших пань, а варті що найменше пів мільона. Щоби ту скриню видобути зрідтам, треба з 10.000 франків на лапове, бо скриня закопана в такім місці, де як день так ніч стоїть вартя. Італієць був так певний сєї справи, що навіть обов'язав ся письменно звернути за тих 10.000 франків аж 100.000. І знайшло ся тали двох, що повірили, особливо ддятого, що заімпонувало ім письмєнне зобов'язанє. Якийсь фабрикант Ф. і урядник в службі якогось князя з королівської родини Б. зважили ся при-

стулити до спілки з Італіянцем. Той дістав гроші і поїхав. По часі наспів лист до Брукселя з повідомленєм, що Італієць, вертаючи з Єгипту до Бельгії, помер скоропоміжно в дорозі. Чи він віз і скриню зі скарбами, а тим в листі не було згадки. Та й на що? Мантій витуманивши від легковірних 10.000 франків, пішов з ними в світ гуляти...

Без опіки. В Кракові висліджено зорганізовану шайку молодих злодіїв, яка допускала ся від довшого часу крадіж на улицах і по домах. Доси увязнено сїмко хлопців в віці від 13 до 15 літ. При слідстві зізнали они, що крадені річчї куцували у них жид-шинкар, у якого пропивиали описані зароблені (?) гроші. Всї арештовані походять з найбіднішої класи населеня, є переважно опущеними сиротами, без ніякої опіки; і що з них буде пізніше, як вийдуть з в'язниці? Будуть даліє красти, бо що ліпшого не уміють робити. Аж сумно слухати, що серед просвіченої європейської цивілізації є такі одиниці, що з малку уоажать крадіж і розбій підставою свого життя-буття, а ніхто не подумав, щоби їм подати в руки який инший спосіб чесного заробітку на жите.

Сенсацийна вість про іменованє станиславського єпископа розійшла ся по Галичині. Мав ним зістати архидієком станиславської катідули, о. Йосиф Литвинювич. Ректором львівської духовної семінарії мав би зістати о. др. Мишковський, або о. Тишовський, настоятель Василянського новіціату. Всї повнісі вісті подаємо з дзєвнигарського обов'язку.

Секти в Росії. Релігійні секти ділять в Росії на шкідливі просто і на особливошкідливі, але прикмет, на підставі яких мусить бути утворена та кваліфікація тої чи иншої секти, до остатнього часу не визначено. Зачисляти секту до тої чи другої категорії залежало по-части від місцевого духовного, по-части від єврейського уряду. Відомий процес Тираспольських сектарів (Ковальова та ин., що самі себе замуровували у льоху) дав привід Синодови зробити поясненя що-до призначеня шкідливості сект; секта вважається шкідливою, коли: 1) сектарі з релігійних мотивів важають ся позбутися життя власного, чи своїх ближніх; 2) істнує в секті гидких і ненормальних подій і 3) змагає проти державного устрою, щоби підірвати підвалини родини, європейської і держави.

До чого доводить любов. Однє молодий купець в Берліні, котрому один

пан заборонив одружити ся з єго дочкою, побачивши єї на улиці, стрілив до неї, але хибив. Перенуджена панночка зажадала оборони від поліція, котрий явраз навинув ся, а той добув шаблю. Тоді купець двома вистрілами ранив смертельно поліція, а третім вистрілом відобрав собі жите.

З судової салі. Перед львівським трибуналом судив присяжних ставав вчєра вісімнадцятий раз 25-літній Дмитро Дольницький false Скорський, знаний межє своїми товаришами по фаху під назвищем „Ачелю“. В осєні відсиджував він у львівськєм суді повітовим кару за якусь як каже „дурницю“ і користуючи з нагоди драгнув звідтам дня 23. жовтня м. р. Діставшись на волю, не дармував; ще того самого дня украв за Личаківською рогачкою з фіри Арона Зельцера наунок з різними річчями вартости 50 кр., по дорозі загланув до комори Ів. Скварецкого і забрав єму одіж вартости також 50 кр., а перебравшись „з наньска“ зайшов до коршми Харатона продати злишню гардеробу. Жид, догадуючись, що то річчї крадені, казав придержати єго, але зух „Ачелю“ вирвав ся з рук жиди а з мес и повибивав єму шибє. Невдоволенний тим скрадав ся вночі до коршми, аби ще ліпше німститись, та зловили єго ларубки і віддали до суду. Судні присяжні потвердили єго вину а трибунал засудив єго на пять літ в'язниці. Почувши вирок, сказав він з жалєм: „Навіть і тут нема справедливости...“

З Харкова про студентські розрухи одержуємо таку звістку: У нас в Харкові рух також починаєсь. Ухвалено „забастовку“. Починають ся арештованя. Д. 17 ст. ст. сїчня військо (козаци) десюлювало цілий день перед університетом і по містї. Баталіон солдатів дежурує, ждучи „революції“, (!). Солдатам видано по 15 боевих патронів. Офіцри дежурують день і ніч.

Англійська армія. Найліпшою характеристикою військової сили Англії буде євїжа подія, яка збула ся на острові єв. Сєни. Ув'язнених там Боєрів сторожить відділ англійського війська з Індії. На латинський Новий рік прибув на сєй остров англійський корабель „Tetic“ і оголосив концерт. Се не подобало ся місцевим воїкам. Они узброїли ся в колі і ножі, гайда нападати на корабель-залогу „Tetic“, яка розсипала ся по містї. Неприготованих моряків побили напасники так тяжко, що майже ціла залага корабля мусїла розтаборитись в

ХЛЕСТ. Перестрашились? Дійсно, — у моїх очах єсть щось таке, що викликає перестрах. Принайменше я знаю, що ні одна жєнщина не може знести того зору, не так?

ДИРЕТОР. Так, дійсно, так.

ХЛЕСТ. Я є у дуже дивнім положєнє: в дорозі цілком витратив ся. Чи не могли би ви мені позичити триста рублів?

ДИРЕКТОР (хапаючись за кишені, проседа). Ото штука, як нема! Ні, є! (Виймає і подає трісучись, асигнації).

ХЛЕСТ. Дякую гарнєнько.

ДИРЕКТОР (виштовхуючись і притримуючи шаблю). Не сьмію довше турбувати вас своєю приютностию.

ХЛЕСТ. Прощайте!

ДИРЕКТОР (біємть геть майже скоком і говорить до себе). Ну, слава Богу! Вже певне не загляне до клас!

Шестий вихід.

ХЛЕСТАКОВ і КУРАТОР ШПИТАЛІВ у офіціальній поставі.

КУР. ШПИТ. Маю честь представити ся: куратор шпиталів, радник двора, Землянік.

ХЛЕСТ. Здорові були. Прошу ласкаво сідати.

КУР. ШПИТ. Мав честь супроводжати вас і приймати лично у відданім під мій догляд шпиталю.

ХЛЕСТ. Ага, пригадую собі. Ви дуже красно погостили мене євїданком.

КУР. ШПИТ. Від щирого серця стараю ся служити вітчині.

ХЛЕСТ. Я, — признаю ся вам, то вже така моя слабість — люблю добру кухню. — Скажіть мені, прошу вас, мені здаєть ся, ви вчєра були трохи низші ростом, що?

КУР. ШПИТ. Може бути... (по хвиль). Можу похвалити ся, що нічого не жадую і дуже ревно виповнюю свою службу. (Підступає блисше враз із кріслом і говорить на пів голоско). А ось тутешній поштар зовсім нічого не робить; всї справи у єго страшенно великі неладі: посылки притримують на пошті.. будьте ласкаві самі розсідити. А суддя, що лиш що був перед моїм приходом, лиш за заяцями бігає, у урядових льокалях зазирає собак а єго поведєнє... — для добра вітчини, я повинен се сказати, хоча він мій свояк і приятель — страшенно поганє. — Тут є один дідич Добчинський, якого ви були ласкаві видіти, і як іно той Добчинський вийде куди з дому, так він зараз туді суне, зараз присікуєть ся до його жінки... на се я готов присягнути... Подивіть ся лиш на дїтий... ні одно з них не подібне на Добчинського... а всї, навіть маленька дівчинка — висапаний суддя.

ХЛЕСТ. Що ви кажите? Я ніколи не сподївав ся би!

КУР. ШПИТ. А той шкільний директор... Я не знаю, як начальство могло повірити йому такий уряд... Він гірший за якубінця... а в серця молодіжї вноєє такі ворохобні погляди, що навіть ви-

сказати годі. Як приважете, я все те з'єсую на папері...

ХЛЕСТ. Хай буде на папері. Мені се буде дуже мило. Я, знаєте, люблю, так серед нудьги перечитати дещо забавного... Яке ваше прізвище? Я, чогось призабув.

КУР. ШПИТ. Землянік.

ХЛЕСТ. А, правда! Землянік. І щож, скажіть мені з ласки своєї, є у вас діточки?

КУР. ШПИТ. Як то нема! Аж пятеро; двоє уже дорослих.

ХЛЕСТ. Прошу, дорослих! А як вони... Як вони тєє-то...

КУР. ШПИТ. Се-б то, чи ви не ласкаві спитати ся, як їх зовуть?

ХЛЕСТ. Єєє, як їх зовуть?

КУР. ШПИТ. Микола, Іван, Єлисавета, Марія і Перепєтуя.

ХЛЕСТ. Добре.

КУР. ШПИТ. Не сьмію турбувати вас своєю присутностию, та вам забирати дорогий час, призначений на сповнюване євїятих обов'язків... (Кламяючись з тим наміренєм, щоби вийти).

ХЛЕСТ. (проводячи його). Ні, ні, ви мені не перешкаджаєте. Але то сьмішні події ви оповіли мені. Прошу ще коли на сю тему... Я дуже люблю такі річчї. (Вертаєть ся і відгортаєши двері і кричить за ним) Гей ви! Як вас? Все забуваю ваше імя.

КУР. ШПИТ. Артемії Филипович.

ХЛЕСТ. Прошу вас, Артемію Филиповичу! Мені приключило ся велике нещастє: в дорозі цілком витратив ся. Не могли би ви мені позичити оттак — чотирьєста рублів?

КУР. ШПИТ. Чому ні?

ХЛЕСТ. А то добре! Дякую красєнько.

Семий вихід.

ХЛЕСТАКОВ БОБЧИНСЬКИЙ і ДОБЧИНСЬКИЙ.

БОВЧ. Маю честь представити ся: горєжанин тутешнього міста, Петро, Іванів син, Бовчинський.

ДОБЧИНСЬКИЙ. Дідич, Петро, Іванів син, Добчинський.

ХЛЕСТАКОВ. А, та я вже вас бачив. То ви, здаєть ся, тоді упали? Що там з вашим носом?

БОВЧ. Богу дякувати, добре. Будьте ласкаві не турбувати ся: присохло, цілком присохло.

ХЛЕСС. Добре, що присохло. Я радий... (Нараз різко). Гроший у вас нема?

ДОБЧ. Гроший? На що гроший?

ХЛЕСТ. Позичити, от нає тисячу рублів.

БОВЧ. Так багацько, їй Богу. нема. А у вас, Петре Івановичу, нема?

ДОБЧ. При собі не маю, тому, що, як ви ласкаві знати, я вложив їх до щадниці.

ХЛЕСТ. Ну, як не маєте тисячі, то хоча єто.

в шпитали острова. Коли не стало моряків індійське військо напало на кого небудь на улиці. Ніщо не допомогло напіння офіцерів, бо і їм могло що дістати ся від своїх підчинених. Дперва сильні патролі з корабля „Тетіс“ привернули в місті спокій, а всю залозу острова відокремили за містом, звідки кораблі відвезуть їх до Італії.

Дальматинський мантий. Дня 1. с. м. щез з Відня чоловік, котрий називав себе „дальматинським власителем більшої поїсти“, а котрий витуманив від жінки, який обіцявав, що оженить ся з нею, 24.000 К. Чоловік той називав ся Йосиф Туріна і походить з Ябланича в Хорватії, а пошкодована е сторожика Анна С. Туріна пізнав ся зі сторожикою ще в 1898 р. Хоч жонатий, говорив він, що він вдовець і що має велику маєтність на одному з дальматинських островів, та що хоче знов оженити ся і сподобав собі Анну С. Сторожика все ему вірила і за кожний раз давала ему гроші, скоро він лиш того зажадав: їй здавало ся, що она вже властителькою поїсти на дальматинським острові. Давала ему гроші на піднесення господарства, на закупню виноградників в Далматії, а навіть справляла ему в дарунку одіж, біле та купувала дорожності. Досить, що Туріна витуманив в той спосіб від сторожика 44.000 К. та був би може ще й далше туманив, аж сторожика переловила лист правдивої жінки Туріна, котра е крамаркою в Ябланичі. Аж тепер побачила она, що дістала ся в руки мантий і дала знати на поліцію, але Туріна щез тимчасом з Відня без сліду.

Посмертна + оповістка.

Іван Волянський, надінспектор міської поліції в Чернівцях, член-основатель тов. „Народний Дім“, щирій Русин і вірцевий урядник, упокоїв ся 10. с. м. по довгій і тяжкій недужі в 64. році свого життя. Похорони тлінних останків покійника відбудуть ся у вівторок, дня 12. с. м. о 3. годині пополудни з дому при улиці Мецгера ч. 5, а заупокійне богослуження буде в середу, дня 13. с. м. о 9. годині рано в гр. кат. церкві в Чернівцях. Товариство „Народний Дім“ уша-

нувало пам'ять дорогого покійника тим, що вивісило чорну хоругву і видало посмертну оповістку, в котрій запрошає членів до участі в похороні. Вічна ему пам'ять!

Телеграми „Буковини“.

Відень, 11. лютого. „Руско-народний Клуб“ на засіданні з дня 9. лютого уконститував ся, вибираючи головою пос. Барвіньського, заступником голови пос. Гладішовського, а секретаром пос. Пігуляка, і прилучив ся до „Славянського Центра“, який числить 21 членів. До „Славянського Центра“ належить також група Стояловців, зложена з 5 членів.

Відень, 11. лютого. Цісар прийме в понеділок на спеціальній аудієнції нову президію палати.

Відень, 11. лютого. Межи Молодочехами а чеськими робітниками і мужиками ведуть ся переговори в цілі основання одного клубу, який напевно мусить зложити ся.

Відень, 11. лютого. Парламентарна комісія чеського клубу ухвалив одноголосно предложити посла Герольда на презеса чеського клубу.

Відень, 11. лютого. 9. лютого уконститував ся „Промисловий союз“ вибираючи головою посла Кінка. Союз числить 16 членів і має на цілі в першій дній заступати інтереси промислу, торгівлі і ремісництва.

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

„Моц гірко на світі жити“.

— Як жеж' маєте ся бадіку?
— Дзівкую за слово добре, як ви

ліпше? ет біда та наважля. О, — моц гірко жити на світі, на с'м валебнім світі.

— Та чому так гірко, питаю, таке дивить ся який світ гарний та веселий, чомуж вам так вирикрило ся.

— Е, — добре вам балакати, як в вас гроші шо першого, а я? От бідую, як... ну вже казав-сми, шо біда тай ферті.

— Що вам за біда гадзо? А дивить ся ви здорові, маєте хату свою і худілку та шо вам за біда.

— Таке воно ніби здоров слава Богу, але шо мені з хати, коли нема шо до хати.

— Ов, а то чому, відповідаю, таке ви маєте й поля трохи, а поле сего року видало добре.

— А я добре, шо за добре. Кау вам пане, шо шкода ходити коло поля.

— Е, не говоріть так. А дивить ся в інших краях багато гірше поле ніж у нас, і ще люди там собі не эле живуть. От на примір в Богимій, як в нас кажуть в Чехії, та там багато гірше поле як у нас.

— ссс...с.

— А я, а я, не гадайте, шо десь иньде може ліпше. Й тут добре, лише треба працювати, треба робити, (селянин усміхає ся), та треба учти ся.

— Ну а далі... та ніби, як буде знати мужик писати, то курузи сами будут ся сипати в кошину? Е говоріть ви собі своє. Шо поможе наука, коли черво порожне.

— Е, та бо ви би таки хотіли за багатю. Ви би хотіли книжку читати а при тім щоби вам і їсти не хотіло ся.

— Ну — а шож? Ніби говорім суда й туда пане, нашо мужикови нисьма?

— Так ви думаєте? Ану дивить ся на швабів, як їм добре поводить ся. А знаєте чому? Бо кожний з них учений. Посилайте й ви ваших дітей пильно до школи, посилайте їх до шкіл до Чернівців а будете бачити, шо ваші діти будуть вам колись вдячні.

— Та все до школи та до школи. Та деж подіють тих всіх панів, шо по-віходять із школи?

— А тож ніби баче аби з него був зараз пан. Таке ваш син може скінчити яку небудь школу і може потім гадзувати так, як ви.

— Ого й я би був мудрий чоловік! Га, га, га! я би посилав хлопця до школи аж до самих Чернівців, аби відтак возив гній з мужиками. Е це не мудро з вас.

— Ви так кажете, але другі люди то цілком инакше думають. От в Чехії

Осьмий вихід.

ХЛЕСТАКОВ (сам). Тут багачко урядників. Мені одначе видаєть ся, шо вони мене взяли за царську людину. І дійсно, я пустив їм вчера тумана в очи. Шо за дурні! Вже я про все напишу до Петербурга до Тріпичкіна:

з нього добрий фейлетоніст — хай їх обробить як сід у часошкє. Гей, Осине! дай мені папір і чорнило! (Осиі заглянує через двері, крикнущи: „зараз“). О, вже як хто Тріпичкіну попаде на зуб... то стережи ся... і батька рідного не пощадить за ніщо у світі... і гроші теж любить. А проте, урядники ті добрі люди. А се, шо вони мені дали гроші, се вже хіба як найліпша черта їхнього характеру... Треба умисне переглянути, скільки у мене тих грошей... Се від судді триста; се від поштаря триста, шістьсот, сімсот, вісімсот... Який засьмальцьований папірець! Вісімсот, дев'ятьсот... Шо! понад тисячу перевалило... Ну, ну, капітане, а ну-но, попадь ся ти мені тепер в руки! Побачимо, хто кого...

Девятий вихід.

ХЛЕСТАКОВ і ОСИП (з чорнилом і папером).

ХЛЕСТ. А шо, бачиш дурню, як мене гостять та приймають? (Зачинає писати).

(Дальше буде.)

е такі гадзи, тани такі, шо за плугом ходять, шо позичили найвисші школи.

— І...і — то то раз дурні шо дурні.

— А видите? і їм дуже добре поводить ся.

— Ще шос такого я не чув.

— От слухайте! Вам треба лише науки і не лише хлопцям але і дівчатам.

— Ага, рихтик. Добре шо-сте згадали за дівчата. Кажіть ви мені пане, нашо дівчатам школи?

— Нащо школи? на те, щоби були розумні.

— Ого, коли ви вже хочите добути з дівки мудрости то моц кинько. А ви виділи вже мудру жінку пане гей?

— О чому ні, от тепер е навіть такі жінки, шо новпучували ся на докторок, адвокатів і професорів.

— Хі, хі...і. Вайля, баба? дофторьом, та адукатом? А побіла би ти сила господня. Ади, то відай тому не хотят навті і гарбузи родити, ци як кажети?

— А ніби ви думаете, шо з вашої доньки не могло би бути щось великого?

— Е, пане, може з якої дівчини німецької війшло шос а з нашої мужицької? Ет дурна відумка панска. Ніби кажіть сами, коби здорові, нашо дівчатам науки? Ну вже хлопцям, то дівчатам берв. Хлопці мають йти до войска та їм се то може придати але дівчатам? Ану таки говорім суда й туда, нашо дівчатам школи? Ци має дівчина ставити ся до вербицери? Ци має дівчина читати газети, а ци та може си вівчити на попаді? Ну, е, чому тепер не говорите, ге? Ану виділи ви вже мужицьку дівку, баи була попаде?

— Таке ви мусите знати, відповідаю, шо на попаді не мож вивчити ся. То прецінь не е жаден стан. Коли би й мужицькі дівчата були учені, хто знає чи не посватали би їх навіть і семинаристи?

— Го, го, го — а віно де, а я шо маю? пів корца гнилої мандабурки?

— Та бо ви хочете таки зараз з своєї доньки мати попаді!

— Ну, а нашо ї науки? нашо ї школи? За той час, шо йде до школи могла би шос кутати дома. А так ходит до школи та не знати чо!

— Буде колись розумна не така, як ті другі.

— Ага! ану кажіть таки сами, ци би то пасувало, аби письменна дівка війшла за не письменного парубка. Таке вона би ся зараз брала з ним в ма-би. Казала би: я мудра, а ти туман! Га, а шо не моя правда? Я вам кау пане, шо най буде школа, ци не буде школа, то гірко жити на світі, бо вже такий світ настав. Люди гнівут Бога, вігадуют ружні „гимехтики“ та форт на нашу шкіру... Ну дай вам Боже здорове та дай Боже абисип си май здібали.

— Дай Боже й вам.

— Ага, рихтик! та на другий раз поговорім май ліпше за ту річ, шо ади дівки дофторам. І, га, шо то дес за дофторь з неї... (За хвилику обзирає ся). Ага та ще хотів-сми сам вновісти, шо то за безправство діє си в капітані з сими виборами; ну але вже май аначим разом... Дай Боже Вам здорове та долю добру!

— Дай Боже!

Пішов селянин до дому і все бормотів: — О... то мусит бути фале дофторь, але й адукат дес нічо собі. Ото світ! — тай жий тепер!?

І. Корбуліцький.

Яко дамсна фризирерка „Seccession“ як також спеціалістка у всіх парських дамських фризурх поручає ся пані **АННА ВАЙС**, ЧЕРНІВЦІ, Tempelgasse 6, (салон фризирерский Леона Вайса), котра у Відні за знаменитий смак у стилі „Seccession“ і за фризирерську техніку була подвійно відзначена медалями. Ціни приступні.

Не забувайте на „Народний Дім“ в Чернівцях!

БОВЧ. (шукаючи по кишенях). У вас, Петре Івановичу, не найшло ся би сто рублів? У мене всього сорок... у аспігнациях.

ДОВЧ. (дивлячись до мотокки). Двацять п'ять рублів усього.

БОВЧ. Та пошукайте краще Петре Івановичу! У вас там, я знаю, у правій кишені дїрка, то певно, в ту дїрку внали.

ДОВЧ. Ні, на правду ні. І там нема.

ХЛЕСТ. Ну, хай там! Я лиш так собі. Добре, хай буде шістьдесят п'ять рублів... то все одно. (Бере гроші).

ДОВЧ. Я осьміляю ся попросити вас шо дно одної дуже делікатної обстанови.

ХЛЕСТ. Прошу?

ДОВЧ. Ся справа дуже делікатної натурі: мій старший син, знаєте, уродив ся іще перед сном слябом...

ХЛЕСТ. Так?

ДОВЧ. Себ-то, воно так лиш кажесть ся, але я його батько справедливий, так як би уже по слюбі... і все се, як належить, я завершив опісля законними узлами подружжя... так, я, бачите ласкаво, хочу... щоби він був цілком... та то... законним моїм сином... і називав ся так, як я: Добчинський.

ХЛЕСТ. Добре, хай називаєть ся, се можна.

ДОВЧ. Я й не турбував би вас, та жаль мені таланту дитини... Хлопчина такий, кажу вам... великі виявляє на-

дій: на пам'ять ріжні вірші виголошує, а як де попадесть ся ножик, зараз вам зробить маленький возик, та так гарно, як мистець який... Про се й Петро Іванович знає.

БОВЧ. Правда, великий талант має хлопчина.

ХЛЕСТ. Добре, добре. Я подбаю про се, я говорити му... я сподію ся... зробить ся, так, так... (звертаючись до Бовчинського). Може маєте ви шо сказати мені?

БОВЧ. Ах і я маю до вас дуже велику просьбу.

ХЛЕСТ. Прошу?

БОВЧ. Прошу вас дуже, як поїдете до Петербурга, скажіть там усім великим панам: сенаторам і адміралам, шо ось ваше снігательство, або превосходительство, в тім а тім місті живе Петро Іванович Бовчинський. Прошу вас, виразно скажіть: Петро Іванович Бовчинський.

ХЛЕСТ. Добре, добре.

БОВЧ. Та як і доведеть ся вам із парем говорити... то скажіть і паревишо ось, мовляв, ваше царське величество, в тім а тім місті живе Петро Іванович Бовчинський.

ХЛЕСТ. Дуже добре.

ДОВЧ. Даруйте, шо так вас струдили своєю присутністю.

БОВЧ. Даруйте, шо так вас струдили своєю присутністю.

ХЛЕСТ. Ніщо, ніщо. Мені було дуже приємно. (Виходить).

Перша буковинська

спеціальна ро- бітня обуви

ІВАНА ДІКА,

що скінчив промисловий курс в ц. к. технологічній промисловій школі у Відні
улиця Руска ч. 11. Чернівці, вулиця Руска ч. 11.

Відважує заявити шановний П. Т. Публіку, що виготовляю всякого рода обуви для мужчин, женщин і дітей а то після найновітніших фасонів як: черевиків гладкі, та в виді острокинчатим з ортопедичним апаратом і з обложеним приладом до вигідного порушувана.

Через ношене моїх черевиків зникають сейчас нагнітки та всякі нарости на ногах. Доброю і солідною працею, такою обслугою буду старати ся здобути собі вдоволені цінних замовлень.

З поважанем.
ІВАН ДІК,
спеціальна робітня обуви.

Поодинокі черевиків виготовлює ся тільки з заграничних шкір.

ДРУКАРНЯ

„РУСКОЇ РАДИ“ в Чернівцях,

ул. Петровича ч. 4.

має на складі отсі видання:

Bestrebungen der Rumänen	др. Смалъ-Стоцького	1.50	кр.
Буковинська-Русь	др. Смалъ-Стоцького	1.20	„
Листи з пекла	Осипа Шнитка	20	„
Людина, Ольги Кобилянської		40	„
Парівна,	„	1.20	„
Некультурна	„	20	„
Природа	„	20	„
Покора	„	70	„
Твори, Юрія Федьковича I. том.		1.—	„
Чума горіла	Омелян Попович	20	„
25 повісток	„	10	„
Хлопці-садівники	„	20	„
Пісар Франц-Йосиф I. Омелян Попович		10	„
Образки з природи, Іван Синюк I. і II. том. по		5	„
Бесіди про часи козацьки	„	75	„
З села, Богдан Лепкий	„	20	„
Гадки про потреби Українців	„	15	„
Сина книжочка, в дуже гарній оправі, В. Стефаник пиш		70	„
Приказки, книжочка для веселих людей, Ів. Данилевича		8	„

На пересилку треба долучити 5 кр.

П. Т.

Маю честь завідомити Вп. П. Т. Публіку, що отворив я при улиці Головної (Enzenberg-Hauptstrasse) ч. 8 в подвір'ю (на право) Високим ц. к. Правительством концесіонований

КАНТОР ПОСЕРЕДНИЦТВА

„під Проведінієм“

котрий ку загальному вдоволенню в повнім zakresі своєї діяльності буде заняти ся всякого рода посередництвом, поручуючи Вп. П. Т. Властителям дібр, фабрик як також і приватним Особам різного рода службовий персонал а іменю: Мамки, няньки, дівчата, панни служниці, кухарки, покоївки, панни до товариства, гардеробни, бони, вихованчині; дальше парібіків, сторожів, стангретів, фірманів, льокаїв, камердинерів, економів, писарів, управителів, офіціалістів, прив., кухарів, стрільців і т. д. заперіваючи з гори, за совістний і ретельний мвою поручений персонал службовий, бо опирати ся буду на рекомендаціях з остатного їх побуту в службі і лиш такий персонал буду до-старчувати.

Для Осіб шукаючих занятя, о скільки се буде в моєї можности, стрімити буду до того, аби як найборше і найліпше занятя їх винайти, і боронити їх буду перед ошуканством факторів, котрі не уповажені до давана занятя.

В надії, що так Вп. П. Т. Публіка, котрий належить на добрій службі, як також і Пов. Персонал службовий, котрий доброго занятя шукає, спільно мої стрімліня і совіетну працю зволють ласкаво підперти, пишу ся

з поважанем

Евгеній Александер Лебенштайн.

Шкільні повідомлення і Schulnachrichten

в на складі

в друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворено в неділю і свята від 9 до 11 години раано.

Інформації і посередництво до заключення забезпечень жителів в найкористітніших комбінаціях.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

ДНІСТЕР

перше і одинокє руске Товариство асекураційне, обезпечує будинки, уряджене домашнє, скот, господарскі знарядя, збіже в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шкід огневих.

Стан фондів гваранційних з днем 31-го грудня 1899 виносить:

Фонд резервовий	245.814	кор.	52	сот.	
Резерва премій	148.480	„	—	„	
„ спеціальна	1.624	„	80	„	
Фонд основний	72.000	„	—	„	
„ емиртальний	18.166	„	60	„	
					486.145 кор. 92 сот.

Тарифи „Дністра“ дуже умірковані, услівя обезпечень користні, а шкоди ліквідують ся безпоровочно. До кінця 1899 року виносили виплачені шкоди 1.669.565 кор. 38 сот. Поліси „Дністра“ приймає Банк краєвий при помичках гіпотечних.

На жите можна обезпечитись ерез „Дністер“ в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає найкористітніші услівя, престаєє своїми фондами найбільшу гваранцію і видає поліси і квіти в рускім язичі.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“, етоваришене зареєстроване з обмеженою порукою, уділяє **пожички** за **оплатою 5 1/2% і 1% додатку на кошта адміністративні** заїнтабуляцією або порукою двох відповідних ручителів, до сплати в ратах на 3 до 10 літ і приймає вкладки до опроцентованя від членів і третих осіб по 4%. Уділ членський виносить 50 кор., виписове 2 кор. Членом бути і помичку дістати може тільки член обезпечений в „Дністрі“. Інформації уділяє Дирекція листовно.

Зголошення о уділене агенцій в окрестностях де нема близько агентів „Дністра“, **приймає ся.** „Дністер“ виплатив агентам по конець 1890 р. провізії 216.714 кор.

Львів, Ринок ч. 10. (дім „Просвіти“).

Для шкіл народних
вийшли цілком нові друки
можна получить в

Друкарні „Рускої Ради“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 4
котрі суть:

Каталоги, Classen-Buch, Wochenbuch, Повідомлення шкільні, Schulnachrichten, Lehrerkataster, Schulkataster, Inspectionsbericht, Jahresausweis, Schulversäumnissausweis, Сьвідоцтва відхідні, Gestionsprotokoll, Quittungen, Сьвідоцтва увільнення, фреквентацийні, Frenquentations Zeugnis, Schulmatrik, Inventar Katalog der Schüler Bibliothek, Competenten-Tabelle, Qualifications-Tabelle, Aufforderung zum Schulbesuche, Завізане, Auszug aus der Schulbesuchs-Tabelle; також друки і книги для кас райфайзейских усе викінчене на добрім папері дуже гарним друком і **дешевше як де инде.**

Найліпші

МАШИНИ ДО ШИТЯ

е так звані обручкові (Ringschiffchen).

Сі машини йдуть дуже легко і надзвичайно скоро (2000 штихів на мінуту). Сі машини мають приряд до гафтованя і приряд до острєня голок та ножиць. Окрім сих маю ще найновітні машини для шевців, кравців, римарів і такі, що шиють для потреби в перед і взад.

За кожду машину гарантую 5 літ.

Продаю за готові гроші і на вилат дешевше як всюди, хто невірить най переконає ся.

В. Данилевич

машиніст

бровари Штайнера ул. Двірцеа ч. 21 в Чернівцях.

Виходить в Чернівцях
що саради, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
вастереженє. — Рекламічні неопечатані
вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10 „	— „
на чверть року	5 „	— „
на місяць	1 „	70 „

Поодинокє число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсерати
платні в Чернівцях.

Перегляд політичний.

Против всяким пессимістичним здогадам, уконституовала ся рада державна не тільки спокійно, але що важнійше згідно, т. зн. що нова президія є результатом компромісу усіх важнійших партій у парламенті і се дає менше-більше певну запоруку, що обради будуть вести ся спокійно.

Ново вибраний президент гр. Маврикий Йосиф Марія Феттер фон дер Ліле є сином маршалка краєвого Моравії. Уродив ся він 22. серпня 1856 р. в Опаві, права студіював на віденському університеті, а в р. 1879 вступив до державної служби при чеськім намісництві. В р. 1882 перенесено его на Угри, а в р. 1889 іменовано старостою. Аванс его був незвичайно скорий. Державну службу покинув Феттер у ранзі радника намісництва. Велика посілість на Мораві вибрала его наперед послом до моравського сойму, а потому до парламенту. Під зглядом політичним належав усе до центру і не оказував ніколи шовіністичних наклонів. Уміє говорити по чеськи і знає добре чеські відносини і нераз мав стичність із чеськими визначними політиками. У парламенті належав Феттер короткий час до вірноконституційної великої посілости, але виступив з того клубу підчас німецької обструкції. У квестіях народних голосував усе з правницею.

Дятого, що не брав великої участі у політичній життю, посвятив ся підчас свого побуту у Відні медичним студіям, дістав яко

студент медицини абсолюторію і зложив перше ригорозум. — Тепер приготував ся до першого стислого іспиту, але здаєть ся не легко ему тепер се удасть ся, бо становиско президента палати забирає дуже багато часу.

У розмові з репортером N. fr. Presse так означив граф Феттер своє будуче поведене, яко президент: Я не є карієровичем і не убігав ся я ніколи о крісло президіяльне, але яко патріот не міг я оперти ся завіззана, тим більше, як мене запевнили, що від мого вибору багато зависить. Обіймаю свій уряд із щирим і з глибини серця пливучим бажанєм, щоби палата під моім проводом могла приступити до розв'язання і поладження тих важних квестій і справ, що єї тепер чекають, особливо справ економічних. Усіма моїми силами буду стреміти до того, щоби правильна праця у парламенті зачала ся на ново. Число па перте правниці і лівниці і усіх сторонниць, охочих до праці — а таких сторонниць здаєть ся найде ся багато у нашій парламенті. Мій політичний програм, то програм моравського центра; то сторонництво не допускає у моравськім соймі ніяких скрайних ухвал і через се може похвалити ся неодним суцесом.

Оба віце-президенти вибрані по раз другий. Праде є купцем у Ліберці, а др. Зачек адвокат у Оломунці і проводир моравських Чехів.

Праде зазначив перед співробітником N. fr. Presse, що є противником приймаючи внесені і інтерпеляції зладжених у не-німецькім язи-

ці і покликав ся що до сего на попередню практику парламентарну. Так само поступав собі Смолька і Абрагамович.

По виборі президії палати послів висказують ся усі днівники з задоволенем. Є се дуже відрадний факт, що сторонництва схотіли по розуміти ся при так важнім акті, як вибір президії. Се свідчить о добрім намірі усіх партій, щоби парламент зробити здібним до праці. Що вибір президії був дуже трафний, се річ певна, бо при першій засіданню під проводом гр. Феттера ішли обради добре і ніяке сторонництво не чує ся незадоволенім. Але сей вибір показав напово се, що ані лівниці, ані правниці, ані Славяни, ані Німці не мають у новій палаті більшости.

Преліминар бюджетовий.

Предложений міністром фінансів преліминар державного бюджету на 1901 рік, представляє ся так:

Загальне запотребоване	1.641,163.344 к.
Загальне покритє	1.641,997.585 „
Надвижка	834.241 „

В порівнянню з преліминаром на 1900 рік сегорічний є вищий: в запотребованю о 58,082.757 к. в покритю о 58,146.763 „ надвижка о 64.006 „

Подрібно преліминар представляє ся так:

В перших 5 розділах, іменно: двір, кабінетова канцелярія, рада державна, державний трибунал і

рада міністрів заходить в порівнянню з попереднім роком мала ріжниця. Розділ „спільні справи“ виказує збільшене запотребоване в сумі 12,866.813 к.

Міністерство внутрішніх справ виказує більший видаток в сумі 6,952.533 к.

В міністерстві оборони краєвої збільшений видаток в сумі 3,429.477 к. є наслідком дальшого розвою краєвої оборони, поліпшення харчу воєнків, збільшення числа корпусу жандармерії і запотребовани на будову касарень в квоті 915.000 к.

В міністерстві просвіти при позиції „центральної властї“ бачимо збільшене запотребоване в сумі 283.830 к., що є головно наслідком побільшення дотації на плеканє шук. В позиції „просвіта“ бачимо більше запотребоване в сумі 99.100 к., що є наслідком системізованя нових катедр і ліпшої дотації шкіль середніх та промислових і учительських семінарій. В позиції „віроісповіданя“ ordinarium є вище о 6.940 к., а в extraordinarium запотребоване є менше о 549.494 к., а то в наслідок зменшених будівляних кредитів.

В міністерстві фінансів запотребоване за преліміновано о 7,598.548 к. менше, а се тому, що 13 мільонів на управильненє платні служби всіх міністерств і державної залізничної розділено тепер на поодинокі етати. Узглядивши се, ефективне запотребоване покаже ся більшим о 5,521.452 к.

В міністерстві торгівлі більше запотребоване вносить 10,238.760 к.

В міністерстві залізниць видаток збільшений о 18,141.590 к.

В міністерстві рільництва прелі-

МИКОЛА ГОГОЛЬ.

РЕВІЗОР.

Комедія в пяти діях.

(Далі.)

ОСИП. Та, слава Богу! Тільки знаєте що, Іване Александровичу?

ХЛЕСТ. А що?

ОСИП. Від'їжджайте звідсіля! Йй Богу, вже час.

ХЛЕСТ. (ише). Ет дурниці! По що?

ОСИП. Та так. Бог із ними, зі всіми! Забавились тут дві днинки, — ну, то й досить. На що з ними довго брати ся? Начхайте на них! Не час на се: приїде хтось другий... Йй Богу, їдьмо сьогодні, Іване Александровичу! Хоча вас тут дуже поважають, так все лучше скорше виїхати; адже вас, видите самі, взяли за когось иншого... І батько будуть гнівати ся, що так припізнали ся... А так славно заїхали-б, ще й їжними кіньми!

ХЛЕСТ. (ише). Ну, ну, добре. Віднеси лист вперед сей лист на пошту, та возьми разом пошту подорожню. І диви ся, щоби коні були добрі! Візникам скажи, що я їм не пожалую грошей — лиш щоби везли мене мов селяд'єгера, і щоби пісень співали!...

(Ише далі). Я уявляю собі: Трапичнін умре зі сміху...

ОСИП. Я, пане, відправлю лист тутешнім чоловіком, а сам лучше стану готовити ся до дороги; шкода часу.

ХЛЕСТ. (ише). Добре, принеси тільки свічку.

ОСИП (виходить і говорить за сценою). Гей, слухай, братку! Віднеси лист на пошту, і скажи поштареві, щоби він вислав його без грошей, та скажи, щоби зараз прислали для пана як найліпшу трійку коней; а за перевіз, скажи, пан не платить; перевіз, скажи, на державний кошт. Але щоби борзо, а ні то, мовляв, пан сердити ся ме. Зачекай трохи, ще лист не готовий.

ХЛЕСТ. (ише далі). Цікаво знати, де він живе тепер — на Поштової чи Гороховій? Він теж любить часто переводити ся з помещиканя на помещиканя а ніколи не платить... Заадресую на сліпо на Пошту. (Вкладає лист до конверту і адресує).

ОСИП (приносить свічку. Хлестанов печатає. В ту жвилью доходить до покою голос Держиморди). Куди лізеш, хло? Кажу тобі, що не казали нікого пускати.

ХЛЕСТ. (дає Осипові лист). На, віднеси.

ГОЛОСИ КУПЦІВ. Пустіть, добродію!

Мусите пустити: ми за ділом прийшли.

ГОЛОС ДЕРЖИМОРДИ. Марш, марш! Не приймає, спить. (Крик побільшаєть ся).

ХЛЕСТ. Що там таке, Осине? Подиви ся, що там за крик!

ОСИП (дивить ся через вікно). Яксь купці хотять увійти, та поліцей не пускає. Мають паперами: видко, хотять вас бачити.

ХЛЕСТ. (відходить до вікна). А що там, мої кохані?

ГОЛОСИ КУПЦІВ. Приходимо до вашої милости. Будьте ласкаві, пане, приймати просьбу.

ХЛЕСТ. Впустіть їх, впустіть їх! Нехай увійдуть! Осине, скажи їм: нехай ідуть. (Осип відходить).

ХЛЕСТ. (приймає із вікна просьби, відворає одну з них і читає). „Його високоблагородному світлости фінансовому панови від купця Абдуліна...“ Кат зна, що се: і уряду нема такого!

Десятий вихід.

ХЛЕСТАКОВ і КУПЦІ (із бочіного з вином і головами чукру).

ХЛЕСТ. А що там, кохані?

КУПЦІ. Чолом бемо вашій милости.

ХЛЕСТ. А чого вам треба?

КУПЦІ. Змилайте ся, добродію! Терпимо кривду, та самі не знаємо за що...

ХЛЕСТ. Від кого терпите?

О ИН ІЗ КУПЦІВ. Та від тутешнього городничого. Такого другого, добродію, на цілому світі не найдеш. Так нас тисне, що й описати годі. Квартирами так нас переслідує, що хоч бери, та відразу вишай ся. Деж-то хто видів, щоби так робити? Зловить за бороду тай кричить: „Гей, ти татарине!“ Йй Богу, правду кажу! Як би то ми його чим коли образили, то ще... але ми поважаємо його, виповнюємо його волю, ще й жінці та донці нераз в дарунку на сукні матерії дамо. Та чому і не дати би? Ми не від того. Але-ж бо того всього таки за багато — а! Прийде вам до склепу, та що попадесть ся, зараз бере. Побачить штуку сукна, та й каже: „Е коханий, се гарне суконце! занеси його до мене!“ Ну, що маємо робити, несемо. А в штуці того сукна яких п'ять аршинів...

ХЛЕСТ. Невже? То з нього порядний злодій!

КУПЦІ. Бігме, правду кажемо. Бобай би нікому не присяв ся в сні такий городничий. Як побачиш його вже здалека, так зараз прячеш, що ліпше в склепі. Е, та що з того! Він вся-

міновано збільшене запотребоване в сумі 3,612.910 к. в наслідок підвищення меліраційного фонду, додатків до платні копальняних робітників, заведення 8-годинного часу праці в державних копальнях в Бріке, мелірацій в ріллях і лісництві.

В міністерстві судівництва запотребоване збільшене о 4,012.950 к., в наслідок упорядкування платні державної служби, дальшого розвою організації судів, викликаного реформою цивільної процедури і нових будівель.

Позиції „Найвища рахункова палата“ і „субвенції і дотації“, вказують невелике збільшене запотребоване. В розділі „державний довг“ запотребоване збільшене о 1,002.520 к.

Покрите взагалі преліміноване о 58,146.763 корон висше.

Значнійше збільшене доходів вказує міністерство торгівлі, імено о 9,451.050 к.

Міністерство залізниць вказує збільшене доходів о 7,946.940 к.

Прелімінований дохід міністерства рілляництва висший о 2,143.727 к.

В міністерстві фінансів преліміновано дохід з безпосередніх податків о 3,899.300 к. більше, а з ґрунтового податку (в наслідок 15-процентного опусту) о 2,000.000 к. менше. В податку домовим мимо опусту підвищено о 1,600.000 к., бо зросло число домів. В наслідок опусту преліміновано низше також податок заробковий о 500.000 к. Через збільшене числа підприємств обов'язаних до складання публичних рахунків преліміновано дотичний податок о 3,495.000 к. висше, рентовий додаток о 420.000 к., особисто-доходовий о 700.000 к., податок від платні о 160.000 к., доходи з пла о 736.000 к., податок від горівки о 1,600.000 к., від цина з додатком о 285.000 к., від

цукру о 1,050.000 к. висше. Податок від нафти (з огляду на передвиджувану податкову боніфікацію в користь Угорщини) преліміновано о 700.000 к. низше. — Доходи з продажі соли преліміновано о 784.000 а з продажі тютюну о 5,080.000 к. більше.

В розділі „державний довг“ підвищено покрите о 23,939.116 к., а то з причини, що в 1901 році мусить бути узисканий капітал на уморене несконвертованих позичок загального державного довгу при помочі емісії амортизаційної роботи.

З державної ради.

На засіданні державної ради у понеділок, дня 11. с. м. промовив президент міністрів, щоби зазначити становище, яке правительство займає щодо праці у парламенті. Правительство не має ніяких тайних намірів, противно: поступає собі явно і рішучо. Раді державній предложить ся зі сторони правительства проект закона що до податку від горівки, відтак справу кумулятивних сиротинських кас і закон про контингент рекрутів. Відтак забрав голос міністер скарбу Бем-Баверк і предложив фінансове експозе, яке подаємо на нинішнім місці. По промові міністра скарбу почав нарікати Шенерер, що правительство неначе приписує палаті програму праці, а се не належить до правительства. Президент Фетер поясняє, що ґр. Кербер висказав лиш бажане правительства, а сего чей не можна заборонити. На сім засіданні вплинуло багато важних внесень і так: Рапапорта і Меруновича про устану о будові доріг водних, Кремни про зміну регуляцію палати, Бомбі о призначені громадам виногородження за поручення обсяг ділянки, Дашинського і Пернерстарфера про загальне право голосування, Шаєра о примусове забезпечення селян і т. д.

На засіданні ради державної дн. 13. лютого промовляв Яворський, щоби вибрати комісію адресову, яка мала би уложити відповідь на тронову бесіду. Їго слова піднірає Др. Странський. Пос.

ким дрантем вдоволяється: сушені сливки, такі, що вже яких сім літ лежать у бочці, що їх вже навіть мій склеповий хлопчик не хоче їсти, а він ціду пригоріти туди закусити. Іменини його припадають на Антона — ну та вже чоловік тащить туди до нього всього, що має, тай він бере; ні, не досить того: він каже, що і на Онофра його іменини. Що-ж нам робити? Збереш, що маєш під паху, тай на Онофра несеш...

ХЛЕСТ. Та-ж се чистий опришок!

КУПЦІ. Гей, гей! А ну-но спробуй скришити ся, так зараз за кару цілий полк войска веде до тебе на квартиру. А як хто поскаржить ся, він йому замикає двері перед носом. „Я“, каже, „не буду“, каже, „тебе бити, або катувати, — на се“, каже, „право не позволяє, так за се ти повиндаєш, коханій мій, оселедчики!“

ХЛЕСТ. Що за лайдак! Та за се, просто, на Сибір!

КУПЦІ. Та вже де там ваша милість запліють його — на всьо годимо ся, лише щоби як найдалше від нас. Не погорди, батьку наш, хлібом та сільцю: кланяємо ся тобі цукром і бочівкою вина.

ХЛЕСТ. Не думайте собі, що я беру які дарунки! От, як би ви, приміром, дали мені в позичку яких триста рублів — ну тоді зовсім инша річ: як позичку я можу взяти.

КУПЦІ. Беріть, батьку рідний. (Виймає гроші). Та що триста! вже возьміть лишне п'ятесот — лиш поможіть нам, бо нема нам життя від нього.

ХЛЕСТ. Як хочете... позичте... ні слова... я приймаю.

КУПЦІ (відносять йому на срібній під-

ставці гроші). Та вже, просимо, і підставку разом возьміть.

ХЛЕСТ. Ну, можна і підставку взяти.

КУПЦІ (кланяючись). Та вже за одним разом возьміть і цукор.

ХЛЕСТ. О ні, я дарунків не беру...

ОСИП. Ваше високоблагородіє! Чому ви не берете? Беріть! В дорозі завжди придасть ся. Давай сюди голови і бочівку! Давай всьо, зложимо всьо до паки. Що там? Шнурочок? Давай і шнурочок, — і шнурочок в дорозі придасть ся: чи віз поломить ся, чи що инше приключить ся, так зараз можна зв'язати.

КУПЦІ. Та зробіть нам ту ласку, ваше сиятельство! Як уже ви не допоможете, не винувните нашої просьби, то вже не знаємо, що з нами буде: хіба бери та вишай ся.

ХЛЕСТ. Так, так, безпечно так! Я подбаю! (Купці відходять).

ЧУТИ ГОЛОС ЖІНКИ. Пусти, чуєш, пусти! Мусиш мене пустити. Я покажу ся перед ним самим на тебе! Чекай! Та не тручай, бо болить!

ХЛЕСТ. Хто там? (Підходить до вікна). А що там, бабуню?

ГОЛОСИ ДВОХ ЖІНОК. Ласки вашої, батьку, прощу! Звольте, добродію, вислухати.

ХЛЕСТ. (до вікна). Пустити її.

(Дальше буде.)

Дашинський промовляє за тим, щоби над тронову бесідою отворити дискусію. Потім забирає голос п. Бернрайтер і в імени вірно-конституційної більшості посілости ставить внесення, щоби палата уповажнила призначити до зложення цісареві подяки за тронову промову і за певнене вірності. Внесення се прийнято.

Король Мілян умер.

Мілян, екс-король Сербії умер 12. с. м. у Відні о год. 4. по полудні. Хорував він довго. Єще під час его побуту у Єгипті почала ся у него хвороба серцева, на яку він не звертав багато уваги. У сїчні захорував на інфлюенцу, а до того прилучило ся запалене легких і запалене ушній. Так скомплікованій хворобі не міг оперти ся організм старого чоловіка. — Мілян уродив ся 18. серпня 1844, мав одже 74 літ.

При умираючій Мілянї був присутній сербський посол Коста Христіч. Хвилию перед смертю прибув директор двірської цісарської канцелярії Шісель, аби довідати ся в імени цісаря про здоров'я хорого. Мошї Міляна, згідно з волею помершого, відставлені будуть до Крушедолу, де поховать їх в монастирі з почестями королівськими. Цісар зарядив, аби погріб короля Міляна відбув ся на его кошті, після двірського церемоніялу. Мошї перенесли у четвер до сербської церкви, а нині, у п'ятницю буде похорон. Відомість про смерть короля Міляна прийшла до короля Александра о годині пів до 5. вечером. Зараз скликано міністрів на парад і постановлено спроводити мошї до Сербії. Сей план змінено, бо міністри не знали про останню волю помершого, що хоче бути похоронений в Австрії.

НОВИНКИ.

Чернівці, 41. лютого 1901.

Літер. науковий кружок тов. „Союз“ має честь запросити руску інтелігенцію і міщанство на відіт проф. Дра. М. Кордуби п. з. „Короткий огляд історії Руси-України“, отриманий з сльвіами і деклямаціями, що відбудеть ся в неділю, дня 17. н. ст. лютого ср. о год. 3. пол. в сали „Народного Дому“. Ми сподіємось, що як до тепер, так і сего разу пробуде особливо наше міщанство на згаданий відіт і концерт в як найбільшій числі, звідки винесе попри милу забаву і немалу користь дня свого духа.

За літ.-наук. кружок „Союз“

О. Гандяк
голова.

А. Сабат
секретар.

3 університету. У зимовім семестрі с. р. записало ся на черновецький університет 10 богословів, 111 правників і 24 філософів. Є се найбільше число, яке ознаменує фреквенцію черновецького університету від часу засновання. На філософський відділ записала ся перша звичайна слухачка Русинка п-на Клементина Ганкевичівна.

Проба „Бояна“ буде у п'ятницю дня 15. с. м. о год. 8 вечер. З огляду на близький концерт просить ся пани і панів о численну участь.

У Чернівцях існує „Товариство учителів і учительок“. Товариство се космополітичне, бо до него належать учителі і учительки всяких можливих народностей. Однак на жаль засідання того товариства визначають ся тим, що голова, его заступник рідко коли на зайдання приходять, а через се товариство дармує. Чи не ліпше було би, аби Русини, що є членами того товариства вступили радше до своєї рідної „Рускої школи“?

Парохію в Чорнавіч надан президент краю Волохови Тарнавському. Осє так дістають ся добрі рускі парохії в руки румунізаторів, нагоди сьвященники-Русини бідують в горах або на сотрудинцях. Така то кривда діє ся у нас Волохам! І чи-ж нема тут чого „Дештентарі“ нарікати?

Концерт товариства „русний міщанський Хор“, який відбув ся у неділю дн. 10. с. м. у сали гімнастичного товариства, а про який ми задля браку місця не могли поговорити у попереднім числі — випав під кожним зглядом дуже добре. Пан Власюк голова товариства пояснив у своїй вступній промові значіння сего нового товариства і значіння рускі пісні не тільки для Українців-Русинів, але взагалі для музичного сьвіта. По сїм наступали продукції хору, на які зложили ся: Сичинського „Було не рубати зеленого дуба“, Кумановського „Ой вербо, вербо“ Шторха серенада: „Глухоким сном“, Богданського: „Чернець“, Лисенка: „Та туман яком котить ся“. Хор виявляв ся із своєї задачі незвичайно красно. Нам попросту здавало ся, що ми не слухаємо міщанського хору, що існує 2 місяці, але що найменше виправляв ся роками. Дві є причини, що концерт під зглядом хорів так удав ся: солідарність і охота до сльвіу у сльвіавців і енергія, подучена з музичною ерудицією у дірігента п. Гундича. — Др. Стоцький тримав відіт на тему поеми Шевченка „Гамалія“. Наперед представив причини повстання Січі, а потому по відчитанні поеми примінив слова Шевченка „слави добувати і з чужої неволі братів визволяти“ до теперішніх обставин. Промова ся зробила на слухачів глибоке вражіння. Також і деклямації витали вдоволюючо, особливо „Наймит“ відданий п. Б.

Урядоване каси позичкової і щадничої, стоваришення зареєстрованого з необмеженою порукою для громади Кучурів малий розпочало ся дня 17. січня 1901 р.

Новий тижневник. Один руский письменник пробуваючий у Відні стане недовзі видавати „Revue für Politik, Kunst u. Leben“ в модернім стилі — щось подібного, як виходив у Берліні „Zukunft“. Коже число буде містити одну статтю про Русинів-Українців. Перше число сего тижневника появлять ся найдалше з кінцем марта с. р.

Обікрали Гумберта по смерті. З риму доносять, що у ночі з суботи на неділю вдерли ся невідомі злодії до пантеону, де лежить тіло замордованого короля Гумберта і украли золочений вінце, золотий ланцюх, а окрім сего багато знарядів церковних. Крадіж спостеріг перший слуга церковний і повідомив о тім заряд поліцію. Злочинців до тепер не висліджено

Книга багатства. Найдорожша із новітніх книжок, які появили ся останніми часами в Америці, носить титул „The book of walth“ с. е. „Книга багатства“. Се діло є розправою о багатстві у найширшій значіню того слова, не тільки матеріальнім, але і моральнім. Автор хоче докзати, що зробило багатство для європейської і у який спосіб чоловік при помочі багатства поправляє своє становище. Автором є Гумберт Банарофт, начальник знаної фірми видавничої у Чикаго, кривний історик Юрія Банкрофта. Він збирав через кілька літ матеріали до своєї книжки і подарував у тій цілі по Європі, Єгипті, Палестині і по Вєході. Книжка складається із 10 томів, а кожний опрацьований тяжкою шовковою матерією, коліру „vieil or“, понадто до кожного долучено по 10 шківів акварелевих. Наклад числить 100 примірників, із тих 150 прикрашених По 2500 долларів, а по 1.000 долларів.

Число студентів філософії на німецьких університетах. На 34,389 студентів, записаних в літнім півроці 1900 р. на 21 німецьких університетах, було вписаних на філософію 11,479 т. з. 33-37 процентів усього числа. На поодиноких університетах представляло ся те число в відносинах до загальної кількості слухачів так: Берлін (5105) 2258, Бон (2152) 858, Бреслав (1662) 532, Ерланген (974) 212, Фрайбург (1766) 375, Гісен (855) 355, Гетінген (1344) 564, Грайфсвальд (808) 151, Галле (1620) 644, Гайдельберг (1533) 636, Єна (758) 310, Кіль (1056) 252, Кенігсберг (881)

266, Липськ (3269) 1401, Марбург (1184) 461. Мінхен (4391) 832, Мінстер (691) 366, Ротток (495) 235, Штрассбург (1145) 404, Тібінген (1544) 220 і Вірцбург (1126) 247. Абсолютно найбільше число студентів філософії вказує про те Берлін; потім ідуть: Липськ, Бон, Мінхен, Галле, Гайдельберг, Гетінген, Бреслав, Марбург, Штрассбург, Фрайбург, Мінстер, Ена, Кенігсберг, Гісен, Кіль, Вірцбург, Ротток, Тібінген, Ерланген і Грайфсвальд. Релятивно найбільше число студентів філософії вказує Мінстер (52-97 проц.) усіх слухачів; потім ідуть: Ротток (47-45 проц.), Берлін (44-24 проц.), Липськ (43-47 проц.), Гетінген (41-96 проц.), Гайдельберг (40-95 проц.), Ена (40-90 проц.), Марбург (39-78 проц.), Галле (39-73 проц.), Бон 39-69 проц., Штрассбург (36-16 проц.), Бреслав (32-01 проц.), Кенігсберг (30-19 проц.), Гісен (29-94 проц.), Кіль (23-86 проц.), Вірцбург (21-93 проц.), Ерланген (21-77 проц.), Фрайбург (21-23 проц.), Мінхен (18-95 проц.), Грайфсвальд (18-69 проц.) і Тібінген (14-25 проц.). — На чотирьох австрійських німецьких університетах було вислано 1074 студентів філософії на 7346 усіх слухачів, т. з. 13-62 проц. усього числа студентів. На поодиноких університетах представлено ся те число так: Чернівці (365) 30, Грац (1366) 107, Прага (946) 137 і Відень (4679) 800. Абсолютно найбільше число студентів філософії було проте у Відні, потім у Празі, Граці і Чернівцях. Релятивно найбільше число вказує також Відень (17-13 проц. усіх слухачів); потім ідуть: Прага (13-53 проц.), Чернівці (8-22 проц.) і Грац (7-83 проц.). — На сімох швейцарських університетах було на 3992 слухачів усіх факультетів 1702 слухачів філософії, т. з. 42-64 проц. усього числа слухачів. На поодиноких університетах було студентів філософії: Базель (484) 249, Берно (962) 396, Фрайбург (319) 139, Женева (809) 312, Люцерна (569) 224, Нюшатель (118) 76 і Цюрих (731) 306. Абсолютно найбільше число студ. філософії вказує проте Берно; по ньому ідуть: Женева, Цюрих, Базель, Люцерна, Фрайбург і Нюшатель. Останній університет має за те релятивно найбільше число студентів філософії, бо 64-41 проц. загального числа слухачів. Потім ідуть: Базель (51-45 проц.), Фрайбург (43-57 проц.), Цюрих (41-86 проц.), Берно (41-16), Люцерна (39-37 проц.) і Женева (38-57 проц.). Коли порівняємо число студентів філософії в університетах Німеччини і Швейцарії, то побачимо, що в останніх релятивне число далеко більше, як у перших, бо тут на 5 університетах вагається воно між третьою і половиною, а на двох перевищує навіть половину усіх студентів; у Німеччині тільки на 10 університетах вагається ся число студ. філософії між третьою і половиною, а на всіх інших воно менше і доходить деколи навіть до пятої частини усіх студентів. На австрійських і німецьких університетах релятивне число студентів найменше, бо доходить до 7-83 проц. усіх студентів, чого на інших університетах нема. Видно, що й обставини, серед яких приходить ся жити онісі слухачам філософії по скінченню університета, в Австрії далеко поганіші ніж у Німеччині або Швейцарії.

(„Літ.-наук. Вістник“).

Яно дамська фризирна „Seccession“ як також спеціалітетка у всіх паризьких дамських фризурх поручає ся пані **АННА ВАЙС**, ЧЕРНІВЦІ, Tempelgasse 6, (салон фризирський Леона Вайса), котра у Відні за знаменитий смак у стилу „Seccession“ і за фризирську техніку була подвійно відзначена медаліями. Ціни приступні.

Не забувайте НА НАРОДНИЙ ДІМ в Чернівцях.

9)

ПЕДАГОГІЧНИЙ ФЕЙЛЕТОН.

Поділ чувств. Після причини, що викликають чувства, ділимо їх на зміслові і душевні: тамті мають своє жерело в зміслових вражіннях або в певнім стані тіла — а ті знов в душевних чинностях. Так приміром є смуток підчас довгої слоти і веселість, коли опять засияє сонечко, змісловими чувствами, — за те смуток, коли кого совість гризе, душевним чувством. Після того, чи чувства зависять тільки від певного предмету, чи знов є незалежні, однак можуть їх викликати ріжнородні предмети, ділимо чувства на окремі квалітативні від qualitas (якість) і на загальні (квантитативні від quantitas — скількість), або формальні. До окремих належать чувства зміслові, естетичні, інтелектуальні, моральні та релігійні. До загальних чувств належать чувство утоми і відпочинку, сили і безсилності, нудьги і розривки, очидання, нетерпеливості, надії і обави, успішності і невдачі.

Загальні чувства зачисляють до низших чувств, бо їх викликають преріжні виображіння, а інтелігенція не бере в тім ніякого уділу. Окремі чувства є чувствами висшими — вишвиши чувства зміслові. Висші чувства повстають в душі наслідком висших виображіннь, утворених розумом і розсудком.

На вні виявляють ся чувства мимовільними рухами тіла себ-то: сьміхом, підскоками, окликами вдоволення, плачем, понурим виразом лица, стоном, риданем і т. п.

Самовільно виявляємо чувства мовою (переносно), мімікою, киваючи головою і т. п. Виявляємо чувства також забавою, штуркою, особливо музикою, обичаями і звичаями (ноша, празники, богослуження, жертви).

Значінє чувств. Чувства мають великий вплив в людськм житті. Вони впливають спасительнo на фізичне і душевне здоровлє. Таким чином радість і задоволенє оживляють нас, скріпляють і додають нам сил. Чувства впливають на сьвіт наших думок. Коли ми задоволені, то працюємо душевно легше, різькійше і успішнійше, пам'ять живійша. Чувства побуджують фантазію до діла. На остаток впливають чувства і на нашу волю і на наші діла (учинки).

2) Загальні чувства.

Загальні чувства є отсі:

а) Чувство праці, сили, нездарості, утоми, немочі, відпочинку. Дізнаємо сих чувств, коли працюємо, чи-то фізично, чи-то духово. Чувство праці, сили і супочинку приятне, хід виображіннь легкий, оживлений і прискорений. Чувство немочі, утоми і висилєня неприяте: у нашім душевнім житті додаємо перешкоди, хід виображіннь повільний, утруднений.

б) Чувства розривки і нудьги. Чувства милої розривки дізнаємо, наколи маємо занятє легке і побуджуюче, а неприятного чувства нудоті, наколи бракує нам займаючої чинності; тоді стає в умі порожнєча виображіннь. Коли ізза браку занятя сьвідомість спочиває, то спостерігаємо подібні з'явища, які попереджають сон, млости, отже позівання, нудьгу, заворот голови і т. п.

в) Чувство очидання, що степенує ся до чувства нетерпеливості. Очиданє сповненя бажань викликає приятне чувство надії, противно-ж очиданє неприяної річи викликає у нас немилє чувство обави (журі).

Очиданє перемінює ся в чувство нетерпеливості, наколи сповненє очиданої річи зволікає ся за довго. Нагле сповненє надії викликає чувство приятної несподіванки; противно нечаєна невдача справляє немилє чувство розчарованя.

г) Чувство успішності і невдачі, якого дізнаємо, коли нам щось веде ся (вдає ся) або ні.

3) Чувства окремі.

Чувства окремі відзначають ся тим, що зависять від якості виображіннь, які їх викликають. Предметами, що в особливій мірі викликають окремі чувства є: краса, правда, добро і питомє та чуже я.

а) Чувства зміслові. Зміслові спостереження (чувства) можуть викликати в нас приятний або неприяний стан душі, себ-то зміслові чувства так пр. біль зубів є не тільки болом тілесним, але викликає і виразне чувство незадоволення. Фізичні терпіння викликають у нас чувство пригнобленя, а скоро терпіння устануть, милє чувство полекші.

Суто заставлений стіл викликає у нас веселість, а недостаток їжі настрює нас зовсім невесело. Декотрі страви і запахи збуджують у нас омерзінє і брідоту.

Зорові вражіння сьвітла, красок тішать нас; темнота, брак барв засмучують. Тони гармонійні, схожі, милі, дисонанс немилый.

б) Естетичні чувства. Естетичні чувства виявляють ся замилюванєм і уподобанєм до гарних річий а омерзінєм до того що гидке, а то без огляду на те, чи з того можемо мати який хосен моральний або матеріальний (посіданє, славу) чи ні. Оттак то готійська сьвятиня подобає ся нам, а преці не будемо жадати єї посідати. Сьвіт тонів, красок і форм, отже і сьпів, музика, малярство, архітектура, різьбарство мають особлившу прикмету будити естетичні чувства. Коли-ж чувство відноситься до предмету великанських розмірів, то повстає чувство величчя взнеслости. Так н. пр. будить вид Татрів, філюючого моря у нас те чувство величчє.

Певні предмети мають ту прикмету, що їх виображінє справляє нам задоволенє або незадоволенє; тоді кажемо про ті предмети, що они нам подобають ся або не подобають ся, і називаємо те, що нам мимохить і безоглядно подобає ся красним, а те, що нам не подобає ся, поганим.

Не треба мішати красних і поганих річий з приятними і не-приятними, себ-то чувства естетичні аї змісловим задоволенєм або незадоволенєм. Приятність або неприяність залежить від матерії, краса і брідкість від форми. Не треба також мішати красу і брідкість з хосенністю і аї шкідливістю. Хосенна річ має свою вартість взгляду, відносно до своєї ціли — а красна річ має свою вартість безогляду.

Здібність відчувати гарні річи, що відповідають ціли, і відріжжати їх від поганих і невідповідних називаємо смаком (густом), а науку о понятях і услівих краси зовемо естетикою. Естетичні чувства завислять від виображіння краси; однак коли ті виображіння є ріжні, то і естетичні чувства є взглядними, індивідуальними. Порівняймо лиш з огляду на те Хінця з Греком і хінську погоду із сьвятинєю грецкою.

в) Інтелектуальні чувства. Інтелектуальне чувство, або також почутє правди представляє ся яко задоволенє і радість ізза доходження, пізнаваня, відкриваня правди і яко незадоволенє з причини сумніву, непевности і трудности пізнати правду. Тішимо ся, коли розв'язали яку трудну загадку, а відчуваємо прикрість, коли одержали хибний добуток або коли не можемо дійти ізчим до ладу.

Віра полагає переважно на почутю правди: коли иноді не можемо нашим ограниченим мисленєм пізнати правду, тоді поводуємо ся почутєм. Чувмо отже, що є провидінє, що є Бог, єство наймудрійше, найсовершеннійше та найласкавійше, відчуваємо, що є жите помертне, що душа безсмертна. Ся віра не є вправді знанєм в стислійшій сего слова значінні, однак заступає знанє в тім напрямі, бо знаємо, що наш розсудок і розум обмежений і не годен всі правди згрунтувати.

г) Моральні чувства. Моральні чувства, що їх звуть також етичними, об'являють ся замилюванєм до доброго, а відразою до злого, і то однаково, чи ми самі, чи хто инший добре собі поступає. Добрий учинок, поступованє правою дорогою — справляє нам вдоволенє, тішить нас; противно-ж дізнаємо неспокою і гриземо ся, коли занедбали який обовязок або коли переступили яку моральну засаду. Приміри діточої любви і вдячности, благородної приязни, неутрачимої правдомовности зворушують нас таї поривають; натомість нівечинє права, осьмішуванє чесноти, побіда проступку обурюють нас.

Совість. Щоби моральні чувства могли у нас повстати, мусить переднє розум набути через вихованє і образованє виображінє про те, що є добре, що є зле, і взагалі певних поглядів на сьвіт і на жите. Треба пізнати мету і завданє чоловіка. Те знанє причинить ся до утвореня собі засад, що тільки так ділати і поступати належить, як сего вимагає поняте добра. Засади поступованя згідного з ідеями моральними називаємо сумлінням. Чувства моральні то неначе голос нашого сумління. Наука про понятє і про засади моральности зве ся етикою.

Амбіція. До моральних чувств належить амбіція або почутє власної гідности і сьвітлутє. Амбіція є чувством задоволення, якого дізнаємо, коли инші люди нас поважають і нашу вартість узнають. Амбіція побуджує людей до того, щоби удержати добре ім'я, яке мають в прилюдній опінії, або щоби відзискати утрачену славу. Із перецінюваня власної вартости витворює ся фальшива амбіція або дума, жадоба панованя, безоглядність супроти других. Сьвідомість наших хиб викликає в нас чувство зовсім противне, покірність, що нас наклонює підчинити ся иншому. Невдоволенє із себе, пізнанє власних хиб і власної провини, викликає у нас покаянє, до чого прилучує ся сором, коли наша хіба або вина звісна иншому людем, або коли побовоємо ся, що инші їх пізнають.

(Далше буде).

Книги для нас райфайзенських як також відповідні друки можна дістати лиш в друкарні тов. „Рускої Ради“ в Чернівцях.

Шкільні повідомлення і Schulnachrichten

є на складі

в друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях.

Рік заснована 1892.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

ДНІСТЕР

перше і одинокє руске Товариство асекураційне, обезпечає будинки, уряджене домашнє, скот, господарскі знаряди, збіжє в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шкід огневих.

Стан фондів гваранційних з днем 31-го грудня 1899 виносить:

Фонд резервовий .	245.814	кор.	52	сот.	
Резерва премій .	148.480	"	—	"	
" спеціальна .	1.624	"	80	"	
Фонд основний .	72.000	"	—	"	
" емиритальний .	18.166	"	60	"	
					486.145 кор. 92 сот.

Тарифи „Дністра“ дуже умірковані, услїва обезпечень користні, а шкоди ліквідують ся безпоровочно. До кінця 1899 року виносили виплачені шкоди 1.669.565 кор. 38 сот. Поліси „Дністра“ приймає Банк краєвий при позичках гіпотечних.

На жите можна обезпечитись ерез „Дністер“ в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає найкористнійші услїва, прєставляє своїми фондами найбільшу гваранцію і видає поліси і квїти в рускім язичі.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“, стоваришенє зарєєстрованє з обмеженою порукою, удїляє позички за оплатою 5 1/2% і 1% додатку на кошта адміністративні заїнтабуляцією або порукою двох відповідних ручителїв, до сплати в ратах на 3 до 10 літ і приймає вкладки до опроцентованя від членів і третих осіб по 4%. Удїл членський виносить 50 кор., вписове 2 кор. Членом бути і позичку дістати може тільки член обезпечений в „Дністрі“. Інформації удїляє Дирекція листовно.

Зголошеня о удїленє агенцій в окрєстностях де нема близько агентів „Дністра“, приймає ся. „Дністер“ виплатив агентам по конєць 1890 р. провізії 216.714 кор.

Львів, Ринок ч. 10. (дім „Просьвіти“).

Позички для членів Тов. взаїмних обезп. і взаїм. кред. „Дністер“ на 5 1/2% і 1% додатку на кош. адм.

ДРУКАРНЯ

„РУСКОЇ РАДИ“ в Чернівцях,

ул. Петровича ч. 4.

має на складі отсі виданя:

Bestrebungen der Rumänen др. Смаль-Стоцкого	1.50	кр.
Буковинська-Русь др. Смаль-Стоцкого	1.20	"
Листи з пекла Осипа Шнитка	20	"
Людина, Ольги Кобилянської	40	"
Царівна, "	1.20	"
Некультура, "	20	"
Природа, "	20	"
Покора, "	70	"
Твори, Юрія Федьковича I. том.	1.—	"
Чума горіла, Омелян Попович	20	"
25 повісток, "	10	"
Хлопці-садівники, "	20	"
Цісар Франц-Йосиф I. Омелян Попович	10	"
Образки з природи, Іван Спичок I. і II. том. по	5	"
Бесіди про часи козацьки, *	75	"
З села, Богдан Лепкий	20	"
Гадки про потреби Українців, *	15	"
Сина книжочка, в дуже гарній оправі, В. Стефаник лист	70	"
Приказки, книжочка для веселих людей, Ів. Данилевича	8	"

На пересилку треба долучити 5 кр.

Для шкіл народних
вийшли цілком нові друки
можна получить в

Друкарні „Рускої Ради“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 4

котрі суть:

Каталоги, Classen-Buch, Wochenbuch, Повідомлення шкільні, Schulfachrichten, Lehrerkataster, Schulkataster, Inspectionsbericht, Jahresausweis, Schulversäumnissausweis, Сьвідотва відхідні, Gestionsprotokoll, Quittungen, Сьвідотва увільнення, фреквентацийні, Frequenz-Zeugnis, Schulmatrik, Inventar Katalog der Schüler Bibliothek, Competenten-Tabelle, Qualifications-Tabelle, Aufforderung zum Schulbesuche, Завізанє, Auszug aus der Schulbesuchs-Tabelle; також друки і книги для кас райфайзейских усе викиченє на добрім папери дуже гарним друком і
дешевше як де инде.

Найліпші

МАШИНИ ДО ШИТЯ

є так звані обручкові (Ringschiffchen).

Сї машини йдуть дуже легко і надзвичайно скоро (2000 штихів на мінуту). Сї машини мають приряд до гафтованя і приряд до острєня голок та ножиць. Окрім сих маю ще найновіші машини для шевців, кравців, римарів і такі, що шиють для потреби в перед і взад.

За кожду машину гарантую 5 літ.

Продаю за готові гроші і на виплат дешевше як всюди, хто невірить найпереконає ся.

В. Данилевич

машиніст

бровари Штайнера ул. Двірцеа ч. 21 в Чернівцях.

Перша буковинська
спеціальна ро- бітня обуви
ІВАНА ДІКА,

що скінчив промисловий курс в ц. к. технологічнім промисловім музею у Відні
улиця Руска ч. 11. Чернівці, улица Руска ч. 11.

Відважує заявити шановній П. Т. Публіці, що виготовляю всякого рода обуви для мущин, женщин і дітей а то після найновіших фасонів як: черевки гладкі, та в виді острогінчастім з ортопедичним апаратом і з обложеним прирядом до вигідного порушуваня.

Через ношенє моїх черевків зникають сейчас нагнітки та всякі нарости на ногах. Доброю і солідною працею, таною обєдлого буду старати ся здобути собі вдоволенє цїнних замовлень.

З поважанєм.
ІВАН ДІК,
спеціальна робітня обуви.

Поодинокі черевки виготовлює ся тільки з заграничних шкір.

Котвиця.

Linim. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в пражі,

загально признаний знаменитий усилюючий лік на втиранє: по ціні 40 кр., 70 кр. і 1 ар.; можна купити у всіх аптиках. Просимо жадати сей

Загально улюблений лік

все лише в оригінальних флашках з нашим охоронним знаком „Котвиця“ з аптики Ріхтера і для остоорожности приймати лише флашки з тим охоронним знаком яко правдиві.

Аптика Ріхтера

під золотим львом у Празі.

Т. Файлес

усувач нагніток

Чернівці, Руска ч. 8.

Видєє товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерского.

За редакцію відповідає Іван Созанський.

Виходить в Чернівцях
що середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
застереження. — Рекламічні неопечатані
вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор. — сот.
на пів року	10 „ — „
на чверть року	5 „ — „
на місяць	1 „ 70 „

Поодинокое число коштує 16 сот.

Передплата і належність за інсерати
платні в Чернівцях.

З державної ради.

В дальшій частині наради палати послів з 13. с. м. над нагlostією внесення в справі адреси до Престола, доказував рівнож др. Бернрайтер нагlostіє сего внесення.

Опісля президент отворив дискусію над нагlostією всіх внесків.

П. Кайзер говорить против, п. Ферянчич за нагlostією. П. Катрайн попирав нагlostіє внесення Бернрайтера; п. Шумаер, соціаліст нагlostіє внесення соціалістів. Підчас промови того посла прийшло до суперечки між речником, а предсідателем. Шумаер обговорював поведене жовнірів зглядом народности, за що президент візвав его, що би говорив до річи. Шумаер кличе: „Ви є президентом палати а не ротмістром“. Президент візває его в виду того до порядку. Дальше наказав п. Шумаер п. президентови міністрів, що не заповів предложення часу праці робітників при копальнях. П. Функе говорив за нагlostією Бернрайтера, п. Мальфатті попирав нагlostіє внесення Яворського. Заявив, що на случай, коли би его внесення перепало, Італіяні голосувати муть за внесенням Бернрайтера. П. Люегер говорив проти внесення п. Яворського тому, що має пересвідчене, що і так адреса не дасть перевести ся. Речник заявив ся за внесенням Бернрайтера. Прийшло при тім до бучної сцени поміж Люегером а соціалістами, що закидували ему різні надужитя при останних виборах до парламенту. Люегер кличе до соці-

алістів: „Такий міністер, що велів би собі через соціалістів спорядити виборчі лісти, заслугував би, що би его повішено на найблизній шибениці“. (Великий вереск). Бесідник протестував далі проти гадки, немов би він не завсіді був льояльний.

Опісля говорив п. Лупул за внесенням Яворського, Кляофац (почески) за адресою; далі п. Романчук попирав рівнож нагlostіє внесення Яворського. П. Романчук запевняв при тій нагоді, що коли би на сім місці схотів з'ясувати усі терпіня руского народу міг би далеко довше говорити, ніж усі инші бесідники нараз. Надіє ся, що прийде ще до того час. П. Грубі говорив почески, серед іронічних перервів з боку Німців, за що робив їм докори п. Крамарж, заявляючи ся за внесенням п. Яворського, зглядом Страньського. По замкненню дискусії приступлено до голосовання.

Нагlostіє внесення пп. Яворського і Страньського відкинено, мимо того, що за нагlostією голосувало 175, а против 150 послів, тому що не було двох третин присутних голосів. Опісля відкинено нагlostіє внесення Дашиньського, почім нагlostіє внесення Бернрайтера прийнято майже одностайно.

Внесення се, місто адреси, уповажняє президію палати до зложення у стіл престола подяки за взнесені слова, якими монарх повитав нову державну раду, далі виразів вірности і льояльности, як теж запевняє, що палата свідомо важности своїх задач, послухає слів монарха і приступить зараз до реальної праці.

З черги розпочала ся розправа над внесенням Бернрайтера. — Перший забрав голос посол Крамарж, що на початку своєї бесіди зазначив, чому его сторонництво голосувало проти внесення Бернрайтера. Голос п. Крамаржа стає чимраз більше тихий, вкінці бесідник перериває і просить президента, що би дозволив ему завтра докінчити, бо він чує ся нездоровим. Президент Феттер хоче запитати про се палату. П. Крамарж заявляє, що не просив о відклик до палати, апелював лиш до ввічливости і дискреціональної влади президента. Колиж так стало ся, він волить говорити далі. В дальшій бесіді застерігає ся п. Крамарж проти закидам денунціяції.

Партії бесідника не ходить зовсім о денунціюване шенереріанців, а п. Странський критикував і обговорював їх програму, що є наслідком політики правительств від 17. жовтня 1900 р. (П. Вольф перериває: Нам не треба вашої оборони.) П. Крамарж говорить дальше: „Др. Бернрайтер каже, що мова тренова не є політичною. Як властиво має виглядати політична бесіда тренова, коли нею є мова, яка містила в собі гими для конституції і займає ся якимим питанням. Дайте нам наші язикові права, а палата буде спосібна до роботи. Як знов панове гадаєте, що грати ся мемо в чемних дітях і то дамо зі собою все зробити, що дуже помиляєте ся. Не хочемо пімсти, лиш справедливости і права, не жадаємо привілеїв лиш рівноуправлення: — се одинока дорога, що веде до вправлення в рух парламенту. Конституція, що дає меньшостям біль-

шу репрезентацию, їм їм після числа і значіння належить ся, не є спосібна до органічного дальшого розвою. Уступ бесіди про язикову квестію, що дотичив ся удержання німецької мови в деяких сферах адміністрації, був зовсім зайвий, коли правліне дійсно бажало успокоєня умів.“ Дальше критикує п. Крамарж програму шенереріанців. Австрія стратила би рацию істновання, коли би схотіла бути несправедливою зглядом усіх народностей, і коли-б побідила ідея, що Австрія має бути німецькою державою. Бесідник жадає розвою конституції в душі автономічній і розширення обсягу діяльности соймів. Вкінці каже: Не виратують Австрії маніфестації льояльности. Виратувати можуть її лиш діла справедливости. Нехай правліне таке діло зробіть, а парламент буде працювати. (Оплески на ческих лавках).

На тім перервано дискусію і приступлено до вибору комісії: бюджетової, військової і желізничної.

Слідуюче посіджене палати відбуло ся 14. лютого з таким порядком дневним: вибір промислової комісії зложеної з 48 членів і перше читане всіх тих правительств. пропозицій, що 9. 13. с. м. були на дневнім порядку. Президент отворив засіданє пів до 12 і повідомив про вибір комісії; опісля приступлено до відчитування внесення і інтерпеляцій, а потім ведено далі дискусію над внесенням п. Бернрайтера. Молодочех Плячек зразу почески, потім по німецьки, заявив ся проти внесення Бернрайтера і заповів, що внесе іменем своєї партії иньшу заяву ніж Бернрайтер. Бесідник заявив жаль, що палата не прилу-

МИКОЛА ГОГОЛЬ.

РЕВІЗОР.

Комедія в пяти діях.

(Далі.)

ХЛЕСТАКОВ, ЖІНКА СЛЮСАРЯ і
ПІДОФИЦА.

ЖІНКА СЛЮСАРЯ (плануючись до нї).
Прошу ласки...

ЖІНКА ПІДОФ. Прошу ласки...

ХЛЕСТ. Хто ви є?

ЖІНКА ПІДОФ. Іванова, жінка під-
офіцера.

ЖІНКА СЛЮС. Февронія Петрова Паш-
ленкіна, тутешня міщанка, жінка слю-
сари; батько мій...

ХЛЕСТ. Стій, нехай одна говорить. Чого
тобі треба?

ЖІНКА СЛЮСАРЯ. Прошу панської ла-
ски, на городничого чолом бю! Нехай
його пан Біг скарає! Бодай би ні
його діти, ні він, лайдак, ні вуйко
його, ні тітка ніколи гаразду не за-
знали!

ХЛЕСТ. Що таке?

ЖІНКА СЛЮС. А ось приказав мойому

чоловікови оголоти голову, та в сал-
дати післав мимо того, що не на нас
припадала черга, злодій якийсь! Та
й закон не дозволяє, бо він жонатий.

ХЛЕСТ. Як же він відважив ся се зро-
бити?

ЖІНКА СЛЮС. А видите, що відважив
ся — бодай би його Бог побив, і на
сім і на тім світі! Щоби йому, як і
тітка є в нього, то й тітка, а як бать-
ко живе ще, то і він, каналія, бодай
би злох, бодай би на віки занув ся,
лайдак якийсь! А як мав іти кравців
син, тай ще пияк до того, та роди-
телі вєнували кількасот рублів, то він
наважив ся на сина купчихи Панта-
леевої, а як Панталеева відіслала жін-
ці три штуки полотна, то він до ме-
не: „На що“, каже, „тобі чоловіка?
На що він тепер тобі придасть ся.“
Чи придасть ся, чи не придасть ся,
то вже моя річ, лайдак якийсь! „Він“,
каже, „злодій; хоча він до сьогі при-
нічого не украв, то ніщо“, каже, „він
ще вкраде, його і без того на другий
рік возьмуть до війська“. І як мені
жити без чоловіка, лайдак якийсь! Я
слаба людина, підляку ти якийсь!
Бодай би цілий твій рідний не дове-
лось бачити сьві а Божого! Я як те-
ща, то бодай би і тещі!...

ХЛЕСТ. Добре, добре. Ну, а ти? (Виво-
дить стару).

ЖІНКА СЛЮС. (відходячи). Не забудьте,
добродію! Змилосердіть ся!

ЖІНКА ПІДОФ. На городничого, добро-
дію, прийшла...

ХЛЕСТ. Ну, та що, по що? Кажі, але
коротко.

ЖІНКА ПІДОФ. Вибив, добродію!

ХЛЕСТ. Що?

ЖІНКА ПІДОФ. Через помилку, добро-
дію! Зчіпили ся баби на ринку... по-
ліція до них та й місто їх, зловила
мене, та так облатили: два дні не
могла сидіти!

ХЛЕСТ. То що-ж тепер робити!

ЖІНКА ПІДОФ. Та нічого, розумієть
ся, що нічого. Але за ту помилку накажіть
йому заплатити кару! Мені нема чого
відказувати ся від шаста а гроші те-
пер дуже мені придали ся би...

ХЛЕСТ. Добре, добре. Ідть, ідть! За-
бирайте ся! Я зроблю лад. (До вікна
підносять руки із просьбами). Та хто
там іще? (Підходить до вікна). Гей,
очортіли, нехай їх ділки вхоплять.
Не впускай більше, Осине!

ОСИП (кричить через вікно). Ідть собі,
ідть. Не пора, приходіть завтра. (Віт-
ворють ся двері а в них показуєть ся
якась фігура у витертім плащі, із не-
стриженою бородою, роздутими устами
і перевязаною шкою; за нею в пер-
спективі показуєть ся кілька иньших
фігур).

ОСИП. Забирай ся, марш! Чого пхаєш
ся! (Засмагає першому рукам в черево,
і виходить wraz з ним в передіоній, за-
триснувши за собою двері).

Дванадцятий вихід.

ХЛЕСТАКОВ і МАРИЯ АНТОНОВНА.

МАРИЯ АНТ. Ах!

ХЛЕСТ. Чого ви так перепудились, пані?

МАРИЯ АНТ. Ні, я не перепудилась.

ХЛЕСТ. (жизуєть ся). Перепрашаю вас,
пані, мені дуже мило, що ви взяли
мене за такого чоловіка, що... Чи не
можна би мені считати вас: куда ви
намірились іти?

МАРИЯ АНТ. Сказавши правду, я ні-
куди не йшла.

ХЛЕСТ. Чомуж, наприклад, ви нікуди не
йшли?

МАРИЯ АНТ. Я гадала, що тут мамця...

ХЛЕСТ. Ні, я хотів би знати, чому ви
нікуди не йшли?

МАРИЯ АНТ. Я вам перешкодила. Ви
були заняті важними справами.

ХЛЕСТ. (жизуєть ся). Ваші очі важній-
ші, ніж важні справи... Ви хоча хо-
тіли-б перешкодити мені, так не зумі-
ли-б... Ні, ви не в силі того зробити

чила ся до внесення Яворського, Пацака і Дашинського, бо-ж не відповідає се зовсім звичаєви парламентарному, щоби так важну енциклопедію, як тронова бесіда, відповісти тільки звичайною маніфестацією лояльності і запевненем охоти до праці. Дальше критикує п. Плячек внесення п. Берярайтера, оцінюючи его як дуже поверховне; бесідник реагує лиш на перше і посліднє речення тронної бесіди, решту змісту поминає зовсім. Вкінці пропонує іменем Молодочехів адресу до трону, яка парафразує поодинокі уступи тронної бесіди; вказує на пануючий централізм і на перетяження централістичного парламенту. Витав із вдячністю заповідь загально вдоволяючого розв'язання язикової квестиї в дусі рівноуправлення, висказує однак занепокоєне Чехів уступом промови про утримане єдності мови в деяких сферах адміністрації. Вкінці жадає автономістичного розвою конституції і запевнює незмінну лояльність і вірність чеського народу. За внесенням п. Берярайтера промовляв ще п. Сустерніч. П. Николай Василько вніс палаті, що его політичні товариші, як заступники лояльного народу, голосували вперед за внесення Яворського згідно Пацака, а по їх відкиненню за внесенням Берярайтера. Бесідник виявляє жаль руского народу, скаржит ся на галицьке краєве правительство і на визискування селянського стану. Нужда руского хлопа стає чим раз грізніша. Нарід бесідника кличе без перестанку: „Los von Galizien“.

З черги забрав голос др. Кос і напав острыми словами на польську шляхту і на галицькі відносини. Навівши ряд скарг Русинів, оповідає події із останніх галицьких виборів. (Польські посли протестують. „Се не правда! Просимо о голос!“ Шенереріяни заохочують Коса до дальшого оповідання. П. Іневош кличе:

„Се байки!“ Шенереріяни відповідають: „Про се писали часописи!“)

По замкненню дискусії приступлено до голосування. Адресу Молодочехів відкинено. Внесення Берярайтера прийнято, а іменню уступ про вірність і лояльність одноголосно, инші уступи більшістю голосів. Шенереріяни перед голосуванням опустили салю.

НОВИНКИ.

Чернівці, 16. лютого 1901.

Іменована. Субститутів ц. к. прокураторів: Сімоновича і Казимира Ангелмана іменовано радниками краєвого суду для Чернівців а судового ад'юнкта др. Антона Вияницького в Кіцмани секретарем суду для Серета.

Професорські іспити. При тутешнім університеті здали професорський іспит з дуже добрим успіхом суспільні: др. Василь Щурат з руского, Ємануїл Антонович з математики і фізики, Віктор Польонік з латини і греки, усі на вищу гімназію.

Зі шкіл середніх. Суспільств при тутешній висшій гімназії дра. Сегалюго перенесено у тім самим характері до тутешньої реальної школи, укінченого слухача філософії Черного іменовано суспільством при тутешній висшій гімназії.

На засіданню ради шкільної дня 11. лютого с. р. уділено додатки до платні учителям: Густавови Адольфови Келеру у Терешлесті і Николаєви Янко у Фундуль-Молдові. Потверджено іменоване помічника учительського Густава Гейва на дефіцитного учителя про школі при уланці Семігородській у Чернівцях. Над учителями іменовано: для школи у Малайці Івана Савіцького, для школи у Панич Омеліяна Влада, для школи у Фундуль-Садіві Ксенофонта Млешницького. Директором школи у Неполоківцях іменовано Михайла Луцула, а директором школи у Новім-Драчинці Ксенофонта Данчула. Учителем про школі у Врідку іменовано помічника учительського Григорія Іваницького, а учителем у Зеленові провізоричний помічник учительський Євгеній Тотоевскі. Перенесено: учителя Ка-

роля Гайлера з Ілішести до Арбори, учителя Стефановича з Іурагумори до Сторожинця, учителя Генріха Кіпера зі Сторожинця до Ілішести і учительку Февровію Велигорську з Маржини до Городника.

Проба мішаного хору. Буковинського Бояна буде в понеділок дня 18. н. ст. лютого точно $\frac{1}{2}$ 8 вечером.

Нагорода за висліджене злочинця. Суд повітовий у Кутах подає до відомості, що єврейки замордованих в почина 8. лютого с. р. Микити і Катарини Бойчуків визначили 400 корон нагороду тому, хтоби до року вислідив злочинців. Нагороду виплатить суд повітовий у Кутах.

3 Відня пишуть: В неділю відбули ся збори руского товариства „Родина“ при численній участі членів, на котрих явили ся також посли Барвінський і Пігулак. Предметом наради була справа засновання школи для неписьменних Русинів, поселених у Відні, щоби могли навчитися читати і писати по руски, рахувати і бодай початків німецького языка. Про спосіб устроєння сеї школи забирали голос о. Садовський, пп. Пігулак і Барвінський і учитель зі Львова Павенський, а головна перепона показала ся в недостатці матеріяльних засобів. Для того жертвували п. Барвінський 10 корон, Пігулак 5 корон, а решта дрібні дати, та що зібрало ся 23 корони, з чого можна буде закупити таблицю і перші потреби. П. Барвінський обіцяв удати ся до Львова, щоби звідтам придбати букварів, рахункових книжочок і початків німецької науки. Учитель Павенський обіцяв в слідуючу неділю почати науку, а п. Пігулак прирік також свою поміч.

Погріб экс-короля Міляна. У п'ятницю 15. с. м. відбув ся похорон Міляна. У похороні взяли участь посол сербський, як заступник цесаря ір. Зіхи, персонал посольства сербського, ад'ютант короля Александра Петрович і багато двірських достойників. Моці перенесено з великою парадною до сербської церкви, при чім військо творило шпалір. По відправі молебнів відставлено моці на дворець зеліничний, а звідси до Крушедолу.

Др. Кирило Трильовський, адвокат краєвий відтворив свою канцелярію в Коломиї при уланці Костюшка ч. 34 (коло „Народного Дому“) Уділяє поради і приймає заступства в справах карних і адміністраційних.

Смерть від електрики. В Лондоні приключило ся оногди нещасте. Телеграфічні стовпи під тягаром снігу упали на електричні проводи трамваю і разом з ними на улицю. Дріт проводу упав на перехожих саме туди двох людей і убив їх на місці.

Вже й цілі доми крадуть. Здає ся, що для злодіїв з двайцятого століття нема вже такого предмету, котрий би они не могли украсти, скоро крадуть вже цілі доми. А таке стало ся в Бруксели. Там будують тепер і приготувляють місце під великий порт, і в тій цілі розбирають цілі уланці а навіть розібрали великий дворець товаровий при алеї Верте. До домі, що мали бути розібрані, належав також дім під ч. 661, котрого власителем єсть якийсь п. Мортгат. Дім стояв вже порожній і готовий до завалення. Отже дві неділі тому назад прийшло там кількадесять робітників та зайняли кільканайцять возів, і взяли ся розбирати дім. Видко, що дім не конче був великий, бо до вечера розібрали его до споду, вози забрали цеглу і материял деревляний, та повезли, і ніхто не знає, куди. То діло ся в суботу. Коли власитель прийшов в понеділок на місце, щоби оглянути дім і зарядити его розбіране, застав лиш місце, де дім стояв.

Клюб грачів і злодіїв. Кримінальний поліцій в Альтоні удало ся прихопити єнору начку всілякого рода злочинців. При пляці „Великої свободи“ була там торгівля риб. Поліція вже від давна мала на оку ту торгівлю, аж оногди впала там і зробила ревізію. Показало ся, що то була торгівля риб лиш для ока. Власитель єї мав багато горщиків та всілякої навіть ще зовсім нової і не уживаної посудини, ніби то потрібної для продажу живої і вареної риби, а тимчасом поправді сходили ся у него „гости“ не на рибку, але на розплету, гру в карти і т. п. або коли треба було безпечно сховати ся. Поліція впала до тої „торговлі“, арештувала там цілий клюб грачів і злодіїв зложений з 25 людей, межи котрими лиш самих зводників було 23. За трома прочими, котрі тут знайшли ся, поліція вже давно слідила; суть то дуже небезпечні злодії, котрі допустили ся великої крадежи з розбєм. В тій норі сходили ся члени клубу що дня о 9. год. вечером і розпочинали ся забава в другій комнаті з заду, бо перша мала удавати торгівлю. Арештовано також і власителя тої оригінальної „торговлі“, котри як здає ся

навпаки, ви можете мені справити втіху своїм приходом.

МАРИЯ АНТ. Ви говорите по столичному.

ХЛЕСТ. Для такої чудової особи, як ви... чи можу на стільки бути сьмільним, щоби подати вам крісло? Але ні, де для вас крісло... вам трон належить ся...

МАРИЯ АНТ. Я, сказати-б правду... не знаю... мені так було сьмішно їти... (сїдає).

ХЛЕСТ. Яка у вас чудова хусточка!

МАРИЯ АНТ. Ви сьміхуни, чекаєте лиш нагоди, щоби поглузувати собі із провінціанальних.

ХЛЕСТ. Як я бажав би, пані, бути вашою хустиною, щоби обіймати вашу лілеєву шию!...

МАРИЯ АНТ. Я цілком не розумію, про що ви говорите: якась хустинка... Сьогодні таке дивне верем'я...

ХЛЕСТ. А ваші устонька, пані, красніші від усякого верем'я...

МАРИЯ АНТ. Ви все таке говорите... Я би вас попросила, щоби ви вписали мені із пам'яті кілька віршиків в альбом. Ви, певне, багатько їх знаєте?...

ХЛЕСТ. Для вас, пані, що хочете, зроблю. Кажіть-жадайте, яких вам віршів?

МАРИЯ АНТ. Яких небудь, отах гарних, нових.

ХЛЕСТ. Та що вірші! Я знаю їх багатько.

МАРИЯ АНТ. То, скажіть же, які-ж ви мені впишете?

ХЛЕСТ. Та на що казати? Я й без того їх знаю.

МАРИЯ АНТ. Я дуже люблю вірші...

ХЛЕСТ. Та у мене багатько всіляких. Ну, хоч би сей:

„О ти, що в гору дурно
„На Бога нарікаєш,

„Чоловіче!...“

Ну і багатько иньших... На разі не можу собі пригадати; зрештою, се все дурне. Я вам лїпше замість того виявлю свою любов, яка від вашого погляду... (Присуваєть ся із кріслом).

МАРИЯ АНТ. Любов! Я не розумію, любов... я ніколи й не знала, що за любов... (відсуваєть ся з кріслом).

ХЛЕСТ. На що ви відсуваєте своє крісло? Нам лїпше буде сидіти близько одного коло другого.

МАРИЯ АНТ. (відсуває крісло). Чому-ж то близько? Все одно й далеко.

ХЛЕСТ. (присуваючись). Чому-ж далеко? Все одно й близько.

МАРИЯ АНТ. (відсуваєть ся). Та на що-ж сього?

ХЛЕСТ. (присуваючись). Адже вам лиш здасть ся, що се близько; уявіть собі що се далеко. Як би я був щасливий, пані, коли-б я міг притиснути вас до свого серця...

МАРИЯ АНТ. (дивить ся у вікно). Що се, так, немов би що полетіло? Сороба або якась иньша птаха?

ХЛЕСТ. (цілує її в плече і дивить ся у вікно). Се сорока.

МАРИЯ АНТ. (встає недоволено). Ні, се вже трохи... Так нагло!...

ХЛЕСТ. (затримуючи її). Простіть, пані: я се зробив із любови, їй Богу, із любови.

МАРИЯ АНТ. Ви вважаєте мене такою провінціялкою... (Хоче втічи).

ХЛЕСТ. (стараєть ся затримати її). Із любови, їй Богу, із любови. Я так тільки, зажартував... Маріє Антоновно, не сердьте ся! Я готов на колїнах просити прощєння від вас. (Падає на колїна). Простіть мені, ах простіть! Ви бачите, я на колїнах.

Тринайцятий вихід.

ТИ-Ж і АННА АНДРЕЄВНА.

АННА АНДР. (побачивши Хлестакова на колїнах). Ах, що за пасаж!

ХЛЕСТ. (встаючи, до себе). А, бодай би тебе дїдько вхопив!

АННА АНДР. (до доньки). Що се за робота?

МАРИЯ АНТ. Я, мамцю...

АННА АНДР. Забирай ся мені звідси! Чуєш, забирай ся, гет із відеи! І на очі мені не важ показати ся. (Марія Антоновна відходить серед сліз). Даруйте, я, признаю ся вам, я так здивувала ся...

ХЛЕСТ. (на боці). І вона теж вельми апетитна, зовсім не погана. (Жидает ся на колїна). Пані, ви бачите, я горю із любови.

АННА АНДР. Що? ви на колїнах? Ах, прошу встати, прошу встати тут підлога така брудна!

ХЛЕСТ. Ні, на колїнах, конче на колїнах, я хочу знати, що мені призначила доля чи жите, чи смерть.

АННА АНДР. Але даруйте, я іще не цілком розумію значіне ваших слів... коли не помиляю ся, ви виявляєте свої почування до моєї доньки...

ХЛЕСТ. Ні, я у вас залюблений, мое жите на волоску. Як ви відкинете ширю мою любов, то я не варта жити на сьвітї. Із огнем в груді прошу вашої руки...

АННА АНДР. Але я осьмілю ся замітити: я під деяким зглядом... я замужня...

ХЛЕСТ. Нічого не шкодить! Для любови нема ріжниць; і Карамзін сказав: „Права осуджують.“ Ми усуньмо ся в тіні потонів... Руки вашої, руки благаю!

Чотирнайцятий вихід.

ТИ-Ж і МАРИЯ АНТОНОВНА (марав обїдав).

МАРИЯ АНТ. Мамцю, татко сказали, щоби ви... (Увидівши Хлестакова на колїнах, скрикує): Ах, що за пасаж!

АННА АНДР. Ну, що ти? За чим? По що? Що за вітрогон з тої дівчини! Біжить десь нізвіден-ні відти, немов спечена кітка. Ну, що ти найшла такого дивного? Що тобі прийшло на думку? Чисто, як яка трилітня дитина. Не пізнати, не пізнати, цїтком не пізнати, що їй вісімнацятий стукнув... Я не знаю, дївче, коли прийде до розуму, коли ти поводити меш ся, як слїдно добре вихованій панні; коли ти знати меш, що се таке добре поведене і дедкатиїсть?

єсть головою не лиш того клябу, але й „наштабом“ великої ватаги злодіїв та розбійників, котрі жирують по всіх великих містах портових.

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

Вона кланяється йому!...

НАРИС.

Олі Д. — на споми!

I.

Вже два роки, як він був у її родичів. Приїхав там з її стрічним братом, Василем Тамовичем.

Він називається Борис Вербинський. Тоді власне скінчив був п'яту класу гімназії. Він син бідного селянина. Батько не може дати йому ніякої матеріальної підмоги. Від третьої класу гімназії заробляє він собі на життя, що вчить слабших у науці товаришів. Життя йому не йде легко. Лиш подумати: треба заробити бодай 40 копій місячно, щоб мати з чого жити, а за ці гроші треба вчити звичайно чотирох учнів. Треба стратити найменше чотирьох години денно. А кільки при тім треба вислухати докорів від родичів ученика, як сей не хоче вчитися! Лише ніколи не похвалять і не подякують, як ученик дістане добру класу...

Окрім науки з друзими мусить він і сам учитися. Тому він вічно занятий. Не ходить до нікого, хіба до своїх учеників. Не знає в місті ні одної родини, де міг би піти, побавитися, побалакати, як се роблять панські діти. Мешкає у бідних, простих людей, бо не має за що наймити помешкання у багатих, у панів; а хочби й мав на се гроші, то вони не хотіли у себе примати „неотесаного“ хлопського сина, або зважили його у свій дім, уважали б його, за слугу... Через те зовсім нема у него тої прикмети, що її називають люди товариською оглядою. Не вміє навіть гарно вклонитися... От звичайно „простаки“! Простакон називають його товариші — панські діти. Не хотять зрозуміти, що не він винен сему. Деж йому було набратися тої огляди?! Дома, у родичів селян — певне ні! На своїй станції також ні! А з ніким більше він і не знаєтє ся!... За те в него більше діточої невинності та наївності, як у його товаришів. Вони ходять на танці, на свтанку; кождий з них любить ся що найменше

в десятих паних нараз, гання за ними по всіх улицах, — через те робить велику шкodu містови, бо нищить черевиками тротуари — листуєтє ся з ними... Романтичне життя ведуть ті його товариші! Він знає тільки те, що читав у повістях. Де йому, бідному до такої високої романтики!

Таким він був у п'ятій класі. Тоді заприятелював він із своїм товаришем, Василем Тамовичем, і підчас вакацій поїхав на кілька днів до него в гості. З ним відвідав він його стрія, сільського вчителя.

Тамовича стрія мав дві дочки, п'ятирічну Оксану і чотирнадцятирічну Галю. Були се гарні дівчата. Образована великого не мали. Тато навчив їх читати й писати, мама шити, гачувати, ходити коло домашнього господарства... От і все освітване, котре старались вони доповнити читанем різних книжок.

Як гарні та прості пильні цвіткі, виставлені на дощ і погоду, на снігу й холод, повірно ждуть, поки їх хто не зірве або не звалить студена осін, так жили ці гарні, наївні дівчата... Вербинському впали вони в око — перший раз думалося йому щось такого!

Йому подобалась власне та їх сільська наївність, котре він дармо шукав у міських людей. Особливо подобалась йому Галю, гарнійша від своєї сестри; — з довгим темним волосом, подовгастим смаглявим личком, з чорними очима, рожевими губками і дівчиною, півним голосом, котрим виспівувала безліч народних пісень.

З Тамовичем перебув Вербинський у його стрія чотири дні. Бавили ся дуже добре. Не були се вправді гучні забави, з великим числом осіб, як се буває в місті, але для Бориса, що ніколи не бавив ся, хіба з сільськими дітьми, як ще був дома малим дитвком, видались вони просто чудовими. Підчас забав він усе так мудрував, щоб бути як найблизше Галі. Се йому все вдавалось, тим більше, що й Галю підчас забав неначе шукала його.

Третього дня пішли усі на прохід. На передшків Вербинський під руку (— на панську моду! —) з Галею, Тамович з Оксаною, а вчитель з жінкою ішли далеко позади „дїтий“. Молоді почали співати пісню: „Ой ішов я вулицею раз — раз...“ Навчили ся її в руській театрі. Вербинський і Тамович у місті, де ходили до гімназії, а Оксана й Галю в поблизькій містечку, де також руський театр був раз загостив. В чистім воздуху неначе чистим сріблом розляв ся

дзвінкий молодечий голос.

Пісня кінчилась:

Ой піду я під віконце, стукну,

тай на свою Марусеньку гукну. —

Лунало полем. Борис замість „Марусеньку“ шепнув лівголосом „мила Галю“ і тремтячи поглянув Галі в очі. Вона спаленіла й сильніше притиснула його рами до себе. „Він мене любить!...“ подумала собі.

Борис у ній на правду залюбив ся. Догадував ся, що вона мабуть і його трошки любить. Зовсім стратив гумор. На другий день навіть забавляв ся не клеїла ся. По полудні мав відїхати. Перед відїздом зірвав собі ружу в горішці тай до Галі:

„Панно Галю, не будете гніватись, що я зірвав собі ружу на пам'ятку?“

„Алеж ні! От візьміть іще й не забудьку, хоч ви нас мабуть дуже скоро забудете“ — і подала йому цвіт незабудки...

Попрощали ся... Галю чогось була сумна, й Борисови було невесело. На прощання шепнув їй лиш: „Прощайте!“ Не сказав: „До побачення!“

Сумні думки обгорнули його по дорож. Перша, на нів несвідомо любов, збентежила його. Мусів вертати домі і не знав, коли доведеть ся йому видїти ся з Галею. Вона далеко мешкала від міста, де він ходив до гімназії, дорога коштувала багато. А впрочім чого приїздити?... Таж він для неї й її родичів зовсім чужий чоловік! Хто знає, чи хоч трішечки любить вона його. Про любов до неї нікому і згадувати не смів. Всі висміяли б були сімнадцятирічного хлопця, що залюбив ся й думає з любленою панночкою подружитися!... Про те, що та любов може зникнути, він зовсім не думав...

2.

І від того часу минуло вже два роки.

Він багато змінив ся. Тепер набрав уже огляди: буває в товариствах, на забавах... Вже не такий наївний, але й не такий... невинний! Тепер же так, як і його товариші...

Але Галі не забув. Все згадує про неї з якоюсь сумовитою тугою, як згадуєтє ся про щось пережитого, що мило було, та вже ніколи не вернеть ся.

Не раз він стратив любов до неї...

Пізнавши більше панночку, що образованем стояла о много вище від Галі, пізнавши вигоди життя, прийшов він до пересвідчення, що Галю не може бути його дружиною, бо за мало має образо-

ваня, аби бути не лише кухаркою, прачкою і... жінкою своему мужеві, але також жінчиною — людиною, свідомим і життєвим членом суспільності. Спершу він дурив ся... Сподївав ся, що Галю її родичі дадуть іще до школи, то знов снував мрії про те, що одруживши ся з нею дасть їй сам відповідне освітване, але з часом дійсність перемогла і він попрацав ся з мріями про спільне життя з Галею... Зі стратою надїї на подружжє зникла десь і любов до Галі і навіть вигляд її. Тепер не може вже навіть черг її лица добре собі пригадати...

Та про неї він пам'ятає. Вона ж перша його, хоч коротка і нещаслива любов! І жалю йому її. Не тому, що не буде його дружиною, але тому, що змарнуєтє мусить у злиднях та темноті така гарна цвітка, котра в інших обставинах могла б бути щасливою, жити безжурно і... дати йому щастє!

І тепер іще здаєтє ся йому часом, що якби треба було ратувати Галю від чорних злиднів, то він мимо всього оженив би ся таки з нею, щоб дати їй хоч дрібку щастє...

3.

Нині один знакомий, що був недавно у родичів Галі, принїс йому поклін від неї. Вона його доси не забула! Через знайомих усе довідувалась, що він робить, все сподївалась його приїзду. Вона ж його так швидко полюбила. Не знаючи майже нікого крім родичів і людей із свого села, вона цілим серцем привязала ся до него, до того молодого, наївного хлопця, що називав її „милою Галею“. І ніколи вона його не забуде! Вона все його дождати ме!

А він не приїздив і не давав знати про се. Він гадав, що вона вже давно забула його. Нині мов електрична струя прошибла його думка: „Вона кланяєтє ся йому!“ Всьо, що пережив у домі її родичів стало йому ясно перед очима.

Йому пригадалась пісня, котре Галю так часто співала:

Тужно серцю за миленьким,
що він в чужині
пропадає у тяженькій
цїсарській ярмі.

О! коби той час вернув ся,
як він враз зі мною
на чім світ мінї клянув ся
присягав любов!

Чи в чужині пам'ятає,
як, го мила любить,
або иньшю кохає,
иньшю голубить.

О мій Боже милостивий!
Він так не здїлає,
бо мій милий, чорнобривий
двох сердець не має!

Ся пісня йому так була подобалась, що він записав собі її і навчив ся співати. Десь тепер сумно Галю співала її і жде його, як та дівчина свого милого, що пішов заплатити податок крові... Але від него звістки нема. Бажанє, щоб вернулись ті хвилі, коли вони були біля себе, і сумнів, чи він не забув її, роздирає їй душу... Та вона все дождатє ся його, вірить в його серце, плаче і жде!...

Перед Борисом мов жива стала Галю з легеньким докором в очах. Він перший назвав її милою, наляв у її серце надїї, щоб потім напоїти його отрутою! І він посумнів.

Він мусить раз іще її побачити! Але не тепер. Аж як виросте, стане „чоловіком“, тоді хоче побачити її, тоді хоче дізнати ся, що з нею. І як вона до того часу нікого иньшого не полюбить, як все ще за ним тужити-ме, як до того жити-ме у злиднях, то він покине всьо і возьме її за свою, щоб не дати зникнути сій цвітці!...

А як застане її щасливою, люблячою й любленою, то побажає їй щастє й радіючи її тихим щастєм попрацає її на все!...

А в серці його остане все куточок для неї, його першої любови, і він не раз, втомлений прудким, повним трудів та турбот життям, злинути-ме думкою до неї, як тікає чоловік дїтною порою з рухливого міста в спокійне, зеленим сповите село!...

В Станиславові, д. 12. н. ст. 1899.

М. Лозимський.

МАРИЯ АНТ. (крїзь слюзи). Я, мамцю, не знала, бігме, не знала...

АННА АНДР. Тобі вічно якийсь вогний вітер гуляє в голої; ти дивив ся на доньку Лайбена-Тайкена. Що тобі до них! Тобі не слід на них дивити ся. Маєш иньші взірці — маєш свою маму перед очима. За таким взірцем повинна ти йти...

ХЛЕСТ. (хитає доньку за руку). Аняно Андреевно, не губіть нашого щастє, благословіть щирю любов!

АННА АНДР. (здивована). Так ви виїї?...

ХЛЕСТ. Рішіть: жите чи смерть?

АННА АНДР. Ну, бачиш, глупа, ну, бачиш; задля тебе, такого дрянтя, гість був ласкавий стояти на вколїшках; аби нараз вбїгла, як божевільна. А тепер, чисто на то виходить, щоб я тобі в очі сказала: ти не варта такого щастє.

МАРИЯ АНТ. Не буду, мамцю, бігме більше не буду...

П'ятнадцятий вихід.

ТІ-Ж і ГОРОДНИЧИЙ (заспаніши).

ГОРОД. Ваше превосходительство! Не губіть! Не губіть!

ХЛЕСТ. Що з вами?

ГОРОД. Там купці жалувались на мене вашому превосходительству... Слово честі даю, що й половина з того, що вони кажуть, не правда. Вони самі ошукують та туманять наїрід. Тота

жінка підофіцера набрехала вам, ніби я мав її вибїти; вона бреше, їй Богу, бреше. Вона сама себе вибила.

ХЛЕСТ. Нехай її лихе вхопить — що мені до неї!

ГОРОД. Не вірте, не вірте! Се такі брехуни... їм ось така дитина не дасть віри. Їх вже ціле місто знає, як брехуна. А що до їх лайдацтва, до осьмілю ся вам додати: се такі лайдани, яких світ не бачив.

АННА АНДР. Знаєш, яку нам честь робить Іван Александрович? Просить о руки, нашої доньки.

ГОРОД. Що, що!... Із глазду зійшла, мамцю! Будте ласкаві не гнівати ся, ваше превосходительство: їй бракує трохи в голові, така була і її мати...

ХЛЕСТ. Ні, а дійсно, прошу о руку. Я залюблений!

ГОРОД. Не можу вірити, ваше превосходительство!

АННА АНДР. А як тобі кажуть!...

ХЛЕСТ. Я не на жарт говорю!... Із любови можу зісхнути зовсім...

ГОРОД. Не смію вірити, не достойний такої честі.

ХЛЕСТ. Та, як ви не згодите ся віддати мені руку Марії Антоновни, то, я, лихе знає, що готов заповідати...

ГОРОД. Не можу вірити; жартуйте ласкаво, ваше превосходительство!

АННА АНДР. Ах, який з тебе дійсно йолуп! Як тебе запевняють.

ГОРОД. Не можу вірити.

ХЛЕСТ. Віддайте, віддайте! Я попаду в розпукку, на все рішу ся... А як застрілю ся, вас віддадуть підсуд.

ГОРОД. Ах, Боже мій! Аж не винуватий ні тілом, ні душею! Не гнівайте ся, будь ласка! Прошу робити так, як вашій милості хочетє ся. Моя голова тепер, дійсно, я навіть не розумію, що тут робить ся. З мене тепер став такий дурень, яким я ще ніколи не був.

АННА АНДР. Ну, благословляй (Хлестакос підходить із Марією Антоновною).

ГОРОД. Нехай благословить Бог! Я в тім не винуватий! (Хлестакос цілуєтє ся із Марією Антоновною. Городничий дивить ся на них). Що за дїдько! І се правда? (Протирає очі). Цїлують ся! Ах, тату рідний, цїлують ся. Цїлком як жених! (Скрикує і підскакує з радості). Гай, Антоно! Гай Антоно! Гай, городничий! Ось на що вийшло!

Шіснадцятий вихід.

ТІ-Ж і ОСИП.

ОСИП. Конї готові.

ХЛЕСТ. Добре... я зараз.

ГОРОД. Як-то? Ви відїждате?

ХЛЕСТ. Так, відїжджаю.

(Далше буде.)

Найліпші МАШИНИ ДО ШИТЯ

є так звані обручкові (Ringschiffchen).
Сі машини йдуть дуже легко і надзвичайно скоро (2000 штихів на мінуту).
Сі машини мають прилад до гафтованя і прилад до остреня
голок та ножиць. Окрім сих маю ще найновіші машини для
шевиць, кравців, римарів і такі, що шиють для потреби в
перед і взад.

За кожду машину гарантую 5 лїт.
Продаю за готові гроші і на виплат дешевше як всюди, хто невірить
най переконає ся.

В. Данилевич
машиніст
бровари Штайнера ул. Двірцеа ч. 21 в Чернівцях.

Перша буковинська спеціальна ро- бітня обуви

ІВАНА ДІКА,

що скінчив промисловий курс в ц. к. технологічній промисловій школі у Відні
улиця Руска ч. 11. Чернівці ул. Руска ч. 11.
Відважусь заявити шановній П. Т. Публіці, що виготовляю всякого рода обуви
для мушин, женщин і дїтй а то після найновіших фасонів як: черевиків гладкі, та
в виді остроїчастім з ортопедичним апаратом і з обложеним приладом до вигідного
порухування.
Через носене моїх черевиків зникають сейчас нагнітки та всякі нарости на ногах.
Доброю і солідною працею, такою обслугою буду старати ся здобути собі вдоволене
цінних замовлень.

З поважанем.
ІВАН ДІК,
спеціальна робітня обуви.

Поодинокі черевиків виготовляю ся тільки з заграничних шкір.

ДРУКАРНЯ

„РУСКОЇ РАДИ“ в Чернівцях,

ул. Петровича ч. 4.

має на складі отсі виданя:

Bestrebungen der Rumänen др. Смаль-Стоцкого	150	кр.
Буковинська-Русь др. Смаль-Стоцкого	120	"
Листи з пекла Осица Шингва	20	"
Людина, Ольги Кобилянської	40	"
Царівна,	120	"
Некультурна	20	"
Природа	20	"
Покора	70	"
Твори, Юрія Федьковича I. том.	1.—	"
Чума горіллана, Омелян Попович	20	"
25 повісток	10	"
Хлопці-садівники	20	"
Цісар Франц-Йосиф I. Омелян Попович	10	"
Образки з природи, Іван Свнук I. і II. том. по	5	"
Бесіди про часи козацьки	75	"
З села, Богдан Лепкий	20	"
Гадки про потреби Українців	15	"
Сина книжочка, в дуже гарній оправі, В. Стефаник лиш	70	"
Приказки, книжочка для веселих людей, Ів. Данилевича	8	"

На пересилку треба долучити 5 кр.

Рік заснованя 1892.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

ДНІСТЕР

перше і одинокє руске Товариство асекураційне, обезпечає бу-
динки, урядженє домашнє, скот, господарскі знаряди, збіжє в
зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шкід огневих.

Стан фондів гваранційних з днем 31-го грудня 1899
вносить:

Фонд резервовий	245.814	кор.	52	сот.	
Резерва премій	148.480	"	—	"	
" спеціальна	1.624	"	80	"	
Фонд основний	72.000	"	—	"	486.145 кор. 92 сот.
" емірیتالний	18.166	"	60	"	

Тарифи „Дністра“ дуже умірковані, услія обезпечень користні,
а шкоди ліквідують ся безпозовочно. До кінця 1899 року ви-
носили виплачені шноди 1.669.565 кор. 38 сот. Поліси „Дні-
стра“ приймає Банк краєвий при позичках гіпотечних.

На жите можна обезпечитись ерез „Дністер“ в Тowa-
ристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає най-
користнійші услія, престаєє своїми фондами найбільшу
гваранцію і видає поліси і квїти в рускім язїці.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“, стоваришенє
зарєєстрованє з обмеженою порукою, уділяє позички за
отплатою 5 1/2% і 1% додатку на кошта адміністративні
заїнтабуляцією або порукою двох відповідних ручителїв, до
сплати в ратах на 3 до 10 лїт і приймає вкладки до
опроцентованя від членів і третих осіб по 4%. Удїл
членський виносить 50 кор., вписове 2 кор. Членом бу-
ти і позичку дістати може тільки член обезпечений в
„Дністрі“. Інформації уділяє Дирекция листовно.

Зголошеня о удїленє агенцій в окрестностях де нема
близько агентів „Дністра“, приймає ся. „Дністер“ ви-
платив агентам по конець 1890 р. провізїї 216.714 кор.

Львів, Ринок ч. 10. (дім „Просьвіти“).

Для шкіл народних вийшли цілком нові друки можна полчити в

Друкарні „Рускої Ради“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 4

котрі суть:

Каталоги, Classen-Buch, Wochenbuch, Повідомлення шкільні,
Schulnachrichten, Lehrerkataster, Schulkataster, Inspections-
bericht, Jahresausweis, Schulversäumnissausweis, Сьвідотва
відхідні, Gestionsprotokoll, Quittungen, Сьвідотва увільнення,
фреквентацийні, Frenquentations Zeugnis, Schulmatrik, Inventar
Katalog der Schüler Bibliothek, Competenten-Tabelle, Quali-
fications-Tabelle, Aufforderung zum Schulbesuche, Завізнєє,
Auszug aus der Schulbesuchs-Tabelle; також друки і книги
для кас райфайзейских усе викінченє на добрім папери дуже
гарним друком і

дешевше як де инде.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворено в недїлю і сьвято від 9 до 11 години раано.

Котвиця.

Linim. Capsici comp.

з антики Рїхтера в празї,

загально признаний знаменитий уми-
рюючий лїк на итиране: по ціні
40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у веїх
антиках. Просимо жадати сей

Загально улюблений лїк

все липє в оригінальних флашках з на-
шим охоронним знаком „Котвиця“
з антики Рїхтера і для остророжності
приймати лишє флашки з тим охо-
ронним знаком яко правдиві.

Антика Рїхтера
під золотим львом у Празї.

Г. Файлес

усувач нагїтїок

Чернівці, Руска ч. 8.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерського.

За редакцію відповідає Іван Созанський.

Виходить в Чернівцях
що середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
застереження. — Рекламізації неопечатані
вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10	—
на чверть року	5	—
на місяць	1	70

Подинок число коштує 16 сот.

Передплата і належність за інерсати
платні в Чернівцях.

Рускі послы в парламенті.

В ч. 10-ім „Буковини“ помістили ми за „Русланом“ звістку про руских послів в раді державній. Кладемо натиск на се, що ця вістка поміщена за „Русланом“, бо „Буковина“ доси не хотіла в сій справі самостійно виступати, вижидуючи кінця заходів пос. Пігуляка, котрий в повнім порозумінні з буковинською громадою мав всіма силами дбати о те, щоб звести всі рускі сили в парламенті до згідної і тим єдино успішної праці.

На нашу вістку надіслав нам пос. др. Кос писмо, котре ми поміщаємо з тим, що ми відтак отверто вискажемо і свою думку, хоч знаємо наперед, що публична виміна гадок в тій справі з огляду на становиско заняте д-ром Косом не лиш в сій статі, але также в своїй першій промові в парламенті, на нінащо не придасть ся.

I.

Руский клуб державної ради, а група Барвіньського.

В передовій статі „Рускі послы у парламенті“ в ч. 10 с. р. „Буковини“ порушили Ви справу перворядної ваги. Справа ся — се: відносини незалежних руских послів з Галичини (Яворського, Короля, Коса і Романчука) до посла Барвіньського і тов., а взглядно, коли до чотирох тих послів приступив руский посол з Буковини Николай Василько і они всі п'ять утворили „Руский Клуб“, то справа ся є: відносини Руского Клубу до посла Барвіньського і тов.

У мене нема ані тіни сумніву, що статтю повисну подиктувала Вам найширіша воля, послужити рускому народові і самі гадки, що в статі, висказав посол Пігуляк дня 7./2.(?) с. р., коли велись переговори Руского Клубу з ним в предметі его вступлення до того клубу і я також ні тіни сумніву не маю о найліпшій волі п. Пігуляка.

Руский Клуб заняв в тій kwestії становиско діаметрально протилежне, як его заняв п. Пігуляк та як Ви его в повисній статі заняли. Позвольте ласкаво, щоб я, яко секретар Руского Клубу, пояснив становиско тогож клубу, в тій многоважній справі, а єсьм переконаний, що публична виміна гадок причинить ся до вияснення справи, — до взаємного зрозуміння та до получения усіх наших людей в борбі о права і добро руского народа.

Кажете Ви, що п. Пігуляк краще знає Галичину, як Романчук Буковину, — а п. Пігуляк говорив навіть дня 7. лютого с. р., що він краще знає Галичину (себто галицько-руські справи) ніж Романчук і всі незалежні рускі послы з Галичини. Я не беру ся говорити про справи рускі Буковини, бо їх мало знаю, — не беру ся говорити о тім, о скільки добре чи зле п. Романчук знає Буковину — однако заявляю рішучо, що так з Вашої статі як з бесіди п. Пігуляка виходить без сумніву, що ні Ви, ні п. Пігуляк справ галицько-руських не розумієте.

П. Барвіньський і тов. вибрані так до парламенту в р. 1897 і 1901, як до сойму польським центральним комітетом виборчим с. є. польською

шляхтою. Польська шляхта, котра своїм, кілька віків вже триваючим панованем привела нарід руский в Галичині до руїни, знає докладно що робить, вибираючи послів а ла Барвіньський і тов. Она робить се виключно в своїм власнім інтересі. Незалежні рускі партії в Галичині (народові тепер національ-демократи, москвофіли а вірніше я назвав би їх: староруска партія, радикали і соціялісти) стремлять до скинення сего, в превеликій мірі лиш безправем піддержуваного пановання польської шляхти. Польській шляхті розходить ся і мусить розходити ся о се, щоб тих чотирох партій не допустити до голосу — до значіння — до сили політичної. Представляє она проте так в своїх часописах, як перед иньшими народами, як і перед рішачими найвищими сферами у Відні, що ті чотири партії се політичні москвофіли, що тягнуть до Росії одже зрадники стану — не католики а схизматики, — не люди поводячі ся правом і законом, а ворохобники, революціонери, гайдамаки і т. п. Фактом є (в Галичині у Русинів ноторичним), що лишень на тоті чотири партії розпадає ся галицько-руський народ — і що Барвіньський і тов. не мають за собою жадних людей з поміж Русинів.

Наколи би шляхта польська кидала повисні клевети на повисні чотири рускі партії, а не було Барвіньського і тов., так тогди напевно ані польська оцінка в Галичині, ані иньші народи австрійські ані рішачі сфери віденські не повірили би сим клеветам, бо ж ніхто не міг би припустити, щоби „Тирольці сходу“, котрі при кожній нагоді

оказують свою льояльність так супротив цїсарского дому як супротив церкви католицької і котрі багато — почавши від Йосифа II. — дійсно мають цїсарському домови багато до завдячення, стали нараз — і то усе без виїмки — зрадниками Австрії, схизматиками і гайдамаками. Треба було проте конче польській шляхті сотворити собі таких Русинів, котрі у всім їй повинують ся. І она їх собі сотворила в Барвіньським і тов., в т. зв. новім курсі! Она, шляхта польська, вибирає Барвіньського і тов. в той самий спосіб нелегальний і неморальний, як якого небудь свого шляхтича в IV. або V. курії на Руси. Вибравши собі таких своїх „Русинів“ (тепер чотирох) она може представляти і представляє річ так, що половина галицько-руського народа держить з нею, з колом польським і є льояльною — а друга половина є нельояльною у всіх напрямках. Польська оцінка публична, другі народи австрійські і рішачі сфери віденські не знають і не можуть знати наших галицько-руських відносин, они числять кілька послів є таких а ла Барвіньський а кілька противних, та приходять до цїлком льогічного wniosку, що клевети польської шляхти кинені на цілий руский народ є правдиві, хоть до половини не знають же они, що за Барвіньським з Русинів ніхто не стоїть, що его вибирає ся так само як прим. гр. Кароля Дідушицького, що що де на (!) газета Барвіньського „Руслан“ видає ся за чужі не-руські гроші, бо він не має майже жадних передплатників, а ті що є, так се переважно не Русини. Сего усього і різних поді-

МИКОЛА ГОГОЛЬ.

РЕВІЗОР.

Комедия в пяти діях.

(Далі.)

ГОЛОС. А коли-ж, ніби... Ви-ж самі були ласкаві згадати про свадьбу?

ХЛЕСТ. А се... Скочу на хвилину лиш, на один день до батька — багатий старець; завтра-ж буду тут назад.

ГОРОД. Не важує вас задержати, бо надію ся, що швидко вернете ся.

ХЛЕСТ. Еге-ж, еге-ж, я зараз. Працуйте, моє коханне... ні, я прямо не могу висказати, працюйте..., серденько! (Цілує її руку).

ГОРОД. А не потрібно вам чого на дорогу? Вам, здаєть ся, не ставало грошенят?

ХЛЕСТ. Е, ні, ващо сього? (Подумавши гроші). А зрештою, як би...

ГОРОД. Кілько вам треба?

ХЛЕСТ. Та, тоді ви дали двіста, властиво не двіста, а чотириста, — я не хочу використовувати вашої помилки, — так, як ласка, дайте тільки-ж і тепер, щоб було рівно вісімсот.

ГОРОД. Зараз. (Виймає із кишенки). І

то, як навмисне, самі новенькі асигнати.

ХЛЕСТ. А, так. (Бере і оглядає гроші). Добре. Адаже, кажуть, що се пласте, як чоловік має при собі новенькі асигнати.

ГОРОД. Еге.

ХЛЕСТ. Працуйте, Антоне Антоновичу! Дуже вдячний за вашу гостинність. Признаю ся вам від щирого серця: мене ще ніхто так гарно не приймав. Працуйте, Анно Андреевно! Працуйте, моє серденько, Маріє Антоновно! (Виходять).

За сценою.

ГОЛОС ХЛЕСТ. Працуйте, ангеле моєї душі, Маріє Антоновно!

ГОЛОС ГОРОД. Що ви таки на простім поштовім возі?

ГОЛОС ХЛЕСТ. Нущо, я до сього привик. Зрештою мене голова болить від ресорів.

ГОЛОС ВІЗНИКА. Тпр...

ГОЛОС ГОРОД. То, принаймій, чим застелити, хоча би коном! Як прикажете, я скажу винести коз!

ГОЛОС ХЛЕСТ. Ні, нащо? се дурниця; а зрештою, хай там, нехай дадуть коз.

ГОЛОС ГОРОД. Гей, Явдохе! Чуєш?

Біжи до комірки, вийми як найліпший коз — той синій, перський, бігай! Скорше!

ГОЛОС ВІЗНИКА. Тпр...

ГОЛОС ГОРОД. На коли вас сподівати ся?

ГОЛОС ХЛЕСТ. Завтра або позавтра.

ГОЛОС ОСИПА. А, се коз! Давай сюди, клади ось так! Тепер давай з того боку сїна.

ГОЛОС ВІЗНИКА. Тпр...

ГОЛОС ОСИПА. Ось із сього боку! Сюди! Іше! Добре! Добре буде їхати! (Бє рукою по коці). Тепер сїдайте, ваше благородіє!

ГОЛОС ХЛЕСТ. Працуйте, Антоне Антоновичу!

ГОЛОС ГОРОД. Працуйте, ваше превосходительство!

ЖІНОЧІ ГОЛОСИ. Працуйте, Іване Александровичу!

ГОЛОС ХЛЕСТ. Працуйте, мамунцю!

ГОЛОС ВІЗНИКА. Гей, ви, хватєські! Вьо! (Чути голос двійки; завіса падає).

Пята дія.

(Та сама кімната).

Перший вихід.

ГОРОДНИЧИЙ, АННА АНДРЕЕВНА і МАРИЯ АНТОНОВНА.

ГОРОД. А що, Анно Андреевно, га? Чи перейшло тобі коли щось подібного через гадку? Що за пласте, га! Ну, скажи вітверто: чи приснило ся тобі коли — що просто з першої ліпшої городничихи станеш... пфе ти, паскудство!.. з таким дідьком посвоячила ся!

АННА АНДР. Цілком ні; я се давно знала. Тобі се на вдивовижу тому, що ти проста собі людина..., ти-ж не бачив ніколи порядних людей.

ГОРОД. З мене самого, мамцю, порядна людина. Одначе, дійсно, як роздумаєш, якими ми рибами порибали ся! га! Анно Андреевно? Знатні риби, нехай то лихе возьме! Чекай же, аж тепер я дам си в знаки тим, що їх зібрала охота подавати просьби та доноси! Гей, хто там? (Входить поліцай). А, се ти Іване Карповичу! Заклич-но сюди, бра, купців! Я їм покажу, паскудникам! На мене скаржити ся! Ач треклятий народ, гірш жиди! Чекайте по любчики! Передіе я вас годував тільки по вуса, тепер поза бороду сягну. Запиши всіх, хто лиш ходив жалувати ся на мене, а головно тих

бних річей вони не знають! Маючи майже певність, що клевети на чотири рускі партії незалежні с. е. на цілий руский народ прийняли, де треба, — шляхта польська — центральний комітет польський — Бадені і його епігони дістають а взагалю самі собі беруть carte blanche, нищити руский народ при виборах, беззаконем, шахрайством, арештованями, криміналами, крадіжкою і мордами! Без Барвіньського і тов. се все було би неможливо, — в его проте імена і під его великим покровом се все дієся! бож „він представив львівську половину (!) галицько-руського народу“!!

І хтось може на серію застановляти ся над тим, щоби з такими Барвіньськими, свідомими чи несвідомими противниками добра руского народу, лучитись — лучитись в оден клуб — або хотьби з ними разом радити над добром руского народу?!!

А „здобутки“? а „підпиране справ буковинських Русинів“? — запитаете. — Так сеж вказує на великий руский патріотизм Барвіньського — скажете.

„Здобутки“ его — так сеж нічо иншого — як охляпи з панського стола, мусить же пан дати своєму слугі щось їсти, бо слугу би стратив. Так і коло польське мусить признати Барвіньському якийсь „здобуток“, бо інакше він не міг би грати ролі Русина-патріота, котрої ролі, так дуже у своїм власнім інтересі потребує Коло польське взагалю шляхта польська.

Щоби нищити небезпечну собі опозицію руску, шляхта польська дає ті „здобутки“ і в той спосіб вводить в ряди борців руских замішане. Певно те, що без тої опозиції рускої, без того небезпеченства для польської шляхти не було би ні Барвіньського ні его „здобу-

тків“, писаків, писаків, що то укладали доноси на мене. І заяви всім, щоби знали: що ось, мовляв, таку честь післяв Пан Біг городничому, що видає свою доньку — не за якого будь простого чоловіка, а за такого, що й на світі ще не було, що в силі усього зробити, все, все, все! Всім звістити се, нехай знають! Кричи на ціле місто, бий у дзвони! Нехай дідько вхопить всякий смуток! Як радість, то радість! (Поліцей відходить). Видиш Анно Андреевно, га? Як же ми тепер, де жити мемо? тут чи в Пітері?!!

АННА АНДР. Розуміється, що в Петербурзі. Як можна тут лишати ся!

ГОРОД. Як в Пітері, то в Пітері; хоча і тут було би добре. Але, я думаю, що городництво тоді треба пустити в трубу, а Анна Андреевна як думає?

АННА АНДР. І я теж так думаю. Що мені за уряд городничого!

ГОРОД. То правда, що ти кажеш, Анно Андреевно. Тепер можна би видурити вищий уряд тому, що він за панабрат зі всіма міністрами, та і на царський двір їздить, — то-ж може постарати ся про те, що з часом і генералом можна стати. Як ти думаєш, Анно Андреевно: можна стати генералом?

АННА АНДР. Чому-ж би ні! Певне, що можна.

ГОРОДН. Але, нехай то лихе возьме, слава річ бути генералом! Повісять ленту через плечі... а яку ленту ліпше, Анно Андреевно, червону чи синю?

АННА АНДР. Вже певне синю ліпше. (Далше буде.)

ків“, — очивиста проте річ, що „здобутки“ тоті вимушує via (pro forma) Барвіньський ніхто инший як тая солідарна руска опозиція. Без Барвіньського руский нарід мав би і послів більше і дістав би а радше взяв би собі сам все законно ему належне, а не лиш відчипне в формі славних „здобутків“.

Про заслуги Барвіньського для Руси буковинської не беру ся судити, бо річ мало знаю. О скільки однакж знаю, то здає ся мені, що на Буковині саме правительство (не польської шляхти а німецьке) досить прихильно відносить ся до Русинів, і о скільки на сі справи має вплив Коло польське, так ему нічо-го майже не шкодить „здобутки“ Русинів буковинських і оно „здобутками“ для Русинів буковинських зацятькує Барвіньського, щоби він був уміркованим в жаданю „здобутків“ в Галичині, о котру Коло польському головню ходить.

Тикає ся все „здобутками“ Барвіньського, хоть то властиво не ему дають. А треба застановитись також над тим, кілька шкоди, кілька деморалізації, кілька соток літ криміналу перетерпів руский народ і кілька крови проляв — все то через „новий курс“ — через Барвіньського! І ті охляпи-здобутки можуть йти в порівняне з заподіяною ним рускому народови кривдою?!

Не беру ся боронити п. Романчука, котрий — як каже Ваша стаття — мав в р. 1891—1893 відказати помочи Буковинцям. О тим я нічо не знаю, най п. Романчук сам за себе говорить.

Порушує Ваша стаття також др. Короля „москвофіла і паломника“. Я его за такого не держу.

Навіть яка би він таким був, то піти разом з ним супротив беззаконного і неморального пановання шляхти польської в Галичині є ведля моєї думки всказано і політично конечно. Не входжу ближше в тую, також дуже важну квестию, бо треба-б знов довго розвестись, а я мав намір лиш на головний заміст Вашої статті реагувати с. е. говорити лиш о відносинах Руского Клубу до Барвіньського і тов.

З тих мною отгуг поданих мотивів Руский Клуб ухвалив однодушно, не входить в ніякі і мериторичні зносини з Барвіньським і тов. а ограничитись лиш до евентуальних культурних зносин, полягаючих на етикетальних формах членості.

Піднести в кінці мушу, що така сама ухвала запала на мене внесенє на обширніший комітеті національно-демократичної партії у Львові дня 25. січня с. р. Рускі послы, належачі до сеї партії (Яворський, Кос і Романчук) виконують проте лиш у хвалу своєї партії.

Так дивить ся Руский Клуб на Барвіньського і тов. Інша же річ послы рускі з Буковини. Наколи они згодили-б ся на оголошену програму нашого Клубу, так з отвертими раменами Клуб їх прийме. Пос. Василько згодив ся і належить до Клубу, — посол же Пігуляк заявив вправді, що на нашу програму вповні годить ся, однакж до Руского Клубу не приступив, бо жадав, щоби ми також Барвіньського і тов. прийали, а се у нас річ виключена, неможлива і немислива.

Пишете, що хто-то з клубу руского старав ся „переманити“ послів з групи Барвіньського. Се неправда. Противно мігби-м служити доказами і документами, що дехто з послів з групи Барвіньського а навіть сам Барвіньський старав ся навязати зі мною зносини, однакж я все і консеквентно відповідав: „Я з такими панами (або і інакших варієв я уживав) не говорю“.

На кінці мушу висказати слова жалю. Ні „Буковині“, ні п. Пігулякови не дали незалежні рускі послы з Галичини причини до якогось некоректного тону супротив них. П. Пігулякови ні, бо він сам може посвідчити, що ми супротив него не ужили ні одного слова некоректного (інша річ тон супротив Барвіньського і тов.). Також „Буковина“ не має причини з того поводу на нас жалуватись. Єсли я за відомостію моїх товаришів клубових пишу отсе письмо до Вас, так тим самим даю доказ наглядний, що трактуємо „Буковину“ поважно, єї гадку респектуємо і з нею хочемо числитись. Мимо проте нашої коректності супротив Вас та п. Пігуляка бачу в Вашій статті багато, що не личить з коректністю тону. Виразення: „переманити“, „вправний вже в такий роботі поза плечима других“, „всякі викрути Романчука“, „для Короля і его кліки“, „алеж рускі народовці ще так низько не упали“ — не личать так поважній часописи, як „Буковина“, та не личать так важній справі, о котрій говорять ся. Для того то я позволяю собі виразити мій жал з того поводу і надію ся, що при наших дальших можливих розмовах справі загальній лиш послужить ся, єсли тон з обох сторін буде коректний — чужу думку — чуже переконанє — свьате переконанє — респектуючий.

У Відні, дня 13./2. 1901.

Др. Андрій Кос,
посол до ради державної.

НОВИНКИ.

Чернівці, 16. лютого 1901.

Слідуюча проба „Бук. Бояна“ відбуде ся в сю п'ятницю о 1/2 8 год. вечером. З огляду на близький концерт просить виділ всіх панів і панів, що доси брали участь в пробах, явити ся численно. Нові участники можуть приступити аж по концерті, коли розпочнуть ся нові проби, на що звертаємо особливу увагу.

Сорокові роковини смерті Тараса Шевченка обходять муть руско-українські товариства в Чернівцях в суботу 9. н. ст. марта с. р. величавим концертом в салі „Народного Дому“, на що вже тепер звертаємо увагу руского загалу. Богату програму промов, декламаций, сольо-співів і мішаних та мужеских хорів „Бук. Бояна“ подамо сими днями. По концерті наступить комерс.

Посол Николай Василько, якого „Dziennik polski“ напав у статті Dobrali się уманили лайками і клеветами вносить скаргу против редакції „Dziennika polsko-go“.

Пустив „віца“! До львівської часописи „Słowo polskie“ пустив хтось з Відня телеграму, що між послом др. ом А. Косом, а Волод. Ігнєвом відбув ся поєдинок на пістолі і що посол Ігнєв зівстав тяжко ранений в черево. Тимчасом того самого дня, як відбув ся той поєдинок був припадком баль у міністра Голуховського а посол Ігнєв не тільки, що не умер від тяжкої рани, але що більше, явив ся на тім бали разом з иншими польськими послами і бавив

ся аж до рани, мимо того, що мав кулю в череві... Так одже „віца“ пущений „Słowo polskie“ не удав ся і увиди того „Słowo polskie“ вирвало ся — як то кажуть „як Пилип з колопеня“.

До „Громадського Голосу“ пишуть: Кілько то сил, кілька талантів пропадає між нашими мужиками! Та що з того? Як нема грошей, то той талант пропадає, бо нема як помочи йому розвинути ся. А шкода велика! Такий чоловік, або жінчина зробили би багато для народу, бо вони найліпше розуміють його біду. Так і в селі Міткові на Буковині над Дуїстром, жне там вдова Василіха Мигера. Вона має кілька дітей і кровавою працею годує їх, а мусить посылати також до школи. Найстарша донька ходила дуже нильно до школи і скінчила її знаменито. В тої дівчини показала ся велика охота до науки як та кож незвичайний талант. Вона неспонядала книжок, читала, а навіть співала красно у церкві, на велике диво селян. Видачі то свьятищенник Галіп, дав її на свій кошт до школи до Черновців. Дівчина пробула там 6 місяців і навчилася ручної роботи, а відтак вернула до села. За помочю о Галіпа і п. інспектора Поповича дістала вона місце у своїм селі за учительку. Тепер мала заввадок хліба в руках, з котрого годувала себе і матір із дітьми. Там пробувала вона, поки не оженив ся місцевий учитель п. Циганюк. Вів прогнав єї зі школи, кажучи, що єї роботу буде заступати його жінка. Бідна дівчина плакала, але нічо не помогло. Ціла громада хоче тепер назад дівчини, лиш учитель не хоче єї. Люди знають, що вона більше навчить їх дітей, бо вона розуміє де і що їх болить і як гоїти ту рану. Такі люди піднесли би нарід, але шкода, що їх спинають. Добре, щоби буковинська шкільна рада відняла у ту справу, поставила учительку назад на давнє місце, щоби вона помогла своїм братам. Такого таланту шкода! Хто знає, що з нього бути може!

Конкурс ізза 4 корон. Суд окружний в Молодім Болеславі наложив був на купця Франца Ужада в Ровенську конкурсу, але суд окружний зніс его Але нещастє хотіло, що протоколярна просьба о отворенє конкурсу не була остемпльована і прокураторя фінансова спротивила ся знесенню конкурсу з причини незаплатеного стемпла в сумі 2 кор. взагалю в подвійній висоті 4 к. Ухвалу окружного суда скасовано і отворено конкурс знову.

Асфальтове озеро. З Венеції в Америці доносять, що там недалеко міста Бермудад відкрито велике озеро асфальтове, далеко більше і обильніше в асфальт як то, котре знаходить ся на острові Тринідад, напроти північно-східного берега полудневої Америки. Доси доставляв лиш Тринідад асфальту, а що его уживають тепер що-раз більше при будові площі і тротуарів, то ціна була досить висока; тепер мабуть трохи спаде а уживанє асфальту ще збільшить ся. Асфальтові озера мають то до себе, що коли з них зверху вибере ся чорну масу подібну до смоли, то она суне ся знід споду в гору і поволи виповняє знову ціле озеро.

Красна троїтельна. Перед судом присяжних в Орлеані у Франції закінчив ся оногда послідний акт страшної трагедії, котрої героїнею стала ся молоді і красна покоївка Шарльота Сален, на замку Сен-Моріс-сир-Авейрон. В тім замку служив молодий городник Люї Роберт. Він був жонатий і жив собі щасливо та спокійно зі своєю молодою жінкою в хаті недалеко замку. Его тепа була працююч в замку, отже цілий родинний поводио ся добре. Але „красній Шарльоті“ здавало ся що Роберт як раз їй до парц, і она стала залицити ся до него, зачіпати его, аж він єї подідував, ну, та й полюбив. Він зачав їй купувати всілякі дарунки, дав їй годинник, ланцюшок на шию, шовкову сукню і гроші. Остаточню довела она до того, що Роберт став вже думати о тім, як би то красно було, щоби они пібрали ся. Ба, але тому пильнови стояло на перешкоді двоє людей: Робертова жінка і Шарльотин дуже честний батько. Одного дня прийшла Шарльота в гостинну до свого батька і принесла ему із замку смачної потрави з курят, а в день по тім тато Селен помер. В кілька днів

*) Популярна назва для Петербурга.

онісля померла і Робертова жінка. В замку вся служба знала, що Шарльота любить ся з Робертом, і стала зараз розповідати, що старий Сален і Робертова жінка не померла природною смертю, лиш що їх хтось стрів. Отім довідала ся жандармерія і суд. Відкопано зараз тіло померших, а лікарі пізнали, що їх стрівено аршеніком. „Красна Шарльота“ згадила зі світа свого рідного батька і Робертову жінку отруєно на шури, Роберта і Шарлоту засуджено на ціле життя до тяжких робіт.

В Іспанії демонструють против езультів. Езуїти мають в Іспанії велику силу. Вони держать правительство в руках, допускають ся простих здітств, оголошують публично в газетах тих, що їх не хотять слухати, а в долатку має ще їх велика сила привандрувати тепер із Франції, відки будуть мусіли забирати ся, бо французьке правительство хоче їх свободи обмежити. Се все крайно нагло вже Іспанцям і вони захищають ся против езультів бунтувати. Недавно езульт намовив одну дівчину, аби вступила до кляштору. Вона так зробила. Родичі заскаржили до суду, домагаючи ся, аби дівчина вернула до дому. Справа ще не скінчена. По розураві величезні товпи народа зачали кричати: „най же свобода! проч з клерикалізмом!“ і посуяла перед дим езультів, вибіла вікна з криком: проч з езультами!“ Дві особи арештовано за се. Після того гурми людей почали нападати взагалі на всі монастирі і навіть на церкви, де є черці, підпала ся кров, бо військо боронить черців.

Ревучий лев. З Монахова доносять про таку подію: В однім із тамошних великих шинків поміщених в пивниці, роздав ся одній неділі страшенний крик. Якийсь грубий басовий голос став кричати на цілий великий шинок, що він не хоче за свої гроші пінї, лип пива. То додало охоти і другим гостям і так зачали всі страшенно ревіти. Розлючений шинкар викинув тогди того, що розпочав той крик, за двері, а до того ще запізвав его перед суд за галабурду і порушене домашнього спокою. Суд увільнив галабурдника і розсудив справу так: Весь крик виникав сам шинкар, бо в его пивниці саме над бочкою стоїть написане:

Реві як той лев з пустині
Скоро мало у скляничці!

Дословно по німецки: Brülle, wie ein Löwe brüllt, wenn Dein Krug nicht voll gefüllt). Обжалований по правді сказавши держав ся лиш строго домашнього правила, а склянки не були повні, як то посвідчили свідки і так наливани зпід чопа, що платило ся о третину більше як діставало ся.

На „Народний Дім“ жертвували в лютім 1901 Вп. дд.: Семен Киретюк 2 кор. 40 с., Кароліна Сухан зібраних 2 кор. 48 с., Дмитро Вахан з Кіммана 10 кор., др. Филипович з нагоди іменованя директором шпиталю черновецького 50 кор., О. Попович 2 кор., В. Махальский 4 кор., др. Стоцький 2 кор., В. Ясенський 2 кор., С. Шпойнарковский 2 к., о. С. Воробкевич 2 кор., А. Клим 2 к., Юл. Кобилянський 1 к., др. Клим 2 кор. Разом зложили в лютім 1901 83 кор. 88 сот.

Вкладки членські зложили в лютім 1901 Вп. дд.: Іля Міронко 10 кор., Пилип Андриук 8 кор., Дмитро Падуря 4 к., Михайло Сиротюк 4 к., Мильтіадес Брага 10 к., Прокіп Лагадин 20 к. і Кароліна Сухан 4 к. Разом в лютім 60 кор.

Переписка редакції.

К. К. К. у Львові. — Можемо помістити. Пришліть.

Яно дамська фризьерка „Seccession“ як також спеціялістка у всіх париских дамських фризюрах поручає ся пані **АННА ВАЙС,** ЧЕРНІВЦІ, Tempelgasse 6, (салон фризьерский Леона Вайса), котра у Відні за знаменитий смак у стилу „Seccession“ і за фризьерську техніку була подвійно відзначена медалями. Цим приступні.

10)

ПЕДАГОГІЧНИЙ ФЕЙЛЕТОН.

Симпатичні і антипатичні чувства. Співчуте, що его звуть також і симпатичним чувством, є відродженням або також відчуванням чужих чувств, коли собі ті чувства живо виображаємо. Відчуване чужого вдоволення називає ся співрадістю, а відчуване чужих терпінь зве ся співжалем або милосердієм. Звичайно люди більше схильні до милосердя, чим до того, щоби тішити ся чужим щастем. Для того вельми влучно виражає ся Jean Paul, що, аби бути милосердним, вистарчає бути чоловіком, але щоби радуватись ізза щастя других, на те треба бути ангелом.

З посеред симпатичних чувств найблагороднішим є патріотизм, любов до вітчизни, себ-то прихильність і привязанє до батьківської землі, до власного народу і держави і підпорядкованє приватних інтересів, загальним інтересам того-ж народу і той-ж держави.

Зовсім противні симпатичним чувствам є чувства антипатичні: зависть, коли нас смутить чужа радість; злоба, коли тішимо ся з чужого горя або нещастя. Зависть і злоба то погані чувства, негідні правдивого чоловіка.

Симпатія, антипатія. В щоденнім життю називаємо симпатією несвідому прихильність до когось, антипатією більше або менше неясну відразу до живих або бездушних предметів.

д) Релігійні чувства. Релігійне чувство є чувством зависимости від Бога. Се чувство обявляє ся богобійністю, набожністю, вірою в провидінє Боже і т. п.

При недостаточнім утворенню розуму може релігійне чувство легко перетворити ся в забобонність.

Релігійні чувства мають своє жерело в виображенню про світ надзвичайний і в ідеї Бога. Своім розумованєм доходить чоловік до понятя остаточної мети і остаточної причини сьвіта і людей; досвід перекоує чоловіка, що він безсильний і залежний від висших сил. Вихованє в релігійнім дусі ознайомлює его із найвищим та найсовершеннішим еством, Богом і заціплює в нїм перші чувства вдячності, боязни і любви Божої. Релігійні чувства дуже важні, бо піддержують сильно чувства моральні тим, що уважають моральне право не вимогою нашого обмеженого розуму, а виразом Божої волі.

е) Афекти. Дуже сильні чувства і розбурхання ума, сполучені з явищами вишніми, як червоністю, блідістю, дрожанєм, сміхом, плачем ба навіть омлінем, називаємо афектами. Надто сильні афекти шкодять фізичному і душевному здоровлю, впливають на систему мязів і нервів та викликають неприємності в обігу крові. Ділимо афекти на такі, що побужають, і такі, що обезсилюють. До перших належать пр. радість, гнів, запал, захват і т. п., до послідних: сум, тревога, переполох, розпука.

Афекти можемо поділити так само, як чувства, на загальні і окремі, бо в загальні кождому чувству відповідає якийсь афект як сильніше чувство того самого роду. І так треба до загальних афектів зачислити: веселість (що обявляє ся в мінах), пустоту (що обявляє ся в словах), розпусту (в чинах); афекти зовсім противні є: сумовитість, смуток, гнів.

Загальному чувству очидання відповідають: нетерпеливість, жура, боязнь, страх, грозяба, розпука, переполох.

Естетичним чувствам відповідають: подив, мрія, одушевленє; суперечні: нехить, гідота, відраза.

Інтелектуальним чувствам відповідають афекти: заклопотанє, здивованє, натхненє. Морально-релігійним чувствам відповідають: зворушенє, обуренє, сором (стид), покаянє, екстаза.

Егоїстичному чувству відповідає: мужність, відвага, гордість, покірливість, трусливість.

Здібність відчування зведем звичайно серцем, або в тіснійшій значіно уособлінем, що у ріжних людях буває дуже ріжнорodne. Ладність, м'якість, ніжність, доброта, жичливість становлять добрі форми уособліня, а противні є жорстокість, холод, закамєнілість і гордість. Примхovitість, гумор, меланхолія, гіпохондрія є також певні типові форми уособліня.

Г) Одрозованє чувств. Вихованє естетичне, моральне, релігійне.

1) Про потребу і важність утворення чувств.

Не всі люди одинаково відчувають ті самі вражіння та не всі дізнають тих самих чувств; для того то й кажуть, що сей має добре серце, а тамтой зле. Є люди, що не мають почутя краси, другі байдужі на чуже горе, не знаючи зовсім співчуття, інші знов не мають сумління і не гідять ся піддостою.

Коли додамо до того, що від напрямку наших чувств і від способу відчування вражінь залежить, чи чужою ся щасливими чи нещасливими, а й то, що чувства впливають на наше думанє, на нашу волю; то легко зрозуміти, що чувства треба відповідно утворювати. В яким дусі належить утворювати чувства? З огляду на се, що тільки веселій ум хилить ся до добрих діл, на против огірченє родить злобу, треба в вихованню стреміти до того, аби вихованець був веселою, ладною вдачею, але щоби не попадав у легкодушну веселість і пустоту. Найлегше утворювати окремі чувства, однак треба утворювати чувства благородні, згідні з висшими ідеями, себ-то з ідеями релігійними і моральними. Утворенє чувств повинно починати ся замолоду, бо коли в душі дитини розросте ся буря егоїзму і байдужности до всего, що гарне та добре, то треба надзвичайного напруженя, щоби пізнійше его викоринити. Коли-ж в молодій душі заціплюмо благородні чувства, то можемо бути певні, що они не раз охоронять будучого молодця, дівчицу, ба навіть в дозрілій віці мужчину і невісту від негідних діл а навіть і від лихих думок. Треба тільки побіч утворення чувств пам'ятати також про утворення волі, але не егоїстичної самоволі, а тільки такої волі, що новодує ся постійно релігійними і моральними ідеями. Гармонійне виображенє чувств і волі становлять те, що називаємо красним, благородним характером, що й є остаточною метою вихованя.

Праця родичів, вихователів і учителів около утворення чувств вихованця має отсі задачі:

а) Будити і оживляти благородні чувства. Найширше поле до такої діяльности є рідний дім родичів і школа, а примір і наука найлуччі средства.

б) Укріпляти благородні чувства. Діточий розум вразливий, але зміцнливий. Дитина впадає нараз з веселою пустотою в сум і плач, а опісля опять починає сміяти ся, нїм же слізи на лиці висхнуть. Сю зміничивість і поверховність чувств належить поборювати відповідним поступованєм, щоби не дати легкодушности закоринити ся в вихованку, а треба замість того працювати над розбудженєм глибоких і тривкіших чувств.

в) У благородняти чувства. Діточі чувства мають з початку переважно самолюбний напорок. Молодіж відчуває живо перед усім те, що єї самої тичить ся, що єї тішить або болить. Молодий розум найбільше вразливий на зміслові почутя. Тому повинно вихованє стреміти до убагородненя чувств, отже до поборювання егоїстичних чувств а до розбудженя чувств альтруїстичних, себ-то симпатичних. Дім і школа мають на те багато нагод.

г) Усмиряти чувства. Вихованє повинно в молодих умах усмиряти чувства. Молодий ум схильний до пересадї, віддає ся вельми легко надмірній радості і надмірному смуткові з леда якої причини. Сю пересаду, сей надмір чувств треба поборювати наукою, порадою, пересторогою, ба навіть карою. Вихованок мусить навчити ся панувати над своєю чутливістю. Все, що може будити пересадні чувства, як: невідповідна лектура, товаришванє з ексальтованими особами і т. п. треба в вихованню уникати.

Пагубні наслідки односторонного утворення розсудку. Вік XIX є віком найріжнородніших винаходів і відкрить в кождій галузі людської праці, а єї відкрить є висновками людського розумованя. О скільки здобутки людського розуму важні і хоєнні для всего людського роду, для его поступу на полі цивілізації і взагалі для культури, о скільки жадоби одного розсудку і розуму, так в життю одиниць як і в товаристві та суспільнім і у взаїмних відносинах людей небезпечні, бо вони провадять до огидного самолюбства, а самолюбство до використання і кривдженя близьких. На ладь спостерігаємо в послідних добах у загалу людей, в їх бажаннях і ділах, як раз перевагу розсудку над чувством: злине вирахованє бере верх над благородними похотями серця і так само, як теоретичний матеріалізм заволодів на світі науками, так само і практичний матеріалізм занував у суспільнім життю.

За сими течіями, що підмуляли нинішню суспільність, пішло й вихованє що стало ся одностороннім і займає ся майже виключно утворенням розсудку а занебує утворення чувств. Сей закид можна зробити так домашньому, як і публичному вихованню. Так в домашнім як і в шкільнім вихованню звертають головну увагу на душевну гімнастику, на розширюванє обєму відомостей, головнн-ж реальних; а на розвиток і убагородненє чувств не стає часу. Такий напорок вихованя треба конче і безусловно поборювати, коли розважимо, що варість сьвіта і доцасних річий можна оцінити не лише одним мудрованєм розумованєм, а часто й інше і влучнійше серцем. Така односторонність вихованя мусить мати вельми глибокі наслідки так для одиниць, як і для цілої людської суспільности. Одиний без чувств, без серця, що поводують ся виключно розсудком, а хоч би навіть розумом, не можуть зазнати щастя на сїм сьвітї. Кождий їхній крок обчислений з горя, все є висновком холодного розумованя. Тільки гармонійне виображенє всіх сил душі, а тим то як розсудку і розуму, так і волі та чувств, складають ся на те, що називаємо справдісною людністю; а вже нічо не разить більше, чим одностороннє виображенє інтелігенції на кошт серця. Правдивість сїй гадки стверджують наочно історія і жите. Навіть наймудрійші люди, але без серця, не полишили по собі ніякої пам'ятки, між тим коли всі більші пам'ятні події в історії людкости є ділами людей із серцем, що змілі не тільки самі тішити ся і горювати, але відчувати й чужу вітху і медолю.

(Дальше буде).

Найліпші МАШИНИ ДО ШИТЯ

є так звані обручкові (Ringschiffchen).

Сі машини йдуть дуже легко і надзвичайно скоро (2000 штихів на мінуту). Сі машини мають прилад до гафтованя і прилад до острення голок та ножиць. Окрім сих маю ще найновіші машини для шевців, кравців, римарів і такі, що шиють для потреби в перед і взад.

За кожду машину гарантую 5 літ.

Продаю за готові гроші і на виплат дешевше як всюди, хто невірять най переконає ся.

В. Данилевич

машиніст

бровари Штайнера ул. Двірцеа ч. 21 в Чернівцях.

ДРУКАРНЯ

„РУСКОЇ РАДИ“ в Чернівцях,

ул. Петровича ч. 4.

має на складі отсі видання:

Bestrebungen der Rumänen др. Смаль-Стоцкого	1.50	кр.
Буковинська-Русь др. Смаль-Стоцкого	1.20	„
Листи з пекла Осипа Шпигла	20	„
Людина, Ольги Кобилянської	40	„
Парівна, „	1.20	„
Некультура „	20	„
Природа „	20	„
Покора „	70	„
Твори, Юрія Федьковича I. том.	1.—	„
Чума горілляна, Омелян Попович	20	„
25 повістоє „	10	„
Хлопці-садівники „	20	„
Цісар Франц-Йосиф I. Омелян Попович	10	„
Образки з природи, Іван Синюк I. і II. том. по	5	„
Бесіди про часи козацьки * * *	75	„
З села, Богдан Лепкий	20	„
Гадки про потреби Українців * * *	15	„
Сина книжочка, в дуже гарній оправі, В. Стефаник лист	70	„
Приказки, книжочка для веселих людей, Ів. Данилевича	8	„

На пересилку треба долучити 5 кр.

Для шкіл народних
вийшли цілком нові друки
можна получить в

Друкарні „Рускої Ради“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 4

котрі суть:

Каталоги, Classen-Buch, Wochenbuch, Повідомлення шкільні, Schullnachrichten, Lehrerkataster, Schulkataster, Inspectionsbericht, Jahresausweis, Schulversäumnissausweis, Сьвідодтва відхідні, Gestionsprotokoll, Quittungen, Сьвідодтва увільнення, фреквентацийні, Frenquentations Zeugnis, Schulmatrik, Inventar Katalog der Schüler Bibliothek, Competenten-Tabelle, Qualifications-Tabelle, Aufforderung zum Schulbesuche, Завізане, Auszug aus der Schulbesuchs-Tabelle; також друки і книги для кас райфайзейских усе викінчене на добрім папери дуже гарним друком і

дешевше як де инде.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворено в неділю і сьвято від 9 до 11 години раано.

Перша буковинська

спеціальна ро-

бітня обуви

ІВАНА ДІКА,

що скінчив промисловий курс в ц. к. технологічній промисловій музею у Відні
улиця Руска ч. 11. Чернівці

Відажує заявити шановній П. Т. Публіці, що виготовляю всякого рода обуви для мушин, женщин і дїтїй а то після найновіших фасонів як: черевки гладкі, та в виді острокінчастіх з ортопедичним апаратом і з обложеним приладом до вигідного порушувани.

Через ношенє моїх черевиків зникають сейчас нагїтки та всякі нарости на ногах. Доброю і солідною працею, такою обедугою буду старати ся здобути собі вдоволенє цїнних замовленє.

З поважанєм.

ІВАН ДІК,

спеціальна робітня обуви.

Поодинокі черевки виготовляє ся тільки з заграничних шкір.

Рік заснованя 1892.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

ДНІСТЕР

перше і одинокє руске Товариство асекураційне, обезпечає будинки, урядженє домашнє, скот, господарені знаряди, збіжє в зерні і соломі, сїно в стогах і будинках против шнїд огневих.

Стан фондів гваранційних з днем 31-го грудня 1899 виносить:

Фонд резервовий	245.814	кор.	52	сот.	
Резерва премій	148.480	„	—	„	
„ спеціальна	1.624	„	80	„	486.145 кор. 92 сот.
Фонд основний	72.000	„	—	„	
„ емиригальний	18.166	„	60	„	

Тарифи „Дністра“ дуже умірковані, усіля обезпеченє користні, а шкоди ліквідують ся безпоровочно. До кінця 1899 року виносили виплачені шкоди 1.669.565 кор. 38 сот. Полїси „Дністра“ приймає Банк красвий при пожитках гіпотечних.

На жите можна обезпечитись ерез „Дністер“ в Товаристві взаїмних обезпеченє в Кракові, котре дає найкористніші услїва, прєставяє своїми фондами найбільшу гваранцію і видає полїси і квїти в рускїм язичї.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“, стоваришенє зарєєстрованє з обмеженою порукою, удїляє пожитки за оплатою 5 1/2% і 1% додатку на кошта адмінїстраційні заїнтабуляцією або порукою двох відповідних ручителїв, до сплати в ратах на 3 до 10 літ і приймає вкладки до опроцентованя від членів і третих осіб по 4%. Удїл членський виносить 50 кор., вписове 2 кор. Членом бути і пожитку дістати може тільки член обезпечений в „Дністрі“. Інформації удїляє Дирекция листовно.

Зголошенє о удїленє агенцій в окрєстностях де нема близько агентів „Дністра“, приймає ся. „Дністер“ виплатив агентам по конець 1890 р. провізїї 216.714 кор.

Львів, Ринок ч. 10. (дім „Просьвіти“).

Котвиця.

Linim. Capsici comp.

з антики Рїхтера в празї,

загально признаний знаменитий усмирюючий лїк на втиранє: по цїні 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всїх аптеках. Просимо жадати сей

Загально улюблений лїк

все лише в оригінальних флашках з нашим охоронним знаком „Котвиця“ з антики Рїхтера і для остерожности приймати лише флашки з тим охоронним знаком яко правдиві.

Аптека Рїхтера

під золотим львом у Празї.

І. Файлес

усувач нагїток

улиця
Руска ч. 8.
Чернівці

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерського.

За редакцію відповідає Іван Созанський.

Виходить в Чернівцях
що сєреди, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
застереження. — Рекламі заї неопечатані
вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10	—
на чверть року	5	—
на місяць	1	70

Поводиною число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсерати
платні в Чернівцях.

Рускі послы в парламенті.

II.

Становище, яке заняв пос. др. Кос в наведеній нами статі, а так-же в своїй першій промові в радї державній супротив Барвіньського і товаришів, тай на яким стоїть після его слів Руский Клюб ради державної, є так рішуче, що публична виміна гадок не може тут причинити ся до виясненія справи, та до взаємного зрозуміння. Коли-ж ми помімо того помістили статю д-ра Коса тай і самі забираємо в сій справі слово, то радї ми тим дати доказ, що зовсім не лякаємо ся щирої виміни гадок, та що ще завсїди віримо в розвагу і розсудок передових людей, котрі одні повинні нарешті в нашої народній політиці взяти верх над чутом і серцем. Дятого то не станемо ми тут анї одним словом розбирати політики національно-демократичної партії, чи там тих всіх партій, що їх заступники засідають в Рускім Клубі ради державної, хоч по рускому звичаю повинно-б ся зараз бризнути жовчею на кожного, що сьміє про щонебудь инакше думати, а станемо і ми говорити лише про Барвіньського і тов., що ми в даній хвилі про відносини наші до него думаєм. І при тім знов таки обмежимо ся лише до тих точок, котрі порушені в статі д-ра Коса, а на котрі мусимо тепер дати відповідь.

Проф. Барвіньського знаємо не від нині. Та-ж вже кілька десятків літ працює він невтомимо, безкористо, запопадливо, щиро, всіма своїми умовними силами на

ріжних нивах для національної рускої справи.

Зі всіх передових руских людей він пам найсимпатичніший ще і тим, що від самого початку своєї діяльності по нині високо держить українсько-русский національний прапор. Він не грає лише ролю Русина-патріота, але є дійсним патріотом.

Таких робітників народних, таких патріотів, як проф. Барвіньський, маємо ми зовсім не багато. Випадало-б его пошанувати, бо такий робітник у всіх народів находить пошановане; випадало-б так-же над тим, який він має погляд і суд про справи наші, глибоше за-становити ся, бо-ж се на всякий спосіб погляд і суд, вироблений довголітною працею і практикою. Не коньче годити ся з его поглядами, з его судом, але треба їх до-конечно брати поважно, серіозно, бо се не погляди і суд якого небудь дїтлака, авантюриста, що що хвилі щось инше паде ему на ум, але в цілій своїй діяльності кон-секвентного, зрілого мужа. Не коньче, тай і не у всіх вповні і ми з ним годимо ся, але уважа-ем его за такого мужа, що в спра-вах руских до-конечно з ним говорити треба, бо якби ми мали таких людей не вислухати, то не багато їх ще окрім него лишило-б ся, що з ними можна-б що небудь говорити, виходячи з того станови-ща, що з тим треба говорити, хто щось знає, щось розуміє. На й м-том нічим він не є і не годен бути, а рад всіма силами служити рускій справі.

Такої тяжкої проби наш здоро-вий розум і розсудок не видержить,

щоб повірити, що такого Русина як Барвіньський, сотворили собі Поля-ки в своїм власнім інтересі. Каза-ти, що він польській шляхті у всім повинув ся — значить: чинити свідомо Барвіньському кривду, а сего ми не годні.

Се наш суд про Барвіньського взагалі, і суд д-ра Коса про него приневолює нас сю нашу думку без обиняків прилюдно висказати. І суд той наш про Барвіньського, маємо надію, стане колись загаль-ним. Правда, люди не без хиб і з хибамі людей звичайно другі люди числять ся. Якже-ж можна вимагати, щоб Барвіньський один мав прикмету Божу совершенства? Виробивши собі на підставі зовсім певних даних такий суд про проф. Барвіньського, ми, річ ясна, не мо-жемо, не в силі кидати на него бо-лотом.

І на вибір проф. Барвіньського послом ми трохи відмінно задивля-ем ся, ніж др. Кос. Про вибори з р. 1890 і 1891-го сам др. Кос ні-чого не споминає — отже значить ся були вони легальні і посла Бар-віньського треба уважати правим заступником Русинів в тій періоді.

При виборі в р. 1897 все таки стояла за Барвіньським якась гро-мада Русинів, котрим ніяким чином не можна відмовити права, ставля-ти кандидатів руских і переводити вибори після свого розуміння. Бар-віньський мав тоді силу і міг в пев-ній мірі диктувати Полякам і пра-вительству. Та вибори пішли про-тив его волі. І ми тоді мали жаль до Барвіньського, бо думали, що він за млаво, за мало рішучо поступав. Але відтак переконали ся ми, що дехто з Русинів позавидувавши ему

здобутого в деяких кругах значіння, старав ся его перелїцитувати — і вишло гірше, як бажав Барвінь-ський. Та головний натиск треба покласти на те, що і тоді ще Бар-віньський був в певній мірі грома-дянським кандидатом і послом.

Прийшли вибори в р. 1900 і Барвіньський вийшов послом зовсім на власну руку, за ним не стояла ніяка громада тямущих свідомих Русинів. Се хіба — велика хіба, бо і ми стоїмо на тім становищі, що навіть і в такому разі, коли ви-бори відбувають ся в компромісі з противною стороною, треба, щоб руских кандидатів назначували са-мі таки Русини. Але помімо того ми не можемо уважати Барвіньско-го таким послом, що его просто на-кинули Русинам противники, як от пр. посла Длужанського, бо він з волі Русинів послушав уже через дві каденції і міг собі в своїм ви-борнім окрузі за той час здобути таку прихильність, що і противни-ки мусіли з тим фактом числити ся. Правда, він міг з огляду на те, що за ним не стояла тепер жадна ру-ска організація, зречи ся кандида-тури.

Хто знає, чи не був би сего зробив, бо навіть довго вагав ся, що робити. Коли-ж таки рішив ся кандидувати, то мусів мати на се причини (не конечно зараз особисті!).

Коли-б вас з вашими думками, з вашими ідеями, котрим ви щиро служите, клав хтось силомі-цю живцем до гробу, чи ви не будете пручати ся, боронити ся, добувати всіх сил своїх, аби осто-ятись на місці, не дати справі, котрій щиро служите, пропасти?! Спробувати сил треба було до-ко-

МИКОЛА ГОГОЛЬ.

РЕВІЗОР.

Комедия в пяти дїях.

(Далі.)

ГОРОД. Ач! чого захотїлось! Нехай вже буде і червона. Адже чому чоловікові хотїло ся би бути генералом? — то-му, що як прийде нагода поїхати ку-ди — так зараз фельдгєтери та ад'ю-танти біжуть один на перед другого: „Коний, коний для генерала!“ — І вже на стациях нікому не дадуть, усі мусять чекати: всі вони ті гитлярні капітани, городничі і т. д. а ти собі анї ду-ду. Обід їш у першого ліпшого губернатора, а ти городничий стій там — при дверях! Ха, ха, ха! (За-ходить ся від сьміху аж до плачу). Ось що, наскудство, мене тудя тягне.

АННА АНДР. Тобі завсїди такі грубости подобають ся. Ти не повинен забу-вати, що треба цілком змінити спосіб життя, що твоїми знавими будуть не перший ліпший суддя-пєир, з яким ти їздиш полювати на зайців, або Земля-ніка; навпаки, твоїми знавими бу-дуть люди із дуже делїкатним пове-денєм: графи і всі свїтські... Лиш я, скажу тобі прямо в очі, бою ся за тебе: ти инді вимовиш таке слівце, якого у доброму товаристві ніколи не почувеш...

ГОРОД. Щож таке? Ніби то що шко-дить?

АННА АНДР. Як ти був городничим, то воно нічого не шкодило, але там ціл-ком инше жите!

ГОРОД. Правда; та м, як кажуть, є дві рибки; плїтучка і корючка такі, що лиш сльинка потече, як чоловік стане їх їсти.

АННА АНДР. Йому все лиш рибки в голові! Я-ж пак хочу, щоби наш дїм був перший в столиці, та щоби у мене в кімнаті так чути було пахощі, щоби зараз при вході заплющити очі... (За-плющує очі і нюхає). Ах, як се гарно!

Другий вихід.

ТИ Ж І КУПЦІ.

ГОРОД. А! здорові були соколики!

КУПЦІ (кланяючись). Здорові були, до-бродїю!

ГОРОД. Як ся маєте, голубчики? Як вам у торзі ведеть ся? А що, само-варники, аршинники, жадували ся? Архипшахраї, протобєстїї, дурисвїтї-їєсь! скаржили ся? А що, багачько сяко, нестали? Гадають, зараз в тюрму його посадять!... А знаєте ви, сїм дїдків та одна чарівниця вам у зуби, що...

АННА АНДР. Ах, Боже мій! Як их ти, Антоне, слів уживаєш!

ГОРОД. (недоволенний). Ет, не до слів мені тепер! Знаєте ви, що той сам урядник, перед яким ви скаржили ся, женить ся з моєю донькою? Що? Га! Що тепер скажете? Тепер я вас!... Дурите нарід!... Ти робив уклад із державною касою — надуєш її на сто тисячів, підложивши ганле сумно місто доброго, а потому пожертвуєш двай-цять аршинів, та й давай тобі ще на-городу за се! Як би вони знали, дали би тобі одному з другим!... Пхає на-перед черево: він же купець, не ти-кай його. „Ми“, каже, „і дворянам не уступимо“. Та дворянин... ех, ти ри-ло! дворянин учить ся із книжок: його хотї і перісують в школі, та знов не на дурно, на те, щоби знав лад. А ти що — починаєш науку від шахрайства, тебе твій пан бе за се, що не умієш обманювати. Ще дїтвак, отчєнашу не знає, а вже обдурює; а як вилне собі черево, та набє кишені грїшми, от пан на цілу губу! Гей, гей, що мені за невидальце! Від того, що видуєш шіспайцять самоварів на день, граєш ролю пана! Начхать мені на твою голову, та на твоє панство!

КУПЦІ (кланяючись). Провинились, Ан-тоне Антоновичу!

ГОРОД. Що, скаржити ся? А хто тобі сакій-таний поміг видурити ся, як бу-довав міст та написав дер-ва на двай-

цять тисяч, тоді як не було його і на сто рублів? Я поміг тобі, ослєче вухо! Забув се? Як би я сказав усе, що про тебе знаю, зараз опинив ся би ти на Сибірі. — Що ти на се скажеш? га?

ОДИН ІЗ КУПЦІВ. Провинили ся перед Богом, Антоне Антоновичу! Лихий попував! На будуче ніколи не будемо скаржити ся. Вже жадайте якої не-будь нагороди, лиш не гнівайте ся на нас.

ГОРОД. Не гнівайте ся! Видиш, тепер ва-лаєш ся у ніг моїх! Чому? — тому, що я виграв; а нехай би лиш трохи було правди по твоєму боцї, так ти би мене, каналїє, засадив по шню у болото тай ще патієм зверха по-тягнув...

КУПЦІ (падають на колїна). Ласки, Ан-тоне Антоновичу, ласки!

ГОРОД. „Ласки“. Тепер „ласки“! а пе-редше що? Я би вас... (Махнувши рукою). Ну, та нехай тебе Бог про-стить! Нехай страчу! Я не метивий; лиш тепер уважай один з другим, тримай язик за зубами! Уважай! Я видаю доньку не за першого-ліпшого дворянина... Диви ся, щоби був при-віт... розумієш, один з другим? Не то, щоби викрутити ся якою будь дур-ничкою або головою цукру... Ну, за-бирай ся з Богом! (Купці відходять).

нечно, а поляг би був на боевищі, так аж тоді уступив, але з честю.

Своя особа тут ні при чім, але та ідея, котрій служимо. Або чи можна сказати, що у Барвіньського нема ніякої такої ідеї? Правда, тепер на найвишній ідеї порозбирали люди патенти поміж себе, так що поза патентованими ідеями сама безідейність, але і у патентованих патріотів чи нема таки ні на одробинку ніколи і найменшого сумніву, чи та дорога, котрою вони йдуть, чи той спосіб, яким вони ідеалам служать, добрі чи ні? Непомилковість гарна річ, але у кого з людей вона є, нехай кине каменем на нас.

Зрештою знаючи трохи техніку виборчу не лиш на Буковині і в Галичині, але і в інших краях, ми трохи інакше задивляємся на результат виборів в Галичині ніж др. Кос. Для нас такі факти, як той, що „любимець руского народу“, „одинокий заступник Русів в раді державній“ і т. д., др. Окуневський, а так само незвичайно щирий чоловік і добрий заступник справ руских, Данило Тяничкевич, при теперішнім виборі упали, — тома ми промовляємо. Чому їх Русь тепер не вислала послами у Відень? Не була в силі? — Чому вибрали зовсім незнамого чоловіка Длужанського — і то без килішка горівки, без куска оселедця або дрегліва? Поляки вибрали? — То хіба і при попередніх виборах Поляки вибрали Окуневського і Тяничкевича, а се їм не перешкаджало, бути незалежними? — Русини їх опустили? То хіба Русини воліли Длужанського і Вайзера?

Такі річн заставляють нас до роздумування і передумавши їх на всі боки, ми добачаємо в них систему: Були, значить, 2 незалежні, „одинокі“ заступники Русів в раді державній — їх тепер змели. Хто? Поляки чи Русини? — Як Поляки — то мають силу, як Русини — то що ж про них думати?

Тепер вийшли знов 4 незалежні: Король там, де з V-ої кури вийшов Поляк, і де він сам при виборі до сейму перепав; Кос там, де з IV-ої кури вийшов гр. Дідушицький і т. д. — Русини їх вибрали? Так чому-ж ті Русини в V-ій чи там в IV-ій кури не вибрали також Русина? Чи може Русини хочуть мати своїми заступниками рівночасно руских „незалежних“ і польських графів?

Ось то і та система! Так з того виходило-б, що і теперішні незалежні послы вибрані при помочи Поляків, тай що їх зметуть...? — На таке питання мусимо відповісти, що ми розбираємо своїм розумом дійсність, а в пророцтва не запускаємося. Чи зметуть, се залежить не від різних, дуже різних обставин і чинників політичних. Але, що вони вибрані при пасивній помочи Поляків, т. зн. що їх Поляки, присилувані різними політичними зглядами, пропустили, се вретичне переконає нас сміємо ми прилюдно висказати, хоті би нас за се мали і окарменувати.

В тім отже ми вповні годимося з дром Косом, що польська шляхта в справах виборів в Галичині взагалі а особливо в справі виборів руских послів диктує. Одні послы виходять при більш активній, а другі при більш пасивній її участі. З тої то причини др. Кос має рацию, коли себе і товаришів в своїй промові називає Wunderabgeordnete — так, для дра Коса і для его товаришів се просто чудо, що вони а не хто инший з Русинів вийшли послами, але для польської шляхти — ні, вона се знала наперед, і вона „знала докладно, що робить“ і на що їй того треба, випустити до ради державної не лиш Барвіньського і товаришів, але також і Романчука і товаришів. І будуть Поляки вибирати сям і так руских послів доти, доки... — та се не належить тепер до річ, тай багато про се говорити-б, і значило-б се тільки, що головою об мур товчи. Ходило

нам тепер лиш о то одно, сконстатувати — думаю, в згоді з дром Косом, — що і незалежні послы в певній мірі вийшли при пасивній помочи Поляків. Не записуємо при тім великої різниці поміж вибором одних а других руских послів. Але бачимо наглядно, що Поляки допустили і 4 незалежні рускі партії в раді державній до голосу. — До значіння, до політичної сили — е, то річ инша; се не залежить від Поляків, але від руских послів! І се вкладає на руских послів тяжкі обовязки — серед дуже трудних обставин здобути собі се значіння.

Сентиментів в політиці нема. Хто має силу, той ніколи не випускає її з рук добровільно, а лиш остільки попускає, оскільки мусить — присилуваній обставинами. В такім разі вибирає се, де і оскільки се дасть ся, з двох лих менше лих. І Барвіньський, значить ся, лих. Чи менше — то се таке питання.

Хто кому, після польського розуміння, має колоди вернути під ноги: чи Барвіньський Романчукові, чи Романчук Барвіньському — се дуже цікаво було-б знати. А може гадка була така, щоб вони собі посполу гризли ся і загризли ся...

(Конець буде.)

Перегляд політичний.

Моні экс-короля Міляна спочали в Крушедолі, а не в Сербії. Сербске правительство спершу таїло, що тіло короля Міляна буде похоронено, після его наслідної волі, в Крушедолі. Білгородські часописи з 14. с. м. оновістили навіть порядок похорону, який в неділю мав відбутися в Білгороді. Однак тяжко було укрити правду і між Сербіями настало велике обурення що перший король Сербії має спочати за границею. Уважають они то за нечесть. Сербів, котрі

хотіли удати ся на похорон, сербська поліція не пускала за границю. — В п'ятницю вечером виїхав з Відня поїзд з мошами Міляна і прибув до Карловиць в суботу о год. пів до 12. перед полуднем. В місті панував великий рух. З околиць і з подальших сторін прибуло дуже багато осіб. В Земуни стояв вже окремий поїзд і ждав на перевезення гостей з Сербії. В Крушедолі, де похоронена також кн. Любича, вказав один з найстарших мешканців, що був на її похороні, місце, де її похоронено. Справді, найдено там її домовину. Домовина дерев'яна, була вже розпукла, тіло було добре одержане. Перли і шовкова одіж були ненарушені, лице не змінило ся. Побіч княгині похоронено і короля Міляна. Поїзд з тілом короля прийняв на двірці іменем правительства бан хорватський. Коли військо віддало почесні салви, рушив жалібний похід через місто, почім домовину перевезено до монастиря в Крушедолі.

Два дні, в п'ятницю і в суботу, столиця Угорщини переживала бурливі демонстрації робітників позбавлених праці. Поліція мусіла виступити в значній силі, і лише з трудом удало ся їй розігнати збіговище. Арештовано кількадесят осіб, з котрих 15 відставлено до суду. Робітники вибили вікна, розбивали склепи і покалічили кількох поліціянтів.

Англійський парламент отворено оподі престольною промовою короля Едварда. В промові висказує ся бажання, аби війна в полудневій Африці як найскорше покінчила ся для добра обох республік, бо поки се не стане ся, не можна там завести таких інституцій, що мають забезпечити рівність перед законом так всім поселенцям, як і місцевим муринам. Про події в Китаю натянула лишне престольна промова, що там ведуть ся переговори межі Китаєм а иншими державами. Дальше згадано в промові про організацію Сполучених Держав Австралії, про придушене повстання в краю Ашантів, а вкінці про найважчийше, т. є. англійський бюджет, який вичерпано до дна. Тому престольна промова звертає ся до парламенту, щоби уділив нових кредитів, в значній висоті. — По престольній промові почала ся дискусія, в якій строго критиковано правительство за нещасно ведену війну в полудневій Африці.

НОВИНКИ.

Чернівці, 20. лютого 1901.

Літ-науковий Кругок тов. „Сююв“ складає сим сердечну подяку п. др. М. Кордубі за ласкаво виголошений відчит для міщан, як і міщанському та мужескому хоріві і всім декламаторам за участь в концерті. — Заразом маємо честь запросити П. Т. інтелігенцію і міщанство на відчит п. др. Т. Галіна п. з. „Про Добуша“, получений з сьпівами і декламаціями, що відбудеть ся сего неділі, 24. лютого с. р. в сали „Народного Дому“.

За виділ:

Ор. Гандяк голова. А. Сабат секретар.

Філія тов. „Р. Школа“ в Сереті складає ще раз всіх членів і приятелів рухого шкільництва на загальні збори в Глібокоу, котрі на 3. марта н. с. с. р. о 1. годині пополудню в комнатах

Третій вихід.

ТІ-Ж, СУДДЯ, КУРАТОР ШПИТАЛІВ, опісля РАСТАКОВСЬКИЙ.

СУДДЯ (ще в дверях). Чи вірити говорікам, що ходять по місті, Антоне Антоновичу? До вас завітало не звичайне щасте!

КУР. ШПИТ. Маю честь поздоровити вас із незвичайним щастем. Я з цілою душою зрадів, як почув. (Підходить до руки Анни Андреевни). Анно Андреевно! (Підходячи до руки Марії Антонович). Маріє Антоновно!

РАСТАК. (входить). Здоровлю Антона Антоновича. Нехай Бог дасть жите щасливе молодій парі та обдарує вас вельми численним потомством, внуками і правнуками! Анно Андреевно! (Підходить до руки Анни Андреевни). Маріє Антоновно! (Підходить до руки Марії Антонович).

Четвертий вихід.

ТІ-Ж, КОРОБКІН ЗІ ЖІНКОЮ, ЛЮЛЮКОВ.

КОРОБКІН. Маю честь поздоровити Антона Антоновича! Анно Андреевно! (Підходить до руки Анни Андреевни). Маріє Антоновно. (Підходить до її руки).

КОРОБКІНА ЖІНКА. Із цілою душою здоровлю вас, Анно Андреевно, із новим щастем.

ЛЮЛЮКОВ. Маю честь поздоровити вас, Анно Андреевно! (Підходить до руки

і опісля, обернувшись до глядачів, цмокає сильно язиком). Маріє Антоновно! Маю честь поздоровити. (Підходить до її руки і обертаєть ся до глядачів з тою самою міною).

П'ятий вихід.

(Багацько гостей у пальтах і фракках; підходять вперед до руки Анни Андреевни, кажучи: „Анно Андреевно!“ а опісля до Марії Антонович, кажучи: „Маріє Антоновно!“ БОБЧИНСЬКИЙ і ДОБЧИНСЬКИЙ прохишають ся на перед).

БОБЧ. Маю честь поздоровити...

ДОБЧ. Антоне Антоновичу!

БОБЧ. Із щасливою подією!

ДОБЧ. Анно Андреевно!

БОБЧ. Анно Андреевно! (Оба підходять рівночасно і ударяють ся взаємно чолами).

ДОБЧ. Маріє Антоновно! (Підходить до руки). Маю честь зложити вам свої бажання. Ви будете дуже, дуже щасливі; ходити мете у золотих сукнях, їсти мете ріжні делікатні справи, дуже весело проводити мете час...

БОБЧ. (перебиваючи). Маріє Антоновно, маю честь зложити вам свої бажання! Дай вам Боже усякого достатку, червінців і синка оттакого маленького, такого! (показує рукою), щоби можна на долоню посадити, еге! Все буде дитина кричати: уа! уа! уа!

Шестий вихід.

(Ще кілька гостей, що підходять до рук, шкільний директор зі жінкою).

ДИРЕКТОР. Маю честь...

ЖІНКА ДИР. (біжить на перед). Вітаю вас, пані, з новим щастем. (Цілують ся). Йой, як я втішила ся. Кажуть мені: „Анна Андреевна відає доньку“. — „Ах, Боже мій!“ думаю собі, і так втішила ся, що кажу до чоловіка: „Слухай, Луканчуку: ото щасте дістало ся Анні Андреевни. Ну“, „думую собі, „слава Богу!“ Тай кажу до нього: „Я так одушевлена, що горю від нетерпеливості заявити лично Анні Андреевни...“ „Ах, Боже мій!“ гадаю собі: „Анна Андреевна шукала власне доброї партії для своєї доньки, тай ось яке щасте: власне так стало ся, як вона хотіла“, і так, кажу вам, втішила ся, що говорити не могла. Плачу вам та плачу, ридаю по просту. Вже й Лука Лукич каже: „Чого ти, Настусю, ридаєш?“ — „Ах, серденько“, кажу, „я й сама не знаю; самі слюзи рікою ллюють ся“.

ГОРОД. Прощу панства ласкаво сідати. Гей, Мішка, внеси сюди більше крісел! (Гості сідать).

(Конець буде.)

рускої школи народної відбутися мають. Порядок денний після статута крім того відчит Ілі Лакусти „Наш нарід і школа“. — Серет, дня 20 лютого 191. — Завиділ філії тов. „Руска Школа“. *Засінок* *Іля Лакуста* голова. *писар.*

3 парламенту. Засідання державної ради з середи розпочалося серед загального напруження що-до заяви през. Фетера в справі припинення чеських інтерпеляцій. Зараз на початку засідання виїхав чеський посол Сілені, аби чеські петиції печатано в протоколі. На це крикнув Шенерер: То є викрут, в той спосіб хочете витягнути чеський текст до німецького протоколу. Описав през. Фетер заявив, що на сьм засіданню не допустить до ніякої дискусії над пензурованим інтерпеляцій, бо се порішено на попереднім засіданню. Се викликало бурю між Шенереріанцями. Промовляло ще кількох послів, а між ними пос. Барвіньський у відповідь на напасти др. Коса. При кінці засідання през. Фетер зложив заяву, що приймає чеські інтерпеляції але в німецькій перекладі. Відчувати має ся їх по німецьки, а зміст чеський зглядно в иншій мові має ся лише долучити. Петиції приймає ся в кожній мові, а внесення лише в німецькій. Слідуюче засідання завтра о 11 годині.

Розмова цісаря з пос. Барвіньським. В невідомий відбуде ся у міністра закордонних справ гр. Голуховського великий бал, на котрім явив ся також цісар і майже всі архикнязі та архикнягині, весь світ дипломатичний, міністри і інші достойники а також і де які послі. З руских послів були запрошені Барвіньський і Пігуляк. Забава тривала до пізної, а цісар прибувши о год. 10-й був присутній до 12-ї і в тім часі розмовляв з многими достойниками а також і з деякими послами. Удостоїв ся сего і посол Барвіньський, котрого цісар питав про вигляди на поладжене справ в раді державній. П. Барвіньський відповів, що добра воля до роботи є, бодай у значній більшості, але хоч війшло багато нових послів, остали давні навички. — „Так, так ті ляхі навички!“ відповів цісар з усміхом, „але є багато покучих справ, які треба би кінче поладити, бо се виходить на шкоду державі і населенню“. П. Барвіньський замітив на се, що через 4-літню бездіяльність потерпіла чимало і Галичина економічно, а особливо селянство вельми підупало і збіділо. — „Тим то було б вельми бажано, щоб рада держ. грацювала“ — закінчив цісар. — Крім того мав п. Барвіньський нагоду розмовляти і з многими доостойниками, що були на балу.

Ювілей Олени Пчілки в Києві. Дня 16. с. м. обходжено в літературно-артистичнім товаристві в Києві 25-літній ювілей літературної діяльності звісної української письменниці Олени Пчілки (О. П. Косач). На програму літературно-музикального вечора, який устроено в честь заслуженої письменниці, зложили ся відчити з її писань і хори під управою українського композитора Лисенька, а хор української дружини Кропивницького відсвистав „Думу“ з поеми Шевченка „Невольник“. На вечерку були присутні п.п. Старицька, Александровська, Шехудка, п.п. Старицький, Вагров, Василев, Свириденко, всі члени театральної дружини Кропивницького і багато інших осіб. Ювілянтці надіслано много телеграм і привітних писем з желаннями, щоб відждала 50-літнього обходу своєї літературної діяльності.

Яко дамська фризирерка „Seccession“ як також спеціалістка у всіх парських дамських фризюрах поручає ся пані **АННА ВАЙС,** ЧЕРНІВЦІ, Tempelgasse 6, (салон фризирерський Леона Вайса), котра у Відні за знаменитий смак у стилі „Seccession“ і за фризирерку техніку була подвійно відзначена медаліями. Ціни приступні.

11)

ПЕДАГОГІЧНИЙ ФЕЙЛІСТОН.

2) Педагогічні сказівки про загальні чувства.

Загальні чувства треба використовувати після потреби до виховавчих цілей. Так пр. чувства ожидания виіснює ся в науці на те, щоб розбудити увагу і цікавість (інтерес), а се конче до зрозуміння річній. До сего служать перерви в протягу лекції, запевідуване цілі сего або того моменту науки, ставлене відповідних питань.

Чувства обави треба в вихованню уникати; воно впливає на ум вихованця пригноблюючи, коли пр. уживаємо часто грозьб, коли обходимо ся з дитиною жорстоко і суворо, коли відкладаємо визначену кару і впроваджуємо таким способом вихованця в неспокій. Просто пагубний вплив має так на ум як і на фізичний організм молодіж, коли будимо в ній пострах яким небудь способом.

Невідповідний спосіб науки викликає чувство нудьги, а ся зражає і знеохоче до науки. Чувство нудьги має ще й иншу хвилю, заставляє до всяких вибріків. Се повинно бути пересторогою для вихователів і учителів. Займаюча наука, відповідне занятє, розривки, відповідний розмір праці і відпочинку, — ото средства, щоб запобігти нудотам і їхнім пагубним наслідкам.

3) Педагогічні сказівки про зміслові чувства.

Виховане повинно в перших своїх начерках заспокоювати диточий ум дотично зміслових чувств, бо ті чувства осолоджують жите. Все, що дитина бачить або чує, най буде миле, веселе; можна призволити навіть і на ласощі, але мірно. Коли дітем відмавляємо дрібних а нешкідливих зміслових приємностей, то роздражнюємо їх і викликаємо в них шкідливі жадоби. Зміслова розривка пр. прогулка, забава, може иноді бути нагородою за добре поведене, аби діти зрозуміли, що добрі поступки справляють приємність.

Виховане мусить пильно уважати, щоб діти не привазували ваги до зміслових розривок, щоб їх не перецінювали та не уважали за головну задачу життя. Для того треба довірливим або надмірним забаганкам дитій в тім згляді відмовляти.

Родичі і вихователі повинні ще й приривчавати дитій, аби вмлі зносити зміслові прикрости, а то на те, щоб освоїти ся з думкою, що жите має всякі недостатки, та щоб в потребі навчили ся й терпіти. Проте не треба надто жалувати дитій, коли відчувають який фізичний біль, лиш треба уживати средств, що би їх приспособлювали зносити терпеливо недовідності і дрібні прикрости.

4) Естетичне виховане.

Рівномірно найлекшим а при тім в своїх наслідках спасенним є виховане естетичних чувств. Хто раз полюбить те, що гарне, той буде гідити ся злим, бо але гідке; тим-то й виховане естетичних чувств приготує в серці місце для чувств моральних. Естетичні чувства образуємо розбудженем почуття краси, привичкою до порядку, чистоти та приличности і соромливости, ознакою з гарними творами духа (поезії), з ділами штуки (свист, музика, малярство, різбартство, архітектура). Домашнє і шкільнє виховане подає до того багато нагоди. Вже сам устрій родинного дому впливає на ті чувства, коли в домі панує лад, гармонія, приличний, поважний а при тім і сердешний настрій.

Діточі гри, відповідно дібрані прогульки в гарній околиці ділають також на ум дитати. Порядок у школі, чистота, кариість, приличність, відповідно ведена наука, головн-ж наука свисту, рисунків, писана, ручних робіт, потім шкільні празники; все те причиняє ся чимало до розбудження почуття краси і виображення чувств естетичних.

Виховане естетичних чувств дуже далекосягле. Головнї з того користі отсі:

1) Роввиток почуття краси отворяє дитині просторе поле всяких чистих приятностей і розривок; 2) хоронить від душевних забатів і від простацтва; 3) будить відразу до проступків, себ-то до діла самого собою бридко і огидного; 4) виховане почуття краси є важним приготуванем до практичного життя в кождім стані — так для ремісника, промисловця як і для звичайного горожанина иншого стану. Вихідною точкою до виображення естетичного є замиловане до харности, порядку, приличности та ввічливости.

Харність є конечним успівм здоровля; бруд шквидить здоровлю, а крім того є ознакою простацтва і

диких обичаїв. До харности привикає молодіж, коли бачить добрий примір родичів, вихователів, учителів, в домі родичів, в шкільній кімнаті, на прилюдних місцях, на улицах і площах, по церквах і публичних будинках і т. д.

Добрі урядженя, що служать до удержування чистоти, як витирачі коло дверей, кошні на папір і т. п. мають чималий вплив на дитій, бо пригадують їм потребу харности. Конче невтомимо і консеквентно домагати ся від дитій чистоти тіла і одіня, бо се витворює і замиловане до чистоти. Треба також пильнувати чистоти книжок, зошитів і инших приборів до науки або до гри.

Замиловане до порядку улежнує в високім степені працю в домістві і в публичних закладах. Теґнер дуже влучно назвав порядок підоймою праці, що з легкості підносить найбільші тягарі, натомість неспокій порівняв з годинником без сказівки, котрий виправді ходити, однак не знати як. Замиловане до порядку належить так в домашнім як і в шкільнім вихованню старанно виображувати, домагаючи ся стало і консеквентно від дитій порядку около себе (пр. коли одіж дівчинки або хлопця не має гузіків або розпирена, неполатана, обвисла, незапята і т. п., то се доводить брак того замилованя) і в утриманню приборів до науки і гри і т. п. Тільки точність та консеквенція можуть в тім напрямі щось додатного зділати.

Приличність і чемність в товариских зносинах є ознакою вищої культури а крім того повздержують від поганих діл. Св. Письмо чимало заохочує до приличности і чесности. Goethe називає поведене чоловіка зеркалом, в яким бачить свій образ. Замиловане до приличности і чемности виробляє найліпше (найпевнійше) примір родичів, вихователів і учителів. Коли діти бачать, що їхні родичі чи вихователі жорстоко в обходженю, що уживають простацких виразів, кричать та галасують, то не дивниця, що й вони набувають таких порів.

Привичка грає тут велику роль, тому треба дитій неустанно наклонювати до ввічливости, до приличної постави тіла і таких-же рухів, до пошанованя старших і вищих, за те картати грубе і неотесане поведене і пильнувати гідоту такого поступованя.

Дотично виображованя естетичних чувств можна крім того поставити ще отсі загальні правила: 1) Усувати і віддаляти все, що би могло у дитій обидити й псувати почуте краси, отже гідкі привички і навички (рухи, одіж і т. п.); 2) чуйність і бачність над собою (себ-то родичів і вихователів) з огляду на естетику (себ-то знов що до одіжки, манер, мови і т. п.); 3) плекане тих наукових предметів або таких моментів в тих предметах, які до виображованя почуття краси можуть причинити ся, отже в науці рідної мови: поезії, деклямації, далі свисту, рисунків, ручних робіт, історії штуки, каліграфії; до того виіснювати би природничі науки до розвитку чувств краси; 4) Уряджене доми і школи, що би відповідало успівм краси і було взірцем порядку, харности і гармонійної окраси внутрішньої.

5) Інтелектуальне виображене.

Інтелектуальне чувство, почуте правди, задоволенє ізза відкриття правди, грає важну роль в умовім розвою дитини, ба навіть в поступі старших осіб. На виображене того чувства впливає найбільше наука і школа, однак і родинний дім не остає без впливу. Тим то конче треба піддержувати се задоволенє ізза пізнавання правди, успіхів в науках заохотою до науки і відповідною полекшою в науці через уживане добрих метод наукових.

Почуте правди випереджує часто логічне думанє. Слідячи за чимось, догадуємо ся нераз, як річ має ся; маємо почуте імовірности. Сюди належить також т. зв. почуте язикове в доборі влучних виразів, без ясної свідомости, в чім та влучність лежить (бесіда простого люду). В будденім житю називаємо почуте того, що є відповідне або невідповідне, так-то. Такт показує ся в виборі властивої дороги в хвилі, коли нема часу довго надумувати ся. Тактом поведують ся часто жєнщини і діти там, де не мають повної свідомости якої річі. В вихованню дитій грає такт родичів важну роль в тих справах, про котрі родичі не мають наукових відомостей тай не знають длячого треба поступати так а не инакше. Тому є родини з верств не-виображованих, що то в них відбуває ся виховане зовсім правильно і влучно.

(Дальше буде).

Книги для кас райфайзенських як також відповідні друки можна дістати лиш в друкарні тов. „Рускої Ради“ в Чернівцях.

Шкільні повідомленя і Schulnachrichten

є на складі

в друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях.

В Товаристві взаємних обезпечень „Дністер“

В товаристві взаємних обезпечень „Дністер“ прибуло в місяці січні с. р. 2596 важних поліс на суму 4.009.325 к. обезпеченої вартості з премією 28.174 к. 83 с. При відновленню поліс в тім місяці признано членам титулом 8 проц. звороту квоту 1.713 кор. 22 сот.

Шкід в місяці січні було 26 випадів з котрих 1 шкода находить ся ще в ліквідації а 25 вже виплачено. Сума всіх тих шкід разом з коштами ліквідації виносить brutto 11.221 кор. 40 сот. а по натрученню часті реасекурованої лишаєсь на власний рахунок 5.073 кор. 14 сот.

Фонд резервовий з днем 31. січня 1901 виносить 312.869 кор. 9 сот.

Рахунок Товариства взаємного кредиту „Дністер“ у Львові, товаришени зареєстрованого з обмеж. порукою за місяць грудень 1900.

I. Стан довжний: Кор. сот.	II. Стан чинний: Кор. сот.
1. Удїли членські . . . 73374-03	1. Позички удїлені:
2. Фонд резервовий . . . 6959-46	а) стан на початку місяця січня . . . 763737-45 с.
3. Спеціальна резерва . . . 758-83	б) удїлено в січні 1901 29 позичок . . . 19160— „
4. Вкладки	разом . . . 782897-45 с.
а) Стан на початку січня 1901 . . . 806803-70 с.	в) сплачено в січні 17 позичок і біжучу рату . . . 10200-71 „
б) вложено в січні 104 сторін . . . 35967-64 „	Стан з кінцем . . . 772696-74 с.
разом . . . 842771-34 с.	
в) винято в січні 74 сторін . . . 42022-58 „	2. Готівка в касі з днем 31 січня 1901 . . . 4521-83
позістає з кінцем . . . 800748-76 с.	3. Цінні папери фонду резер. . . 9616—
5. Сальдо проц. (побраних) . . . 14672-46	4. Цінні папери інші . . . 40530—
6. Зиск з року попереднього . . . 6782-04	5. В шадницї поттовій (оборот ченовий) . . . 1669-50
7. Непіднята дивіденда за рік 1897, 1898 і 1899 . . . 2474-66	6. В інших товариствах і банках . . . 58970-81
8. На рахунку різних сторін . . . 18-08	7. Рахунок біжучий з Товариства обезп. „Дністер“ . . . 3000—
9. Резерва на оплачене податку за рік 1901 . . . 600—	8. Сальдо коштів адміністр. . . 1213-12
Сума . . . 906388-32	9. Кошта спору . . . 110-32
	10. Рахунок біжучий з Банком краєвим . . . 16760—
	Сума . . . 906388-32

Членів прибуло 20 убуло 15 оставало з кінцем січня 1901 р. 1862 членів з 1936 декларованими удїлами в сумі 96800 кор.

Стопа процентова від вкладок 4% від позичок удїлюваних з провізиею на кошта адміністрації 6½ проц.

Львів, дня 31. січня 1901.

Товариство взаємного кредиту „Дністер“

стоваришене зар. обмеженою порукою,

Найліпші МАШИНИ ДО ШИТЯ

е так звані обручкові (Ringschiffchen).

Сї машини йдуть дуже легко і надзвичайно скоро (2000 штихів на мінуту). Сї машини мають приряд до гафтованя і приряд до острєня голок та ножиць. Окрім сих маю ще найновїші машини для шевців, кравців, римарів і такі, що шють для потреби в перед і взад.

За кожду машину гарантую 5 літ.
Продаю за готові гроші і на випат дешевше як всюди, хто невірить най переконає ся.

В. Данилевич

машинїст
в бровари Штайнера ул. Двірцева ч. 21 в Чернівцях.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворено в недїлю і сьвято від 9 до 11 години раано.

Перша буковинська

спеціальна ро-

бітня обуви

ІВАНА ДІКА,

що скінчив промисловий курс в п. к. технологічній промисловій музею у Відні
улиця Руска ч. 11. Чернівці

Відважусь заявити шановній П. Т. Публиці, що виготовляю всякого рода обуви для мушин, жєнщин і дїтий а то після найновїших фасонів як: черевки гладкі, та в видї острокінчастїм з ортопедичним апаратом і з обложєним прирядом до вигідного порушуваня.

Через ношенє моїх черевиків зникають сейчас нагїтїти та всякі нарости на ногах. Доброю і солїдною працею, такою обслугою буду старати ся адобути собі вдоволенє лїйних замовленє.

З поважанєм.
ІВАН ДІК,
спеціальна робїтня обуви.

Поодинокї черевки виготовляю ся тїльки в заграничних шкір.

Рік заснованя 1892.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

ДНІСТЕР

перше і одинокє руске Товариство асекураційне, обезпечає будинки, урядженє домашнє, скот, господарскї знаряди, збіжє в зерні і соломі, сїно в стогох і будинках против шкїд огневих.

Стан фондів гваранційних з днем 31-го грудня 1899 виносить:

Фонд резервовий . . . 245.814 кор. 52 сот.	} 486.145 кор. 92 сот.
Резерва премїй . . . 148.480 „ — „	
„ спеціальна . . . 1.624 „ 80 „	
Фонд основний . . . 72.000 „ — „	
„ емірїтальний . . . 18.166 „ 60 „	

Тарифи „Дністра“ дуже умірковані, услїва обезпечень користні, а шкоди ліквідують ся безпоровочно. До кінця 1899 року виносили виплаченї шкоди 1.669.565 кор. 38 сот. Полїси „Дністра“ приймає Банк краєвий при позичках гіпотечних.

На жите можна обезпечатись ерез „Дністер“ в Товаристві взаємних обезпечень в Кракові, котре дає найкористнїйші услїва, прєставляє своїми фондами найбільшу гваранцію і видає полїси і квїти в рускїм язичї.

Товариство взаємного кредиту „Дністер“, стоваришенє зареєстрованє з обмеженою порукою, удїляє позички за оплатою 5½% і 1% додатку на кошта адміністраційні заїнтабуляцією або порукою двох відповідних ручителїв, до сплати в ратах на 3 до 10 літ і приймає вкладки до опроцентованя від членів і третїх осіб по 4%. Удїл членський виносить 50 кор., вписове 2 кор. Членом бути і позичку дістати може тїльки член обезпечений в „Дністрі“. Інформації удїляє Дирекція листовно.

Зголошеня о удїленє агенцій в окрєстностях де нема близько агентів „Дністра“, приймає ся. „Дністер“ виплатив агентам по кєнець 1890 р. провізїї 216.714 кор.

Львів, Ринок ч. 10. (дім „Просьвіти“).

Котвиця.

Linim. Capsici comp.

з антики Рїхтера в празї,

загально признаний знаменитий усмирюючий лїк на втиранє: по цїні 40 кр., 70 кр. і 1 ар.; можна купити у всіх апіках. Просїмо жадати сей

Загально улюблений лїк

все лише в оригінальних флашках з нашим охоронним знаком „котвиця“ з антики Рїхтера і для остерожности приймати лише флашки з тим охоронним знаком яко правдивї.

Аптика Рїхтера

під золотим львом у Празї.

Файлес

усувач нагїтїт

улиця Руска ч. 8. Чернівці

Виходить в Чернівцях
що середа, п'ятниця і неділя.

Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи авертає ся лише на попереднє
застереження. — Рекламації неопечатані
вільні від порту.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10	—
на чверть року	5	—
на місяць	1	70

Поодинокє число коштує 16 сот.

Передплата і належитість на інсерати
платні в Чернівцях.

Рускі посли в парламенті.

III.

(Конєць).

Що було-б, якби не було Барвіньського: чи „тоді на певно анї польська опінія в Галичині, анї иньші народи австрійські, анї рішачі сфери Віденські не повірили-б сим (польскої шляхти) клеветам“ про нелояльність, гайдамацтво і т. д. Русинів — в такі пророцтва не хочемо вдавати ся, а ще тим менше сї пророцтва з такою певністю висказувати. Але се одно зовсім на певно на підставі нашого довголітнього досьвіду і тисячких аналогій, на підставі самих фактів можемо сказати, що і без Барвіньського (і его товаришів) були-б вибори в Галичині так само переводили ся, як перевели ся і як переводили ся не лиш против Русинів але і против польских людовців, стояловців і т. д. Казати проте, що без Барвіньського і тов. се все (зн. всякі надужитя при виборах) було би неможливо, і що в его імені і під его покровом се все дїє ся — значить: вішати цигана за те, що коваль завинив.

Чи без Барвіньського руский нарід мав би і послів більше і дістав би, а радше взяв би собі сам все законно ему належне, а не лиш відчипне в формі славних „здобутків“ — на се тверджене не подав др. Кос ніяких доказів; особливо-ж не найде ся жадних доказів на то, що зачерез Барвіньського не взяв собі руский нарід все законно ему належне. Нехай бере — Барвіньський певно буде мати з то-

го найбільшу утіху! Коли-ж се має бути лише пророцтво, то в пророцтва ми не вдаємо ся. Вільно х-рови Косови думати собі так, а другим инакше — дійсність же і факта самі за себе грімко промавляють. Бо коли-б навіть і се правда, що не Барвіньський і ніхто иньший, лиш солідарна руска опозиція (= руский нарід) вимушує всякі „здобутки“ від Барвіньський, то се є лиш очевидний доказ на те, що не все, а саме лиш тоті „здобутки“, тоті охляпи з павського стола, могла собі взяти чи вимусити солідарна руска опозиція, тай то в купі вже таки з Барвіньським. Коли-ж і тоті охляпи-здобутки бере солідарна руска опозиція на свій рахунок, вчисляє собі в заслугу, бо ті охляпи-здобутки не Барвіньському дають, а солідарній рускій опозиції, то нехай тога солідарна руска опозиція, а не Барвіньський застановляє ся над тим, кілька шкоди, кілька деморалізації, кілька соток літ криміналу перетерпів руский нарід і кілька крові пролляв — ну, не через Барвіньського, а через тих, що їм давали охляпи-здобутки — зн. через солідарну руску опозицію, нехай вона застановляє ся, чи ті охляпи-здобутки можуть іти в порівняне з заподіяними нею (не ним) рускому народови кривдою, бо не він а вона ті охляпи-здобутки вимушує, отже не він а вона нехай відповідає за всякі наслідки чи там товаришки сих охляпів-здобутків. Ті жертви зрештою уважаєм ми конечним впливом боротьби о здобуте народних прав. Де є боротьба, там і жертви мусять бути. Не завинив їх проте Барвіньський. Боротьбу провадить нарід, і жертви

падуть — напевно против волі Барвіньського. А так таки вже годі розумувати: що все, що доброго — хоть би який добрий охляп — дістало ся рускому народови, то наша заслуга, а за все лихо — Барвіньський винен, хіба що вилужено-б нам заразом і правила тої нової логіки, після котрої лише так повинно ся правильно думати. Доки-ж наш розум функціонує ще завжди після тої логіки, яка вжила ся серед культурних народів, доти ми не годні думати і казати так як др. Кос, що шкоди, деморалізація, сотки літ криміналу, кров — все те через Барвіньського. А прецінь з якою то певністю, з якою рішучістю се все каже ся! При тім лиш мимоходом звернемо увагу на суперечність, яка виходить з того, що раз кладе ся ті здобутки солідарній рускій опозиції в заслугу, а другий раз, аби представити Барвіньського слугою шляхти польскої, каже ся, що коло польске признає здобутки Барвіньському, бо мусить пан своему слугі дати щось їсти, бо слугу би втратив. Виходить з того, що таки Барвіньський заслужив, не собі, а рускому народови бодай ті охляпи-здобутки.

Так само лиш мимоходом скажемо, що здобутки дістали Русини від правительства, а не від шляхти польскої, пераз навіть против волі кола польского, котре хіба деколи робило gute Miene zum bösen Spiel.

І знов лиш мимоходом вискажемо здивоване, що посли незалежні перестали зовсім знати і робити за все відповідним правительство — а знають лише шляхту польську. Зрештою про се, що було-б,

якби не було Барвіньського, що було-б без Барвіньського, тепер нема що сперечатися, і така суперечка ні на що не придасть ся, бо Барвіньський є. Актуальним питанням для руских політиків повинно проте бути: що має бути тепер, як Барвіньський є. Розуміємо се, що перед виборами могла солідарна руска опозиція поборювати кандидатуру Барвіньського так як якого польского графа, не хотіти входити з ним в ніякі зносини, з перед порога его відогнати, як се дійсно і стало ся — се все розуміємо, бо се річ партійна. Чи добра була ся тактика — се иньше питання. Але з виборів вийшов і Барвіньський послом, він є і має право посла, має можливість рускій справі допомогти. Яка-ж тепер повинна бути супротив Барвіньського тактика правдивих і щирих заступників руского народу, котрим лиш одно добро руского народу лежить на серці?

Над тим треба їм на серію застановити ся. Коли Барвіньський такий великий шкідник, як его представляє ся, то чи не вдало-б ся яким небудь чином зробити его або зовсім, або бодай в часті нешкідливим — з сего була-б уже велика користь для справи народної і для того над тим треба, думаємо, перед усім застановити ся, і то на серію.

Зовсім его зробило-б ся нешкідливим, коли-б его удало ся приєднати до спільного і згідливого поступованя з усіма рускими полами, а в великій мірі зробило-б ся его нешкідливим, якби з ним поступало ся лояльно. Аж тоді, коли дійсно показало-б ся, що спільне, згідливе поступоване і злука в

МИКОЛА ГОГОЛЬ.

РЕВІЗОР.

Комедія в пяти діях.

(Далі.)

Семий вихід.

ТИ-Ж, ЧАСНИЙ ПРИСТАВ: ПОЛІЦАЙ.

ЧАСНИЙ ПР. Маю честь поздоровити вас, ваше високоблагородіє і побажати вам гаразду на многі літа!

ГОРОД. Спасибі, спасибі! Прощу сідати, панове! (Гості сїдають).

СУДДЯ. Але скажіть, прошу вас, Антоне Антоновичу, як се стало ся? Оповідajte, як все йшло одно по другім.

ГОРОД. Та як йшло, звичайно: був ласкавий лично просити о руку, тай кінець.

АННА АНДР. В дуже поважний та делікатний спосіб. Кожде слово незвичайно гарно вимовляв... Каже: „Я, Анно Андреевно, роблю се лиш задля поважання до вашого достоїнства“. А яке його поведєне, а який він, гарний, а образований! — „Мені“, каже, „повірте мені, Анно Андреевно, на житю — нічого не залежить, а живу лиш тому, що високо цїню ваші рідкі предмети“.

МАРИЯ АНТ. Ах, мамочко! адже він се мені говорив.

АННА АНДР. Сиди тихо, ти нічого не розумієш і не до своїх річий не пхай свого носа! — „Я, Анно Андреевно, дивом дивую ся“. У таких похлібних розилив ся словах... І як я хотїла сказати: „Ми ніяким робом не сьміємо сподівати ся такої чести“, він нараз впаав переді мною на колїна і в той сам благородний спосіб каже: „Анно Андреевно! не робіть мене нещасливим! відновідajte мені своїми почуваннями, а ні то смерть собі заподїю!“

МАРИЯ АНТ. Він, мамцю, певне про мене се говорив!

АННА АНДР. Та, розумієть ся... і про тебе була мова, а сього не перечу.

ГОРОД. Еге, навіть настрашив нас, казав, що застрілить ся... „Застрілю ся, застрілю ся!“ каже.

БАГАПЬКО ІЗ ГОСТИЙ. Ото!

СУДДЯ. Що за штука!

ДИРЕКТОР. Се, видко, доля вже так повернувала.

КУР. ШПИТ. Не доля, добродію, доля ніщо більше як індичка. Заслуги тут грають роллю. (На боці). Такий свині завсїди щастє до пєсна дїзе.

СУДДЯ. Скажіть мені, Антоне Антоновичу, хочете дійсно мати того пєсика, про якого ми говорили?

ГОРОД. Ні; де мені тепер в голові пєсика!

СУДДЯ. Як ні, то вести мемо переговори що до иньшої собачки...

ЖІНКА КОРОВКІНА. Ах, як я тїшу ся вашим щастєм, Анно Андреевно! Ви і уявити собі того не в силі.

КОРОВКІН. Де-ж! тепер, коли можна знати, є той славний гїсть? Я чув, що він за чимось виїхав...

ГОРОД. Еге, виїхав на один день задля якоїсь важної справи.

АННА АНДР. До свого батька просити благословєнства.

ГОРОД. Просити благословєнства; але завтра знов... (Пчихає, бажає зливають ся в одик крик). Дуже красно, дякую. Але завтра знов приїде... (пчихає, знов крик; чути деякі голоси).

ЧАСНОГО ПРИСТАВА. На здоровле, ваше високоблагородіє!

БОВЧ. Сто літ і мішок червінців.

ДОВЧ. Нехай вам Бог продовжить літ до четвертого покоління!

КУР. ШПИТ. А щоб ти пропав!

ЖІНКА КОРОВ. Бодай би тебе дїдько вхопив!

ГОРОД. Дякую, дякую! Я й вам сього бажаю.

АННА АНДР. Ми наміряємо тепер жити в Петербурзі. Тут, признам ся вам, таке повітре... трохи не селом пахне... признам ся зовсім, не мило... Ось і чоловік... дїбєть ся там стєпеня генєрала.

ГОРОД. Та признати ся би вам, панове, я, нехай то лихе візьме, дуже хотїв би стати генєралом.

ДИР. Дай Боже!

РАСТАК. У Бога нема нічого неможливого.

СУДДЯ. Більший корабель — більше море.

КУР. ШПИТ. По заслугам і честь.

СУДДЯ (на боці). Ото надуєть ся, як в самій річї стане генєралом. А вже йому до генєральства, як водови до карети! Ну, ні, почекаєш собі, братку! Не кажи гоп, доки не перескочиш, — до генєрала ще тобі далеко.

КУР. ШПИТ. (на боці). Ач, вже і в генєрала пхаеть ся! Нехай його дїдько

однім кльобі річ виключена, неможлива і немислима, аж тоді, коли вичерпали-б ся усі заходи і способи, зробити Барвіньського зовсім або в великій мірі нешкідливим, аж тоді, кажемо, треба з великим жалем в серцю задля нещасного роз'єднання его поборовати, але і в борбі не забувати, що се свій руский чоловік, котрий своєю довголітньою працею старався всіма своїми силами щиро служити народній справі. В політиці треба незвичайно великої порції виrozumілости особливо тоді, коли хоче ся щось доброго досягнути. Годі вимагати щоб не було між людьми ніяких ріжниць в поглядах на якунебудь справу, але коли є добра, щира воля у тих людей, то все таки можна кінці звести до купи. Тим більше треба такої виrozumілости, коли має ся на меті відвернути страшне нещасте.

Що-ж зробили правдиві заступники руского народу? — Ні одно, ні друге. Ба ще гірше: У д-ра Коса є докази і документи на се, що дехто з послів з групи Барвіньського, а навіть сам Барвіньський старався налязати з ним зносина, а він консеквентно все відповідав, що з такими панамі (або і іншими виразами уживав), не говорять! Одним добрим словом, одним почерком пера можна було усунути те найбільше нещасте, яке для руского народу виходить від того Барвіньського, виходить з того, що нібито польська шляхта має на свої услуги своїх Русинів, щоб нищити руский нарід, кидати на него клевети і т. д. Починає до того, як бачимо, сам Барвіньський, а прецінь з ним не хочуть навіть говорити ті, що в інтересі справи народної повинні були самі дати почин до того, ба др. Кос зовсім без потреби і без причини в своїй промові напастує Барвіньського. Чи може і за се нещасте має відтак відповідати Барвіньський? Або чи може самим таки тим послам залежить доконечно на тім, щоб була особна, знана нам з представлення д-ра Коса, страшна група руских послів, група Барвіньського, аби мати на кого звернути всі не-

щастя, всі лиха, які спадають на руский нарід, бо-ж треба прецінь такого агітця, котрий би покутував за гріхи мира? Признаємо ся щиро, що і тут логіка д-ра Коса зовсім нам не заімпонувала.

Ба, а одводушна ухвала Руского Кльобу, не входить в ніякі мериторичні зносини з Барвіньським, а така сама ухвала обширнішого комітету національно-демократичної партії? Отто-ж бо то і є, що ми тої ухвали не розуміємо. Мотиви подані д-ром Косом, зовсім нас не переконують, а самі факти, докази, документи рішучо против неї говорять. А до того поступок Барвіньського, по всяких дізнаних навіть личних обідах шукати зносин з рускими послами, представляє его в як найкраснішій світлі і єднає ему знов наші симпатії, бо свідчить, що не его особа але добра справа ему на серці.

Але повернім ще раз до тих ухвал. Хоч не розумієм ми їх, то все-ж ухвалювали їх мужі розважні, розумні, що знають докладно, що хотять і що роблять, і для того ми ще раз і ще раз розбираємо все за порядком в своїй голові, чи не помиляєм ся ми. Здається, що ні. Але коли-б ми і помилялися, то не велике лихо було-б з того для рускої справи, бо ми не ведем активної політики і за ню не відповідаємо. Коли-ж не ми, а ті послі і той комітет помиляють ся, — чи гадаєте може, що се річ неможлива? — то з того може вийти велике нещасте для рускої справи, а за то беруть послі на себе відповідність. Ніщо не допоможе їм в такім разі покликувати ся на ухвалу комітету, бо послі послами. Зрештою і в тім комітеті ставляв внесок і, можна сказати, спровокував таку ухвалу посол др. Кос. Та нехай би не лиш комітет, а весь збір партії таке ухвалив, то з того вийшло-б лише одно то, що се ухвала партії, котра для партії може бути потрібною, а для народу може мати нещасні наслідки. А навіть і тоді, якби весь нарід таке ухвалив, то чи се не є річ можлива, щоб весь нарід в данім разі помилявся? Буває і таке, а помилки такі

страшно метять ся. Завзяте на своїм місці річ дуже добра, але не на місці — се лютість. Певність себе, з якою промовляє др. Кос, довірність в свої сили річ дуже гарна, але і вона повинна мати свої межі...

Ану-ж се єсть той історичний момент в нашій життю народній, в котрім можна було легко, по доброму зробити лад в нашій хаті? Хто знає, що буде, як ся хвиля промине безслідно і не використає ся? Тай чи не пора було-б замість всіх і вся накликаати до борби, до борби, до борби — видати оклик: до праці, до спільної, згідливої праці, до праці!

Так дивно ся ми на Барвіньського і его товаришів, так дивно ся на відносини руских послів до себе. З того видно, що становище, яке займав і завжди ще займає наш посол Пігуляк в тій справі, вповні відповідає поглядам буквинської рускої громади. І на далі найважливішим его завданням буде, причинити ся до того, щоб настав мир між всіма рускими послами. Ми маєм повне довіре до пос. Пігуляка, поінформовані про ті справи докладно і не маєм причини жадати від него, щоб він змінив тактику. Про багато дечого зовсім не говоримо, бо не хочемо доливати оливи до огню.

3 ради державної.

На засіданню ради державної дн. 21. с. м. заявив президент Фетер, що президиум палати прийняв цісар на авдієнції як найласкавіше. Президент подав до відомости цісареві ухвалу парламенту з дн. 14. с. м. і заповнив о непохитливій вірності і привязанню до особи Монарха. На промову гр. Фетера відповів цісар тими словами: „Тішу ся, що вижу у себе тих, котрим палата поручила свій провід. Коли серед напруги розгорячення знайде іще не одна бурлива сцена, яка виставить на пробу Вашу терпеливість і буде вимагати від Вас супокую у як-найбільшій мірі, то сподію ся, що хвиля поважної праці є близька, як коли небудь. Як добрий об'яв у тім напрямі, Ваш вибір, доклавши на підставі загального довіри. Сподію ся, що з терпеливістю і супокоем виконаєте свою

задачу і що ужите всієї своєї енергії в тім напрямі, аби народи зрозуміли високу вартість реальної праці парламенту“. Монарха уповажив в кінці президиум, аби єї слова подати до відомости палати.

По промові президента і по відчитанню внесених писем, забрав голос п. Папак у справі стенографічного протоколу. Бесідник виступає против заяви президента Фетера що до припиняння не німецьких інтерпелляцій. Переривають ему з лав німецьких.

Папак доводить, що одинокі можливості, щоб парламент зробити здібним до праці лежить у тім, аби урівняти палату від балісту квестиі язикової і залагоджено єї у краєвих соймах. В кінці протестує против відпори президента у справі інтерпелляцій і жадає видрукowania сего протесту у стенографічних протоколах. Слідуючий бесідник Крамарж каже, що депізия президента у справі цензури інтерпелляцій становить порушене устав і регулярну обряд.

Новий тижневник і его ціль.

В 14 ч. „Буквини“ поміщена була згадка про маючий виходити у Відні тижневник в німецькій мові — що містити ме в кождім числі одну статтю про Русинів-Українців. Не від річи буде мабуть докнути кілька слів для пояснення сєї справи і цілі видавництва. Працюючи в німецькій журналістиці, прийшов я до сего переконання, що ми, так сказати би не витягнемо нашої народної справи на днеське світло, доки не будемо мати бодай одного видавництва в німецькій або французькій мові. Проте уже два роки тому назад гадав я оснудати німецький тижневник, але мої заходи розбили ся є недостатку фондів. Сьогодні о стілько справа поступила наперед, що легше мені вже дістати кредит в друкарні і в деяких товариствах. В жовтні минушого року взяв ся я до переведення своєї гади в діло. Одначе до сего діла треба доконче якогось співництва, раз тому, що я не маю на стільки часу, щоб редагувати ціле число, по друге-ж таке підприємство вимагає чималої відвічальности фінансової, котрої мені годі самому взяти на себе, я мігби внасти у довгі, з котрих не вилізби ніколи — в суцільні лекше зносити усяку біду. Тим то я загадав в суціль з одним німецьким письменником видавати тижневник п. з. „Moderne Revue“. Тижневник сей мав бути посвячений головню поважній і річевій критиці теперішньої суспільности, соціальних і національних відносин і т. д. — не не уличній критиці, що вважає своєю задачею обкидати болотом всіх і все, що хапає ся дрібниць формату

Осьмий вихід.

ТИ-Ж і ПОШТАР (зидиканий, із розпечатаним листом в руці).

ПОШТАР. Дивне диво, панове! Урядник, якого ми вважали за ревізора, не був ревізором.

УСІ. Що, не ревізором?

ПОШТАР. Зовсім ні, — я довідався про се із листа.

ГОРОД. Що ви, що ви? З якого листа?

ПОШТАР. Із його власноручного листа. Приносять до мене на пошту лист. Поглянув на адресу — вижу: „Вулиця Поштова“. Я так і обімлів. „Ну“, гадаю собі, певне найшов непорядки в справах пошти і повідомляє начальство“. Взяв, та й розпечатав.

ГОРОД. Як то ви?...

ПОШТАР. Або я знаю, як? Якесь надприродна сила вилхнула мене до того. Вже й гімна приликав, щоб відіслати його зі штафетою... але така мене напала цікавість, якої я ніколи не почував іще. Чую, що не можу сього зробити, а мимо того збираю охота, страшне збираю охота! В одному вусі чую: „Ей, не розпечатуй! пропадеши, як курка“; а в другім немов який дідько шепче: „Розпечатуй, розпечатуй, розпечатуй!“ І як дігнав ся я ляку... чую в жилах огонь, аж пече...

а розпечатав — мороз, бігме мороз... І руки тріснуть ся, і світ мені крутиться ся в очах...

ГОРОД. Та як же ви відважились розпечатати лист такої уповноваженої парсуни?

ПОШТАР. В тім то й штука, що він не уповноважений і не парсуна!

ГОРОД. А що-ж він після вашого розуміння?

ПОШТАР. Ні псе, ні баран; дідько його знає, що він!

ГОРОД. (з запалом). Як то ні псе, ні баран? Як ви важите ся назвати його ні псом, ні бараном, та ще й дідько знає чим? Я вас до гарешту...

ПОШТАР. Хто? ви?

ГОРОД. Еге, я!

ПОШТАР. За короткі руки!

ГОРОД. А знаєте ви, що він женить ся з моєю донькою, що і я стану вельможкою... і можу вас загнати на саму Сибір?

ПОШТАР. Ай, Антоне Антоновичу! Що то Сибір? Сибір далеко. Ось лишне я вам перечитаю лист. Панове! позволяете, щоб я прочитав лист?

УСІ. Читайте, читайте!

ПОШТАР (читає). „Доншу тобі, серце

Трипчкін, що за чуда зі мною діють ся. По дорозі обіграв мене до чиста капітан від піхоти, так, що господар гостиниці хотів уже навіть везати мене до гарешту; аж нараз, по мойй петербурзькій фізномії і по костюмі, ціле місто взяло мене за генерал-губернатора. І я тепер живу у городничого, про мене дбають як про малу дитину, — на бий-забий заліццю ся до його жінки і доньки; лиш не рішав ся, від котрої зачати — гадаю борше від мами, тому, що, як видить ся, вона готова на всякі услуги. Пригадуєш собі, як ми оба бідували, обідали на борг, і як раз ковідор вхопив мене за квітнір та викинув за двері за се, що я їв пірїжки на рахунок доходів англійського короля? Тепер річ цілком іннаше представляється ся. Зі всіх боків дають мені гроший на позичку, тільки мені захочеть ся. Страшні оригінали, ті урядники; ти вмер би зі сміху, коли би був тут... Я знаю, ти пишеш часом до часописів: не пожалуй і для них свого пера. По перше: городничий дурний, як замоталичена вівця...“

ГОРОД. Не може бути! Там того нема.

ПОШТАР (показує лист). Читайте самі.

ГОРОД. (читає). „Як замоталичена вівця“. Не може бути! Ви се самі написали.

ПОШТАР. Як же міг би я се зробити?

ГОР. ШПИТ. Читайте, читайте!

возьме! Але і се може бути. Вже-ж у нього поваги доволі, чорт би його вхопив. (Звертаєть ся до нього). Тоді, Антоне Антоновичу, і про нас не забудьте.

СУДІЯ. А як що приключить ся, приміром, якась справа в уряді, так ви будете ласкаві заопікувати ся!

КОРОВКІН. Я на другий рік завезу синка до столиці на службу для держави, то, будьте ласкаві, взяти його під свою опіку, заступити батька сиrotині.

ГОРОД. З мойого боку, я подбаю, подбаю.

АННА АНДР. Ти Антоне в кождій хвилі готовий на обіцянки. По перше, ти не мати меш часу думати про се... а по друге, як можна накласти на себе тягар такими обіцянками...

ГОРОД. Чому-ж би ні, серденьку? Часом знайдесть ся час.

АННА АНДР. Знайдесть ся, певне, що знайдесть ся, але звідкити приходиш першому ліпшому оказувати свою протекцію.

ЖІНКА КОРОВКІНА. Ви чули, як вона поводить ся з нами?

ГОСТЯ. Е, вона все така була; я її знаю: постав іса під стіл, так він на стіл добираєть ся.

стихних там, де розходять ся лише о зміст і т. д. (такою корчемною критикою, котра будить лише відразу, займає ся віденьська „Die Fackel“). З початку мали ми обговорювати усякі питання зі становиска більше загального, щоби не придбати відразу слави партикулярного писемця, відтак (в дальших числах) перейти до спеціальніших питань, а передовсім до нашої національної справи. До видавництва було уже все приготоване, перше число мало появи́ти ся при кінці жовтня 1900 р. Між тим розби́ло ся все на програмовій статті — я не міг акцентувати всіх поглядів мого співредактора, позаяк вони йшли на розріз з моїми поглядами. В наслідок сего я му́сїв на якийсь час розпрошати ся зі своїми планами.

Невдовзі дучив ся однак факт, що таки не дав мені забути моїх мрій про окреме видавництво. В одну заграничну редакцію — котрої постійним співробітником маю честь бути — вислав я статтю, що в ній обговорюю положення нашого народу. На се получив я слідуючу відповідь: „За статтю Вашу, з котрої тенденцією вповні годимо ся, сердечно спасибі. Ми помістимо її, но не скорше, як справа прийде на порядок денний, бо сьогодні велика більшість наших читачів для сеї справи зовсім не підготована. Ожидаємо від Вас більше загальної статті, про політичне положення в Австрії...“ Коли я відтак в грудні минулого року бачив ся з редактором згаданої часописи сказав він мені: „Ви му́сите поставити свою народну справу так, щоби вона була інтересною, а тоді публіцистичний сьвіт буде му́сїв нею займатися!“ На моє питань, як він се розуміє, дістав я відповідь: „Робіть так, як інші менші, а не як сильні — бо сьогодні завдяки своїй запобігливості більш звисні — народи. Видавайте періодичні писемця на західно-європейських язи́ках, та містять в них — побіч інших інтересних статей — постійно інформаційні дописи про свою народну справу!“

Се спонукало мене на ново взяти ся за діло. І ось сьогодні справа дозріла уже на стільки, що з кінцем марта стане виходити новий тижневик (заголовок його подаю мильно в 14 ч. „Буковина“). Починені уже всі вступні кроки. Не рішена ще тільки справа співредактора, зглядно співробітників (котрої розв'язка не тяжка, бо є кількох до вибору) і фірми. Не маю надію, що підписувати буде оден з німецьких публіцистів, що було би з тактичних зглядів найліпше.

Знаю добре, що видавництво се не буде оплачувати ся, бо вести буду його радо, наколи крім вступних — а неминучих — видатків, не буду спонуканий поносити великих коштів, бо на се нашого чоловіка прямо не стати. Кошти

предплати будуть дуже низькі, бо видавництво не обчислене зовсім на зиск, розходять ся лиш о те, щоби розходило ся в як найбільшій числі примірників.

Віденсь.

НОВИНКИ.

Чернівці, 22. лютого 1901.

Є. Ексц. президент краю бр. Бургінгшон повернув в четвер до Чернівців.

Головні збори Народного Дому в Чернівцях відбудуть ся в неділю 10. н. ст. марта с. р. о 2. годині пополудни а вечером того самого дня буде концерт в 40. роковини смерті Шевченка; отже подвійна причина для бук. Русинів прийти як найчисленніше.

Шевченківський вечерок в чернівцях відложено на неділю, 10. н. ст. марта с. р. задала головних зборів „Народного Дому“ в Чернівцях.

При учит. семінарії в Чернівцях виписане з початком слідуючого року шкільного місце пров. головного учителя для рускої мови враз із німецьким або з історією і географією. Подавати належать до 15. н. ст. марта с. р.

Прасові процеси. Сего понеділка відбули ся перед судом присяглих в Чернівцях два прасові процеси, а іменно один учителя Прелічан із Кимполунгу проти редакції волоскої „Дештентарі“ а другий начальника Кейвана із Карачева проти нашої редакції за обиду честі. Помимо переведеного доказу правди признали присяглі редактора „Дештентарі“ одноголосно, а нашого більшостю голосів винним, на підставі чого суд засудив обох. Заступник нашого редактора др. Гордінський зголосив і вніс жалобу неважності ізза формальних хиб, що поставлено невідповідне питання і видано тільки частковий суд. По рішенню зажалення повернемо до справи.

Опорожнені місця під учителів при народних школах в Барбівцях, Бросківцях, Бобівцях, Драчинцях, Глинцях, Кабині, Косятинцях, Станівцях горішніх і долинних, Сторожинці, Волоці і Жадові сторожинецького повіту. Подання вносити-б до кінця марта с. р.

Причини студентських розрухів в Петербурзі. В тій справі доносять з Петербурга: В осени м. р. виставлено на кількох сценах в Росії, а вкінці в Петербурзі штуку п. з. „Сини Ізраїля“, в якій жиди добачили висміювання їх племені. Петербурска публіка явила ся численно на представленню, щоби пізнати нову штуку. Межи зібраними було також багато студентів університету. На-

раз підчас представлення якийсь жид почав свистати, тунати ногами і кричати, а публіка підхопила ознаки невдоволення і цілий театр перемінив ся в пекло. Тоді поліція почала свою роботу. На зазив інспектора університету, який нарочно прийшов тоді на представлення, поліція вязала самих студентів. Другого дня на університеті студенти окликали сходина і розпочали страйк. Посипали ся карі: всіх маніфестантів прогнано з університету, а найвідважніших як політичних злочинців, засуджено на заслук в Сибір. Около трем сотням молодіжи замкнено дорогу до дальшого образовання, а все те діяло ся для поліції, бо, як викрило ся, поліція сама намовила жидів аби счинив бучу в театрі, аби она мала що робити та показати своє „геройство“.

Злодійська відвага. В оригінальний і дуже небезпечний спосіб утікло в Дрездені з поліційного арешту на четвертій поверсі чотирох злодіїв: робітник Вольф, муляр Шмідт, кельнер Вебер і коваль Екель. Они видобули з печи штабу залізу, вирвали нею дошки по-моєму в своїй келії, зробили діру під собою і так дістали ся до відділу канцелярийного, до норозбивали всі столи, шукаючи за грішми. Відтак скрутили з ручників шнур, спустили ся по дроті від громозводу на землю і повтікали.

„Міжнародна совість“. Під таким заголовком появилася стаття в одній з віденських часописей, з протестом против заборчих розмахів Англії в полудневій Африці. Подорож Крігера дала причину „Міжнародній мировій Унії“ виступити в обороні покривджених республік Трансваля і Оранії. „Унія“ по-рішила на основі ухвал гаґської конференції понерти домагання Крігера і вислала протест против полуднево-африканської війни до всіх держав, які брали участь в гаґській конференції. Протест підписали члени організаційного комітету „Унії“ з Франції, Англії, Росії і Сполуч. Держав.

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

Наш альбом.

В Розтоках *).

Там, де верхи снігами білі
Сповіді хмарою дрімають,
Там, де вітри сильні а сьмілі
З вітрами в заводи літають,
Там, де земля в творіння хвилю
До неба піднялась високо
І скаменіла у безсиллю —
Там, ми стрінулись око в око.

Немов царівна гірх чудесна
Булась мені пресвітла, ясна,
Така душевна, безтілесна,
Так ангельски чудово-красна,
Такі від тебе чари били,
Невстримні, любі а могуті —
Що через гори, через кручі
З тобою я пішов в тій хвили.

Ішлисьмо разом висше-висше
В імлі і в мразі і в тумані,
По тих стежках, що з сонця тьані,
Що в небо нас вели все блисше.
Де навіть хмари, наче п'яні
Падуть у діл — там — так високо
Небесним сьавом румані
Ми вдержали ся око в око.

Провліта най буде година
Вагання, трепету, тривоги,
Коли я мов мала дитина
Уважно подививсь під ноги,
І глянув в пропасть безконечну,
Що неклон дихала між нами
Таку страшину і небезпечну,
Глянув — й на землю впаав без тямі.

А коли знов підняв повіки
Сьвітло сонце промінисте,
Ліен шуміли, грали ріки,
Гора чоло своє скалисте
До сонця гріла. У долині
Черешом гучно філі снігі
Котив по скелях і гранітах,
Вітрець летів по сьвіжих цвітках

*) Зі збірка, яка появить ся окремою книжечкою.

І воню з них стрясав пахучу
І ніс її на туру кручу,
Де ти стояла.

Ще дріжала
Трава, котрою ти ступала,
Ще з тихим смутком і з любовою
Дивились цвіти за тобою,
Я глянув по землі і небі
І все узрів, все крім тебе,
Я крикнув — довго в горах гуло
Твоє імя — тебе не було!
Лиш замість тебе зимна, біла
Туга передомною мріла...

Водан Лекиий.

На лодці.

Пливти моя лодко по фали
В вечеру, спокійну годину,
Вже зорі на небі засяли,
Вже тіни кладуть ся на скали
Неси мене лодко в даль сину!

Он видиш як гори дрімають
А хмари а мрази як думи,
Як мрії над ними літають
І пієни до сну їм сьпівають
Високих ялиць сумні шуми.

Чомужби й мені моя лодко
Не вільно на хвилю заснути,
І спати спокійно солодко —
Чомужби й мені моя лодко
Не вільно жити позабуті?...
Водан Лекиий.

На народній мотив.

I.

Чого ходиш та сумуєш
гей, козаче?
Чи у серцю смуток чуєш
що так плаче,
Чи остав ти без родини
сиротою,
Чи жаль сьвіта, чи дівчини?
що з тобою?...
Чи сумуєш козаченьку
лишень того,
що лишив десь кониченька
вороного?
Не збільшай-же, гей, козаче
гірку муку,
нехай ворог твій заплаче
до розпуку.
Як же мені не тужити
молодому,
коли гірко в сьвітлі жити
так самому?
Була в мене родинонька
добра, мила,
була й гарна дівчинонька
що любила.
Та всі, немов змовили ся,
без причини,
і на віки відрікли ся
сиротини.
Ой тому я терплю муку,
сльози льють ся,
що з мук моїх до розпуку
всі сьміють ся...

II.

Я плавав в мамі на руках,
сьміяв ся лиш у сьні.
— Щасливий буде по роках —
ворожили мені.

Ось я й щасливий, бо тепер
сьмію ся з себе й всіх,
що я до нині ще не вмер
від щастя і від втіх.

Осип Шинько.

ДИР. Читайте далі!

ПОШТАР (читає далі). „Городничий — дурний, як замотилечена вівця!“

ГОРОД. Нехай же вас дідько вхонить!
На що-ж се повтаряти! Так немов воно і без того там не написане...

ПОШТАР (читає далі). Гм... гм... гм... гм... „замотилечена вівця. Поштар добрий чоловік...“ (перестаючи читати). Ну, і про мене він теж тут не добре виразив ся...

ГОРОД. Ну, ні, читайте!

ПОШТАР. Та на що?

ГОРОД. Ну, ні, нехай се лихе вхонить, коли читати, так читати! Читайте все!

КУР. ШПИТ. Дайте, я читати му. (Вбирає окуляри і читає). „Поштар зовсім подібний на департаментського сторожа Міхеєва, і здаєть ся, теж підлака, жальона сивуху...“

ПОШТАР (до глядачів). Ну, се вже лайдацтво, за се варто його лиш вибити добре, більше нічого!

КУР. ШПИТ. (читає далі). Куратор шпигал...лі...лі...лі... (закрикує ся).

КОРОБКІН. Чого перестаете?

КУР. ШПИТ. Невизразно написано... впрочім видно, що він паскуда.

КОРОБКІН. Дайте, я буду читати! Я гадаю, що я ліпші маю очі (бере лист).

КУР. ШПИТ. (не даючи листа). Ні, се місце можна пропустити, а там далі вже виразно.

КОРОБКІН. Але-ж дайте, я вже знаю.

КУР. ШПИТ. Але-ж я умію читати: да-лі, йй Богу, все виразно...

ПОШТАР. Ні, ні, читайте одно за другим! Адже перше читало ся все.

УСІ. Дайте, Артемію Филиповичу, віддайте лист! (До Коробкіна). Читайте!

КУР. ШПИТ. Зараз. (Віддає лист). Нате, маєте... (закриває пальцем). Читайте звідсіль... (Всі наближають ся до нього).

(Конець буде).

Яко дамська фризьерка „Seccession“ як також спеціялетка у всіх париских дамських фризюрат поручає ся пані АННА ВАЙС, ЧЕРНІВЦІ, Tempelgasse 6, (салон фризьерський Леона Вайса), котра у Відні на знаменитий смак у стилу „Seccession“ і за фризьерску техніку була подвійно відзначена медалями. Ціни приступні.

Не забувайте на „Народний Дім“ в Чернівцях!

Справоздане касове „Рускої Каси“

за місяць грудень 1900 року.

А) Приходи.

в протязі місяця прибуло		к.	с.
1. На фонд резервовий загальний		6	—
2. На фонд резерв. товариства		—	—
3. Вложено паїв		230	—
4. Вложено вкладок щадничих		2493	03
5. Звернено позичок на скрипти		1935	32
6. „ „ на векселі		972	55
7. Побрано відсотків		453	33
8. На адміністрацію побрано		84	41
9. Побрано коштів спору		28	83
		6203	47
10. Готівка на початку р. 1901		5099	40
		11302	87

Б) Розходи.

в протязі місяця		к.	с.
1. Вложено на фонд резерв, загальний		—	—
2. Вложено на фонд резервовий товариства		—	—
3. Виплачено паїв (з того дивід. 12 к. 32 с.)		252	32
4. Виплачено вкладок щадничих		1556	53
5. Дано позичок на скрипти		1970	—
6. „ „ на векселі		1550	—
7. Виплачено відсотків		80	93
8. Виплачено коштів адм.		34	89
9. Виплачено коштів спору		299	97
10. Видано на нерухомості		24	—
		5768	64
11. Сальдо (готівка на місяць лютий).		5534	23
		11303	87

В місяці січні 1901 вступило 6 нових членів з декларованими паями на 240 кор., а уплатами дійсно 230 кор. Виступило 7 членів з паями на суму 252-32 кор.

Дирекция:

Ат. Руснак
заст. голови.

Антін Клим
член старшини.

Перша буковинська спеціальна ро- бітня обуви

ІВАНА ДІКА,

що скінчав промисловий курс в ц. к. технологічним промисловим музею у Відні

улиця Руска ч. 11. Чернівці

Відважує заявити шановній П. Т. Публіці, що виготовляю всякого рода обуви для мушкетер, жінки і діти а то після найновіших фасонів як: черевиків гладкі, та в виді остроногих часті з ортопедичним апаратом і з обляганням приладом до вигідного порушення.

Через носіння моїх черевиків зникають сейчас нагнітки та всякі нарости на ногах. Доброю і солідною працею, такою обслугою буду старати ся здобути собі вдоволені цінних замовлень.

З поважанем.
ІВАН ДІК,
спеціальна робітня обуви.

Поодинокі черевиків виготовлює ся тільки з заграничних шкір.

Рік заснованя 1892.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

ДНІСТЕР

перше і одиноке руске Товариство асекураційне, обезпечує будинки, уряджене домашнє, скот, господарські знаряди, збіжжє в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шкідливого вогню.

Стан фондів гваранційних з днем 31-го грудня 1899 виносить:

Фонд резервовий	245.814	кор.	52	сот.
Резерва премій	148.480	„	—	„
„ спеціальна	1.624	„	80	„
Фонд основний	72.000	„	—	„
„ емпіричний	18.166	„	60	„
			486.145	кор. 92 сот.

Тарифи „Дністра“ дуже умірковані, услівя обезпечень користні, а шкоди ліквідують ся безплатно. До кінця 1899 року виносили виплачені шкоди 1.669.565 кор. 38 сот. Поліси „Дністра“ приймає Банк краєвий при позичках гіпотечних.

На житє можна обезпечити ся ерез „Дністер“ в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає найкористивіші услівя, преставляє своїми фондами найбільшу гваранцію і видає поліси і квіти в руській мові.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“, стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою, уділяє позички за платою 5 1/2% і 1% додатку на кошта адміністраційні заїнтабуляцією або порукою двох відповідних ручителів, до сплати в ратах на 3 до 10 літ і приймає вкладки до опроцентованя від членів і третих осіб по 4%. Удїл членський виносить 50 кор., внесове 2 кор. Членом бути і позичку дістати може тільки член обезпечений в „Дністрі“. Інформації уділяє Дирекция листовно.

Зголошення о удїлене агенцій в окрестностях де нема близько агентів „Дністра“, приймає ся. „Дністер“ виплатив агентам по конець 1890 р. провізії 216.714 кор.

Львів, Ринок ч. 10. (дім „Просьвіти“).

Котвиця.

Linim. Capsici comp.

з антики Ріхтера в Празі,

загально признаний знаменитий усмирюючий лік на итиране: по ціні 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всіх антиках. Просимо жадати сей

Загально улюблений лік

все лише в оригінальних флашках з нашим охоронним знаком „Котвиця“ з антики Ріхтера і для остоорожности приймати лише флашки з тим охоронним знаком яко правдиві.

Антика Ріхтера

під золотим львом у Празі.

Г. Файлес

усувач нагніток

улиця Руска ч. 8.
Чернівці

Ново отворений!

Ново отворений!

Американський склеп з сигарками

С. Танненблят сигармістр

Чернівці, улица Руска ч. 8.,

приймає ся всяку напору викиньчити належачу до того фаху, по найнижшій ціні.

Моя довголітня практика в найбільших фабриках як в Нью-Йорку, Лондоні і Будапешті дає гваранцію за кожне мені подане замовлене в найбільшій стараню викінчити.

Спеціаліст від англійських і американських сигарків, як також від різних граючих верків.

Великий склад кишенькових, стінних і висячих сигарків по ціні як найтаньшій під гваранцією.

Ціни найтаньші як:

Зигар до будження найліпшої конетрукції 1 зр. 90 кр., Віденський зигар пендльовий від 12 зр. і вище. Срібний з подвійними накривками швейцарський кишеньковий зигарок від 7 зр. і вище. Сталевий зигарок 3 зр. 50 кр. Нікелевий зигарок від 3 зр. і вище. Зигарок імітація „Roskopf“ 5 зр. 50 кр. Зигарок правдивий „Roskopf“ з три літньою гваранцією на писемі 9 зр. Округлі бляшані зигарки 3 зр.

Всі иньші зигарки так само найтаньше.

Замовлення на провінцію висилля ся відвотною поштою.

Видає товариство „Русна Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Русної Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерського.

За редакцію відповідає Іван Созанський.

Виходить в Чернівцях
що середа, п'ятниця і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
застереження. — Рекламічні неопечатані
вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор. — сот.
на пів року	10 „ — „
на чверть року	5 „ — „
на місяць	1 „ 70 „

Поодинокі числа коштують 16 сот.

Передплата і належність за інсерації
платні в Чернівцях.

Письма з ради державної.

Від пос. Барвіньського
отримали ми отсе письмо:

До П. статі п. з. „Рускі послы в парламенті“, поміщеної в 17. ч. вашої цінної часописи позволю собі подати пояснене, іменню до уступу про вибори в 1900 р., позаяк сей уступ оснований на непорозумінню відносин і проху уклінно Хв. Редакцію о уміщене сего поясненя в „Буковину“, за що наперед сердешно дякую.

Признаю справедливості Хв. Редакції в тім, що я вийшов на власну руку, бо т. зв. Народний комітет, що увійшов у консолідацію з „Рускою Радою“ поклав собі найважнішою задачею головно мене поборювати, бо тим думали змести із світа умірковану політику, отже зовсім зрозуміла річ, що я до него не удавав ся. Однак не згідно се з дійсним станом річ мов би, як кажете, „за ним (Барвіньським) не стояла ніяка громада тямущих свідомих Русинів“. Навпаки заявляю, що я думав усунути ся з політичної видівні, однак не хотів сего зробити на власну руку, а скликавав і львівських прихильників моєї політики (між тими таких поважних і світлих патріотів, як сов. Тит Залчківський, Тит Ревакович, проф. Верхратський і Грушкевич і т. д.) а також св'язників з каменецького і брідського повітів, щоби їм заявити свою думку. І одні і другі заявили ся проти моєї думки і домагали ся, щоби я і сим разом кандидував. Крім того є се загально відомо, що мої

політичні прихильники в каменецько-брідським виборчим окрузі утворили виборчий народно-руський комітет (до котрого належала громада тямущих свідомих Русинів, св'язників, селян і міщан) і видав печатану відозву (повторили її також часописи), котрою поручили мене кандидатом на сей округ. Коли Хв. Редакції ся відозва не була відома, то можу оден примірник на доказ прислати.

На останку мушу ще примітити і прилюдно заявити, що я з ніякою противною стороною в ніякі компроміси не входив і що мене кандидатом назначили самі таки Русини“.

Остаю з високим поважанем

Олександр Барвіньський,
пос. до ради держ. і на сойм краєвий.

До сей заяви пос. Барвіньського мусимо додати, що із цілого того уступу нашої статі, до котрого відноситься та заява, виходить ясно, що під громадою тямущих свідомих Русинів розуміли ми зорганізовану громаду, руську організацію, т. зв. сталу якусь партію чи всенародну організацію, котра, поставивши собі таку чи сяку задачу і ціль перед очі, постійно виявляла б діяльність і свою волю в справах публичних, котрій з тої причини ніхто не смів би відмовити права, ставляти іменем партії, т. зв. певній мірі також іменем народу кандидатів, котрі знов мусили б уважати себе лише речниками тої організації і переводити її ухвали, її бажання. Дякую то ми такою громадою не можемо уважати ані

кількох, а хочьби і багатьох прихильників, котрі хочьби привагдно і про політику кинуть яке слово, ані утвореного ad hoc спеціального комітету виборчого в повіті для переведеня сего або того вибору. Аби не смів ніхто зробити якому небудь послови закиду, що поза ним ніхто не стоїть, мусить посол всім своїм прихильникам надати постійну організацію, або сам бути членом такої організації; тоді і буде видно, хто за ним стоїть.

Слова наші про вибори в компромісі з противною стороною не відносять ся зовсім до посліднього вибору пос. Барвіньського, а сказані зовсім загально яко норма.

* * *

Роботи в парламенті, як нам пишуть, нема ніякої і очевидно її не буде. Правительство думає — як вповідають за кулісами — переперти вибір до делегацій і військовий контингент а по тім най ся діє до великоддя що хоче. По великодді, делегації і сойми а по тім — § 14.

Ходять також від трох днів вісти, що міністерия готова що хвилі до димісії. В міністерствах важні справи вже не рішають, хіба залагоджують біжучі справи. Кербер мав би зловувати Шенборн або Шенбург. В першій разі вказував би курс на право, в другім на ліво.

* * *

В справі дописи п. Коса до „Буковини“ про посла Барвіньського, доносять нам з Відня, що посол Пігуляк не посередничив між

одними а другими в тім дусі як се пан Кос собі уявляє. П. Пігулякови і в думці не було посла Барвіньського і его товаришів в прохувати до клубу посла Романчука. Коли він почав пересплявляти не було ще ніякого руського клубу. П. Пігулякови ходило о те; насамперед зблизити своїх людей. Він просив і молив не рушати ніяких моментів, котрі спосібні руських послів роз'єднувати а шукати лиш таких, котрі годні їх злучити. Вказав на те, що колиб він розпочав рекримінаціями і роз'єднуючими аргументами свою мирову акцію, то мусів бим також зараз з гори піднести питане, чи має кожний присутний пан право сидіти між послами Русинами — вказуючи на посла Короля. О прилученню посла Барвіньського до Романчукової групи, або Романчукової до групи Барвіньського не було й бесіди. Коли пос. Пігуляк побачив, що зілляти руських послів не дасть ся в один клуб, то старав ся хоть сякі-такі дружнійші, або хоть приличніші, європейські відносини між ними впровадити в життя. Але все на дарно. Король а особливо Кос не відступили від своєю ворожого становиска. Не могли просьби і представлення, що обі групи можуть врепті хоть противними способами таки до одної цілі спішити і, хоть неодними дорогами, все зійтись на однім місці і таким чином навіть одні других попірати в роботі, ба навіть доповняти. Та не допомогло нічого. Кос навіть против волі і рішеня клубу, зарвав Барвіньського у своїй промові. Тут отже шкода кожного слова. Повторяє ся тут те са-

МИКОЛА ГОГОЛЬ.

РЕВІЗОР.

Комедия в пяти діях.

(Конець.)

ПОШТАР. Читайте, читайте! Дурняця, все читайте!

КОРОБКІН (читає). „Наставник ишпателя Земляника — справжня свиня в ярмурці“.

КУР. ШПИТ. (до глядачів). Ну, дивіть ся, люди добрі! Свиня в ярмурці! Деж хто коли бачив, щоби свиня була в ярмурці!

КОРОБКІН (читає далі). „Директор шкільний просяк наскрізь цибулею“.

ДИР. (до глядачів). Ото! І з роду не мав цибулі в губі!

СУДДЯ (на боці). Богу дякувати, що принаймій про мене нічого нема...

КОРОБКІН (читає). „Суддя...“

СУДДЯ. Ось тобі й на!... (На голос). Панове, я гадаю, що лист за довгий, та й по що таке дранте читати!

ДИР. Е, ні!

ПОШТАР. Ні, ні, читайте!

КУР. ШПИТ. Ні, читайте!

КОРОБКІН (далі читає). „Суддя Ляпкін-Тяпкін у великому степені моветон...“ (Задержуєть ся). Видно, французьке слово.

СУДДЯ. Дідько його знає, що воно значить! Іще добре було би, як би значило лиш злодій, а може се що гіршого...

КОРОБКІН (читає далі). А все таки, люди гостинні і добродушні. Бувай здоров, серце Трапичкін. Я теж, за твоім приміром, хочу занятися літературою. Нудно, братчику, так жити; забавуеш вкінці за душевним кормом. Виджу, що конче слід мені зайняти ся чимось висшим. Пиши до мене, до Саратовської губернії, до села Подкатіловки. (Обертає лист на другий бік і читає адресу). Високоповажаний пан, Іван Василевич Трапичкін, в Санктпетербурзі, Поштова вулиця, число 97, від повіря, третій поверх, на право“.

ОДНА ІЗ ПАНЬ. Який несподіванчий реприманд!

ГОРОД. Ось коли зарізає, так зарізає! Забитий, забитий, на смерть забитий! Нічого не бачу перед собою: виджу лиш якісь свинські рила замість лиця, а більше нічого... Завернути, завернути його! (Махає руками).

ПОШТАР. Та як завертати! Я сам, не-

мов навмисне, казав дати як найліпшу трійку коний. Дідько знає, хто мені таку гадку піддав!...

ЖІНКА КОРОБКІНА. Се дійсно страшна конфузія!

СУДДЯ. Ет, хай його там дідько вхопить! Але знаєте, панове, він від мене позичив триста рублів.

КУР. ШПИТ. І в мене триста.

ПОШТАР (зітхає). Ох і в мене триста.

БОВЧ. У мене і в Петра Івановича шістьдесять п'ять, і то в асигнаціях, еге-ж.

СУДДЯ (недогадливо, розставляє руки). Якже се, панове? То ми, дійсно, до того степеня подурвіли?

ГОРОД. (бе себе по чолі). Як я міг — ні, як я міг, старий дурень, щось подібного зробити! Зовсім зійшов з розуму, старий цап!... Трицять п'ять літ в службі: ні один купець, ні один підрядчик не міг мене підійти; лайдаків над лайдаками обдурював, пройдохам і ланцям таким, що цілий світ були в силі обікрасти, а затуманював очі. Трьох губернаторів пошив у дурні!... Що губернаторів! (магнувши рукою), ет, що то говорити?...

АННА АНДР. Але се не може бути, Антосю: він заручив ся з Марусею...

ГОРОД. (сердитий). Еге, заручив ся! Фіга з маком — заручив ся. Плете мені в живі очі про заручення!... (жесамовитий). От, дивіть ся усі, дивіть ся цілий світ, всі християни, як гордоничий пошив ся в дурні! Добре йому так, добре йому, старому підлякови! (Грозить собі кулаком). Ех ти, з носом як бараболя! Сонляха, митку взяв за поважного чоловіка! А він тепер цілу дорогу націлу губу сміється з тебе. Розтрубить по цілому світові сю історію. Мало того — ти станеш посьміховищем... найдець ся якийсь перогриз, писарчук, до комедії тебе вставить. Ось що мене болить! Ні уряду, ні звана не пощади, а всі зуби скалити муть та з радости бити муть в долоні. Чого смієтесь! Над собою смієте ся!... Ех ви!... (Стукає зі злоби ногами об долівку). Я би всіх тих писарчуків! Ух, перогризи, дїбери трекляті! дідьче насіне! Я вам усім рот замкнув би на колодку, на порох стер би вас, тай дідькови на підкладку післяв би! в мішок тай гайда!... (Суває кулаком по столі і бе заятком о долівку, потім після невеличкої мовчанки). До сьогі пори не можу прийти до себе. Так таки правда, що як ного Бог хоче покарати, так вперед йому розум відбере. Ну, що було в тім вертипоросі похожего на ревізора? Що? Нічого не було! На мізельний палець не було нічого похожего — і параз усі: ревізор, ревізор? Ну, хто перший пустив, що він ревізор? Кажіть!

ме, що в рускій історії червоною ниткою тягнє ся неустанно. Нічого іншого, як руйнувати неустанно...

Справи парламентарні.

На оноднішнім засіданні палати послів п. Менгер вніс вибір комісії для будови водних доріг, що ухвалено. Ухвалено також вибір комісії податкової і прасової. П. Вайскірхнер вносить, аби зго внесене в справі зміни §§ 59 і 60 промислового закону без першого читання передано комісії. — Відкинено з причини протесту кількох Чехів. По прочитанні інтерпеляцій і внесення п. Брзорад запитує президента, чому з великого числа чеських інтерпеляцій, відчитано досі тільки три інтерпеляції в німецькій мові. П. Аоршт питає, хто властиво перекладає інтерпеляції.

Президент відповідає, що з огляду на се, що нове заряджене в справі перекладу інтерпеляцій, видано доперва перед двома днями, не мож було до сеї пори зладити більше перекладів. Переклад інтерпеляцій споряджує редакція журналу державних законів.

П. Крамарж протестує проти того, що президент в останньому часі мимо того, що регулямін наказує безпосередньо відчитані інтерпеляції, відкладає їх на необмежений час. Бесідник запитує, як президент загадує в будучности в тім напрямі поступати. Президент заявляє, що на се питання відповість на кінці засідання. (Протест і крик на чеських лавках).

П. Бянкін, вперед по хорватски а відтак по німецьки мотивує наглість свого внесення в справі знесення цлової клявзури на вина. Пп. Кайзер і Грос виступають проти наглости внесення. Наглість відкинено.

П. Кафтан мотивує своє нагале внесення в справі будови водних доріг. П. Люеґер твердить, що всі краї Долитавщини суть однаково інтересовані будовою каналу Дунай-

Одра. Ся справа була би вже давно поладжена, коли би того не були унеможливили могуті впливи північної залізниці. Австрія мусить під тим взглядом випередити Угорщину. П. Д. Абрагамович виступає проти наглости. Наглість відкинено 135 голосами против 131. Рускі послі голосували за наглість. З черги відкинено також наглість внесення п. Виходля о знесення державних мит і п. Гофера о подпшене платні почтових експедиторів. Внесення п. Геца о знесення державних мит і кілька інших внесення ухвалено без першого читання віддати до бюджетової комісії.

Президент заявляє, що замикає засідання і заявляє, що слідуюче хочє назначити на вівторок. Тимчасом п. Повше вносить, аби слідуюче засідання відбуло ся ще в суботу. Внесення ухвалено 145 голосами против 110.

Комісія легітимацийна відбула дня 22. с. м. рано засідання і на ній поприділювано вже деякі реферати запропестованих виборів. Між іншими дістали реферати: п. Дашинський з виборів Брайтера і добошинського, Гіжовський з вибору Маріяна Блажовського, Бик з вибору Барвіньського (корреспондент п. Груби), др. Кос з вибору Хамця (корреспондент п. Груби) а Шустерчич вибір Длужанського.

Посол Василь Яворський вніс в палаті послів дня 21 с. м. інтерпеляцію до міністра віроісповідань і просвіти в справі вдів і сиріт по унійських священиках, жадаючи, щоби справу ласки для вдів і сиріт священиччих обнято законом, а не здавано на самоволі галицьких старостів.

НОВИНКИ.

Чернівці, 26. лютого 1901.

Драматичний кружок тов. руских ремісників „Зоря“ в Чернівцях устроює в неділю дня 3. н. ст. марта 1901, в сали „Народного Дому“, ул. Петровича ч. 2, театральне представлення п. з. „Мушкетери аристократи“, образень народний зі співками в 2 актах. Виступати муть у ній знамі тутешній публіци аматори, що із правдивим артизмом грали в польських ремісничих товариствах: „Gwiazda“. Маємо проте запоруку, що се перше представлення піде як найліпше і вдовольнить П. Т. публіку тим більше, що проби ідуть дуже добре. Рівночасно відбуваються проби кількох нових драматичних творів так, що товариство „Зоря“ дасть до літа що найменше яких 6 представлень. Ціна місць на недільне представлення: крісла в перших двох рядах по 1 к. 60 с., в других двох рядах по 1 к. 20 с., в дальших 80 с. Партер 60 с., для лп. студентів 40 с. Початок точно 1/8 вечір. Підчас представлення і в інтерактах грали ме мійська музика.

На головних зборах серецької філії „Рускої Школи“, що відбудуть ся 3. н. ст. марта о 1. год. з полудня в Глібоці мати ме інсп. Попович виклад про методи науки рахунків. На сі збори повинно би прийти як найбільше учительства і з інших повітів, щоби заохотити товаришів з серецького повіту до живішого руху. З Черновців має ще прийти посол др. Стоцький і др. члени головного відділу. До Глібоці їхати би ранішим потягом а вертати-б вечірнішим.

3 Путилова. Дня 17. с. м. відбулось тут аматорське представлення оперетки „Наташка Полтавня“. Дохід був призначений на добродійну ціль, а іменно на шкільну молодіж. Особи, що грали, були: п. Лунулова-Терпелиха, панна Огилія Фок, донька путилівського прокуратора-Наташка, п. Омельський-Петро, п. Луну-возний, Балашескул-виборний, п. Гайба-Микола, а п. Галза перебрав був на себе трудну і не вдячну роль суфлера. Всі особи грали добре і з розумінням свої роль, отже і ціле представлення випало під кожним взглядом вдоволяюче, за що нагородили аматорів численна публіка гучними оплесками. Честь і слава аматорам, що не жалували ні гроша, ні тру у, і прибували на часті проби, щоби тільки розбудити руського духа і піднести значіне учительського стану. Дякує ся на сім місці всес. о. Балашескулову,

тотрий з причини похорону его вітця не могли прийти на представлення, при-слав 8 к. як також п. адюнгові Фаєрови за надаток в сумі 2 к. — На головних зборах касина ухвалено не передплачувати маювської газети, Галичанин! Сей поступок свідчить, що загал тутешньої інтелігенції вже розрізняє московських прихвостнів від Русинів, а як їх цінить, видно по ухвалі. — Відчуваючи потребу якогось товариства, яке лучило би Русинів до сільської праці, старались віддавати учителі: як Балашескул, Кошка і др. основати путилівську філію „Рускої Школи“, але тодішні пануючі обставини утрудняли перевести їх добру волю в діло. Тепер, маємо вже затверджений статут п. к. правительством красним з дня 30. січня с. р. ч. 28313, і 3-го марта с. р. відбудуть ся головні збори путилівської філії тов. „Руска Школа“

Башовий.

О. др. Гробольський зложив на руки головного Відділу „Просвіти“ у Львові квоту 1000 корон яко основний фонд заповоговий для убогих а спосібних руских учеників народної школи родинного містечка Порохника.

Обезпечення від страйків. Союз австрійських промисловців ухвалив недавно начерк обезпечень фабрикантів, на случай страйку робітників, а — як доноситься з Відня — дотичне міністерства згодило ся на засноване такої інституції.

Ще не було здасть ся православного дому ніде на світі, аж буковинські капани видумали такий куріоз, розумієть ся на се, щоби виповняти свою високу місію баламучення людей. Ми не розуміємо, як може бути православний дім? Знаємо, що в Русини православні, хрещені у православної вірі, але щоби і доми зачислени до православної віри — сего ще не було. Капани буковинські будують „православний руський дім“ в Чернівцях, який має бути „центром буковинського православного народу“. При сім будованню зайшло чудо, яких мало. Капани, які загрозили, що не будуть приймати двайцяткоронівок, на котрих виписано фонетикою „двадцять корон“ — приймали статут свого „господства“, на яким рішене п. к. правительства виписане „плоговою фонетикою на польсько-рускомъ жаргоні“. Страх „тверді рускі“ наші капани і здасть ся з такого самого твердого матеріалу буде будований їх „дім“. Але в Бозі надія, що замість капани вибудують свій „дім“, то багаті води у Пруті улизве і ще більше рублів перепливе через їх руки і кишені... а дому таки не буде. Капани славі зі своїх фінансових операцій, на

КУР. ШПИТ. (розкладаючи руки). Якогось так сподівалось... хоч убий, не знаю, як то до сього прийшло. Видко, паморока нам очі заслонила, чи дідько попутав, або я знаю...

СУДДЯ. Та хто перший пустив, — ось хто пустив: отей юнаки! (Показує на Добчинського і Бобчинського).

БОВЧ. Та де то я, ні, ні! Мені й через гадку не перейшло...

ДОВЧ. Що? Я? Я ніщо, ніщо.

КУР. ШПИТ. Як то не ви? Ми знаємо, що ви.

ДИР. Певне, що ви. Прибігли, мов божівляні, із гостиниці: „Пріхав, пріхав і гроший не платить...“ Найшли парсуну!

ГОРОД. Ви, ви, певне що ви! сплетнярі міські, брехуни трекляті!

КУР. ШПИТ. Щоби вас дідько вхопив із вашим ревізором і оповіданнями!...

ГОРОД. Тільки швендається по місті, та непокоїте усіх, хляпи прокляті! Сплетні лиц знаєте сіяти, сороки купості!

СУДДЯ. Нехлюї прокляті!

ДИР. Тяхті!

КУР. ШПИТ. Сморгій із кудим чевом! (Всі обступаютъ їх).

БОВЧ. Вігме, се не я, то Петро Іванович.

ДОВЧ. Е, ні, Петре Івановичу, ви-ж перші тее то...

БОВЧ. А коли ні; бо такі ви перші...

Останній вихід.

ТІ-Ж і ЖАНДАРМ.

ЖАНДАРМ. Урядник, що пріхав по іменному наказу із Петербурга, завизує вас, щоби ви зараз прийшли до нього. Він заїхав до готелю. (Випрошені слова порожняють, немов громом, усіх. Оклик здивованя вириває ся рівночасно з грудий пань; ціла група, нараз переіначивши позиції, стає немов закамейла).

Німа сцена.

Городничий на середній немов стоїть із розпростертими руками і закинутою назад головою. По правім боці його жінка і донька вилили ся цілим еством в нього; за ними поштар із якимсь питаючим зором, обернений до глядачів; далі директор, що зовсім загубив ся у найневишнійший спосіб; далі, над самою сценою, три пань, істї, збили ся до себе, із сатиричним виразом лица, що відноситься ся прямо до сім'ї городничого. На лівім боці городничого: Земляйка, схилив голову трохи на бік, немов прислухував ся би чому; за ним суддя і розчепіреними руками прісїв майже до землі і зробив по-

рушене губами, немов хотів би посвистати собі або виголосити: „На, маеш!“ За ним Коробнін обернув ся до глядачів прищуривши око із їдким натяком на городничого; далі над самою сценою: Добчинський і Бобчинський вилили ся один в одну очима, із роззявленими ротами, і розпростерли руки. Прочі гості зістають прямо колодами. Слизе півтора хвилі тане ціла група завожує таку позу. Завіса поволі спадає.

КОНЕЦЬ.

Додаток.

ХАРАКТЕРИ і КОСТЮМИ для добродіїв авторів.

(Замітка Гюґоля).

Городничий, постарілий на службі, і як на нього, не дуже дурний чоловік. Хотє бере хабарі, так живе солідно; досить поважний, часом навіть резонує-говорить ні не голосно, ні не тихо, ні не багачко, ні не мало. Його кожде слово має значіне. Черти лица грубі і шерстні, як у кожного, що зачав тяжку службу із низших урядів. Перехід від страху до радости, від низькості до гордості досить скорий, як у людини із грубо-розвитими нахилами душі. Він одітий звичайно, в мундірі із петлицями і в чобітах зі шпорнами. Волосє стрижене, декуди сиве.

Анна Андреевна, його жінка, провинциальна кокетка, іще не стара, вихована на пів на романах і альбомах, на пів на домашніх клопотах. Дуже ці-

кава і при нагоді виявляє свою порокиність. Деколи бере верх над чоловіком лиш ізза того, що сей не знає, що відповісти їй; але властє ся обмежує ся лиш на дрібниці а полягає на докіканню і висміюванню. Вона чотири рази перебираєть ся у різні сукні впротягу цілої комедії.

Хлєстаків, молодий двадцятитрилітний чоловік, тоненький собі, худий; трохи придурковатий і, як то кажуть, без одної клепки в голові, — один з тих людей, яких по канцеляриях називають менче вартими. Говорить і робить без всякого нампелу. Він не в силі задержати ся довше, уважавіише при якій будь гадї. Мова його уривиста, і слова відлітають із його уст зовсім нечаяно. Чим більше автор викаже простодушности та загалом простоти, тим ліпше вийде його гра. Одїтий після моди.

Осип, слуга, такий, яким бувають звичайно слуги в старшій віку. Говорить поважно, дивить ся трохи в долину, резонує, і любить сипати моралі для свого пана тоді, як його нема дома. Голос його зовсім майже рівний, у розмові своїй приймає суворий, уривчастий і навіть трохи грубий тон. Він розумніший від свого пана, і ізза того борше догадуєть ся, але не любить багачко говорити, мовчить і пускає тумана. Костюм його — сивий або синій переносений сурдут.

Бобчинський і Добчинський, оба низенькі, куці, вельми цікавські; незвичайно подібні до себе; оба з невеличкими животиками, оба говорять дуже скоро і незвичайно багачко помагають собі жестами і руками. Добчин-

се найліпший доказ „банк крилошанський“ і „кредитное заведеніє“ у Львові, на які „пала Москва рублів много“ — а ті рублі десь по дорозі шезали... Ціх кацанц побудують свій православний дім, то вимруть тимчасом, а там — не знати, чи буде для кого будувати. — Ми Русини маємо свій „Народний Дім“ у Чернівцях, а на „Рускій дом“ не повиннісьмо і дивити ся, то се проста кирня, а кирняти ту кацани, бо хочуть Русинів відтягати від свого рідного, питомого „Народного Дому“, який повстав жертвами і лептами народними. Зрештою православний руский народ куртується у православній церкві, а не у капанськім „православномь домѣ“.

Спадщина по Милані. Після донесень віденьських дневників, Милан, крім листу до цесаря Франц-Йосифа з просьбою що-до похорону, не лишив більше ніяких розпоряджень. Отже спадкоємцем его став син, король Александер. В спадщині лишилось передовім дорожнім урядженем мешкани ескороля у Відні, повне величавих меблів, дорожніх образів, срібла й золота та богата збірка оружжя. Крім того найдено в одній касетці 36.000 франків готівки, котрі надіслав ему недавно банк сербський яко рату місячної платні, а в монетній 600 зр. Більших довгів небицки не полишив, бо всякі его зобовизани в сумі 3 мільонів переняв на себе перед грема роками торговельний банк волюжко-камський, а сипату їх забезпечило сербське правительство.

В справі студентських розрухів на російських університетах відбули ся в неділю збори української академічної молодіжї у Львові. В локалі тов. „Руска Бесіда“ зібралось зверх 150 студентів і студенток. Збори отворив п. Темницький промовою, в якій висказав цілї наряд. Почім вибрано президию, в якій сїдає увійшли п. Грабовський яко председатель, п-а Березницька і п. Митронович яко заст. предс., а п-а Шухевичівна і п. Костецкий яко секретарі. Опісля референт п. Старосольський начерпав історію студентських рухів в Росії, яко стремління до свободи і поступу та вказав на те, що в сих рухах бере участь значне число Українців, тому против строгого покарання російських студентів мусить запротестувати українська академічна молодіж в Галичині. Референт поставив три резолюції, які збори прийняли по довшій дискусії. 1. Збори висказують переслідуванню студентам в Росії своєю найгорячішю симпатією і поручають виконати се через відповідну відозву. 2. Збори ухвалюють дати товчок до устроювання академічних віч по усіх неросійських університетах для запротестування против переслідувань студентів в Росії.

ський трохи вищий і поважніший за Бобчинського, але Бобчинський жвавіший та моторніший за Бобчинського. Ляпкія-Тяпкія, суддя, чоловік, що прочитав п'ять чи шість книжок, і ізза того трохи вольнодумний. Мисливень більше на здогади і ізза того на кожне своє слово кладе вагу. Той, що його грає, повинен завжди заховувати у своїй мові значущу міну. Говорить басом, розділим, захрипим і сопучим голосом, немов старий годинник, що передіє шипить, а потому бе.

Земляника, куратор (наставник, попечитель) шпиталів, дуже грубий, непоротний і незугарний чоловік, але при всім тим дурисвіт і шахрай. Дуже услужливий і порожний.

Постар, простодушний до найвності чоловік.

Прочі ролі не вимагають особливих пояснень: їхні чудасії сліве поетованно знаходять ся перед очима.

Добродії актори повинні особливо звернути увагу на останню сцену. Останнє слово вимовлене повинно виглядати електричне потрясення на всіх разом, нараз. Ціла група має перемінити позиції в одну мить. Охлик подиву має вивратити ся у всіх жєнщин разом, немов із одної груди. Коли-б не перестережено тих заміток, так може пропасти цілий ефект.

Переклад

Василь Сімович.

спі. 3. Збори вибирають комітет з трьох осіб з правом корпорации, який має зайняти ся зредігованем відозви, заінавгурованем академічних віч і через пресу має поінформувати загаль Європи зі студентськими рухами в Росії.

Катастрофа на морі. Саме перед портом в Сан Франциско розбив ся дия 23. с. м. корабель „Сіті оф Ріо Жанейро“ і згинило при сій катастрофі 122 людей, між котрими 19 офіцерів. Більша частина тих, що утонули ся, вертали з Азії. Ураховано 79 осіб, а між ними 12 пасажирів каютових і 11 офіцерів. Американський консул Вільямс утопив ся з жінкою і дітьми. Капітан корабля, Вард, стояв на покладах корабля, аж він пішов цілий під воду а відтак виїз на місток командантський і звідси видавав прикази, аж остаточно потонув разом з кораблем. Німецький капітан корветовий Гехт уратував ся в той спосіб, що оперезав ся ратунковим поясом і скочив у воду. Пароход віз набір вартости більше якого пів мільона доларів, межі тим 820.000 корон готових грошей золотою почетою.

Картяр, що обїздив сьвіт довкола. Сими днями помер в шпиталі в Нью-Йорку ославлений картяр, котрий уживав ся на всіх великих пароходах і обїзрав людей в т. зв. „покара“ до чиста. Картяр той називав ся Генрі Песлі, не займав ся більше нічим иншим, жив собі добре і вигідно, обїздив цілий сьвіт довкола, але стерів ся добре, щоби slučajно не потрапити ся в чийсь руки та не змірити власною особою глибини моря. Остаточно відобрав собі сам жите морфіною. Лікарєви, котрий его лічив, розповів він цікаві річі зі свого життя. Я був — так розповідав він — правдивим гостем на всіх великих пароходах. Звичайно їхав я яко „невинний купець“, але я мусів часто змінати пароходи, щоби мене пасажирів не знали. Мимо того не один стюард знав дуже добре хто я. Я позискував собі его прихильність тим, що обєцнував его щедро напивками отже він прижмурював очі і ніби мене не видів, хоч була звішена на таблиці остерігаюча перед злодіями і грачами. Перше що я робив, коли прийшов на корабель, було, що я розглянув ся між пасажирами і кождому з них добре придивив ся. Коли я їх докладно склясефікув, то розпочинав мою маніпуляцію. Я робив знаомство, запросив сего або того на флянску вина, казав иноді подати й добрий обід якому дурному, з котрим хотів познакомити ся, а часом таки відразу розпочав гру. Але на тій самій подорожі не грав я більше як раз або два рази. Я „працював“ завжди без спільників, а мій такт і певний суд помагали мені перебути всі труднощі і небезпечності.

Населенє Франції зменшає ся значно що року. Число заклочуваних супружеств остало таке саме, як було передше, край богатий, підсоне здорове, а мимо того більше людей умирає, як приходять на сьвіт. Французі учені лемлять собі голову над розв'язкою сего питання, але відгадати не можуть. Одні пояснюють се надмірним уживанем алькоголів, инші недостатком чистоти і т. п., а всі подають раду, аби для родин, які мають що найменше 3 дітей, дати полєкші в податках, при обсаджуванню урядів, при військовій службі і т. д.

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

Чарівник.

(Образок з народного життя).

Ще другі кури не піяли, як дядько Гринько пробудив ся. Встав, накинув на себе веренику та вийшов на помадни зі стодоли.

— Тра йти будити — промовив — а то заки збудити, заки повстають то і сонце зійде, а якось стидно гнати в поле, як сонце високо. Сьвятого Івана нині... час вже купати ся. Нині сонечко сьвяте ополоче ся. Воно є перше...

Так пів голосно розгадуючи, долів старовина до хати. В хаті вої спали.

— Олено, Олено!

— Чого ви дядько?

— Вставай... сонце вже в два хлопці, а вона спить, як забита!

— Е, де ще сонце!

— Вставай... ялівки поцаркай... Голodne реве аж за серце стискає, а вона до полудня спить!

— Що йно по півночі, а ви кричите, що сонце високо.

— У тебе по півночі, а у людий полудне доходить.

— Людський товар давно напас ся, а наш у хліві!

— Ще нікому не снило ся гнати, а ви вже гуцраєте, навіть заснути не даєте.

— Ей, з тебе то буде газдиня... нічого лиш спати і спати, а худібка найгине, бо газдиня вікни не виспить ся. Мене аж боки болять від того лежання. Вставай... поцаркай, най займаю.

— Певно вас ніхто не перепре!

Олена встала — пішла дойти корови. Дядько Гринько говорив ранні молитви.

„Отче наш...“ чув, Никола, а йди поможи Олені молока привести, а то порозхлює — то не вода! Я лише молитву скінчу — зараз займаю... хлів наш...“

— Ви, дядьку, щобиście були не лагали — то ще скорше будибищите всіх побудили — відозвав ся неохотно Никола.

— Газдо, коні хвостів уже не мають, пообїдали. Ніч, як рік, а біднішкани в стайні! Встав-бись уже раз та вигнав на нашу!

— Но, но, кінєми не журіть ся!

— Ей, небоже, коли-б твій батько встав з робу, то ще скорше в друге сконав би з жалю за кінєми. Помаріни, похудили, бо газда виспати ся не може! Никола кинув ще кілька незрозумілих слів крізь сон і почав хроніти.

Дядько Гринько кінчив молитви.

„За всіх і за вся Отче наш...“

„За здоров'є худібки... Отче наш...“

„За померлих... Отче наш...“

„Пречиста Діва по горі ходила, Сина носила; Сина носила, зіле збирала; зіле збирала, на сонци сушила; на сонци сушила, в церквці кадила; в церквці кадила, Бога просила; Бога просила, на коліна впала; на коліна впала, землю цілувала; землю цілувала, Сина благала. Приймай, Сину, грішний весь мир християнський і мене приймай, не видай, своєю ласкою заступни!“

Тимчасом прийшла Олена з молоком.

— Водай вас, дядьку, сонце ще і не гадає сходити, а ви такого крику наробили.

— Тебе не напудити полуднем — то ти-би до завтра спала. Всі ялівки поцаркай?

— Ба, а як? таже всі до одної.

— Никола, Никола, ліноху, йди коні виведи — поздыхають з голоду. Чув, Никола!

— А вам що дядьку, чемерницї наїли ся, чи що?

— А видно, що порядно кропнув собі чемерницї, бо спить як забитий! Ставай — ось вже корови подоєні.

— Та годіть, дайте мені спокій.

— Я піду, а ти до вечера будеш хирляв, ей газда з тебе буде газда. Я того і видіти не хочу. Коби Бог як найскорше забрав з того сьвіта, най не дивлю ся на того банарство нових газдів! Ей, щоби то твій жив — синув-би він тобі за ту бідну худібку, що так її голодом морив.

— А то з вами непорядна година

— Я то знаю, що тобі не в смак рано вставати, але мус, є великий пан. Никола встав — зібрав ся.

— А, газди з вас газди, не-аби-які! Тобі, Никола, подерті шкраби латати, в грубі палити, бульбу терєбити, а не газдувати, де тобі до газдівства. Газда до полудня не спить! Твої батьки уже в той час з косяго йшли, а він спить!

— Ви, дядьку порядно розбалакались, як на рано, а потім то ще ліпше буде.

— Твої коні також балакають, гній їдять, бо газда спить!

— Буде, дядьку, буде, сховайте троха на завтра, а то нині висніваєте все, а на завтра не лишити ся, нині і так за богацько.

— Я знаю, що тобі за багацько, але мене серце болять за худібкою. Цілий тиждень працює, нині згадуючи при сьвятій неділі, а в неділю стїни гризе, бо газда спати хоче.

— Я то уже не сто разів чув!

— Ти чув, а шкани най гинуть! До твого газдівства не трчаюсь, а

кривди худібці робити не дам, она на нас працює.

— І я працюю.

— Я також ще ліпше на твої літа працював, але тепер не здужаю, сам Бог видить, що не здужаю.

— А сварити — о! то дай Боже!

— Сварити, — бо є за що. Твій дід, а мій батько, дай, му Боже царство небесне, твій батько, а мій брат, прийми го Господи до раю небесного, не так працювали і панщину робили. І я працював, а тепер — на старість — то хоть худоби догляну. Гріх дурно сидіти!

— Вам уже, дядьку, на ласкавім хлібі на печі сидіти, а не лазити за товаром. Час вам відпочати.

— Ой, ой, той ласкавий хліб мені в горлі стоїть, а твоя піч — то... то... аж слабо мені робити ся, як тоту піч почую. На печі сидіти — дармувати — Бога гнївити лїнєвством — страх погадати — волосє дубом етає. Не хочу ласкавого хліба, поки здужаю лазити, а потім, най діє ся воля Божа! Не люблю того і слухати, дай мені, Олено, мою пенєню най займаю.

Олена добре знала, яка дядькова пенєня. Палала чарку горівки, приправленої перцем, дала хліба і шматок сира.

Дядько вихилив чарку — сховав хліб та вкусив кусник сира. Погдирав ще то на Олену, то Никола і вийшов з хати.

Треба знати, що Олену більше любив старий, бож она і не згадувала ніколи про ласкавий хліб і не саджала его насилки за піч. Слухала старого як рідного батка і раніше ставала.

* * *

— Николаю, — заговорила Олена, гріх дотинати старому; він нам зле не хоче. Всего доглянає, а корови які гарні, кілька молока дають.

— То правда, нема що казати; він тілом і душею при худобі; по ночах не спить, а доглядає, мене, чеше, годує. Але деж можна знова бути таким диваком. До рана ще кавалок, а він вже їдирє.

— От старий, але я все Бога прошу, щоби як найдовше жили, то хоть худібка наша не має кривди. Деяка кропива, деяка хоптиця... все збирає та коровам дає... то золотого не дядько.

— Але уже чим раз недомагають; чогось задумують ся, розгадують, чогось мовби не свої.

— Та вони таки не вчорашні, вік гне до землі.

— Дай їм Боже як найдовше жити, але я того не сподію ся.

— Буде, як Бог дасть.

— На Него надія!...

— Зладь, Олено, добрий обід старому, принеси за кілька яєць его пенєні та сама збирай ся до церкви. Нині неділя і сьвято — гарна відправа буде.

— Ну, ну, а не бав ся з кінєма.

— Нині п'ятнадцять дїт, як наші дід умерли. На самого Івана.

Никола вийшов.

* * *

На згадку про діда Олені слези закрутили ся в очах, бо добрий був для невістки, не робив їй кривди.

* * *

(Конець буде.)

Яко дамська фризєрна „Seccession“ як також спеціялїтєта у всіх париских дамських фризєрах поручєє ся пані

АННА ВАЙС,
ЧЕРНІВЦІ, Tempelgasse 6,
(салон фризєрський Леона Вайса),
котра у Відні за знаменитий смак у стилі „Seccession“ і за фризєрську техніку була подвійно відзначена медалями. Ціни приступні.

Книги для кас райфайзенських
як також

відповідні друки

можна дістати лиш в друкарні тов
„Рускої Ради“ в Чернівцях.

Справоздане касове „Рускої Каси“

за місяць грудень 1900 року.

А) Приходи.

в протягу місяця прибуло		к.	с.
1. На фонд резервовий загальний		6	—
2. На фонд резерв. товариства		—	—
3. Вложено паїв		230	—
4. Вложено вкладок щадничих		2493	03
5. Звернено позичок на скрипти		1935	32
6. „ „ на векслі		972	55
7. Побрано відсотків		453	33
8. На адміністрацію побрано		84	41
9. Побрано коштів спору		28	83
		6203	47
10. Готівка на початку р. 1901		5099	40
		11302	87

Б) Розходи.

в протягу місяця		к.	с.
1. Вложено на фонд резерв, загальний		—	—
2. Вложено на фонд резервовий товариства		—	—
3. Виплачено паїв (з того дивід. 12 к. 32 с.)		252	32
4. Виплачено вкладок щадничих		1556	53
5. Дано позичок на скрипти		1970	—
6. „ „ на векслі		1550	—
7. Виплачено відсотків		80	93
8. Виплачено коштів адм.		34	89
9. Виплачено коштів спору		299	97
10. Видано на нерухомості		24	—
		5768	64
11. Сальдо (готівка на місяць лютий).		5534	23
		11303	87

В місяці січню 1901 вступило 6 нових членів з декларованими паями на 240 кор., а уплатили дійсно 230 кор. Виступило 7 членів з паями на суму 252-32 кор.

Дирекция:

Ат Руснак
заст. голови.

Антін Клим
член старшини.

Ново отворений!

Ново отворений!

Американський склеп з сигарками

С. Танненблат зигармістр

Чернівці, улица Руска ч. 8.,

приймає ся всяку напругу викінчити належачу до того фаху, по найнижшій ціні.

Моя довголітня практика в найбільших фабриках як в Нью-Йорку, Лондоні і Будапешті дає гваранцію за кожне мені подане замовлене в найбільшій стараню викінчити.

Спеціаліст від англійських і американських зигарків, як також від різних граючих верків.

Великий склад кишенкових, стнних і висячих зигарків по ціні як найтаньшій під гваранцією.

Ціни найтаньші як:

Зигар до будження найліпшої конструкції 1 зр. 90 кр., Віденський зигар пендльовий від 12 зр. і вище. Срібний з подвійними накривками швейцарський кишенковий зигарок від 7 зр. і вище. Сталевий зигарок 3 зр. 50 кр. Нікелевий зигарок від 3 зр. і вище. Зигарок імітація „Roskopf“ 5 зр. 50 кр. Зигарок правдивий „Roskopf“ з три літньою гваранцією на письмі 9 зр. Округлі бляшані зигарки 3 зр.

Всі иньші зигарки так само найтаньше.

Замовленя на провінцію вивезає ся відвратною поштою.

Перша буковинська

спеціальна ро-

бітня обуви

ІВАНА ДІКА,

що скінчив промисловий курс в ц. к. технологічним промисловим музею у Відні
улиця Руска ч. 11. Чернівці

Відважує заявити шановній П. Т. Публиці, що виготовлюю всякого рода обуви для мушин, женщин і дитий а то після найновіших фасонів як: черевки гладкі, та в виді острокінчастім з ортопедичним апаратом і з обложеном приладом до вигідного порушувана.

Через ношене моїх черевиків зникають сейчас нагнітти та всякі нарости на ногах. Доброю і содільною працею, такою обслугою буду старати ся здобути собі вдоволеня цінних замовлень.

З поважанем.
ІВАН ДІК,
спеціальна робітня обуви.

Поодинокі черевки виготовлює ся тільки з заграничних шкір.

Рік заснованя 1892.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

ДНІСТЕР

перше і одинокє руске Товариство асекураційне, обезпечає будинки, уряджене домашнє, скот, господарскі зваради, збіжє в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шкід огневих.

Стан фондів гваранційних з днем 31-го грудня 1899 виносить :

Фонд резервовий	245.814	кор.	52	сот.
Резерва премій	148.480	„	—	„
„ спеціальна	1.624	„	80	„
Фонд основний	72.000	„	—	„
„ емиртальний	18.166	„	60	„
486.145 кор. 92 сот.				

Тарифи „Дністра“ дуже умірковані, услівя обезпечень користні, а шкоди ліквідують ся безпоровочно. До кінця 1899 року виносили виплачені шкоди 1.669.565 кор. 38 сот. Поліси „Дністра“ приймає Бани краєвий при позичках гіпотечних.

На жите можна обезпечатись ерез „Дністер“ в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає найкористівішій услівя, прєставляє своїми фондами найбільшу гваранцію і видає поліси і квіти в рускім язичі.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“, стоваришене зарєєстроване з обмеженою порукою, уділяє позички за оплатою 5½% і 1% додатку на кошта адміністративні заїнтабуляцією або порукою двох відповідних ручителів, до сплати в ратах на 3 до 10 літ і приймає вкладки до опрощєнтованя від членів і третих осіб по 4%. Уділ членський виносить 50 кор., вписове 2 кор. Членом бути і позичку дістати може тільки член обезпечений в „Дністрі“. Інформації уділяє Дирекция листовно.

Зголошеня о уділенє агенцій в окрєстностях де нема близько агентів „Дністра“, приймає ся. „Дністер“ виплатив агентам по кєнець 1890 р. провізії 216.714 кор.

Львів, Ринок ч. 10. (дім „Просьвіти“).

Котвиця.

Linim. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в празі,

загально признаний знаменитий усмирюющий лік на втиранє: по ціні 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всіх антиках. Проємно жадати сєй

Загально улюблений лік

все лише в оригінальних флашках з нашим охоронним знаком „Котвиця“ з аптики Ріхтера і для оосторожности приймати лише флашки з тим охоронним знаком яко правдиві.

Аптика Ріхтера

під золотим львом у Празі.

Файлес

усувач нагніток

улиця Руска ч. 8. Чернівці

Виходить в Чернівцях
що середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи авертає ся лише на попереднє
застереження. — Рекламний неопечатаний
вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10	—
на чверть року	5	—
на місяць	1	70

Поодинокое число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсертати
платні в Чернівцях.

Примінене законів в Галичині для Буковини.

Президія ц. к. висшого суду
краєвого у Львові поучила ТОВА-
РИСТВО „ДНІСТЕР“ на его жалобу
за порушене прав руского языка
ц. к. судами на Буковині рішенням
своїм з 15. грудня 1900 ч. Pres.
18538/17 J/00, що „урядовою мо-
вою судових властей на Буковині
є мова німецька і в сій мові они обо-
в'язані (!) полагоджувати всякі по-
дання внесені до суду, без ріжниць,
в якій мові, узнаній на Буковині
яко краєвій, уложено подане“. („Ді-
ло“ з 1901 р. ч. 14).

Се поучене тої високої ц. к.
австрійської власти не є точне і
вповні вірне.

Президія ц. к. висшого суду
краєвого не покликаєсь і не може
покликатись на ніякий закон, ко-
трим би було висказано, що на
Буковині є „урядовою мовою су-
дових властей мова німецька“. Того
нема нігде сказано. Що найбільше
— можна би на се зацитувати ста-
рі розпорядження Марії Тереси і
царя Йосифа II., котрими в то-
дішніх часах централістичного аб-
солютизму заряджено, що у всіх
краях приналежних тогді до ав-
стрійського царства, виключною
державною мовою є мова німецька.
В часах абсолютизму міг н. пр.
Йосиф II. в своїм патенті з 1. гру-
дня 1785 (Kaserer, Handbuch
d. österr. Justizverwaltung, II. стор.
333), зверненім до ново-окупованої
Галичини, вказати на „користи“ —
„welche sich auf den ganzen Staat
verbreiten, wenn die verschiedenen
Provinzen einer und derselben Re-

gierung durch das Band einer ge-
meinschaftlichen Sprache unter sich
näher vereinigt sind“. То міг, як
кажемо, висказати цар самодер-
жець в р. 1785. Але сьогодні, по
115 літах, належать єї принципи до
історичної помилування. Сьогодні всі
і менше втаємничені в глибоку прав-
ничу науку, знають дуже добре,
що тої принцип Йосифа II. в Ав-
стрії на скрізь зломаний та що
державний основний закон нового
життя публичного в Австрії з 21.
грудня 1867 ч. 142 в. з. д. в § 19.
поставив противний принцип осно-
ви Йосифа II., а то „Gleichberech-
tigung aller landesüblichen Sprachen
in Schule, Amt und öffentlichem Le-
ben“.

Тому було би просто сьмішним
і недорічним, покликувати ся се-
годня на пожовклі не лиш з виду,
але і з внутрішньої сили розпо-
рядження царя Йосифа II. в ділі
„урядової мови“.

Тому що висказ ц. к. Президії
не опираєсь на жаднім законі, то-
му він є і не доказаний, незакон-
ний, а тим самим і неправдивий.
Неправдивий той висказ іменно в
тім напрямі, мов би то німецька мо-
ва була на Буковині виключно „уря-
дова“ для сторін і супротив сто-
рін. А власне in concreto розходить
ся лиш о то: чи ц. к. суди на
Буковині законно поступили, коли
сторону повідомили на єї в рускій
мові внесенє подане не в мові ру-
ській, але в німецькій? Відповідь на
се питанє може звучати лиш: не-
законно!

В науці австрійського держав-
ного права і державної управи не-
ма сумніву о тім, що в Австрії —
з огляду на наведений основний

державний закон і другі доповня-
ючі розпорядження — є при пита-
нню „урядового языка“ ц. к. влас-
тий в поодинокім краю принци-
пальної важности ріжниця між
„языком внутрішнім“ (Sprache des
inneren Dienstes) а языком виїшнім
(Sprache des äusseren Dienstes).

В язичі внутрішнім в Австрії,
з огляду на ріжнородність фактич-
них відношень і нерівність сили
поодиноких племен, заселяючих
один і той сам край, не досягнуто
доси однообразности або хоть-би
справедливого переведення § 19. цит.
закона.

За те нема сумніву, що в без-
посередніх зносинах ц. к. урядових
властей зі сторонами забезпечена
§. 19 цит. закона кожній народно-
сти і кождому членови єї повна
рівноправність языкова кождого в
дотичнім краю розговорного (landes-
üblich) языка („Ulbrich“ Lehrbuch
I. стор. 110 слід., „Gerichts-Zeitung“
1868 ч. 16 слід., „Ulbrich-Mischler“
Staatswörterbuch, I. стор. 769). В
тім напрямі (в напрямі языка вну-
трішнього супротив сторін) можна
на той § 19. цит. закона, хоть як
він загально звучить, і покликува-
тись, як се ц. к. державний суд
(Reichsgericht) у Відні в рішеннях
своїх часто висказав. Всі отже
урядові рішення, зарядження, оголо-
шення, завізвання і т. д. мають ся
сторонам доставляти в такім язичі
в краю уживанім (landesüblich),
якого ужила сторона, евентуально
в матернім язичі (Muttersprache)
сторони. (Пор. ближе „Діло“ 1900
ч. 190. Примінене законів в Гали-
чині“.)

Сей принцип обов'язує і на Бу-
ковині.

Що на Буковині не є язык ні-
мецький виключно урядовим супро-
тив сторін, се каже виразно і роз-
поряджене ц. к. міністерства спра-
ведливости з 17. серпня 1864 ч.
7017, на котре Президія покликає
ся. Тото бо розпоряджене зачинає
ся словами: Da in der Bukovina
die deutsche, romanische und ruthe-
nische Sprache als Landessprachen
gelten, die gerichtlichen Aufnahmen
aber bisher ausschliesslich in deutscher
Sprache erfolgen, so findet das Jus-
tizministerium sich zu der Anordnung
bestimmt — і т. д. Ту отже ціл-
ком ясно видить ся, яким мотивом
руководило ся ц. к. міністерство
при своїм зарядженню. Оно санкціо-
нує фактичний стан відношень на
Буковині, констатує, що ту є язык
руский краєвим і ставить его ціл-
ком на рівні з языком німецьким.
Обі тоті мови стоять ту в рівно-
біжнім, не підряднім відношенню.
Ц. к. австрійський міністер спра-
ведливости зовсім не робить ріжниць
в тім напрямі, а загально виска-
зує принцип, що язык руский є на
Буковині — що найменше супро-
тив сторін — так само краєвим
як німецький і румунський, без вся-
кого застереження і модифікації.

Тому і не можна того розпо-
рядження розуміти так, як его Прези-
дія у Львові розуміє, іменно що
тото розпоряджене „ввело“ „виїм-
кові постанови для сторін“ або що
оно „заразом ограничило їх на слу-
чай в згаданім розпорядженню наве-
дені“. Ані одно слівце з того не є
вірне.

Тото розпоряджене не потребу-
вало „вводити“ нову постанову, бо
язык руский на Буковині був „кра-
євим“ як довго там руский нарід

Чарівник.

(Образок з народного життя).

(Конець.)

Дядько Гринько був уже готовий.
Зібрав корови на воловід, випустив те-
лята, що почали виправляти потішні
скони. Старому серце било з радости на
вид веселої худібки. Почав весело усмі-
хатись і договорювати.

— Дядьку, дядьку, — закликав Ни-
кола, — не забувайтесь з худобою —
підете до церкви. Нині святаго Івана,
п'ятнадцять літ, як наші дід померли.

— Ая, п'ятнадцять літ, як небіжчик
дід померли, дай їм Боже царство не-
бесне.

Ті слова якое дивно тронули ста-
рого. Мов би забув ся старий. Став —
задумав ся, дума десь полетіла до бать-
ка, а старече, немичне, збіджене тіло
лишилось на землі. Дух его переніс ся
в країну вічної щастливости, до загроб-
ного життя „ідіже ність болізни ві пе-
чали“. Стрілюю прошибло через его гад-
ку ціле его жите нужденне. Почув всі
лиха — всі біди, які в своїм житю че-
ребував... Се тревало добру хвилю.

Нараз побачив побачив покійного
свого батька. Здоровий, сильний, живий,
гейби щось каже, але старий не чує, не
розуміє. Дивить ся і очам своїм не ві-
рить, батько живісінний.

Старий захитав ся. Мов би запах
трупа почув.

— Що ви, дядьку, думаете — спи-
тав Никола, сидючи на гарнім коні.

— Я... я гадаю... Во ім'я Отца і Си-
на... Хорони Боже від якого нещастя.
О, то не добре. А де-ж товар?!

— Вже пішов. Тьфу, а то що?!

Не випв ся, а паний, не сплю, а снить ся.
— Ви не виспані, дядьку.

Дядько не чув слів Николи, лиш
скорше побіг за худобою.

* * *

Ізза гори висувало ся поволи ехо-
диче сонце.

Раними лучами обливало землю.
Будились птахи, зачинали свою щоденну
службу. Роса промивала цвіткам очи,
що з вдячности наповняли цілу природу
милім запахом.

Ранна мракца щезала. Чисте зеркало
ріки, що крутилось по прегарній леваді,
виблискувало барвою послідних зьвізд.

Воздух чистий-бальзамичний. Погода
прегарна. Радість розлилась всюди. Все
віддихає, жне.

* * *

За хвилину виїхали куми по воду до
жерниці.

— Кумо Іванихо?!

— Добридень вам Галько, а що
там у вас нового?

— От, як бувало, так буває.

— Я вам, кумонько, мала нині ніч,
най Бог хоронить. А то вам собаки чо-

гоєть так уїдали і гав і гав і тому ніч
не було. Мій аж з коцюбою виходив. А
як вам зачали вити — то аж морозом
переймало, коби хоч, борони Боже, війни
не було.

— Бодай вас кумо, а бо-ж то нині
мало лихих людей?

— Та воно і правда — от хотьби
недалеко. (Показала на подвірє Николи).

— Ай, не згадуйте — Дух святий
при нас — най там щезає. А то вже
Пан Біг не спроче з свята, як его свята
земля носить?!

— Пек ему — пек-запек — то най-
більший чарівник на цілу околицю.

— Мої-ж ви, голубко, де-ж так можна
кривдити бідні сироти. Корова має лож-
ку молока — то і те погань забере.

— Господи Боже, щоби хоть до
мене не принесло его, а то моя коро-
ва з тілем сходила ся.

— А щоби его там понесло, де ку-
ці ластівки літають. А ви поробили на
Йорданські свята хрести з прісного
кіста по дверох?

— Ні, кумо, мій старий не дав, ка-
же, що забобони. Забобони-забобонами,
а чим же від лихого відженете ся...
святим хрестом!

— Та то і правда.

— Мої покійні мама виділи его на
власні очі за своїм хлівом. Ще перші
кури не піяли, а він вам до половини
голий, босий — простоволосий, з ціди-
ком в руках — лазить і росу щезає.
Що вам раз передізе садок за хлівом —
то ветане, викрутить цідило, а молоко
лєє ся з него як з пєбра. То знов ла-

зять і знов і знов, а все щось мурко-
тить: „А чісник до кобас, смаровило до
чобіт“.

— Падоньку, мої-ж ви гусочко!

— Лазив, плюгавий, лазив, а рано
прийшла я церкати — то сама кров
була!

— Свят — свят — свят, щезай
та пропадь від нас грішних.

— Ну, а Василь Загірний ніби не
злапав его?

— Того старого?!

— Его — его самісінного. Каже,
перекинув ся — от вибачте — в без-
рогу. То як потягнув ту свинищу по
рипі — то він щось три неділи ходив
запухлий. А питали ся, що ему такого
— то казав „пачоли мене почили“.

— Ну, ну, і хто би то сподівав ся.
Такий старий, над гробом трясє ся, а
так Бога гнівити!

— Ему вже нічо не допоможе. Він
такий родив ся!

— Бодай вас, а ви як казали? Та
то каже, ще було маленьке, а уже мало
хвостик як мізений палець!

— Тьфу, щезай проклятий від лиця
Божого...

— Та він вам навіть не женив ся.
Бояв ся, щоби люди не дізнали ся, що
такий поганій.

— Може бути! Ото кумонько!

— Во ім'я Отца й Сина... тьфу, ще-
зай, а то аж страшно слухати.

— Він певно десь нині знов був,
що так неї уїдали!

— А рогатий его там знає, але по-

жис. Лиш чужі люди — урядники не респектували руского языка, а списували судові якти з рускими сторонами виключно в німецькій мові, і то навіть в справах карних, в котрих рішає ся судба життя, здоровля і свободи. Тому міністер, стає на дорозі такому безправному станові і пригадує піднявним урядникам, що чей-же на Буковині і руский язык є краєвий та то що самоволя чужинців: „die gerichtlichen Aufnahmen bisher ausschliesslich in deutscher Sprache erfolgen zu lassen“.

Що се розпоряджене не „ввело“ по-при німецьку мову на Буковині ще і руску та румунську, могла видіти Президія і з Hofdecret-u в 22. грудня 1815 ч. 11981 напечатано кілька стипків вище у Kaserer-a Handbuch der österr. Justizverwaltung (Bd. II. стор. 341), в котрім знаходиться і згадане розпоряджене з 1864 р. Декретом тим поучено іменню „галицький апеляційний суд“, щоби на Буковині обнародовувало оголошення (едикта) „auch in der moldauischen Sprache“. Отже навіть за часів абсолютизму, де язык німецький в цілій Австрії був справді вседержавним, пригадує надворна канцелярія львівської апеляції, що на Буковині годі прийти до ладу з самим німецьким языком. Тому про „введення“ языка руского на Буковині яко краєвого доперва розпоряджене з 1864 р. не може бути бесіди.

Ще менше можна з оправданем говорити, щоби тото розпоряджене містило в собі „визначення постанови для сторін“. Ся якийсь закон або яке розпоряджене заряджує щось „визначеного“, так що загальне правило остає незмінне, то се мусить виразно бути сказано, бо інакше годі сего lex specialis рестриктивно (з обмеженням) інтерпретувати. Ані того, щоби се була

„визначена“ постанови від загальної, ані того, щоби тото розпоряджене „заразом граничило“ тоті визначення „за случаї в заведенім розпорядженні наведені“ — нема в тім розпорядженні ані слівця. Оно все взяте з воздуха.

Щоби мене не посуджувано може о хибну інтерпретацію, наведу тото розпоряджене в цілости, як оно напечатане у Kaserer-a loco cit., тим більше, що наші противники як виджу, не мають его під рукою.

По згаданім вже вступі тото розпоряджене мовить далше:

1) Dass die Gerichte der Bukowina in Fällen, in welchen sie mit Parteien, die ausschliesslich nur der romanischen oder ruthenischen Sprache kundig sind, zu verhandeln haben, die Verhöre der Angeklagten und die Vernehmung von Zeugen in Strafsachen nach Thunlichkeit in der Sprache des Vernommenen aufzunehmen, wenigstens aber die entscheidenden Stellen der Aussage des Beschuldigten oder des Zeugen in der romanischen oder ruthenischen Sprache, wenn ihm nur eine dieser Sprachen und nicht auch die deutsche Sprache verständlich ist, zu Protocoll zu bringen haben;

2) dass, wenn Eidesablegungen in romanischer oder ruthenischer Sprache erfolgen, die hieüber aufgenommenen Protocolle nach Möglichkeit stets in diesen Sprachen abgefasst oder wenigstens die Eidesformeln in diesen Sprachen in das Protocoll eingetragen werden;

3) dass darauf zu sehen ist, dass bei Straf- und Schlussverhandlungen mit Beschuldigten, die blos der romanischen oder ruthenischen Sprache kundig sind, die dabei fungirenden Gerichtspersonen sowie die staatsanwaltschaftlichen Beamten und Vertheidiger der Sprache des Angeklagten mächtig seien, die Verhandlung somit nach Thunlichkeit in diesen Sprachen erfolge, und das Urtheil, und nach

Möglichkeit auch dessen Gründe, in diesen Sprachen kundgemacht werden;

4) Dass im Falle des sich etwa zeigenden Bedürfnisses für Vorladungen aller Art, Vormundschaftsdecrete, Angelobungsprotocolle, Todesfallsaufnahmen und Edicte die erforderlichen Drucksorten auch in romanischer und ruthenischer Sprache beigebracht und verwendet werden.

Diese Bestimmungen sind den unterstehenden Gerichten der Bukowina zur Darnachachtung der Staatsanwaltschaft in Czernowitz zur Wissenschaft und Darnachachtung bekannt zu geben.

Се повний текст міністерського розпорядження. Треба знати, що оно було звернене до президії ц. к. вишого суду і до ц. к. надпрокураторії у Львові. Не йно зміст того розпорядження, але і адреса вказують на те, що міністери розходили ся передовсім о управління языка в справах карних, а ніяк не рішено ним языкової справи у всіх галузях судоводства.

Розпоряджене видане в часі, коли основного закона з 1867 р. ще не було, отже в часі, коли в цілій Австрії фактично був лише язык німецький у внутрішнім і зовнішнім діловодстві урядовим.

Але той систем, як сказано, змінений в 1867 р. в цілій своїй основі, напевно бодай дотично уживання „краєвого“ языка у зовнішнім діловодстві супротив сторін.

Тому по році 1867 не можна казати, що наведене розпоряджене з 1864 р. наказує ц. к. судам на Буковині письменно подати, внесені в рускім языкі, полагоджувати для сторін в німецькій мові. Се недорічно так само, як би недорічно було казати, що цивільні розправи уетні з рускими мужиками мають ся переводити на Буковині в німецькій мові, бо розпоряджене з 1864 р. не говорить о цивільних, лиш о карних розправах, а цивільний устав виданий доперва 1895 р. А чей ніхто не буде твердити той безглузности, хотий нові цивільно-процесуальні закони нічого не постановляють о мові цивільної розправи перед судом так, що в тім напрямі і далше обовязує § 13. заг. resp. § 14 зап. гал. суд. уст. (Por. Neumann Commentar zu den Civilprocessgesetzen, Wien 1898, стор. 307. ув. 3).

Наведене мініст. розпоряджене з 1864 р. не обнимає проте всіх случаїв, в котрих ц. к. суди на Буковині мають уживати рускої мови, і наведені там случаї не суть виключними. Іншими словами: мініст. розпоряджене з 1864 р. не наводить случаїв уживання рускої мови таксативно, а лишень нормує поодинокі найважливіші стадії карного поступовання, в котрих уживання німецької мови не йно є не на місці, але і небезпечне. Се було для часу 1864 р., коли цивільне поступоване було ще на-скрізь устне, в часі пановання языка німецького в цілій Австрії, згідне з системою перед 1867 роком і відповідало може доволі потребам тодішнього законодавства.

Але і само тото розпоряджене переступає обруб карного поступовання, не здержує ся при нїм, бо видить, що далеко більше поле мусить бути отворене для рускої мови.

В точці 4) говорить о руских друксортах і по-за областю карного права і наказує повідомляти рускі сторони рускими друксорта-

ми. А як-же мають бути виповнювані рускі друксорта? Чейже лиш по руски а не по німецьки! Самі слова і зміст точки 4) доказують, що наведені ту случаї не всі вичислені, що се є лиш демонстративне (для приміру) а не таксативно наведене.

Коли се правда, то невірно і хибно інтерпретує Президія ц. к. вишого суду кр. у Львові закони о уживанню рускої мови ц. к. судами на Буковині. В такому положенні, яке Русинам на Буковині хочє накинати львівська Президія, не знаходить ся жаден парід в Австрії. Навіть малочисельні Поляки на Шлеску (розпор. мін. справедливости, з 12.10. 1882 ч. 15.847, Kaserer l. c. II. стор. 332) і Словінці в німецькій Сирії (розпор. мін. справедл. з 15/3 1862 ч. 865, з 18/4 1882 ч. 20.513 ex 1881 Kaserer l. c. II. стор. 343, 345) мають вповні заборучені права своєї мови. А руский мужик на Буковині мав би по німецьки говорити і розуміти? Чисте: говори до него (по німецьки), коли він „німець“!

Против того рішення львівської президії повинен „Дієтер“ внести жалобу до ц. к. найвишого трибуналу у Відні, бо таке поучене з високого місця є для нас дуже небезпечне.

На всякий спосіб видимо з того всього, що нам нема ради без національного закона, котрий би рішучо поставив найдрібніші норми в ділі уживання рускої мови у всіх областях публичного життя.

(З „Діла“).

НОВИНКИ.

Чернівці, 28. лютого 1901.

Концерт в 40 роковини смерті Тараса Шевченка, що відбуде ся заходом усіх українсько-руських товариств черновецьких, заповідає ся дуже величаво. Богату програму подамо в слідуючім числі, а складає ся вона з деклямацій, гри на фортеп'яні і мішаних та мужеских хорів, яких ще не снівано в Чернівцях, самих найгарніших творів Лисенка, Колесси, Кумановського, Вахнянина і Воробкевича. Продукції відбудуть ся на новій сцені театральній, збудованій коштом „Народного Дому“, з декораціями славного маляра львівського театру п. Діля. Хто все те бажає почути і видіти враз із новопомальованою салею при електричним світлі, найспішить ся із закупком карт вступних, яких є всего 170 крисел, а то по 1 зр. 20 кр. в перших, а по 1 зр. в других трох рядах, та по 80 кр. в дальших рядах. Карт можна подучити, почавши від сеї неділі щодня в читальні „Народного Дому“ межі 6 а 8 годиною вечером. По концерті відбуде ся святковий комерс зі снівами і промовами для членів руских товариств і їх родин. Початок концерту точно о 8 годині вечером.

Літ. науковий кружок тов. „Союз“ має честь повідомити, що заповіджений на послідню неділю відчит п. д-ра Т. Галіпа „Про Довбуша“ відбуде ся сеї неділі, 3. марта с. р. в сали „Народного Дому“ о год. 3 по полудні, на котрий запропаємо укліно П. Т. руску інтелігенцію і міщанство.

За виділ літ.-наук. кружка тов. „Союз“:
Ор. Гандяк, А. Сабат,
голова, секретар.

Бук. краєва рада шкільна на засіданні з дня 25. с. м. признала 6 службовий додаток надуч. Онисимови Поповичеві в Оршівцях, 5 надуч. Іор. Копачукові в Вовчинцях, А. Шабова в Гадячівці і В. Баладьови в Босанчу, 4 учительці В. Вотежатові в Сучаві, 3 інсп. Ходаловському в Сереті, надуч. А. Русови в Балачані, уч. Леонадї Ремдівній

відають, що сеї ночі они всі мусять бути десь там на якийсь горі.

— А то чого сеї ночі?

— Бо нині Івана, а в ніч перед Іваном они всі виїзять коминами на лопатах, що паску саджаєсь, а баби, то вам на терлицях ідуть. Кажє, що там раду радять.

— Аж личио слухати!

— Я вам виїшла раненько по воду, ще нікого не видати — а у Николи уже світити ся. Певно масло робила із чужої кривди!

— Пек ему — щезай бідо!

Гашка набрала води і весела, що довідала ся чогось нового про дядька Гринька, пустила ся їти.

— Кумонько, а вступити до мене по відправі. Я ще від празнику ховаю — почастуємо ся.

— Дай вам Боже здоровля. Вступлю — вступлю.

Розійшли ся.

* * *

Дядько Гринько вибіг на дорогу, оглядає ся за товаром. І сліду нема, то вар щез.

Пустив ся бігцем. Знав добре, що не міг нігде піти, лиш на панську сїножати. Займе — то готове нещастє... ходи — проси — ще і заплатити скаже.

Щоби скорше дістатись на сїножати — біг напрошки. Переліз один пліт — другий — біжить — умучив ся — за-сапав ся — пліт леє ся цюрком з старого чола. В грудях не стає духу.

Бачить сїножати — товару нема.

Прибігає ближше — надслухує, чи не зареве — не чути. Кличе — не чути. Лиш на-на хойцїна відбиває ся відгомоном в панській лісі.

Приходить над ріку — щось плюскає — сопить!

На силу біжить далше. Дивить ся — товар весь у ріці.

Худоба, видячи зелену траву на сїножати, хотїла чим скорше дістатися

до неї. Негитаючи нічого — бовх у воду. На нещастє ріка глибока; вода прудка — берег в тім місці високій. Не могла ані дістатися на дуг, ані назад вернути.

А що була повязана до купи — стала крутитись.

Позамотувалась і була близка смерті. Дядько, побачивши, що дїє ся — не тратив голови. Добув ножика, свого невідступного товариша — гульк в воду. Якось дістав ся до замотаної худоби — розрізав волови.

Бистра вода почала кидати дядьком. Він надавав ся... Вчипив ся хвоста корови.

Корова несена бігом води — плинула скоро вперед — тягнучи за собою дядька. Дядько обімлів — пустив з рук послідну дошку ратунку.

Розляг ся храпливий крик... Старець боров ся зі смертю.

Падає на дно ріки. — Силить ся видобути наверх.

Показує ся на верху води — кидає руками, як той що не уміє пливати — стогне.

Знов крик, але слабший — блажучий — конвульсійний. Крик розпущи кінчить ся глухим хрюпанем душе-ня. Опадає на сід. Хочє ще ратуватись, еще раз відітхнути, але місто воздуха втягає воду.

Голова падає в зад. твар синіє, — лиши пухне — руки деревіють. Зістає ще якийсь час над водою, відтак опадає а біг ріки котить мертве тіло старця.

* * *

Никола вернув з кіньки, Олена прийшла з червни. Все готове до святков-ного обїду і пенсія чекає, але дядько не пив єї більше. Місто дядька випили куми, що прийшли зговорити молитву за душу, понийника. Ті самі що згаду-чи дядька Гринька — хрестили ся.

Рімно, 8. лютого 1901.

Т. Рам.

в Сучаві і уч. Л. Колумбусови в Іска-
нах, 2 уч. І. Бергантові в Сучаві і Е.
Пральови в Солонці; назначила А. По-
льоника суплентом при І гімназії в Чер-
нівцях; іменувала надучителями А. По-
пескуда в Фрумосі і Л. Будібу в Кала-
фінданах а учителькою Анну Фльорчук
в Гайбоці.

Сегорічна бранка в місті Чернів-
цях буде 4, 7, 8, 9, 10 і 11 мая. Число
таких, що мають ставляти ся, виносить
1125.

Его Величество Цісар зволив най-
вищим рішенням з дня 10. лютого б. р.
потвердити субвенцію для погорілих
вижничих із буковинського гр. прав.
реліг. фонду в квоті 5000 корон.

Головні збори путилівської філії тов.
„Руска Школа“ відбудуть ся дня 3-го
н. ст. марта с. р. о 1. годині в шкіль-
нім будинку сеп. Путилова а слідуємим
днем порядком: 1. Привіт, 2. Вибір
відділу і заступників, 5. Вільні внесення.
— Святим обов'язком кожного чесного
і свідомого Русина є прибути на ці
збори; числимо отже на присутність
місцевої і доокрепної рускої інтеліген-
ції, а особливо на піонірів культури,
наше патріотичне учительство, котре
— от жне під утрудненнями комуні-
каційними відносинами — не повинно
мішатись позаду товаришів з других
повітів.

За комітет:

Іа. Омельский
надучитель

Фидорович.
судов. ад'ювант.

3 Фінляндії доносять про демонастра-
ції, які відбули ся в Гельсінґфорсі дня
18. с. м. з причини маніфесту до фін-
ляндського сенату. На одній з улиць виві-
шено величезне сукно з іменами тих
сенаторів, котрі голосували за прокла-
мовані маніфесту. Вечером з вікон
Фінляндців вивішено чорні заслони і
погашено світло в хатах. Перед пам'ят-
ником царя Александра II. депутация
фінляндських жінок зложила чорну шарфу.
Групи молодіжи входили до скенів і
змушували російських купців гасити сві-
тло. Інші групи уряджували котячу
музику під вікнами сенаторів, котрим
вислано також листи з погрозами, під-
писаними „тайним патріотичним союзом“.
Віцепрезиденту сенату доручено адре-
су з підписами 850 жінок, з протестом
проти вислання активів фінляндського дер-
жавного секретаріату до Петербурга.
На розказ секретаря Плевого висилку
тих активів дійсно здержано.

Напад Бурів на поїзд. Недавно, до-
носять телеграми, що Бурі напали на
поїзд, яким мав їхати ген. Кітшенер,
і виставили поїзд у воздух. Нині наспі-
ли близькі вісті про сей напад, а ілю-
струють они спосіб воювання Бурів. Ген.
Кітшенер мав переїздити з Де Ар до
Преторії. Бурі зробили засідку і під-
мінували шини. На їх нечаєте Кітше-
нер з боязню перед нападом вислав
вперед локомотив, опісля тигаровий
поїзд, і тоді аж особовий поїзд, на яким
сам їхав. В пів години мав виїхати пан-
цирний поїзд з залогою, для оборони
вождя в случаю нападу. Такий розклад
їзди перебив Бурам їх пляни. Не знали
де властиво їде Кітшенер, чи на локо-
мотиві, чи на тигаровім, чи на особовім
поїзді. Підмінована локомотива вилеті-
ла у воздух, а їдучі за нею оба поїзди
станули. Бурі кинули ся рабувати, але
незабаром надїхав панцирний поїзд і
розігнав напасників.

Японський театр багато рижить
ся від театрів європейських. Предста-
влення ограничають ся до фантастичних
творів, часом дуже дотепних, але писа-
них без звязи. Преставлене починає ся
о 10. годині рано, а кінчить ся о 8.
годині вечером, без перерви. Публика
сидить цілий час на землі; одні слуша-
ють, інші бесідують гуртками, в по-
лудне обідають, а тимчасом на сцені
виступають актори боє і обдерті; в
жіночих ролях не виступають акторки,
лише актори перебрані за жінчини.

Переписка редакції.

Вл. „Зоря“ з Куч. мал. Ми розу-
міємо дуже добре, до кого ви хотіли вашу
„віршу“ піяли і диятого власне її не
помістимо; а не помістимо також і з

того згляду, що нашим обов'язком є дру-
кувати твори, що мають якусь літера-
турну вартість, а такі писання, як при-
міром ваше, містимо у редакційнім копії.
Нарікаєте, що Німкня не уміє по руски,
а тимчасом ви Русинка — а по руски
не знаєте. За кадриль, до якого нашу
редакцію ангажуєте, дякує пильний наш
редакційний персонал.

Вл. Пр. В. Шух. у Львові. На жаль
не можемо згодити ся на вашу просьбу.
Воно і так на ніщо не придало ся-б, бо
із педагог. листка у нас робить ся вже
відбитка.

ПЕДАГОГІЧНИЙ ФЕЙЛЕТОН.

6. Моральне вихованє.

Вельми старанного розвитку і образова-
ня вимагають так в домашнім вихованю як і в шкільнім вихованю
чутства моральні або етичні, бо они впливають сильно
на нашу волю і на наші діла, а тим то й рішають про
нашу моральну вартість. Хто не має відрази до злого,
той не узнає его гідоти і сам дає ся легко до него на-
клонити. Диятого належить рівномірно з образованем
моральних чутств розвивати і свідомість того, що до-
бре. Найбільше питомим і найпросторішим полем до
того є родинний дім, рідня. У відносинах до родичів,
до рідні та домашніх взагалі і в зносинах з ними на-
бирає дитина первістних понять моральних. Взорець і
діла любови родичів і їх праця для добра рідні будить
в дітах почуте привязанности і довіри. Їхні прикази і
закази є для дітний засадами добра і лиха. При роди-
чах соромлять ся діти своїх невідповідних діл, родичі
карають лихе поведене дітний а похваляють добре, — а
тим то й доходять діти не тільки до моральних понять,
але й до моральних осудів.

Подібний вплив на дітний має в школі учитель.
Очевидно говоримо про те, як бути повинно. Горе ро-
дичам і вихователям, коли річ не має ся так, як слід,
їх відвічальність перед Богом велика.

Отже 1) перед усім примір справдішньої мораль-
ности зі сторони родичів, вихователів і учителів, але
примір правдивий на ділах, а не тільки на словах, є най-
могутнішим средством образования моральних чутств.
2) Наука, що містить в собі етичні моменти, відповідні
повіді і повісточки, добре ведена наука історії причи-
няють ся рівно-ж до образования моральних чутств; нато-
мість лиха лектура, зрадлива, що представляє проступки
в гарній, приманливій одежі, має незвичайно нагубний
вплив не лише на молоді уми але й на старші, бо за-
темнює понятє непорочної, безоглядної моральности,
освоює з проступками, а коли усуває відразу до злого,
заражує морально. Дозвіл на таку лектуру для моло-
діжи і її ширине є злочином. 3) Зарівно має добрий
скуток і те, коли показує ся дітем вдоволене задля їх
добрих діл, а ганить ся їх лихі думки і вчинки.

Образованє почутя власної гідности, амбіції. Обра-
зованє почутя власної гідности, себ-то гідности прав-
дивого чоловіка і амбіції, має в вихованю безмірну да-
лекосягність, бо наклонює до добрих діл і до безна-
станного усовершенствования, а хоронить від негідних учин-
ків. Диятого: 1) не вільно дітний понижати і повевірю-
вати невідповідним трактованем, простаками виразами,
карами, що притуплюють почуте власної гідности, не-
справедливістю, відмовою заслуженого признання або
засоромлюванем, коли на те не заслугоють. Нічо не
пшкодить честилюбовности так, як така кривда, заповідна
дітем. 2) Противно, треба благородну амбіцію піддер-
жувати, вказуючи на добрі приміри других, особливо у
ровесників, що відзначають ся почутем обов'язку. 3) У
молодіжи треба загоді розвивати понятє правдивої влас-
ної гідности, що полагає не на унасліджених прикметах
або чеснотах, н. пр. на здібностях вроджених, на маєтку,
титулах лише на прикметах і чеснотах здобутих влас-
ною пильністю і працею. 5) На остаток треба побо-
ривати фальшиву амбіцію, надмірне виображенє о влас-
ній вартости і злишню дражливість на заслужені уваги
старших.

Образуючи почуте власної гідности, вихователь
повинен берігти вихованка від самолюбства, яке пола-
гає на тім, що вихованець всі чутства відносить виключ-
но до своєї особи. Багато людей уважає своєю особою
неначе за вісь, що навкруги її має крутити ся весь
світ, а що в житю підпорядковане цілого світа своїй
особі неможливе, то такий чоловік дізнає на кождім
кроці розчарования, він чує ся нещасливим, пониженим,
переслідованим. Сей стан витворює зависть і ненависть,
а на остаток жал до цілого світа. Щоби такий не-
щасний стан не закрив ся до серця дитини, повинен
вихователь вистерігати ся виняткового узглядювання
дітний, сторонничого відзначування зпоміж інших, над-
мірного вихвалювання і нагород, але вистерігати ся й
жорстокости, понижування, повевірювання, нежичливого
трактовання вихованка, значить ся, супроти вихованців
поступати-б завжди з безоглядною справедливістю.

В звязи із почутем гідности стоїть амбіція, себ-то жадаба до-
брої слави. Намі добрі прикмети нам малі, новови прикри; гадка, яку
люди про нас мають, не змінє вправді нашої вартости; однак сей суд
людей приважує до свідомости наше виображенє о нашої власній

Яно дамсна фризьерка „Seccession“
спеціяліетка у всіх парнеких дамских фризюрах
поручає ся пані
АННА ВАЙС,
ЧЕРНІВЦІ, Tempelgasse 6,
(салон фризьерскій Леона Вайса),
котра у Відні за знаменитий смак у стилу „Se-
cession“ і за фризьерску техніку була подвійно
відзначена медалями. Ціни приступні.

Книги для нас райфайзенських
як також
Відповідні друки
можна дістати лиш в друкарні тов.
„Рускої Ради“ в Чернівцях.

вартости: диятого то й відзнаки, почесні, добре імя людям, милі, хо-
тий би й були незаезжені, за те заізнаване, понижене, легковажене,
зневага, обмова, лихослівє справляють пригноблюче чутство. Тим то
й не дивниця, що кождий жадний доброго імени, а чує відразу і
страх перед ганьбою.

Амбіція побужує тому до добрих діл, а спінняє безправства;
отже амбіцію треба плекати. Диятого мусить вихованець стремити до
того, аби вихованок мав відповідну жадабу доброї слави, але зразом
щоби амбіція не вибула в фальшиву амбіцію, що за всяку ціну стре-
мить до доброї слави, і без заслуги. Поступованє вихователя супроти
вихованка мусить бути оглядне, щоб не притуплювало амбіції (жор-
стокостию, повевірюванем, легковажністю), ані також не розбуджу-
вало фальшивої амбіції (незаслуженими похвалами, відзнаками і т. п.).
Треба вихованка навчати, щоби самий умів відріжжати осуд чоловіка
розсудного від похвал і від обласности ограниченого, і щоби умів оці-
нювати свої власні діла. Чоловікови не лицьє ані порожпеча, ані бай-
дужість на все, ані зарозумілість, ані неувірєнність у власні сили і
легковаженє себе самого, лише правдива неудавава скромність і мо-
ральне почуте власної гідности.

Самолюбство родить ся легко в діточім серцю, а є то хйба
велика, бо робить чоловіка неспридатним для єсупільности, не запов-
нюючи ему при тім ніякого внутрішнього вдоволення. Самолюбство
вироджує ся через безнастанне перехваляванє вихованця, або коли его
все ганять ся а других відзначає ся; в першім случаю не терпить він
інших товаришів, що можуть на такі самі похвали собі заслужити,
а в другім випадку розбуджує ся в нїм зависть, що інші забирають
похвали, які ему могли були дістати ся.

Образованє симпатичних чутств. Симпатичні чув-
ства, співчутє, належать до найблагородніших чутств
людських, вони є ознакою правдивої людскости, а мають
великий вплив на інші чутства моральні і взагалі на
етичне житє. Диятого то завизває св. письмо: „Радуйте
ся із радуючими ся, ридайте із ридуючими!“ Брак спів-
чутя характеризує здичілість ума. Чутство симпатичне
образує ся на примірах і ділах родичів і вихователів,
наукою на добрих примірах з повісток, що ганять за-
висть та інші хйби, що наклонюють дітний, аби вико-
нували засади Христової любови ближнього, а на оста-
ток тим, що ганять закамєнілість серця, злосливість,
обмови і т. п. Будити милосердіє до звырат і охорона
звырат позиточних впливає в рівній мірі спасенню.
Розвиваючи у дітворі мірне співчутє, треба її берігти
від надмірної чутливости і чувствительности.

Образованє патріотизму. Зпоміж симпатичних
чутств повинно перше місце займати чутство любови до
батьківщини. Любов до вітчизни впливає зичливість для
співбратів, для публичного добра і є услівєм щастя і
розвою держав та єсупільности. Тільки ті народи і
держави процвітають і поступають, де любов до бать-
ківщини оживляє всіх горожан, а там, де образованє
любови до батьківщини занедбане, там застоє і упадок.
Привизанє до монархії і цісарського роду в державах
монархічних, сумлінне сповнюванє горожанських обо-
в'язків в громаді, краю і державі є природним наслід-
ком добре понятого патріотизму.

Любов до вітчизни повинні діти виссати із грудий
материй: передусім є родина тим огнищем, що то в нїм
постійно повинна палати любов вітчизни. Ся любов по-
винна проявляти ся в ділах, а не тільки в словах; тим
то заціплювати-б в уми діточі тільки діяльну любов
до вітчизни, що показує ся в витревалій і хосенній пра-
ці для загального добра, а не любов зовнішню, фор-
мальну, що склонна лиш до демонстрації а непохопна
до праці.

Наука мови і її літератури, наука рідної історії
наука землеписи рідного краю, рідні співби, звідини
ріжних частий рідного краю і его пам'яток, а перш усього
щирий та правдивий патріотизм родичів і вихователів,
осє средства, що знаменито впливають на розвиток і
ублагодородженє патріотичних чутств у молодіжи.

Однак не вистарчає образувати моральні чутства,
а треба призвичаювати вихованка й до того, щоби
в своїх ділах поведував ся моральними чутствами зн.
треба в нїм виобразувати сильну волю, звернену на
добре.

Про образованє волі подані сказівки понизше. Аж
єсполучене образованє моральних чутств і розумової
волі складають ся на те, що звемо моральним ви-
хованем.

(Далше буде).

Весняні річи найновіш; вже прийшли

В гандлю Б. БАЛЬТІНЕСТРА молод. Чернівці, ул. Головна ч. 3.

Капелюхи для панів і хлопців фільцові; чорні і з найрозмаїтших модних красок; з найславніших ц. к. фабрик І. Генрика Іта у Відні, Осип Піхлер і сини у Грацу як також з фабрик Борзаліно, Гіузенне, Фрателло в Александрії.

Мужески капелюхи від 3— к. до 12— к.
Хлопців " " 1— " " 3— "

Краватки видучно найновіші десені в найбільшій виборі.

Рукавички французького фабрику (Glacé) шведки і до прана усе під гваранцією; далше також Ерсп-Фльор і шовкові рукавички.

Бронзові і всілякі річи зі старого срібла як: найновішого заграничного фабрику годинників канделябрів, карабок, гарнітури до писаня і куреня, всілякі фігури і т. п.

Товари обувні, лиш добрі фабрики для панів, дам, дівчат і дітей. Головний склад французької фабрики обуви А. Сапек і Howlett & White, в Англії найліпшої сорти:

Мужески черевики від 8— к. до 20— к.
Дамски " " 7— " " 24— "
Для дівчат і дітей " 2-50 " " 8— "
Домашні черевики в найліпшій гатунку і найбільшій виборі.

Нальовші найбільший склад з найбільшої петербурської фабрики.

Парасолі від дощу і сонця в найліпшій гатунку і найбільшій виборі.

Мужески сорочки під гваранцією, нічні і денні, ковирі, маншети, хустки до носа, мужески шкарпетки, дамски і для дітей панчохи в найбільшій розмірі.

Гарнітури до писаня, стоячі зигарки, рами до фотографій і т. п.

Принагідне купно: бурштинові зигарничі від 1-25 зр. до 10 зр. разом з футералком.

Склад ц. к. привілейної фабрики товарів з альпани і хінського срібла В. Бахмана і Сп. у Відні.

Важне для кожного!

Випродаж!

По дивно дешевій ціні, лише за 2 зр. 95 кр. прекрасний гарнітур, зложений з 14 цінних предметів, а іменно.

- 1 годинник нікльовий, анкер ремонтар (на жадане посріблений) з гарно гравірованими окладниками, докладно зрегульований, з три літньою гваранцією і етуї.
- 1 гарний ланцюшок з гольдини або нікля з кутасом. Париска система.
- 1 шпилька до краватки, з гольдини з іміт. брилант.
- 1 пара позолочених спинок до маншетів, марка „garantie“.
- 1 гарнітур (5 штук) спинок з гольдини до ковирів і сорочок.
- 1 пара ковчків з правдивого срібла, значеного урядом.
- 1 перстень з гольдини з гарним каменем.
- 1 кишенькове зеркальце і етуї.

Сих 14 гарних і цінних предметів разом з годинником (анкер-ремонтар) розсилає за 2 зр. 95 кр. (післяплатою або висилкою наперед грошей) фірма:

Brüder HURVIZ,

Exporthaus, Krakau Stradom Nr. 17. (Oest.)

Куди се кому не сподобає ся, може до 8 днів звернути і дістати гроші назад, отже нема ризику.

Хто замовить, дістане альбум з 15 карток з видами Кракова за дармо.

1-10

Ново отворений!

Ново отворений!

Американський склеп з зигарками С. Танненблят зигармістр

Чернівці, улица Руска ч. 8.,

приймає ся всяку напругу викінчити належачу до того фаху, по найнижшій ціні.

Моя довголітня правтика в найбільших фабриках як в Нью-Йорку, Лондоні і Будапешті дає гваранцію за кожде мені подане замовлене в найбільшій стараню викінчити.

Спеціаліст від англійських і американських зигарків, як також від різних граючих верків.

Великий склад кишенькових, стінних і висячих зигарків по ціні як найтаньшій під гваранцією.

Ціни найтаньші як:

Зигар до будження найліпшої конструції 1 зр. 90 кр., Віденський зигар пендльовий від 12 зр. і вище. Срібний з подвійними накривками швайцарський кишеньковий зигарок від 7 зр. і вище. Сталевий зигарок 3 зр. 50 кр. Нікльовий зигарок від 3 зр. і вище. Зигарок імітація „Roskopf“ 5 зр. 50 кр. Зигарок правдивий „Roskopf“ з три літньою гваранцією на писемі 9 зр. Округлі бланшані зигарки 3 зр.

Всі иньші зигарки так само найтаньше.

Замовлення на провінцію вносилася ся відворотною поштою.

Котвиця.

Linim. Capsici comp.

з антики Ріхтера в Празі,

загально признаний знаменитий усмирюючий лік на втиранє: по ціні 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всіх антиках. Просимо жадати сей

Загально улюблений лік

все лише в оригінальних флашках з нашим охоронним знаком „котвиця“ з антики Ріхтера і для остоорожности приймати лише флашки з тим охоронним знаком яко правдиві.

Антика Ріхтера

під золотим львом у Празі.

Т. Файлес

усувач нагнйток

Чернівці, Руска ч. 8.

Шкільні повідомлення і Schulnachrichten

є на складі

в друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володимира Саверського.

Перша буковинська
спеціальна ро- бітня обуви

ІВАНА ДІКА,

що скінчив промисловий курс в ц. к. технологічній промисловій музею у Відні
улиця Руска ч. 11. Чернівці

Відважує заявити шановний П. Т. Публіці, що виготовляю всякого рода обуви для мужин, женщин і дітей а то після найновіших фасонів як: черевики гладкі, та в виді острокиччастім з ортопедичним апаратом і з обложеним приладом до вигідного порушвання.

Через носенє моїх черевиків зникають сейчас нагнйтки та всякі нарости на ногах. Доброю і солідною працею, таною обслугою буду старати ся адобути собі вдоволенє цінних замовлень.

З поважанєм.
ІВАН ДІК,
спеціальна робітня обуви.

Поодинокі черевики виготовлює ся тільки з заграничних шкір.

За редакцію відповідає Іван Созанський.

Виходить в Чернівцях
що середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція:
вулиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
вастереження. — Реклампні неопечатані
зіллі від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор. — сот.
на пів року	10 „ — „
на чверть року	5 „ — „
на місяць	1 „ 70 „

Подинокне число коштує 16 сот.

Передплата і наклепність за інсертати
платні в Чернівцях.

ПОЛІТИКА СЕРЦЯ.

(Гадки над промовою п. Коса).

Від одного галицького Русина
дістаємо таку допись:

Прочитав я в „Ділі“ цілу промову посла Коса і подумав собі: „Отсей уміє грати на руских цимбалах!“ Его промова певно сподобає ся руському загалові. Хоч вона з реторичного боку дуже слабенка, зіплена дуже по студентськи, але в ній галицько-руське серце. Іменно серце, чує, а не холодний розум. Так висказав би свої чуття до шляхти і Барвіньського менше більше кождий наш галицький Русин; кождий з них, прочитавши промову Коса, затре руки і скаже: „А то догодив шляхті! Тай Барвіньському дістало ся! Дуже гарно!“ Притім ще подумає собі далі: „Правду сказати, ми нікого з політиків-Поляків не любимо, не лише самої шляхти, бо в Поляків ніяких демократів нема (н. пр. великий „демократ“ Романович зі Slow-a polsk-ого страшенно обурив ся на Коса за его напад на шляхту). Всілякі польські людювці, поступовці, стояловці і як вони там ще називають ся, всі вони у відносинах до Русинів одним миром мазані. Але се дуже „політично“, що Кос тільки на шляхту напав, а до „польського народу“ не творив ся, мовляв: „тай своїх душить польська шляхта“.

Мені ані не в гадці боронити польську шляхту і всіх польських політиків у Галичині. Вони не розуміють основної думки в пожиттю двох сусідніх народів, яка лежить

у тім, щоби пізнати не лише політичні замотані відносини, але всю культуру сусіда. Поляки знають далеко краще культурні здобутки і працю Япанців, ніж своїх найблизших сусідів-Русинів. Через те, не зважаючи на наші давні історичні рахунки з Поляками, за саме ігнороване Русинів ми не маємо найменшої причини любити їх і боронити їх, так як не любить ся чоловіка, що помітує нами без причини. Але про те, що польська шляхта від 1866 р. в Галичині зробила доброго для польського народу в Галичині, можна мати іншу думку, як має др. Кос. Були, правда, між нею злодії, але круки наводять ся — правильно всюди, де є стерво; було і є між Поляками неодна стерво, але стерво є в кождім народі в сакій чи такій формі (у нас н. пр. поплатні кацапські „убіжденія“, підтримувані деякими людьми не з самого ідеалізму). Мимо того, коли ми сьогодні нарікаємо, що Поляки нас придавили не лише самими багнетами і старостами, але н. пр. і польськими школами, отвореними не для самої шляхти, але взагалі для Поляків і навіть для нас Русинів, то се з польського становища заслуга тої-ж самої польської шляхти, часом поривистої, часом сліпо-загороїлої, часом таки глумої у своїй бундючності, але дуже часто дбалої і про своїх Мацьків і Кубів. Коли нас тепер з кожного боку перевишає західна Галичина в порівнянню зі східною, то се заслуга польського шляхотського кола. Поляки ще не зараз здобудуть ся на іншу репрезентацию.

Кос пророкує, що ми небавом

якимсь способом позбудемо ся сеї шляхти. На пророцтва нема податку, отже і я пророкую, що коли польська шляхта звісною своєю широкою натурою сама себе не витеребить, як витереблює доси, то ми її не позбудемо ся. Лекше вбити тисяч селян, як одного польського шляхтича. Вони жили, як котли. Тут уже збанкрутував, а тут, дивись, спадщину дістав і знову пан! Держать ся між собою, як жида. Ріжні „коллаґації“ не дають їм пропасти. І вони не пропадуть. А коли їм з часом прийде ся круто, тоді багато з них признасть ся до Русинів, позаймають у нас що найкрасніє становища і ми будемо з того раді, бо ми — ну, бо ми не такі великі вороги шляхти, як здає ся, ми також любимо би і цінимо би графів, але руских. Ми не всі без виїмки демократи, хлопомани, є між нами стілько своєї негербодової аристократії, як між Поляками гербової. Н. пр. в самій основі нашого москвофільства є аристократичний момент підлішого сорта, якесь великопанське маловажене мужика, его мови і его культурних потреб. І між народувцями є шляхотські панські інстинкти (сюди числом н. пр. клерикалізм, що хоче обвести себе якимсь муром від решти народу). Взагалі ми не є з принципу вороги всякої шляхти, ми не є противники аристократів задля того, що вони аристократи. Свого графа Шептицького ми взагалі любимо і будемо любити, доки не вистроїть нам яку езуїтсько-польську штуку. На обох руских языках нишемо ему такі оди, як за часів Литвиновича та Яхимовича. Отже

польське шляхотське коло може бути спокійне, що ми его не за те не любимо, що воно шляхотське, тільки за те, що воно польське.

Поляки не знівечать польської шляхти, ми не знівечили її також, шляхта буде ще панувати довго і ми з нею ще нераз будемо мусіти числити ся. Тепер навіть між Поляками ми не маємо з ким числити ся, лише з їх шляхтою, великою і малою, давною і тою, що вийшла недавно із козорізів і т. п. роду. Цілі століття, великі політичні катаклізми не знівечили її, то не знівечимо і ми. На кождий випадок ми з Косом, дай нам Боже прожити і сто літ, не діждемо ся сего.

Щож би з сего виходило?

Ану! що пуста річ потішати Русинів пророцтвами, що промовляють дуже до серця, але не до розуму. Дав би се Бог! — подумаємо собі — шкода тільки, що се і те, і друге і третє і четверте. Не втне Панько тіста, бо ячмінне!

Але Кос знає настрій руської громади і сльіває під її нуту. Він може стати справді популярним послом. У галицьких Русинів, як звичайно у слабших і кривджених, почуте справедливости є дразливійше і сильнійше, як у сильних Поляків. Кривджені усе думають над піметою, хочби та пімста їм не вийшла в хосен. Психологія одиниці, а ще більше широкої громади тут певна. Як то мило прочитати таку річ про шляхту! Аж лекше на душі стає! Уже нам навіть здає ся, що Кос підшиб ноги шляхті. Се пуста, що та сама шляхта чи сак чи так з кимсь там зложить правительственну партію зов-

Ф. КОРОЛЕВСЬКИЙ.

Огляд історії російської літератури.

Перші початки російської літератури, — се разом початки й української. Славянсько-византийська література, що витворилась в полудневій Русі, котрої осередком був Київ, неправно зачисляє ся серед російського ученого світа до великоруського письменства. Вся література першого періоду, — се власність України.

Північні фінські племена, з'асимільовані з частиною українських заволов, що прибули сюди з полудня — се пізнійший, московський народ. Макаронічний язык, що склав ся з фінських, німецьких та латинських фраз, відрізняє ся різко від первісної мови. Що російський учений свідомі того, що перший період староруського письменства належить правно українській літературі, се наглядно показують заходи ученого московського університету Погодіна, що силував ся доказати, будьто би староруська література до 1240 р., се власність північних племен, що перед нападом Монголів заселили нинішню Україну, а відтак винесли ся зі своїх осель далеко на північ, а на їх місце прийшли племена зі східної Галичини. Тому й вся література до нападу Монголів належить правно північно-руським племенам. Однак цілу ту

гіпотезу на нічмі стійнім не оперту, званив в її основах другий учений московського університету М. Максимович.

Мова, що тоді вважалась літературною, була церковно-славянська. Перші твори, що появились в тій мові, се переклади з мови грецької та болгарської. Три купецькі договори Олега, Ігоря та Святослава, се дословний переклад з грецького оригіналу. З часів болгарського царя Симеона (890—927) появил ся на Русі переклад його зборника під назвою: „Изборникъ Святослава“ (1073), де релігійно показуєть ся вплив живої народної мови. Тодішні писателі, се виключно духовного стану: Архиепископ новгородський Л. Жидитя (XI в.) та епископ Кирило Туровський (XII в.), то найревіційні розсадники північної літератури. „Руськая Правда“ (XI в.), „Починіє Мономаха дѣтямъ“ (XII в.) та „Слово о пълку Игоревѣ“ (XII в.), се й вся тодішня свѣтська література.

Татарське лихоліте (XII—XV в.), княжі усобиці та надприродний зріст Суздальсько-Володимирського князівства пригнали живий літературний рух на полудни. Полуднево-західну Русь прилучено зразу до Литви а відтак з нею до Польщі. Лиш північно-східна частина зберігла самостійність. Київ втратив своє значінє, а ціле політичне й літературне жите перенесло ся на північ до Москви. Мимо того просвіта в північній Русі стояла дуже низько. Брак шкіл давав ся відчувати на кождім кроці. Велике число знатніших вельмож не зміло себе й підписати. Монастирі не оказували жад-

ного літературного життя; монахи переписували пам'ятники з першого періоду. На візір полуднево-руських літописей потворили ся подібні й на півночі. В XIV в. витворилась московська хроніка, що передусім обіймає своєрідні події. Повстали всілякі легенди про московських пустинників і святих. Монгольське ярмо, під котре підпала відтак північна Русь, уважалось тоді допустом Божим а письменні й устно накликувалось князів, щоб лучились з собою проти спільного ворога. Всілякі релігійні секти, самоволя монастирів, та брак просвіти в духовних кругах спричинили ся до витворення полемічної літератури. Архиепископ Геннадій, завзятий противник ереси, видав 1499 р. синодальну, рукописну біблію, що була звернена головно проти разкольної ереси. Він старав ся закладати приходські школи, де-б виховувались питомці, що мали відтак стати духовними особами.

Тоді повстав цілий ряд народних історичних оповідань, серед котрих найбільше улюбленою була „Битва з Мамаєм“ (на вулицьких полях 1386 р.).

В XV в. стали за посередництвом Польщі доходити на північ західно-європейські, літературні твори. (Народні оповідання). Та сейчас в XVI в. вся літературна діяльність, а з нею й просвіта зовсім унадає. Заходи й стремління ученого Грека Максима (1480—1556) не вичалясь успіхом. Вправді Іван IV. 1551 р. видав наказ заводити школи й посилати до них дітей, однак до рішучого діла не прийшло.

Так само в ніщо обернулись заходи запровадити друкарню; бо по році істнована 1563 на загальне обуренє народа мусіла таяж перенести ся з Москви на Литву. В три роки потім перенесла ся вона знова з Литви до Москви, однак переписуване книг велось мимо того аж до XVII в.

Найзнатнішими духовними творами XVI в. є збірник 1300 життєписей святих (в XII в. вел. томах), що зве ся „Четін Минеи“ митрополита Макарія, та „Домострой“ царського сповідника Сильвестра, збірник народної філософії.

Поміж свѣтськими писателями перше місце займає цар Іван IV. Грізний, а по нїм ученик Грека Максима, князь Андрій, Михайлович Курбський. Цар написав відповідь на жалобу ігумена монастиря св. Кирила на Білозері про тих двох бояр, котрих тут вислав. Інтересна є переписка царя Івана IV. з князем Курбським, давнійшим своїм любимцем, що відтак утік до Польщі. Крім сих листів поділив А. Курбський цілну історію Івана IV. до 1578 р. та всілякі, хосенні переклади.

Писанє історії в XVI в. підпадає новій реформі, як се видно в „Степенній книзі“, де цілу велико-руську історію почавши від Руріка аж до Івана IV. поділено після родоводу князів на 20 відділів.

В протиставленню до України оставалась Москва й ціла північна Русь аж до XVII в. зовсім відтатою від західної культури й цивілізації. Вправді почавши від Івана IV. являють ся в Мос-

сім не по напій думці, — ми маємо вдоволене, що шляхта дістала по носі і злостить ся. Уже й тештука розлостить її!

Так! та поправді що нам з того? Яка дійсн користь з того? Чи правительством по промові Коса вдарили ся кулаком у чоло і здивоване скаже собі: „Дивись! дивись! а ми зі шляхтою держимо вже трийцять кілька років! Треба завернути ніс!“ Де там! Прогуде промова, як гомін у горах; відібсе ся ще тут і там о яку скелю і затихне. І нам крім того вдоволення, що можемо сю промову читати внукам і правнукам, бо не може бути сконфіскована, нічого не лишиє ся.

Наша галицько-руська душа все хитає ся поміж двома питаннями: На одне має нам дати відповідь ворог тим способом, що має щезнути, чого ми ему жичимо від серця; на друге маємо дати відповідь ми самі своєю роботою над народом. І от диво: там, де ми заговоримо про ворога, зараз поділимо ся, відречемо ся Барвіньського і ще кого иншого; там же, де ми працюємо над народом або для его інтелігенції, ми чудесно сходимо ся разом. Сей робить то, другий инше, до чого котрий здав ся, і один уважає роботу другого потрібною.

Нова ера, новий курс, консолидація, розрив і знову консолидація, всякі політичні сварки, напружені міжпартійні відносини, ненависть, безчестення і т. п. все виходило з відносин до ворогів, а не з відносин наших до народу. В народовських товариствах, касах, читальнях і т. п. сходили ся і сходять ся різнородні політичні елементи і працюють згідно і спільно, обурюючись на всякий об'яв незгоди. Справа наших політичних відносин до ворога (тай то не до кожного) служить доси у нас основою для оцінки характеру Русина, его — так сказати-б — значіння у громадї; сама-ж робота у громадї, хоч лучила всіх, далеко не робила і

не робить у нас Русина таким популярним. Отут то і є слабкий пункт у рускій поетичній душі. Співали ми про неволю довгі-довгі століття, зломані, прибиті, безсильні; і тепер нам ще любо класти Туркабісурменина, хоч той Турок зі свого боку мав таку саму рацию, як ми мали, коли палили его Синопу і Трапезунт. Ще нам незвичайно трудно взяти ся наново до такої організації, щоби ніякого Турка не бояти ся. Нам усе здає ся, що перше Турок мусить пропасти, а потім ми заложимо собі свою нову Стіну; перше польська шляхта мусить вигинути до ноги, а потім ми відітхнемо і віджнемо. Ба! а як та шляхта не хоче гинути?

Поки вона не пропала і поки ми не маємо сили її знівечити, поти все будуть у нас люди, що одні будуть пробувати з нею жити, другі будуть її лаяти; а треті просвітлюючи народ роблять такі найбільше і вони то з часом колись пізнійше зломлять силу ворога.

Не треба покладати ся на настрій рускої публіки в Галичині. Та нещасна публіка протягом остатніх десятих літ пережила в політиці такі різні залицяня, таку любов і ненависть, що не може вийти з похмілля і втихомирити ся. Своєю промовою може Кос поводити ся Русинам, — вона й не шкідлива нікому, ані шляхті ані нам, вона каже навіть багато правди, — але який результат її? Популярність для посла і більш нічого. Ні! правда, більша ненависть у шляхти до нас — отсе реальний здобуток. Адже та шляхта вкупи з правительством не ухвалить сама на себе і на Барвіньського засуду смерті. І Барвіньський на свою політику має аргументи, прийняті у політичній свіді.

Ceterum censeo: досить нам того гулюкання і тровлення своїх людей для дешевої популярності у рускої громадї. Починати свою політичну кар'єру від того, що підлад публіці обкидає ся політично-

го противника болотом, — се не лицове поважному послови. Нам добрий і Барвіньський, добрий і Кос, коли що доброго зроблять; а холоднішим людям зпоміж нас зовсім се не імпонує, коли два рускі послы посварять ся з собою в парламенті. Се є гандіум для уличі, але не для поважних людей.

Ми вже, в Галичині, починаємо мати по троха розуміння для такої роботи, як у товаристві Шевченка, Дністрі, Просвіті, ріжних касах, читальнях і т. п. Я маю надію, що коли таке розуміння роботи возьме верх у загалу, тоді всякі Коси будуть для нас звичайними горобцями.

Куба і сполучені Держави.

Між недавніми приятелями в Америці, т. є. Сполученими Державами і Кубою настали такі непорозуміння, що годі, аби прийшло до згоди. Сполучені Держави Америки північної виповідаючи Іспанії війну, говорили, що одним з їх наміром єсть вибороти незалежність для Куби і сусідніх островів від іспанського ярма. По війні Америка задержала військову управу на острові аж до часу, доки не втихомиряє ся пристрасці і не повернуть звичайні відносини да не буде ухвалена нова конституція. Вибрана мин. року на Кубі конституанта виготовила проект тої конституції, але той проект стає причиною незгоди між Америкою а Кубою. Іменно розходиться о те, що Куба хоче бути справді незалежною республікою, а північна Америка не хоче пристати на цілковите звільнення Куби з залежності від себе. Після проєктованої конституції на чолі держави стане президент, вибраний на 6 літ в безпосередніх виборах. Мусить він бути Кубанцем, уродженим або оселим, але в тім случаю повинен доказати, що боров ся що найменше 10 літ з оружьем в руці о незалежність острова. Остров буде поділений на шість провінцій, котрим мають управляти губернатори, іменовані президентом, а затверджені сенатом. Законодатне тіло складає ся з двох палат. Членів нижньої палати вибирає населене в безпосереднім голосуванню на два роки, членів сенату іменують губернатори провінцій. Провінції мають обмежену самоуправу

і суть у всіх справах важливіших завісамі від центрального правительства. В конституції нема ніякої згадки о відносинах нової республіки до Сполучених Держав. Після Телеграм з Нового Йорку поручив Мек Кінлі начальникови американських військ на Кубі, ген. Вудови, аби дав Кубанцям пізнати, що Сполучені Держави не затвердять їх конституції, коли становище острова супротив Сполучених Держав не буде ясно очеркнене і Кубанці не пристануть на жадане Америки. Але Кубанці не хотять про те нічого чути і грозять Америці ворохобнею. В Америці мимо того надіють ся, що остаточно прийде до порозуміння. Іменно порушено там гадку, аби окрема депутація кубанська привезла проєкт конституції до Вашингтону, а Мек Кінлі скличе надзвичайну сесію конгресу для тої справи.

НОВИНКИ.

Чернівці, 2. марця 1901.

Програма концерту, який устроюють усі українські товариства в Чернівцях дня 10 н. ст. марця с. р. в салі „Народного Дому“, ось яка: 1. Вступне слово — п. проф. др. Смал-Стоцького. 2. Бортнянський: Господи силою твоєю возвеселиє ся цар — мішаний хор „Бук. Бояна“ під управою п. Антона Коллєра. 3. Фортенанове сольо, виконає п-на Ясеницька. 4. а) Головацький-Лавровський: Чом річенню домашня, б) Кумановський: Гей на горі жито — мішаний хор „Бук. Бояна“. 5. Декламація п. П. Лушпинського. 6. Ф. Колєсса: Козаки — мужеський хор „Бук. Бояна“. 7. Шевченко-Лисенко: Ой Дніпре, мій Дніпре — барітонове сольо в супроводі фортеняна — відспівує п. Вилинський. 8. Вахнянин: Ой ішли наші славні козаченьки — мішаний хор „Бук. Бояна“. 9. Шевченко-Воробкевич: Думи мої — мужеський хор „Бук. Бояна“. 10. Ф. Колєсса: Вулиця — мішаний хор „Бук. Бояна“. — По концерті, як се було сказано передше, відбудеть ся спільний комерс.

Пригадуємо іще раз, що аматорське представлення драматичного кружка товариства руских ремісників „Зора“ н. з.: „Мужики аристократи“, буде в неділю дня 3 н. ст. марта в салі „Народного Дому“ вул. Петровича ч. 2. Ролі, як ми вже писали, обсяджені знаменито; вишколені аматори дають нам

всі заграничні учені, однак нарід відноситься ся до них зовсім ворожо. Борне Годунов вислав в тім часі молодих бояр образувати ся за границю, однак ні один з них не вернув назад до вітчизни. Брак шіл давав ся відчувати не менше як і в XIII. в. Переписувані й друковані церковні книги були з причин великого числа ошибок, не можливі до уживання. Щоб тому в часті зарадити, основав патріарх Філарет 1633 чудовську або греко-лат. школу, що була першою латинською школою в Москві. В 1649 р. основали московські бояри другу подібну школу, де учили українські учені, що їх спроваджено з Києва. Від часу до часу являють ся видання як Котлихшина „Россія под правлінням Алексея Михайловича (1666/67 р.)“, та Юрія Криванича „Политыка“; однак все то темніє супроти навали заходу, де вже сильно розвинулись науки і штуки.

Резізія церковних книг патріархом Никоном (1656) викликала сильну опозицію серед духовенства. Багато духовних вагадось прийняти новий текст сьв. Письма і аж треба було сили, щоб до того довести. Багато народу перейшло в „раскол“.

Заходи українських учених, що їх покликали до Москви (XVII. в.), запровадити латинську схоластику, розбились о сильну опозицію темного духовенства. Гадна Симеона з Полоцка, що був корепититором царя Теодора, щоби основати в Москві духовну Академію, зреалізовалась доперва за пановання Софії. Провід над нею дістав ся з двом братам Лгууд, родом Грекам. Заграничні пришеї струє напливали до Москви й приносили з собою зародки західно-європейської цивілізації. „Стеконая книга“ не страшила свого значіння і в XVII. в. З Укра-

їни дісталась до Москви штучна поезія т. зв. вірші, котрих першим представителем був Симеон з Полоцка. В 1672 р. виставлено в присутності царя Алексея нараз перший в театрі англійську комедію „Естур“ в перерібі лют. наст. Грегорі. З першу російська драматична штука обмежалась на представленнях релігійного змісту підчас Великодня і Різдва. Німецька драма мала великий вплив на Симеона з Полоцка і Дмитрія з Ростова.

В новелістиці крім деяких переводів з західно-руських творів, появилось дещо й оригінального як: „Суд над Шемяком“ та „Нещасте“ і инші.

Реформи Петра Великого причинили ся велими до внемання довідної літератури з під церковного впливу. В тім часі стали закладатись військові й світські школи, а бояр, духовенство й простий народ змушувано посилати своїх синів до школи. Щоб заспокоїти вимоги шкіл, стали переводити книжки ріжного змісту й галузей відомости на російську мову. При низькій просвіті в Москві послугувано ся Українцями. Їх перших посилено за границю на науку, вони займали найвищі становища. Вони були добрими проповідниками, учителями та перекладачниками. Від тоді стали більше уваги звертати на простий народ. Городянин Полошков розглянув в своїй праці „Убожество и Богатство“ (1724) весь устрій російської держави й матеріальне положення селян, та вказав на середства, якими можна поліпшити стан підупалих горожан.

Найавторитетнішим й найдіяльнішим ученим за пановання Петра Великого був Теофан Прокопович (1681—1736), що став відтак новгородським архієпископом (1724). Він був великим прихиль-

ником реформи церкви і внаслід народи нові устави. Крім нього визначив ся ще своїми схоластично-реторичними бесідами Стефан Яворський (1648—1722) і багато инших офіціальних, церковних панегіриків реформи.

Для усунування російської політики перед західною Європою появилась всьлякі брошури як Шафірова „Письмо про причини війни з Карлом XII.“ (1717). Крім того появилось тоді багато пам'ятників, автобіографів і описів подорож. Цілий тодішній літературний період носить на собі знами утілітаризму. До найкращих літературних творів належать тоді панегірики в честь Петра В. за його побіди над Шведами. В 1702 р. завізвано з Іданська, управителя театру Івана Кунета, до Москви, що мусів свої продукції виставляти в російським язичі і алегорично прославляти побіди Петра Великого. За наслідком Петра аж до Єлисавети виступає під впливом німецького сторонництва реакція проти реформ Петра Великого. За пановання Петра В. основана, але аж по його смерті отверта Академія, з якою мав бути злучений університет і гімназія, не принесла хісна російській науці. В тім часі виступають в російській літературі два талановиті письменники, оба зі школи Прокоповича: географ і історик Татієв (1686—1750) і сатирик Кантемір (1708—1744). Взором російської поезії служив французький псевдокласицизм, що дістав ся до Москви через Василія Трєбляковського (1703 до 1769), а до найвищої степені дійшов за царіці Єлисавети (1741—1762). Духовне життя ставало чим раз замітнішим; німецьке сторонництво стралило свій вплив, ідеї Петра В. опинились знов в щоденній практиці. Шкільництво приспіншило те-

пер повним кроком вперед. Крім кількох гімназій отворено університет в Москві, та Академію шток в Петербурзі; вступ до Академії наук значно злегчено. Першим російським академіком та виділим писателем тої доби був М. Ломаносов (1712—1765), „батько російської літератури“, а разом учений та поет. Він много причинив ся до очищення російської мови з церковно-славянських варваризмів, та перший видав московську граматіку: його оди остали звірцем ліричної поезії до XIX. в. Основателем псевдокласичної, драматичної поезії був Александр Сумароков (1718—1777). Всі гадузи поезії нашіли у него поле, та питомою йому була сатира. Він став видавати перший журнал „Трудищя пчела“ (1759), та був великим знавцем стилістичної критики. Діяльність Академії наук причинилась не мало до проборокня московських наук. Передовіми велике значіння мав досвід над російською історією та збирання й видавання історичних жерел. Тоді перший раз вилано наукову експедицію до розвідження російського краю. Вкінці з припорушення Академії став Г. Ф. Міллер видавати першу літературну часопись: „Місячне письмо“.

(Далше буде.)

запорубу, що представлено під дуже добре. Тож сподіємося, що руска публіка так місцева як і замісцева прибуде численно на се преставлене і дасть тим доназ, що їй на серці лежить добро та організація наших ремісників. Ціни місць незвичайно дешеві: першорядні крісла коштують всего 1 кор. 60 сот., другорядні 1 кор. 20 сот., третьорядні 80 сот., партер 60 сот., для гн. студентів і гарнізону 40 сот., Долучити ще до того, що на се представлене прийшли нові декорації, нова куртина, і грати ме місцева музика.

Пригоди на провінції. З Городка пишуть: Дня 23. лютого по полудни селянин Андрух Мормиль везучи дерево до дому на Заставськ передмістю так нещасливо ударив жиди Лейбу Гіттера димлем в плечі, що той упав під сани, котрі волокли его яких 600 кроків і страшно подавили. Гіттер помер тої самої ночі. — З Богородчан доносять: Дня 18. лютого вибралося п'ятьох селян з Крички на крадіж дерева до ліса. В лісі упало дерево на одного з них Онуфрія Бойченюка і зломало праву ногу і придавило цілу праву половину тіла. Товариші видобули его зіпід дерева і завезли до дому, де він до 3 годин помер. — В Курові, рогатинського повіта, убило дерево селянина з кунашева, Гриця Ліуса. — В Комарові, стрийського повіта, найдено в снігу мертво тіло жебрачки Олени Зубрицької, — В лісі коло Горина замера 21-го лютого селянин з Лодини Іван Качмарський. — В Красній коло Бережанів повістився селянин М. Зарицький. Причиною самоубійства був спір з батьком о ґрунт. — В Бовшеві, рогатинського повіта, повісила ся 28-літня Марія Бардиґула, що покинула свого чоловіка п'яницю і служила у дворі. Коли чоловік хотів еї силою спровести до дому, відобрала собі жите аби з ним не жити.

Немила пригода. З Берлина доносять: Цісар Вільгельм переїздив оноді повозом і на скрутці улиці стрітив електричний трамвай. Ще одна хвиля, а було би прийшло до катастрофи. Але цісарський візник задержав на місці коні, так що трамвай зачепив лише боком і відорвав від повозки ступінь. Цісар не стратив гумору і з усмішкою на устах відповідав на тисячні обличчя в его честь, товпи, що зібралася коло ушкодженого повозу.

Жидівський „Академічний Дім“ має в коротім часі стати побудованим у Львові. Товариство ригорозантів жертвує на сю ціль 16.000 корон, 20—25 тисяч корон затягне ся позички, а проче, около 40.000 кор. мала би зложити жидівська суспільність. Так само польський „Академічний Дім“ незабаром має стати у Львові, а на сю ціль зложено вже кількадесят тисяч корон. Лише про руску таку саму інституцію ніхто доси з Русинів не подумав.

Війну против корсетів (шнурівок) ведуть тепер здоровомислячі люди в кількох краях Європи. Доказують они, що шнурівка не лиш впливає дуже некорисно на здоров'я жінщин, але також і на їх потомків. За старанем тих людей заборонило носити російське і саксонське правительство всім ученицям, що учаються до публичних шкіл, а в Франції хочуть наложити податок за ношене сего строю.

Самоубійство міліонера. Багурі з Ліворцу в Італії, міліонер стратив розум і застрелив ся. Перед тим спалив весь свій маєток, півтора міліона лірів в паперах, і в подлиннім листі написав що робить се тому, аби ніхто не уживав дармо запрацьованого ним добра.

Книги для кас райфайзенських як також **відповідні друки** можна дістати лиш в друкарні тов. „Рускої Ради“ в Чернівцях.

Не забувайте на „Народний Дім“ в Чернівцях!

12)

ПЕДАГОГІЧНИЙ ФЕЙЛЕТОН.

7. Релігійне вихованє.

Чувства релігійні мають спасенний вплив на всякі інші чувства, они їх скріплюють і ублагороднюють, опроче побуджують і приспосовлюють чоловіка до найблагородніших діл, до самопожертвованя і самовідреченя задля висших ідей. Релігія є найліпшою провідницею на дорозі життя, найлучшою керманичкою в щасливих хвилях, а в злиднях найліпшою потішителькою.

Релігійність запевнює чоловікові цілковитий супокій душі, він здає ся на Провидінє, а тим самим і відчуває внутрішнє задоволенє і загалом щасливість; вона є заразом тамою налогів і неправностей. Понятє Бога дає чоловікові образ найвисшого совершенства, як ідеальний взорець, до котрого треба стреміти. Віра в безсмертність душі є для людей заохотою, щоби себе усовершували; з неї черпаємо віради в трудній борбі життєвській. Етика подає засади моральности, до яких чоловік має в житю прировновати ся. Етичні засади присвоює собі дїтвор в виді чувств, що заціплюють ся мимохіть, пр. чувство любови ближнього, піддана під суд Божий і т. п. Средствами до осягненя релігійного вихованя є перш усього, щоби подати устроєви родинного дому ознаку християнської родини, щоби родичі і старші перестерігали засади релігії, щоби відповідно виховували релігійні празники для цілий вихованчих, а в кінці щоби шанувати релігію в школі і в житю публичнім.

Родичі і вихователі мають святий обовязок виховувати молодіж на релігійних основах, плекати та образувати в ній релігійні чувства. Як при образованю релігійних чувств, так і тут примір правдивої релігійности має наймогутнійший вплив, однак — повторяємо — релігійности правдивої, що походить із серця, а не зовнішньої, що лиш обмежує ся на захованю форм. Прикладом повинні просвічувати молодіжкі родичі і рідня, вихователі, учителі і школа, а на остаток уся суспільність.

Длятого треба кожде згіршенє в тім напрямі питнувати і ганити, а ліхі обичаї та привички усувати.

До образования релігійних чувств причиняє ся наука релігії, відповідно уділювана, дїтий приривчавати би, щоби виконували з поважним настроєм і чувством релігійні практики, щоби завсїгди молили ся всім серцем, всею душею, всею мислею, учащали на богослуженя, читали відповідні книжки а в науці вихисновувати би релігійні моменти. Найпагубнійший вплив мають приміри легковаженя словами або ділами релігії пнших віроісповідань або инновіріцїв.

8. Педагогічні сказівки про афекти.

Цілковите усуненє афектів із вихованя не було би добре, бо афекти спонукують до благородних діл і до пожертвованя, але обовязком вихователів є гамувати мимохітні вибухи афектів у молодіж, а знов уникати таких средств, що викликають насильні афекти, що впливають пагубно на ум і на фізичний організм. В панованю над самим собою, над горячкостістю, гнівливостістю і иньшими афектами повинні самі родичі і учителі бути молодіжні приміром, а до того образованием розуму, волі і благородних чувств приспосовлювати еї до панованя над собою і над насильними поривами. Примір родичів і вихователів тут дуже важний. Їх палкість і дразливість уділяє ся мимохіть дїтем. Родичі і вихователі повинні так в radoхax як і терпіннях заховувати супокій і показувати силу духа.

Д) Явища жадо́б.

1) Про жадо́би взагалі.

Понятє жадо́би. Явища душі, звернені з нутра нашого на двір і побуджуючі нас до діл, звано жадо́бами, пожаданими або хітю. Жадо́би викликають у нас виображіння спільно із чувствами. Так пр. хлопець, що бачить доспіле яблуко на дереві, пригадує собі виображінє о добрім смаку (чувство задоволеня) доспілих яблук, що колись їх їв. Рівночасно відновляє ся в его умі виображінє недостаці того-ж яблук та немиле чувство сего браку. Се немиле почутє недостаці випирає на часинку із свідомості хлопця иньші виображіння і почуття, та витворює запору в его психічнім житю — поветас в нїм бажанє усунути ту запору, жадо́ба яблук, бо з'ївши его, усуне се немиле чувство. Ся жадо́ба спонукує его до діла, він зривас або стрясас яблуко, заспокоює свою жадо́бу і усуває таким чином запору в своїм психічнім житю. Хвиливе був ум хлопця занятий виключно виображінєм того яблук. Се виображінє усунуло всяку иньшу свідомість, кермувало его думанєм, спонукало его роздумувати, яким способом має осягнути ціль свої жадо́би, се-то яблуко, чи-то зриваючи его, чи-то стрясавши его з дерева, чи-то вкнпци збиваючи каменем і т. п. Вибравши дорогу найлекшу, що провадить до мети, приходить хлопець в посідає того-то яблук і заспокоює свою жадо́бу. Се за-

спокоєнє викликує в нїм чувство задоволеня; незаспокоєнє викликало-б чувство незадоволеня. Отже жадо́бу можна би ще инакше означити стремлінням одного виображіння до виключного кермованя чинностями душі.

Всяка жадо́ба має своє жерело в якійсь змисловій або умовій потребі. В міру розвитку тіла і ума ростуть і потреби, а таким робом і число бажань. Коли-ж у виображіннях є жерело жадо́б, то з розвитком обсягу гадок змагає ся і обсяг жадо́б. Жадо́би украшають собі, подібно як оживанє, за помічю фантазії предмет, який бажать осягнути, длятого то й часто наступає розчарованє. Так пр. хто мешкає в містї, бажас собі жити на селї, а мешканець села анов міського житя — а звичайно оба розчаровують ся.

Чим більше свідомість стоїть під впливом змисловости, тим частійше ум підлягає жадо́бам. Дитина бажас все, що бачить, — так само й неосвічена людина відзначає ся незадоволеністю забаганками, натомість образований чоловік уміє запанувати над своїми жадо́бами.

Поділ жадо́б. Після того, чи поводом жадо́б є виображіння змислові чи також думанє (висші виображіння — понятя і ідеї, як духові твори розсудку і розуму), ділимо жадо́би на низші, змислові та висші, інтелектуальні.

До змислових жадо́б належать проминаючі жадо́би змислові і тривкі: нахил, склонність і нагіл. До інтелектуальних жадо́б належать розсудкові і розумові жадо́би або воля.

2. Про змислові жадо́би.

Кожде змислове виображінє, що викликає змислове задоволенє, спричиняє змислову жадо́бу. Змислові жадо́би повстають від приятних предметів, що побуджують, світять і находять ся в руху. Приміром: приятний смак яблук викликає у ученика в школі жадо́бу, щоби его з'їсти, замість щоби мав звертати увагу на науку. Звуки війскової музики, що переходить улицю, відвертають увагу учеників в класі. Діти бавлять ся радо світлом, до забав получених з рухами, мають особлившу охоту.

Змислова жадо́ба є проте перемінною бажанєм, що то его викликало виображінє змислове. Коли предмет пожаданий осягнуто, устає жадо́ба. Дитя кидає небавом забавку, зміняє що хвиля товариську гру і т. д.

Є також жадо́би умові, що мають своє жерело в душевних потребах; так пр. ученик, жадний науки, бажас розширити область своїх відомостей; учений віддає ся залюбки научним дослідам, артист плекає свою штуку (музику, малйрство і пр.).

3. Про наклін.

Крім проминаючих жадо́б змислових є й тривкі, що повертають від часу до часу се-б то періодично по кождім заспокоєнню. Ті жадо́би мають своє жерело в людській природі. Такі тривкі жадо́би, що походять з людської натури, а періодично вертають, звано наклінами.

Наклін є або змисловий або душевний після того, чи він походить із фізичної чи умової питоменности людської натури:

а) Наклони змислові:

1. Наклін до їди,
2. „ до руху,
3. „ до удержаня житя.

б) Наклони душевні:

1. Наклін до знаня,
2. „ до занятя,
3. „ до вільности.

Наклін до їди. Причина наклону до їди лежить в неприятім почутю голоду і жажди (спраги). Цілю того наклону є удержанє і розвиток тіла. Тому наклону відповідає в області духового житя наклін до знаня, котрого причина лежить в питоменности безупинного розвитку виображінь і думаня. Сей наклін заставляє нас, розширювати обєм наших відомостей і образувати наше душевне житє. Первісною формою наклону до знаня є цікавість в своїх висших формах наклін естетичний, моральний і релігійний, що заставляє виобразувати ся в напрямі естетичнім, моральнім і релігійнім.

Наклін до руху лежить в побудливості нервів і мязів. Чим більше сили, нагромаджені в нервах і мязах, тим більший наклін. Формою, в якій обавляє ся отє сила, є рух. Наклін сей є найсильнішим в дитинстві, в котрій то добі житя фізичне житє є найсильнішим живчиком. Сему наклону відповідає в умовім житю наклін до занятя, бо і духові сили змагають до того, щоби виявляти ся. Первісною формою сего наклону є наклін до наслідования і наклін до забави, що за помічю уяви перетворює самадільно набуті виображіння. Висшою формою творчости уяви є наклін до штуки.

(Далше буде).

Найтаньші

друки для шкіл народних

можна получить лиш в

друкарні „Рускої Ради“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2.

Classen-Buch	аркуш 4 кр.
Wochen-Buch	„ 4 „
Auszug aus der Schulbesuchs Tabele	„ 3 „
Lehrerkataster	„ 1 1/2 „
Schulkataster	„ 2 „
Jahresausweis,	„ 1 1/2 „
Inspectionsbericht (два аркуші)	„ 4 „
Schulversäumnisausweis	„ 2 „
Quartal-Ausweis	„ 2 „
Свідчення відхідні нїм. і рускі	„ 1 „
Gestionsprotokoll	„ 3 „
Квіти нїмецькі і рускі	„ 2 „
Свідчення увільнення нїмецькі і рускі	„ 2 „
„ фреквентацийні рускі і нїмецькі	„ 2 „
Schulmatrik	„ 2 „
Inventar	„ 2 „
Katalog der Schüler Bibliothek	„ 2 „
Competenten-Tabelle	„ 2 „
Qualifications-Tabelle	„ 2 „
Aufforderung zum Schulbesuche	„ 2 „
Завізане	„ 2 „
Повідомлення шкільні рускі і нїмецькі	„ 2 „
Armut-Zeugnis	„ 2 „

Котвиця.

Linim. Capsici comp.

з антики Ріхтера в Празі,

загально признаний знаменитий усмирюючий лїк на втиранє: по ціні 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всіх антиках. Просимо жадати сей

Загально улюблений лїк

все лише в оригінальних флашках з нашим охоронним знаком „котвиця“ з антики Ріхтера і для осторожности приймати лише флашки з тим охоронним знаком яко правдиві.

Антика Ріхтера

під золотим львом у Празі.

Т. Файлес

усувач нагнїток

Чернівці, Руска ч. 8.

Друкарня „Рускої Ради“

в Чернівцях, улица Петровича ч. 2.

має на складі отсі виданя:

Bestrebungen der Rumänen др. Смаль-Стоцкого	1.50 кр.
Буковинська-Русь др. Смаль-Стоцкого	1.20 „
Твори Юрія Федьковича	1.— „
Бесїди про часи козацькі	75 „
Листи з пекла Осипа Шпигла	20 „
Людина Ольги Кобилянської	40 „
Природа	20 „
Покора	70 „
Чума горілчана Омеляна Поповича.	20 „
25 повісток	10 „
Хлопці-садівники	20 „
Цїсар Франц-Йосиф І. Омеляна Поповича	10 „
З села Богдана Ленкого	20 „
Гадки про потреби Українців	15 „
Сина книжочка Василя Стефаника	70 „
Громада др. Смаль-Стоцкого	10 „
Пропасть Івана Бажаньского	10 „
Домашний писар др. Теодота Галїпа	80 „
Верховинські згадки Євотія Пігуляка	50 „
Студії богословскі о. Євстафія Будильця	3.— „
Образки з природи Івана Синюка І. і П. том по	5 „
Приказки книжочка для веселих людей Івана Данилевича	8 „

На поштову пересилку треба долучити 5 кр.

ДОМАШНИЙ ПИСАРЬ (Письмовник).

Родинні листи. Домові письма.

Урядові поданя. Приватні грамоти.

147 сторін 80. 140 вірців.

Ціна 80 кр. = 1 к. 60 с.

На складі в друкарні

„РУСКОЇ РАДИ“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2.

На поштову пересилку треба долучити 5 кр.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворено в неділю і свята від 9 до 11 години раано.

Весняні річи найновїйші вже прийшли

в гандлю Б. БАЛЬТІНЕСТРА молод. Чернівці, ул. Головна ч. 3.

Капелюхи для панів і хлопців фїлцові; чорні і з найрозмаїтших модних красок; з найславнїйших ц. к. фабрик І. Генрика Іта у Відни, Осипа Піхлер і сини у Грацу як також з фабрик Борзалїно, Гіузеппе, Фрательо в Александриї.
Мужески капелюхи від 3.— к. до 12.— к.
Хлопців „ 1.— „ „ 3.— „

Краватки вилучно найновїйші дєсєві в найбільшїм виборї.

Рукавички французского фабрикату (Glacé) швецки і до праня усе під гвавандією; дальше також Ерсі-Фльор і шовкові рукавиці.

Бронзові і всїлякі річи зі старого срібла як: найновїйшого заграничного фабрикату годинників канделябрів, карабок, гарнїтури до писаня і курєня, всїлякі фігури і т. п.

Товари обувяні, лиш добрі фабрикати для панів, дам, дівчат і дїтий. Головний склад французкої фабрики обуви А. Сарека і Howlett & White, в Англії найліпшої сорти:

Мужески черевики від 8.— к. до 20.— к.
Дамески „ 7.— „ „ 24.— „
Для дівчат і дїтий „ 2.50 „ „ 8.— „
Домашні черевики в найліпшїм гатунку і найбільшїм виборї.

Кальовші найбільшїй склад з найбільшої петербурскої фабрики.

Парасолї від дощу і сонця в найліпшїм гатунку і найбільшїм виборї.

Мужески сорочки під гваранцією, нічні і денні, ковніри, маншети, хустки до носа, мужески шкарпїти, дамески і для дїтий панчохи в найбільшїм розмірі.

Гарнїтури до писаня, стоячі зпгарки, рами до фотографїй і т. п.

Принагідне купно: бурштинові цїгарницї від 1.25 зр. до 10 зр. разом з футералком.

Склад ц. к. привїлейної фабрики товарів з альпа-

ки і хїньского срібла В. Бахмана і Сп. у Відни.

Виходить в Чернівцях
що середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
застереження. — Рекламні неопечатані
вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буквину“

на цілий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10	—
на чверть року	5	—
на місяць	1	70

Поодинокі числа коштують 16 сот.

Передплата і належність за інсертати
платні в Чернівцях.

Збори кіцманецької філії тов. „Руска Школа“

відбули ся дня 13. лютого 1901
в кіцманецькій школі мужеській.

О 11. годині передполуднем голова товариства п. Іларій Стратичук, ц. к. інспектор шкільний, отворяючи збори, повитав зібраних 42 членів і зазначив, що сего року має відбутися краєва учительська конференція, а члени товариства мають особливий обов'язок надати поради, які жадані мають ставити в тій конференції.

Писар тов. В. Івасюк відчитав протокол попередніх зборів, котрий зістав до відомости прийнятий.

Потім ухвалив голова п. Гордийчуков слово до відчиту „Про сьпів в народній школі“.

По відчитанню говорив сьпіс п. Жибачинський до сего предмету.

Голова заявляє, що в народній школі нема на стілько часу, щоб школярі могли навчитись сьпівати з нот, але ноти повинні розуміти. Таблиця, що служить для інших предметів може мати ліній і для нот, не конче треба окремої таблиці.

Дальше слідував відчит пана Волод. Григоровича про ведення метрики шкільної. В дебаті над сьм предметом забирали слово пп.: Спинул, Івасюк, Гарасимович, прелегент і голова, котрі жадають, щоб може управитель школи провадив книги службові (урядові) в рускій мові, а лиш до ц. к. рад шкільних писати би по німецьки. П. Павнел жадає друкарств в рускій мові.

Скарбник тов. п. Павнел просить членів о точне вичислення

членських вкладок. Платити найліпше самому касиєреви а не голові, котрий через то має видатки на листоносу.

При точці вільні внесення ставляє п. Івасюк внесення, щоб віднести ся до рад шкільних як так же до центр. виділу, щоб для утримання ліпшої дисципліни в школі, котра впливає важко на успіх науковий, установлено на кошті краєвий в повітовім містечку одну поправну клясу, де би можна посилати діттей, котрі не дають ся на правити теперішніми средствами дисципліни, на короткий час до поправки.

За сьм внесенням промовляли пп.: Тевтул, Жибачинський, В. Григорович, Рахмистрюк і голова, по чім зістало воно одностайно прийняте.

П. Рахмистрюк вносить, аби кождий член дістав статут товариства. (Прийнято).

Внесення п. Лупуленка доповнене пп. Кукелкою і Сиротюком звучить: конечно просити шкільних властей так же в дорозі центрального виділу, щоб постарали ся о те, аби при будові або перебудованню шкільних домів ставлено для управителів шкіл крім побічних потрібних будинків і керниць на подвір'ю шкільній, також пивницю і спіжарню і помешкання із трох (бо устава каже найменше двох) комнат і кухні. Дві комнати мають бути що найменше по 5 метрів довгі і по 5 метрів і 5 дм. широкі а 3 метри високі, третя комната могла би бути і менша. Кухня повинна бути 5 метрів довга а 4 м. широка. Менший розмір аби не був дозволений.

За сьм внесенням заявили ся і

промовляли п. п. Павнел, Орза, М. Григорович, Івасюк і голова. Почім внесення прийнято. Тевтул вносить, щоб до виконання сьї справи скріплити виділ з членами а то пп. Спинулом, Лупуленком і Циганюком (прийнято).

П. Кукелка вносить, щоб сьї справу будівляну препоручити також делегатам краєвої конференції. (прийнято).

Внесення п. Жибачинського жадає щоб так же і учителям побудовано помешкання, або щоб їм виплачувано кватирове. В. Григорович вносить просити краєву раду шк., аби отворені класи були в короткім часі так же і системизовані. (прийнято).

П. Кукелка ставляє внесення, щоб через центральний виділ упоминати ся, аби категорію підучителів знесено. (прийнято).

П. Лупуленко вносить, щоб упоминати ся, аби в раді краєвій шкільній засідали так же і народні учителі. (прийнято).

П. Гарасимович вносить, щоб філія сьвяткувала пам'ять Тараса Шевченка. (прийнято).

П. Терлецький ставить внесення віднести ся до шкільних рад, щоб бібліотеки для школярів зістали побільшені.

По сьм голова замикаючи збори о 2 годині по полудні вніс на честь Єго Величества Цесаря трикратне „Многая літа“, котре присутні грірко повторили.

П. Жибачинський дякує красивими словами голові за провід зборами і жадає ему „Многая літа“.

Віктор Івасюк, писар.

Ще раз в справі Кос contra Барвінський.

(Письмо з Камениччини).

Хвальна Редакція!

Прошу уклінно о поміщенє сего письма:

Заходи буквинської громади вплинути через Вп. п. Пігуляка на наших послів, щоб утворили оден руский клуб, хотий неудачні яко щиро патріотичні і не маловажні зі взглядів політичних — заслугують на повне признанє кождого, що бажає, щоб наша народня робота могла знов без перепон наперед поступати. У нас бо кілька послідних літ змарнувало ся на політичні геци радикальні та на побиванє політики п. Барвінського — а сї подвиги політичні принесли нам в результаті з'огидженє національного українського прапора а недалека будучність може нам принести ще иньші шкоди. Мова Вп. п. Коса в Раді державній а відтак его письмо до Хв. Редакції — се відгомон рускої політики в Галичині. Дятого належить ся щиро подяка п. Пігулякови, що помимом заходів наших опозиційних послів до відокремлення п. Барвінського підтримав его через приступленє до „Руско-народного Клубу“. Рівнож належить ся щиро подяка Сьвітлій буюв. Громаді, що в сьвоїй цінній часописи висказала прилюдно сьвій суд про п. Барвінського. Справедливо підносите, що „не конче годити ся з его поглядами, з его судом, — але треба їх доконечно брати поважно, серіозно“. Чейже чоловік, що тільки літ трудить ся

Ф. КОРОЛЕВСЬКИЙ.

Огляд історії російської літератури.

(Далі.)

Час панованя Катерини II. вважає ся „золотим віком російської літератури“. Псевдокласичний напрям все ще не переводив ся. Під впливом французької літератури дістала література російська новий характер та педагогічну тенденцію. Сама Катерина писала педагогічні письма, книжки для діттей, сатиричні комедії та часописні статті проти лихого вихованя діттей та малпова у вьсім Французів. Сатиричні твори дійшли до великого значіння: органами царіці були видавані на англійську моду сатиричні часописи, котрих повний розцвіт припадає на 1769—1774 р. Важніші тогочасні продукції сьуть: „Веская Веснина“, „Маларь“ і „Трутть“ (die Drohne).

В ліриці брала верх ода. Найбільший поет тої доби Г. Дєрвашин (1743 до 1816) зладив для оди зовсім нову, сатирою закрашену мову. В драмі держав ся псевдокласицизм до сьмдесятих років. Видне становище займає Я. Княжич (1742—1791). Крім оригінальних творів появлялись ся часто й переклади. В сьмдесятих й вісьмдесятих роках переведено майже всі твори французьких класиків. Також й трагедія а не менше й комедія оказувала поважну,

наукаючи тенденцію. Найзнаменитший сатирик тогочасу Д. Визін (1744—1792) глузував собі в сьвоїй класичній комедії „Бригадир“ (1764) та „Молодий шляхтич“, з некультури нисшого російського дворянства та франкофільства молодих російських панчиків, що їх висилано за границю. Тут виступають побіч реалістично-комічних осіб й типові ідеалісти, що голосять сьвітоти загальну мораль.

Яко взорець епічної поезії служить нам М. Харасков (1733—1807).

Однак з кінцем XVIII. в. стає застигати ентузіазм до псевдокласичного епосу, а на то мість починають ся трагедії (в укр. літ. Котляревський „Енеїда“), народні та комічні епоси. Загальною знаною була в тої час „Душенька“ І. Богдановича (1743—1803) — вдачна перерізка Ляфонтена „Psyché et Cupidon“. Романтична література творила особну галузь. Дуже улюбленими стали тоді романи в роді Фінельонна „Télémaque“, котрого сильно наслідував Харасков („Нума“, „Полідор“ і иньші). Не гордили тоді й романтичними описами природи, що більше або менше були закрашені моральною тенденцією. З оригінальних писателів заслугоє на увагу Т. Емін (1735—1770). Байочна література, заступлена до тепер творами Сумарокова, дістала тепер від І. Хемницера (1745—84) льопальну закрутку. Гуманістичні стремління уряду стали наслідувати й приватні кружки. Тоді повстали приватні друкарні й товариства, що покладали собі за задачу, видавати й

ширити наукаючи брошури серед темного народа. Тоді завязало ся в Москві „Товариство приятелів“, котрого душею був філіантрон Н. Новиков (1744—1816), що сьвоїми брошурами та просьвітними стремліннями старало ся заціпити серед народу яку-так цівілізацію. Одною з його цілей було поборювати французький матеріалізм, проти котрого виступили були деякі бєсїдники й сатиричні журнали. Сама французька революція спричинила ся не мало до сильної реакції та переслїдованя всего того, що передше попправ уряд. Філіантроніє товариства порозв'язувано, Новикова увязнено, а А. Радищєва (1749—1802) за його „Подорож з Петербурга до Москви“ заслано на Сибір.

В сьмдесятих роках появил ся в російській літературі дуже ніжний, сентиментальний смак. Місце псевдокласичної трагедії та героїчного роману заняв роман горожанський. Французький вплив уступає тепер англійському та німецькому. Тепер пробудило ся велике заінтересованє національним житєм та поганським сьвітоглядом. Збирано повсюди історичні памятки мови й літератури, давніші, прихильно народом прийняті книжки вдруже передруковувано. Предметом поезії в тих часах стали сцени з народного життя: пр. народними сьпівками і танцями переплітана народна опера Авдєєєва п. з. „Мельник“. Представителем сього ніжного, сентиментального духа поезії був Н. Карамзин (1766—1826), котрого „Листи російського подорожного“ і новеля „Убога

Ліза“ стали взірцями новому напрямови. Російські учені за часів Катерини, се мужі виобразувані переважно за границею.

В 1783 році основано російську Академію, щоб очистити і збогатити російську мову, а президентом тої Академії була високоучена княгиня Катерина Дашков (1743—1810). Тоді появились цінні історичні твори, як М. Щєрботова: „Російська історія від найдавніших часів“ і його „Історія Петра Великого і його противника І. Бєльшїна“, а також злобно проти реформ написані „Замітки до історії Росії Щєрботова“; дальше численні памятники княгині Дашков, Храповицького, Дєржавина і инь. В обовязу лексикальної галузи наук замітним є „Словар російського язика“ видане Академією, „Історично-літературний лексикон“ Новикова, та анонімний „Драматичний лексикон“. Яко естетичні критики виступають М. Муравєв (1757 до 1807), та молодший Карамзин.

В перших початках панованя Александра I. появляє ся в російській літературі борба вмираючого псевдокласицизму проти нового сентиментального, відтак романтичного напрямку. Перша половина XIX. в. підпадає під вплив Карамзина. Найбільшою його заслугою було укованє звичайної літературної мови та введєнє в літературу природного смаку. Вгоє пам'ятки „Історія російської держави“ мала вплив на довгі літа на історичну російську літературу та на стиль тодішньої прози. Чим був Карамзин на полі прозовім, тим був І. Дими-

безкористно і щиро для національної рускої справи — повинен за-служити собі хоч дрібку пощади в опозиційній народовській пресі, а его політика, що так принесла нам не оден здобуток, — повинна хоч на стільки бути толерована, щоби насупроти его кандидатури народовці не висували других кандидатів, і то кандидатів без кваліфікації — та не позволяли аналь-фабетам політичним безчестити чоловіка такої міри поміж темним народом. Но позаяк в згадці про вибори з року 1900 сказано, що „Барв. вийшов на власну руку, за ним не стояла ніяка громада тямущих, свідомих Русинів“ — а се не конче вірно, тож хочу дещо сказати про згадані вибори, тим більше, що проживаючи в окрузі виборчим Броди-Камінка (правда, що лише на пограниччю) був я при-неволений брати в них, на скільки се при даних обставинах було можливо, участь.

Коли наша політика звела ся на поєдинок поміж двома велими заслуженими провідниками народовськими — а відтак зійшла на без-пощадне побивання п. Барвіньського через виключення его з різних то-варств і ширене страшних вістей про „Новий курс в рускій політи-ці“ — вибори в р. 1897 показали, що се не довело до цілі, бо п. Бар-віньський в своїм окрузі виборчим помімо сего так має за собою громадку „свідомих тямущих Ру-синів“, що его явно боронили. Вправді вже тоді до кацапів, ко-тра з п. Барвіньським завжди во-рогувала, прилучив ся був провід-ник народовців Камінецьчини і за покликом львівського руского комі-тету виборчого підняв іншого кандидата також замісцевого. Однак, як сказано, були іще так в Камі-неччині як Врідичині люди, що по-мімо сего підтримали кандидатуру п. Барвіньського своїм впливом на нарід та своїми голосами в часі виборів. Потреба отже була для побиття п. Барвіньського еше силь-

нійшій політичної організації в окрузі виборчим, котрої цілю мало бути або приєднане сих людей для спільного побивання п. Барвіньського або позбавлені їх всякого впливу на нарід (представити їх разом з п. Барвіньським запроданцями, по-плечниками панів та старостів.) До сеї роботи надала ся дещо Камі-неччина, позаяк тут пайшли ся так межі кацапами як і народовцями люди рухливіші і спосібніші до сего — а провід обняв о. Сидір Зельський, теперішній контраканди-дат п. Барвіньського. Увільнений в процесі з місцевим віттом, котрий мав закреску політичну і зв'яз з правоборами з р. 1897 — придбав він собі славу борця народного, патент на провідника і організато-ра повіту — а врешті виступив яко кандидат на посла. За его за-ходами засновало ся консолідаційне товариство політичне: „Селянська Рада“ в Камінці, котре урядило кільканадцять віч — що мали на цілі плюгавити п. Барвіньського і вівзвати тогож аби зложив мандат посольський. (Рефератів крім від-читування статі з перемиского „Пра-пора“ „о уморальненню суспільності“ ніяких не було). На сих вічах, як також при інших нагодах пр. пе-ремінках кількох читань „Просві-ти“ на читальні ім. Качковського, а найбільше в часі кандидатських по-їздок о. Зельського по окрузі вибор-чим та агітаційних поїздок его по-мічників (при сій нагоді розкльду-вано поміж нарід клеветливе „Отвер-те письмо до п. Барвіньського“ — вмовлено в нарід, що п. Барвінь-ський не є руским послом а пань-ським, що він не тягне за хлопцями — а за обшарами двірками — словом він ворог народа. Ся агіта-ція була велими skutочна, тим біль-ше, що і розслані даром перед виборами примірники: „Свободи“ і „Русского Слова“ — Барвінь-ського і барвіньчуків в сей сам спо-сіб огидили. Помімо того найшла ся в окрузі виборчим громадка сви-домих Русинів, народовців, що уря-

дила для 11 жовтня в Бродях до-вірочний збір, на котрий п. Бар-віньського запросила. На зборах бу-ло 10 свідомців — а що най-менше других тільки не могли за-для далекої дороги на збори при-бути. По обговоренню різних справ — збір узнав себе комітетом і по-ручив п. Барвіньському кандидува-ти. Пан Барвіньський зобов'язав ся в шести місцевостях виборчого округу зложити посольське справо-здане. Сих справоздань було лише чотири, по сій причині, що на спра-везданню в Радехові один свідом-ник-опозиційник прилюдно назвав свідомців стоячих за кандидува-рою п. Барвіньського „хрунцями“ — отже сї хочаби охорони-ти себе і п. Барвіньського від таких зв'язів — від-радили ему уряджувати дальші справозданя. — Замість устних справоздань розі-слав п. Барвіньський виборцям пись-менне справоздане а рівночасно тіснійшій комітет руский Брідко-камінський, (в склад котрого вхо-дило шість свідомців і кіль-кадесят свідомих селян) видав ві-дозву поручаючи кандидатуру п. Барвіньського (Гл.: „Руслан“ торі-чний ч. 266).

Сим простую висказ, що „за п. Барв. не стояла ніяка громада свідомих тямущих Русинів — бож підписані на виборчий відозві на підставі своєї кількадесят або кількохнацятлітньої праці щирої по-між народом та на підставі праці і приналежності до різних руских товариств — мали також право своє слово сказати.

Позістаю з правдивим поважа-нем
Віктор Єзерський,
парох Гуминок.

Примітка редакції. До сего письма не маємо нічого ново-го додати, а обетаємо при тім, що вже сказали в сїм ділі.

НОВИНКИ.

Чернівці, 4. марца 1901.

З ради державної. Від п. Барвінь-ського дістали ми отсе письмо, що через недогляд доси не випечатано: „На пи-сьмо д-ра Коса поміщене в 16 ч. Буко-вини уважаю злишнім додати щонебудь до того, що я висказав вчора на сесії ради державної (протокол пересилаю Вам окремо під опаскою). Але що до одного твердження іменню пана Коса я старав ся навізати зносини з д-ром Косом, заявляю прилюдно і рішучо, що я таких зносин з д-ром Ко-сом ані не навізував ані не думаю на-візувати“.

Відень, 21. лютого 1901.

О. Барвіньський.

Пригадуємо, що в сїю неділю, дня 10. н. ст. марта, о 2 годині пополудні головні збори тов. „Народний Дім“, а о 8 годині вечером концерт в 40 ропови-ни смерти Тараса Шевченка з комерсом. Карти продають ся що вечера в читаль-ни „Народного Дому“, а що їх мало, то треба спішити ся із закупом, щоби відтак не було нарізань. З провінції можна купувати картими переказом поч-товим а відбере ся їх вечером при касі.

Курс садівництва для учителів. від-буде ся і с. р. в Чернівцях в двох тер-мінах, а то від 1. до 6. цвітня і від 19. до 28. серпня. Учасники дістануть 5 корон денно отже 80 корон за весь курс на удержанні а 20 корон за кож-ду з обох подорожних до Чернівців і назад. Учасників буде 12, крім того може ще кілька на власний кошт взяти участь в курсі. До участі будуть допущені учителі, що не мають с. р. військових вирав, а особаю ті, що визначили ся в планую шкільних огородах і то лише із слідувачих околиць: з цілого повіту черновецького, кицманського і сучавського, з полудневої і східної часті серецького, із ставнівського, із міста Радівців і око-лиць та з кількох громад Вишинці. де садівництво удає ся. Хто би хотів вз-яти участь в сїм курсі, най зголо-сит ся до повітової ради шкільної писемно без штемпля сєй час, скоро надійде завізване до зараду школи.

Товариство для хову дробу в Чер-нівцях запрошує отсим усіх членів і прихильників товариства на перші за-гальні збори, що відбудуть ся дня 6. марца, о 8-ій год. вечером у підпільній пиварні Хірера, ринок.

трів (1760—1837) на полі поезії. Май-же всі знайтіші писателі за Александра П. більше або менше наслідують Ка-рамзіна і Димитрієва. Вєсь антисенти-ментальний, консервативний напрям згур-тував ся коло певного заступника ста-роросійських ідей, президента російської Академії, адмірала Шишкова (1754—1840). Та в двадцятих роках вибила послідна година для сентиментального напрямку.

Підчас французьких, наполеонських воєн витворив ся 1806 р. в російській літературі сильне, антифранцузьке сто-ронництво. Тоді появляли ся летючі листки, патріотичні поеми (Державина, Жуковського), комічні та поважні твори (Озерова „Димитрій Донской“), а балло-манію виставлено на глум (Крилова „Граф Росточин“). „Російський посол“ Сергія Глинки і його інші численні письма ідеалізували війну, та величали славу минувшину Росії.

Проби реформи в початках панова-ня Александра І. викликали живе заін-тересоване ся політичним і національ-но-економічним станом серед загалу. Ро-сійська преса переповнена була полі-тичними та національно-економічними етатами. Але сторонники сего лібераль-ного напрямку, переважно офіцери тво-рили переважну меншість. В послідних роках панованя Александра І. ліберальні елементи, незадоволені тиранською упра-вою могутого міністра Аракчеева, стали організуватись в тайні товариства. Пові-се ся поетичний протест від К. Рилєєва (1745—1816).

Яко реакція проти реалізму XVIII в. появил ся містицизм, що розвивав ся передовсім серед вищих верств. Мимо завзятих борб проти балломанії оста-вав дальше давний французький вплив.

В поезії все таки ода пливе живою

струєю (Мерзляков 1778—1830), однак появляють ся тоді й поодинокі поетичні-стики нового напрямку (Димитрієв, Жу-ковський і інші). В романі панує тоді смак до всяких пригод (В. Нарісний 1780—1825). Крім того улюбленими бу-ли східні оповідання А. Бєлицького (1781 до 1809) а також оповідання сентимен-тальної закрески. Драма серед прихиль-них обставин поступає скорим темпом вперед. Крім талановитих поетів висту-пають тоді знамениті актори. Мов гри-би по доцї стали мвєжити ся тоді про-вінційнальні сцени та приватні театри. Рівночасно переводять ся хутірні драма та героїчна трагедія. Найбільше сим-патичним став тоді Коцєбує враз з своєю російською школою. Яко новий рід драми виступає тепер мелодрама. Представителем класичного напрямку був Озеров (1770—1816). Найвиднійшим став тоді на сцені в комедії князь А. Ша-ховський (1777—1847); крім того пере-воджено тоді багато французьких творів.

І. Крилов (1768—1844) підняв ба-йочну літературу до найвищої степені. Сатира була звернена по части проти неприродного стану річий в поезії, (кн. І. М. Долгорукий 1764—1823, кн. П. А. Вяземський 1792—1878) по части проти суспільних та адміністративних шкід (кн. Д. П. Гартшаків 1756—1852).

Зовсім новий зміст прийняла росій-ська література єзєз романтику. Пер-ший впровадив єзєз В. Жуковський (1783 до 1852), а заслуга його полягає на тім, що він мистецькими переводами ангай-ських та німецьких творів познакомив Росію з перлами обох літератур. Його твори мали не малу вартість в російсь-кій поезії: вони подавали взірці на всі роди лірики.

Крім Жуковського суть еше заміт-

ними слідує романтики: К. Батюжков (1787—1855) та І. Козлов (1779—1840). Вкінці сильно пошкодило псевдокласи-цизмови пізнане російської старини, ко-троду посередничив своїми переводами Н. Гнідич (1748—1833) та Жуковський.

В науковій літературі „Істория Рос-сії“ Карамзіна — се найбільший поступ на історичнім та культурнім полі. Вона стала відтак взірцем для розвитку куль-турно-історичної російської літератури на кілька десятків літ пізнійше. Батьком археологічних та археографічних роз-слідів був гр. Н. Румянцев, котрий зби-рав пристраство старинні рукописи і велів їх переписувати. Він видавав зна-мениті пам'ятники та основав у себе бо-гату бібліотеку. На полі славистики по-чав свою діяльність А. Востоков. На полі народної словесности замітним є видане збірника княжих билиц „Старо-російські поезії“.

Нова періода російської літератури починає ся з виступом А. С. Пушкіна. Пушкін виступає саме тоді, коли псев-докласицизм докороче своїх днів. Його перші поезії, се наслідок французь-кої еротики. Відтак на якийсь час під-падає під вплив Байрона та романтиків, відтак Шевєніра. Однак ні одному з них не піддає ся він зовсім. В мистецьким поеті Пушкін досагла російська поезія найвищої степені. Він перший був тим, що не заможив ся в чужих по-етів, лиш писав всі поезії в широро-сійським дусі. Він став отже учителем і прообразом модерної російської літе-ратури. Наслідники і ученики Пушкіна далеко відходили від него пр. Б. Д. Венєвтинов (1805—1827), А. Полєєєв (1810—1838), Н. Язиков (1803—1846), Е. Баратинський (1800—1840), та А. Дельвіг (1798—1831).

Тодішні цензурні обставини, що кожду вольнодумну гадку нищено в єї основі, сиричили ся до повстання і роз-ширення рукописної, апокрифічної літера-тури. До неї належала також знаменита драма „Горе от ума“ (1822-26) А. Гри-боедова (1794-1829) що була Яркою са-тираю супроти товариств вишних мос-ковських верств двадцятих років.

Остра реакція, що почала-сь з вступленем на престол царя Николая (1825) та стаумлюванем вольнодумних стремлінь, викликала незадоволені і про-тест серед загалу, що сильно відбило ся і в літературі; Утворило ся сторон-ництво Байроністів, що наслідувало його ідей. Найбільший російський Байроніст — се найбільший російський поет по Пушкіні Лєрмонтов (1814-1841). Лєрмон-тов помер серед найбільшого свого по-етичного розцвітту: та се, що полишив вистарчає, щоб поставити його в ряд великих поетів. Герой в його головнім творі „Герой нашого часу“ став улюб-леним в романі сорокових та п'ядесятих років. Знаменитою поетичною особою того часу є А. Коцєбує, що впливав ся на доні народа. Він був першим лі-риком, котроду вдало ся надати народ-ній пісні, без зміни єї форми і характе-ру, високо-артистичне викичене. Однак люта смерть забрала його в молодім віці.

(Дальше буде.)

Недільне представлення товариства руских ремісників „Зоря“ „Мужики аристократи“ удалося під вождим зглядом дуже добре. Сала була битком набита тутешньою інтелігенцією і міщанством, що були цікаві приглянути ся новій сцені та послухати гри наших аматорів. І не завели ся в надіїх ні під одним зглядом, ні під другим. Сцена збудована тутешнім різьбарем п. Скварніцким, декорації і заслона кисти п. Івана Діля зі Львова дуже подобали ся нашій публіці тим більше, що на заслоні відіграв ся дорогий кожному буковинському Русинowi народна інституція „Народний Дім“ та зображена просвіта, що поборолла тьму. Само-ж представлення випало, як на перший раз, навіть надієдливо. Всі аматори винесли ся зі своєї задачі як найліпше, лиш трохи Тимотей (п. Созанський) недоводив публіку тому, що підком свій розговор із донькою, що її небачив яких 13 літ, він дуже монотонно та без життя. За се ролі Маруся (п-на Голубович), старої комирниці (п-на Улік) та Катерини (п-на Джурилюк) випали дуже добре. А вже-ж про гру п. Захарка (Степан), п. Козевича (жид), п. Кавжиля (Павло) п. Крушинського (Мартин), Нехая (Осин), нема вже що й говорити. Вже самі імена аматорів давали з гори надію, що представлення мусить удало ся; гра-ж їх виявила, що вони дійсно дуже добрі драматичні сили. Співби випали добре. Анна Джурилюк мусіла навіть на загальне бажане публіки повторити свою пісню два рази. В виду того ми зі свого боку можемо лиш побажати новому товариству „Зоря“ як найліпшого розвитку, драматичному-ж кружкувич клемемо із щирої серця: „Щастя Боже“.

Місце управління школи опорожнене в Кисилівці коло Путилова, де від слідуючого року шкільного буде отворено і друга класа. Подавати належить до вижищкої пов. ради шкільної до кінця с. м.

Драматичний кружок товариства руских ремісників в Чернівцях дає дні 17. с. м. в салі „Народного Дому“, друге аматорське представлення. Сім разом відіграє ся: „Theater kimmt.“ мополь Фішера, Тато на заручинах, комедія в одній акті — Григорія Григорієвича і „Сатана у екрані“, народний образець зі співками в одній акті. Як бачимо, одже наші ремісники добре взяли ся до роботи, тож гадаємо що й на сей раз руска публіка численно збере ся на представлення і дасть тим доказ, що їй на серці лежить добро нового товариства.

Збори серецької філії „Рускої Школи“ відбули ся сей неділі в Гайбоці при численній участі. Розправи були дуже оживлені, настрій, який панував, наже надіяти ся живого дальшого руху. Обширніше справоздане подамо небагом.

В справі п. Крушинського проти п. Романа Сембратовича з нагоди острої статі сего останнього в „Експресті“ дістали ми отсе письмо: Високоповажана Редакціє! В 27-ім ч. „Галичанина“ з дня 4. лютого минушого року було поміщене „Письмо зь Вѣдня“. Поэзак я есмь автором сего письма а моею цілею ніколи не було, кидати підозріння на моїх політичних противників, то укліно прошу Вас, помістити в найблизшій числі ціяної Вашої часописи слідууючу заяву без всяких змін. Закида, які я зділав я Романови Сембратовичеві в згаданім „Письмѣ зь Вѣдня“, основували ся на невірних інформаціях, доставлених мені — як о тім сам п. Сембратович переконав ся — чоловіком, у котрого я не міг підозрівати злої волі, і на моїх власних неоправданих дедукціях. Переконавши ся, що дані доставлені мені моїм інформатором були у всіх деталях неправдиві, а хоч політичний противник п. Сембратовича, з власної ініціативи заявляю, що він навіть з матеріальним ущербом для своєї личности займає в журналістичній становіще вповні незалежне, відповідно до своїх переконань трудить ся, після своїх поглядів з найлучшими намірами і совістю, а після моєї личной гадки також з користію для нашого загально-народного діла. Укліно прошу Вас прийняти запевнення мого глибокого поважання. Осин О. Крушинський. Відень 1-го марта 1901.

Від одного прихильника просвіти дістаємо а яке письмо: Ненадївно загостив я до мойого сусіда учителя в Ширівцях і доперва на місці довідав ся, що тої днини має відбутися вітторене читальні. Нераз уже мав я щасте бути свідком поступу нашого народу, але такого милого вражіння, якого я зазнав тоді, не часто доводилося мені зазнавати. Звичайно отворене читальні є полудене зі всілякими неприємностями, із партійними боротьбами, або якимись нїшніми річами, що дуже але відбивають ся на розвитку просвіти серед нашого народу. В Ширівцях горішчим не було ні одного, ні другого, ні третього. Отворене читальні відбуло ся при численній спів участі селян і інтелігенції, між якою як найдіяльнійший громадянин визначав ся старенький парох із Ширівців О. Грибовський. Він як правдивий пастир своєї громади одушевляючою промовою отворив перші загальні збори. Із самого заінтересоване сею справою пізнати можна було, як велику вагу привізує до сего, сей правдивий пастир, що є запорукою успішного розвитку читальні а за що належить ся ему сердечна подяка.

Публічні виклади в Галичині. Від кількох років існують у Львові два товариства, що мають на меті ширити просвіту поміж найнижшими верствами. Їх се „Людський університет ім. Мікевича“ і „Загальний університет“. Оба товариства основані Поляками і призначені зразу на міста. Коли однак людський університет почав переносити свою діяльність і на села, зльвівські Русини (що правда, дуже амбітний народ!) естимали ся, що по селах між руським населенням їм властиво треба би ширити просвіту в рідній мові приступній для простолюдини, а з деякими річами, як н. пр. історією, то лише вони повинні б познайомлювати селян. Ось і наразі позвали думку заснувати „Український людський університет“. Подано до міністерства статуту і — поки що жде ся на їх затвердження. Що правда, добре воно й так! А поки що поодинокі люди зачали вже роботу, правда, не по селах і не для просвіти мужиків, — роботу на разі, здавало-б ся, не обхоплену в постійні форми. Імена однак презентів, місце, в яким вони читають і самі відчити, дають запоруку, що праця ся заповідає ся на ширші розміри. Дня 15. січня с. р. читав проф. львівського університету М. Грушевський у Перемишлі про українську ідею в XIX. в.: „На порозі століття“. Статя ся була надрукована в II. кв. дїт-науки Вістника 1901). Дня 5. марта читає др. Іван Франко також у Перемишлі про „Молоду Україну“ (наймолодшу генерацію українських письменників). Сподіємо ся, що й ся статя появили ся небагом друком і буде приступна ширшій громадї.

Заговор на російського міністра просвіти. Про Карповича, автора заговору на міністра просвіти Боголенова, пишуть дїєвники, що він переживав останніми часами в Швайцарії і вїсе із відтам подане до міністра, аби йому позволено здавати лікарські іспити в Петербурзі або Москві. Коли просвіти його відмовлено, він явив ся лично перед міністром і повторив йому свою просьбу устно. А коли Боголенов відмовив рішучо, Карпович стрілив до него і ранив його тяжко. Стан здоровля Боголенова не є ще на разі дуже страшний.

Електричну желізницю мають запровадити небагом між Берліном і Гамбургом, а коли-б показала ся потреба, то й між Берліном і Віднем. Дорогу між Берліном а Гамбургом (300 кілометрів) можна буде переїхати за 5 четвертий години, а між Берліном а Віднем за чотири години.

МАЛІЙ ФЕЙЛЕТОН.

Теофіл Мелень.

Гальний вітер.

Безкрає, величне море розстелило ся темним, поморщенням кілком, простягло ся темною масою води від одного кінця виднокруга до другого. Сині хвилі гомонять тихим, веселим пласкотом і гомін той несе ся на їх ніжних

хребтах і єн — вперед — далеко, — аж виїхави нікне, розливає ся поводи в немірній тайній безконечности. І ціла величава пісня прокочує ся радісно по лагідних хвилях, сьміє ся дзвінким, срібним сьміхом, зитхає втіпно глибоким, шасливим зїтханням, висьміває якісь незнані, таємні чутства, шепче тихесенькі сонні мрії — звуки, що блідую, голубою ниткою вють ся крізь ясну, погідну, безбурну мелодію. І котить ся пісня все далі і далі, — шораз тихше грає, брєнить немов далекій хор білокрилих лїтич-сьпіваків, — кілька послїдних тонів затремтіло звільна, летонько у повітря — і замовкло... Та вже з темної глубини моря виринає нова пісня і уносить ся, летить на вздогін тамтїй, що пропала там у безвістїй долині на краю евиду. Але не встигла її догонити. Хвилі задрожали трівожно, прїстанули налякані і похилили ся під сильним ударом першого подуву гурагану. Якийсь сумний, понурий шум понїс ся понад морем, — то вихор застогнав грізно, гнїзливо — і нові сильніші удари посилали ся густо на просторе зеркало моря. Хвилі потряслись, розколювали ся широкими кругами, підняли ся в гору високими запіненими гребенями — і загудїли глухо, страшно, — якби вїщуни якогось тяжкого горя, якогось грізного нещастя... І розлючений вихор дунув повною силою з даком, проймаючим свистом, зарєвїв громовим, скаженим ревом і вдер ся гострими кілками аж на дно чорної глубини. Розбив, розшарпав білі, запінені хвилі, кинув їх об себе в шалених вирах і розсипав в дрібні крапельки, що забавлявали сїрою хмарою над розбурханим морем... Увертїв ся знова на дно моря, підняв цілі великанські гори води і прокочуючи їх через себе вдарив об острі шпильї твердого, скалистого дна. Цїле море піднімало ся і опадало з гучним доскотом сотиссячких громів, якби хотїло землю здавити, розірвати в дрібні кусні і розкинути на всї сторони безконечної, всесвітньої дача...

Аж ось роздав ся якийсь тихий, придавлений крик росиути, якийсь оклик безрадної трівоги і тихого благання, немов голос молитви — ледви чутно продер ся крізь вируючі бовзани морські і затих пригломщений могутним шумом бурї. Може то нещасні поталаючі люди княчуть ратунку?... Але вже їх голосу не чути. Тільки понад бурливим морем понїс ся хрипливий, зловіщий стогін... То тяжкий відхід втомленого ангела смерти... І все замовкло...

Вона перестала грати і підняла на него темні, задумчиві очі... Він узяв її білу, дрібну руку в свої долоні і почав пристрасно цілувати ті ніжні пальці, з під котрих перед хвилею добував ся цілий гураган тонів, ціла величава, страшна в своїй величї буря розшарпало моря...

— Дякую — прошептав тихим, дрожащим голосом.

Вона не уєувала руки перед його поцілуками, не боронила ся від тих ніжних нестоїць, бо любила його, любила щиро, горячо — тим сьвітлим, невгасаємим чутем, яке може зажевити лише в серці жєнщини, що бажає віддати ся ціла — душою і тілом одному-єдиному мужчині, — віддати ся без пам'яті, без застави, шаслива, що може до него, тільки до него одного належати.

Він бачив се, знав про те добре, — але не находив в собі такого палкого, сильного чуття, не міг її так сердечно полюбити, не міг їй сказати сьміливо, отверто: — Люблю тебе, — будь моею!

І тепер щось заворушило ся в його грудях, якби якийсь внутрішній голос напминав його, щоби не кривдав, не обманював тої дївчини, що так його покохала...

— Так! я зрадник, обманець, — обманець! — подумав, — але ні! підї відси, підї, — я не можу зробити нещасливою тої невинної дївчини! —

Стиснув її руку так сильно, що вона аж кривнула з болю, — встав і скоро виїшов з комнати. Все те діяло ся так нагло, несподівано, що вона не мала навіть часу його задержати, — не розумїла, що з ним стало ся... Вона прїдї нічим його прикро не тронула, не загнївала...

Ішов широкою алеєю, що вела крізь густий парк смерековий. Високі, стрункі дерева вгинали ся, клали ся здовж землі під раптовними, гнетучими поду-

вами гального вітру. Довкруги темно, глухо, — небо заслонене важкими хмарами зависло над землею широким, чорним склепінєм, немов великанська коула сьвятині. Там — крізь малу щїлину в хмарнім небосклонї виїхили місяць блїде лице — і сховав ся назад наляканий сумним зойком вітру, що завив довго, монотонно, здавало ся — з неохотою сповирав волю якоїсь вищої, безпощадної сили... Гнучкі смереки хилили ся немично перед тою немилосердною силою, екшюювали трівожно свої горді, вїгчасті голови, бо чули, що опір їх був би даремний, чули, що мусять покортися їй, мусять гинуть. І в передсмертних судорогах обїмали ся кріпко своїми роздавленими, болючими раменами, пригорбли ся одні до других в щирїх, братерських обїмах, а тоді летїв від них до неба вкритого хмарами сумний зойк смерті, немов несмільний голос протесту...

Він слухав того сумного зойку і його душу мучили, потрясли до глубини ті личні, некучі вогнем почування, що ворухать ся в годину смерті. Дивив ся, як зелені смереки провалиювали ся з голосним трїском на землю, як видались, качали ся в невисказаних муках по острім, твердім камінню...

І здавало ся йому, що бачить, як з поміж поломаних пнів і галузя виїхляє ся поводи блїде, скривлене від страшного болю лице, а великі, широко отворені очі дивлять ся на него, як очі невинно засудженої жертви на її ката... Закривавлене тіло окручує ся довкола поторошених дерев, вєть ся поміж їх сїпєніми трупами, а вітер розриває і шарпає довге, гарне волосє... І чує, як носинїлі уста ледви чутно шепчуть: — проклятий зраднику, обманьчє! — проклятий, — проклятий! — — —

Відвернув голову і стиснув руками живички, що трїнали ся сильно, якби хотїли мозок розлунати...

— Ні! не буду обманцем! Верну ся, — і скажу їй правду. Скажу, що її не люблю, — не люблю! —

Вернув...

Лежала на сосі і оперши голову на руку дивила ся перед себе, — здавало ся потонула в глибокій задумі... Коли увійшов, глянула на него спокійно і усьміхнула ся, якби дожидала його повороту...

Клянув при нїй і довгу хвилю глядїли на себе мовчки... Опер руку на її рамені...

— Не гнївай ся! прости мене. — — — Я тебе...

Не докінчив... почув, як теплі, м'які рамена спїтають ся довкола його шиї... і горячий любовний поцілуй замкнув йому уста...

В Закопанім, 1899.

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

„Slovansk-oro Prehled-y“ виїшов виїсук шестий і містить в собі переклад кількох поезій Ів. Франка в перекладї знаної перекладчиці із української літератури п. Ружени Єсєєвської. Переклад виїшов в цілості гарний. До перекладів поданий удалий портрет нашого найбільше талантоватого із сучасників поэта.

Телеграми „Буковини“.

Палермо, 4. марта. Робітники корабельних варстатів розпочали стрейк, котрий розширив ся на иньших робітників. Зайшли так поважні демонстрації, що інтервенїювало військо. Товпа урядила похід улицями, порозбивала лїхтарні і шибї в склепах а вояків і поліцію обкипєно камінєм. Чотирох вояків легко ранено, а військо, атакуючи, ранило кількох ексцедєнтів.

Марсїлія, 4. марта. Товпа робітників з хоругвами перетягала улицями і старала ся здержати від роботи тих, котрі не прилучились до стрейку. До 200 стрейкуючих напало на вози, що везли ладунки для кораблів, і поперевертали їх. Жандармерія розїгнала ексцедєнтів, а одного з них арештувала.

Найтаньші друки для шкіл народних можна получить лиш в друкаржі „Рускої Ради“ в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2.

Classen-Buch	аркуш 4 кр.
Wochen-Buch	„ 4 „
Auszug aus der Schulbesuchs Tabelle	„ 3 „
Lehrerkataster	„ 1½ „
Schulkataster	„ 2 „
Jahresausweis	„ 1½ „
Inspektionsbericht (два аркуші)	„ 4 „
Schulversäumnisausweis	„ 2 „
Quartal-Ausweis	„ 2 „
Свідчення відхідні нїм. і рускі	„ 1 „
Gestionsprotokoll	„ 3 „
Квіти нїмецькі і рускі	„ 2 „
Свідчення увільнення нїмецькі і рускі	„ 2 „
„ фреквентацийні рускі і нїмецькі	„ 2 „
Schulmatrik	„ 2 „
Inventar	„ 2 „
Katalog der Schüler Bibliothek	„ 2 „
Competenten-Tabelle	„ 2 „
Qualifications-Tabelle	„ 2 „
Aufforderung zum Schulbesuche	„ 2 „
Zavizwane	„ 2 „
Повідомлення шкільні рускі і нїмецькі	„ 2 „
Armuts-Zeugnis	„ 2 „

Котвиця. Linim. Capsici comp.

з антики Ріхтера в празі,
загально признаний знаменитий усми-
рюючий лїк на втиранє: по ціні
40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всіх
аптеках. Просимо жадати сєй

Загально улюблений лїк

все лише в оригінальних флашках з на-
шим охоронним знаком „котвиця“
з антики Ріхтера і для остерожности
приймати лише флашки з тим охо-
ронним знаком яко правдиві.

Аптека Ріхтера
під золотим львом у Празі.

Г. Файлес

уєувач нагїтток

улиця
Руска ч. 8.
Чернівці

Друкарня „Рускої Ради“

в Чернівцях, улица Петровича ч. 2.

має на складі отсі виданя:

Bestrebungen der Rumänen	др. Смаль-Стоцкого	1.50 кр.
Буковинська-Русь	др. Смаль-Стоцкого	1.20 „
Твори Юрія Федьковича		1.— „
Бесїди про часи козацьки		75 „
Листи з пекла Осипа Шпитка		20 „
Людина Ольги Кобилянської		40 „
Природа		20 „
Покора		70 „
Чума горілчана	Омеляна Поповича.	20 „
25 повісток		10 „
Хлопці-садівники		20 „
Цїсар Франц-Йосиф I.	Омеляна Поповича	10 „
3 села Богдана Лепкого		20 „
Гадки про потреби Українців		15 „
Сина книжочка	Василя Стефаніка	70 „
Громада	др. Смаль-Стоцкого	10 „
Пропасть	Івана Бажанського	10 „
Домашний писар	др. Теодота Галїпа	80 „
Верховинські згадки	Єротія Пігуляка	50 „
Студії богословські	о. Євстафія Будильця	3.— „
Образки з природи	Івана Синюка I. і II. том по	5 „
Приказки книжочка для веселих людей	Івана Данилевича	8 „

На поштову пересилку треба долучити 5 кр.

ДОМАШНИЙ ПИСАРЬ (Письмовник).

Родинні листи. Домові письма.

Урядові поданя. Приватні грамоти.

147 сторін 82. 140 вірців.

Ціна 80 кр. = 1 к. 60 с.

На складі в друкарні

„РУСКОЇ РАДИ“
в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2.

На поштову пересилку треба долучити 5 кр.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях
отворено в неділю і свята від 9 до 11 години раано.

Весняні річи найновїйші вже прийшли в гандлю Б. БАЛЬТІНЕСТРА молод. Чернівці, ул. Головна ч. 3.

Капелюхи для панів і хлопців філь-
цові; чорні і з найрозмаїтших модних гра-
сов; з найславнїйших ц. к. фабрик І. Ген-
рика Іта у Відні, Осип Піхлер і сини у
Грацу як також з фабрик Борзалїно, Гіузен-
ле, Фрателло в Александрії.
Мужески капелюхи від 3.— к. до 12.— к.
Хлопців „ 1.— „ „ 3.— „

Краватки вилучно найновїйші де-
сені в найбільшій виборі.

Рукавички французского фабрику
(Glacé) шведки і до праня усе під гва-
ванцією; дальше також Ерст-Флор і
шовкові рукавичі:

**Бронзові і всілякі річи зі ста-
рого срібла як:** найновїйшого загра-
ничного фабрику годинників канделябрів,
карабок, гарятури до писаня і куреня, всі-
лякі фігури і т. п.

Товари обувяні, лиш добрі фа-
брикати для панів, дам, дівчат і дітей. Го-
ловний склад французкої фабрики обуви А.
Сарек і Howlett & White, в Англії найліп-
шої сорти:

Мужески черевики від 8.— к. до 20.— к.
Дамски „ 7.— „ „ 24.— „
Для дівчат і дітей „ 2.50 „ „ 8.— „
Домашні черевики в найліпшій гатун-
ку і найбільшій виборі.

Кальоші найбільшій склад з най-
більшої петербурскої фабрики.

Парасолі від дощу і сонця в най-
ліпшій гатунку і найбільшій виборі.

Мужески сорочки під гваран-
цією, нічні і денні, ковїри, маншети, ху-
стки до носа, мужески шкарпетки, дамски
і для дітей панчохи в найбільшій розмірі.

Гарнітури до писаня, стоячі зїгар-
ки, рами до фотографій і т. п.

Принагідне купно: бурштинові
цигарничі від 1.25 зр. до 10 зр. разом з
футераліком.

Склад ц. к. привілейної фабрики товарів з альпа- ки і хїнського срібла В. Бахмана і Сп. у Відні.

Виходить в Чернівцях
що середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція:
вулиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
застереження. — Рекламною неопечатані
візні від порга.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор. — сот.
на пів року	10 „ — „
на чверть року	5 „ — „
на місяць	1 „ 70 „

Подавніше число коштує 16 сот.

Передплата і належність за інсертати
платні в Чернівцях.

З державної ради.

Посол Пігуляк поставив в
радї державній такі внесення:

1) З огляду на те, що в православній хлопчій школі в Чернівцях є викладава мова німецька, а рускі хлопці, вступаючи до сеї школи, не знають мови німецької; зваживши далі, що навіть в Черновецьких міських школах, де передше була також лише німецька мова викладава, управильнено язикові відносини так, що в двох найнижчих класах є викладною мовою викладавою рідна мова дітїй, вношу: в. палата зволить рішити: Завзяває ся ц. к. правительством пильно, щоби в прав. хлопчій школі в Чернівцях, що й так переповнена, подбано про руску молодіж дотично викладавої мови в такий спосіб, як се зроблено в міських школах Черновецьких.

2. Бук. Русини просили десяти літ о заснованє рускої гімназії. На остаток засновано р. 1896 руско-німецькі паралельки при низшій гімназії в Чернівцях, але що-до мови улажено їх так, що вже в першій класі викладають три предмети в німецькій мові а при вступнім іспиті з німецької мови обовязують приписи, що в сути річи не різнять ся від приписів в чисто німецьких гімназіях. Але що всі народні школи для Русинів мають руску мову викладавою, то річ неможлива, щоби діти по окінченю рускої народної школи знали з німецької мови, що там є тільки предметом, стілько, аби без непоборимих трудностей для загалу народу так при вступ-

нім іспиті з німецької мови, як і при науці з трох предметів (природопис, землеписи і німецької мови) відповідали. Через язиковий устрій виключені бук. Русини взагалі так само від руско-німецьких паралельок, як передше від чисто німецьких гімназій. Се питанє було предметом поновних петицій так до бук. сойму, як і до ц. к. міністерства просвіти. В соймі віднесли ся всі партії до сих петицій прихильно і відступити їх з препорученєм ц. к. правительству. (Засідання сойму з дня 23. лютого 1898 і 25. цвітня 1899). Тому ставляємо внесенє: „Завзяває ся ц. к. правительством, щоби руско-німецькі паралельки при низшій гімназії в Чернівцях зглядом викладавої мови уряджено вже від р. 1901/2 на взір сучасних волоских паралельок і розширено поступенно і на висшій класі.

3) На Буковині жне після спису людности з року 1890 кругло 268.000 Русинів, 208.000 Волохів а 133.000 Німців враз із жидами. Послїдні мають чотири висшї гімназії і одну низшу в ріжних околицях краю до своєї розпорядимости. Волохи мають чисті волоскі паралельки при низшій гімназії в Сучаві і волоско-німецькі в Чернівцях. Надто розміщені всі німецькі гімназії в краю так, що Волохи можуть і зі всіх німецьких гімназій користати й користають. Русини мають тільки руско-німецькі паралельки при другій німецькій гімназії в Чернівцях а що прочі гімназії розміщені в полудневій часті краю, заселеній переважно Волохами, то виставлені надто нерівній борбі дотично розвою духової культури. Наслїдком того є, що Німців

разом із жидами ходить до гімназій 55%, Волохів 27 а Русинів ледво 9%. Наслїдки того виходять для руского народу на Буковині самі з себе. Релятивній більшості краю відмовляє так сказати сама держава можливість конкуренції на полі духової культури. З тим лучить ся й застоє сего народу на всіх полях. Зі всіх частий краю впливали масами петиції о заснованє рускої гімназії в північній часті Буковини і бук. сойм ухвалив на засіданю з дня 5. мая 1900 одноголосно, щоби засновано руску гімназію, котру то ухвалу підписані тут відновляють, вносячи: „Завзяває ся ц. к. правительством, щоби через заснованє гімназії з рускою мовою викладавою в північній Буковині годило в пекучий потребі населеня сеї часті краю.

4) З огляду на факт, що від довшого часу зменьшилась участь рускої молодіжи в прав. теологічній факультеті в Чернівцях так дуже, що в послїдних роках не посвятив ся сій науці ні один Русин і в наслїдок того настав такий брак руских святих і катехитів, що в чисто-руских громадах настановлено святих і катехитів, що не володіють рускою мовою, проте й не є в стані, відповісти своїй переважній і святій задачі, хоч би й як хотїли, ставляють підписані слїдуюче внесенє. який в дословнім уложеню прийняли всі партії бук. сойму без винятку на IX. засіданю з дня 5. мая 1900 р. Внесенє се є: „Завзяває ся ц. к. правительством, запобігти недостаткови прав. руских святих і катехитів на Буковині через засно-

ване відповідного числа стипендій для руских гімназистів, що зобов'язують ся правно, посвятити ся станом духовному.

У формальнім згляді внесенє, щоби всі сї внесені переказано бюджетовій комісії без відчитаня.

Сї внесенє посла Пігуляка підписали бук. послы Николай Василько і Богосевич, всі рускі послы з Галичини та й инші славянські послы, разом 50.

Маймо надїю, що пос. Пігуляковин удасть ся ще й переперти сї жизненні для бук. Русинів внесенє в комісії і в повній палаті.

Посол Пігуляк вибраний до соціально-полїтичної і до податкової комісії.

Після найновїших вїстий є надїя, що рада державна буде радити до кінця с. м., відтак зараз по величїднї аж до половини мая, коли то має розпочати ся сесія соймова.

3 політичної ниви.

В палаті послів має зачати ся читанє предложень правительства. Залежить від становища молодеческого клубу, чи згодить ся він на вилученє з обструкції кількох найважнїших справ. Правдоподобно предложенє про контингент рекрутів і горівчаний податок діждуть ся полагодження ще перед сьвятами, а по них приїде на порядок парламентарних обрад інвестиційне предложенє. Залежить се від взаїмних уступків. Альпейскі послы стремлять поперед усього до ухваленя інвестицій, коли знов Поляки і Че-

Ф. КОРОЛЕВСЬКИЙ.

Огляд історії російської літератури.

(Далі.)

В тридцятих роках припадають перші початки віддїльного від романтики напрям — реалїзму або натуралїзму. Зародок до того був уже передше, однак доперва Н. Гоголь пустив його в рух своїми натуралїстичними письменами, що велим впливали на писателів молодшої генерації. На московськїм університеті потворило ся в тридцятих роках кілька студентських товариств, що мали не малий вплив на тодішнє духове жите Росії. Скупленє товариство коло Н. Станкевича занимало ся ревню німецькою філософією та німецькою поезією й штукою. Два члени того товариства К. Аксаков і А. Хомяков відділили ся небагом від кружка Станкевича та разом з братьма І. і П. Кириєвськими утворили свій питомий славянофільський кружок. Станкевичівському кружку на перекір утворив ся кружок А. Герцена, що занимав ся історією, політикою та творами французьких соціалїстів. В сорокових роках потворили ся з сих двох кружків два противні табори: прихильники заходу (западники) і славянофїли. З членів кружка Станкевича найбільше значенє має В. Білінський, котрого діяльність над розвою російської критики

та літературних студій мала великий вплив на грядущє покоління. Він був тим, що перший оцінив як сїлд значїне Н. Гоголя, та промовив дорогу новій, реалїстичній школі. Оя нова школа виступає в перве в сорокових роках. Тоді появил ся цілий ряд перворядних белетристів, що здобули для російського романа видне становище серед всесвітньої літератури, пр. А. Герцена (між иньшими „Хто винен?“ 1845), І. Тургенев (перші нарис з „Дневника стрільця“), І. Гончаров („Звичайна історія“ 1847), Ф. Достоевський („Убогий народ“ 1846), трохи пізнїйше гр. Л. Толстой („Дитячий вік“, „Хлопчій вік“ і инь.), крім того С. Аксаков (фрагменти з „Родинних записок“ 1846), Д. Григорович („Село“ 1846), А. Пішемський, М. Сологуб, А. Дружинін і инші. Видне становище серед російських писателів займають й жєнщини: Н. Хвостяньська (В. Крестовський — псевдонім) і Н. Соханська (Кохановська).

Всі ті новелїсти сорокових років визначають ся артистичним реалїзмом, бистрим слїдженєм жита та симпатією до низших народних клас. Та небагом ся школа упала.

Соціалїстичні змагання сорокових років, й відгомін революційного руху в західній Росії спричинили ся до сильно-го переслїдованя вольнодумних гадок правительственным урядом. Відкритє т. з. „Петрашевського заговору“ загнало богато знатнїйших писателів, між ними й Достоевського, в Сибір. Офіційний патріотизм довів в кінці до примелької

війни (1853—1856), котрої сумний вислїд показав нагляднїйше потребу реформи. Тепер доперва прийшла російська суспільність до самосвідомости і пізнала шкоду серед загалу і в літературі. Вільне редагованє преси причинило ся не мало до зросту періодичних часописів та виявлюваня своїх думок. Взірцем служив тоді твір А. Герцена п. з. „Дзвін“. Найзнаменїтїшою, петербургською часописом радикальної тенденції була Чернишевського „Сучасник“ та єї гумористичний додаток „Файка“, що так само як і літературна часопись „Сучасник“ лежала в руках Н. Добролюбова. Сей радикальний тон тривав до початку шїстдесятих років. Перший виступ нїгілізму, за котрий потягнуто до одвічальности Герцена і його сторонників, Катков в „Московській часописі“ спричинив ся до огранїченя російської преси, заборони видаваня кількох часописів та заострення цензури. Чернишевського заслано на Сибір. В державних кругах повстав реакціонїстичний заколот. Провідником реакції стала ліберальна „Московська часопись“ під редакцією М. Каткова.

В російській літературі по Гоголю, годовну вагу кляло ся на змальованє народного жита і під тим зглядом перевисшла вона літературу західну. В сорокових роках в нарисах Тургенєва з „Дневника стрільця“, в Достоевського „Убогий народ“ виступає стремлїне вивести на денне світло симпатичні сторони селян та низших урядників. В менше знатнїйших писателів як Григо-

рович та Марко Вовчок (в російських творах!) показує ся поверховне знанє народного жита (російського). В пятьдесятих роках послугувано ся мужиком до комічних фігур (Н. Успенський, В. Салїцов). Близше знакомство з народним житем в пятьдесятих й шїстдесятих роках вироблювало ся при помочи офіційних експедицій та при помочи слїдження поодиноких провінціонálních урядників, пр.: „Нариси сибірських засланників“ Г. Данилевського, „Дисидентів“ Мельникова (Петшевського), студії оригінальних фольклористів П. Якушкина. При кінці пятьдесятих років появил ся велика скількість поезій, котрі не дорівнували формою поезіям сорокових років, однак перевисшали єї в зображеню народного жита. Передовім в шїстдесятих роках переважає зображенє народного стану в його соціалнім і економічнім захисті та кривдах від висших верств: пр. Ф. Решетникова „Поддїповці“, А. Левитова „Стенові начерки“ та його зображенє петербургського та московського пролетаріату: Н. Навмова „Опис жита сибірських селян“. Вкінці в шїстдесятих роках починають ся студії над основами народного жита, передовім в письменах Гліба Успенського („Народність і обичаї сучасного села“) та Н. Златовратського („Історія одного села“).

Сантївістичні надїї та ентузіазм суспільних питань в періоді реформи зі вступом на престол Александра II., втворили особлившу гадуз новелїстичної, тенденційну літературу наріканя, котрої найвиднїйшим заступником був М. Сал-

хи прикладають більшу вагу до горівчаного податку, який має скріпити краєві фінанси.

Ново іменованій при сербським дворі посол російський Чіреков, вручаючи королеви Александрови свої увірительні листи заявив, що цар і його правительство желают Сербії, аби увійшла на дорогу мирного поступу і матеріального добробуту. Король Александер впевнив у відповіді про глибокі почування для могутнього монарха Росії і висказав гарячі бажання утримати по змозі приятельські відносини поміж двома державами і народами спорідненими духом і релігією.

В Лондоні оголошено бюджет англійського міністерства війни на рік 1901/2. Всі видатки обчислено на 87,915.000 а в тій сумі 58,230.000 фунтів стерлінгів на війну в полудневій Африці. Склад армії обчислено на 450.000 при чім на сталій стопі повинна вона числити 220.000 жовнірів. Решта потрібна лише з огляду на стан річий у полудневій Африці і в Хінах.

Кілька гадок про стан нашого театру.

Отсех кілька гадок, які я напишу в сій статі, се висновок моїх зносив із театром, частої обсервації життя і побуту артистів, відносин публіки до театру, публіки, що підпирає матеріально сю інституцію — видців і публіки що підпирає її морально — критиків. Багато може бути тут і моїх особистих поглядів на театр, з якими не кожний мусить годити ся, та вольному воля сїсти і написати спростоване хочби й на підставі § 19.

Яка се інституція той театр? Скільки голов, стільки й думок, а вже хіба сим ми не грінимо, аби в нас були мало думок і плянів.

тиков (Н. Щедрин), котрий через свої „дубернські нарисы“ (1856) став в одній хвилі найпопулярнішим писателем, що відгас сатирою виступав проти всіх змін російського порядку в правительствених урядах і серед загалу. Н. Помяловський, що за рання помер, представив в своїх „Нарисах з бурси“ відстрашачий образ невідрадного положення петербургської духовної семинарії та в своїх романах „Горожанське щастє“ та „Молошов“ зобразив новий тип поступового чоловіка з його добрими й ідейними прикметами. Шаблюнові противоріччя пануючої й угнетеної верстви утворили романи: А. Шеллера (Михайлова), П. Сассодинського, М. Васина і інших. Два попередні заступники того напрямку звернули ся пізніше з більшим щастем на тенденційно-реалістичну дорогу. (К. Станюкович і Дм. Гіре).

Друга група ліберально-уміреного напрямку поступала після традицій новелістичних сорокових років (передвсім Тургенєва). Найзатягнішим і найплодовитішим в тім напрямі П. Боборикін, знаменитий свідитель петербургського життя, йшов в своїх послідних працях після взірця французьких натуралістів: Е. Марков боронить добрі предмети селянства проти шкідливого впливу міського життя: численні романи Неміровича-Данченка не дорівнюють описам подорожжів. С. Терпигорев розправляв в своїх феєторіях про руїну легкодешного російського дворянства по знесенню кріпацтва. Найближше до Тургенєва стоїть І. Салов, що дуже впливає на контраст між ідилічним, сільським життям, а невідрадними обставинами селян. Комічні сторони російського купецтва змалював знаменитий гуморист Н. Лейтін.

По вігістичних рухавках в початках шістдесятих років появил ся в деяких творах новелістів давної школи суд над проґресивними тенденціями молодшої генерації, пр. в Тургенєва „Батьки й сини“ та Піземського „Розбурхане

На се хто як хто, але Русини то вже цілком не скупі. А ще як де прийде ся нашому братови викинути з кишені який ґрейцар! За того лева хотів би мати кат знащо! І забавити ся і усьміяти ся, і поплакати і співу наслухати ся і надивити ся на танці, а вже що як що, але на чудові личка артисток, то таки вже дивити ся й не надивлювати ся.

Приїде театр у місто, перша річ: — „гарні артистки?“ Від сего починає ся. Байдуже чи репертуар сего театру сильний, чи артисти вироблені, чи розуміють вони штуку, чи трактують її як штуку, чи сильні і вироблені хори, які солісти, які драматичні сили? Театр має бути забавою, а до флірту, до забави вистарчить гарне личко, білі ручки, не згадує вже про проворні ніжки. Ог і ціла примана театральна. Публіка спрагне на забави, спрагне на розкоші, нових вражів. І як мудрий директор театру, як знає підійти під тон публіки — збиває касу.

В розмовах з дром Гриневецьким теперішнім директором народно руского театру я відісе таке вражів, що хоч не хоч, мусиш пристосувати ся до смаку і густу публіки. В Бережанах н. пр. сказали йому, що не прийдуть на жадну драму. А виставив він „Сербина“ — мав у касі щось 30 зр. Красно? І лю-ж робить директор? Добуває зі скрині одну оперетку за другою, а не стало опереток вигрібає з передвікових порохів старі штуки, латає їх співами, то штукує танцями і маєш: штука зі співами і танцями. Театр доволі повний, артисти самі сьміють ся з того що вони грають і як вони грають, а публіка бе славно, ну і директор вивозить свою трупу з Бережан щасливо.

Та то ще добре. Але бо в та-

море, що викликало заворушення серед російської молодіж, відтак Достоевського „Вина і кара“ та Гончарова „Пропасть“. Поволи витворила ся ціла реакційна школа, що в її творах ідеалістично-консервативним висшим верствам служив незрячий народ. Представителями сеї шаблонувої російської новелістики виступають: А. Н. Лисков (Стебницький), В. Крестовський та Б. Маркевич.

Поважну роль від часу історичних, а передовсім культурних розсліду відіграє історичний роман: Костомарова і Мордовцева (з української історії), А. Толстой „Серебряний князь“, „Іван Грозний“, Л. Толстой „Война і мир“ (з наполеонських часів), новелі Тургенєва „Два портрети“ (XVIII в.), пізніше Г. Данилевського, Е. Карновича, гр. С. де Торнемір та інші без естетичного смаку романи В. Соловйова.

Найлучша школа новелістів виступила при кінці сімдесятих років. В її творах відбиває ся отверезене з ентузіазму з часів реформи та песимізм до російських товариств. У формі появляє ся стремління до артистичного випінення. Першими представителями сеї школи були А. Новодворський (Осипович) та О. Мого знатійший В. Варшав; по них чергою І. Ясінський (М. Білинський) та М. Альбов. Найзнаменитіші заступники сего напрямку, як: Петропавловський (Коронін), А. Ертель і інші, стративши довіре до міської російської інтелігенції і її моралі, поклали всю свою будучність на просте селянство. Однак не всі молоді писателі піддали тому песимізму, — цілий ряд їх йде питомою дорогою (В. Короленко, оптимістичний гуморист, І. Патапенко, Мамин (Сибіряк) і ки. Д. Голіцин (Муравлін), що змалював зі сторони висшої верстви.

(Конець буде.)

ким Золочеві (Золочів рахуєть ся до руських міст) вже мала публіка що сама хотіла, мала і співи і танці (правда мала раз навіть дуже красні співи і сцени з народнього життя в „Скапанім Сьвітї“ — Оркана, який на жадане публіки др. Гриневецький мусів усунути з репертуару), а про те директор утікав із відтам як із заповіреної нори. Каже мені: „Що чоловік заробив у Львові, і чого не стратив в Бродях і Тернополі, все те лишило ся в Золочеві. Які були оцандости, мусів впакувати в сю нору, та ще й свого докладати“. Ну, вірю, як пересічно представлене давало мало що понад 40 зр!.. А коли я почав відказувати на публіку, директор потішає мене: „Се мовляв тому, що я трафив до Золочева як раз перед Різдом та вже мусів сьвяткувати там“. Та бо тих сьвят є сила! Різдо, карнавал, великий піст, вакаційні ферії... Я з досвіду знаю, як то поводило ся нашому театрови перед трома роками в Станіславові. На свою біду прийхав сюди на другу половину посту, ну і мусів сьвяткувати. І гіренько йому сьвяткувало ся. Сали порожня день по дню. „Честь“ Судермана мало не відкликано, на сьміх аби хоч у неділю було більше народа. Куди там! А йду я до церкви на пасийні проповіді — тай аж здурів. Чую імя Франка, чую про радикалів чую як Др. Хомишин кидася громи на „Станіславівського Бояна“ за те що почтив концертом ювілей 25-літньої літературної праці Франка. „А навіть, каже, найшла ся одна така, що поважила ся декламувати віршу на тім концерті в честь безбожника“. А далі: „Чому нашої інтелігенції так мало бачу тут? Ага, ви замісь до церкви, сунете до театру. Вам хочеть ся забавляти в піст!“ Я дивлю ся по церкві а тут уся інтелігенція. Що за біс, думаю! „Кпить, чи до роги питає?“ Йду до театру. Ну і натіпив я свої очі видом тої інтелігенції. Сьвітла бачите голими лавками, як ласинами. Та львівська „Руська Бесіда“, що тоді управляла театром не бачила сього, але як би так борони Боже на самостійного директора, то сарака був би згорів від тої ясности, счорнів.

Ну я нарешті й не дивую ся публіці. Справді, коли вона уважає театр місцем забави, так годі жадати від неї аби проклін др. Хомишина кинений із станіславівської проповідальниці на театр як на місце забави і розпусти, не відвів її від театру.

Та про се чи театр має лише бавити публіку —

далі буде.

НОВИНКИ.

Чернівці, 4. марця 1901.

Календар. Четвер, 22./П. (7./П.) Пр. с. муч. Євген, Антузи, Аспазія; Р.: Томі Акв. — Пятниця, 23./П. (8./П.) с. с. Подікарпа, с. Йоана, Антіоха; Р.: Йоана. — Субота, 24./П. (9./П.) Обріг. глави ч. пр. Йоана Хр. Зад суб.; Р.: Францішкі.

Др. Раймунд Кайндль, зв'язний зі своїх численних етноґрафічних праць про буков. Русинів, зібрав надзвичайним професором австрійської історії при черновецьким університеті.

З „Руского Нар. Дому“ пригадуєм, що дня 10-го н. ст. марта 1901 відбудуть ся загальні збори товариства Рус-

кий Народний Дім з слідуємим денним порядком: 1) Отворене зборів. 2) Справоздане секретаря тов. 3) Справоздане каспера тов. 4) Справоздане надзираючої комісії 5) Вибір виділу 6) Внесення і запитання. Місце збору сали в Руським Народнім Домі. Початок, в 2-тій год. з полудня *Виділа.*

В пам'ять 40. роковин смерті незабутого Кобзаря Русь-України Тараса Шевченка. В суботу дня 9-го марта 1901. р. відбудуть ся заходом Українсько-Руської молодіжної гімназії в Перемишлі в сали „Сокола“ вечерниці із слідуємим програмою: 1. В. Щурат: Прольот. 1. О. Нижанковський: 3 окружів — мішаний хор. 2. А. Кайль: „Потрогні руських пісень“ — оркестра. 3. О. Нижанковський: „Минули дні молоді“ — тенор. сольо. в супр. форт. і скринок. 4. Т. Шевченко: „Чигирин“ — деклямація. 5. О. Топольницький: „Народні пісні“ — мішаний хор. — П. Відчит. 1. М. Лисенко: „Quod libet 1.“ — муж. хор. 2. Р. Умляв.: „Угорська рапсодія“ на 2 п'ятри. 3. Т. Шевченко: „Чернець“ — деклямація. 4. М. Лисенко: „Гетьмани“ — барит. сольо. 5. М. Лисенко: Хор з опери „Утоплена“, — муж. і міш. хор в супр. оркестри. Закінчене.

Посол Николай Василько напав, як відомо, в раді державній на польську шляхту в Галичині, мабуть на те, щоби здобути собі не великим коштом і на певно популярність у галицких Русинів. За те „Dziennik polski“ і другі польські газети розписали ся не конче підхалбно про н. Василька і то так, що ему конче було в обороні своєї честі виточити „Dziennik-ови“ пропес, який навіть заповів був „Галичанин“. Але „Руський Клуб“ рішив, щоби н. Василько не вносив скарги, бо, як каже клуб, годі від неї надіятися ся доброго skutku.

Гамани жидівські залагають від двох днів день і ніч черновецькім улиці, як в Садагурі і Вишніці.

Учителі-румунізатори Нуцу і Параніч, що не зміють і одного слова руского, мучать і на далі діти 1. і 2. класи школи вправ, що є тільки на те, аби там директор Ісупескул примішував своїх публіків. Подаємо се до відомости посла Пігуляка, бо в Чернівцях тоді нам добути ся рівного права.

На вижницьких погорілів зібраво доси 43.255 корон. Крім того поставив посол Николай Василько в раді державній внесення, щоби їм уділено запомоги не менше як 200.000 корон з державних фондів. Справедливо пише проте „Руска Рада“, що через такий добрий „гешефт“ готова Вишниця що-року горіти, вона й так вже горить дуже часто.

Юдять! Хто? Ну, славні юди „Дештета“ і „Buk. Post“; пишуть, що руска бурса дістала 5000 корон річної запомоги, а волоска нічо, та що русі паралельки в Чернівцях дістануть нарік п'яту класу, а волоскі ні. Тимчасом правда, що й обі волоскі бурси одержали по 5000, отже разом 10.000 корон річної запомоги, та що черновецька низша гімназія буде від слідуємого року розширена на вишу, але висні класи будуть лише німецькі, з котрих виходити муть Морди та Мошні сотками на докторів.

Свистане п. Коса проти п. Барвінського надойло вже й „Руському Клубови“, котрий рішив, що виключить его, як ще раз посьміє проти ухвали клубу поступати. Чейже перестануть від тепер рускі послы на втіху ворогів ганьбити ся взаімно. А пора вже, країна пора на те.

Вокально-деклямаційні вечерниці в 40-ові роковини смерті Тараса Шевченка устроєне русько-українське робітниче товариство „Поступ“ у Відні дня 10. марта с. р. о год. 7. вечером в Restaurant „zum Weingarten“ (VI. Getreide-markt 5) із слідуємим програмою: 1. Ветугіне слово. 2. Д. Млака-Воробкевич: а) У Петрівку — мужеский хор академ., б) Якбим знала — мужеский хор академ. 3. Зарицкій: Мазурка, скрипкове сольо в супроводі фортепяна: п. В. Д., п-на М. Гв. 4. Т. Шевченко: Розрита могила, деклям. т-ка Томіца. 5. а) „Роритіска Hrvatske“, марш М. Фаркаша, б) „Karisk Hrvatskih porjevača“, марш М. Фаркаша — відгоса оркестра тамбурашів тов. „Sloga“ — П. 6. Відчит. т. Ів. Семанюк. 7. Тенорове сольо в супроводі фортепяна: п. Іларіон Козак, п-на М. Гвоздилова. 8. Т. Шевченко: Кавказ.

деклам. т. С. Ярчевський. 9. а) Шевченко-Воробкевич: Душ мої, б) Ост. Ніжковський: Уривок зі славянських гимнів — мужеский хор академ. 10. а) Коло, гарм. Фаркаш, б) „Uspomena na Slavetić“, марш Е. Просена — оркестра тамбурашів.

Інвестиції. Правительственні пропозиції залізничних інвестицій обчислюють на 483,038,000 корон. З того призначено на будову або розширення двірців у Галичині: Львів 5,000,000 кор., Краків 550,000, Підгірє 2,500,000, Ресів 1,500,000, Новий Санч 2,250,000, Величка 326,000, Перемишль 748,000, Стрий 2,116,000, Тернопіль 893,000, Підволочиска 869,400, Ярослав 894,000, Посада Хирівська 958,000, Загірє 1,028,000, Коломия 548,000, Станіславів 1,500,000 корон.

П. Теодор Руснак із Ошихліб учитець в Довгополі жертвував на бурсу корець кукурудзяної муки, корець бараболі і чверть кірця фасолі. За сю щедрість жертву складає виділ бурси Вп. добродієви щирі подяку. Данилюк управитель бурси.

Число студенток Університетів у Німеччині перевищує тепер 1000. у самій Берлінській вишуканій на таможні університеті більш 400 жінок.

Голод у Китаю. Китайський кореспондент часопису „Stand ard“ пише ось що про тамтешні відносини: „жінки і діти всюди продають ся, або віддають ся даром кождому, хто лише захоче їх узяти. Дитявбійство скріпило ся в страшний розмірах. Убивають малі діти, аби дорослі мали що їсти. Так було і під час останнього голоду. Страшно подумати про наслідки сего голоду, як не прийде ні відки поміч.

Воскресла. В Неполоківцях померла старша жінчина Домна Кукурин. В неділю, 3. марця походили ся до неї свояки і сусіди з того та з поблизького села Пидкивіців „на лубок“ (се є посидіти вечером коло мерця). Навіть з Кучерова приїхали свояки на похорон. Приходять зі свідками, а она ожила. Показало ся, що через довгу хворобу нерви страждали на якийсь час животну силу, хвора попала в рід летаргію, та шасте, що завчасу пробудилась, бо могли би були єї живою похоронити. Здало би ся, що би оглядач мерців був якийсь більше свідомий чоловік, як звичайно буває, бо через его недогляд могло би часом наступити нещасте.

Статистика єзуїтів. Після останніх статистичних розслідувань (Catalogus Societ. Jesu 1901) узвесь єзуїтський орден ділиться ся тепер на 5 конгрегацій. Італійська конгрегація обіймає 5 округів: римський, неаполітанський, три розсіпані а колеції в них закриті правительством в 1860 — 1870 роках, далі туринський і венеційський. Число братів у тих округах — 1913. Німецька конгрегація ділиться ся також на п'ять округів: Австро-угорський, бельгійський, галицький, німецький і голландський. Число всіх єзуїтів у єім округі — 4201. Французька конгрегація чотири округи (всі розсіпані з 1881. р.) Шампанський, паризький, ліонський і тулузький, єзуїтів 5086. Іспанська Конгрегація має п'ять округів: Арагонський, кастильський, португальський, мексиканський (розс. 1860 р.) і толедський, всіх братів 3266. Англійська конгрегація має шість округів: англійський канадський, ірландський, ньюйоркський, міссурійський і ново-орлеанський, що числять 2067 єзуїтів. Загальне число всіх єзуїтів вносьть 15,073 братів, з того духовних — 6536, світських — 4608, братів монахів — 3944. На чолі єзуїтського ордену стоїть іспанець, генерал Людвиг Мартин. За минулий рік прибуло 130 людей.

Звідки прийшло, що люди цілують ся в уста руки та рамена? — Се, бачите, дуже адує стара історія, бо зачинає ся аж від Адама і Еви. Ми очевидно не були наочними свідками початку сєї важкої для нас історії, але люди так приказують: Прапрамати Ева спала одного разу вже по вигнанню з раю на дворі, — а она була тогди ще молоденька і дужко красна — а Адам сидів коло неї та відганяв мухи. На хвилюк відвернувшись від неї очі, а коли знов подивив ся, побачив, що почала їла Ева на самі уста. Він вже тогди знав, що почала може ужалити і перепудив ся дуже. Отже став думати над

тим як би то відогнати пчолу так, щоб она не ужалила Еву. Здавало ся, що найліпше зробить, коли здухне пчолу; отже нахилив ся близько і подув, а пчола злетіла. Але Адам тогди бояв ся вже й малої пчїлки і так єї перепудив ся, що кинув ся і мимо волі дотулив ся уст Еви та на своє диво змрикував, що уста у неї були так солодкі, як мід. Він того не знав, що то пчола упустила була на уста Еви дрібочку меду. З тої пори

цілував він Еву дуже часто в уста і казав все, що они такі солодкі як мід, а Ева для святаго спокою не боронила єму тої приємності. Описи цілував вже Адам з простої навички, а та навичка перейшла відтак в спадщину на его близні і дальші діти та дійшла аж до нас. Дятого же й нині, хто ласий на мід, цілує найрадше в уста; кому вже мід переїв ся, цілує в лице.

13)

ПЕДАГОГІЧНИЙ ФЕЙЛЕТОН.

Похіп до удержування і береження життя проявляє ся протиділанем супроти всего, що перешкаджає або шкодить фізичному організмові (заслонюване тіла перед студентом; скок в бік, коли тілу нагло щось грозить, і т. п.). Сему похопові відповідає в області життя душевного похіп до вільності, що проявляє ся бажанем удержати незалежність свого „я“ супроти інших і усунути пута душевні. Похіп сєї дізнає скріплення в похоні совісті і амбіції.

Надто заслугоє на увагу душевний похіп товарискиости, що пре чоловіка до товариского життя з иншими людьми і є причиною усіх об'явів товариского життя, як взаїмних зносин і приязин.

Значінє похопів. В розвою, удержуванню і виобразованню життя відгрівають похопи важну роль. Фізичні похопи упрямлюють житє і причиняють ся до розвитку організму, а правильно заспокоєні причиняють ся до удержання здоров'я. Умові похопи впливають на розвиток і на усовершенє умових чинностей. Цікавість називають нераз матерю знаня і мудрости. Похіп до наслідкованя має безмірне значінє в душевнм розвою. Завдячуємо єму мову, розширенє гарних шгук, доброго смаку, обичаїв, бо чоловік наслідє те, що єму подобає ся. Товариский похіп убагороднює товариске житє, скріплює родинні звязи; він причинив ся до утвореня устрою громади, держави, що то в них плекають ся всіяні товарискі прикмети, пр. любов, вдячність, згідливість, почутє здуки і т. п. Душевні похопи впливають взагалі на убагородненє чоловіка.

4. О склонностях.

Жадоба, що стала вже привичкою, називає ся склонностію. Предмет склонности витворює таку силу притягаючу, що чоловік єму радо піддає ся, тільки разів сєї предмет появлять ся в свідомости. Склонности якраз противною є відраза.

Таким чином маємо склонність до певних страв і напоїв, до певного місця в мешканню, до певних чинностей, до певних наукових предметів, себ-то: до читаня, рисунків, ручних робіт і т. п.

Склонність називає ся часом замилованєм. Склонність до зносин з певними особами називає ся любовію.

І навиворіт маємо відразу до певних страв, до певних чинностей, до певних предметів, зьвірат, осіб; себ-то чуюмо, що нас щось від них відпихає, та, що не маємо охоти далі ними займатися. Відраза до людей називає ся ненавистію.

Висший ступінь склонности називаємо палогом. Так пр. говоримо про наліг до карт, до марнотраства, до лінивства і т. п.

Жерелами склонностей є: 1) вроджені питоменности тіла або душі, себ-то вроджені здібности; 2) привичка.

Вроджені здібности лежать в певних органічних устївах тіла або душі. Склонности є підставою талану або хисту до чогось. Досвід стверджує, що декотрі здібности, склонности і талани є дідичні в певних родинах. (В родині Бахів було 22 визначних музиків). В певних родах, племенах і народах замічаємо тоже часом деякі склонности (промисловість жидів, скитальство циганів і т. п.).

Привичка. Виображіння, що правильно викликають певні жадоби і чинности, лущать ся через частіше повторюванє так, що кождоразове припінєнє виображіння зраджує жадобу і спонукує до діла. Чувство задоволення, що діло удало ся, викликає жадобу повторити те діло, і ум привикає так заспокоювати жадобу, жадоба стає ся склонностію, а єї заспокоюванє потребою. Привичка є протє матирю склонностей і стає ся неначе другою натурою (consuetudo altera natura).

Чоловік може мати багато навичок, бо кожда жадоба може замінити ся в навичку. І так привикаємо легко до куреня тютюну, до питя якого гарячого напитку (пива), до дрімки по обіді, до театральних вистав і т. п. Хотий сї діла і розярвки зовсім не конечні. Мимо упертої навички можемо від них відвикнути, скоро се тільки постановимо і виконати схочемо.

Навички можуть бути спасенні і для нашого морального добра хосенні, або також шкідливі. Шкідливими є погані склонности і лихі навички, бо утрудняють моральну діяльність чоловіка. Дятого треба викорінювати неблагородні склонности і не допускати до розвитку поганих навичок.

Книги для кас райфайзенських

як також

відповідні друки

можна дістати лиш в друкарні тов.

„Рускої Ради“ в Чернівцях.

5. О пристрастях.

Понятє пристрасти. Коли яка жадоба заволодіє наскрізь умом чоловіка, так що заприче цілу его свідомість і кермує его думанєм і діланєм, — то стає ся пристрастію. Духовий перебіг при витворенню пристрасти є ось який: 1) Якесь виображінє зискає перевагу над иншими виображіннями, 2) чувство, що лущить ся із тим виображінєм, перемінює ся в жадобу; 3) жадоба опановує волю. Пияк думає тільки про те, як би упити ся і посв'ячує своїй жадобі майно, здоров'є, обовязки, свою честь і добро родини. Картьєр допускає ся нераз обману, аби лише вволити своїй жадобі і вигривати і т. п.

Кожда жадоба, іменно-ж жадоба, що має своє жерело в похонах і склонностях може замінити ся в пристрасть. Пристрасти помагає уява, що представляє предмет жадоби в припадній формі. Пристрасти розвивають ся або з надмірного заспокоюваня жадоби, або задля неможливости чи ізза трудности їх заспокоєня. В першм случаю пріємне чувство заспокоєня жадоби викликає безпаствану жажду відновлюваня того самого чувства. В другім випадку неможливість або трудність заспокоєня жадоби, степенує се бажанє, особливо-ж тому, що фантазія прибирає чувство задоволення в припадній стрій. Коли чоловік силою волі не поборе незаспокоєної пристрасти, то вона може виродити ся в душевну хворобу фікції (навіженність, idee fixe). На розвій пристрастей впливає чимало вроджена питоменність тіла або ума, вік, вкінці склонности і навички. І так люди кріпкі, кєрвисті підлягають скорше пристрастям метивости й гордості, ніж слабовиті і спокійні вдачі. В ріжних добах життя спостєрігаємо по черзі отсї пристрасти: жадобу уживати житє в молодости, жадобу слави і власти в мужескм віку і жадобу посіданя в старости.

Наслідки пристрасти: Пристрасть має пагубні для ума наслідки. 1) Пристрасть засліплює. Тим то пияк не звязав на словзи і нужду родини, не бачить пропасти, в яку сам лізе. Картьєр забуває на все — на родину, маєток, славу і ставляє все на карту. Чоловік, що піддає ся пристрасти, не годен правильно судити і заключати, его розсудок і розум запаморочений, де розходить ся оцінити вартість предмету пожаданого. 2) Пристрасть заострює розсудок у винаходженю средств, що ведуть до заспокоєня жадоби. 3) Пристрасть робить чоловіка одностороннім, бо звертає его увагу виключно на один предмет, себ-то на предмет жадоби. 4) Пристрасть робить чоловіка своїм невільником, бо ослаблює его волю і приводить до негідних діл, до гріху і проступків, а в дальших наслідках загонить до вланиці, в дїм божевільних або в грїб.

Пристрасть є деколи й хворобою, з якої можна виплітати ся тільки під впливом сильної волі, що поводить ся ідеями релігійно-моральними.

Поділ пристрастей. Пристрасти можна поділити на: зміслові, душевні і мішані. Зміслові пристрасти є виородами похонів. І так похіп до їди, до руху вироджує ся в обжеретво і пиянство, похіп до руху в пристрасть до забав та гри, похіп до супочинку в лінивство і ледачість і т. п.

Душевні пристрасти походять з невгамованих жадоб. Тим-то жадоба посіданя, слави, пановання вироджує ся в захлапність (скупість), гордовитість (буту), самоволю і т. п.

До мішаних пристрастей належать пристрасти, що счинили ся із любви і ненависти, себ-то: пристрасть подобати ся (кокєтерія), заздрість, фанатизм (загорієність, надмірна любов до батьківщини), мстивість, деспотизм.

Афекти а пристрасти. Пристрасть має певну схожість (подібність) із афектом, однак між ними є сутна ріжниця. Філософ Кант перший сформулював ті ріжницї. Ріжницї є отсї: Афекти розвиває ся із чувства, пристрасть із жадоби. 2) Афект счиняє ся нагло і швидко устає. Пристрасть розвиває ся поволі, закорінює ся глибоко і триває довго. Кант порівнує афект з апопактичним ударом, а пристрасть з укритою хворобою, що звільна розвиває ся. 3) Афект є отвертий і щирий, пристрасть потайна (скрита) і підступна. 4) Афект зраджує ся зовнішними (зверхними) об'явами тіла, пристрасть годї так легко на вні пізнати. 5) Афект опановує чоловіком і мутить его розсудок, пристрасть має цілєсно витячену і заострює розсудок до вишукування средств, що ведуть до мети. 6) Афекти витворюють ся легше у людей необразованих, — пристрасть має чимало підмог в образованню.

(Дальше буде).

3 товариства взаїмних обезпечень „Дністер“ у Львові.

Рада надзираюча товариства взаїмних обезпечень і взаїмного кредиту „Дністер“ призначила з зисків товариства кредитового 2000 к. а з провізії від обезпечень житєвих подаваних через „Дністер“ до крак. товариства квоту 400 к. разом отже 2400 к. на публичні добродійні цілі до розділу як слідує:

1) до розпорядимости з Преосв. Ординаріатів у Львові, Перемишлі і Станиславові а 200 к.	600 к.
2) 3 товариством взаїмної помочи дяків всіх 3 епархій а 100 к.	300 „
3) Товариству св. Ап. Певла на відновлене і будову церкви	100 „
4) 2 церквам, в Сушиці раковій пов. старосамбірського на будову 100 к. і в Монастирцанах пов. Богородчанського на украшенє 50 к.	150 „
5) С. С. Слузєбницям в Печеніжині на захоронку	100 „
6) Львівській захоронні	100 „
7) Товариству педаг. на школу виділову женську	150 „
8) Для убогої молодіжи шкіл народних, шкільним помочам у Львові, Перемишлі, Станиславові, Тернополі і Коломиї по 50 к.	250 „
9) На запомогі для бідної молодіжи руских гімназий у Львові (тов. Руслан) 100 к. в Перемишлі (тов. св. Кирила) 50 к. і в Тернополі	200 „
10) Бурей товариства педаг. в Станиславові	50 „
11) Бурей учительській у Львові	50 „
12) Бурей в Новім Сончі	50 „
13) Бурей ремісничій у Львові	100 „
14) Товариству руских ремісників „Зоря“ у Львові на будову дому	100 „
15) Товариству ім. Котляревського на будову театру	50 „
16) Товариству гімнаст. руск. „Сокіл“ у Львові	50 „
Разом	2400 к.

Найтаньші

друки для шкіл народних

можна получить лиш в

друкаржі „Рускої Ради“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2.

Classen-Buch	аркуш 4 кр.
Wochen-Buch	„ 4 „
Auszug aus der Schulbesuchs Tabele	„ 3 „
Lehrerkataster	„ 1 1/2 „
Schulkataster	„ 2 „
Jahresausweis	„ 1 1/2 „
Inspektionsbericht (два аркуші)	„ 4 „
Schulversäumnisausweis	„ 2 „
Quartal-Ausweis	„ 2 „
Свідчення відхідні нім. і рускі	„ 2 „
Gestionsprotokoll	„ 3 „
Квіти німецькі і рускі	„ 2 „
Свідчення увільнення німецькі і рускі	„ 2 „
„ фреквентацийні рускі і німецькі	„ 2 „
Schulmatrik	„ 2 „
Inventar	„ 2 „
Katalog der Schüler Bibliothek	„ 2 „
Competenten-Tabelle	„ 2 „
Qualifications-Tabelle	„ 2 „
Aufforderung zum Schulbesuche	„ 2 „
Завізанє	„ 2 „
Повідомлення шкільні рускі і німецькі	„ 2 „
Armuts-Zeugnis	„ 2 „

Перша буковинська

спеціальна робітня обуви

ІВАНА ДІКА,

що скінчав промисловий курс в п. к. технологічним промисловим музею у Відні
улиця Руска ч. 11. Чернівці, улица Руска ч. 11.

Відважусь заявити шановній П. Т. Публиці, що виготовляю всякого рода обуви для мушій, женщин і дітей а то після найновіших фасонів як: черевики гладкі, та в виді острокінчастім з ортопедичним апаратом і з обложеним приладом до вигідного порушування.

Через ношенє моїх черевиків зникають сейчас нагнітки та всякі нарости на ногах. Доброю і солідною працею, такою обслугою буду старати ся здобути собі вдоволенє цінних замовлень.

З поважанєм.
ІВАН ДІК,
спеціальна робітня обуви.

Поодинокі черевики виготовлює ся тільки з заграничних шкір.

Ново отворений!

Ново отворений!

Американський склеп з сигарками С. Танненблят сигармістр

Чернівці, улица Руска ч. 8.

приймає ся всяку напору викиньчити належачу до того фаху, по найнижшій ціні.

Моя довголітна практика в найбільших фабриках як в Нью-Йорку, Лондоні і Будапешті дає гваранцію за кожде мені подане замовленє в найбільшій старанно викиньчити.

Спеціаліст від англійських і американських сигарків, як також від різних граючих верків.

Великий склад кишенкових, стінних і висячих сигарків по ціні як найтаньшій під гваранцією.

Ціни найтаньші як:

Зигар до будження найліпшої конструкції 1 зр. 90 кр., Віденський зигар пендльовий від 12 зр. і вище. Срібний з подвійними накривками швейцарський кишенковий зигарок від 7 зр. і вище. Сталевий зигарок 3 зр. 50 кр. Ніклевий зигарок від 3 зр. і вище. Зигарок імітація „Roskopf“ 5 зр. 50 кр. Зигарок правдивий „Roskopf“ з три літньою гваранцією на писемі 9 зр. Округлі блишані зигарки 3 зр.

Всі иньші зигарки так само найтаньше.

Замовленя на провінцію, вишляє ся відвотною поштою.

Найліпші

МАШИНИ ДО ШИТЯ

є так звані обручкові (Ringschiffchen).

Сі машини йдуть дуже легко і надзвичайно скоро (2000 штихів на мінуту).

Сі машини мають приряд до гафтованя і приряд до острєня голок та ножиць. Окрім сих маю ще найновішні машини для шевців, кравців, римарів і такі, що шиють для потреби в перед і взад.

За кожду машину гварантую 5 літ.

Продаю за готові гроші і на вишлат дешевше як всюди, хто невірить най переконає ся.

В. Данилевич

машиніст

в бровари Штайнера ул. Двірцева ч. 21 в Чернівцях.

Важне для кожного!

Випродаж!

По дивно дешевій ціні, лише за 2 зр. 95 кр- прекрасний гарнітур, зложенний з 14 цінних предметів, а іменно.

- 1 годинник нікльовий, анкер ремонтар (на жаданє посріблений) з гарно гравірованими окладниками, докладно зрегульований, з три літньою гваранцією і етуї.
- 1 гарний ланцюшок з голядини або нікля з кутасом. Париска система.
- 1 шпилька до краватки, з голядини з іміт. брилїант.
- 1 пара позолочених спинок до маншетів, марка „garantie“.
- 1 гарнітур (5 штук) спинок з голядини до ковнїрців і сорочок.
- 1 пара ковтків з правдивого срібла, значеного урядом.
- 1 перстєнь з голядини з гарним каменем.
- 1 кишенкеве зеркальце і етуї.

Сих 14 гарних і цінних предметів разом з годинником (анкер-ремонтар) розсилає за 2 зр. 95 кр. (післяплатою або висилкою наперед грошей) фірма:

Brüder HURVIZ,

Exporthaus, Krakau Stradom Nr. 17. (Oest.)

Коли се кому не сподобає ся, може до 8 днів звернути і дістати гроші назад, отже нема різіка.

Хто замовить, дістане альбум з 16 карток з видами Кракова за дармо.

Виходить в Чернівцях
що середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
застереження. — Рекламний неопечатаний
візник від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік . . .	20 Кор.	— сот.
на пів року . . .	10 "	— "
на чверть року . . .	5 "	— "
на місяць . . .	1 "	70 "

Поодинокое число коштує 16 сот.

Передплата і належність за інсератами
платні в Чернівцях.

Головні збори філії тов. „Руска Школа“ в Путилові.

Віддалене і утруднюючі комунікаційні відносини не давали спроби членам путилівського поїту брати живої участі в діяльності вижницької філії. Але тим більше вони відчували потребу такого товариства, що лучило би Русинів і заохочувало до спільної праці на народній ниві, і для того старалися вже від давна оснувати в тій цілі філію тов. „Руска Школа“ в Путилові. Та їх змагання не вінались успіхом, бо тодішні пануючі обставини утрудняли перевести їх добру волю в діло. Тепер змінилось на краще, бо мають в своїх руках осередок гір, де є нагода часто сходити ся і так ними горячо пожадане товариство, заходом новопривушеного члена, увійшло в жите.

Сей поділ не ослабляє сили, бо ми хотімо ідемо подільно, то стремимо до одної мети.

Збори, що відбулись дня 3. марта с. р. в Путилові, привітав надучитель Омеляський, і в довгий промові пояснив вагу сего товариства в сій гірській околиці для Русинів взагалі, як також для учительства з осіб.

Председателем вибрано найстаршого члена, нана Ник. Поповича, котрий подякувавши за довіру, перебрав провід збору, і попросив пана Омеляського відчитати свою тему про вагу і способи ширення народної просвіти.

По тім рефераті вибрано виділ до котрого увійшли:

Іполіт Омеляський, голова, Се-

вастиян Балашескул, заступник голови, Атаназій Федорович, каснер, Николай Глібова, писар, Мих. Данчул, контролор.

Заступниками виділових вибрані: пан Ник. Попович і панна С. Бухгольц.

Заки перейдено до послідної точки, відчитав председатель привітні телеграми і письма.

„Головний виділ“ Рускої Школи засядає новому розсадникови руско-національної культури сердечне щастє Боже. Канм.

„Головні збори“ серецкої філії вітають наймолодшу сестрицю ширим помагальом. Зелюко.“

„Основателям путилівської філії товариства „Руска Школа“ заслаємо сердечний привіт та щиро-руске Боже помагаль до доброго діла! Слава Вам брата-товариші. Євгенія і Пилип Андриук.

Вільні внесення: Пан Щупак вносить, щоби виділ філії виготовив петицію до сойму краєвого о підвищенє платні учителям путилівського новіту, мотивуючи, що не справедливо є, коли платня вимірена для всіх місцевостей Буковини, однак, бо преці в полі, як і в тих гірських повітах, де добрі дороги і ходять жєлєзницї, таньше і вигіднійше жите як в нашім повіті, який під кожним зглядом упосліджений. Над сям внесенєм отворено дискусію.

Пад Балашескул додає що-б порозуміти ся з учителями, котрі під подібними обставинами живуть, як в Селетинськім повіті, що-б і вони подавали петиції, бо в тім разі скорше осягнемо щось.

Пан Данчул є тої гадки, що не о підвищенє платні а о дорожизняний додаток треба просити. Та що він підчас виборчих зборів в

Путилові говорив про се з послом Пігуляком і той приобіцяв підперти сьє справу.

По тім забрав п. Омеляський слово, повідомляючи, що вже має готову петицію до сойму краєвого в німецькій мові, тільки треба по-підписувати ся — що таки зараз зробили — однак се ще краще, коли і виділ філії внесе до сойму дотичну просьбу.

Пан Руснак вносить, щоби виділ філії удав ся до центрального виділу з просьбою в ділі відступлення сегорічної єму належної по-ловини оборотового фонду путилівської філії, щоби вона трохи запо-могла ся.

Пан Балашескул знов каже, що наші гірські відносини з більше нам знаних причин утруднюючі для шкільних успіхів; треба отже для наших шкіл приміняти мінімальні ціли поодиноких предметів. Ставить для того внесенє, щоби виділ поробив в тій цілі відповідні кроки.

Всі внесення прийнято.

Позаяк ніхто більше не зголошував ся до слова, то председатель закінчуючи збори відповідною бесєдою, виєс многолітєвє цїсаря, що присутні повторили три рази і відсїпївали гимн народний.

Збори закінчили ся шумними промовами в готелю Струєвчица і всі розійшли ся скріплені на душі, вдоволені учинком доброго діла.

Іполіт Омеляський, голова, Микола Глібова, писар.

3 політичної ниви.

На овиді австрійського парламенту зарисувала ся зміна на краще. Скрипіт колеса сєй надписованої машини надойв уже всім представителям поодиноких націй. Колесо підмастили і машина починає порушати ся гладко. Галерії посольської палати битком набиті. Сварні та бійки останніх часів попритягали маси народа. Та ось який страшний завід для любителів галабурд! Парламент починає радити спокійно над такими справами як рекрутаційний закон, горівчаний і інвестиційний. Вправді між поодинокими сторонництвами панує ще недовіре. Головно проявляє ся воно між Німцями і Чехами. Коли Чехи домагали ся, аби рекрутаційний закон ухвалити ще сего тижня, Німці спротивили ся сему, недовіряючи зміні чеської тактики.

Замаху на німецького цїсаря Вільгельма в Бремї допустив ся епілєптик Вайлянд. Коли цїсар переїздив о пів до 11. вечером через Бухштрассе, кинено на него жєлєзну клямру від шини, що зробила цїсарєвину рану на 4 см. довгу на правім лиці. Зразу цїсар думав, що се букетом кинено на него і що се дріт задер його лице. Аж на жєлєзницї звернули увагу цїсаря, що се більша рана. Жите цїсаря було загрожене. Арештований Вайлянд є епілєптиком і в приступі епілєптичного атакє допуслав ся вже двічі убійства, не здаючи собі цілком справи зі свого кроку.

У Київі відбули ся загальні збори добродїйного славянського то-

Ф. КОРОЛЕВСЬКИЙ.

Огляд історії російської літератури.

(Конець.)

Почавши від другої половини вісімдесятих років появила ся новий рід на гумористичних фейлетонах, виобразованої літератури, серед котрої найбільше становиско займає А. Чехов. З женських писателів новітніх часів заслугоє на увагу В. Дмитриєва, що вишла з під сїмської стріхи та продукує реалістичні мужицькі оповідання, відтак А. Вінічка, Олена Шапір та М. Крестовська (дочка В. Крестовського).

Творцем модерної російської драми є А. Островський. Його плодотворна діяльність почала ся в сорокових роках під впливом Гоголя, однак пізнійше вирізняла ся та стала самостійною. Головним предметом його драм — се жите російських купців, котрих патріархальні звичаї він ревниво студіював та зобразив в своїх творах гарною мовою зовсім віраю всі їх світлі та темні сторони. Не о стали ся без наслідку й його історичні „Драматичні хроніки“. Зворушаюче вражєніє зробила мужицька драма (Нічмського „Нешасна судьба“, а вже менше його пізнійші тенденційні драми. Побіч новель виступає Тургєнев з своїми драматичними творами. На полї історичної драми найбільше заслужила ся трилогія

А. Толстого („Смерть Івана Грізного“, „Цар Федір Іванович“, „Цар Борис“).

Добре змальовані типи сїмського дворянства перед реформою подає А. Пальм (1823—1885). Серед учеників Островського найвидатїйші місця займають А. Почєкин, І. Чєхов та співробітник Островського Н. Соловєв. Великий успіх мали в початках шістдесятих років перші тенденційні праці В. Крилова. Крім того заслугоє на увагу твори національного, місця староросійського життя Д. Аверкієва.

Хоті лїрична поезія сорокових років не має більшого представителя над Пушкіна та Лєрмонтова, то все таки видно цілий ряд знатних поетів. Найзнятїйшим майярем народного життя, котрого твори не мало причинили ся до висказу ідеалів національності, був Н. Некрасов. І. Нєкїтин, народний поет в характері Колдєва, а під впливом його та Некрасова виробили ся І. Сурїков і С. Дросїн. Не Некрасівського напрямку належав відтак А. Плєщєєв. В тім часі утворила ся богата сатирична поезія. В „Фрайні“ Д. Бєролюбова виступають під іменем Кузьми Прукова епіграми А. Толстого та братів А. і В. Жємчужнікових. З богатої сатиричної часописної найзнатїйшою є „Іскра“ В. Курчєвина. Цілий ряд поетів підчинає ся культурі штуки, а між ними знатїйшіми А. Майков, відтак А. Толстой, А. Шєнїїн, Ф. Тютчєв, І. Полонський, А. Мей та Н. Щєрбїна: найзнатїйшими перекладачниками були Н. Гєрбєль, П. Вайнбєрг і М. Михайлов. Серед молодшої генерації

найбільшими представителями несімістичного напрямку був С. Надсон. Менше безнадїйне успєбленє проявляє ся в поезіях С. Фруга, Н. Вїлїнкїна (Мінського) та Д. Мерєшкєвського. До чисто естетичного, критичного напрямку в літературі належить А. Алухтїн, К. Фєфєлов, А. Голїніщєв-Кутузов, С. Андрєєвський, П. Кольцов та інші.

Розєділи над російською історією та етнографією сильно розвивали ся в тридцятих роках. Велике значєніє мала археологічна експедиція П. Стрєова в тридцятих роках: результатом сєй експедиції була збірка історичних пам'яток, що через якийсь час були матеріалом для видань „Археологічної комісії“. В методі історичних розєділів повстала нова метода. Найавторитетїйшим лицєм на полї історії є В. Соловєв (Історія Росії), Кавєлїн (Право старої Росії), Косгомаров і інші. На полї етнографії починають ся наукові розєділи в тридцятих роках: наукові збірники пісень, казок і инь., описи звичаїв та обичаїв (Снебієв, Сахаров, Терєщєнко). На ті часи припадають збірники Кириєвського і Дала та чадженє Далєм великоруського словаря.

В тім часі появляє ся сильний рух і на полї української етнографії (Цєрєлєв, Максимович, Срезневський та розправа Косгомарова про значєніє народної поезії).

Дальший тяг порівнюючої методи одержала російська етнографія через по-знакомленє ся з прочими славянськими племенами при кінці тридцятих років.

Зовсім нова епоха почала ся в сорокових роках (Фрезневський, Буслаєв, Афанасєв). Через заложєніє російських географічних товариств згрупувала ся тудя вся географічна література, а наукові результати експедицій, котрі підпринимали географічні товариства, ставали чим раз солідатїйші (В. Семенов „Географічний лексикон“ а в новітніх часах „Труди етн. експ. в подуднево-західний край“). Менші збірники та численні праці, передовємі розєділи А. Весєловського, видавало „Друге віддїленіє“ пєтербургської Академії. Інтересними є „Розправи московського товариства історії та старинності“, та московського товариства любителів природних наук, антропології та етнографії. Найлучші збірники пісень є: Керєєвського, Ребінкова, Гільфєрдінга, Шейна, Якушкіна та Варонцова. Збірники народних пісень є: слїдуєчі: Афанасєва, Худякова і інші: послєдні зібрані Буслаєва та Дала: друкована народна література Д. Ровїнського. Знамениту історію російської етнографії написав А. Пашін (4 томи Пєтерб. 1890—92).

До великих результатів доводять в новітніх часах розєділи на полї історії та фольклорії. Серед славянської фольклорії перше місце займає Ягїч: а по нїм А. Ламанський, що витворив цілу свою школу, однак пізнійше займає ся він більше публіцистикою; на полї російської мови Пєтєбня, Колосов та Сєбєлєвський; взагалі на полї розвитку мов: Б. де Суртєпаї; на полї подуднево-західної старини: Дрінов (родом Болгарин),

варієтета, котрим проводив знаний зі свого українства проф. кльовського університету Фльоринський. Зміст відчитів і характер дискусій мали політичну закреску. Янкович читав про міжнародне положення Боснії і Герцеговини. Автор виходив із того положення, що правосильним володарем окупованих країн є поправді турецький султан. Відчит свій закінчив бажанем, аби ті провінції відобрано як найшвидше Австрії, а тим самим заховано їх для Славянщини; сего вимагає інтерес і політична сила Росії. А секретар слов'янського товариства в Києві М. Глюкке говорив про діяльність Миколи І. князя чорногор, котрого назвав „талановитим представителем ідеї культурної і політичної злуки всіх славянських народів, так вільних (?) як і тих, що стогнуть під австрійським і турецьким ярмом“. Нарешті сам представитель товариства професор Фльоринський, говорив про закордонну Русь, про її положення і політичні партії і завізав російську суспільність і членів товариства нести матеріальну підмогу тій рускій партії в Галичині, що стоїть цілком по ґрунті культурної і історичної єдності з Росією. Можна уявити собі як урадують ся і покріплять ся на силах наші об'єднати-тели.

Кілька гадок про стан нашого театру.

(Далі.)

„Наш театр повинен вибрати ся на села і там розвинути свою діяльність“ — сказав свого часу др. Франко на нараді ширшої Громади над придбанем фондів для театру. Менша про те, в якій формі, чи мала-б се бути філія театру, чи може самостійний гурток людей, які ширли би культ штуки по селах. Та не про се мені йде. Я лише констатую факт, що світліші одиниці признають потребу вводити сцену між сільський народ. Тут хіба ніхто не скаже: „на те, аби бавити мужиків“. Я, коли звернув у сей бік, то лише в тій цілі, аби вказати, яка є перша і найважливіша задача театру: Ширити просвіту при помочі сцени там, де вона в инь-

ший спосіб не дістанеть ся. Книжка, яка-б вона не була цікава, все-ж таки вона сирій матеріал! Її треба перечитати, а не кожний уміє читати, і не кожному хочеть ся. А комедія? На що-ж вона й комедія, як аби надивити ся. І тоді то не одна думка, не одна ідея може заблукати в найтемнішій куті. Та й нарід сам починає вже розуміти вагу театру. Всюди читаємо про аматорські вистави по читальнях — але що виставляють? І про се вже писало ся. Писало ся що нема у нас популярних драм до вистави, говорило ся багато на сю тему, що треба би подбати про нові штуки, літературна секція товариства ім. Котляревського стратила над дебатом як і що видавати ціле засідане, розділила навіть своїх світліх членів реферати. Та на жаль се перше засідане було й останнім. Референти думають і роздумують що видавати, як видавати, може й добре поперевертали всі старі шпаргали, а народ як немав людської штуки так і не має.

Але він не жде. Ловить що паде під руки. Мужики, чи то інтелігенти, що зносять ся з людьми, дають по різних місцях аматорські вистави — і доказують сям незаперечну тезу, що задачею театру в першій мірі є нести в народ просвіту.

А друга його задача — се вже крок вище. Се булаб як раз та задача, яку сповнив би теперішній наш театр, коли-б він дійсно сповняв, чи міг сповняти її. Се вже не просвіта в найвужшій значінню сего слова, понятя як наука. Се культурна ціль: Утримати нашу інтелігентну публіку на рівні європейського життя. А тут потрібний уже й поділ. Тут мусить бути і драма і опера, комедія і оперетка. Дві перші галузі — глибокі самі собою, поважні своїм настроєм, дають спробою налюбувати ся артистичним смаком так драматичної як і музичної штуки. Сама їх суть вимагає, аби вони не виводили видців чи слухачів із поважного настрою. Від хвилі, коли підносять ся заслони, аж до самого останку публіка повинна позіставати у тім зачарованім кружі артизму, повинна вирвати ся на хвилю із пут буденщини і стати перед жертвен-

ником штуки. І тут уже задача артистів велика. Поперед усього вони ані самі собою ані своєю грою не сьміють викликати несмаку у видців. Скарикатуроване постатий, сьмішні костюми, невідповідні декорації, як легко все те може покусувати поважний настрій, знищити цілий ефект!

А як задачею драми і опери є плекати штуку, артизм, так ізнов цілню двох других родів: комедії і оперетки є дати публіці лекшу поживу; подати штуку у приступнійшій формі, у формі зрозумілій для пересічних нервів, для пересічного образования. Тут подаєть ся штуку, що так скажу, в рукавичках. Почуєш веселі, сьмішні сьмі, забавиш ся — і се вже може бути приманою для тебе. Але ті, що посвятили ся тій штуці, ті, що мають її подавати, не сьміють забувати, що головною їх метою мусить бути штука. Годі вимагати від публіки, аби вона добачила артизм там, де не відчують його самі артисти.

Заки перейду ще до третьої задачі театру, спиню ся ще троха над самою стравою, яку подавати має театр публіці в першій і другім випадку.

Що до сільського театру, то се розумієть ся само собою, що страва мусить бути дуже здорова і приладжена в примітивний спосіб. Її подаєть ся тим людям, що не знають ані ножів, ані вилок. Поучаючі думки, ідеї прибрані в просту, дуже зрозумілу форму. Про се я не буду розписувати ся багато. Цікавих відсилаю до обширної статті Грінченка „Про народній (людовий) театр“, що друкувала ся торік у „Літ.-наук. Вістнику“. Автор сеї статті виказав у подрібнім розборі різних аматорських вистав, які штуки промавляють мужикам до серця, які подобають ся їм найбільше. Тут годі пристосувати загальне мірило. Ті самі річч відчуває інакше інтелігент, інакше знов задивлюєть ся на них мужик. Зведена дівчина-покретка викликає на лице інтелігента почуте жалю і співчуття, на уста мужика — кини і згірну усьмішку. Автор людської штуки мусить числити ся зі світоглядом, з філософією мужика, із пересічним ступенем його образования, а нарешті із його нервами. Він мусить числити ся з тим о скільки витонені його нерви, о скільки приступні для них ніжнійші почування людської душі, душевна боротьба, чуття добра і зла, жалю і помиловання, остраху і т. и. Кажу ще раз, що до всіх сих почувань треба принаровити норму мужицького світогляду, мужицької філософії, що надає всім сим почуванням спеціальну закреску, спеціальний тон. Популярність мужицького автора буде тим більша, чим блище він стане з своїми поглядами до мужицького світогляду, чим більше він пристосовувати меть ся до него.

(Далі буде.)

(12./III.) п. о. Прокопій Декан. Галаган Р.: Григорія. — Середя, 28./II. (13./III.) п. о. Василія Еписк., с. з. Преторія; Р.: Евфрасія.

Вивіз австрійського дерева вино- сив у 1900 році 419.742 вагонів, вартості 252.330.000 кор. У порівнянню з 1899 р. взріє о 21976 вагонів, вартості 21.095.448 кор. Найважливішим ринком для збуту австрійського дерева є Німеччина куди вивезене сего дерева торік 260.360 вагонів а в 1899 р. 231.007.

Львівський метрополіт о. Шептицький вислав до Канади о. Жолдака свого секретаря, аби він приглянув ся точно відносинам тамошніх руських ємігрантів. Пізнавши тамошні відносини задумує о. Метрополіт вислати відповідне число духовенства до Канади.

Товариство: „Кружок Українських дівчат“ завязало ся у Львові. Міністерство петвердило статуту і перший загальний збір відбудеть ся для 17. марця в кімнатах „Бесіди“ у Львові.

Женщини при поштах. Галицька дирекція пошт і телеграфів оголосила комунікат, що не приймати ме від тепер женщини до поштової практики аж до зрівняння числа жіноцтва з мужицтвом у відносинах: на десять ексендиторів — 4 женщини а 6 мужиц. Досі діяло ся інакше. На 15 ексендиторів було 5 мужиц а 10 жінок. Женщини не будуть приймати до поштової практики яких 3 роки.

Українська пісня під московською фірмою. До кінця лютого с. р. давав у Відні в „Colosseum“ представлення між иньшими танок д. Боруссоф зі своєю трупою. На програмі можна було вичитати: Borussoff-Truppe, russische Volksturen. В дійсності трупа ся танцювала (неудачно і по цирковому) нашого козака та сьпівала Українську пісню, виговорюючи слова по російськи: Гой мой гречаникі, гой мой мімі мімі...

Як роблять Фінляндці рекламу своїй народній справі. В Ліпску стала виходити на німецькій мові „Finnländische Rundschau“ Zeitschrift für das geistige sociale und politische Leben Finnlands, котрої цілю єсть подавати речні інформації про фінляндську народну справу і в той спосіб поглибити симпатії Європи до фінляндського народу.

Перебрана дівчина. На берлінськім двірці в Гамбурзі арештовано хлопця, що жертвував подорожним свої услуги нести куфер. На поліції хлопець подав, що називаєть ся Кароль Люрак, але що немав при собі ніяких легітимацийних паперів, казав йому вахмайстер розгори-ти ся, аби перешукати його одіж. Коли хлопець отирав ся, вахмайстер розірвав йому жанет, а тоді хлопець почав плакати і просити ся: „Прощу не ревідувати мене, бо я дівчина.“ До протоколу надала вона як слідче: По смерті свого го вуйка, у котрого мешкала в Королівці, мусіла працювати сама на себе. На оголошене одного купця приїхала до Берліна. Колиж купец платив їй 15 марок у місяць, а Берлін дорогий, не могла вижити зі свого. Бачучи на двірці грабарів, що заробляли денно 4—5 марок, справила собі мужеску одіж і виїхала до Гамбурга. За першу роботу заробила 80 фен. а при другій зловлено її. По ствердженню правди, пущено дівчину на волю.

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

Із чужих літератур.

Найновіший роман Еміля Золя: „Праця“.

До одного з найновіших плодів європейської белетристики належить останній твір Золя „Праця“. Автор сего твору — представитель старого напрям, що може бути переживаєть ся тепер, та все-ж таки ще доволі сильний. Золя можна причислити цілком справедливо до письменників-корифей епохи шістьдесятих років. Він має тепер 60 років, а час, коли його талант почав дозрівати, припадає на 20-ий рік його життя. Іншими словами, його молодість проминула як-раз під тими настроями соціальними і естетичними, якими так різко і так рішучо визначав ся час шістьдесятих років, досі ще вихвалюва-

Фльоринський, Стрку, Каченовський, Ястребов, Т. Ровінський і иньші.

Найзнаменитшим слідителем на полі порівнювочої історії літератур в найновіших часах є: А. Веселовський, котрого праці кинули світло не лише на російську, але також на західну, європейську народну літературу в середньовічній добі. Молоді учені суть слідуючі: В. Міллер, Дашкевич, Кольмачевський, Жданов, Сасонович, Жаланський і инь.

До розслідув історичних пам'яток істнує цілий ряд наукових товариств: „друге одділення“ Академії наук, історичне товариство при московськім університі, товариство любителів древнього письменства і иньші. До істориків сорокових літ принадлежить еще І. Сабелін. Історію давньої Росії обнимають праці Сабеліна, В. Антоновича, Дашкевича, Н. П. Барсова, Голубовського, Бестушев-Рюміна і иньші. Крім того трактую про історію Росії А. Градовський, М. Сергеевич Сабоскин, Владимирський-Буданов і Пашман. (Історію України: Антонович, Н. Петров, Малишевський, Левницький, Драгоманов і Грушевський). Біографія є заступлена одним твором Костомарова „Руська історія в життєписях“, відтак А. Бріннера „Петро Великий“, Катерина II., Кобека „Цар Павло перед вступленням на престол“, А. Васильчикова „Родина Разумовського“,

Борсукова „Рід Шереметевих“, Заблоцького і иньших. Спеціальні історичні журнали є слідуючі: „Русскій Архив“, „Русская Старина“ та „Историческій Вѣстникъ“ і багато иньших культурно історичних брошур. В історії старої ново-російської літератури оброблюють ся всія рукописні пам'ятники, роблять ся біографічно-критичні розсліди та видають ся твори давних писателів. В кінці треба згадати ще праці А. Пипіна, Н. Тихонравова, М. Сухомлинова, А. Веселовського, Я. Грота, Л. Майкова, П. Ефремова, Парф'єва та Барсова. В теперішніх часах розвій російської літератури йде прискоренним темпом вперед. Та цензурні відносини — се найбільша колода під ноги. Однак мимо того ХХ. столітє заповідає ся як слід і треба-б пожелати єй, щоб, чим прийдєсь почати ХХІ. столітє, у всіх галузях зрівнала ся з літературою західною.

Та „leben und leben lassen!“ Чейже час вже, щоб отрясла ся вона з того шовіністичного „обрусєня“ суїроти других славянських народів та русофілської панславистичної ідеї, що на жаль іще в ХХ. столітє може істнувати в державі, що має звати ся культурною й цивілізованою імперією!...

НОВИНКИ.

Чернівці, 9. марця 1901.

Календар. Неділя, 25./II. (10./III.) Б. 2. поста, с. Григорія, Палами; Р.: 40 мучен. — Понеділок, 26./II. (11./III.) П. о. Порфирія, с. м. Фотини, Анатолія; Р.: Іраклія. — В т о р о к, 27./II.

ний за точність і ясність своїх задач і стремління. Той натуралізм, що в п'єсах Золя перейшов у немиле протоколюване, у підхоплюване „людських документів“ вийшов просто із преславного „естетично-наукового“ напрямку, який панував у 60. роках у всіх галузях знання з такою силою. Таким характерним шістьдесятирічним був Золя цілий час своєї безестетичної діяльності і лише в останніх роках він нахилив ся троха в сторону ідеалізму так у своїх теоретичних поглядах на життя, як і в „естетично-науковій“ творчості. Однак і тепер він стоїть доволі сильно на звичайнім своїм ґрунті і малює не субєктивні боротьби і муки чуття, не страх і боротьбу одиниць, але пориви і муки громадського життя. Старий натураліст і соціолог вкорінився глибоко в него і він то обсервує, придивляється і виводить із розмислом і оглядністю ученого „видимий світ“, позваляючи лише рідко коли своїми точними образами натякнути на здогадливі виводи будучого, як н. пр. зробив се в романі „Плодовитість“. Новий його роман „Праця“ підходить ближче під його давніші твори як передостанній. Він зачинається широким і мрачним картинкою невольної і по характері і по призначенню праці робітників на однім із тих страшних заводів, де кується оружя для „законного“ убійства людей. Огій картині можна б закинути за багато подробиць, нахилу до документального їх змалювання, який тягне Золя все „до той бік“ сучасної артистичної творчості. Але ізза того не менше виходить ся картина ярка і потрясаюча. А разом із собою накинута янша такими самими сильними рисами, — картина буржуазійних панів заводу, — картина формального задоволення експлуататорів робітничою працею і внутрішнього їх стану. І в першій і в другій картині старий мистець „Ружонів“ воскресає із усею силою своєї творчості, з усею енергією глибокого протесту проти страшного мерзкого сучасного устрою суспільності, сучасного поділу праці, сучасної нелюдяності взаємних відносин між експлуататорами, а експлуатованими. Він протестує із спокійною дослідницькою глибокою лх страшною дійсністю, протестує без субєктивного пишання і крику, без гірської і пустої фразеології, але з питомою тоді силою і суворою концентрацією. Він робить се, що повинен робити кожний чесний артист-письменник: він каже читачеві заглянути в глибоке bagno змалюваного зла життя, він вводить в тім що суспільність стоїть на краю бездні, він перестерігає, він поучає. Такий отсей письменник старого переживаючо ся напрямку і такий його відносини до його твору.

Телеграми „Буковини“.

Берлін, 9. марця. З причини рани на висці, цісар Вільгельм замахав свою подорож до Королівця, де мав взяти участь в посвяченню нового костела.

Берлін, 9. марця. Цісар Вільгельм приймав вчора в полудне канцлера гр. Біллова. Рана на лиці цісаря знаходиться близько ока і для її вигоєння буде треба найменше два тижні.

Брема, 9. марця. Вчорашнє переслухання справці замаху на цісаря, Вайлянда, виказало цілковиту невідвічальність его ума. Винуватик зізнав, що він терпить на епілепсію і оноді чув себе нездоровим. Коли в товпі межі публікою чекав на цісаря, здавало ся ему, наслідком шепоту спадаючої води в поближкій криниці та гомону людей, що їде на кораблі і викидає олов'яний тятар. Тоді, здаєсь, він кинув кавалком зеліза на цісаря, але сего не памятає, бо зараз стратив притомність.

Переписка редакції.

Евген Львів. Чому не присилаєте далі. Зачинаєть ся друкувати в середу, бо тепер дуже завісно. Богато позначило ся. Треба кінчити. Присилайте де які звістки. — Р. С. Відень. Дякуємо і просимо не забувати на нас.

Книжки для кас райфайзенських

як також

відповідні друки

можна дістати лиш в друкарні тов.

„Рускої Ради“ в Чернівцях.

Не забувайте на „Народний Дім“ в Чернівцях!

14)

ПЕДАГОГІЧНИЙ ФЕЙЛІСТОН.

6. О розсудковій волі.

Понятє волі. Прагнути можна всего, — однак не все, чого бажаємо, можна осягнути. Інакше дїє ся, коли розсудок добре розважить, чого жадаємо, чи осягненнє сеї ціли можливе чи неможливе і яким путем можна дійти до осягненнє пожаданого предмету.

Коли добрий ученик дістав за добру відповідь в школі добру класу, то повстане в нїм бажаннє при слїдуючїм испиті здобути собі тожє задоволеннє учителя і придбати собі таку саму класу. Розмірковуючи, яким то чином мїг дати добрі відповіді, переконав ся він, що дійшов до того працею і старанням приготуванєм, отже розсудком пізнав, що в праці лежить причина добрих відповідей, і що добра відповідь то наслідок его праці. Іншим разом зробив може досвід, що коли не учив ся, то не мїг дати доброї відповіді. Дятого в тім переконаннє, що працею здобуде добрий наслідок, відкажує завізанню товаришів, аби йти з ними на прогулку, а забирає ся до праці. — Жадає чогось в тім переконаннє, що его осягнемо, зведе волею. Скуток, який осягнути бажаємо, зве ся ціллю, а ті причини, що ведуть до ціли, средствами. Розсудок вказує нам на средства, що потрібні до осягненнє ціли і поучує нас заразом, що хто хоче осягнути цілю свого бажаннє, мусить заразом і хотіти ужити средств, що до того потрібні. Коли щось хочемо, тоді відбувають ся отсі психічні чинности: 1) Роздумуємо, якими средствами можна б цілю волі осягнути; 2) Оцінюємо, які средства провадять найліпше і найпевнійше до ціли, значить, які средства є до ціли найвідповіднійші; 3) Рішаємо про вибір тих средств; 4) Укладаємо план, як поступати. Те все відбуває ся думанєм, є отже чинністю розсудку; дятого то така воля називає ся волею розсудковою.

Обдуманє є при тім конечно, бо діло необдуманє, поспішне, не впливає.

Наслідки волі. В понятю волі лежить вже і діло. Воля без діла була би тільки бажанєм, жепанєм. Воля виявляє ся ділом се-б-то виконанєм того, чого хочемо. Наслідки волі проявляють ся в свѣті зовнішнім і внутрішнім. На внї виявляє ся воля ділами. Ділами тим є рухи цілого тіла або его членів в тій ціли, щоби виконати ті переміни, що є потрібні до осягненнє ціли волі. Отже, коли хочемо пр. написати лист, піти на прохід, зробити якусь роботу, то впроваджуємо окремим до того способом в рух ціле тіло або его членів. Всї ті рухи виконуємо за помочю приладу волі, се-б-то нервів чуття і м'язів, на виразний приказ волі. Є се рухи довільні. Сї чинности спершу недокладні, робимо проби — пробуємо; повторюючи їх, вправляємо ся, а вправою набуваємо вправности. Суму всіх чинностей виконаних до осягненнє ціли волі, зовемо ділом. Діло є добутком діяльності (чинности). Діяльність вимагає уваги, обережности і постійности (консеквенції).

Внутрішні наслідки волі є отсі: 1) увага, се-б-то свѣдомє справленє думани на предмет волі і на средства, що ведуть до ціли; 2) обдуманє або рефлексія, се-б-то справленє цілого думани на шлях, що потрібний до здійсненнє волі — тим то не пливуть думки вже свѣдливо, природною течією, лишє ступають дорогою, яку їм самі призначуємо. Таке справленє гадок на певний предмет відбуває ся у учеників в школі підчас науки. На приказ учителя звертають діти увагу на певний предмет. Самовільна увага вимагає напруженнє волі і викликає утому рівнож умову як посередню й фізичну, що повинно бути сказівкою для педагогів, щоби в своїх вимогах в тім напрямі були умірковані і не жадали від молодих умів за багато.

Розсудкова воля не застановляє ся над вартостію цілий жадані і над гідністю средств, що ведуть до тої ціли. Коли-ж цілю жаданнє неморальна, або коли средства, що ведуть до ціли навіть моральної, негідні, то і вчинки будуть неморальні. Отже волею не повинен кермувати виключно розсудок, що виправді веде до ціли, але може звести на манівці. Про гідність цілий і средств волі може дати поясненє лишє один єдиний розум, а воли, що то нею кермує розум, називає ся волею розумовою.

7. Про свободу волі.

Застановляючи ся над нашим діланєм переконуємо ся, що в кожній разі можемо так або інакше поступити; се зависить від нашого обдумани і рішеннє, як маємо зробити — ба навіть вже до доконанню рішеннє можемо наш намір змінити і інакше поступити. Отже маємо вільний вибір в нашій діланю; кожний чин є нашим власним ділом. Навіть супроти прав чує ся чоловік вільним, бо право містить в собі певне жаданє,

до котрого можна застосувати ся або й не застосувати ся. Ся спосібність душі, вибирати свѣдливо зпоміж предметів нашого бажаннє, називає ся свободою волі.

Коли наша воля не має зійти до ряду низьких жадоб, то мусить їй товаришити постійно памислі розвага про вартість ціли жаданнє, про вартість средств, що провадять до ціли, вкінці про наслідки задоволеннє того жаданнє.

По мірі умового розвитку чоловіка поступає его воля а відтак відбуває ся і его чинність се-б-то его поступованє і діла, після певних засад, здобутих досвідом. Ті засади, що кермують волею, називають ся практичними правилами життя або максимами.

Практичні правила життя витворюють ся в умі лишє звільна. Дитина підлігає зразу змісловим похопам і схлонує, жадає того, що їй справляє приємність і задоволеннє, а уникає того, що їй неприємне.

Небавом переконує ся дитина, що задоволеннє декотрих жадоб справляє тільки проминаюче задоволеннє а опісля шкідить, (пр. коли обїється ся солодощами), і навпіворіт, що хвилево прикрість може стати ся в своїх наслідках доброю (пр. коли заживе гіркою ліку підчас хвороби). Той досвід поучує дитину, що годі ділати без розваги, лишє конче обмірковувати й оцінити хосенність або шкідливість жадоб. Сей висний ступінь (розважливий) пожаданности є розсудковим пожаданєм: розсудок спонукує не вибирати того, що приємне, лишє те, що хосенне. Таким способом доходить ум до практичних розсудкових засад (засад „здорового розуму“) як н. пр. Будь острожним! Не звирій ся облесникови! Заживай їжі і напиту мірно!

В дальшій своїй розвитку запримчує чоловік, що поза аґидами здорового розсудку є висні жаданнє, що не дозволяють оглядати ся лишє на саму хосенність річі, але вказують, що часто те, що хосенне, годить ся поборювати, натомість те, що хвилево шкідливе, є для висших ділій пожаданє і похвальне. На тім ступені оцінюють ся пожаданности зі становища ідеї реліґійно-моральної, а практичні засади, що схожі з ідеями реліґійними і моральними, називають ся засадами моральними.

8. Про волю розумову.

Воля, що поводить ся реліґійно-моральними ідеями, зве ся волею розумовою. Розумова воля осуджує самолюбні понятія про хосенність і шкідливість, а визнає тільки понятія висні, етичні, доброї і лихого та заставляє чоловіка чинити те, що правдиве і добре, що благородне і моральне, а відвертає его від лихих вчинків.

Чоловік може виправді, користаючи з вільної волі, поступати довільно, вибирати добре або зле, поводити ся виключно чувствами, ділати після наміру по-взятого з горі, піддавати ся пристрастям, стремити виключно до хосенних річий, не зважаючи, чи вони дозволені, чи ні, — але призначенєм его є поборювати низькі похопи і забаги, усовершенатись чимраз то більше, а в цілїм своїм життю прировновувати ся до прав Божих. Тільки таке цілковите панованє чоловіка над самим собою, здобує привичкою і безупинною вправою, що звертає всі его гадки і діла до доброго, є справдішною моральною свободою. Противним до моральної свободи є неволя, котрій чоловік підлягає, коли стоїть під властїю гідких налогів і пристрастей. Про моральну свободу говорить св. Августин: Найвисшою свободою є служити Господу Богу. (Deo servire summa libertas).

Де нема свободи волі, там нема і відвічальности за діла і вчинки, значить, там нема тям. Тільки люди, що божевільні, в сильній горячці або п'яні не тямать.

9. Про характер.

Сильну волю, що поводить ся постійно тими самими засадами, називаємо характером. Хто не має сталої волі, є чоловіком хитким, безхарактерним.

Скоро засади, що кермують волею, є морально добрі, то й характер добрий, коли ті засади лихі, то й характер лихий. Як хтось виробив у собі розумову волю, значить волю, що поводить ся реліґійно-моральними ідеями, то той має характер реліґійно-моральний.

Виробити характер реліґійно-моральний є остаточною ціллю життя людського, до котрого повинен кожний зближати ся, але се є заразом найтруднішим завданєм чоловіка в дочаснім житю.

Характер не є вроджений, лишє витворює ся поступово з умовим розвитком чоловіка, а то на підставі вроджених питоменностей фізичних і психічних, під впливом власної обсервації і володіннє над собою, отже є власним его ділом. Вихованє реліґійне і моральне має чималий вплив на розвиток характеру.

Характер відзначає ся: 1) енергією, силою, стало-стію волі. 2) консеквенцією волі, а добрий характер надто 3) розумовою волею.

(Дальше буде).

Весняні річи найновіші вже прийшли

В гандлю Б. БАЛЬТІНЕСТРА молод. Чернівці, ул. Головна ч. 3.

Капелюхи для панів і хлопців фільцові; чорні і з найрозмаїтших модних красок; з найславніших ц. к. фабрик І. Генрика Іта у Відні, Осип Піхлер і сини у Грапу як також з фабрик Борзаліно, Гіузенпе, Фрателло в Александриі.

Мужески капелюхи від 3— к. до 12— к.
Хлопців " " 1— " " 3— "

Краватки вилучно найновіші десени в найбільшій виборі.

Рукавички французького фабрику (Glacé) шведки і до прання усе під гваранцією; дальше також Брен-Флор і шовкові рукавиці.

Бронзові і всілякі річи зі старого срібла як: найновішого заграничного фабрику годинників канделябрів, карабок, гарнітури до писаня і курена, всілякі фігури і т. п.

Товари обувні, лиш добрі фабрики для панів, дам, дівчат і дітей. Головний склад французької фабрики обуви А. Саре і Howlett & White, в Англії найкращої сорти:

Мужески черевки від 8— к. до 20— к.
Дамски " " 7— " " 24— "
Для дівчат і дітей " 2-50 " " 8— "

Домашні черевки в найбільшій гатунку і найбільшій виборі.

Кальоші найбільший склад з найбільшої петербурської фабрики.

Парасолі від дощу і сонця в найкращій гатунку і найбільшій виборі.

Мужески сорочки під гваранцією; нічні і денні, ковбурі, маншети, хустки до носа, мужески ливаритки, дамски і для дітей панчохи в найбільшій розмірі.

Гарнітури до писаня, стоячі зигарки, рами до фотографій і т. п.

Принагідне купно: бурштинові зигарниці від 1-25 зр. до 10 зр. разом з футераліком.

Склад ц. к. привілейної фабрики товарів з альпакки і хінського срібла В. Бахмана і Сп. у Відні.

Найтаньші друки для шкіл народних

можна получить лиш в

друкаржі „Рускої Ради“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2.

Classen-Buch	аркуш 4 кр.
Wochen-Buch	" 4 "
Auszug aus der Schulbesuchs Tabele	" 3 "
Lehrerkataster	" 1 1/2 "
Schulkataster	" 2 "
Jahresausweis,	" 1 1/2 "
Inspectionsbericht (два аркуші)	" 4 "
Schulversäumnisausweis	" 2 "
Quartal-Ausweis	" 2 "
Свідчення відходні нім. і рускі	" 2 "
Gestionsprotokoll	" 3 "
Квіти німецькі і рускі	" 2 "
Свідчення увільнення німецькі і рускі	" 2 "
" фреквентацийні рускі і німецькі	" 2 "
Schulmatrik	" 2 "
Inventar	" 2 "
Katalog der Schüler Bibliothek	" 2 "
Competenten-Tabelle	" 2 "
Qualifications-Tabelle	" 2 "
Aufforderung zum Schulbesuche	" 2 "
Завізане	" 2 "
Повідомлення шкільні рускі і німецькі	" 2 "
Armuts-Zeugnis	" 2 "

Т. Файлес

усувач нагніток

Чернівці, Руска ч. 8.

Яко дамська фризирка „Secession“

як також спеціалістка у всіх париских дамських фризюрах поручає ся пані

АННА ВАЙС,

Чернівці, Tempelgasse 6,

(салон фризирський Леона Вайса),

котра у Відні за знаменитою смак у стилі „Secession“ і за фризирську техніку була подвійно відзначена медалями.

Ціни приступні.

Ново отворений!

Ново отворений!

Американський склеп з зигарками С. Танненблят зигармістр

Чернівці, улица Руска ч. 8.,

приймає ся всяку напаву викиньчити належачу до того фаху, по найнижшій ціні.

Моя довголітня практика в найбільших фабриках як в Нью-Йорку, Лондоні і Будапешті дає гваранцію за кожде мені подане замовлене в найбільшій стараню викінчити.

Спеціаліст від англійських і американських зигарків, як також від різних граючих верків.

Великий склад кишенкових, стінних і висячих зигарків по ціні як найтаньшій під гваранцією.

Ціни найтаньші як:

Зигар до будження найкращої конструкції 1 зр. 90 кр., Віденський зигар пендльовий від 12 зр. і висше. Срібний з подвійними накривками швейцарський кишенковий зигарок від 7 зр. і висше. Сталевий зигарок 3 зр. 50 кр. Ніклевий зигарок від 3 зр. і висше. Зигарок імітація „Roskopf“ 5 зр. 50 кр. Зигарок правдивий „Roskopf“ з три літньою гваранцією на писемі 9 зр. Округлі блишані зигарки 3 зр.

Всі иньші зигарки так само найтаньше.

Замовлення на провінцію висилає ся відвортною поштою.

Перша буковинська спеціальна робітня обуви ІВАНА ДІКА,

що скінчив промисловий курс в ц. к. технологічній промисловій музею у Відні
улиця Руска ч. 11. Чернівці ул. Руска ч. 11.

Відважує заявити шановній П. Т. Публиці, що виготовляю всякого рода обуви для мушин, женщин і дітей а то після найновіших фасонів як: черевки гладкі, та в ваді острокинчатім з ортопедичним апаратом і з обложеном приладом до вигідного порушувания.

Через ношене моїх черевиків зникають сейчас нагнітки та всякі нарости на ногах. Доброю і солідною працею, такою обслугою буду старати ся здобути собі вдоволене цінних замовлень.

З поважанем.
ІВАН ДІК,
спеціальна робітня обуви.

Поодинокі черевки виготовляє ся тільки з заграничних шкір.

Виходить в Чернівцях
що середа, п'ятниця і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
застереження. — Рекламний неопечатаний
вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор. — сот.
на пів року	10 „ — „
на чверть року	5 „ — „
на місяць	1 „ 70 „

Поодинокі числа коштують 16 сот.

Передплата і належність за інсерата
платні в Чернівцях.

Загальні збори „Руского Народного Дому“ в Чернівцях.

(10. марта 1901).

При участі 60 членів голова отворив збори; згадав померших членів, бл. п. заступника прокуратора Гриця Ганкевича і інспектора поліції п. Волянського. При сій згадці зібрані члени на знак ушановання піднесли ся з місць. У дальшій своїй промові голова заохотив членів до витривалості праці около рускої популярної справи, взагалі а особливо около „Р. Н. Д.“. На внесенє п. надуч. Савіцького збір через аклямацію ухвалив, з огляду на те, що протокол з минулого загального збору друкований був у „Буковині“, читанє того протоколу занехати. Опісля секретар др. Галіп здав справу про діяльність виділу сїдуючого змісту:

Перебравши з вашої волі провід товариства рік тому назад, виділ мав перед собою задачу доповнювати, поправляти і удержувати те, що зробило ся, що здвигло ся попереднього року. Перше всего маю на гадці докінченє сеї будови, її надвірне і внутрішнє пристроєнє.

У сїм огляді виділ при безкористнім уділї малярки п.ни Кохановської, дав помалювати залю; в послїднім часї на порушенє новозаснованого тов. „Зорі“, закуплено і поставлено театральну сцену, не згадуючи вже про дрібніші направи і додатки, які показали ся в сїм будинку потрібними, як от балкон, підлоги, груби, замки і т. д. Дальше займав ся виділ пильно справою другого, положеного на

нашій маєтности дому, в котрім міститься доси гостиниця. Показало ся, що ся гостиниця не є для тов. корисна, бо не приносить матеріального зиску. Для того прийнято рішенє на будуче користати з того будинку в який инший спосіб, який покажеть ся відповіднішим.

Аби відповісти бажанням членів учащих до читальні в тов., виділ постановив відступити на читальню ще одну комнату і пристроїти її відповідними меблями. Таким чином читальня тов. повинна би стати ся в більшій мірі ніж доси осередком для місцевих і позамісцевих Русинів.

Також обдумувано заложити, а зглядно відновити національну бібліотеку товариства. Зауважити мушу, що до сего діла, бодай на перший початок, треба значної грошевої вкладки. Існуюча бібліотека складаєть ся майже з самих чужозичних творів. Аби заложити національну бібліотеку, на те мусїла би громада подати тов. поміч дарованими книжками.

Значний зріст адміністративних чинностей в товаристві, то-б то справа завідування цілим Народним Домом, спонукувала нас застановити ся над тим, чи не потрібно би настановити в тов. осібного урядника для контролі касоводства, для надзору бурси і діловодства друкарні, котра-ж небавом мусить перейти на нашу власність. Та з настановленем такого урядника були би сполучені значні видатки, а се змусило нас сю гадку поки-що занехати, щоб нашу інституцію не виставити на нові видатки.

Виділ відбуд в минулїм році

16 засідань. Членів звичайних і основателїв прибуло 41, а убуло 2. Таким чином товариство числить 250 членів. З прибувших членів є 20 звичайних, а 19 основателїв.

Товариство наше було і в минулїм році головним центром всеї нашої просвітної діяльності. Осередком наших товариств, пристановищем бурси, котра в сїм році знов зросла, та розсадником Райфайзенських кас, зазначую знаменний факт, що як раз в минулїм році — від коли стоїть новий будинок — завізали ся два нові товариства: одно ремісничє „Зоря“, що дає у нашій залї театральні представлєня, а другє „Руский міщанський хор“, що сеї зими устроїло в тїй же залї кілька безплатних, сполучених з науковими викладами, концертів для черновецьких міщан.

Нарешті згадую що наше тов. дало почин і взяло уділ в сьвяткованю ювілею нашого дуже заслуженого земляка, Омеляна Поповича.

Се був би в короткій огляд нашої діяльності. Із сего огляду Ви увидите Панове, якою важною інституцією є для Буковинської Руси сей Народний Дім, ся невеличка наша культурна Січ. Для того прошу Вас, Панове, зберігати й на далї Ваші симпатії сему закладови інтересувати ся єго потребами і допомагати сей заклад словом і ділом!

(Далї буде.)

3 ради державної.

Цїсав приймив на авдієнції в суботу президента міністрів др-а Кербера.

Військова комісія по довшій дискусії ухвалила закон о контингенті рекрутів. Референт має зробити застереженє, що закон о контингенті рекрутів на рік 1901, не повинен бути полагоджений перед прийнятем розпоряджень виданих на підставі § 14 на рік 1898 і 1899. П. Шлегель в імени центра заявив, що виводи міністра оборони краєвої в справі поєдинків не вдоволяють єго. Цїлковита реформа військових говороних рад є конечна, аби не лиш нікого не можна було силувати до поєдинків але навіть аби того не дораджувано нікому. — Податкова комісія ухвалила на оньогдашнім засіданю на внесенє Штайнвендера і в порозуміню з правительством, увільнити цїлком від рентового податку довжні асигнати краєвих кредитових інститутів і купони листів заставних товариств кредитових і проценти щадниць. — В підкомітетї комісії оплат міністер фінансів заявив, що коли би податок від перенесеня нових або перебудованих домів виносив два і пів процент, а не як комісія хоче два процент, правительство зробить ту уступку, що вільне від податку перенесенє права власности тих будинків установлено би на 4 роки.

Зі свїта.

З нагоди 40-літної річниці увільнення мужицтва в Росії петербурскі дневники замістили на сю тему історичні нариси і вступні статі. Найторжественнїше виступила „Россія“, роздумуючи сю річницю

Промова дра Ст. Стоцкого на Шевченківських вечерицях у Чернівцях, дня 10/ІІІ. 1901.

Сорок літ тому, як над Дніпром коло Канева висипала Україна високу могилу над своїм Тарасом, незабутним нашим кобзарем.

Знала тоді Україна, що складає в могилу свого найскрашого сина, знаємо ми тепер, що в тїй могилі спочиває найбільший національний геній Руси-України, що здвигнув єї з глибокого занепаду до нового життя.

Нубито і недавні часи, а як все у нас змінило ся. Найліпшим доказом на се буковинська Русь. Сорок літ тому що у нас було? Ба, снитись нікому не сніло ся, щоб могло щонебудь бути.

Від чого-ж то у нас инакше стало? Відки то взяло ся, що оден наш учений на порозї нового столїтя міг сьміло сказати, що „життєнні сили, показані українсько-руським народом, в австрійській Русі спеціяльно, скарби творчости, здібностей, енергії, укріпї в масах, виказані останніми часами, за се ручать і забезпечують українсько-руському народови повну можливість увійти в родину народів як рівному з рівними, відпінших не гіршому, і своє слово серед них сказати“, що „сконстатована мусить бути не тільки повна надія — не вмерти, але і спроможність жити гідно, розвивати ся успішно?“ Таж ше не так то дуже давно нива наша народна

лежала майже облогом, лиш дуже мало хто єрав свій перелї і сїяв зерно, надїючись на добрі жнива! Та-ж на тїй ниві, де тепер сотки робітників роблять культурну роботу, ще не так то дуже давно лежав дехто бурян полов, хаші корчував! Таж ще не так то дуже давно життєнні сили українсько-руського народу були приспані, а скарби творчости, здібностей, енергії лежали зовсім укріпї! Яка-ж то сила зрушила, збудила спячого, дрімучого велита від Карпат до Дону, що він тепер не лежить гнилою колодою на сьвітї, не снить ходячи, а живе, серцем живе, працює і в тїй працї змагає до найвищих цілей людскости, до найбільшого скарбу культури, до волї?

Сила тота — се чародїйне, животворне слово Тараса — не просте, а пророче, Богом дане єму слово; тим то і пояснює ся, що воно годно було докнати великого чуда, збудити Русь-Україну до нового життя. Надзвичайного чару того слова дізнаємо всі, читаючи поеми Шевченка. Хотїби і не сказав нам сего Шевченко, то всі ми чуємо, що сам Бог послав єму се сьвяте слово, сьвятої правди голос новий і голос розумом сьвятим і оживив і просьвітив, що послав, подав душі єго убогій силу, щоб огненно заговорили, щоб слово пламенем взялось, щоб людям серце розтонило і по Україні пронеслось те слово чистеє, калїло чистїйше істини; що дарував словам єго сьвятую силу, людське серце пробивать, людскї сльози проливать, щоб милость душу осїнила, щоб спала тихая

печаль на очі людей, щоб навчались путями добрими ходити, сьвятого Господа любити і брата милувати! Оттаке то слово Тараса.

Всюди, куда пронеслось огненне слово Тараса, ворухило воно до глибини, тонїло, пробивало людське серце, витискало сльози, учило „путями добрими ходити, сьвятого Господа любити і брата милувати“. На гомїн сего слова і сего нового, нечуваного доси голосу, труни встали і очі розкрили, і брат з братом обняли ся і проговорили слово тихої любови, ми стали людьми, народом, нацією, що живим своїм людським житєм. А сего чуда доконав Тарас тим, що своїм огненным словом Русь-Україну навчив, як на сьвітї жити, т. зв. витичив єї цїль життя, поставив їй ідеал перед очі, вказав дорогу і спосіб, як той ідеал осягнути, як жити гідно і розвивати ся успішно.

Отсе та велика ріжниця поміж теперїшнім а давнїшнім житєм Руси-України, отсе та зміна, яку викликало в житю Руси-України огненне слово Тараса: Ми маєм тепер цїль життя перед очима, якої передше не зовсім сьвідомі були; ми знаєм тепер, як, для кого і для чого жити, чого перше не знали. І тїй ідеалї, ту цїль життя мусить Русь-Україна завсїди мати перед очима, коли хоче жити гідно і розвивати ся успішно, а не попасти назад в той давній стан, як гнилою колодою на сьвітї лежала.

Чи-ж має теперїшня руска суспільність їх перед очима? — Не конче. Не зовсім. Протївно, є ознаки, що ті ідеали

якось немов затемнюють ся, теряють сьвіжість в сьвідомості рускої суспільности.

Правда, серед теперїшнього сильнїшого і живїшого народного руху і життя, що віщує красшу будуччину, вже нам навіть тяжко увачити собі живо той недавній ще стан гнилої колоди, в яким застав Русь-Україну пророк і учитель єї Тарас Шевченко, тяжко нам увачити собі і те, що вона могла-б повернути назад в той стан. Се-ж уже другє покоління, від коли зложили Тараса в могилу, стоїть при народній кермі. Все сьвіжі вражїня тай многота їх затїрають в пам'яті народній давні вражїня тим дїкше, що вони у теперїшнього покоління не були безпосередні, а лише переказані. Відсе то майже мимохіть іде деяке легковаженє минулого і тих, що тоді на чолї стояли. Тай „сучасних огнів“, котрим просьвіщають материнї очі, палає тільки, що дими від них хмарю сонце заступають і не дають видїти добре того, що у нас же самих було сьвітлого, взнеслого. Ми як і згадуємо бувальщину, то по більшій частї вже лиш формально тай хіба на те, щоб з теперїшнього становища хіби в нїй виткнути. Сьвідомість того, чим справді серед незвичайно тяжких обставин були для Руси-України колишні духові єї провідники що і яким способом вони зробили, витискає богата в вражїня дїйсність-теперїшність. Нам неначе здаєть ся, що про се і нема що багато згадувати, що ми і силою духа, і ідейно і характером і широтю для народної справи зов-

у подвійнім числі. Матеріал, який заключає в собі, має свою історичну вартість. Тов. „Гурток економістів“, що існує від десятих років у Петербурзі, рішило на збільшене своєї бібліотеки, 10.000 рублів жертвувати на цілі людської просвіти, 600 рублів розділити поміж ріжних товариств, а 3.000 р. призначено на конкурс на твір із обсягу політичної економії з темою: Історія селянства в Росії від часів увільнення селян.

Ся 40-літня річниця зазначила в Росії ще демонстрацією студентів. Організаційний комітет студентів розкинув 3. с. м. ректорату відозву поміж студентів кількох петербурзьких вищих шкіл і поміж студентки жіночого медичного інституту. Ся відозва пригадувала, що дня 4. марця (19. III. ст. ст.) с. р. минає сорок літ від увільнення селянства і що сей день надає ся дуже добре до великої демонстрації політичної. В полудне 4. с. м. зібрали ся студенти і студентки в числі до 1500 перед казанською катедрою. По службі божій поліція пігнала демонстрантів, що почали співати пісні, здовж невольського проспекту і заперла в числі 400 осіб на магістрацькій подвір'ю, де тримано їх до вечера і списувано їх імена. Рівночасно громадила ся юрба народу коло магістрату, даючи вираз свого обурення ізза бруталного поведіння поліції. Поліціянти били по ликах студентів і студентки, кидали їх на землю, копали ногами і т. н. Організаційний комітет студентів задумує видати по тій причині нову відозву.

Віденський робітничий науковий союз скликав у сих днях публічні збори, на яких посол др. Офнер реферував справу театральної цензури. Початків заведення театральної і пресової цензури треба шукати в стремленні перковних властей здавити кожну свободішню думку. З пресовою цензурою, се звисна річ, як воно дієть ся, але ось цікаві факти з театральної цензури:

сім їх переросли, що ми вже лиш поступати можемо наперед, а не йти в зад. У нас пробудила ся велика довірливість в свої власні сили.

Теперішня руска суспільність, підохочена успіхами, робить де вчім вражінне того буйного молодця, що сам дійшов до повних літ, і в почуті своєї власної сили тай відповідно народному характерови рад визволити ся зпід властей і проведу батька.

Міжтим далеко ще до того. Ми не лиш не переросли, але і не осигнули і не виповнили навіть того, що нам батько завинав. Високі ідеали і засади Тараса ще і доси серед рускої суспільности загально не прийняли ся. Тим більше треба нам в сю днину, коли святкуємо пам'ять Тараса, поставити їх перед очі, пригадати їх рускій суспільности, покрити нашого духа цілющим его словом, і остеріти, бо мимо живийшого на око народного духу, можуть в ній бути зародки упадку.

Коли хочемо наперед поступати а не упадати, коли хочемо жити дійсно культурним життям, жити гідно і розвивати ся успішно, то не забуваймо а придержуймо ся кріпко тих засад життя, які проголосив нам Тарас Шевченко. Той геній, що мав силу, розбудити у нас нове життя, що умів нас збратати, зєднати, — тим самим дав уже докази своєї висшости понад усіма; нехай же він і на далі буде нашим учителем, провідником. Хоті і стали ми вже може повнолітні, то не еманципуємось силом зпід властей батька Тараса, бо нібито маєм вже інших батьків-провідників. Богу дякувати за те, що є інші але пам'ятаймо на того, хто перший

Ті самі австрійські власті забороняють грати „Останній гузик“ Людассіого в Стирії, коли у Відні грають сю штуку без ніяких перепон зі сторони поліції. Добре схаактеризував австрійську цензуру Анценгрубер, що на питанні приятеля, чому його останні драми такі безбарвні, відповів: Бо я знаю, що не міг би навіть кивнути пером, аби мене сейчас не сконфіскувала поліція, тому пишу так безбарвно. — На сім місці можна би згадати й про подвиги львівської цензури. Др. Гриневецький їздив торік в осени на Україну і привіз із відтам цілу масу нових драм. Коли потім предложив львівській поліції кілька штук, поліція заборонила їх грати. Чому? „Бо, мовляв, за ярко змальована економічна боротьба і суспільний антагонізм поміж польською шляхтою а українським мужицтвом. Вистава сих штук впливала би деморалізуючо на народ“. Ось яка опіка! Ба, але львівська поліція застидила росієцьку цензуру, бож ті драми були пропущені осю останньою, друкували ся в Росії, а навіть виставлювано їх там у театрі в Києві.

В Італії кипить на правду. А причини не далеко би шукати. Полудневу Італію навістив страшний голод. Причиною його є нерозумна політика торговельна італійського правительства, що зріввавши з Францією торговельний трактат, довела продукцію вина в полудневій Італії до цілковитого упадку.

НОВИНКИ.

Чернівці, 12. марця 1901.

Календар. Четвер, 1. III. (14. III.) п. м. Евдокії, Домники, с. м. Марк.; Р.: Матильди. — П'ятниця, 2. III. (15. III.) с. с. Теодота, Ісхія, Евталія: Р.: Лонгіна.

Подяка. Пілісаний виділ як екзекутивний комітет руских товариств в Чернівцях, що устроїли дня 10. с. м. концерт в 40. роковини смерті незабутного кобзаря усеї Русь-України, почуває

клав підвалини і будував нашу хату. Ба, і нових наших провідників цінуймо після того, чи і оскільки ведуть вони нас дорогою витиченою батьком Тарасом. Дійшли ми до найвищого лішого стану лиш тим одним, що переводили в життя его засади і науки, ідм і далі тим певним, битим шляхом, а тим безпечнійше зайдем до мети. Особливо в народнім і суспільнім житті придержуймо ся заведіи взнеслих, глибоко етичних а тим то і дійсно культурних засад Тараса. Між ними на самім чолі стоїть засада: за правду статі, за правду згинуть. Нічого иншого понад се не навчає Марія, мати Божя, свого божественного сина. І ми, сповняючи в житті народнім сю науку, доконаєм найбільших діл, осягнемо найвищий щабель совершенства. Уміймо і ми так як Тарас, за правду статі, за правду згинуть. Лиш одній правді треба на землі поклонятися, а більш нікому, лиш правду треба любити. Щоб ми не були в непевности, що таке правда, то Шевченко каже нам, що жива правда у Господа Бога, а Ісусе Христос се правди слово.

Друга річ се любов, братолюб'є — се добро найкраще на світі. Значить се тільки що „людей любити“, путями добрими ходити, святого Господа любити і брата милувати, „і всякому добро творити“, ба, навіть „ворогам прощати“.

Третя річ — се воля, святая воля, бо „де нема святої волі, не буде там добра ніколи“. Значить се — всіма силами дбати о волю, о святую волю.

Наконець треба так як Тарас любити Україну убогу і то так, щоб за неї

ся до милого обов'язку висказати прилюдно сердешну подяку в. п. панні Галі Ясеницькій і в. п. проф. др. Смоль-Стопкому за особливий труд, який взяли на себе із сеї нагоди, далі в. п. др. Білінському і П. Лушпинському за ласкаву участь, відтак цілому хорови Боiana і его управителеви п. проф. А. Колерови за знамените виконане своєї трудної задачі а в кінці в. п. рускій громаді, що так численно явила ся.

За виділ тов. „Буковинський Боян“: Омелья Попович, Олександр Попович, голова, писар.

Слідуюча проба „Боiana“ відбуде ся в сю п'ятницю о 8 год. веч. на приготоване до товариських сходів, які „Бук. Боян“ уряджувати ме через весь міст що тяжка.

Шевченківське свято в Чернівцях. Концерт в 40. роковини смерті Тараса Шевченка, устроений рускими товариствами в Чернівцях, вивав під кожним зглядом дуже удачно. Публіки зібрало ся стільки, що велика зала „Народного Дому“ не могла усіх помістити, а треба було вжити на те прибічні кімнати, хоч доохресної публіки, головню учительства, прибуло не багато, так то значно зросла вже черновецька руска громада. І не завели ся гості в своїх ожиданиях. Промова дра Стоцького проголошена із вервою і запалом, пристосована до теперішніх руских відношен, найшла відгомін у серцях слухачів. Сильні і грімкі одлески, якими переривали єї раз по раз, і які залунали на салі, коли прогомніли останні слова дра Стоцького, були найсильнішим виразом признання шан. бесідникови. — Дуже визначала ся далі деклямація п. Платона Лушпинського: „Як би ви знали, паннчи“. Таке зрозуміне великої поєми Шевченка, таке відчуте пробивало ся із слів декляматора та виразу його лиця, що дійсно ми можемо побажати п. Лушпинському як найліпших успіхів на тому полі. Кождий слухач відчув ту недолю, яка гнобила і ще й тепер гнобить наш простий народ — між тим „паннчи“ не знаючи сільського „раю“, убирають його в постичні слова і творять „іділію“. Такі деклямації даєть ся чути не часто — то-ж не диво, що публіка нагородила п. Лушпинського бурною одлесків і він мусів кілька разів дякувати зібраним за ознаки признання. Фортепианове сольо п. н. Г. Ясеницької подобалоє рівно-ж загально; п. Білінський мусів на загальне бажане відсвятити ще другу пісню. Хори-ж під управою п. А. Колера виказали, як великий поступ зробив „Буковинський Боян“ за останній рік. Відсвятівані пісні зробили дуже велике вражінне — головню-ж не знає ще буковинський пу-

блиці нові композиції Ф. Колесса а „Вулицю“ мусів хор повтаряти на загальне не жадане публіки. Перший раз від давних літ почули Чернівці чудові звуки неальма Бортнянського „Господи силою твоєю вознесиєть ся цар“, якого виконане було справді удатне. „Стара“ Річенська Головацького-Лаврівського вказалась зовсім новою, а Вахнянинове: „Ой ішли наші славні Запорожці“ приєволенний був хор відсвятити двічі. Не менше подобались композиції народних пісень Кумановського, а лиш може мужескі хори були в тенорах перших трохи за слабі, хоч у виконанню (головно голоси басові) зовсім вдовольні. Загалом взявши концерт удав ся знаменно і ми висказуємо загальне бажане, щоб „Бук. Боян“ міг частійше давати концерти.

По концерті відбув ся спільний комере при співі і оживленій розмові.

В часі комереу відчитав др. Стоцький слідучі привітні телеграми, які наспіли на Шевченківське свято: І. Святковане Тараса, се знов одна з ряду тих мозольних праць культурних тамуної громади, що ведуть крок за кроком до далекої Тарасом вказаної мети народної. Кождий тою працею придбаний здобуток народний, се теплий промінь, що сунить кранію за кранією моря сліз занепакованої матері, а коли слідуючі покоління утруть на підставі тих праць послідну кранію сліз із збоділої твари, тоді настануть Тарасом горячо бажана величчя хвиля, де усміхнеть ся мати, відроджена мати. — Пігуляк.

II. Громаді щирий привіт. Духом із вами. — Путилівека відліа Рускої школи.

Шкарлятина, дифтерія і інфлюєнца ширить ся епідемічно в Падиківцях. 250 дітний селянських занедужало, — 3 померло. Лікар др. Гутинскер взяв ся енергічно до ратунку і поробив потрібні санітарно-поліційні зарядження, за що ему громада дуже вдячна.

3 Падиківців пишуть нам: Дня 9. марця с. р. показали ся на небосклоні перші виступи весни. — Се жайворонки прилетіли, щоб нас звеселити милим співом. Затужили, здає ся, за „зеленою Буковиною“. Але не раз прийде ся їм жалувати на свою покваність, бо „біла Буковина“ не дуже радо приймає своїх гостей і не раз будуть мусіти голодувати.

Гр. Льва Толстого виключив синод з православної церкви і оголосив се в „Церковних Відомостях“. Ухвада синоду пінчить ся отсими словами: „Гр. Лев Толстой безнастанно словом і письмом длі згіршення цілого православного світа, цілком явно перед всіма, зі свідом-

були ми готові і душу погубити. Він же каже:

Я так єї я так люблю мою Україну убогу, за неї душу погублю!

Отсе ті засади, які проголосив Тарас, отсе ті ідеали, які показав, отсе та ціль життя, яку витичив нам незабутній кобзар, отсе ті глибоко моральні, кріпкі і тривкі підвалини-основи, на котрих можемо звести величау національну культурну будову. Своє огненне слово, своє жите віддав Тарас на услужі тим ідеям, і хоті спочив у могилі, то заведіи опановує і повинен опановувати ними всі наші думки. Тим то нехай сяє він нам як апостол правди і науки провідною зіркою в нашій народній культурній праці. Прикладаючи отсі засади в практичному житті, стали ми людьми, народом, нацією, поборолі ми одну кривду осягнули не оден культурний успіх. Але ще багато лишає ся до роботи, нм збудемо волю, без котрої нема і не може бути добра і правди. Підемо ми дорогою, вказаною нам Тарасом, дорогою правди, любові братолюб'я, то збудемо і волю, а як відступимо від тої дороги і ступати мєм за тими „сучасними огнями“, що не заведіи палають правдою, любовю і братолюб'єм, то готові втратити і се, що вже надбали. Та-ж і колись жила Русь-Україна і мала навіть волю, а прецінь занепадала, упала. Упала, бо страдила в своїм житті тверду моральну основу під ногами, підвалини зрушили ся і будинок повалив ся. Таке може і тепер стати ся тим лекше, що ми ще далеко віддалені від найбільшого екару культури — від волі. Лиш тотя культурна будова устоїть ся на віки,

що стоїть на кріпкім, тривкім моральнім фундаменті. Хочемо звести таку будову, то виконуймо заповіт Тараса, уміймо за правду статі, за правду згинуть, уміймо і душу погубити за Русь-Україну.

Отак то, друже мій, живи, то й весело на світі буде, і буде варт на світі жити, а к лиш не мешкого любити

Любов — Господня благодать! Міжтим і тепер ще можна сказати словами Тараса:

А ви їм жити не даєте, бо ви для себе живете, заплічували пишменні очі.

Воли так не добуває ся, як се собі дехто тепер гадає, куючи на другого кайдани в серці.

— Щоб збудити хиренну волю, треба м и р о м, громадою обух стати, та добре вигострити сокиру, тай заходить ся вже будити.

М и р о м, громадою — а не кождий сам про себе. Обух стати, вигострити сокиру — значить: треба приготувати ся як слід, треба правдовати. Треба одностайне стати, бо инакше годі добути волю.

Нарадила мати, як пшениченку пожати, Полтаву достати. Ой пожали-б, якби були одностайне стали...

Отсе то найбільше недоставало і недостає рускій суспільности, отсе та найбільша хіба в нашій народній робо-

мостію і нарочно зірвав всі зносини з православною церквою. Старання, які робили, щоб его просвітити, не принесли ніяких успіхів. Дякують церкві не уважає его від тепер своїм членом і не може уважати, поки він не заявить жалю і не постарася, аби знова з нею примирити ся. В виду того заявляємо, що він перестав бути членом православної церкви і молимо ся, аби Господь подав ему пізнання правди, молимо ся: Милосерний Боже, не жадай смерті грішника, вислухай, даруй і верни его до святости Твоєї церкви! Амінь". Лист підписали: Антоній, митрополит петербургський і ладожський; Теодозій, митрополит київський і галицький; Володимир, митрополит московський і коломенський; Геронім, архієпископ хованський-варшавський; Яков, єпископ ніжинський і хотимський; Марцелій, єпископ; Борне, єпископ.

Руских дітей в Чернівцях, що об'єднані ходити до народних шкіл, є с. р. 1809 (1035 хлопців + 774 дівчин); з того ходить до публичних шкіл міських 1404 (728 хл. + 676 д.), до школи вирав 68 (31 хл. + 37 д.), до приватних шкіл 210 (191 + 19), до середніх шкіл 73 (64 хл. + 9 д.) а то до низшої гімназії 47, до висшої 16, до реальної школи 1 а до дівочого ліцею 9; отже всіх руских дітей, що ходять до шкіл, є: 1755, 7 д-тей вчить ся приватно, 25 неспосібні до науки, а то 7 глухонімих, 1 сліпе, 3 недолугих а 14 калі; проте остає лише 20 спосібних дітей без науки. Стан велими вдовольняючий, скоро лише статистика докладна.

Кривавий дощ. В Палермо та в інших околицях Італії падав оноді т. зв. кривавий дощ. З полудня надтягнули темно-рожеві хмари, а з них поливав ся червоний дощ. Краска его походила від дрібних червоних животинок, які разом з паркою уносять ся в гору, а опісля в каплях води спадають на землю. Цікаве се явище природи викликало між сільським населенням страх перед грізною війною.

Гамбургський мантії. До одної з львівських редакцій прислав якийсь Ленгівський з Гамбурга писемко, яке тут поміщуємо з задержаням правописси і мови оригіналу: "Честная Редация! Після того, що у всім часі, ми, ту в Гамбургу мешкаючий Брата Русини і Поляки бачимо, що шахрайські агенти жидівські наш бідний луд робочий, который за працю до Америки їде, ошукує, урядивсьмо створити католицькою обертю, в котрій би всі виходили зналізши безпечно і не дороге помешеніє, таній їдло і напої, де би могли переночувати и мали всі вигоди и католицького священника. Так то повстала ту обертя, кликаюча ся „дом народний“ підъ державу пана Томаша Луговского (T. Legowski) Гам-

бурґ Altstädterstrasse 4. III. поверх, де кождий Русин чи Поляк, котрий хоче до Америки їхати, най напине а дістане безплатну відповідь листовну і поученє, котрим шифом найліпше їхати, кідко коштує, куда і на котрим дню відїзд etc... також потому безплатну раду і опеку, поміч при закупні карти, заміні гроши и т. д. Через ваглад на тоє, що із з того ніякій користі не тягну, прошу Честною Редакцію в інтересі нашого люда, щоби була так ласкава й в ламах свого органа помешчала кроникиреку змініку о нашій інституції і порадила всім руским виходцям, щоби з зауванєм до нас ся уважати и не давали заробляти німцям и им ся ошукувати. З належною чести для цілий Редакції T. Legowski Hamburg Altstädterstrasse 4. III. Stock". — „Народний Дім“ Луговского recte Ленгівского се певно такий самий заїзд, як заїзди доми много інших жидків, де емігранта обдирають до сорочки.

Чудом уратована. При улиці Мацініто в Римі стала ся саїдуюча пригода, котра в цілім місті зробила велике вражінє. На найвишнім поверсі семиповерхової камениці виглядала з вікна виходячого на подвірє 9-літня дівчинка Аннітка Кануто, разом з другими членами своєї родини і слухала музики. яка доходила до них з улиці. Дівчинка висунула ся завадго наперед, стратила рівновагу і упала в долину. На її щастє у висоті третього поверха був розтагнений впоперек через подвірє дріт, на котрім вішано біє. Дівчинка падаючи мала на стілько притомности, що вхопила ся дрюта обома руками. Дріт урвав ся, але дівчинка держала ся міцно короткого его кінця і летіла тепер зюса в долину, а від того розмаху влетіла просто у отверте вікно на другім поверсі і на паню, котра стояла там коло вікна. Пані зі страху мало що не вмерла, але дівчині не стало ся нічого. Коли її завезли до шпиталю, гадаючи, що їй може щось стало ся, показало ся, що дівчинка ані не покалічила ся, ані не стрясла собі мозку, ані не дістала ніякого розстрою нервового. Коли її спитали, що з нею діяло ся, она відповіла: „Я не мала часу думати, що зі мною діяло ся“.

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

Данило Млака.

Старий Лесь Чорновола.

(Оповіданє із народного житя).

„Над снігом Прутом, що притортає щиро до своїх грудий свого непокінного

і на небі, а не тільки на чужому полі...
В своїй хаті — своя й правда,
і сила, і воля!

Отсі слова повинні вже раз рускій суспільности промовити до серця і до розуму, бо се, як і взагалі всі поеми Тараса, такі слова, що про них можемо так саме сказати, як каже Тарас про слова Господні:

Неначе срібло куте, бите
і семикрати перелите
огнем в горнилі — словеса
Твої, о Господи, такі!
Розкинь же їх, Твої святі,
по всій землі.

Зібрани ся ми тут, щоб святкувати пам'ять нашого національного генія, а відсвяткуємо і ушануємо найліпше всім нам дорожу пам'ять Тараса, коли станем всі як брата миром, громадою, одностайне працювати на народній ниві. Коби то вже раз сповнило ся те бажанє Тараса:

Та посьй ся не словами,
а розумом ниво!

Тоді то

і забудеть ся срамотня
давня година,
і оживе добра слава,
слава України!

шумного побратима розпущеного Черемоша, там виспе коло села Неполоківців і потім разом із ним водіть свої води до Чорного моря, під буковим густим лісом здоймає ся на горбочку деревана Божа церковця. В соняшних промінях далеко-широко блищать на церковних вежах три хрести. Коли у вечер небо горіло на заході рожевим блиском, вони блищали рожевим золотом. Раями і вечерами лунає мило широкою долиною звучний голос звонів. які вістять світо-ви Божему, що люди молять ся Богу, і буковим лісом відзиваєть ся той святый звук, клонить ся низько вершками, а крізь них протікає таємничий шум, здає ся, що сам Господь Бог через лісу святиню-гушавину барвистими квітами проходить. — Суєйською церкві була стародавня, вікова кріслата груша: коли уродить, то на ній така сила тих дуль, що і листу не видно, докола неї сотали ся лавки, тут відпочивали старики і хорі від нападів ходу, тут ожидали християне, що прийшли до хресту з дигиною, або до сльобу святлого Пан-отця. Побіч журчав славильно малий потічок, що мав свою пору у лісі під старим явором, тут він змагав ся вже гнати млинок, а в дощеву пору дупав рінь з берегів і котив до Прута великі каміні, вибивавши глибоке свій жоліб. Недалеко Прута губив ся він в гушавині в ложах і мрачній тростині. По при звільня снадишту обіч горба біліють ся густими рядами, мов на шурочок поспляні білі, гарні, чисті обширні хатки з густими садами і з росохатими, тінистими волосками оріхами, се село зветь ся Р.“

Так почав оповідати мені старий рибак Лесь Чорновола своєю сумну історію.

„Раз із мене, паничу, був собі гарний парубчина, чи при роботі, чи при забаві, то я всім калією був, всім перед водив. Як я пустив ся в танець, то всі люди на мене як на дивовище здивляли ся, ніжками я перебірав як несамовитий. Не одна дівчина думала собі тайком: от сего коби Господь надіслав, то я прожила би свій вік безжурно, не зазнала би, що то зла доля, що крайня нужда, згуба і злидні. Всі товариші любили мене як рідного брата, за мене були би і в вогонь і воду скочили! Тепер кождий скаже, що се неправда, і я сам уже недовіряю. Літа придавили мене, я заупав на силах, зморщив ся як печене яблуко. За все дякувати Господеві!

Лиш один парубок ненавидів мене, а то був, — ми разом парубочили. — Старий пірнув у глибоку задуму, а коли прокинувся по довгому, неспокійному сні, — почав оповідати далі: „А то був Бендяків Михайло. — Наше ворогуванє почало ся ось як: У нашім селі жила заміжна вдова Зазулиха Катерина. Добра була покійниця, дукарка на три милі кругом, і поля мала достатком і худоби, а гроший, говорили, що без ліку, сороківців повніську скриню. Над усе любила і пестила вона дочку одиначку, як одно сонце на небі, повновиду Донію. Боже правий, що то за чарівне дівча було, цвіточка з Божого зільника — веселе, чепурне, живе, звинне як вівірка, як ясочка, думав би ти, що в її жилах не грає кров, але живе срібло, струнка, як дика коза, що по горах скаче, а хороша, кажу вам, як той цвіт весняний! Очі сніжні як ті незабудьки, як той блават! Хто видів їх огнистий погляд, той не міг забути его до смерті. Лишко рум'яне, справжні рожі, що цвили в дідача під вікнами, а волос, ті дві коси сягали до колін і спадаючи як дві золоті гапючі, пробивали твою груди, обвивались круг твого серця, наповнюючи его райськими чарами і мріями. Лиш диви ся у то біле чорними кучерями оточене личко. А коли заговорила, зашебетала, то здавалось, що квієський срібний звіночок голосить, що золота скрипочка грає. Квіточкою була дівчина, що красою наливає ся. Як зелізо до магнета, так хлопці горнули ся до неї. Але вона гордовита, розпущена дівка. За нею женихи аж кишили, як рій гуділи, а як причипурилась, щеголиво убралась в шовком мережану одежу, то виглядала як дочка гетьманського роду, горданам і павам не бачу ліку, біла, випростувана, бундюжна, з парубками в любові не запускала ся, як то другі розпущениці, рідко явила ся на танцях і вечірниках, при розмовах із молодцями її лице спа-

лахнуло кровю а серце так товкло ся у груди, що думаєш, ось-ось воно ви-скочить; з парубками так перебірала, що они зі злости на неї таку сивіванку склепали і на голос сивівали, минаючи попри обісте старої Зазулихи. От послухайте:

Ти паннична дівко знай —
Нами не перебірай,
На достатки і красу
От се знай, не думай!
Бо й достатки гонять з хатки,
Білі сороківці.
Стають костью у горлі,
Гордовитій дівці.
Очі ясні нераз гаснуть,
Криєсь сивиною
Волос, подружжя ся
З гіркою слезою.
На висадки ти зістанеш
Бо-сь перебірала,
І любови в твоїм серці
Крихточки не мала.

Довго Донія грала ся і перебірала молодцями, нарешті найшла й такого, що подобав ся їй, заняв усе душу. Не пусто люди приповідають: „де родилась, де він зріс, все їх чорт до купи зніс“. Я і Михайло кинули любим оком на Донію і се було причиною, що між нами чорт межу переорав. Скорше вода з огнем побраталась ся, ніж я з ним. Я був паничу як і сьогодні бачите — веселиковатий, а він з лица білявий, рум'яний, хорший мов з панського роду, рослий, прямий як смерічка в зеленому гаю. Вона відвернула ся від мене із згрідливим поглядом, отже і не дивота, що дівче з ним розбивало ся, до него як муха до меду липла, про свого соболя, про свого соколика день і ночи сніла, до него дикою, дівочою пристрастю горнулася, а від мене тидом і брідом відверталась. Моя відправа була готова, дівочих ласк я не бажав.

(Далі буде.)

Телеграми „Буковини“.

Відень, 12. марця. Wiener Zeitung оповіщує, що підсар надіслав голову польського кола Яворського великим хрестом Леопольда.

Відень, 12. марта. Соціально-демократичні робітники урядили вчєра величавий похід на центральне кладовище, аби зложити вінці на гробах погібших в марті 1848 року революціонерів. По руски промовляв Яхимович. Похід на кладовище і поворот до міста відбув ся в найбільшій ладі.

Прага, 12. марта. На вічу виборців. п. Клофач виголосив палку промову против правительства і політики Молодочехів, котрих назвав зрадниками чеського народа. Головною задачею в програмі стороництва Клофача є демократизация соймів і як найбільше розширене сих атрибуцій. Вічевики хотіли урядити під редакцією Narodni-x List-ів котячу музику, але поліційний кордон не пропустив їх до редакції.

Книги для кас райфайзенських
як також

відповідні друки

можна дістати лиш в друкарні тов.

„Рускої Ради“ в Чернівцях.

Не забувайте на „Народний Дім“ в Чернівцях!

тї, що не вміє миром, громадою, одностайне працювати і їти до спільної мети. Тому то Тарас молить Бога:

А всім нам вкупі на землі
єдиномислиє подай
і братолюбіє пошлі!

Яке у нас єдиномислиє, яке братолюбіє — се всі ми знаємо, а сего ми ще не свідомі, що з причини недостатку єдиномислия і братолюбія нам ще дуже далеко до волі, без котрої нема добра і правди на землі. Може деколи і деклямують ся єї слова, але діла показують те, що

Гірше Ляха свої діти
єї (Україну) розпинають.

Просвітити, бачиш, хочуть
материні очі
своєречними огнями,
повести за віком...

Приходить ся і тепер сказати словами Тараса:

Того-ж батька, такі-ж діти —
жити-б та братать ся.
Ні, не вміли, не хотіли,
треба розднать ся.

Суспільність руска немов не чує Тарасового благання і его молиби:

Обніміть ся-ж, брати мої,
модю вас, благаю! — бо
добро найкраще на світі
— то братолюбіє!

Полюбіте щирим серцем
велику руду!
Розкуйте ся, братайте ся!
У чужому краю
не шукайте, не питайте
того, що не має

Весняні річи найновіші вже прийшли в гандлю Б. БАЛЬТІНЕСТРА молод. Чернівці, ул. Головна ч. 3.

Капелюхи для панів і хлопців фільцові; чорні і з найрозмаїтших модних красок; з найславніших л. в. фабрик І. Генрика Іта у Відні, Осип Піхлер і сини у Грацу як також з фабрик Борзачіно, Гіузенпе, Фрателло в Александрії.
Мужески капелюхи від 3—к. до 12—к.
Хлопців " " 1— " " 3— "

Краватки вишучо найновіші десени в найбільшій виборі.

Рукавички французького фабрику (Glacé) шведки і до праня усе під гваранцією; дальше також Ерс-Фльор і шовкові рукавички.

Бронзові і всілякі річи зі старого срібла як: найновішого заграничного фабрику годинників канделябрів, карабок, гарнітури до писаня і куреня, всілякі фігури і т. п.

Товари обувні, лиш добрі фабрики для панів, дам, дівчат і дітей. Головний склад французької фабрики обуви А. Сапек і Howlett & White, в Англії найліпшої сорти:

Мужески черевики від 8—к. до 20—к.
Дамски " " 7— " " 24— "
Для дівчат і дітей " 2-50 " " 8— "
Домашні черевики в найліпшій гатунку і найбільшій виборі.

Кальоші найбільший склад з найбільшої петербурської фабрики.

Парасолі від дощу і сонця в найліпшій гатунку і найбільшій виборі.

Мужески сорочки під гваранцією, нічні і денні, коввіри, маншети, хустки до носа, мужески шкарпетки, дамски і для дітей панчохи в найбільшій розмірі.

Гарнітури до писаня, стоячі зигарни, рами до фотографій і т. п.

Принагідне купно: бурштинові цигарниці від 1-25 зр. до 10 зр. разом з футераліком.

Склад ц. н. привілейної фабрики товарів з альпани і хінського срібла В. Бахмана і Сп. у Відні.

Рік заснована 1892.

Товариство взаємних обезпечень

„ДНІСТЕР“

Львів, Ринок ч. 10. (дім „Просьвіти“)

перше і одинокє руске Товариство асекураційне, обезпечує будинки, і всі предмети движимі против шкід огневих.

„Дністер“ припоручили Приосвящ. Ординаріати Всч. Духовенству і вірним всіх трех Епархій.

Фонди гваранційні „Дністра“ з днем 31-го грудня 1900

Фонд резервовий . . .	311.540 кор.	11 сот.	} разом 520.406 к. 65 с.
Резерва премій . . .	171.942 " "	" "	
" спеціальна . . .	6.000 " "	" "	
Фонд емеритальний . . .	30.924 " "	54 "	

Тарифи „Дністра“ дуже умірковані. Надвизка річна розділяє ся між членів в формі зворотів. За рік 1900 дістають члени 8% звороту з премій.

„Дністер“ виплатив до 31. грудня 1900 відшкодовань 2.120.884 кор. Шкоди ліквідують ся безпоровочно в присутности Делегата і 2 членів.

Поліси „Дністра“ приймають при позичках гіпотечних: Банк краєвий і Каси ощадности у Львові, Коломиї, Самборі, Долині, Снятині, Городенці, Тереховлі, Заліщиках, Городку, Ярославі і Богородчанях.

На житє треба обезпечити ся тільки через „Дністер“ в Товаристві взаім. обезпечень в Кракові; з таких обезпечень через „Дністер“ іде часть провізії на рускі публичні добродійні цілі; поліси і квоти видає Краківське Товариство рускі.

„Дністер“ пошукує спосібних агентів, особливо селян господарів в окрестностях, де еще нема близько агенцій „Дністра“. — Агенти зробили вже 274.964 кор. провізії. — Зголошення о агенції треба вносити до Дирекції у Львові.

Селяни обігають ся тільки о агенції „Дністра“.

Від огню обезпечайте ся тільки в „Дністрі“.

Н а й л і п ш і м о б е з п е ч е н н я м с я т і л ь к о в „Д н і с т е р“.

Для селян!
САМОДІЛАЮЧА СИКАВКА
до
підливання всяких рослин
до ношеня для менших потреб.

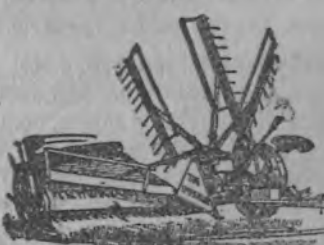

МАШИНИ до

кошеня і громадженя сіна, трави і збіжа.

Найліпші

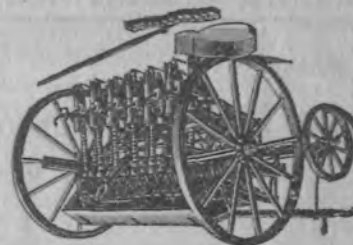
Машины до сїяня

суть Пр. Манфарт і Сп. найновішої конструкторії

„АГРІКОЛЯ“

(Систем Шубрада)

сїяти нею можна всіляке зерно незмінючи колеса під гору і долину. Хід має найлегший і найбільшу тривалість і дістати тую машину можна за як найтаньшу ціну.

При ужитю тої машини можна зискати на часі, роботі і грошах.

Праса ручна до сїна і соломи, молоцарні, машини до чищення збіжа, плуги, борони і т. п.

вирабляє і відставляє як спеціальність під гваранцією в найновіших і найліпших конструкторіях фабрика

РН. MAYFARTH & CO.

kaiserl. k. u. a. ausschl. priv. Fabriken landwirtschaftlicher Maschinen

WIEN, II. Taborstrasse Nr. 71.

Фабрика нагороджена більше як 450 срібними і бронзовими медалями.

Каталоги і цінники на жаданє висилає франко.

Заступника і розпродавача тих машин пошукує ся.

II. Т.

Отсим повідомляю Вп. публику, що отвараю дня 1 мая с. р. при улиці **Паньській ч. 9**

ЗАКЛАД КРАВЕЦКИЙ.

При тім буду мати на складі ріжного сорта сукон заграничних і тутешних. Замовлення для панів усукучити му в як найкоротшім часі.

Ціни як найприступніші.

Доброю і солідною працею старати ся буду здобути собі вдоволенє цінних замовлень.

З глибоким поважанем

Бенямін Страйт.

Г. Файлес

усувач нагніток

Чернівці, Руска ч. 8.

Яко дамська фризирна „Secession“

як також спеціальстка у всіх париских дамских фризурх поручає ся пані

АННА ВАЙС,

Чернівці, Tempelgasse 6, (салон фризирский Леона Вайса),

котра у Відні за знаменитой смак у стилі „Secession“ і за фризирську техніку була подвійно відзначена медалями.

Ціни приступні.

Виходить в Чернівцях
що середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
вастережене. — Рекламації неопечатані
вільні від порга.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік . . . 20 Кор. — сот.
на пів року . . . 10 „ — „
на чверть року . . . 5 „ — „
на місяць . . . 1 „ 70 „

Поодинокое число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсертати
платні в Чернівцях.

Загальні збори „Руского Народного Дому“ в Чернівцях. (10. марта 1901).

(Далі).

Відтак касиєр товариства пан
проф. др. Стоцкий здав справу про
стан каси:

Да сего часу робилось справо-
здане каси від загального збору.
Від тепер ухвалив виділі запрова-
дити нове діловодство і замикати
рахунки з кінцем року.

Сегорічне справоздане представ-
ляє маєтковий стан товариства від
последних загальних зборів до кін-
ця року 1900.

Після справоздання представляє ся
маєтковий стан товариства ось як:

Доходи.

З 21.мартом 1900 остало	к. с.
в касі	509.08
I. Членські вкладки	1660.30
II. Запомоги і жертви:	
а) з буковинської щад- ниці	100.—
б) з краєвого сойму	1000.—
в) від народа	3994.64
III. Читальня	395.—
IV. Позички:	
а) в буковинському кред. заведеню	5200.—
б) в буковинському земск. кредитовім заведеню решта від 54.000	394.84
в) зворот позички „На- родного Дому“	100.—
V. Доходи з реально- сти	2318.42

До переносу 15672.28

З переносу 15672.28

VI. Звернено кошта з ювилею п. Поповича	90.50
VII. Бурса	6038.27
VIII. Друкарня зверну- ла на conto corrente	700.—
IX. З щадниці рускої каси вибрано	2257.51
X. Звернено розходів з арт. 183	10.—

24762.56

Розходи:

к. с.

I. Адміністрация реаль- ности	2748.39
II. Адміністрация това- риства	1676.52
III. Довги заплачено	9664.41
IV. На бурсу	7874.26
V. В щадницю вло- жено:	
а) в рускій касі	1113.21
б) в друкарні	300.—
VI. Інвентар	120.22
VII. Готівка	1265.55

23497.01

24762.56

Стан маєтку.

Актив.

к. с.

I. Реальність	120000.—
II. Інвентар	2000.—
III. Бібліотека	400.—
IV. До жаданя від дов- жників	406.—
V. В друкарні на біжу- чий рахунок	5061.04
VI. В рускій касі уді- ли	4265.—

До переносу 132132.04

З переносу 132132.04

в рускій касі на бі- жучий рахунок	155.70
VII. Чинш друкарні за рік 1900	720.—
разом	133007.74
	76518.54
	56489.20

Пасива.

к. с.

I. Довг в бук. земскім заведеню з р. 1899 і 1900	53722.14
II. Довг Ернест. Штай- нер	3000.—
III. Довг Йосиф Барбер	7200.—
IV. „ в Рускій касі	3800.—
V. „ Стипендийному фондови ім. п. інс. Поповича	1200.—
VI. Довг за уряджене електричного свѣтла	1000.—
VII. Довг п. Леополь- дови	6000.—
VIII. Належитість за свѣтло	155.20
IX. Дрібні видатки	27.28
X. За нафту	149.60
XI. Мальоване салі	228.—
XII. Коміняреви	36.32

76518.54

Прелімінар на рік 1901.

Приходи.

к. с.

Винаєм люкалю на по- версі	700.—
Винаєм люкалю на до- лині	2000.—
Винаєм люкалю для друкарні і редакції	1000.—

До переносу 3700.—

З переносу 3700.—

Винаєм люкалю для Ру- ської каси	180.—
Винаєм люкалю для тов. „Союз“	120.—
Винаєм люкалю для тов. „Руска Школа“	120.—
Винаєм люкалю для тов. „Руска Бесѣда“	120.—
Винаєм люкалю для тов. „Бук. Воля“	120.—
За салю на концерта і вечерки	800.—
Друкарня винна чинш за рік 1900	720.—
Доходи з кругольні	100.—
„ з читальні	480.—
Оплати Бурсаків	4000.—
Членські вкладки	1000.—
Народні жертви	2000.—
До жаданя від довжни- ків	406.—
Сойм краєвий на бурсу	1000.—
Запомога реліг. фонду на бурсу	5000.—
Запомога буковинської щадниці	100.—
Запомога ради громад- ської	100.—
До жаданя від друкарні	5061.—
„ „ „ „ Рускої каси	4420.—
Чинш за партер	2000.—

29541.—

Запомога на будову
дому

5000.—

Розходи.

к. с.

2 рати в бук. кред. за- веденю	2833.—
Відсотки Штайнерови % від 3000 кор.	150.—

До переносу 2983.—

Данило Млака.

Старий Лесь Черновола.

(Оповідане із народного життя).

Далі.

„По що уродливий дівчині набивати
ся, коли вона тебе, небоже, на очі зне-
сти не може, вона розривок шукає“, так
я собі подумав, — знав, що силована
подруга — готове нещасте. Перестав я
Зазулиху відвідувати, не заходив більше
у той кут села, де стояла при великан-
ській горіш хата на яловім помості з
гарним ганком і карбованим поручем, із
статочним димником на верху. З разу
стара Зазулиха й чути не хотіла про
палкого Михайла, на его очі знести не
могла. Він був розпустний, зловралий
парубок, відпасимок пустого зілля, насіння.
Не обійшла ся без него ні сварка-ко-
лотня, ні бійка. Від ціна і коси він уті-
кав так, як чорт від сьвяченої води, або
з паничини. От був се нероба-дармоїд,
сухою ложкою рот собі не дер, коли ви-
ну орав, грав у сопілку і присьвівував
собі „блажен муж, до роботи не дуж,
— до церкви слизько, до дівчат близько“,
а як куди пійшов, то мов за море по-
зіле, бояв ся мозіля, як собака мух. Та-
кого уродила мама, що не прийме яма!

Стара в одно гримала, журливо до
доньки говорила: „Вибий собі дітину з
голови того легкодуха і дурисьвіта, того
нездари Михайла, ти собі пусте в го-
лову уродила; не рви ся за ним, тим

легкодухом, не зможеш угодити. Накло-
поче він твою уперту голову. Не жури
ся небого, за гордовитим тягнесь не-
щасте, як хвіст за котом. Той непотріб,
той душгуб стане тобі болячкою у пе-
чінках, вибілить твій волос, спамятай ся.
Налягла на твоє серце товста крига,
коли стоїть ся і тебе настане. Він не
годен і води подати Лесеві Черновола,
тому лагідному, тихому, працювтому
парубкови, що ще нікому води не ско-
лотив. Его й докола палца обмотав би,
він мені до серця припав, люблю его як
рідного сина. Спорядив він, як годить ся
свій тривок і жите.

Упряма дівка затялась, раду і до-
корів матери чути не хотіла; всі
слова проникали крізь одно ухо а крізь
друге проходили. Уроїв ся Михайло
в її серце і душу, вона напрасно до
него рвалась, в нетімі своє доклати
лиш хоче, про него вона мислить, гово-
рить і ночами снить, „Лесь нуждар брид-
кий і недолюбний, хиба би я розуму не
мала, мій молодий вік із таким штур-
паком взяти“, говорила вона раз-у-раз
із холодним поривом дівочого, не при-
хильного серця. Думала, що за таку мо-
ву Господь Бог тяжко карає.

Бачить сходили Докія, бачить, яким
жаром серце доньки палає, видить їх го-
рячі обійми, чує їх любовні розмови,
стара Зазулиха, та як та риба мовчить, ду-
має собі: „ет молоде-дурне, з часом ро-
зум, здоровий розсудок прибуде, притре
ся гордовитій пуста вдача і опір як той
ріжок у цапка. Молодість-буйність, ще в
голови й розум не зійшов, не дозрів. На-

ступила бранка, парубків покликати до
Чернівців, поставили під міру; пан кап-
раль підтяв Михайлови чорні кучері, а
мене якось пропустили. Той самої днини
Михайло з другими присягав цісареві
вірність і у вечер вернув ся в село вже
без кучерів. Докія з жалю аж минала
ся, Михайло сьміяв ся, бо так годило ся
війсковому чоловіку, котрого дружиною
ляскачій карабін, котрого любка нераз
капральська діщина. — В осени покликати
новобранців до війська. Родина прова-
жала всіх з плачем і тугою. Не нашло
більше Михайловим слідом у селі. Довго
Докія розбивала ся і маріла, але згодом
позабула вона свою тяжку болячку піз-
нала, що розпукою милого серця в село
не причарує, і що мамині напаминання
мають своє право, що поровисту, непо-
слушну Бог не любить і люди ненави-
дять. Ет примхувата, нерозумна дівчина,
молодий-дурний розум!

Зрідка захожу до Зазулихи, доба-
чаю, що Докія зо мною лагідніше роз-
мовляє ся, від мене не так сторонить,
як вперед. Сей переверт, ся неслыхана
переміна гордовитої дівки мене на крила
здіймали, мені ключик до райських дь-
верей подали, вона обходить ся зі мною
лагідно і ласкаво, що масноязикі сусідки
і свашки вже і новину склепали, зазда-
легідь таку поголоску по межі мир пу-
стили: „Зазулишина Докія для податли-
вого, бездогучного, добродушного Лєся
Черноволі ручники шовком і хиром ви-
шиває, самі гвоздики із зеленими пово-
ями руги, видно, що хтось напоїв дів-
чину любистком і чарами, що вона зрік-

ла ся своїх химерних забавів.“ Зачуваю
і я сю брехню, сі бабські пльотки і ви-
думки. Коло серця мені так відрадно
стає, душа моя весела, грає як ластівка
на сонці, що забуваю я всю зневагу і
понижене, забуваю всі мої недостатки і
бідноту, і працюю день і ніч без від-
диху, без спочинку як той чорний віл,
— на зарібки хожу, от бачте, треба бу-
ло одно і друге пристарати, щоб вороги
не брехали, що Докія, дочка багатой За-
зулихи загадала подружитись із старе-
чою торбою. У сего господаря сіно ко-
шу, у того живу жито, у третього стожу,
у четвертого молочу, сему мливо до
млина повезу, тому знов сплету з позо-
вого прута кіш до візка або довгу, гру-
бу ливву, бо у нас млини як кораблі на
Пруті пливуть, всі привязані ливвою до
берега, — у зимі в лісі латри складаю,
ковбки ріжу, з березини мітли вяжу, в
Чернівцях я їх за добрий гріш продаю
і все у мошенику складаю, щоб властний
гріш при душі мав, і рукодіяства я
трохи знаю і залубиці-сани складу, —
ремісла я трохи знаю, мав свій кавалок
хліба у руках, — висняним ножом ви-
роблю писаний, карбований замисник,
скриню і кошику, — от бачити не одно
діло знав, не ходив до других розуму
пожичати, мав талант у руках. З мого
поту і для мене щось капало, я хвалити
Господа, і голоду не знавав і в чересі
добрий крейцар сирятав ся, бо хто тру-
дом живе, — тому Бог дає. Стане люд-
ська поголоска правдою, думаю собі, то
і буде гріш на новий садагурський ко-
жух, на чоботи, на чорну смужкову

З переносу	2983.—
Довг Барберови	7200.—
За уряджене світла електричного	1000.—
Будівничому Леопольдові	6000.—
Оплата за світло електричне	1200.—
Оплата за воду	200.—
" " бурсу	10000.—
" " дрова	350.—
Адміністрація реально-	
сти	2500.—
Адмінстр. товариства	1500.—
На інвентар	1000.—
Рати від 2. пожички в кредитовім заведеню	300.—
Сплата довгу „Рускій Касі“	3800.—
	40433.—
	34541.—
	5892.—

Опісля проф. А. Клим здав справу про стан бурси при „Р. Н. Домі“ від імені комітету завідувачого бурсою. Бесідник сказав:

Народний Дім поклав собі за найголовнішу задачу підпирати шкільну молодіж і засновав тому 5 лт бурсу. Сегорічний комітет бурси, вибраний відділом нашого товариства, в склад якого входять др. Филипович, о. п. Семака, п. уч. Руенак і я, дбає о скільки може, по своїй совісті і розумі, щоб з питомців вишили колись світлі і щирі люди, яких нам як найбільше треба для добра народу. Ми стараємся, щоб вони пильно училися, дуже морально заховувалися і щоб вони колись в часі повиходивши на людей, мали серце всі свої сили посвятити рускому народові і тим самим відплатити ся стократно за всі добродійства, які вони завдячують нашому добродійному товариству. Успіхи нашої праці, можна сказати дуже добрі. От сего курсу на 50 питомців було 8 відзначаючих, 38 з І. класою а 4 з II-ю класою в поступі. Правда, бувають і виїмки. Нераз приймемо і лихого хлопця задля поправи. Часами вдає ся нам з

нею щось зробити а часами й ні, як до хлопця.

Минувнього року аж до вакацій був управителем бурси академик п. Когут. Від вакацій до тепер обходили ся ми самі без управителя, не дозволяли нам на те фонди, які миг нам достарчити виділ „Народного Дому“. Старші чемні питомці, ученики 5 класи, уважали на своїх молодих товаришів, а ми що дня звідували їх і старали ся, щоб все було в порядку. Та такі якось побоювали ся ми все, щоб молодіж часом і бутна не вистроїла щось. Тому ми, як лиш наспіла вість, що вселаскавійший Цісар уділив нам знов заемогу, прийняли на управителя бурси пана учителя Данилюка, що питомцем нашим вже з початку року уділив науку співу. Пан др. Филипович, що є справді членом нашого комітету, подавав все лікарську поміч бурсакам помімо того, що ему его заняте забірає весь дорогий час. Ему належить ся про те подякувати і на сім місці. Також п. антикар Пан заявив якось, що подає всякі лікарства бурсакам цілком даром. Складаємо і ему подяку за его прихильність до наших вихованків.

Число бурсаків не завжди одинакове. Межи 68—42. Кождий питомець коштує нас 23 корон місячно. Хлопці платять всіляко. Пересічно платять кождий по 12 корон місячно, а 12 корон додаємо ми. Тож коли возьмемо пересічне число бурсаків 50, то додаємо місячно на всіх 600 корон а річно т. зв. за 10 і пів місяців 6300 корон. Крім того маємо і таких бідних учеників по наших середних школах, а головню в гімназії, що не могли нам такі нічого платити, такі вони бідні. Нераз волять хлопець 4 або 6 корон заемоги, як щоби він нам платив тих кілька корон за бурсу. І ми так робимо, уділяємо з 15 ученикам заемогу по 4, 6, 8 корон місячно, взгядно разом 80 корон місячно. Правда ліпше би то було, як би они виховували ся такі в нас, але я гадаю, що й так вони якось виживуть і виучать ся

на людей, тим борше, що они майже всі учениками руских паралелок. В імені комітету просив би я дуже Вп. членів нашого товариства, звернути увагу свою на бурсу. Ми не можемо міряти ся з Волохами, они мають вдвое тільки інтелігенції і багатші, але все таки повинні ми щось від часу до часу взбирати грішми чи натуральними тай так прислати. Власна поміч то найліпша. Є всякі ознаки, що за три роки не дістанем субвенції, бо вороги не сплять а хотять знищити ріжними неправдивими поголосками наш так хосенний заклад. Они закидають нам підлу роботу, немов би ми не плекали релігійного чувства наших питомців, що всі без виїмки православного віроісповідання. Ми просили вже нераз консисторию, щоб настановила когось з своєї середини інспектором нашої бурси. Та і то нічого не помагає. Все нас чорнять, що ми провадимо уніятську громаду, хоч вони самі знають дуже добре, що говорять неправду. Тому дбаймо так, щоби наша бурса ніколи не змарнувала ся, а щоби все більше і більше подавала помочи учащій ся молодежи.

(Конець буде.)

3 політичної ниви.

На засіданню ради державної дні 12. марця промавляв посол Данинський проти правительственного предложения закона про контингент рекрутів. Між иншим загадав про участь Австро-Угорщини в китайській експедиції про яку властиво парламент австрійський не знає. Далі нарікав на тигарі мілітаризму, що не стоять у ніяких відносинах до видатків видаваних на культурні ціли. Як соціаліст виступав сильно проти поединків. Обговорюючи справу надужиття військових властей загадав про процес, який відбув ся перед кількома тижнями у Львові проти Рефера і Лібермана в справі нападу на офіцерів у Перемишлі. Нарешті бесідник жадає скорочення часу військової служби.

Міністер крайової оборони гр. Вельзергайм в довгий промові відповідав на докори попередних бесідників. Признав, що широкі маси населення, спеціально рішничого, котрі найбільше відчувають всякій тягар, заслугоють на найбільше

уважленне. Міністер вичисляє улекшення обняті вже військовим законом, котрий однак не знесе дальших улекшень, бо армія мусить дальше розвивати ся. В инших краях мілітаризм виступає перед населенем з іще більшими жадами. Міністер виказує умені сторони системи міліції. Англія, на підставі досвідів в полудневій Африці, приступає до скріплення сталої армії. Наші воляки належать до найліпших в світі. Признали се навіть наші противники. Що-до фактів надужиття оружя офіцерами в Триденті і в Дубні, то виновників покарано тяжкою вазинцею і виключеном з армії. — Що-до свого становища супротив соціалістів міністер заявляє, що може лиш бажати, аби робітники були хорошими воляками і цілком не хоче резигнувати з тих інтелігентних, добре розвинених горожан. Коли тільки соціалісти хочуть сповняти свої обовязки в армії, то нема найменшої причини виступати проти них. Дальше міністер прирікає реформу системи заплат за підводи. Що-до поединків він все виступав против них і готов причинитись до усунення їх; але тут потрібне співділане держави і суспільности. Міністер підносить ще копецьність побільшеня маринарії і кінчить просьбою, аби говорити населеню не лиш о тиграах, але і добрих сторонах армії.

По виводах генеральних бесідників прийнято закон про контингент рекрутів у другім і третім читанню разом із внесенними резолюціями.

Із Петербурга наспівають досить задоволюючі відомости, про стан здоровля міністра просьвіти Боголепова. Бюлетин з дні 11 с. м. „Хорій“ опав неспокійно і маячив. Піднесення температури і погіршене загального стану хворого стоить у звязі із запаленням внутрішних частин рани.

У Горельо відбули ся бурливі маніфестації. Ворохобники поперетинали телеграфічні дроти підпалюючи тамашний „дім промисловців“ і обидали військовиками. Військо стріляло і зранило кілька осіб.

Загальні збори серетської філії тов. „Руска Школа“.

Загальні збори серетської філії скликані на день 3. марта с. р. о 1 годині пополудни в шкільних кімнатах в Гайбоці вивали під кождим зглядом дуже світло. Була то найкраса хвиля в життю серетської філії, бо не лише що з'явили ся всі члени філії, много приятелів і прихильників товариства, але ще й матір руских філій вислала двох що найкраслишій, забуваючи, де я в тебе одна як та душа в тілі. Вона не розсуджала, куда раз її доля покотить ся, може в невихідну, глибоку, темну прірву. Зазулиха не чує таких слів доньки, бідна, нещасна лиш серцем мліє. Тяжкий жалі її душу огорнув, вона Бога усильно молить, аби положили скорше безталану на лаву і покрили грішне, знеможене тіло на цвинтарі грузо-землею. Там вона спічне, нечує більше подібних слів рідної дитини. Коли рідна дитина дни старости не радостю, але їдом, гірким полином напозає, непокорою серце матери до живого ранить, що воно бідне з болю аж рветь ся, як градом збитий цвіт мре, гине без сонця і тепла всихає. то лучше руки навкрест скласти і в могилі дрімати тихим сном до судної днини. „Добрі діти родичам вінець а духі нівець“, — ся приповідка як сей світ стара а ще ніколи не стала брехнею.

Раз здибав мене на улиці Михайло — лихо его надхесло — як сегодні тямлю. Виджу, що щось кипить в его груди і гнів задавлює ему гортанку. Пізнали було, що некло кишло, варило ся в его нутрі. Застунив він мені дорогу, з очей ему аж іскри скачуть, аж на виду мінив ся, плюгавець аж поспів, пінив ся як скажений, пустив ся сичачи до мене як гадина з під корча, чинав ся мене як шевська смола кожуха, ліз у очі як та оса і почав діткливими, палкими, колючими словами понуро з нерсердя гукати і гримати: „Лесю, не вакай ся на подвір'ю Зазулихи показати ся, коли не хочеш, аби я не стер тебе на дрібну табак на перець, острыми зубами не роздер. Видно, тебе чуприна

кучму і сивий, крамесний капелюх із стяжками та павами, на слюбні перстені і на другу коровку, щоб не говорили: за голого торбоноша пішла, утопила свій молодий вік, пропацією, безрідною спротою стала. Язик лютый воріг, гірший собаки, на привязи трудно его удержати. Так думало ся, але не так складало ся.

Вернув Михайло з війська. Докіи почувла ся вість та аж здригнула ся. Коло її чарівних уст заграла усмішка а мисль прошибла кріз її мозок: „Тепер вам заграю як сама схочу, досить ви мое почуте серця мучили, катували, у зелізній пута заковували“. Ходила по селу поголоска: що его з війська прогнали, карали до одного часу а в конець говорили: іди собі від нас нездаро, нетрібний волоцюго, для нас ти нездалий, тобою муть в селі хіба плоти підпирати!... А він такий задушний собі був, що без бука і не приступай, такий палкий, брусаватий, що борони Боже, і без підпалу, без сірника сипав круг себе іскрами. Очі его блищали зловіщим огнем. Сильного, напасного хлопа, з широкими грудьми і замаченими руками кождий бояв ся. Що заговорить гидний неспотріб, все на дивакий, жовнірський лад виходить: „Файольхте керл“, „шене фрайла“ були его звичайні слова, в одно шваркотить він чи з товаришами, чи у корчмі чужими виразами, круг себе кидая, що его хіба чорт а не наш брат розумів, а як хто его розмову непоняв, на того почав він так різко лютити ся і гримати, що его голос чути було аж на десяту улицю. Поваги додавав собі той вітрогон військовою галцицею. Без неї і за ворота не

виходив, не пізнавав усіх урльонників, поглядав на них з коса, хотів бути кнйшем иншого тіста, при кождій нагоді маловажив ними. Як пічне класи-проклінати, то волос аж горюжів ся, жовнірска сваволя і пустота пробивала ся із усіх его примховатих говірок, у рухах і учинках, в кождім слові шукав зачепи і приклучки. От виріс ему, як то кажуть, гребінь, з пересердя язиком як бардоу рубав, аж тріски відлітали, кождого без причини обиджав, прилюдно до живого докоряв.

Одної днини чую, що він в корчмі залізши морду клятою сивухою, таке завів, про яке в селі і чути не було. Став рейвах у цілім селі. Почала ся настояща бійка, що корчемні, брудні горівкою вонячі столи і лавки багровіли від людської крові. А всемо колоту і розбійству причиною був той неспотрібний галабурдик-паниця, плюгавець — Бєдлєк Михайло, той облудний неспотріб.

Чую, що він до Зазулихи що-дня заходить, що вечера загонює. Докіи зовсім з ума зводить, вона пана-воєна щиріше покохала, вже дівку хіба чорт від него відверне. Нерозлучно вона до него горячо, пристрасно любовію припилилася. А я собі думаю: нежурись небого, як завтра поточе він твою красу, надсмієть ся над тобою, наситить ся твоїх залидань і кине тебе на зневагу. Кліщами серце давить, лайками тобі годите ме, що вишлачиш твої ясні очі над твоїм розбитим щастем. Яко зведеня, зганьблена, угнетена, ошукана нещасна жєнщина, се знай, що доля не веєм одинаку пієнь сьпіває. А твій рай ще горні хмари заволокуть. А мене він перед нею так безчестить і оскверняє,

ших своїх людей яко делегатів, а то вл. добродія п. Омеляна Поповича, ц. к. інспектора краєвого і ц. к. професора вл. п. Антона Кліма, а ще й три сестриці філії як черновецька, ставіська і вижницька віддавали від себе також гідних людей як вл. панів: Івана Савіцького, Теофіла Козака і Сидора Годованського.

Всіх зібраних було більш 30 осіб а то: вл. паночки Альбіна Бласі і Кароліна Суханко (Мамайіві нові) дої вл. панове: Іля Ілюк (Кичира) вч. дої. Злепко і Матейко. Лев Бемер, Юліан Клодський, Броніслав Дента, Тодор Киретюк, К. Вітан, Юрій Коначук, Т. Влад, Мих. Ронгуш, Олександр Дудна, Евг. Годованський, Альбін Носевич, В. Найда, Юрій Смокіт, Мелет. Фраціан, Олександр Одо-вічук, Евт. Стришка, Василь Солонар, Іван Серетян, Іля Лакуста і Довис Евстафівич.

О пів до 2 години, голова філії всечест. о. Зденко привітавши всіх зібраних членів і гостей щиро сердечними словами, отворив збори. В імя філії привітав ще з особа панів делегатів щирими словами і почав здавати устне справоздане про діяльність філії за минувші два роки. Висказавши свій великий жаль, що філія серетська не може виказати ся великими успіхами, бо дуже слабо живе і як її члени не підпоруть тим, що будуть точно свої вкладки вплачувати, на зборах численніше являти ся й нових членів придбувати, то мусіла би філія унасти. Мимо невідданих обставин все таки філія дещо ділала, а то: 1. Вислала петицію в справі отворення рускої школи на „Руснаках“, 2. Виставила і вислала петицію до високого сойму краєвого на руби вл. посла п. др. Стоцького в справі виплати шкільних наставлія на онаї і слугу з уряду податкового. 3. Дала концерт при допомозі „Союзан“, щоби заманіфестуватись. 4. Наглядала щоби при розділі одежі для бідних учеників були углядені рускі діти. 5. Старала ся, щоби рускі діти вписували ся до гімназій в Сереті. 6. Запомогала бідних учеників книжками і оплатою ченого в гімназії. 7. Унімула ся о заведення науки рускої мови в волостях Терешбештах. 8. Звертала ся до зарадів шкіль серетських, аби руских дітей не заваблювано до науки польської мови. 9. Протестувала против укорочення руских дітей при поділі науки в школі хлопчачій в Сереті. 10. Вислала телеграми на віче академіків в Львові в цілі руского університету і при нагоді конвенту вл. п. Ом. Поповича. 11. Старала ся, щоби до бібліотеки учительської входило бодай рівне число руских книжок як руських.

Переступлено точку дневного порядку про касове справоздане і голова уприсив вл. п. Омеляна Поповича, аби той свербить, пам'ятай небораче, що зістанеш ся із оскоміною. Про мене, дїз до хріпу, а до моркви тобі зась! Знай, що червака ногами розтопчу...“ говорив із поривом і обуренням і почав перебирати ногами, мов би справді дотпав червака чи перець. Згодом понуро своєю злорадну бесіду з зухвалою продовжає: „бачу, що ти забув, небораче, пісеньку про журавля...“

„Що за пісеньку?“ — кажу я, і докинув із докором: „я не живу піснями як ти, але трудом, потом, мукою“.

„От послухай і до смерті не забувай!“ промовить він із запалом, коли хочеш на сему світі прожити!“ По хвили так розбісив ся, кулаком грозити почав: „Пам'ятай, що я казав тобі!“ і почав хриплим голосом співати:

„Унадив ся журавель та до моїх конюпель,“

А я тому журавлю, бучком ногу підломлю...“

„Знай, небораче, що по журавлі і комар не заплаче“, сказав він скаженіючи і сміючи ся, потім ся цїпким, воляким кроком прямо до коршми.

„Михайле, не гніви Бога! гріх мати меш! не клади напців межі двері, бо той бучок на мак пітнуть“, говорив я до відходячого, але не міг докінчити. Мій голос тремтів, щось зашморкнуло мое горло, я не міг і слова промовити, зворушений у моїх халаші, я опер ся.

(Далі буде.)

же зволив виголосити свій заповідний виклад „про методу науки рахунів“.

Пан інспектор О. Попович не читав але держав устно свою розвідку про науку з рахунів в першій шкільній році і то так удачно, що збори з великою увагою і цікавістю слухали за цїлим наглядним представленням предмета, бо наш славний педагог уміє все власним ему даром приступно й наглядно буди який предмет шкільний так представити, що кожний мусить его зрозуміти.

Бесідник критикував зле уложене теперішніх Мочникових перших книжок рахункових, що не уложене відповідно умовим силам дітей, бо там слідують всі 4 головні операції одна попри другу, а не як природно повинно бути, одна по другій; висновуючи нову операцію з попередньої вже відомої улежше ся значно роботу учителев. В дуже наглядний і строго педагогічно-дидактичний спосіб указав бесідник дорогу, якою учитель при уділенні першої науки з рахунів поступати повинен, аби его наука була й задовольняла й хоєнна. Ту однак не місце широко розводитись про уділене методичні рахунків в першій році шкільній, а варто-би й ширші круги учительські о тім повідомити, тож треба-би вл. п. інспектора О. Поповича попросити, аби та его гадка висловлена зістає або в часописі „Буковині“ або в особній нарочно виданій книжочці. По скінченню так цїної розвідки забрав слово п. Іван Савіцький, подякувавши сердечню бесіднику так в імя філії як і гостей, просить зібраних висказати се, через повстанє з місця, що й всі присутні гримками одлесками і окликами „честь і слава“ признали.

Пан Т. Козак ставить вперше, аби збори ухвалили, щоби філія удала ся з просьбою до центрального товариства „Руска Школа в Чернівцях“ о перероблені книжок рахункових після еказівок п. Ом. Поповича, а збори односторонно прийняли.

По сім попросив голова касера п. Александра Одо-вічука аби здав касове справоздане, що й наступило а для перевірки рахунків вибрали члена на внесенє п. Альбіна Носевича пана: Ронгуша, Солонара й Стришку, котрі оповістили, що знайшли все в порядку, нчим на внесенє п. М. Ронгуша уділено касеруви абсолюторію.

Далше уділе голова слово делегатови вл. п. проф. А. Клімови, котрий радуючи ся так численним збором висказує певну надію, що чей піднесе ся й серетська філія; накликує до спільної праці з иншими філіями, через що не лиш товариство, але й руске шкільництво буковинське піднесе ся. Враз з шкільництвом двигне ся й учительство, а тогди й наріз признаєть вартість і користь школи, з'узіє оцінити трудну і мозольну працю учителя і сам буде домагати ся для него лїпшої доді. В дальшій своїй бесіді наводив великі користі особисті, які виходять для членів товариства і радить спільно працювати, з'єдинити всі сили, держати ся купи; а тогди не зможе ніяка сила нас перемогти, побороти.

По сій бесіді виразили збори гримким „славно“ своє признає бесідникови, а тим то й припрекли, що будуть так і поступати.

Понеже п. Клім подав до відомости, що путівнісі товариші заложили у себе філію товариства „Руска Школа“, з ряду вже 6 філію, і що нині якраз там відбувають ся перші головні збори, то п. інсп. Ом. Попович ставить внесенє, аби путівнісіми братам вислати привітну заяву в телеграфічний дорожній сїдуючого змісту: „Головні збори серетської філії витають наймолодшу сестрицю щирим „помагайбг!“ що всі зібрані й прийняти гучними оплесками й гримками „славно“. Телеграму сейчас і вислано.

(Далі буде.)

НОВИНКИ.

Чернівці, 14. марца 1901.

Календар. П'яти п'я, 2./III. (15./III.) с. е. Теодота, Ісхія, Евталія: Р.: Лонгіна. — Субота, 3./III. (16./III.) с. м. Евтропія, Клеоника; Р.: Гериберта.

Читайте та переказуйте далі! Товаришні сходина, у Руснах доси ще не-

бували, устроєне наше славнозвістне товариство „Буковинський Бонн“ від 16. с. м. себто від завтра почавши що с. у. бот м. доки вдасть ся, у великій гарній саль „Народного Дому“ в Чернівцях при світлім електричним освітленню і знаменитім пиві, вині, содовій і роїзаньській воді, чаю, лимонаді, „крахерах“ і т. д. О незвичайно багату і над всяку уяву цікаву програму, що складає ся із хороших і сольових сьпівів, декламаций і ораторій, відчитів і викладів, драматичних і инших високо-артистичних продукцій перворядних спеціалістів світової слави, постарав ся заряд „Бонна“. Початок сходина о 8 годинах вечером, себто по вечері, а може і тільки з огляду на славнозвістну руску точність трохи пізнійше, конець невіддільно перед півночю, але кому би навкучило ся, той може й скорше відійти, однак не може домагати ся звороту вступного, що по-мимо величезних видатків на оплату численного персоналю, який недоволяє ся „патріотичною“ подякою, вносить все на всео лише і тільки 30 кр. австр. або 60 сотиків нової валюти від особи без ріжничі віку, полу, стану і віросповіданя, хіба що хто хоче би напер ся більше дати, що очевидно прийме ся однак без оголошеня в „Буковині“, хіба в журналі „Бук“, який появляти ся ме на кожних сходинах. З огляду на добродійну ціль сих сходин, себто: напоїти жадних і розвеселити сумних, надїємо ся як найчисленнішої участі п. т. патріотичної публіки з тим додатком, що хто із „важних“ перешкод, які у „патріотів“ Русинів на жаль аж надто часто лучають ся, не міг би явити ся лично, той може відкупити ся одною короною. На остаток додаємо на доказ обезпеченя доброї забави, що заряд „Бонна“ виплатить подвійне вступне кождому, хто докаже двома сьвідками під присягою, що за весь вечер ані разу не усміхнувся ся. Чи-ж можна більше обіцати? — Отже на сходина, на сходинах сьї суботи! бо хто не прийде, той — не буде.

Театральне представленє устроєне в неділю 17. н. ст. с. м. Драматичний кружок тов. руских ремісників „Зоря“ в Чернівцях в саль „Народного Дому“ ул. Петровіча ч. 2. Програма дуже ріжнородна. Складаєть ся вона із гумористичного монологу Г. Фішера: Theater k i m t, із міщанської комедії в однім акті Г. Григорієвича: Тато на заручинах і з народної фарси із сьпівами в однім акті: Сатана в скрині. — До вистави сьї штуки придбав драм. кружок „Зоря“ нові декорації і нові костюми. — Цїни місць: Крісла в перших двох рядах по 1 к. 60 с., в других двох рядах по 1 к. 20 с., в дальших 80 с. — Партер 60 с., — Галерія 30 с. — Початок о 1/8-ої вечер. — Музика міска.

Виназ членів вижницької філії „Руска Школа“, що вилати членські вкладки 1. за рік 1900 а) по 2 к.: п. П. Бендан Ник., Брата Іван, Буйницький Ник п-а Бухгольц Сара, п. п. Веренька Ол., Гадза Мих., Годованський Сидір, Григорійчук Ів., Павло Гунька, Завадюк Вас., і Завадюк Іларія, п. п. Зота Стефан, Крилатий Ів., Лучинський Ос., Міронко Іл., Москва, Руснак Тан., Сипюк Ант., Стремковский Ос., Тимкович Петро, Хранко Іл., Цурканович Денис, Цурканович Кость, Шехвич, Шербановський Кость, Шунак Ник., п-і Лучанська Нат. — б) вписове по 1 к. і членську вкладку по 2 к.: п. п. Заяць, Никорович Григ., Стефук Вас., — в) 1 к. п. Велегорський Ів. — 2. за рік 1901: а) по дві к.: п. Заяць, п-і Лучанська Нат., п. Никорович Григ. — б) вписове по 1 к. і членську вкладку по 2 к.: п. Балонескул Дм., п-а Вайсман Герм. п-і Єренсних Кар. п. Лазор Єлеаз, п. П. Лучанський, Мануїл Малик Тод., Микитюк, п-а Овелько Анна, п. Руснак Тод., п-а Садовська Кл. п. Тивтул, п-а Тимкович Агдая; — в) 1 к. п. Фрундза Ол., Хто з членів вплатав, а не находить тут свого імени, то се просимо рекламувати. Від вижницької філії тов. „Руска Школа“ — Никорович, голова, Павло Гунька, касієр, Рубіш, писар.

Збори „Народних Спїлок“ і вечерок в честь Шевченка в Коломиї відбудуть ся не дїя 18. але дїя 22. (9) марта (в п'ятницю на 40 Сьвятих, що комітет подає снм до відомости.

3 руских товариств у Львові: Загальні збори Наук. Тов. ім. Шевченка відбудуть ся дїя 25. с. м. о

9 1/2 год. рано в канцелярії товариства при ул. Чарнецького ч. 26. — Українсько-руська Видавничя Спїлка визнає тих членів що доси не доповнили своїх уділів, щоб найдалше до 10. цвітня вирівняли свої залеслости: в противнім разі стратять вони членські права до заплачених вже частин. — Конституційні загальні збори Жїночої спїлки промислової „Труд“ відбудуть ся у Львові дїя 16. с. м. о 6. год. вечером в льокалі „Рускої Бесіди“.

Крадежи в станиславівських магазинах залізничних сповнювано імовірно від довшого часу і пїкава річ, що ніхто сего не спостеріг. Показуєть ся, що магазинери виносили з магазинів що їм лиш під руки попало: бляху, мідь, цинк, олово, залїзо, нафту, олій, опісля цїлими наками і бочками ладували крадені річі до вагона, забираючи матеріали продаї на дїцитації, і разом з ними вивозили із стації до залізничної рампи, а там очікували фіри і „товар“ забирали. До той злодійської спїлки належали два магазинери і п'ять фірманів. Арештовано їх. Годить ся піднести, що вже перед чотирма роками відкрито значні крадежи в тих самих магазинах і увязнено та й засуджено на п'ять лїт молодого і здаєть найневиннішого магазинера Юл. Матоноту, а хоч той боронив ся, що не він, але инші, котрих поіменно вицислив, допускали ся крадежи, то не повірено ему а тих, котрих він називав виновниками, покликано на сьвідків доказових против него. Власти повинні при теперішнім сьїдстві совістно розсїдити і тую справу.

Вечерниці в честь XL роковин смерти батїка кобзаря Тараса Г. Шевченка в саль „zur Wiener Ressource“ I. Reichthatsstrasse 3. устроєне в суботу дїя 16. марта с. р. українсько-руське товариство „Сїч“ у Відні із сїдуючою програмою. 1. Промова — тов. М. Галуцький 2. Отгон: „На погіднім небі“ хор муж. 3. Шевченко: „Сон“ деклам. тов. С. Ярчевський 4. Даниель: 3 Petites Symphonies — дует скрипковий Е. Перфецький і Б. Диків 5. Воробкевич: „У петрівку“ „Яким знала“ хор муж. 6. Е. Шапек: Lenzes Zauber-Concert-Phantasie Ф. Кавка: Touristenmarsch солю цитра п-на А. Шорн 7. Лисенко: „Цьвітля дрібная“ солю сьпів тов. у Козак 8. Genée: Італійська салата — хор муж. 9. С. Euslein: „Wie's aus dem Walde klingt Lied ohne Worte“ відіграють на цитрі п-на А. Шорн і Г. Зільбергорн. 10. Ніжанковский: Імня славанські — хор муж. в супр. фортепяна.

3 Харкова. Дїя 27. н. ст. лютого с. р. комісія харківського університету признала дві премії за написанє найліпшого твору про економічний стан сьїського населеня. На конкурс розписаний в тїй цілі надіслано багато праць. За найліпшу працю в тім напрямі узнала комісія довшу розвідку п. з. „Описаніє черниговської губернії“ написану А. Русовом, предбїдателем статистичного бюра при податковім губерн. земетві, і рецензію розвідки Русова, проф. В. Левицького. Перший одержав премію 500 рублів, другий золотий медаль. Оба нагороджені в Українцями.

Сензаційний винахід. Фотографови Вотіє в Грандзон в Швайцарії удало ся зложити такий прилад, котрим можна фотографувати дуже виразно і докладно на кількадесят миль далеко. Винахід той пробовано в швайцарськім генералнім штабі і проба винала дуже користно. З Івердон фотографовано Сентіс віддалений у воздушній лінії на 210 кілометрів, а образ був так виразний, що на малих копиях було видно докладно всі подрібности. Цїлий прилад складає ся з довгої на три метри. руки, котрої конструція єсть тайною винаходця.

Дивацка смерть. В Коленгазі мешкала стара жєнщина дуже дивної вдачі. Перед кількома днями замовила она для себе домовину у столяря. Коли привезено їй домовину, люди дивували ся, для кого она може бути призначена. Другого дня заїада була розв'язана. В хаті жєнщини роздав ся гук вистрілу, а коли збігли ся сусїди, найдено єї неживу в домовині.

В Товаристві взаємних обезпечень „Дністер“

видаю в місяці лютім с. р. 5456 важних поліс на суму 6.183.118 кор. обезпеченої вартості з премією 52.899 кор. 66 сот. Разом від 1. січня до кінця лютого с. р. видаю 8052 важних поліс на суму 10.192.443 кор. обезпеченої вартості з премією 81.074 кор. 49 сот. Попереднього року від 1. січня до кінця лютого видаю 7189 важних поліс на суму 9.338.041 кор. обезпеченої вартості з премією 71.466 к. 9 с.; то єсть сего року о 863 поліс і о 9.608 к. 40 с. премії більше.

Шкід в місяці лютім с. р. було 17 випадків. Разом всіх від 1. січня по ковець лютого с. р. було 43 шкід з котрих 41 виплачено а 2 (в квоті 940 кор.) еще вздержано. Суно тих всіх шкід виносить 19.491 кор. — а по потрученю части реасекурованої остає на власний рахунок 10.115 корон.

Фонд резервовий з кінцем лютого с. р. виносить 315.281 кор. 35 сот.

Рахунок Товариства взаємного кредиту „Дністер“ у Львові,
товаришєня зареєстрованого з обмеж. порукою за місяць лютий 1900.

I. Стан довжний: Кор. сот.		II. Стан чинний: Кор. сот.	
1. Удїли членські	74177-70	1. Позички удїлені:	
2. Фонд резервовий	7009-46	а) стан на початку	
3. Спеціальна резерва	758-83	місяця лютого	772696-7Н с.
4. Вклади		б) удїлено в лютім	
а) Стан на початку		35 позичок на	21700.— „
лютого 1901	800748-76 с.	разом	794396-74 с.
б) вложено в лютім		в) сплачено в лютім	10075-90 „
108 сторін	55909-60 „	Стан з кінцем	784320-84 с.
разом	856657-36 с.		784320-80
в) винято в лютім		2. Готівка в касї з днем 28	
42 сторін	9104-14	лютого 1901	5173-74
позїстає з кінцем	847554-26 с.	3. Цїнні папери фонду резер.	9616—
		4. Цїнні папери инші	55305—
5. Сальдо проц. (побравих)	847554-26	5. Рахунок коштів спору	88-22
6. Непїдїята дивїденда за рік	16877-22	6. В шадницї почтовїй (оборот	
1897, 1898 і 1899	2451-83	чековїй)	4333-84
7. Кошта спору	—	7. В иньших товариствах і	
8. На рахунку рїжних сторін	47-46	банках	83970-81
9. Резерва на оплаченє подат-		8. Рахунок бїжучий з товар.	
ку за рік 1900	600—	обез. „Дністер“	2000—
10. Сахунок зиску за р. 1900	6782-04	9. Рахунок бїжучий з банком	
Сума	956258-80	гравим	11991—
		10. Сальдо коштів адмінїст.	2159-35
		Сума	956258-80

Членів прибуло 25 убуло 12 оставало з кінцем лютого 1901 р. 1875 членів з 1949 декларованими удїлами в сумі 97450 кор.

Стопа процентова від вкладок 4%, від позичок удїлюваних з провізією на кошта адмінїстрації 6½ проц.

Львів, дня 28 лютого 1901.

Товариство взаємного кредиту „Дністер“

стоваришєне зар. обмеженою порукою,

Р і к з а с н о в а н я 1892.

Товариство взаємних обезпечень

„ДНІСТЕР“

Львів, Ринок ч. 10. (дім „Просьвіти“)

перше і одинокє руске Товариство асекураційне, обезпечає будинки, і всі предмети движимі против шкїд огневих.

„Дністер“ припоручили Приосвящ. Ординаріяти Вєч. Духовенству і вірним всіх трех Епархїй.

Фонди гваранційні „Дністра“ з днем 31-го грудня 1900

Фонд резервовий	311.540 кор. 11 сот.	} разом 520.406 к. 65 с.
Резерва премїй	171.942 „ — „	
„ спеціальна	6.000 „ — „	
Фонд емеритальний	30.924 „ 54 „	

Тарифи „Дністра“ дуже умірковані. Надвїзка річна роздїляє ся між членів в формї зворотів. За рік 1900 дістають члєни 8% звороту з премїй.

„Дністер“ виплатив до 31. грудня 1900 відшкодовань 2.120.834 кор. Шкоди лївїдують ся безпороводно в присутности Делегата і 2 членів.

Полїси „Дністра“ приймають при позичках гіпотєчних: Банк краєвий і Каси ошадности у Львові, Коломиї, Самборі, Долині, Снятині, Городенці, Терєбовлї, Залїщиках, Городку, Ярославі і Богородчанах.

На жїтє треба обезпечатись тїлько через „Дністер“ в Товаристві взаїм. обезпечень в Кракові; з таких обезпечень через „Дністер“ іде часть провізїї на рускі публичні добродїйні цїли; полїси і квоти видає Краківське Товариство рускі.

„Дністер“ пошукує способних агєнтів, особливо селян господарів в окрєстностях, де еще нема близько агєнцій „Дністра“. — Агєнти заробили вже 274.964 кор. провізїї. — Зголошеня о агєнції треба вносити до Дирекції у Львові.

Селяни обїгають ся тїлько о агєнції „Дністра“.

Ново отворений!

Ново отворений!

Американський склеп з сигарками С. Танненблят сигармістр

Чернівці, улица Руска ч. 8.,

приймає ся всяку направу викінчити належачу до того фаху, по найнижшїй цїні.

Моя довголітна практика в найбільших фабриках як в Нью-Йорку, Лондоні і Будапєшті дає гваранцію за кожде менї поданє замовленє в найбільшїм стараню викінчити.

Спеціалїст від англїйских і американських сигарків, як також від рїжних граючих верків.

Великий склад кишєнкових, стїнних і висячих сигарків по цїні як найтаньшїй під гваранцією.

Цїни найтаньшїі як:

Зигар до будженя найліпшої конєструції 1 зр. 90 кр., Відєньский зигар пендльовий від 12 зр. і висше. Срібний з подвійними накривками швайцарский кишєнковий зигарок від 7 зр. і висше. Сталєвий зигарок 3 зр. 50 кр. Нікєлевий зигарок від 3 зр. і висше. Зигарок імітація „Roskopf“ 5 зр. 50 кр. Зигарок правдивий „Roskopf“ з три лїт-ною гваранцією на письмі 9 зр. Округлі бляшані зигарки 3 зр.

Всї иньші зигарки так само найтаньше.

Замовленя на провінцію висїлає ся відвортною почтою.

Важне для кожного!

Випродаж!

По дивно дешєвій цїні, лише за 2 зр. 95 кр- прекрасний гарнїтур, зложений з 14 цїнних предметів, а іменно.

- 1 годинник нікєловий, анкер ремонтар (на жаданє посріблений) з гарно гравірованими окладїнками, докладно зрегюльований, з три лїт-ною гваранцією і єтуї.
- 1 гарний ланцушок з гольдини або нікєлю з бутасом. Парїска система.
- 1 шпилька до краватки, з гольдини з іміт. брилїант.
- 1 пара позолочєних спинок до маншетів, марка „garantie“.
- 1 гарнїтур (5 штук) спинок з гольдини до ковнїрців і сорочок.
- 1 пара ковтків з правдивого срібла, значєного урядом.
- 1 перєтєнь з гольдини з гарним каменєм.
- 1 кишєнкевє зеркальцє і єтуї.

Сих 14 гарних і цїнних предметів разом з годинником (анкер-ремонтар) розєїлає за 2 зр. 95 кр. (післяплатою або висїлкою наперед грошїй) фірма:

Brüder HURVIZ,

Exporthaus, Krakau Stradom Nr. 17. (Oest.)

Коли се кому не сподобає ся, може до 8 днів звернути і дістати гроші назад, отже нема рїзїка.

Хто замовить, дістане альбум з 15 карток з видами Кракова за дармо.

4—10

Від огню обезпечайте ся тїлько в „Дністрі“.

Від огню обезпечайте ся тїлько в „Дністрі“.

Г. Файлес

уєувач нагнїток

Чернівці, Руска ч. 8.

Яко дамєка фризїєрка
„Secession“

як також спеціалїстка у всіх парї-ських дамєких фризюрах поручає ся панї

АННА ВАЙС,

Чернівці, Tempelgasse 6,
(сальон фризїєрський Леона Вайєа),

котра у Відні за знамнїтїю смак у стилю „Secession“ і за фризїєр-єку технїку буна подвійно відзна-чена медаїлами.

Цїни приступні.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володїслава Секєрекого.

За редакцію відповїдає Іван Созаньский.

Виходить в Чернівцях
що середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.

Ручкою звертає ся лише на попереднє
застереження. — Рекламувати неопечатані
вільні від порга.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10 „	— „
на чверть року	5 „	— „
на місяць	1 „	70 „

Поодинокое число коштує 16 сот.

Передплата і належність за інсертати
платні в Чернівцях.

Загальні збори

„Руского Народного Дому“
в Чернівцях.
(10. марта 1901).

(Конець.)

По справозданню п. Кліма п. Єротей Синюк від імені надзорчої ради здав справу про результат докопаного провірення діловодства і ставить внесенє на уділенє вотум довіря для уступаючого виділу.

Голова отворяє дебату над внесенєм п. Синюка, а зглядно над поодинокими справозданнями функціонарів товариства.

П. Андрій Зибачинський гарними словами заохотив зібраних членів, аби підпирали виділ у его заходах, особливо же що-до розвою бурси та виразив гадку, що нам конче треба бурсу поставити на власні ноги а то, щоб отці бурсаків були обовязково членами Н. Д. і щоб платили вкладку по 2 корони річно.

П. Ілля Ілюк виразив ся прихильно про діяльність виділу і висказав особливу подяку п. др. Стоцкому.

П. Іп. Влад пригадає, щоб не залишити збирати на бурсу добровільні датки. П. Ант. Клим порівнює руску бурсу з бурсами румунською і німецькою та виказує конечну потребу розширення нашої бурси. — П. др. Стоцкий звертає увагу, що може наступити хвиля, коли бурса утратить публичну заповогу, і треба на се приготувати народ. — П. Ілля Ілюк радить, по-знакомляти народ з рускими інституціями, щоб кожний селянин їх

знав, по чім певно підуть грошеві жертви. Учителі повинні устроювати відповідні сходини з сьпівами, представленнями і т. д. і зиск з того посилати на бурсу.

Голова тов. на се виражає подяку п. Івасюкови за піднесену гадку як і особливо за те, що п. Ілюк сам іде з добрим прикладом наперед. — П. Надучитель Савіцкий признає потребу наложити на членів особий річний даток на бурсу. — П. Гришук з Садагури підносить, що кожний член повинен придбати бодай все ще по одному членови. Бурсаки повинні виступати межі народом зі сьпівами і деклямаціями, аби народ пізнав бурсаків і полюбив бурсу. — П. А. Зибачинський підносить, щоб пп. учителі припоручали зарядови бурси тих учеників до прийняття, котрі відзначають ся в поступі наук.

П. Савіцкий виражає думку, щоб виділ настановив урядника в тов. для діловодства. — Голова признає таку потребу і зазначає, що ся справа належить після уставу до круга діяльності виділу. — П. П. Андріюк висказує подяку п. дрови Филиповичови за безкористну лікарську поміч бурсакам. — П. Савіцкий ставить внесенє щоб збори виразили подяку зарядови бурси. (Стало ся).

По сїм одноголосно прийнято до відомости зложені справозданя, а дальше одноголосно вотовано довіре уступаючому виділови.

Опісля збір ухвалив вибір виділу через аклямацію; на внесенє д-ра Галіпа вибрані отці функціонари: п. Володимир Ясеницкий,

др. Филипович, о. Евг. Семака, Ом. Попович, Ом. Манастирский, Антін Клим, Ат. Руснак, др. Стефан Смаль-Стоцкий, Ер. Сопюк, о. Ден. Еремійчук. — Серг. Шпоинаровский, Юл. Кобилянський, Юстин Пігуляк, надуч. Ів. Савіцкий і надуч. Войновский.

П. Іп. Влад бажає, щоб при „Рускім Народнім Домі“ заложено бібліотеку для читалень. Др. Стоцкий пояснює, що в тій справі заходить ся як-раз „Руска Бесіда“, котра подала ся о заповогу до міністерства на закупно книжок для читалень.

П. Ілля Ілюк передкладає зміну категорій членів. Передано до розгляду нового виділу. — П. судия Коралевич запитує, чи то мусить так бути, що до „Р. Н. Д.“ не приймаєть ся дітий уніятского віросповіданя. — На се п. др. Стоцкий відповів, що бурса дістає з правосл. реліг. фонду заповогу, однако під виразним одноголосно ухваленім услівем виділу, що до бурси приймаєть ся буде тільки православних дітий. — П. Коралевич приймає до відомости поясненє п. д-ра Стоцкого і заявляє, що є тим задоволений. — Многолітством на честь цїсаря закінчено збори.

3 ради державної.

В бюджетовій комісії обговорювано справу знесеня мита. Міністер фінансів заявив, що правительство годить ся на се жаданє, однак під услівем, що знайде ся покритє в надвижках, які бюджет виказує річно в порівнянню з прелімінарем.

Внесенє з жаданєм знесеня мита прийнято. На конференції президєнта міністрів з провідниками німецьких сторонництв обговорювано концесії, які правительство дає Чехам. Окрім економічних мають бути пороблені також культурні концесії, як будова нової політехніки в Бернї і будова кількох иньших шкіл у Чехії. Против сих концесій, за ціну котрих Чехи залишили обструкцію, Німці не протестують.

В дискусії над горівчанім законом промовляя між иньшими соціаліст Гібеш, шенереріанець Айзенкольб, ліберал Менгер і генеральні бесідники, против Італіянець Кончі і за Дав. Абрагамович. Остаточно ухвалила палата відослати проект закона до комісії і приступила відтак до наради над проектом закона інвестиційного. Перший промовляв Молодочех Форманек, і заявив іменем Чехів, що будуть головувати против закона, бо він накладає великі тягарі на чеський нарід а не дає відповідних користей. Впрочім сторонництво бесідника не має довіря до теперішнього правительства, і не хоче на такі довгі літа ухвалювати таких великих видатків. З черги відповідав др. Кербер на деякі інтерпеляції, а відтак палата вибрала конституційну комісію. Слїдуюче засїданє назначено на четвер.

3 політичної ниви.

З Петербурга пишуть що фреквентатія східно-азіяцкого науково-військового інститута у Владивостоку, що є по більшій часті від-

Г. ЯВЛОЧКОВ.

Сільська учителька.

Переклав

Антін Крушельницький.

I.

— Так розповісти вам, що приключило ся мені на селі? — промовила, призадумуючи ся хвилину. — Добре, розповім...

Було се весною, на малім пароході, що плив по одній із невеликих рік, які впадають до Волги. Ми сиділи на помості, а перед нами розпростирали ся, сказати-б, безкраї води, що здавали ся заливати лісні простори, які розсїли ся докола і, тїкаючи наперед, зливали ся з небом.

Вона була сільською учителькою і ўхала кудись долів, лічити ся кумисом. Нарозповідала мені вже багато і то дуже багато цікавих річий. Взагалі говорила багато і радо, а оповідала дуже добре, як звичайно люди, що привикли самотно жити і відчувати.

Була мала, дрібна, виглядала майже як дівчинка; особливо мала маленькі ручки і ноги, лице бліде і напружене увагою, звшене все на груди і дивні очі: очі краски майже зеленої, очі як би завішені в просторі; можна-б сказати, що вони звернули ся в середину,

задивлені в щось дуже поважного і сумного...

Мала чорний плоский капелюх, пересунений на бік і дуже стару, недбайливо загорнену сукню.

— Так розповісти вам, що приключило ся мені на селі... — повторила поволі... — Добре... Але се буде довга річ. Я не умію оповідати коротко. Особливо в сїм разі... Стільки склало ся на се річий... Ціле жите треба би пригадати собі...

— Ну, але годі. Так слухайте. Я розповідати му все, по черзі, як прийде на пам'ять. А як уже збуджу вас, то скажете мені се просто, без викрутів...

— Поперед усього як я стала сільською учителькою? Дуже просто. Я скінчила гімназію в нашім місті і зразу жила, мешкала дома. Але дома була біда. Моя мати є вдовицею по уряднику, має якусь там хатчину, називаєть ся „власительскою реальності“ — але се для неї хіба жерело вічної грижі. Заставила хату, а проценти треба платити і податки платити треба, і треба робити направи і правувати ся з поліцією — а поперед усього треба їсти. А мури годі їсти. Отже моя мати забрала ся шити, а я почала давати лекції у крамарів і дрібних урядників — по чотири, по п'ять рублів у місяць.

Ученики дурні, родичі ще дурніші: цілий день бігає, муч ся як той пєс: вертаєш у вечері до хати і здаєть ся тобі, що ти товкла цілу днину воду в моздїри. Знайомих майже ніяких, докола кладовищем вонять, калюжею. Так пере-

жила я майже цілий рік, цілком без мала стратила надїю, аж тут нараз усміхаєть ся щастє.

Заофірували мені посаду учительки-товаришки в домі одного земського діда — до троїх дітий.

Я ймила ся сеї посади з радістю. Думаю собі: тут бодай буду цілий день із дітьми, і вплинути можна і розвинути і принести пожиток. Я збрала шмате і поїхала сейчас. Але там побула я всього лише місяць.

Дітваци були дуже милі, але „пан“ показав ся троха пустяком. Жінка не розуміла його, робила лише гарне лице. Він зняв ся мою особю, жалував ся, що знищило його окруженє, перестерігав мене перед небезпкою жити, потім жертвував мені свою приязнь, потім почав призирати ся мені якось дивно, а потім нараз запропонував мені виїхати із ним разом до якоїсь прегарної місцевости, де я мала довершити з ним твору відродженя, — потім зачав робити дурниці і — я мусіла виїхати.

Знов мешкала я дома, давала знов лекції у крамарів і урядників, знов нудила ся страшно і знов заблизло мені нараз велике щастє.

Пише мені знайома, що в ўх повіті опорожнило ся місце сільської учительки, і що я могла би дістати єю посаду. А се було від давна моєю мрією. Тут бодай ніхто не перешкоджує, учеників є багато, все можна вибрати ліпших і чоловік жне свідомий того, що жне з пожитком для других.

Боржі подала я просьбу і напери,

дістала прихильну відповідь, збрала мати і мала їхати. Але виїзд мусів відтягнути ся, бо в тїм як раз часі хорувала мені дуже мати і також по причині хати мали ми різні грижі. Нарешті я увільнилась і поїхала. Замість із кінцем вересня — в жовтні. Зразу жеїзницею, далі кіньми. До „столиці“ я не заїхала, не поступила до повітової управи — треба би накласти дороги. Я їхала просто з губерньського міста на село.

Тямлю, що дорога була неколко, болото непродерте, під кінєць ми їхали стежками, в додатку збили ся з дороги, парубок злізав з кізла, чалапав по бодоті, гримав батою у вікна і кликав: „газдо, гей!“ а я сьміяла ся.

Я була просто в свѣтліянім настрокі, все усміхало ся до мене. Тямлю як нині: Іду, що хвилі заповоюю носом у плечі парубка, слухаю музики звянків і роздумую — все розмавляю зі собою, як Раскольников, — така вже моя привычка від дитини — все розмавляю сама зі собою.

— От, кажу, — небавом приїдеш і розпічнеш ся нове жите. Мати меш п'ятдесятох школярів, багато можеш прислужити ся їм. Вправді ти не є надзвичайна людина і знанє твоє невелике, але їм вистанє й того...

— І ніхто не стояти ме тобі на перепоні, ані губернатор, ані „пан“, ані „пані“. А зрештою і своїм можеш помочи. На селі вижиєш і за десять карбованців, а других десять можеш посилати до хати.

ставними офіцерами, зачнуть небавом під проводом проф. Рудакова обчислену на кілька місяців подорож в цілі познанийся з відносинами в Манджурії і північній Китаю. Старший інженер залізниць державних Югович пропонує російському міністерству комунікації два проекти, з яких один відноситься до будови залізниць з Гашкенду до Пекіну, а другий з Кіяхти до Пекіну. Перші лінії були би округло 6000 кілометрів довгі, другі 1500 кілометрів.

В Лондоні на зборах пань, що належать до еміграційного тов. промавляв Чемберлен і висказав свою надію, що війна в полудневій Африці скінчиться небавом. Тоді розвинується там торгівля і промисел правдоподібно надсподівано корисно. Англія вишле там десятки тисяч своїх найліпших городян. Для того бесідник поставив проект, аби заложено фонд, для еміграції жінок до полудневої Африки.

Кілька гадок про стан нашого театру.

(Далі.)

Останнім разом сказав я дещо про народний театр, якого у нас поки що нема, або як є, то лише завязки його, себ-то перші проби аматорських вистав самими мужиками.

Але за те ми маємо субвенціонований соймом народний театр. Театр сей переходив уже різні фази у своїм розвою. Був уже і на виживі за Біберовича і покійного Гриневецького. Ся спілка людей — фінансиста і артиста поставила перший раз театр на нечуваній виживі. Потім прийшли часи упадку, а головню остатні роки управи львівської „Рускої Бесіди“. Штуди, які придбали на нашу сцену Біберович і Гриневецький утримують ся ще й досі в репертуарі. „Руська Бесіда“ не дала або нічого, або як що придбала то таке, що зараз упало. Причини шукати треба в тім, що такою інституцією як театр може управляти лише одиниця, ніколи широке тіло. Зрозуміла се нарешті й „Бесіда“ і віддала театр д-ру Гриневецькому, братови покійного Гриневецького.

— Одним словом успокойсь ся будеш жити.

Отже їдучи я роздумувала і лише боржі хотіла би бути на місці і забрати ся до роботи.

Нарешті приїждимо. Страшна пітьма. На силу відшукую школу, на силу дістаємо ся через болото до воріт, із тяжкою бідою в'їждимо до середини — нарешті побороли ми всі перепони і я розгостую ся в своїй кімнаті.

Перше вражіння ось яке: кімната велика і пуста, сказати-б шпитальна зала. Студено, заносить стухлиною, вонею хати незамешканої і не перевітровою. Меблів майже нема: маленький столик, кілька крісел і повід стіною ліжко — ліжко страшно низьке, з дуже високими кравцями, з нотами дуже сьмійно в різні боки розчепіреними.

Ну, я розгостила ся, як могла, нагоплено мені в печі, я налила ся чаю, потім казала напестити до ліжка сина, бо сина не було — винула як забита, і другої днини в ранці почала я те „нове життя“.

Про се згадаю лише здобільшого, хоч вражіння мала я сила — я була в перше на селі, — ну, але се могло би вас знудити — словом, я розглянула ся, поробила все, що повинна робити сільська учителька, себ-то наймила служ-

Колиб прийшло ся сказати, які саме штуди має виставляти наш театр — ми могли би сказати одним словом: у сї. Значить старати ся виставити все оригінальне, що надасть ся на сцену, а при тім подавати у перекладах річи із світових літератур. Драматична штука сказати-б храмає у нас тепер. Народня драма зі співками і танцями дуже оригінальна і так сказати-б питома українська починає переходити в шаблон. Кілька фраз, кілька постатей до того народні співки і — вже драма готова. Замітне, що в таких драмах затрачується ся суть драми. Боротьба чути уступає на дальший план. Ба, часто затрачується ся цілком. Станеш нераз перед таким чудовищем що ані раз не зрозумієш відки воно взяло ся, на якій підставі автор дійшов до такого змалювання картини. (В детальний розбір штук не запускаю ся. Др. Гриневецький заповів свій приїзд до Чернівців у сім році і тоді то старати му ся поговорити про репертуар нашого театру). Нагінка за співками і танцями затерла у нашої публіки зміел для драматичної штуки. Нині директор театру стоїть перед тою евентуальністю, що колиб хотів дати в однім місті кілька поважних драм, наразив би ся на матеріальну втрату. Маючи на увазі матеріальне поводження, він мусить добирати свій репертуар так, аби видці сьміяли ся, аби бавили ся, мусить давати легонькі комедії і т. п. штуки. Ба навіть, коли дасть у перекладі драму, старається надати їй питомих нашої драмі характер, перемішує її співками.

(Далі буде.)

Загальні збори серетської філії тов. „Руська Школа“.

(Далі.)

По сім слідували „вільні внесення“, з котрих пізнали, що учитель добре вже зрозумів свою важну місію, і що їм просвіта народу лежить на серці та що вони умірковано стремлять до осягнення ліпшої долі для себе.

Пан І. Ілюк радить учителям, аби вони більше думали аби роздумували, чим би то наш нарід до школи прихильнішим зробити. Радить устроювати з дітьми шкільними драматичні представлення, як се він робить в своїм оселі; в

ниці, Феню, що мала мені враз і вартити їсти, — за се належало ся мені від громади з карбованці, — згодила фіру — фіру від гною, бо в ньшій не було і зараз поїхала я в гостину до попа, переняла з його рук бібліотеку і інвентар, скликала школярів, відбула службу Богу і розпочала науку.

Правда, попередного ще вечера, зараз на вступі я мала дивні відвідини. Сиджу і п'ю чай; аж нараз чую в передпокою шуріт, сварню, потім з'являється розреготана Феня; ніколи я не чула вже подібного реготу; Феня каже мені, що прийшли мене відвідати нуждарі із захорони.

Во було се так, що при школі містила ся захоронка. Якийсь купець жертвував був земству гроші на школу для малих і захоронку для старих, а земство получило обі інституції в той спосіб, що на долані устроїло школу, на горі захоронку.

— Ну, думаю собі, добре! Гості, то гості! Входит, є їх з десятеро — старини і старовини, навіть молоді; всі мають на собі пологняні загортки; стають разом, кланяються ся... Потім одна баба, така немала баба з провисючими очима і шиловатим носом промавляє до мене в імени цілого гуртка:

— Попередня учителька, мовить, була добра пані і не гордилася ними, найже

тих представленнях пізнавав-би нарід сам свої хоби а то було би найліпшим спосібом его не від одної злої привички відвернути, і на добру дорогу навести. Се внесення взяли збори до відомости, але без дебатів, бо ніхто ще в тім напрямі не робив досвідів через брак відповідних творів до диточих вистав.

Дальше радить той сам пан сподучити учительські конференції з декламаторськими вечерками або й драматичними представленнями, аби й учитель діставав якусь душевну поживу, аби розвселяли ся і аби проминали химерні гадки про їх невідрадий стан. Над сим внесенем розв'язала ся довша дебата, в котрій участь брали пп.: Попович, Клим, о. Зленко і Солонар. Пан Ом. Попович піднімає внесення і припоручає новому виділові над тим внесенем конче застановити ся, аби в тім напрямі щось зділати. О. Зленко думає, аби в сій цілі вибрати особний комітет. Сему противлять ся панове Клим і Солонар, указуючи на неможливість через те, що члени розсіяні по повіті. Пан О. Попович робить пропозицію, аби збори до нового виділу вибрати бодай одну особу, котра би на себе ту задачу перебрала; она мала би все сама яко режисер про дальше роздумувати, де що, і якби зробити. Се внесення п. О. Поповича зістало одногососно прийняте.

Пан Сидір Годованський з Луковця відпоручник вижницької філії подає зборам до відомости, що вижницька філія заміряє устроїти 5. мая с. р. такий вечерок з представленим і декламаціями в Луковці на що й серетську філію запрошає. Збори прийняли се до приятної відомости.

Пан Іван Савіцький з Мамайців нових ставить внесення, аби збори пошанувати з'осібна через встання із місць тих членів серетської філії, що, хотя не належать до стану учительського, піднімають філію, чим оказують щирі прихильності до руського шкільництва, до учительства й до ширення просвіти а ті ви. панове є: веч. оо. Клим Зленко гр. к. парох в Сереті, Т. Матейко гр. к. парох в Гайбоці, ви. п. Іван Воробкевич п. к. надпоборця податковий в Сереті, ви. п. Іван Солог п. к. надінспектор податковий в Сторожинці, ви. п. Николай Солог п. к. офіціал почтовий, ви. п. Вигельм Кольман п. к. секретар староства в Сереті, дальше ви. панове Густав Ріс цв. геометер в Сереті і Володислав Яворський госсосор дїбр в Балківцях, і просить, щоби се его внесення до протоколу взяти, на що збори гримким „славно“ одногососно згодили ся.

Голова філії веч. о. Зленко подякував за честь яку ему світлі збори виразили, але замічає, що не ему а радше зажителеві філії ви. п. Омелянови Поповичеві належить ся честь і подяка за те, що він перший кинув зорене зерно. На се відповідає ви. п. О. Попович, що его дуже радує, що засіяв ним зерно не впадо ві на каменисту землю, ні на дорогу, ні межі буряни, а на плододиву землю і має надію, що чей не

і я не горджу ними і зайду часом до них. Їм буде веселіше і мені буде веселіше...

Розуміється ся я обіцяла, що прийду. Аж тут вискочив нараз із гуртка старик із зачесаним у чуб волосем і з підкрученими вусами — загортку мав навіть підтягнути так у гору, що видно йому було ноги аж по коліна, — заспівав, загуляв, плеснув у долоні, скочив на крісло, заціп, замявкав, потім засвітав, засьміяв ся, прискочив до мене і поцідував мене в руку.

Ильшій, молодий, великий, здоровий із рудою бородою за цілий той час мав очі впадені в стіл — нараз зачав мазати ся на весь голос, кричучи: „тебоньки дай, тебоньки, тебоньки!“ Баба-делатка пояснює, що се він просить про хліб, біленький хліб; він говорить так усе по своєму, хліб називає „тебонькою“ — от придуркуватий такий...

(Далі буде.)

дадуть серетські Русини, аби ті колоси, що вже зійшли не заросли бурянами й хонтою, але возмуть ся жваво до праці, аби з того колосичка, що вже є з часом зайва ся ціла нива.

Пан Тодор Кирстюк радить аби й наших заможнійших селян заохочувати до вступлення в товариство „Руська Школа“, аби тим чином число членів філії зростало.

Се внесення прийнято до відомости. Пан І. Ілюк радить аби дитий шкільних заохочувати до читання, аби вони не лиш шкільні але й інші пожиточні книжочки читали ба й їх купували, і аби й до читальні заходили і там старшим селянам де що прочитували; розуміє ся само собою, що мали би лиш такі книжочки читати, які учитель узнаєсть для дитий відповідними.

Пан Т. Козак є за тим аби учитель збирав добровільні датки на закупню пожиточних книжочок для школярської бібліотеки, бо дитини наші не вистарчають і скаржимо ся що книжочки які є, то або вже нездатні, або застаріли взглядом правописа й культурного розвою нашого народа.

Пан Ом. Попович забирає в сій справі слово піднімає внесення панів Козака і Ілюка, радить дбати про те, щоб молодіж читала добрі книжочки, в повторительнім курсі навіть ті, що уложені етимологічною правописею. Годован-ж річ, аби учитель старав ся усталити у дитий охоту до читання, аби з тої охоти виробила ся жадаба читання, а то буде тогди як учитель буде старати ся, аби діти докладно розуміли, що читають.

Коли охота до читання раз вкоріниться, то вже остане до смерті, тогди аж будуть книжочки розходити ся не десятками, але сотнями, тисячами поміж народом, тогди дивне ся наш нарід духово й матеріально і аж тогди пізнаєть вартість і важність науки-просвіти, а тим то й школи і учителя. Пан А. Клім вказує, що вже маємо жерела, відки можна пожиточні книжки діставати, а то: товариство „Руська Школа“ і „Руська Бесіда“ в Чернівцях, „Просвіта“ і „Наукове товариство імени Т. Шевченка“ у Львові, а в останнім часі заложила ся: „Видавничя спілка у Львові“, що поставила собі за задачу видавати дешеві книжки для інтелігенції і для народу й видала вже кільсаначть таких дешевих і пожиточних книжок, котрі можуть учителя ратами сплячувати і до розпродажи подучити; однак найліпше було би, аби філії „Руської Школи“ заимали ся розпродуванем тих книжок. Сі пояснення п. Кліма прийняли збори до відомости. В сій справі говорили ще п. Савіцький і п. Козак, оба бесідники вказують на потребу, аби перше свої чернівецькі видання розпродувати, що лежать припорощені в магазині, а друкарня і папір коштують. Другий бесідник препоручає підпирати центральний виділ товариства „Руська Школа“, впазуючи точно членські вкладки і відсилаючи половину вкладок до центрального виділу. Перший бесідник заохочує ще учителя до писання, аби працювали, збирали з уст народа казки, байки і таке інше, та аби прислали до центрального виділу товариства, що все з'ужиткує.

(Конець буде.)

НОВИНКИ.

Чернівці, 16. марця 1901.

Календар. Неділя, 4./III. (17./III.) Ж. 3 поета, Крестопоклонна; Р.: Гертруди. — Понеділок, 5./III. (18./III.) п. м. Конона, п. о. Марка, с. м. Евл.; Р.: Кирила. — Второк, 6./III. (19./III.) с. 42 муч. в Амореї, п. о. Аркадія; Р.: Йосифа.

Пригадуємо іще раз, що в неділю, дня 17. н. ст. марця с. р. драматичний кружок руського ремісничого тов. „Зорі“ устроєє у великій залі „Народного Дому“ (ул. Петровича 2.) театральне представлення. Програму ми вже подали в попереднім числі, а ціни дуже дешеві, бо лиш по 80, 60, 40, 30 і 15 кр. Аматори, о скільки змогли, доложили всяких старань, аби Ви. руську публіку забавити, тож маємо надію, що і сего разу зала „Народного Дому“ вицвинить ся по самі береги. Хто хоче отже мило, весело і за

дешеві гроші забавити ся, най приходять у вечер пів до 8 ой до „Народного Дому“ на представлєнє.

Перший шнур бузків перетягнув сьогодні понад Чернівцями. Працай зимо!

Німецька фонетична правопись в Австрії. Наші старовіри стануть дуба, як почують, що вже незадовго у всіх школах в Австрії буде заведена фонетична правопись німецька. Будуть бідацька мусіли втікати від дідьчої фонетички, як таргани (Німці називають їх „Russen“) від порошку Цахерліна, ще далше як до „Пітера“ та до Матушки Москви, бо вже й там межі правдивими, не штучно фабрикованими „Москалями“ знайшла собі фонетика прихильників. Німецька гімназія у Львові перестане вже бути прибіжищем для старовіського накорінка і не позістане вже нічого иншого, як хіба виселати его до Гоголю, поки фонетика й туди не забіжить. Ото минулої суботи радили у Відні збори учителів над заведенєм в Австрії нової німецької правописи, котру має устанавити комісія, скликана в тій цілі міністерством просвіти. Аж страх послухати, що на тих зборах раджево: як би там був якийсь з наших старовірів, то був би таки пук на місці із — злости, ну тай жалю за етимологією. Ото головний референт проф. Рудольф Шайх поставив внесене, щоби тепершню правопись німецьку поправити на фонетичній основі, зменшити знаки протяжності звуків, обмежити писанє великих букв, писати чужі слова німецькою правописом, отже замість лат. „с“ писати всюди „k“ або „z“. Проф. Сайнек пішов ще далше; він жадав, щоби у всіх словах, де тепер лише ся „aa“, „ee“, „oo“, писати лиш по одній букві; щоби замість дотеперішнього „th“ писати лиш „t“, замість „rh“ лиш „r“ і т. д. От, коротко сказавши, біда на сьвітї; вже й жити не варто, коли так всюди викидають з правописи етимологію, а заводять фонетику. Після капапського розуму найліпше таки зовсім не знати ніякої правописи, то й не треба гризти ся нею.

Вечерниці в 40. роковини смерті незабутнього Тараса Шевченка устроєє русько-українська молодіж гімназіяльна в Бережанах в суботу, дня 16. марця с. р. із слідуючою програмою: Лепкий: Пролог. Особи: Кобзар, т. А. Ц., Слава, т. Я. Л., Україна, т. С. Б., Геній Шевченка, т. І. В. Молодіж. Найстарший із неї т. В. Г. — 1. Бажанський: До бою, хор мужеский в супроводі фортепяна (т. Е. Б.) 2. Шевченко: Послання, деклямація, виголосить т. І. В. 3. Dembiński: Таки los, хор мужеский. 4. Кийль: Фантазія з народних пісень, оркестра. 5. Душа поета. Річ про Тараса Шевченка, відчит — виголосить т. В. Г. 6. Тополицький: Quodlibet, хор мішаний. 7. Chopin: „Marche funebre“, фортепян (т. В. П.) з фігармонією (т. Л. С.). 8. Шевченко-Білковський: „Гамалія“, хор мужеский в супроводі фортепяна (т. Е. Б.) з деклямацією (т. І. В.)

Підла пакість. В четвер 7. с. м. одержав посол до ради державної у Відні людовець Бомба телеграму надану в Ришеві, щоби сейчас приїздив, бо жінка его умирає. Діставши тую телеграму, зімтів кілька раз, а коли на телеграмі, вислані его товаришами, не надійшло від родини ніяке поясненє, вибрав ся з послом Вільмом до дому. Тут застали жінку зовсім здоровою при щоденній роботі; она ані не була хора, ані не висилала телеграмі. Посол Бомба з великого зворушення розхорував ся, а справую тою займаєсь тепер суд, котрому цей удасть ся вислідити пакістника і прикладно его покарати.

Дорогі карти В Гох над Реном гразо чотирох Англіїців в гостинниці в карти, які привезли з собою з Англії. Висланий туди случайно урядник митовий, добачив, що карти не були остемпльовані. Він сконфіскував карти, а Англіїці перед самим виїздом мусіли заплатити 157 марок 40 фєнників кари.

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

Рускі пісні в образах. 1. серія. Наказом сьвяти. Л. Джуляньского, редактора „Посланника“. Печатано в Перемшлях. — То серія артистично вико-

наних кольорованих десятох руских карт почтових на темат пісень (початок кожної пісні поданий нотами і словами правописом фонетично). Наводимо ті карти в порядку: 1. Многая літа. 2. Родимий краю. 3. Ой сніг лить. 4. Мир вам брати всім приносим. 5. І шумить і гудить. 6. Козак пана не знав з віка. 7. Сонце низенько. 8. Ой місяцю, місяченьку. 9. Над Прутом у дузі. 10. Ой

післала мене мати. Хоч карти дуже гарні, ціна їх приступна: 1 корона за серію, т. е. за десять карт (з пересилкою о 10 сєтників більше). Се видавництво заслугує, аби его шире підперти, а по першій серії чейже скоро виїде і друга серія почтових карт руских, скомпонованих і виконаних дуже красно.

Книги для кає райфайзенських

як також

Відповідні друки

можна дістати лиш в друкарні тов. „Рускої Ради“ в Чернівцях.

15)

ПЕДАГОГІЧНИЙ ФЕЙЛЕТОН.

Е) Образованє жадоб.

1) Педагогічний вплив на похопи.

Вихованє не може і не повинно викорінювати похопи, лише їх упорядковувати, значить після потреби скріплювати або гамувати, в загальї ними так кермувати, аби підчиняли ся розсудкови і розумови, та виїснювати їх до цілий виховавчих. На похопи можна впливати: а) відповідним призначуванєм, б) добрим приміром, в) образованєм розсудку і розуму (розваги), г) образованєм благородних чувств, а з окрема замілюваня до доброго а відрази до злого і до простацтва.

а) **Похіп до їди** треба заспокоювати достарчуванєм для молодіжї харчу в достаточній скількості, в правильних відступах часу і в відповідній до віку якості, о чім поучує гігієна поживи. При тїм вїм треба молодіж пригноблювати до мірності і повздєржливості.

б) **Похіп до руху** треба заспокоювати, дозволяючи відповідні рухові забави, гімнастику, прогульки і т. п. Сидженє в школі треба переривати відповідними павзами, а підчас них повинна молодіж кілька мога рухати ся на подвірї, в шкільнім огороді, по коритарях. Похіп сей треба однак гамувати, щоби не вибував, упорядкованєм чинності і карностію.

в) **Похіп до удержання жити** треба будити поученєм, як має молодіж заховувати ся в ріжних обставинах, що впливає пагубно на здоровлє, як обходити ся з острыми предметами і т. п. Наука гігієни і гімнастики робить в тїм згляді добру прислугу. Сей похіп може виродити ся в боязливість і неспосібність, наколи молодіж не призначить ся до нейгїд, до поношеня трудів і малих прикрьстий т. е. наколи не загартує ся.

г) **Похіп до знаня** треба оживити займаючою наукою і усуванєм того, що спричиняє розсїяність, тїм то і тамованєм жадоби уживань і розривок. Гамувати треба его, борючи ся проти того, щоби діти не вмішували ся до всего, і проти поверховності.

д) **Похіп до занятя** вимагає старанної опіки, щоби молодіж не набирала замілюваня до пагубних занятя. Треба загоді призначувати дітїм до відповідних занятя, до дрібних услуг в домі і до виконуваня поручених їм чинностей, що образовують самодїльність і будять віру в питомі сили.

Оставляти дітїм без занятя вельми небезпечно. Длятого треба увесь час молодіжї виповняти упорядкованими чинностями, умовою працею, лишаючи зарозом часу на відпочинок. Однак треба уникати перетяженя молодіжї. Укладаючи порядок занятя, треба числити ся докладно із засобом фізичних і умових сил вихованця.

е) **Похіп до насліджуваня** треба виїснювати для цілий вихованя: 1) достарчаючи молодіжї добрих примірів (приклад родичів і вихователів впливає наймогутїйше); 2) удїляючи їй сказівок і помочи, коли вона бажає наслідувати добрі приміри, а забракне їй сил; 3) усуваючи непригїдні (шкідливі) приміри; 4) поборюючи малпованє нїсїнітниць.

є) **Похіп до товарискости** треба образовувати: 1) дбаючи про добре товариство вихованця в домі родичів і в школі та розвиваючи в нїм товарискї чесноти, себ-то чємність, услужливість, скромність і згїдність; 2) хоронячи молодіж перед небезпечєньствами лихого товариства і обмежуючи жадобу до розривок і забав. Похіп до товарискости треба гамувати, розвиваючи почутє обовязку. („Вперед обовязок, відтак розривка“. „Вперед праця, потїм забава“).

2) Упорядкованє жадоб.

Ум дітїни підлягає численним і сильним жадобам, а наслідком сего є сильна вразливість, жива фантазія та невироблена розумова воля. Ізза того часто зустрічаєм у дітїм лакеїтство і лаєунство. Діти бажать всего, що бачать, а часто й не бачать сего, чого бажать. Сї численні і змінчиві змислові пожади справляють вихователям чималі труднощі.

1) **Пожади нешкідливі** треба мірно заспокоювати. Так пр, годї дітєм відмавлати достаточної скількості їжі, напїтку, руху, розривки. Скоро відмавлє ся дітєм уміренних бажань, то вироджує ся в них роз'ярєнє.

За те треба всякі надмірні і невідповідні жадоби поборювати. Так пр. треба дітєм відмавлати горячих напїтків, курєня тютюну, ходити часто до театру, на прилюдні забави і т. п. Призволяючи передчасно і над-

то часто на такі річи, спомагаєм розвїток пристрасти або викликаєм пересичєнє. Перед розбудженєм і перевагою змислових жадоб береже привичка до скромного, простого житя і примір вихователів. Заказ, грозьба і кара усмиряють звичайно на хвилю жадоби, що відтак принагїдно з тїм більшою силою вибухають.

Ублагороднючо впливає на жадоби наука, відкриваючи вартість річий і показуючи, що добре а що зле. Наука будить крім того ще й інтерєс до праці духової та відвертає ум від змислових жадоб.

3. Образованє склонностей.

Вихованє повинно зберігати молодіж від розвитку лихих склонностей. Необмеженє заспокоюванє жадоб родить їх, піддержує і змїцнює. Від лихих склонностей, набутих через инші діти, се-б-то від брєхливости, незгїдливости, нехарности і т. п. треба молодіж відзвичаявати. Несхожі із моральним правилом склонности треба в самїм зароді приглушувати і поборювати, коли не хоче ся привести вихованка до моральної згуби. Так само треба поборювати відразу до поважних занятя, і антипатію до певних осіб.

Вихованє повинно добрим приміром і призначуванєм зацілювати і плекати благородні склонности. З огляду на те є призначуванє знаменитим, майже одним єдиним средством. Вихователє буде проте від дитинства пригноблювати вихованця до порядку, послуху, точности, харности, чємности, приличности, правдомовности, скромности і обиячїности. Наука, що впоєє релїгїйні і моральні засади, і карність впливає також чимало на розвиток добрих а на усуванє лихих склонностей.

5. Як запобігати розвиткови і як лічити пристрасти.

Вихованє повинно старати ся перш усього о те, щоби пристрасть не розвинула ся і не заволоділа умом вихованка. В тїм помічї карність і наука. Треба молодіж до того призначувати, щоби мала мало потреб і задовольовала ся малим, значить щоби була уміреною і повздєржною. Вихователє буде стежити за вихованком підчас звичайних его занятя, підчас гри і взагалї тоді, коли він євобідний і слїдити за тим, чи не випринає в нїм яка пристрасть. Плекаючи в вихованку послух, впливає вихователє спасєнно, бо призначує его до поборюваня своїх забаванок, до володіня над самим собою. Не меншїй вплив має також і приневольованє до пильности і праці; бо-ж нічо не сприяє розвиткови пристрастїй більше, як лїньство.

Наука, що розбуджує інтерєс до висшїх, благородїйших річий, що образує чувства релїгїйні, моральні і естетичні, а іменно почутє власної гідности і співчутє, запобігають так само витворюваню пристрастям.

Лїчити пристрасти є тим трудїйше, чим глїбше вони закорїнили ся в молодїм умі. Перед усїм треба усунути з оточєня вихованка все те, що могло би пристрасть піддержувати. Житє і занятє заволоділого якоєсь пристрастїю вихованка треба упорядковувати, треба его увагу звертати на висшї, благородні предмети, лектурою добрих праць, поезїєю, природою, штукою, не треба его лишати на самотї, бо самота сприяє розбуджуваню жадоб, треба в нїм розвивати засади релїгїйні і моральні, вказувати на добрі взірці та й самому просьвічувати добрим приміром.

6. Призначуванє до послуху.

Важним чинником у вихованю є послух і підпорядкованє вихованка під волю родичів і вихователів. Без послуху, і не підчинившїсь постановам моральним, не може ієтнувати ані родина, ані громада, ані держава, ані церков.

Щоби призначити дітїм і молодіж до послуху, треба родичам і вихователям придержувати ся отєх засад:

1) Треба в вихованку будити самоповажанє і заховувати приналежну повагу, одначе не средствами внїшними, лише особистим впливом. 2) Вихованок повинен бути переконаний о тїм, що вихователє его любить і що бажає его добра. Тїльки з любови до вихователє виходить справжлий послух, — наколи грозьбами виховує ся тїльки самих лицємірів. 3) Треба молодіжї вказувати хибї єї поглядів а добрі наслідки послуху. 4) Розсудні прикази, а опісля ради, перестороги і науки мають рівно-ж спасєнний вплив.

(Далше буде).

Весняні річи найновіші вже прийшли в гандлю Б. БАЛЬТІНЕСТРА молод. Чернівці, ул. Головна ч. 3.

Капелюхи для панів і хлопців фільцові; чорні і з найрозмаїтших модних красок; з найславніших п. к. фабрик І. Генрика Іта у Відні, Осип Піхлер і сини у Грацу як також з фабрик Борзаліно, Гіузеппе, Фрателло в Александрії.

Мужески капелюхи від 3'—к. до 12'—к.
Хлопців " " 1'— " " 3'— "

Краватки видучно найновіші десені в найбільшій виборі.

Рукавички французького фабрику (Glacé) шведки і до прання усе під гваранцією; далше також Ерен-Фльор і шовкові рукавички.

Бронзові і всілякі річи зі старого срібла як: найновішого заграничного фабрику годинників канделябрів, карабок, гарнітури до писаня і курена, всілякі фігури і т. п.

Товари обувяні, лиш добрі фабрику для панів, дам, дівчат і дитин. Головний склад французької фабрики обуви А. Сапек і Howlett & White, в Англії найліпшої сорти:

Мужески черевини від 8'—к. до 20'—к.
Дамски " " 7'— " " 24'— "
Для дівчат і дитин " 2-50 " " 8'— "
Домашні черевини в найліпшій гатунку і найбільшій виборі.

Кальові найбільший склад з найбільшої петербурської фабрики.

Парасолі від дощу і сонця в найліпшій гатунку і найбільшій виборі.

Мужески сорочки під гваранцією, нічні і денні, новіри, маншети, хустки до носа, мужески шкарпетки, дамски і для дитин панчохи в найбільшій розмірі.

Гарнітури до писаня, стоячі зигарки, рами до фотографій і т. п.

Принадне купно: бурштинові зигарнички від 1-25 зр. до 10 зр. разом з футералком.

Склад ц. к. привілейної фабрики товарів з альпани і хінського срібла В. Бахмана і Сп. у Відні.

Для селян! САМОДІЛАЮЧА СИКАВКА

до підливання всяких рослин до ношеня для менших потреб.

МАШИНИ до кошеня і громадженя сїна, трави і збіжа.

Найліпші

Машини до сїяня

суть Пр. Маифарта і Сп. найновішої конструкції

„АГРІКОЛЯ“

(Систем Шубрада)

сїяти нею можна всіляке зерно незмінюючи колеса під гору і долину. Хід має найменший і найбільшу тривалість і дістати тоти машини можна за як найтанишу ціну.

При ужиттю тої машини можна зискати на часі, роботі і грошах.

Праса ручна до сїня і соломи, молоцарні, машини до чищення збіжа, плуги, борони і т. п.

вирабляє і відставляє як спеціальність під гваранцією в найновішій і найліпшій конструкції фабрика

РН. MAYFARTH & CO.

kaiserl. königl. ausschl. priv. Fabriken landwirtschaftlicher Maschinen
WIEN, П. Taborstrasse Nr. 71.

Фабрика нагороджена більше як 450 срібними і бронзовими медалями.
Каталоги і цінники на жадане висилає франко.
Заступника і розпродавача тих машин пошукує ся.

Ново отворений!

Ново отворений!

Американський склеп з зигарками
С. Танненблят зигармістр

Чернівці, улица Руска ч. 8.,

приймає ся всяку нараву викиньчати належачу до того фаху, по найнижшій ціні.

Моя довголітня практика в найбільших фабриках як в Нью-Йорку, Лондоні і Будапешті дає гваранцію за кожде мені подане замовлене в найбільшій стараню викиньчати.

Спеціаліст від англійських і американських зигарків, як також від різних граючих верків.

Великий склад кишенькових, стінних і висячих зигарків по ціні як найтанишій під гваранцією.

Ціни найтаниші як:

Зигар до будженя найліпшої конструкції 1 зр. 90 кр., Віденський зигар пендльовий від 12 зр. і вище. Срібний з подвійними накривками швейцарський кишеньковий зигарок від 7 зр. і вище. Сталевий зигарок 3 зр. 50 кр. Ніклевий зигарок від 3 зр. і вище. Зигарок імітація „Roskopf“ 5 зр. 50 кр. Зигарок правдивий „Roskopf“ з трилітньою гваранцією на письмі 9 зр. Округлі бляшані зигарки 3 зр.

Всі інші зигарки так само найтанише.

Замовленя на провінцію висилає ся відвотною поштою.

Г. Файлес

усувач нагніток

Чернівці, Руска ч. 8.

Яко дамська фризирка „Secession“

як також спеціалістка у всіх париских дамських фризюрах поручає ся пані

АННА ВАЙС,

Чернівці, Tempelgasse 6,
(сальон фризирський Леона Вайса),

котра у Відні за знаменитою смак у стилу „Secession“ і за фризирську техніку була подвійно відзначена медалями.

Ціни приступні.

Перша буковинська
спеціальна робітня обуви
ІВАНА ДІКА,

що скінчив промисловий курс в ц. к. технологічній промисловій музею у Відні
улиця Руска ч. 11. Чернівці, улица Руска ч. 11.

Відважує заявити шановній П. Т. Публиці, що виготовляю всякого рода обуви для мушун, женщин і дитин а то після найновіших фасонів як: черевини гладкі, та в виді острокінчастім з ортопедичним апаратом і в обложеним приладом до вигідного порушувания.

Через ношене моїх черевин зникають сейчас нагнітки та всякі нарости на ногах. Доброю і солідною працею, такою обслугою буду старати ся здобути собі вдоволене цінних замовлень.

З поважанем.
ІВАН ДІК,
спеціальна робітня обуви.

Поодинокі черевини виготовляю ся тільки з заграничних шкір.

БУКОВИНА

Виходить в Чернівцях
що середа, п'ятниця і неділя.
Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.
Рукописи звертає ся лише на попереднє
застереження. — Рекламний неопечатаний
вільні від порта.

Передплата на „Буковину“
на цілий рік . . . 20 Кор. — сот.
на пів року . . . 10 „ — „
на чверть року . . . 5 „ — „
на місяць . . . 1 „ 70 „
Поодинокое число коштує 16 сот.
Передплата і належність за інсерата
платні в Чернівцях.

Кацапські агітації між дітьми.

Деякі люди думають, що народна школа може бути так, як вони се зробили із церкви средством до досягнення неясної мети. Недавно довідав ся я від людей, що сагагурський священник Денис Кисель-Киселевський розповсюджує поміж дітьми (!) сагагурської школи народної кацапську часопис „Просвіщеніє“. Один з учителів тамешньої школи двічі відбирав „Просвіщеніє“ від дітей у школі, й зараз потім було заказано дітям приносити до школи якісь часописи і т. п. За кілька днів учитель знов відібрав від дітей „Просвіщеніє“ й „Галічанін-а“, що лише прийшли з почти, бо навіть і опаску забрав від тих газет. К. Киселевський дістав сі дві часописи з почти й, кудась забравшись із класу чверть години перед кінцем релігійної години, лишив їх дітям до читання. Нехай не гадає хто, що наш товариш уміє старав ся о те, щоб лиш найти якусь часопис і т. п. у дітей. Коли-ж п. Киселевський вийшов перед кінцем своєї години з класу, тоді, як оповідають, діти були без жадного надзору й розпущувались так, що в сусідній класі годі було вчити, а наш товариш був примушений заглянути до тої класи, відки перешкоджувало ему науку, й випадково найшов ті дві часописи у дітей в руках.

Таке поступоване зі сторони нашого товариша ані раз не сподобалось Киселевському. Киселевський з своїми академічними студіями певно подумав собі: „Що

попови можна, то...“, й зараз покликав нашого товариша до одвічальності ось як: „Ви не дивіть ся на вашу партію, що належите до неї! Не займайтесь шпигунством і не відбирайте газет від дітей, бо ви не маєте жадного права на те! Ви підкопуєте таким чином мою повагу перед дітьми! Я можу в класі підчас моєї години робити що хочу, а ніхто не має рації тикатись до того!“

Яку ціль думає п. Киселевський досягнути тим, що дає ученикам такі газети до читання в школі? П. Киселевський нехай знає, що учителі в своїй службі не належать до жадної партії, в службі не знають жадної партії; се хіба може лише п. Киселевському по его думці можливо яко священникови якимсь способом і в церкві показати те, що належить до якоїсь партії. А що учителі поза школою належать до якоїсь партії, то се п. Киселевського не обходить, і він може тим журитись, або й ні, нам те байдуже. Чи учитель має дивити ся на якусь партію, чи ні, то сю науку задержіть для себе. Ми, учителі, зовсім не потребуємо вашої науки, припам'ятайте собі, п. Киселевський, що часи з перед 1869 р. вже минули. Ми ще вам припоручаємо науку Квітки, дуже добрий додаток до ваших академічних студій: „Шведь знай своє шевство а в кравецтво не мішай ся!“ — Досить сумно п. Киселевський, коли ви називаєте сповнюване повинности шпигунством! Чи ми, учителі, маємо право на те, чи ні, щоб відбирати такі газети і т. п. від дітей у школі, то дивно а може й нечогот дивуватись, що ви сего не

знали до сьогодні. А чи вам вільно в школі підчас вашої години робити те, що ви схочете, то також роздумайте собі й переконайтесь краще об с'їм!

Се-ж знайте, що народні школи не на те, щоб у молоде покоління, що є найдорожшим скарбом у державі, вже з дитинства заціплювано стремління й ідеї „Просвіщенія“ й „Галічанін-а“ Годі дальше терпіти такі й сему подібні вчинки.

Перечувати.

3 політичної ниви.

Як показує ся то за приміром Росії постановили всі інші держави ділити ся хінською землею. І так як зачувати перша Німеччина постановила забрати провінцію Шантунгську, в котрій лежить німецька послисть Кіаочав і часті провінції Печілі. — Японське правительство повідомило Лігунчана що коли Хіна підпише договір з Росією в справі Манджурії, то Японія зажадає для себе таких самих уступок в провінції Фокіен, положений на против японського острова Формози. — Англіїці забирають свої війська з Печілі і висилають їх на полудне до Шангаю і з того догадують ся, що они хотять забрати долину ріки Янцекія. Французи також перевозять свої війська на полудне до своїх послистей в Тонкин, котрі граничать з великою і багатою хінською провінцією Юннан і на яку вже від давна Французи ласо споглядають. І так з великих і торжественних

впевнень, що ніяка держава не возьме ні пяди хінської землі, готові європейські цивілізатори розшматувати цілу державу на кусні. Одна Америка дуже сильно против того протестує, але — як кажуть — лише тому, що завчасу не вигляділа для себе доброї добичі і не має вже що брати і звідси той удаваний гнів на хижацтво Європейців. Що так мусить бути, доказує найліпше відпустка американського посла в Пекіні, Конджера, котрий вже виїхав з Пекіну, за то що дав себе другим послам піддурити, так що Америка вийшла з хінської хатаї з порожніми руками.

Письмо з Канади.

Минувшого року була поміщена обширна допись про еміграцію до Канади в „Громадскім Голосі“. В короткості еще раз повторюю, що абсолютно не раджу нікому продавати своє господарство й опускати рідний край без докладного знання кудя й на що йде. Се добре нехай собі кожний запам'ятає. Хто же хоче виходити то повинен наперед сам без родини сюда приїхати й побути з один рік а тогди без нічної ради буде знати що робити чи вернути самому, чи покликати родину до себе.

Не раджу ані дивити ся на листи приморських агентів, котрих діло й є аби як найбільше пасажирів придбати на корабель без огляду на твое добро або зло. Як рівнож не раджу велику вагу привязувати до листів ваших знайомих

Г. ЯВЛОЧКОВ.

Сільська учителька.

Переклав

Антін Крушельницький.

(Далі).

Я дала йому сухар. Він зловив його, засміяв ся як дитина і утік. Тоді цілий гурток почав по черзі приговорювати ся, баба — про чайок і цукор — пізнійше навтімляла ся мені вічними тими приговірками про той чайок і цукор, а навіть деколи крада мені сі річи. — Я пообіцявала всіх чим могла, вони попрацювали мене — а мене довго ще по їх відході як би щось давило...

Потім однак зачали ся занятя і я забула про тих нуждарів. Діти, розуміють ся, були лихо підготовлені, ніп не робив із ними нічого; на мене звало ся багато роботи, але роботи я не лякала ся і час летів як на крилах.

Рано Феня не будила мене, але сміючи ся, стягала мене просто за ноги з ліжка. Потім я пила чай, опісля йшла боржі до класи, і там ждала мене вже моя громадка.

Зразу ми були несміливі, бояли ся себе взаємно; але потім небагом заприязнили ся; зразу всі діти видавали ся мені однакі, поволи однак пізнала я кожде окремо з лица і імени, потім самі якоє із себе розпнали ся на спосібних і

неспосібних, розділили ся на дівчих і пильних, амбітних і байдужних, так, що на кожного з них треба було шукати иньший спосіб, у кождім віднаходити відзвучну струну, а ся робота була така інтересна, що я думала лише про неї і що ся думка захоплювала мене цілковито.

А які вони були милі, розумні, ніжні ті мої дітваци! Тут наука була роскішю, чимсь цілком иньшим, ніж давні мої лекції. Визіплять очі, роззавлять губоньки, запруть віддих і дивлять ся... Одну я мала лише грижу, а то сю, що я сама уміла за мало...

Час минав мені ось як: рано — школа, потім обід, у початках треба було приучувати Феню до сякого такого варення. — По обіді я відпочивала, читала, приготівлювала ся до лекцій. Повітря було таке страшне, що ані показати ся на сьвіт Божий; з вікон видно було лише болото, в яким застрягав що раз то иньший віз, видно було ще сіре небо, сірі хати, збіжіві сушарні, нагі дерева, а на них понурі, перемокли ворони.

Але мені не хотіло ся навіть піде ходити, я дивила ся кріз вікно і було мені якоєсь ясно і радісно на душі; здавало ся мені, не знаю чому, що я тут перша особа, що я осередок усього докола, ніби цариця сих отсе місць...

У вечері я мала знов лекції — півтора години, або дві — і се був найприємнійший час, бо ми працювали вже тоді без усякої програми і без ригору.

Приходжу до класу, діти, оточують мене, прискакують, закидають мені

рученята на шию і кличуть: — а перечитайш казочку? — а один, найменший, Кирилко, пестить і шутвар, припадає мені до колін і аж муркотить із роскоши.

А я читаю їм, оповідаю, потім вицитую про се і те, а вони розповідають — про себе, про своє жите, про роботи, про село і все те цікавить мене понад силу виразу.

Потім западає глухий вечір. Феня подає самовар і тікає сейчас домів, на село. Тоді я лишала ся цілком сама.

І хто знає, чи не був се найліпший час. Горить лампа, самовар шумить, поза вікнами — цілком чорно, в печі вогонь — так приємно, мило в тій кімнаті у вечері. І я сиджу, от, читаю, думаю, а над усе — мрію...

А часами сяду, було, коло печі на земаї, дивлю ся як перекидаєт ся і спить вугле і думаю, думаю, залітаю думкою за десяти води, здаєт ся мені, що я відрубана від усього сьвіта і що ніхто ніколи не закаламутьтє мойого спокую, що я переживу так багате, багате років, ціле жите, ніби та царівна в зачарованім замку і так утихомирюю ся в собі, так мені добре, що сиджу, дивлю ся в полум'їні і тихосенько зачинаю співати собі пісеньку.

II.

Ось так — оповідала далі — пережила я з місяць хіба і сей час був найщасливішим часом мойого житя. День минав за днем, я вставала кріпка,

кріпка лягала спати — а перед моїми очима розстелювало ся жите рівне і поляна.

Аж раптом почали вказувати ся на круговиді зразу обличчя, потім хмарки, потім хмари, нарешті все затагло ся і запанувала докола пітьма.

Трагедія лежала в тім, що мені вийшли всі грошеві запаси.

Треба вам знати, що в хвилі, коли я приїхала на село, цілий мій капітал складав ся із шістьох карбованців. Крім сего я заосмотріла ся в масло, чай, цукор і сухарі. Я забрала се все, бо упереджено мене, що на селі не дістану нічого, а забрала лише стільки, аби мені стало сего до часу, коли я повинна була дістати першу платню.

Мясо віддала я Фені, що варила мені з него що день зупу, або смажила котлет, або щось у с'їм роді; разовий хліб купувала я в сільськім склені, горнятко молока приносила мені щодень мати Фені. Ось так то я годувала ся.

Але що-ж? М'яса майже не було вже. Ми зачали щадити: варило ся його що другий день. І гроший мала я вже також дуже небогато.

Частину взяв фірман, частина пішла на молоко, на хліб, на різні дрібнички, частину я дала батькови Фені, що женив сина і мусів заплатити попови за заповіді три рублі — словом крутило ся коло мене ще кілька мідяків, а ані один папірець.

Як раз надходив час, коли я повинна була дістати платню. Але в тім повіті був ось який звичай: аби не ви-

а навіть і кривих. Бачу я, що різні є причини тих листів. Трапляєся, що кривняк з щирого серця пише до свого, думаючи що ліпше жити буде, хоча ще дуже мало що знає, отже й не свідомо хоча з доброї волі се робить; але лучаєся що й чисто зі злости пише, як то кажуть золоті листи. — А чому? — питаєте. — А нехай так приїде як я. Се діло уже не сумнісне, однак на жаль часто лучаєся. В багатьох же разях не застановивши ся оттак пишуть, аби як найбільше своїх коло себе примістити. Отже іменно такі річі, на які дивлюся, спонукають мене в такій важній справі, як виїзд з рідного краю, сказати від себе те рішуче слово, що не вір, поки сам не зміриш. У нас дуже часто лучаєся, що як один виходить, то за ним тягне ся сто. Се дуже мильна дорога. Один не повинен задивлюватись на другого в річах так сліпих, як вихід або еміграція. Що може одному навіть на добре вийти, десятком буде зле. Досвід поучає мене, що народу тут багато марує ся по просту тому, що не був відповідний до нового краю. Хто-ж відповідний, питаєте: я-ж вам відповім; що поперше здорові люди, працевиті межи 20—40 роками — даліше що мало дітей мають, або ті, котрих діти уже дорослі. Такі можуть надіятися хоч на свою силу фізичну, котра їх буде живити. Люди-ж слабосильні або з дрібними дітьми, то не для сего краю — бо певно що борше біду найдуть, чим сподіване добро. Даліше кожний нехай се знає, що в Канаду, так і з Канади вольно їхати назад, не треба тим баламутити ся, що тут спирають, ні, се неправда й багато поверталось. Народу є тут в цій Канаді з Буковини й Галичини до 30.000 у чотирох краях порозміщені.

Кожний повинен собі се дуже добре запам'ятати, що хто сюди приїждить, нехай не надіє ся, що усе

те саме застане, що лишив в старім краю. Окрім великого кусня поля нічого свого не знайде, ані свого не запровадить. Мусить він до краю застосоватись — так що усе на ново приходить ся робити, навіть говорити, не то що — не так легко приходить.

Сих кілька слів нехай возьмуть на розвагу ті, що хочуть опускати рідний край.

К. Генік.

Загальні збори серетської філії тов. „Руска Школа“.

(Кінець).

Пан Ілюк звертає увагу на брак відповідних образків для наглядної науки, що учителям утрудняє науку, особливо при обговорюванні етнографічних уступів з читанки, і ставить внесення, аби філія удала ся до центрального відділу з проханням о виданні таких приборів до науки наглядної з етнографії і т. п. В дискусії над сими предметом брали участь п. Савіцький і п. О. Попович, а збори прийняли внесення п. Ілюка одностайно.

П. Т. Козак скаржить ся, що в шкільних бібліотеках нема для учителів підручників руских для поодиноких предметів наукових, що утрудняє даліше образоване учителя, ставить для того внесення, просити центрального відділу, аби зладив спис таких підручників для учителів найновішого видання і его для інформації учителів оповістити. П. О. Попович підбирає внесення п. Козака і задає, що треба би вимагати, аби в повітових бібліотеках учительських знаходили ся такі рускі книжки, а що тищить ся спису таких підручників, то центральному відділу радо его оповістити. — Внесення прийнято.

Тепер слухали наради і внесення про поліпшення долі учительської. І так п. пр. А. Клим забрав слово про удержавлення учителів, а тим то й школи народної, чого собі учительство так горлячо бажає. Бесіда обговорювала і обяснював стан удержавленої школи народної дуже докладно й обширно, указуючи на хибні до теперішньої системи трактування шкіль середніх в нашім краю. Практика показує, що держава при отворенні або розширенні середніх шкіл в нашім краю не дуже поспішно й рівномірно поступає. Накопи бо примі-

ром така місцевість як Гайбока в западній частині нашої монархії вже має свою гімназію, то нам 260.000 руских душ трудно вибороти від держави одну руску гімназію н. пр. у Вижниці. Така доля постигла би й нашу народну школу, а на її кошт дбали би тим більше про школи в інших провінціях монархії. Учителем виправді би було зразу добре, але то добро не довго би тривало, бо як би школи нерозширювали то й для учительства було би трудніше авансувати. З огляду на те радить бесідині руским учителям не убивати ся о удержавлення, бо замість поліпшення можуть зазнати розчаровання. Школу народній виїде на ліпше, як про ню буде край дбати, однак най учителям не опускають охоти, най допминають ся поліпшення платів після чотирох рангів державних урядників а буде їм і без уніформів добре. Бесіда пана Кліма викликала живішу дискусію. По основній розвідці ставить пан Василь Солонар внесення, аби виділ центрального відділу петизню до войму, що учителям домагались ся поліпшення пенсії після 11. 10. 9. 8. рангів державних урядників і щоби до того держава причинила ся додатком в квоті 33%.

Се внесення wraz з додатком одностайно прийнято.

Пан Т. Киретюк вносить, аби виділ центрального відділу допомагав ся для учителів зниження літ до пенсії.

Се внесення wraz з додатком прийнято одностайно.

Пан В. Солонар ставить внесення, аби учителям протестували против настановлення не кваліфікованих учительських сил, бо на сих нема дисципліни та методичного трактування науки, але ще декотрі з них й понижують своєю поведінкою стан учительський. Над сими вивозила ся довша дебата, в котрій брали участь на ново: Солонар, Савіцький, О. Попович, Клим і Козак, вирінали різні гадки й погляди про єю справу. Пан Солонар аргументує фактами, що то зла система запобігання браку учительських сил. Таким чином шкільні влади не порадають, лиху нічо, противно пошкодять, бо кваліфікований учитель не знесе того понижень, і скорше чи пізнійше подіає за хліб учительський і вступить до нього звання, де певно не зле виїде. Пани Савіцький і Козак радять, аби управителі школи наглядати тих неіспитованих помічників чи помічників і їх приучували, коли видять, що они зле вчать, а як они не хотять слухати, або може ще й невідповідно поводити ся, так треба донести шкільним властям і просити о віддаленні такої сили. По сьм забирає слово п. Клим і радить учителям хіба повзати разом резолюцію і просити влади шкільні, аби не розширяли школи народні, як не будуть школи розширювати ся то й не треба буде настановляти неіспитованих сил. З того видно що влади шкільні вибирають з двох лих менше. Бо ніж має бути школа переповнена дітьми а ще й багато незаписаних, бо не мають місця, то розширює школу й посилає тим часом на случай потреби неіспитовану силу. Даліше каже бесідині, що влади шкільні вже й мають досвід, що з таких фазово несовірно виобразованих сил в практиці показали ся не одні цілком відповідними силами до уділювання науки. Пан ієсп. Попович забирає слово, потверджуючи послідні слова свого перед бесідиню каже, що є й кваліфіковані учителі що не сповняють своїх обов'язків як слід, що він як інспектор ніколи не казав ваги на одні палерові папенти, але лиш на працю, на заслуги, радить учителям бути гуманними й розважними, судити людей після їх діла а не після архипапентів, не противляти ся добрим намірам властей шкільних, бо й вони се видять і вже давно розуміли, коли бо годі ізза браку фондів. Даліше обяснював бесідині, як учитель повинен в школі і поза школою поступати, аби его праця виїшла ему й суспільності на користь. Ся розсудна й поважна бесіда пана О. Поповича не поминала своєї цілі. Учителі, котрі так здавало ся, охочі були до протестування, успокоїли ся й голова пообіцяв серце, а п. Солонар відігнав своє внесення. Тепер слухали вибори нового відділу через акумуляцію. На внесене пана М. Ронігуса зістали вибрані слідуєчі панове, котрі й зараз таки уконститували ся а то: 1. Голова: всеч. о. Зленко Климентій, парох і катихит в Сереті. 2. Заступник

голови: п. Олександр Одовійчук, учитель в Сереті. 4. Контрольор: п. Євтихій Стришке, управитель школи в Негоштині. 5. Писар: Іля Лакуста, надучитель в Балівцях; на заступників виділових: п. Альбін Носевич, надучитель в Черенківцях і Денис Евстафійович, управитель школи в Стирчу.

На сьм мусіли збори закінчити ся, бо зближав ся час від'їзду. Голова заманив наради, подякував щирими словами за участь, а панам делегатам з особливого їх труд, що прибули, аби серетську філію відвідати, Пан Омелян Попович подякував голові, всеч. о. Зленкові за его уміле провадження зборів і взагалі, що щиро дбав про інтереси товариства. Збори пошанували так делегатів як і голову товариства гриміями окликами: „слава“ і в честь найяснішого пана цесаря Франц-Йосифа І. відіспівали гимн народний. Так закінчили ся сї пам'ятні збори серетської філії.

Іля Лакуста.

НОВИНКИ.

Чернівці, 18. марця 1901.

Календар. Середя, 7. III. (20. III.) с. м. Ефрема, Василевса (Середністе); Р.: Йоакима. — Четвер, 8. III. (21. III.) п. о. Теофилакта, Павла, с. ап. Ермія; Р.: Венедикта.

Зі шкільної краєвої ради. Буков. шкільна краєва Рада надала стипендію Альфреда Рудіка ученикові VIII. класу гімназ. в Радівцях Францові Віхарту; стипендію Йосифа Кеніга ученикові I. кл. гімназ. в Чернівцях Йосифові Андруцкому а стипендію Адольфа Вікенгаузера ученикові I. класу гімназ. в Чернівцях Едвардові Гедлеру. — Даліше заіменувала: надучителем у Видавчу надучителя в Чункові, Василя Чаховського; надучителем в Чункові Дмитра Кейвана у Видавчу, а дефінітивну підучительку при школі в Рускій-Молдовій провіз. підучительку Марію Стасюк зі Старої Жучи. — Речинець до писемних іспитів зрілості в буковинських гімназіях і в тутешній гр. прав. виспій школі реальній установлено на час від 7. до 11. мая б. р.

Із університету. Проф. др. Стефан Смал-Стоцкий читає в літньому семестрі с. р.: „Введення в руску палеографію“, 2 год. тижн.; „Історія руської літератури XIX в. (австрійська Русь)“ 3 год. тижн.; „Граматичний розбір староруських текстів“ 1 год. тижн. Руський семінар (читане вибраних творів М. Пашкевича). — Проф. др. Володимир Милькович оголосив викладач історії Польщі від 1386—1686. — Проф. Денис Бремійчук заповів другу частину гомілетики, гомілетичні вирази та історію східного церковного сьміву. — Проф. др. Ом. Калужнякський читає, старослов'янську граматичку ч. II., і про глаголицьке і кирилицьке писемство.

3 пошти. При поштовім уряді в Рускій Молдавії (Кімпольдський повіт) буде незабарки заведена телеграфічна служба. Речинець отворення того нового телеграфічного уряду подамо незадовго. — В Шинківцях (кіпчанський повіт) у відіє в життє з днем 21. с. м. поштовий збірник, що буде мати подучене з поштовим урядом в Борівцях при помочи денного одноразового ліпшого післанника. Службу єю повірено надучителеви п. Филиппові Андріковичу в Шинківцях. — Поштовий комісар Омелян Нагі в Чернівцях іменованій поштовим секретарем.

Шевченківське сьвято в черновецькій гімназії. Пів століття минає як раз с. р. відколи вчать в черновецькій гімназії, що повстала з колишнього ліцею, рускої мови. Аж тільки часу треба було, щоби устроїти в тій школі перше Шевченківське сьвято, тим більше призначене належить ся проте п. проф. Клямови, котрого заходом відбуде ся воно сьї неділі, себто 24. н. ст. марця о 11 годині перед полуднем в гімнастичній салі виспій гімназії черновецької з такою програмою: 1. Промова до учеників, проф. А. Клим. 2. Ой чого-ж то почорніло. Слова Шевченка, музика Воробкевича. Хор учеників під управою А. Вольського. 3. Кавказ, поезія Шевченка. Виголосить ученик VI. класу В. Пігуляк. 4. Минають дні,

ставляти учительку на кошта їзди до повітового міста, земство переслало гроші водосному урядові, відки вже відбирали їх учительки. До уряду було яких п'ять верстов — так я поспіла Феню.

В уряді відповідають, що гроші для мене не надійшли ще. По трех днях я запитую листом, коли будуть гроші. Дістаю відповідь, що ще нема їх, а коли будуть — не знати. А на листі волосна печать і підпис: зверхник Тузов.

Щож діяти? жду. Воловина виїшла — я починаю кормити ся молоком і хлібом. Тютюну не маю вже також і зразу брак мені його страшно — але нарешті живу якось і без папіросок. Із чаю лишило ся троха порошок на дві пачки, цукру також майже що нема. Щаджу як можу, а лягаючи що вечера, думаю:

— Завтра, може бути, надійдуть гроші.

Нуждарі із захоронки вибирають ся кілька разів у відвідини до мене. Але соромно мені, що я не можу дати їм нічого, тож приказую сказати їм, що я занята.

Постепенно запановує мною роздражнене, зденероване, я не сїдаю вже на землі, коло печі, ходжу вічно по кімнаті, обурюю ся на земство і думаю: „Так коли-ж, коли-ж виїзди приїждять мені ті гроші!“

Нарешті одної днини обурюю ся до решти і рішаю ся, вислати подане до земства. Феня йде знов до уряду питати ся, чи нема грошей. Я приказала, аби, коли їх доїє нема, начальник вислав мое подане до земства.

Феня приносить відповідь: — Грошей, сказали, нема, а папір начальник узали і сказали, що добре. Тимчасом засоби цукру і чаю виї-

шли до решти. В крамничій вичислюють Фені висоту мойого довгу, з примівкою, що треба би вже раз заплатити. А я не маю вже ані копійчини.

І рівночасно дістаю лист із хати. Мати пише, що вони є в страшнім положенні, що однокою їх надією було тих десять карбованців, які я мала прислати. Я забула, видно, що віритель, який позичив троха грошей на хату, жадає процентів, — доведеть ся продати хату. Аби я нарешті, як уже ніяким робом не можу прислати грошей, бодай лист написала, бо й, матір, до глибини серця болить така моя байдужність.

А я справді давно не писала. Я ждала на платню — хотіла післати лист ураз із грішми. Зволікала отже, зволікала з писанем — а тепер хочби я й хотіла написати — не в силі... Не маю марва...

Страшно зденервував мене той лист. Бо то такі слова і привдять чоловіка і болять його і журять. А поперед усього ставляють перед очі муку безсилності... Я написала би, вияснила би все, — а тут нема за що!..

А може й ліпше, що не було за що, бо мати зажурила би ся моїм листом іще гірше, а і так мала досить свого смутку!..

А час летить, все летить, минають ізнов які дві неділі — а грошей як нема, так нема!

— Що-ж се, пробі? — думаю. — Забули про мене цілком, чи що?

Знов пишу подане, знов поспіла Феню до начальника волости і знов жду.

(Далі буде.)

Слова Шевченка, музика Плавюка. Хор учеників під управою А. Вольського. 5. Відчит про значіння Шевченка ученика VIII класу П. Кліма. 6. Огні горять. Слова Шевченка, музика Воробкевича. Хор учеників під управою А. Вольського. 7. До мертвих і живих... Шевченка. Виголосить ученик V класу О. Безпалко. 8. Гей по горі там женьці жнуть. Народна пісня, музика Ф. Колеси. Хор учеників під управою О. Ярмолівця. Весь дохід призначений на допомогу товариство Франц-Йосифа. Ціни місць: Крісло 1 корона, вступ на сцену 40 сот. Обов'язком усіх тамуючих Русинів черновецьких є прибути як найчисленніше на се свято, щоби звеличити его й дати виразний доказ признання для рускої молодіж, що перший раз здобула ся на офіційне пошановане найбільшого генія України-Руси. Сего вимагає від нас і взгляд на чужу публіку, яка явить ся. Не сумніваємо ся проте, що на сім святі не забравне ні одної рускої родини черновецької, та що прибудуть і доохресні.

Неділне представлення драматичного кружка товариства руских ремісників „Зоря“ в Чернівцях удало ся знов дуже добре. Так сама гра, як і сьпіви наших аматорів-артистів вдовольнили публіку так, що неодну річ мусіло ся повторити. Загалом взявши друге представлення вказало великий поступ так, що ми лиш можемо побажати „драматичному кружку“ як найліпшого успіху та кличемо „Зорі“: „Щастя Боже!“

Подяка. Виділ „Народного Дому“ в Чернівцях почуває ся до милого обов'язку зложити прилюдно як найсердечнішу подяку Ви. п. к. нотареві і власителеви дїбр п. Посіфови Рудковському в Чорткові за засади дар 200 корон на „Народний Дім“ в Чернівцях. В. Ясенський, голова; Е. Семака, секретар. — (Примітка Редакції: Нещастяю отсю подяку, мусимо піднести і з нашого боку незвичайну прихильність. Ви. п. Рудковського до рускої справи на Буковині, доказом того є факт, що Ви. Рудковський від самого заснованя нашої часописи по нинішній день є безперестанним і найточнішим передплатником „Буковини“, тай, як ми мали нагоду переконатися, читає єї пильно й інтересує ся живо рускою справою на Буковині, та, як видно, не відказує і матеріальної помочи нашій гуманітарній інституції; позволю же, Господи, ему добро творити ще многі дїта!)

Ювілей буковинської торговельної і промислової палати. З нагоди 50-літн. річчя свого існування, бук. лікарська палата відбула дня 12. с. м. торжественне засідане, на якому були присутні пп.: президент краю бр. Бургініон, заступник краевого виділу др. Смаль-Стоцький, президент суду краевого Клар, гофрати: Помпе, Шедль, Ульман і др. Кляйнвехтер, ректор університета др. Гауке, президент міста бр. Кохановський, посол Микола Василько, о. пралат Шмід, радник краевого прав. Захар, радник прав. Клаузер, др. Рейс і Ромсторфер, старший рабін др. Розенфельд, голова бук. адвок. палати др. Кіслер, урядники і члени торговельної палати і богато нильших. Засідане отворив президент палати, цїсар. радник Лянґенгант довшою промовою, у якій начеркнув діяльність палати за час 50-літнього існування а описав подякував усім присутним репрезентантам краевого правительства, краевого виділу і міської ради, себто бр. Бургініонові, проф. др. Смаль-Стоцькому і бр. Ант. Кохановському. Озвучив в честь цїсаря закінчив бесїдку своєю мовою. По нїм говорив президент краю, тайний радник бр. Бургініон запевняючи палату в дальшій житливості і помочи правого правительства. Описав гофрат проф. др. Кляйнвехтер іменем членів кореспондентів побажав палаті як найліпшого розвою, а радник палати Півер повідомив про зладжене портретів пп.: Лянґенгант, Давида Тіттинґера і Грегора та просив прийняти ті портрети на власність палати і повісити їх в салі засідань палати. Вкінці вислано сердешну телеграму підданчу до цїсаря і телеграми до президента міністрів др. Кербера і міністра торговлі бр. Каля.

Для міщан і селян устроєно драматичний кружок тов. руских ремісників „Зоря“ в Чернівцях, у великій салі „Народного Дому“ (ул. Петровича ч. 2), о год. 3 пополудни театральне представлене. Аматори відіграють „Му-

жик аристократи“, образець зі сьпівами в 2 актах і „Сатана у скрині“, народна фарса зі сьпівами в 1 акті. Ціни знижені до половини, програма весела, отже п. п. Міщани і Селяни, приходіть всі, а не пожалуйте!

Вечерниці в пам'ять 40-вих роковин смерті Тараса Шевченка відбудуть ся в рускїм дївоцїм інституті в Перемишлі в четвер, дня 21. марца с. р.

Переписка редакції.

В. Д—к. Львів. Дуже радо. Пришлайте.

Не забувайте на „Народний Дім“ в Чернівцях!

Книги для кас райфайзенських як також

відповідні друки

можна дістати лиш в друкарні тов. „Рускої Ради“ в Чернівцях.

16)

ПЕДАГОГІЧНИЙ ФЕЙЛЕТОН.

6. Образоване волі і характеру.

Дитина учить ся сама хотіти, так само як сама учить ся ходити. Перші рухи дитини є мимовільні, неправильні, а поступово єї рухи, так частий тіла як і цілого тіла, стають ся довільними, є впливами внутрішнього акту, акту волі. Найважнішим завданням виховання є справити волю вихованка на властиву дорогу. Виховане мусить виробити рівно силу, як і статочність волі; силу, щоби вихованок виконував свої постанови помимо трудностей і перешкод, а статочність, щоби був у своїх постановках витривалим та не уставав в своїй діяльності, заки не дійняв своєї мети.

Однак щоби діла вихованка були добрі, мусить кермувати его волею засади релігійно-моральні тому треба працювати над виробленем розумової волі.

На виобразоване волі впливає родинний дім, наука, примір. Родинний дім не повинен дитину надто стїснити і обмежати, бо воля его не буде мати поля до розвитку і виправ. Дитина проваджена безпастанно на шнурку остане ся на завсїгди непорочною і неповоротною. Сила волі виробляє ся, як кожда сила, вправою. Забава і праця подає чимало нагоди до розвитку волі. При грі мусить дитина скоро надумувати ся і рішати ся. Праця вимагає добровільного напруження сил, будь-то фізичних, будь-то умових. При завданій праці треба перестерігати, аби молодіж єї виконувала, як слід, щоби єї не переривала, доки єї не скінчить. — Проте не треба при праці вихованкови за багато помагати, бо то ослаблює его волю.

З огляду на те, що тіло є знарядом волі і впливає чимало на ум, треба скріпляти тіло вихованка: сильне і кріпке тіло впливає на енергію і на тривкість волі.

Наука вимагає скупчення уваги і уживаня умових сил, — тим то й скріплює волю. Наукою розвиває ся також і понятє доброго і злого і так впливає на розвиток розумової волі.

Карність приневолює вихованка приновляти ся до волі старших, заправляє до пильності, послуху, витривалости, — отже впливає рівно-ж на волю.

Образоване розумової волі є головним успівом, а заразом головним средством образованя характеру. Хто поводить ся в своїх ділах розумовою волею, той має морально-релігійний характер.

Средства, якими образує ся характер, є проте ті самі, що й до образованя розумової волі: 1) вправа і призначуване; 2) поученє і наука; 3) примір родичів і вихователів. Не без впливу на розвиток характеру є походженє (ділчність), темперамент, пол, фізичний устрій (конституція), умові здібности, природні склонности. Праці вихователів вистигне викінчувати єї чинники до цілий вихованя, плекаючи і образуєчи добре, а поборюючи зле.

VI. Про средства вихованя.

Метою вихованя є, як вище сказано, виробити у вихованка релігійно-моральний характер. Релігійно-морального характеру є чоловік тоді, коли его волею кермують завсїгди релігійно-моральні ідеї. До сих ідей належать: 1) Совістність, себ-то згода волі з переконанєм. 2) Совершенність, себ-то сила волі, єї многосторонність і згода всіх жажд осягнути висшу мету. Совершенність обіймає різні прикмети, як: робучість, пильність, витривалість, відвагу, сталість. 3) Любов ближнього, що виключає самолюбство, нежичливість для других, злість і пильні хиби. Любов ближнього є найважнішою засадою Христової науки й обіймає пильні чесноти християнські, як: добросердність, милосердність, податливість, услужливість, добротність. 4) Правість, що помагає на пошанованю прав публичних і приватних. Правість обіймає чесноти супроти других, правдомовність, згідливість в житю товаришкїм, точність в додержуваню зобов'язань, вірність в дотримуваню даного слова, любов вітчизни. 5) Слушність, що помагає на почутю обов'язку до волі. Добродійства повинні найти винагороду, а кривди кару. Карати кривди і провини є справою суспільности, що виконує се своє право за посередництвом зверхностей. В родині карає батько. Вдячність є також обов'язком слушности.

Коли вихованець перенав ся наскрізь сими ідеями, скоро вони як практичні засади життєві кермують его волею і его ділами, тоді цілє вихованя осягнена, бо вихованок посїдає тоді підвалини характеру морального, що виявить ся в дальшій житю вихованка, в его стремліннях і ділах.

Средства вихованя. Виховуючи дїтий, мусить вихователь до осягненя цілї вихованя уживати різних способів і уряджень, які загално називаємо средствами вихованя. Средства вихованя є дуже різнородні. Є они або а) предмети виїшого сьвіта як: воздух, харч, одїж, забавки; або б) здобутки цивілізації пр. винаходи, відкриття; або також: в) моральні переконання, естетичні понятя, обичаї і звичаї, суспільні урядження, науки, книжки, діла штуки, виховавчі заведеня і т. п.; г) далі похони, здібности і питоменности вихованка а то: здібности тілесні і душевні, привички, досьвід, склонности; вкінці е) погляди, предмети і діяльність самого-ж вихователя, пр. его образованє, тілесна сила, зручність, досьвід, бачність, сталість характеру, терпеливість, жорстокість і т. д. Вихователь повинен усі ті різні средства знати, відповідно оцінити і з приналежною сьвідомостию уживати, бо тільки тоді може вихованє відбувати ся в певнім порядку і з належним успіхом. До важніших способів, якими вихователь уживає средства вихованя супроти вихованка, належать: дозвіл і відмова, наказ, рада і пересторога, нагорода і кара, поученє, примір, лектура.

1. Позвіл і відмова.

Вихователь повинен усувати всякі впливи, що перешкоджають вихованю, а замість того спроваджувати те, що впливає на его розвиток спасенно. До того служить позвіл і відмова. Вихователь дозволяє вихованкови все, що для него потрібне і спасенне, отже уживати відповідну скількість поживи, руху, супочинку тай пильних фізичних потреб; відтак дозволяє душевну працю і випочинок, товаришование, розвивки і т. п. Зате відмовляє ему вихователь всего, що може пошкодити его фізичному здоровлю або що могло би зіпсувати его моральність. Тим то й конечно безоглядно уляглість вихованка. Коли вихованок не повинує ся вихователеви, то сей мусить ужити відповідного примусу. Вихователь мусить точно вважати на те, щоби дозволом і відмовою не кермували его примхи, тільки вагляд на добро вихованка й на цілє вихованя.

2. Розказ.

Завізанє вихователя, щоби вихованок щось виповнив або щось залишив, звемо розказом. Додатна (позитивна, притакуюча) форма розказу є наказ, а уємна (негативна, заперечаюча) заказ. За помочи розказу кермує вихователь волею і ділами вихованка. Вихователь повинен стремити до того, щоби вихованок повикував ся его розказам безоглядно. Розказу, що є рішучим средством і має гамувати волю вихованка, треба розсудно уживати, отже лише там, де сего вимагає konieczність. Тим паче заказ (заборона) вимагає прозорности, бо викликає легко непослух і переступства. Вихователь не повинен перед вихованком толкувати ся з причин розказів. Ціль повинна виходити вже з самого розказу, а повага вихователя має бути для вихованка достаточною принукою до послуху.

Педагогічний розказ повинен бути 1) рішучий, 2) ясний (зрозумілий, ніколи двозначний), аби вихованок знав, що має чинити, а що залишити, 3) звязкий (вузловатий) і короткий (встань, сїдай, іди і т. д.) і без узasadнєнь, (Кельнер каже, що коли подають ся причини, то властиво нема вже й бесїди про послух). 4) можливий до виконання. 5) річевий, себ-то викликаний дійсною потребою вихованя, а не якоюсь примхою вихователя. 6) консеквентний (схожий з иньшими розказами), 7) висказаний жичливо, 8) невідкличний. Не треба непотрібно кидати розказами, лиш обмежати ся до конечних випадків, бо розходить ся головню о те, щоби не спиняти непотрібно самодїльности вихованка і не давати ему нагоди до переступлюваня розказів. В домашнім вихованю, як і в публичнім переважні і вельми хосенні, є сталі приписи, що відносять ся до порядку і в загалі до діяльности вихованка. Є то розкази, що стало зобов'язують і як раз ізза того повинні мати ті самі прикмети, що поодинокий розказ; вони мають ту добру прикмету, що молодіж їм взагалі охотїйше і легше піддає ся. Вихователь повинен прямоути до того, аби в току вихованя чим раз то меньше употребляв розказів, а замість того, щоби вихованок чим раз то більше поводив ся переконанєм і засадами.

(Дальше буде).

Весняні річи найновіші вже прийшли

В гандлю Б. БАЛЬТІНЕСТРА молод. Чернівці, ул. Головна ч. 3.

Капелюхи для панів і хлопців фільпові; чорні і з найрозмаїтших модних красок; з найславніших п. к. фабрик І. Генрика Іта у Відні, Осин Піхлер і сини у Грацу як також з фабрик Борзаліно, Гіузеппе, Фрателло в Александрії.
Мужески капелюхи від 3—к. до 12—к.
Хлопців " 1— " " 3— "

Краватки вишукано найновіші десені в найбільшій виборі.

Рукавички французького фабрикату (Glacé) шведки і до прання усе під гваранцією; дальше також Ерс-Фльор і шовкові рукавички.

Бронзові і всілякі річи зі старого срібла як: найновішого заграничного фабрикату годинників канделябрів, карабок, гарнітури до писання і курення, всілякі фігури і т. п.

Товари обувні, лиш добрі фабрикати для панів, дам, дівчат і дітей. Головний склад французької фабрики обуви А. Сапек і Howlett & White, в Англії найліпшої сорти:
Мужески черевки від 8—к. до 20—к.
Дамски " " 7— " " 24— "
Для дівчат і дітей " 2-50 " " 8— "
Домашні черевки в найліпшій гатунку і найбільшій виборі.

Кальоші найбільший склад з найбільшої петербурської фабрики.

Парасолі від дощу і сонця в найліпшій гатунку і найбільшій виборі.

Мужески сорочки під гваранцією, нічні і денні, ковдри, маншети, хустки до носа, мужески шкарпетки, дамски і для дітей панчохи в найбільшій розмірі.

Гарнітури до писання, стоячі зигарки, рами до фотографій і т. п.

Принагідне купно: бурштинові цигарничі від 1-25 зр. до 10 зр. разом з футераліком.

Склад ц. к. привілейної фабрики товарів з альпани і хінського срібла В. Бахмана і Сп. у Відні.

Ново отворений!

Ново отворений!

Американський склеп з зигарками С. Танненблат зигармістр

Чернівці, улица Руска ч. 8.,
приймає ся всяку напругу викиньчати належачу до того фаху, по найнижшій ціні.

Моя довголітна практика в найбільших фабриках як в Нью-Йорку, Лондоні і Будапешті дає гваранцію за кожде мені подане замовлене в найбільшій старанню викиньчати.

Спеціаліст від англійських і американських зигарків, як також від різних граючих верків.

Великий склад кишенкових, стнних і висячих зигарків по ціні як найтаньшій під гваранцією.

Ціни найтаньші як:

Зигар до будження найліпшої конструкторії 1 зр. 90 кр., Віденський зигар пендльовий від 12 зр. і висше. Срібний з подвійними накривками швейцарський кишенковий зигарок від 7 зр. і висше. Сталевий зигарок 3 зр. 50 кр. Ніклевий зигарок від 3 зр. і висше. Зигарок імітація „Roskopf“ 5 зр. 50 кр. Зигарок правдивий „Roskopf“ з три літною гваранцією на письмі 9 зр. Округлі бляшані зигарки 3 зр.

Всі иньші зигарки так само найтаньше.

Замовлення на провінцію висилає ся відвотною поштою.

Рік заснованя 1892.

Товариство взаїмних обезпечень

„ДНІСТЕР“

Львів, Ринок ч. 10. (дім „Просьвіти“)

перше і одинокое руске Товариство асекураційне, обезпечає будинки, і всі предмети движимі против шкід огневих.

„Дністер“ припоручили Присвящ. Ординаріати Вєч. Духовенству і вірним всіх трех Епархій.

Фонди гваранційні „Дністра“ з днем 31-го грудня 1900

Фонд резервовий . . .	311.540 кор.	11 сот.	} разом 520.406 к. 65 с.
Резерва премій . . .	171.942 "	— "	
„ спеціальна . . .	6.000 "	— "	
Фонд емеритальний . . .	30.924 "	54 "	

Тарифи „Дністра“ дуже умірковані. Надвизка річна розділяє ся між членів в формі зворотів. За рік 1900 дістають члени 8% звороту з премій.

„Дністер“ виплатив до 31. грудня 1900 відшкодовань 2.120.834 кор. Шкоди ліквідують ся безпировочно в присутности Делегата і 2 членів.

Поліси „Дністра“ приймають при позичках гіпотечних: Банк краєвий і Каси ощадности у Львові, Коломиї, Самборі, Долині, Снятині, Городенці, Тереховлі, Заліщиках, Городку, Ярославі і Богородчанах.

На жите треба обезпечитись тілко через „Дністер“ в Товаристві взаїм. обезпечень в Кракові; з таких обезпечень через „Дністер“ іде часть провізії на рускі публичні добродійні ціли; поліси і квоти видає Краківське Товариство рускі.

„Дністер“ пошукує спосібних агентів, особливо селян господарів в окрестностях, де еще нема близько агенцій „Дністра“. — Агенти заробили вже 274.964 кор. провізії. — Зголошення о агенції треба вносити до Дирекції у Львові.

Селяни обігають ся тілко о агенції „Дністра“.

Від огню обезпечайте ся тілко в „Дністрі“.

На жите обезпечайте ся тілко через „Дністер“.

Шерпа буковинська спеціальна робітня обуви ІВАНА ДІКА,

що скінчив промисловий курс в п. к. технологічній промисловій музею у Відні
улиця Руска ч. 11. Чернівці, улица Руска ч. 11.

Відаєжусь заявити шановній П. Т. Публичі, що виготовляю всякого рода обуви для мушин, женци і дітей а то після найновіших фасонів як: черевки гладкі, та в виді острокичастім з ортопедичним апаратом і з обложеном прирядом до вигідного порушувания.

Через ношене моїх черевинів зникають сейчас нагнітки та всякі нарости на ногах. Доброю і солідною працею, такою обслугою буду старати ся здобути собі вдоволене цінних замовлень.

З поважанем.
ІВАН ДІК,
спеціальна робітня обуви.

Поодинокі черевки виготовляю ся тілко з заграничних шкір.

Г. Файлес

у сувач нагніток

улиця Руска ч. 8.
Чернівці

Яко дамська фризьерна
„Secession“

як також спеціалістка у всіх париских дамських фризюрах поручає ся пані

АННА ВАЙС,

Чернівці, Tempelgasse 6,
(сальон фризьерский Леона Вайса),

котра у Відні за знаменитой смак у стилі „Secession“ і за фризьерську техніку була подвійно відзначена медалями.

Ціни приступні.

Виходить в Чернівцях
що середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і оповіщення:
улиця Петровіча ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
застереження. — Рекламічні неопечатані
вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10	—
на чверть року	5	—
на місяць	1	70

Поодинокі числа коштують 16 сот.

Передплата і належитість за інсерата
платні в Чернівцях.

З державної ради.

Внесенє послів Пігуляка, Миколи рицаря Василька і товаришів, в справі язикового поладження ведення метрик. — В численних руских громадах румунські св'ященники провадять записи до метрик в румунськїм язикї. Се надужите загніздо ся переважно від 20 літ. Лихі наслідки сего дають ся тепер відчуті широко рускому народови в Буковині. При бранці, а особливо при судівничих ріжнородних справах виставлені дотичні люди не лише на найогидніші сєкатури, труди і клопоти, доки не зможуть виказати ідентичности нового імені з іменем їх родичів, але ще часто они мусять потерпіти дїткливі матеріальні шкоди.

Іменю румунський спосіб писання ріжнить ся так істотно від давнішого в рускїм або німецькїм письмі провадження записів імен, що сей змінений спосіб писання є в силі часто вже призвисте дитини зовсім інакше перевертати, як було призвисте родичів. Та до того ще деякі св'ященники в своїм румунізаторскім запалї перекладають руске призвисте родичів при дітях на румунське, приміром Мельничук (Mühler) на Морар і т. д. Дотичні тратять потому тижні і місяці та гроші, заки прийдуть до свого правдивого імені. В цілі усунення наведених надужитє ставимо внесенє: Висока палата зволить ухвалити: Взиває ся ц. к. правительство до зарядження потрібного, що би зрумунізовані імена буковинських Русинів стали урядово спра-

вленими, та що би поставлено за пору дальшому румунізованю руских імен та призвист. У формальнім зглядї вносимо, переказати се внесенє бюджетовій комісії. Відень 11. марта 1901. Пігуляк, Микола Василько, Пфайфер, Барвіньський, др. Гладішовський, Шаєр, Венчайц, Повше, Чічкар, др. Длужанський, др. Грегорчич, др. Житник, др. Сустерсіч, Бомба, Романчук, др. Король, Брайтер, Василь Яворський, др. Стоян, др. Губан.

Посол Барвіньський і товариші поставили внесенє в справі будови нормального шляху залізничї зі Львова до Камінки струмлової, Радехова і Стоянова.

Внесенє посла дра Гладішовського і товаришів звучить: Висока палата зволить ухвалити: Взиває ся високе правительство зарядити, що би приступлено як найскорше до будови рускої гімназії Франца Йосифа в Тернополі.

Минувонї п'ятниці пересправляв др. Кербер з сторонництвами лівниці і правиці про дальшу програму роботи, яка мала би бути переведена в радї державній ще до великодних св'ят, а відтак обговорювано евентуальне скликанє ради державної по великодні.

П. Барвіньський яко заступник Руско-народного клубу іменем Славянського центра, Лупуя іменем Румунського клубу і др. Івчевич іменем Хорватско-слованського клубу домагали ся, що би з огляду на рускі великодні св'ята скликано раду державну аж 18. цвітня і в тім случаю тревали би засідання до половини або й до кінця мая, а відтак слїдувала би соймова сесія. Др. Кербер обставив

за 16. цвітня, але остаточно ще не рішив ся. Делегації зберуть ся імовірно аж в осени.

Перед великоднем, а іменно у середу рада державна вела розправу над наглим внесенем молодоческого клубу про спис населеня. Слїдуючі засідання мають поладити предлоги про запомоги задля елементарних шкїл, знесенє державних мит, увільненє заставних листів краєвих гіпотечних інституцій від рентового податку, про св'ятовий почтовий договір, літературний договір з Німеччиною, новелу про належитости, друге читанє горівчаного і інвестиційного закона, евентуально про знесенє митової клявузі від вина (на домаганє особливо полудневих країв альпєйських). Наколиб не дало ся до св'ят вичерпати сего порядку дневного, мала би рада державна по великодні поладити всі ті справи, відтак приступити до першого читання бюджетової провізорії на другий піврік і бюджету на 1901 р. На всякий спосіб можна уважати, що ухвала закона горівчаного і інвестиційного є забезпечена на всякий спосіб по св'ятах. Випадало би ще бажати, що би галицькі послї подбали про се, що би з інвестиційним законом звязати конечно разом справу водних каналів та регуляцій галицьких рік, інакше чеські і південні краї осягнуть потрібні їм інвестиції, а Галичина остане з порожніми руками і буде мусїла ждати знов яких 30 літ на сі справи. Всї послї галицькі без ріжницї повинні би подбати про сі справи.

По ріжних дневниках розкинено багато вістий про недалеку рекон-

струкцію кабінету, з якого мають виступити в часї великодних св'ят три міністри, а на їх місце мали би увійти: один Поляк, один Чех а один із німецької лівниці. Буде се рід коалїції Чехів, Німців і Поляків, що мають вести боротьбу із радикальними сторонництвами. А ось що подає про сю справу „Vossische Ztg.“: Відкрите податкових залежностей у Львові вважають тут за знак цілковитої зміни політичного положеня, котре уможливає правительству заняти становище проти так довго всемогучого „Кола польского“. Правительство заключило союз із Чехами і чує в собі досить сили, аби осягнути свою ціль без Поляків а навіть проти них.

З політичної ниви.

В 27. ч. льондонського „На кунт“ (У переддєнь) находимо відгомони київських студентських заворушень. І так: У Парижі збирають ся у професорських сферах підписи під слїдуючою відозвою, яку французькі професори хочуть вислати своїм російським товаришам: „Св'ітлому зборови ** університета. Поважані товариші! Ми хочемо висказати Вам наше сумне здивованє, що заволоділо нами, коли ми дізнали ся про недавні події на київскім університеті. Змаганє утримати спокій по університетах цілого св'їта є виключною атрибуцією шкільних властей. Без огляду на політичне положенє держав ся привілеїя є конечно для захованя сили морального впливу

Г. ЯБЛОЧКОВ.

Сїльська учителька.

Переклав

Ангін Крушельницький.

(Далї).

Соромно менї вже брати молоко що день, рішаю ся брати його що другий день. Крім молока — бохоня разового хлїба на цілий тиждень. Тим живу.

Настрій запановує мною раз-у-раз гірший. Я киплю просто злости на земство, начальників, на всіх. До голови напливають менї якісь чужі думки. То знов хочеть ся менї плакати, порадити ся, запитати ся бодай когось! — Але я сама, не маю нікого. З попом навіть відразу якось не припали ми собі до серця, а зрештою він не відвідує мене майже ніколи...

Дітьми займаю ся, але мушу вже на се висилювати ся — відроблюю панщину і се мучить мене. А побороти себе не в силі. Майже тяжко діждати ся менї третьої години, аби їх мерщій розпустити домів.

Вертаю до своєї кімнати. Їсти менї хочеть ся. Гляну на молоко і на хлїб і аж мене відкадає, аж мене просто мерзить. Я голодна і їсти не можу...

Зачинаю справді голодувати.

Йде вечір — плачу. Біль хотїла би я запити чаєм, обурюю ся сама на себе

на той сибаритизм, але поради на се не вмію. Приходить ніч, сплю погано, неспокійно. Мучать мене сні, такі ситі сні: сьнять ся менї страви, які я особливо люблю — чай, конфітури, тіста. Мучать мене також страшні мари. Прокідаю ся рано — аж вже в жолудку голод, такий застарілий голод. І як би на злість із кухні, де варять обід для захоронки, заїдають мене різні пахонці. Пахнуть риби, каша і янїші ще якісь страви. Пахнуть так, що аж мішають ся менї думки з голоду і я чую, що стаю подібною до голодного звіря.

Особливо в св'ята, коли варено пироги з цибулею, з бульбою і морхвою, запах їх розносив ся по цілій школі. Я чула тоді, ходячи по кімнаті, що віддала би хіба все за один бодай такий пиріг. Видумую собі, борю ся зі собою, але запанувати над собою майже не в силі — так мене просто тягне до кухні — лише подивити ся...

Стаю тоді в кухні і ніби то розмазую з кухаркою, а очима пожираю ті пироги... Нараз стямлюю ся, кажу ся сама на себе, тікаю до своєї кімнати і знов, знов тягне мене щось до кухні, як тягне голодного пса до стола, при янім їдять...

Розумієть ся, були би менї дозволили користати ся на разі кухнею захоронки. Вистало би одно мое слово, але треба було виповісти його, треба було понижити ся. Я мусїла би признати ся, що я голодна. Ні, я не могла.

Бунтувала ся проти сего ціла моя гордія. Я волїла би радше вмерти. Во-

лїла би радше потягнути сю їду і вкратити! І раз, коли кухарка вийшла була як раз із кухні, — а може нарочно вийшла, бо всі знали без сумніву, що я голодна, — і коли курила ся на столі ціла маса тих гарячих, смачних пирогів, стрїлила менї нараз думка через голову: „кинь ся на них, злови й утїкай!“ І я звернула ся вже кроком до стола, коли ось нараз я стямилась, налякала ся, вернула боржі до своєї кімнати і почала вити з унокореня...

А по селі говорено в тім часі:

— А то раз скупа! Сам лише хлїб жере, а гроші вічно складає!...

Розповідали менї про се в своїй наївности Феня. Вона знала розумієть ся дуже добре, що я не дістаю платні, але бачить ся під впливом сїльських сплетень почала хохіпати ся на точї сєї певности і також повірила, що я просто скупа. А в минї раз-у-раз більше набиало огірченє, споневаженє, злість і розпука, і щораз сильнішою струєю били в мою голову нові, чужі менї, а чорні думки.

І так іще один факт. Приходить до мене одного вечера якийсь мужик — я бачила його давнішого яких два рази, брала від него віз, — мужик високий, понурий, чорний, а славу мав у селі лиху — так приходить: чував, мовить, що я дала колись батькови Фенї гроші на заповіді, тож просить про два карбованці. Мусить заплатити довг, бо в противнім разі продадуть йому візві.

Стоїть понурий, насуплений, глядять із під лоба і мовить:

— Дай два карбованці, — кажуть, що даєш, так дай...

— Не маю тепер грошей, — відповідаю.

Не вірять.

— Чого жалуєш, дай... Преці віддам.

Мовить се брутально, майже зі злостю, але я розумію його. Коли за дитинячих літ мати посилала мене до знайомих по якусь грошеву позичку, я сама мовила в той спосіб.

— Не маю грошей — повтаряю. — Менї самїй земство не виплачує грошей. Не вірять.

Дивить ся на мене боком і повтарає:

— Скажи щиро. Боїш ся? Віддам.

Сего було вже за багато. Мною запанував майже шал. Я крикнула: „Я сьмієш!“ — Прогнала його за двері, а потім плакала цілу годину. Бо й якже було не плакати!... Приходять, просять, а тут навіть двох карбованців нема, двох карбованців, котрими можна би уратувати людину...

А час все летить, а я все голодную.

Аж тут раз якось по школі приходять до мене сторож захоронки і питаєть ся, чи не пішла би я на гору, — зверхник приїхав.

Біжу. Серце бе менї молотом — на рещті, думаю собі, нарешті гроші!

На горі при столї сидить зверхник, молодий іще чоловік, із чорною бородою, в синій загортці — не чай. Перед ним стоїть самовар, сметанка, обарінки — всі річі, яких я давно вже не оглядала.

Подає менї граціозно руку:

просвіти. Нашою задачею є не лише подавати слухачам знань, але також витворювати характер ми не можемо тому ніяк похвалити поведіння наших київських товаришів.

Слухачі викликали невеликий конфлікт характеру чисто-академічного, — всі солідаризують ся із тим. Жандарми вдірають ся до університету і стають ся їх настоятелями. Професори годять ся на сьє узурпацію — деякі з них, між иньшими і ректор просять про се.

Слухачі не бороли ся, а з ними поводжено ся як із противниками у борні. 183 укарано в спосіб, що не стоїть у ніякій звязи із академічним житєм. Кари сьє вимірено адміністраційним судом без заховання правних форм і без заперуки права оборони обжалованим. Професори засідали поруч військових і політичних властей.

Думаємо, що члени університетів цілого сьвіта повинні зірвати всю солідарність із товаришами, що уважали за відповідне пристати на такий вимір справедливості. Моральна повага професорського тіла, що несе культуру, буде знижена, коли ми пристанемо на такі компроміси.

Професори і слухачі в Англії, Франції і Італії агітують також за протестом із нагоди сих подій.

Померший в наслідок замаху студента Карповича російський міністер просвіти Боголепов належав до екстремних російських старовірів і єму треба приписати всі студентські заворушення в останніх літах, викликані надто строгими розпорядженнями. Сам замах мав бути местию за то, що перед місяцем віддано за кару до війська до 300 студентів київського університету. Розправа против убийника, що мала відбутися 16. с. н. відложена на пізніше.

— Дуже мені мило пізнати вас, пані. Я звернух громад Тузов. Якже вам живеть ся? Привикли?

— Є гроші? — питаю.

— Грошей нема, але є лист. Може позволите чайну?

Я аж крикнула і тупнула ногами. Грошей мені було треба, моїх власних грошей, а не його чайку!

Біжу до себе, розриваю коверту — знов лист від матери. Знов питає, чому не пишу, як мені не жаль її, коли її серце пукає від журі і болю... А вінці, що не знає, за що Бог карає її так дїтми...

Боже великий! — а то що знов! думаю собі. І кидаю ся на ліжко і плачу, так плачу, як не плакала я ніколи, гризу подушку, мало не кричу... Потім лезу за перо і пишу знов до земства, бештаю просто: що се підлість, що я голодна, що моя мати голодує, що я не маю навіть на марку, аби лист до неї оплатити, — біжу з поданем до зверхня — поїхав. Кажу прийти Фені, хочу післати її з поданем, Феня відповідає, що не має часу...

Отже — розсудка. Дру подане — обійдеться ся! Розганяю школярів, що прийшли на вечірню науку — обійдеться ся! Товчу ся по кімнаті і все лише повтараю: „Великий Боже, так що се, що се властиво!“ І здаєть ся мені, що я сама, сама одна, забута всіма, сама на пустім острові, або знов, що я впала до кириці, що мене земля заспала, і що я маю ждати лише хвилі, коли умру...

Я дійшла тоді навіть до висновку, що не маю ані своїх, ані знайомих, що я мала їх може колись, але, що їх уже не маю і я повтаряла собі зі злобою: а добре, най і так буде, буду сама і вмиру сама і нікого не потребу!

З голоду, чи може з роздраження нервів запанувала мною безсонність, я не спала по цілих ночах — ходила лише, все ходила по кімнаті, передумуючи самі лише погані думки.

(Далі буде.)

Водні дороги.

„Вік XX належить до води“ — сказав один посол при дебаті над інвестиціями. Хотай се може парадокс, однак що-до Австрії він може стати правдою. Бо не лише величезні кошти, але і довгий ряд літ, яких вимагала би будова каналів, а коли вони вже стануть побудованими — переміна торговельних і промислових відносин в Австрії, будуть становити епохальний зворот в історії нашої держави.

Справа водних доріг стоїть так, що побіч знаного, тамтогорічного, правительственного проекту що-до будови цілої сьти великих залізниць переважно в полудневих провінціях коштом близько 500 мільонів корон з ініціативи послів північних провінцій станула на денний порядок справа получення каналами головних рік держави. Дотичне внесене пос. Менгера, підписане чеськими, німецькими і польськими послами поручає вибудоване каналів: 1) для злуки Дунаю з Одрою, Висли з Одрою і Дністром, 2) Дунаю з Велтавою, згідно Лабю. Для покриття коштів має бути утворений особний фонд, засилований від 1901 до 1920 року квотою 22 мільонів річно з реманентів державних кас, згідно за допомогою ренти.

Коли се внесене прийшло до комісії для водних доріг, тіснійший комітет, визначений промисловою радою для розсліду сьє справи виступив зі своїм самостійним внесеном. Після сего проекту ходить о вибудоване каналів, згідно регуляцію рік довготи 1664 кілометрів, коштом 770 міль. корон, згідно коло 400 мільонів, колиб занехано на разі будованя варіантів, як каналу з Лінцу до Будієвич, відноги від головного каналу до Берна і т. д.

Значіне тих каналів набирає тим більшої ваги, що рівночасно і в Угорщині займають ся поважно квестією водних доріг. Іменно є в проєкті побудовати канал з Будапешту, згідно Тебет (на австрійсько-угорській границі, де Морава впадає до Дунаю) через Болотнясте озеро (12 миль довге) до Загребу. Карльштату, Броду і до Порто Ре над Адриатиком. Межи Бродом а Портом Ре треба би перебити тунелі через гори довготи 26 і пів кілометрів. Але інженірска штука нині не лякає ся таких трудностей. Французькі канали переходять також тунелі, з яких один є довгий на 5 і пів кілометрів.

Що вибудованю угорського каналу від Дунаю до Адриатичного моря і австрійського з Дунаю до Одрі, повстала би майже пряма водна дорога від Адриатика до Балтійського моря, коли тепер товари з Середземного моря до Гамбурга і на відворот мусять плисти морем наоколо цілої Європи. З другої-ж сторони галицькі канали отворили би водну дорогу межи Балтійським а Чорним морем і викликали би торговлю, яка тепер майже не існує між тими сторонами задля великого колованя морями та дорожні сухопутного транспорту.

Очевидно сьє проєкт має величезне значіне для розвою держави, як і спеціально нашого краю.

НОВИНКИ.

Чернівці, 21. марця 1901.

Календар. П'ятниця, 9./III. (22./III.) с. 40 муч. в Севастії, с. м. Мелитона; Р.: Октавіана. — Субота, 10./III. (23./III.) с. м. Кократа, Кипріяна; Р.: Оттона. — Неділя, 11./III. (24./III.) Ж, 4 поста, п. о. Іоана Ліств.; Р.: Гавріїла.

Іменованя. Сулентом при реальній школі в Чернівцях настановила краєва рада шкільна слух. філос. Олександра Поповича. — Нововисвячені теологі Мух. Жемна і Теод. Петрюк іменовані сотрудняками першим в Топорівцях, а другий в Гатні, отже знов два Волохи в руських парохіях. Просимо, хто знає, написати нам, чи вміють вони по руски; бо ото в Камені є сотрудняком і катихитом Волох на сьміх дїтем, так калічить руску мову.

Другі веселі сходи відбудуть ся сьє суботи заходом „Бук. Бояна“ в „Народнім Домі“. Початок о пів до 9 год. вечером.

Спростованє. Прочитавши в „Буковині“ допис перепечатану із „Громадського Голосу“ із закидом на мене зовсім відповідне поведєне до бувшої „учительни“ Василяни Мигери, скажу що дописуватель тої статі написав про мене і про ту по его думці „талановиту“ дївчину як єму ся хотїло, а не як в дійствіє є і було. — Рада шкільна повітова дала Василю Мигері позвід, уділювати науку ручних робіт на один шкільний рік при тугейшій школі, а що тимчасом не було у селі ліпше виконаної, то уділено позвід і на другий рік. З сьим роком минули і муки, які я приймав через єї докучливе захованє в загальї і против дїтий. Родичі дїтий скаржили ся заридови школи про єї невідповідний вразливий поступ із заміткою, як можна повірити науку дїтий „учительни“, що бігає до тугейших жидовок учитись плетених панчїх, щоб могла де щось і в школі дїтем показати, і просили, щоб їй тому лиху заридити. Дїти втікали зі школи на час єї „притагаючої“ науки. Про порядок не було що й говорити. Видячи, що дисципліна через таку „учительку“ страшенно терпить, мусїв я дуже часто під час єї науки годинами перебувати в шкільній кімнаті. Отже робив я більше, як повинен. Громаді і не снять ся а дописуватель „Громадського Голосу“ робить крик, що громада ніби бажає собі сьє особу, котрій, як тут загально відомо, єї рідний кожух спрививсь і хотїла-б в кафтан та сукню убраться, а не як там писано рани своїх братів гоїти. Школа не шпиталь, нає дописуватель! Церковний сьє єї при роботі шкільній непридатний, а єї шістьмісячна наука в Чернівцях, то чиста вигадка. В кінці скажу ще те, що яко управитель школи мусїв я поступати після розпорядженя Ради шкільної краєвої з дня 6. серпня 1883, ч. 1307, і дня 12. жовтня 1895, ч. 3698. — Мітків, дня 2. марця 1901. — Стефан Циганюк, управитель школи.

Ха-ха-ха і га-га-га! отсє неустаний рефрен кождої моєї згадки про останні веселі сходи, які устроїв „Бук. Боян“ минушої суботи; заходжу ся від сьміху й не міг задля того подати, хоч би коротеньке справозданє про них, хоч яко спеціальний справоздаєць „Буковини“ мав за те великий вступ, ба й написав ся неодну шелянку шива, вина а навіть цілу олящину „крахера“ за — свої гроші. Тай було бо з чого сьміяти ся, ні, реготати ся, пукати-тріскати зо сьміху! Навіть мій товариш Грошовенко, що прийшов з наміром заробити подвійне вступне, обіщав тому, що не усьміхне ся, аж за бони держав ся, хотїв вже навіть заплатити подвійно, аби міг тільки відпочати, бо аж колько єго кодили; так ні, не дали і хвилини відпочати а всі вам: ха-ха-ха і га-га-га без упину фург і фург. Перш ішли Шевченкові думки перелицьовані не-Котляревським, відтан з Франкового „Ізмарагду“ про „Селедця“ і „Аглаю та Арістотеля“, далі М. О. Вея „Кіточка“, „Руска граматики а панночки“, „Як би я граюм був“, далі К. Р. Дуба „Сновід підлітка“, даліше віддекламувала панна Г. знаменито М. О. Вея „Як мало позвоженям треба“, щитом вечерка була сольосцена п. М. „Бабця Perlmutter“, а мужеский і

мішаний хор „Бояна“ під управою проф. Колера і оперовий сьпівака п. Б. Липський переплітали деклямацій веселими піснями. Ніхто і не счує ся, як зблизила ся північ, і по веселім ха-ха-ха та га-га-га роздалось довге а — шкода! А яка вже то шкода для тих властителів ще не вибудованих, не виплачених, ба навіть і зовсім чистих вже каменів, що не прибули! Отже є ще нагода сьє суботи, мабуть остання сьєго посту, насьміяти ся до сьоху за марних 60 сотиків. Програма нова і богата, та зовсім иньшого роду, зрадити єї не сьміємо, одно тільки вивімо, що сьєго вечера вийде газета „Бук“ і готова неприємних счесати, тому радимо: Прибувайте всі, властители каменів і порожних мошонок, а проженете клопоти веселим ха-ха-ха та га-га-га, як я.

В справі видавництва „Пекольні листи“ дістає наша редакція раз у раз різні листи. Отсє на тім місці почувася в обовязку заявити, що „Пекольні листи“ не мають нічого спільного з Буковиною, тому редакція не буде відповідати на письма в справі „Пекольних листів“. П. Оєні Шпінто, видаєць „Пекольних листів“, від давня не є вже в редакції Буковини і тим самим редакція не може відповідати за його приватне видавництво.

3 огляду на судово-медичне значіне промінь Рентгена. Заіменував краєвий черновецький суд тутешнього лікаря Др. І. Гольдфельда судовим знатком в розсїджуванях при помочи рентгенівських промінь для краєвого суду цивільного і карного і для повітових судів. Заприсяжене сьєго судового знатка відбуло ся 19. с. м.

200-літний ювілей нашого 41. полку піхоти відсвяткують в цвітні с. р. На площі, що є на розї, де кінчить ся уліця ратушева, а починають ся уліця кучурівська і семигородська, ставе паматник.

Шевченківсьє сьвято в Путилові. Заходом путилівської віай тов. „Руска Школа“ відбудуть ся в суботу 23. с. м. вечерній в памать 40-літних роковин смерті Тараса Шевченка з сїдуючою програмою: 1. Вступне слово, виконаєть І. О. 2. Хор: „Ще не вмерла Україна“. 3. „Кавказ“, віддекламує отець Шкромиди. 4. Мішаний хор: „На беріжку“. 5. „Думка“, на скрипці в супроводї фортепяна, виконають І. О. і нотар Клуґер. 6. Хор: „Рече та стогне“. 7. Закінченє.

3 Коломій пишуть нам: Брати Селяни! Без просвіти та економічної організації не може жаден народ розвивати ся, як треба, не може додержати кроку з другими більш просьвіченими народами. Тому то і повстало в Коломій наше товариство „Народних Спілок“. Задаєє єго є закладати по селах „Народні Спілки“, з яких кожда має обиямати читальню а по можности крамницю, позичкову касу і зєип збіжа. Щоби вибрати новий виді і застановити ся над иньшими важними справами як пр. над закладанєм крамниць і товариств огньєвої сторіжк „Січей“ сьєликуємо на день 22. марця н. ст. на 10 годину перед полуднем до саль „Народного Дому“ 3 ага-льнї 3 бори товариства „Народних Спілок“ і запрошуємо на них крім делегатів спілкових і членів спомогаючих також усіх прихильників народної просьвіти і добробиту. Спішіть отже брати із усіх громад нашого Покутя! Єднаймо ся, просьвічаймо ся, бо лиш у єдності і просьвіті наша сила! — По зборах, о годині пів до 3-ої відбуде ся у тій самій сали торжество в честь сорокових роковин смерті мужицького генія Тараса Шевченка з отсєю програмою: 1. Вступне слово т. І. Д.; 2. Із. Воробкевич: Завенїмо разом брати пісьнє воекресну, хор м.; 3. Др. Ол. Колесса: Збудись народе, деклямація т. І. М.; 4. Шевченко-Воробкевич: Думи мої, хор муж.; 5. Про жите Шевченка, промова т. М. Я.; 6. Гушалевиц-Вахнинин: Живем, живем, хор муж.; 7. Шевченко: Гамалія деклямація т. Ф. Б.; 8. Про поезію Шевченка, промова т. Василя Стефаніка; 9. Шевченко-Воробкевич: Огні горять, хор муж.; 10. Шевченко: Розрита могила, деклямація т. І. Т.; 11. Не пора, не пора, хор муж.; 12. Працальне слово, т. Др. К. Т. „Ще не вмерла Україна“. — Вступ на сядо для селян, міщан, робітників, учеників і військових

нише селдвобля по 10 сотків, для інтелігенції по 50 сот., крісла по 1 кор. Прибувайте! — Центральний Заряд „Народних Спілок“ в Коломиї.

Вечерниці в XL-ві роковини смерті Тараса Шевченка устроює молодіж рускої гімназії в Коломиї 24. марця 1901, в салі „Сокола“.

Вислід спису населення в Австрії. В Відні обчислено вже загально число населення поодиноких країв Австрії, а вислід подаємо отут:

	Число населення в 1900. р.	Число населення в 1901. р.	Приріст за 10 літ.
Галичина	5,607,816	7,295,538	687,722
Чехи	5,843,094	6,818,280	475,186
Австрія			
нижня	2,671,799	3,086,382	424,583
Моравія	2,276,870	2,435,081	158,211
Стирія	1,282,608	1,356,058	73,350
Тироль	812,696	850,062	37,366
Австрія			
висша	785,831	809,918	24,087
Буковина	646,591	729,921	83,330
Шлеск	605,649	680,529	74,880
Дальмація	527,426	591,597	64,171
Країна	498,958	508,348	9,390
Каринтія	361,008	367,344	6,336
Істрия	317,610	344,173	26,562
Горішня			
Градце	220,308	232,338	12,030
Сольногород	173,510	193,247	19,737
Триест з округом	157,466	178,672	21,206
Форальберґ	116,073	129,816	13,743

Разом 23,899,413 26,107,304 2,211,791
Загальний приріст населення в Австрії є корисніший як в Німеччині, бо коли в Австрії виноситься 9.3%, то в Німеччині лише 7.78%. Щодо поодиноких країв то процентний приріст населення так представляє ся: В нижній Австрії 15%, потім слідує Триест з округом 13.5%, Буковина 12.9% Шлеск 12.4% Сольногород 11.4 і Галичина 10.4%. В Чехах приріст населення виноситься 6.9%. Найменший приріст населення виказують Країна (1.9%) і Каринтія (1.9%).

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

„Агій з панамі“.

Дьордій Сливчук продав у місті околоті та пустив ся по снідах за своєю орудою.

На голові він мав здорову капузу, бо то було зимовою порою. Одтий у довгий полатаний кожух, ніс у руках преногану мазницю.

Він роздивляв ся довго по вікнах, у яких була виставлена всяляка всячина, а вінці нагадав собі, що має щось купувати тай зайшов право до цукорні.

— Добрий вам, пане!

— Дай Боже здоровля, — відповів цукорник, — що скажете бадіку?!

— Тажи, як си кає, — в тім глянув Сливчук на ті ріжнородні тісточки, схватив одно тісточно своїми пальцями тай запитав:

— Аце, прошу пана, що таке, га?

— То до їди.

— А вари по чому це?

— То коштує 5 крейцарів.

— Ві-і, а то дороге, коли дороге..... а це кілька? — І мацнув за другим тісточком.

— Та бо ви мені не обмацуйте все, що не для вас. Кажіть, що хочете! — відповів цукорник.

— Та — ак?!... А це що? —

— Та же чуєте, що то дороге, то не для вас. Кажіть що хочете?!

— Та я зараз скажу... А це що, прошу пана? — указуючи на торт.

— То також до їди! — відповів цукорник.

— Ну адивіт си!?! А кілька то вари коштує?

— Два леви й половину! — відповів недобрый цукорник.

— Два леви й половину?! — повторив Сливчук.

— А це кілька, прошу пана?

— Кажіть бадіку чого хочете, не обмацуйте мені все своїми руками! Чогож ви хочите?

— Я? — запитав ся Сливчук.

— Ви, ви чого хочете?

— Я прийшов, прошу пана,.... дайте мені штифтиків за два нові.

— Чого, чого?!

— Штифтиків, штифтиків, розумієте?!

— Та що то є? — запитав ся цукорник.

— Ов біда, коли ви не знаєте. Таже козків дайте мені, ади того, що си золі прибаває до кобін, вважаєте?!?

Витрутив цукорник Сливчука за двері а зі злости аж сплюнув, бо, мабуть, не мав ще такого купця.

Наш Сливчук, узрівши ся на тротуарі, подумав:

— Файний мені склеп, що й штифтиків не ма на продаж.

Обізвав ся ще кілька разів до тої цукорні, помандрував примісенько до великого склепу, де лише пани та офіцери заходять на друге снідане та на перекуску.

Ще перед дверми здохнув Сливчук свою капузу тай вступив до середини.

— „Добрий вам!“

— Що хочете, бадіку? — запитав ся его якийсь молодий помічник.

— Та я, прошу пана, прийшов.....

В тім глянув він на великий таріл, що були в ній вуджені оселедці. Сливчук схватив одного оселедця за хвіст, підніс в гору тай запитав:

— А не кілька коштує такий оселедчик?

— 25 крейцарів! — відповів субект.

— Вай-льо! — завивав ся Сливчук, — та я вам, паночку, за шість крейцарів купю не такого сухого, але такого свіжого, товстенького та ще й з молочком.

— Ну, ну купуйте, бо се дороге.... Та кажіть, чого ви хочете?!

Але цїпавий Сливчук побачив бланшу коробочку з сардельками тай запитав:

— Пане гий!! А не вари не мож знати, що коштує така шкатулка ацих початків оселедчиків?

— То коштує, — відповів субект, — 48 крейцарів.

— То 5 шусток без 2 нові? ай я ай! але то дороге, коли дороге.

— Таже кажіть, бадіку, чого вам треба!

Але Сливчук, побачивши швайцарський сыр (з терблештів), хотів таки конечно розпитати, що то таке.

— Що то є, прошу пана? — указуючи на круг того сира.

— То швайцарський сыр.

— Та такий сыр? Та вари не мож знати, чи коровячий, чи вари який?

— Коровячий!

— А то, прошу пана, почому така буката?

— То коштувало би 4 леви.

— Ссс...е! — тай здорово сикнув крізь зуби.

— Та то 4 леви?... Паночку, моя жінка за 4 леви насадила би вам такого сира, що аж їварт.

— Та що ви, бадіку, стали тут все перебирати, таже кажіть, чого хочете!

На те підніс Сливчук свою негарну мазницю тай сказав:

— Дайте, прошу пана за штири крейцарі „дехтю“.

Кількох гостей голосно зареготали ся, а нашого Сливчука випроваджено зі склепу так само, як із цукорні.

За порогом обернув ся Сливчук ще раз та крикнув:

— Пане гий! а штифтиків також не маєте?

Але субект не дослухував ся, махнув рукою тай запер двері.

Сливчук поміркував троха серед дороги і пішов назад до своєї фіри а під носом все собі бурмотів:

— Агій з панамі!

І. Карбуліцький.

Данило Млака.

Старий Лесь Чорновола.

(Оповідане із народного життя).

Далі.

Від того часу сокотив ся я его як зарази і его тїнь обминав.

Склепало ся весіле Михайла з Догією; чоловік і брати і сестри — щоб їх Бог не простив — доти старій Зазулиці голову клопотали-супили, поки стара податливою не стала. Небога духом заупала, в нетямі говорила: робіть, що ваша воля, дочка я не маю, вона відродилась від мами, чужою отала, мое газдіство марно пропадає, на ніщо розпадаєсь, я вже комирницею на моїм гір-ко придбалім обістю.

В осени відбуло ся весіле, звінчала ся з Михайлом. Що то за гучне-буйне весіле було; що за весела, підсочна забава! Грали цигани з Глинниці, славна банда старого дідича Фльондора, був межи ними сивий скрипач Аліко Джу-мара, що волоскими словами звичайно перекидав, соромив ся більше руского слова, і цимбайст Додьо Чора, і наеріст, горбатий Петро Шкварок і сукорлявий, до чарки ласий басіст Франко Солонина, Лизогуб. — а пан пропинатор Сруль Блошнінер за брагу-горівку таки добрих Зазулициних пару волів на свою обору загнав і за них в слідуочий понеділок на торговницю в Чернівцях 150 зл. в повну мошенку засунув.

До року стара Зазулица з превеликої шаноби і догодів зятя, безустанних смутів і жалощів Богу душу дала. Зять над нею як кат збиткував ся, вдову старою відмою, зморщеною торбою веселою прозивав, як Татарин без кінця кляв і гримав. Як люди повідали, то що дня вертаючи з корчми паний-паний-сенський всі вікна розбивав і як нечистий казав ся, стару часто так потове, так ліщиною складно обкладав, що не раз у субілок кочувала, проклинаючи свої злидні і лиху долю. От запродав Михайло свою душу чортови. Смердить бочка тим, чим налита. Не зрік ся він своїх старих старих порівів і наклонів. Маєток безвременно згубив ся, буйне, розсудне жите і золоті гори з'їдає і доводить чоловіка до крайньої нужди і біди.

Породила, привела Докія дитину. Нежива вона на світ прийшла! Де-ж бідоляний, похвираний жіночій живи дитину родити, коли вона від звір'юки-мужа доброго, лагідного слова не почує, коли він з нею гірше як з наймичкою зарібноцею обходить ся, нетрібноцею називає, біду крикить лиш і убиває, тратить за негідницями всі достатки і гаразди. Бачила бідна, небога невихідне горе, в розпучі болячого серця ломала лише кистісті руки, і самотно тяжко вдихаючи, з пусткою в серці плачучи, нарікала на свій молодий, пустий розум і тихо зносила грізні викиди сумління: „се кара Бога за упряме непослушество, мамо, мамо, верни ся до твоєї нещасної дитини! буду твої сліди продовжувати, кожде твоє слово замкну як святе у тайній комірці могого серця, самітна страдаю і замираю тїлом і душею! Тяжко покують за мої непростимі гріхи, за мою затялість і непослух. Збрідло мое жите, зівала любов затрусеного серця“. Докія не бачила більше безхмарного, блакитного неба, ні тих блискучих зір, ні ясного перекроя, ні сонечка Божого. Бідну мулив і пік горячим желізом незносимий біль і очайдушність. Вона за-падала на здоровлю. Пяниця, недбайливість, марнотрат, нероба Михайло все до крішки протратив, всю працю-кєрвавницю покійної Зазулиці пропив. Пустив ся мов бистрою водою, нивка по нивці переходили в жидівські руки, маєток, достатки повели так пощезали, як та роса на сонці, всі збитки, здобутки на всі сторони розлетілись, як той клиновий лист в осени.

Михайло став послідним лайдаком, шибеником; пропив усе, що в хаті було: і полотно, і скорпи і скатерти до послідного рубця, до послідної ниточки. Моя і Михайлова стежка більше до купи не-сходились.

(Далі буде).

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

Видання „Українсько руської видавничої спілки“ у Львові.

У першій серії „Белестриетичній Бібліотеці“ вийшли: 1. *Стефан Ковалів*. Дезертир і інші оповідання кор. 1.60. — *Іван Франко*. Поеми. к. 1.60. — 3. *Ольга Кобилянська*. Покора і інші опов. к. 1.40. — 4. *Гю де Мопасан*. Дика пані і інші оповідання к. 1.30. — 5. *Іван Франко*. Подушка і інші бориславські оповідання. к. 1.40. — 6. *Наталія обринська*. Дух часу і інші оповід. к. 1.60. — 7. *Кнут Гамсун*. Голод, роман. к. 2.20. — 8. *Лесь Українка*. Думи і мрії. Поезії. к. 1.60. — 9. *Стефан Ковалів*. Громадські промисловці. к. 1.60. — 10. *Уїлліам Шекспір*. Гамлет, принц данський к. 1.80. — 11. *Гекрік Понтонідак*. Із Хат. Оповідання. к. 1.40. — 12. *Бодан Лекиий*. З життя. Оповідання. к. 1.20. — 13. *Геріарт Гаутман*. Візник Геншель. к. 1.60. —

14. *Михайло Кочубинський*. В пугах шайтана. Оповідання. к. 1.60. — 15. *Уїлліам Шекспір*. Приборкана гоструха. к. 1.40. — 16. *Памас Мирний*. Лихі люди. к. 1.40. — 17. *В Королемко*. Судний день. к. 1.20. — 18. *У Шекспір*. Макбет. к. 1.60. — 19. *К. Гуцков*. Уріель Акоста. к. 1.40. — 20. *У Шекспір*. Коріолан. к. 1.80. — 21. *Михайло Яцків*. В царстві сатани. к. 1.60. — 22. *Памас Мирний*. Морозенко. к. 0.90. — 23. *Лесь Мартович*. Не-читальник. к. 1.60. — 24. *Михайло Кочубинський*. По людському. к. 2.00. — 25. *В. Оркан*. Скапаний світ. к. 1.00. — 26. *Василь Стефаник*. Дорога. к. 1.60. — 27. *У Шекспір*. Юлій Цезар. к. 1.60. — 28. *Л. Толстой*. Відроджене. (3 томи). к. 3.60. — 29. *К. Гавлічек*. Боровський. Бабір поезій. к. 1.60. — Ціни подані за опривні примірники. Брошурованих не продаєть ся. — У другій серії „Науковій Бібліотеці“ вийшли: 1. *Кароль Кавчик*. Народність і її почати. 0.60. К. 2. *Фр. Енгельс*. Людвік Фаєрбах. Переклад Будового. к. 0.50. — 3. *Фр. Енгельс*. Початки родини, приватної власності і держави. к. 1.50. — 4. *І. Сенько*. Австрія в XIX століттю. к. 0.80. — 5. *В. Вудзиковський*. Хлопська поєлість. к. 2.00. — 6. *І. Флямарион*. Про небо (кінчить ся друкувати). 7. *М. П. Драгоманов*. Перенеска Т. І. к. 1.80. — 8. *С. Степаняк*. Підземна Росія (друкуєть ся). — Брошур другої серії не опривляєть ся. — У третій серії „Літературно-Науковій Бібліотеці“ вийшли: 1. *М. Грушевський*. Хмельницький і Хмельниччина. 0.20. К. 2. *Курій Рув*. Фільотас. к. 0.20. — 3. *В. Наумович*. Величина і будова звідного світа. к. 0.15. — 4. *Памас Мирний*. Лови. к. 0.06. — 5. *І. Пулюй*. Непропаща сила. к. 0.20. — 6. *М. Грушевський*. Бех-Аль-Джугур. к. 0.10. — 7. *І. Раковський*. Вік нашої землі. к. 0.10. — 8. *А. Чегов*. Каштанка. к. 0.15. — 9. *М. Драгоманов*. Мик. Ів. Костомарів. к. 0.15. — 10. *Е. Золл*. Напад на млин. к. 0.20. — 11. *І. Пулюй*. Нові перемінні зізди. к. 0.15. — 12. *Г. Кейтл*. Маруся (друкуєть ся). 13. *М. Левицький*. Спілкова умова для селянських спілок (друкуєть ся). — Адреса: Львів, ул. Чарнецького ч. 26. — У вага. Укр. руська Видавнича Спілка дає всі свої видання на рати (місячні або кварталні) з тим, що термін сплати буде точно задержаний. — Хто хоче взяти на рати книжки, мусить зголосити ся до дирекції по реверс. який має вивозити і звернути дирекції. Хто зложив від разу 20 кор. дістає 10% рабату. На „Літ. Наук. Бібліотеку“ приймаєть ся окремо передплату по 5 кор. за серією зложону із 48 (подвійних) аркушів друку.

Літ.-Науков. Вістника книжка III. за марець с. р. появиля ся із слідуочим змістом: „Маруся Богуславка“ П. Куліша (конець). „Гречаники“, опов. Ганни Барвінок. „Із оповідань Олекси Кузьми“: І. На посаді. „По закону“, оповідане Ів. Федорченка. „Із поетичної спадщини“: І. У море, недрук. вірш Ю. Федьковича. П. До дядька Прохора Коваля, недрук. вірш Ст. Руданського. „Маруся“, опов. В. Г. Короленка (конець). „Із дрібних нарисів“: І. Пестрий птах, Еріха Гартлебена. П. Палкий роман, Марселя Прєво. „Із поезій Мікеля Анджелю“. — „Мик. Михайловський“ і його значіне в російській літературі проф. Мик. Карєєва. „О. Антін Петрушевич“, ювіл. силуетка І. Франка. „Видання коштом Івана Череватенка і премії його імені“ В. Грінченка. „Маруся Богуславка в українській літературі“. Історично-літературний нарис, С. Томашівського (далше буде). „Хроїка і бібліографія“.

У Львові почала виходити дня 14. лютого Газета господарска (часопис для рільництва, промислу, домового і торговлі) під редакцією п. Василя Короля. Виходити ме вона два рази в місяць і коштувати ме до кінця сего року кор. 5.50. Адреса редакції і адміністрації: Львів, ул. Бічна-Крижова ч. 5.

Справоздане касове „Рускої Каси“

за місяць лютий 1901 року.

А) Приходи.

На початку місяця	в протягу місяця прибуло				З кінцем місяця	
кор.	к.		кор.	с.	кор.	с.
6	—	1. На фонд резерв. загальний	6	—	12	—
—	—	2. На фонд резерв. товар.	—	—	—	—
220	—	3. Вложено пайв	217	50	437	50
2493	03	4. Вложено вкладок щадн.	1703	10	4196	13
1935	32	5. Звернено позичок на скрипти	1876	16	3811	48
972	55	6. Звернено позичок на векслї	697	16	1669	71
453	33	7. Побрано відсотків	666	89	1120	22
84	41	8. На адміністрацію побрано	72	11	156	52
28	83	9. Побрано коштів спору	—	—	28	83
6193	47		5238	92	11432	39
5099	79	10. Готїка	5524	62	5099	79
11293	26		11763	54	16532	18

Б) Розходи.

На початку місяця	в протягу місяця убуло				З кінцем місяця	
кор.	с.		кор.	с.	кор.	с.
—	—	1. Вложено на фонд рез. загал.	4	—	4	—
—	—	2. Вложено на фонд рез. тов.	5	—	5	—
252	32	3. Виплачено пайв	206	76	459	08
1556	53	4. Виплачено вкладок щадн.	2049	56	3606	09
1970	—	5. Дано позичок на скрипти	1500	—	3470	—
1550	—	6. Дано позичок на векслї	2010	—	3560	—
80	93	7. Виплачено відсотків	2	83	83	76
34	89	8. Виплачено коштів адміністрації	65	44	100	33
—	—	9. Виплачено оплат скарбових	—	—	—	—
—	—	10. Розділ чистого зиску	—	—	—	—
299	97	11. Виплачено коштів спору	—	—	299	97
24	—	12. Видано на інвентар	2	—	26	—
5768	64		5845	59	11614	23
5524	62	13. Готівка (Сальдо)	4917	95	4917	95
11293	26		10763	54	16532	18

В місяці лютім вступило 6 нових членів з паями декларованими на суму 240 корон, і дійсно виплатили 165 корон. Виступило 8 членів з паями на суму 190 корон.

Дирекция:

Ат. Руснає
заступник голови.

Антін Клим
член старшини.

Важне для кожного! Випродаж!

По дивно дешевій ціні, лише за 2 зр. 95 кр.- прекрасний гарнітур, зложений з 14 цінних предметів, а іменно.

- 1 годинник нікльовий, анкер ремонтар (на жадане посріблений) з гарно ґравірованими окладинками, докладно зрегульований, з три літньою гарантією і етуї.
- 1 гарний ланцюшок з ґольдини або нікљу з кутасом. Париска система.
- 1 шпилька до краватки, з ґольдини з іміт. брилїнт.
- 1 пара позолочених спинок до маншетів, марка „garantie“.
- 1 гарнітур (5 штук) спинок з ґольдини до ковнїрцїв і сорочок.
- 1 пара ковтків з правдивого срібла, значеного урядом.
- 1 перстень з ґольдини з гарним каменем.
- 1 кишенькеве зеркальце і етуї.

Сих 14 гарних і цінних предметів разом з годинником (анкер-ремонтар) розсилає за 2 зр. 95 кр. (післяплатою або висилкою наперед грошиї) фірма:

Brüder HURVIZ,

Exporthaus, Krakau Stradom Nr. 17. (Oest.)

Коли се кому не сподобає ся, може до 8 днів звернути і дістати гроші назад, отже нема рїзка.

Хто замовить, дістане альбум з 15 карток з видами Кракова за дармо.

5—10

Найтаньші друки для шкіл народних

можна получить лиш в

друкаржі „Рускої Ради“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2.

Classen-Buch	аркуш 4 кр.
Wochen-Buch	„ 4 „
Auszug aus der Schulbesuchs Tabele	„ 3 „
Lehrerkataster	„ 1½ „
Schulkataster	„ 2 „
Jahresausweis,	„ 1½ „
Inspektionsbericht (два аркуші)	„ 4 „
Schulversäumnisausweis	„ 2 „
Quartal-Ausweis	„ 2 „
Сьвідoctва відхідні нім. і рускі	„ 2 „
Gestionsprotokoll	„ 3 „
Квіти німецкі і рускі	„ 2 „
Сьвідoctва увільнення німецкі і рускі	„ 2 „
„ фреквентацийні рускі і німецкі	„ 2 „
Schulmatrik	„ 2 „
Inventar	„ 2 „
Katalog der Schüler Bibliothek	„ 2 „
Competenten-Tabelle	„ 2 „
Qualifications-Tabelle	„ 2 „
Aufforderung zum Schulbesuche	„ 2 „
Завізоване	„ 2 „
Повідомлення шкільні рускі і німецкі	„ 2 „
Armuts-Zeugnis	„ 2 „

Перша буковинська

спеціальна робітня обуви

ІВАНА ДІКА,

що скінчив промисловий курс в ц. к. технологічнім промисловім музею у Відни

улиця Руска ч. 11. Чернівці, улица Руска ч. 11.

Відважусь заявити шановній П. Т. Публіці, що виготовляю всякого рода обуве для мущин, жєнщин і дїтїй а то після найновїших фасонів як: черевики гладкі, та в видї острокіньчастїм з ортопедичним апаратом і з обложеном приладом до вигідного порушування.

Через ношенє моїх черевиків зникають сейчас нагнїтї та всїякі нарости на ногах. Доброю і солїдною працею, такою обслугою буду старатї ся здобути собі вдоволенє цїнних замовлень.

З поважанєм.

ІВАН ДІК,
спеціальна робітня обуви.

Поодинокї черевики виготовляє ся тїльки з заграничних шкїр.

Г. Файлес

усувач нагнїток

улиця

Руска ч. 8.

Чернівці,

Яко дамська фризїєрна
„Secession“

як також спеціалїстка у всїх парїських дамських фризїурах поручає ся панї

АННА ВАЙС,

Чернівці, Tempelgasse 6,
(сальон фризїєрський Леона Вайса),

котра у Відни за знамїнитою смак у стилю „Secession“ і за фризїєрську техніку буна подвійно відзначена медаїлями.

Цїни приступні.

Виходить в Чернівцях
що середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи повертає ся лише на попереднє
застереження. — Рекламні неопечатані
вільні від порту.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10	—
на чверть року	5	—
на місяць	1	70

Посидиноне число коштів 16 сот.

Передплата і належність за інсерації
платні в Чернівцях.

З державної ради.

Рада державна забрала ся знов по кількохднівній перерві до роботи, яка тепер у великій мірі товпить ся на денний порядок, а вся та робота має одну спільну прикмету; се майже виключно економічні справи, а також майже всі внесення, які виходять з почину послів, визначають ся тою самою прикметою. Не можна сему зовсім дивувати ся, позаяк сусідні держави європейські випередили нашу монархію значно, а до того парламентарний нелад кількісний в Австрії довів до значного економічного застою. Тепер отже наспіла пора, щоби не довершено докінчити, а занедбане доповнити. Передовсім проявляє ся дуже живе змагання в користь будови водних доріг і каналів, яким неперечно в нинішніх часах треба признати первостепенне значіння. Се є неперечним доказом почування потреби економічної роботи, що тепер доспіло до такої сили, яка не зносить вже ніякого опору. Другою важною справою економічною є закон про горівчаний податок, що має пособити краєвим фінансам доведеним вже до велими лихого і невиносимого вже стану. Закон находит ся в комісії і може ще до великодня поведе ся перевести ухвалу его в повній палаті, а тим самим дати потрібні засоби краям на всякі краєві потреби, які ростуть з кожним роком (на цілі просвіти, санітарні, рільничі, промислові і т. д.). До великодня має також бути полагоджена зміна зако-

на о належностях, що має принести певні пільги занепавшому будівельному промислові; краєвим гіпотечним інститутам дістане ся увільнене листів заставних від рентового податку, а також знесене державних мит не найде перешкоди мимо опору з боку міністра скарбу. Також промисловий закон діжде ся імовірно зміни що до розноски товарів і торговельних агентів, а скорочене часу робочого в копальнях має також певні вигляди. Протягом сего тижня збере ся вже квотова депутація, на разі лише для уконститування, але її задачею буде доложити всіх сил, щоби усталити цлову угоду з Угорщиною і довести її до успішнішого для Австрії полагодження. Останок часу буде мусіла рада державна присвятити державному бюджетови на 1901 р., якого вже нема від чотирох літ.

Що-до будови водних доріг а також конечної для того систематичної регуляції рік інтересована у великій часті Галичина і Буковина. Галицька делегація повинна при сій нагоді домагатися від правительства також видатної акції і підвищення півмільярдового кредиту для заспокоєння тих галицьких і буковинських потреб, а при тім іспити з інвестиціями для західно-австрійських країв. Наколи галицька і буковинська делегація занедає тепер приневолити правительство до видатнійшої акції при сій нагоді також для Галичини і Буковини, то будемо мусіти знов ждати яких тринадцять літ, поки черга прийде на сї краї і поки можна буде най-

ти нагоду, щоби послі західних країв були приневолені признати щось і для наших країв.

З політичної ниви.

Мартові бурі в Росії. Занадто маловажають ся ролю Росії в культурнім розвою людкості. Абсолютна Росія, де закріплені піддані є лиш сліпим знарядом і все лиш готові повинувати ся забагам чи обдуманим плянам гнобителів є вічною небезпекою для Європи.

Чим більше поступає західна Европа культурно і політично, тим більша робить ся різниця між нею а Росією, тим більшає природне вороговане. Некультурність є ворогом культури. Примирення тут нема. Одно або друге мусить уступити.

Тому то нинішня абсолютна Росія є ворогом всякого соціального і культурного поступу Європи.

При тім становиску, яке нині Росія займає, є оно зовсім неможливим, щоби на сї внутрішній розвій могла вплинути яка иньша держава. Культурне і політичне відроджене може лиш з сї нутра наступити, від населення, особливо від молодшої генерації. Але бажання, жадання і мотивованя не мають у російських потентатів пожаданого успіху, і тому тепер, коли під „мировим царем“ лиш збільшило ся пригноблене всіх народностей в Росії, повіяло щось якби революційним духом. Студенти піднесли

ті розрухи і ми мусимо се героїство, яке они оказують, признати і цінити. Не зважали на свою будучину, своє жите, встають они і стають мужно против поліцаїв і салдатів.

Мужність і любов до волі проявляє ся в колишній козацькій державі так явно і свобідно. Коби їм лише вдало ся повернути — або затривожити російських гнобителів. Хто має відвагу хтіти вільним бути, заслугоє справді вільним стати. Найпідлішим, найбільше гідним погорди і кари є власно трусливо корити ся під ярмо.

Борі за вільність у царській державі не борять ся лиш у своїм власнім інтересі — они борють ся о забезпечене культурних здобутків Європи.

Deutsche Corresp. доносить, що Міністерства судівництва і справ внутрішніх згодили ся вже на деякі передвступні річі в справі реформи прасового закона. Після тої вісти має бути обмежене — а не зпесене — об'єктивне поступоване і кольпортажа буде дозволена. Справи о обиду чести і обиду Маєстату мусять бути відобрані судам присяжних. Кольпортажа, котра впрочім не буде обнимати летучих писем, буде зависіти від строного вьяновьявання приписів о предкладанню обовязкових примірників і додержуваня речинців, в котрих може розпочинати ся улична розпродаж часописей. Має бути також заострений спосіб переводження конфіскації.

* * *

Чого, чого він мучить так мене твій голос. Чом кружля докола уха!... Чи я ніколи не втечу від него, з його обіймів вирватись не зможу?

Так ніби тихо, така кругом глуша, і я на ліжко кидаюсь. Спокою, спокою прагне дух мій ізбожлий. Спокій!... Ха, ха, ха!... Спокій мій!... І він прийде ще, та мабуть за пізно!

Як лиш кругом мене заляже тиша, як навіть серця я битя не чую, не певне щось ворухить ся близь мене. Слухаю. Млію. Душа замирає. І віддих в груді здавлюєть ся, гасне. Слухаю... Блище, блище, виразніше, летить на крилах, ворухить повітре... Се він, се він, се він — твій голос мій воріг лютий, мій демон — сумління. А такий віжний, такий милий, ширий... „Коханий“ — шепче — „яка я щаслива, як мені добре при тобі, з тобою, на твоїй груді яка я спокійна...“ І чую, як тіло моє обвиває ланцюх вогненний, як від жару того горю, як корчу ся у муках, як мої змисли розшарпані болем свідомість тратять.

„Коханий, Єдиний“ —

І чую віддих твій на своїх грудях, чую, як жар бе із від лиця твого... Твій волос ясний, ті шовкові звої спали на мене і в лице вилили ся, і такі струї вогненні стріляють

із шовку того... Я знов оживаю. Ті чарі сиду, жите в мені родять.

„Коханий...“

Знов усьо втихло докола. І так вже пусто, і так уже глухо... Замовк твій голос, шепоти замовкли. А в нітьмі де-де ще тїнь твоя блима, ніби метеор той, ніби блудний вогник.

Шепчи, шепчи, шепчи мені в ухо, ти шепоте милий, ти раю мій любий. Шепчи пісеньку, шепчи про кохання, як у ті хвили, у ті чарівні, коли лежали ми в однім обіймі упоєні щастем, розміряні, п'яні... Шепчи!... Най згадка про шепіт той мий

на хвилю духа покріпить мойого, нехай зворухить чутя в мойі груді, най житя іскра розсиплеть ся в крові.

Або най жар від шепоту твого твій у серці моїм запалить ся, щоб я від нього цілий міг згоріти, хай вогні знищать пустар серця мого.

Не житя мені з пустинею у серці! Не житя мені колодою важкою!

У тому серці такі чутя гралась, такі лунали пісні про кохання, такі ігрались шепоти любі, такі пилили струї житя, любови, щастя...

Замлів твій голос, замерк твій шепіт, і щось лиш тихо пливе по повітрі... Се плачуть серця мого біді звуки душі моєї німі ридання..

С—ий.

Г. ЯБЛОЧКОВ.

Сільська учителька.

Переклад

Антін Крушельницький.

(Далі).

Я пригадувала собі, як то мені здавало ся, що я є добрим духом отсих місць — і я сьміяла ся злобно. Я пригадувала собі ціле минуле жите, — дитинячі роки, час науки, вічну нужду, споневажене, всі надії і мрії, — потім „пана“, що пропонував мені тікати разом із ним у гарні країни. І мене налітали такі нові, а страшні думки, що я питала сама себе: Боже ти мій, чи є я, чи може се не я? І я чула, що все хитаєть ся в мині, що починає прокидатися в мині якийсь новий, темний дух, що підносить ся як би з дна душі, наламуть усьо і проганяє з мене давне мое я.

І я губила ся у тім всім, не розуміла себе, западала в страшну розпукку, страдала ся тих своїх нових думок і ридала цілими ночами...

Ізза сего, що не знаю, що се дієть ся в мині, що я в середині чорної так, що зачинаю ненавидіти всіх, і що нема ані одної людини, до якої я могла би звернути ся, яну я могла би просити підтримати мене, помочи мені, заратувати мене...

І раз ридала я так майже до світу, потім схопила ся параз, узяла папір, і

почала писати до чоловіка, якого я цілком не знала, а якого бачила один одиний раз. Я розповіла йому про все, розкрила перед ним цілу свою душу і від того полекшало мені. Слідуючої ночі я знов писала, і в дальших ночах я робила те саме, а потім писала вже ніч по ночі — зразу до знайомих, а на рещті до незнайомих мені людей...

А над усьо я писала до незнайомих. Знайомих я знала преці і знала хто вони, і знала, що вони не зрозуміють мене; — незнайомих я не знала — тож вони могли бути інакшими, ліпшими. Я уявляла собі, що маю отсе перед собою такого а такого чоловіка, робила його таким, яким я хотіла мати його, давала йому імя і — писала.

Словідаю ся зі всього, все розповідаю: цілу свою муку, голод, самоту; розповідаю, як я борю ся зі собою, як мене нападають страшні думки, як я сумніваю ся про все, як не знаю, пощо живу — і чую пільгу, бо мені здаєть ся, що отсе сей чужий, незнайомий зрозуміє мене, потішить — та враз і соромно мені, бо знаю, що він — сей чужий — не істнує...

В ночі пишу, рано паля. Цілу днину мучить мене голод, мучить мене підчас лекцій, мучить — по лекціях, мучить вечером. А коли я зачну писати, не чую голоду, навряд є мені майже добре... Здаєть ся мені, що маю на рещті се, чого я від так давна бажала собі і шукала, що я вже не сама, що є на світі чоловік, перед яким вільно мені все сказати, і який зрозуміє все, що на рещті, на рещті маю приятеля...

В французському парламенті велике вражіння викликає тепер справа цукрової лихви. Іменно генеральний прокуратор зажадав видання судови посла Жалізо з тої іменно причини. Жалізо, мільонер, властитель великанських магазинів нової Printemps, захотів відограти політичну роль, а що тоді були в моді націоналісти і клерикали, то він прилучився до них. Клерикалам і націоналістам віддав до розпорядності дві часописи і дався вибрати до парламенту. Рівночасно почав вести цукрову лихву в той спосіб, що закупував при помочі обманних підступів такі маси цукру, що крім него не має його майже ніхто в цілї Парижа, а відтак установаляв довільну ціну. Таке поведене строго заборонене в карнім законі французьким. На останньому засіданні палати послів прийшла та справа під наради, а осуджене цукрової лихви було таке загальне, що навіть націоналісти не сміли боронити Жалізота і він сам мусів прийняти оборону. Палата ще не покінчила наради над тою справою.

Слідство против студента Карповича в Петербурзі викрило революційний заговор в Росії, цілком такий самий як був свого часу нігілістичний. Головні осядки заговору був не за границею, але в Києві і в Одесі. Звідси виходила агітація. Між заговорниками були два напрямки: один радив терпелівість, другий хотів діла. Перший напрям мав перевагу. Як кажуть лагоджено навіть замах на царя, але наперед розпочато від високих достойників.

В Македонії розпочалися вже розрухи. Магомедани кидаються на християн і ріжуть. В одній околиці разом з війском турецьким вирізали 600 християн. Арештовані підозрілих Болгарів відбувають ся на великі розміри. Побойують ся загальної ворохобні.

Парохід плыв бадьорно вперед. Здовж гірських берегів тягли ся забуті села, у віддалі в прозорім пів-смерку весняної ночі блимав і гулав якийсь туманний вогник — і нараз прийшло мені на думку, що в однім із цих запаланих кутів сидить може тепер також голодуюча і забута учителька, що сидить може і розписує листи до незнайомих людей.

Але ні... Тепер була весна, всьо прокидало ся, розвивало ся, води дигали житєм, як широка, молода груди, огник блимав весело і мило, а ті слова, яких я слухав, були луною глухої зими...

III.

Так отсе — мовила далі учителька — так наближається в той спосіб речинень, у якім я знов повинна була дістати платню за другий місяць служби. І знов посилаю Феню до зверхника. Феня вертає і каже: „із земства гроші не надійшли, лише зверхник дади пані три карбованці з власних грошей“.

У першій відруху я кинула ті гроші на землю, але по хвилі стямилася, піднесла їх, післала сейчас по фіру, загорнула ся миттю і — їду до міста.

— Поїду, думаю, побачу ся сама зі зарядом і наговорю їм там, наговорю, що аж га!...

До міста сорок верств. А був се уже січень, отже мороз — страшний. Дорога, сказати-б, якась безкрая, веселий дїс — сосни і ялиці; шкала аж побігла зі змїна, ледви волічеть ся; візник скорчив ся в клубок — а я тремчу, теплю ся.

Прийдімо пізнім вечером: анї візник,

З далекого Сходу починають надходити непокоячі вісти. Іменно доносять, що Японія виступає грізно і збирає свої війська і флоту. Великий військовий панцирник, збудований в англійських доках, одержав з Йокогами приказ, що має скоро плисти до Японії. Той панцирник „Гавузе“ є найсильнішим військовим кораблем на світі. Флот японський вже й так сильна, скріпить ся ним дуже значно. Рівночасно доносять з Лондону, що японський посол в Лондоні, Гаячі, в розмові з одним англійським журналістом заявив виразно, що Японія збирає свої сили против Росії наколи би она хотіла забрати Манчжурію і Корею. Російські часописи обговорюючи ту справу кажуть, що Японія підбурює до війни з Росією Англія, що сама боїть ся розпочинати і остерігають Японію перед нерозважним кроком, котрий міг би покінчити ся цілковитим погромом Японії.

Рускі каси.

Руских кас, чи то кредитових товариств, судово зареєстрованих, маємо доси 30. 1) „Віра“ в Перемишлі, 2) „Самопоміч“ в Коломиї, 3) „Каса задаткова“ в Стрию, 4) Тов. взаємного кредиту „Дністер“ у Львові, 5) „Банк звязковий“ в Станіславові, 6) „Самопоміч“ в Бродях, 7) „Поміч“ в Торебовні, 8) „Надія“ в Бережанах, 9) „Руска каса“ в Чернівцях, 10) „Любов“ в Ляхівцях, 11) „Поміч“ в Городку, 12) „Защита землі“ у Львові, 13) „Спілка ощадности і позичок“ в Остріві, 14) „Пов. тов. кредитове“ в Тернополі, 15) „Згода“ в Копичинцях, 16) „Добробит“ в Самборі, 17) „Хлопський Банк“ в Калущі, 18) „Пов. тов. кредитове“ в Немирові, 19) „Руска каса“ в Рогатині, 20) „Пов. тов. кредитове“ в Городенці, 21) „Пов. тов. кред.“ в Сокалі, 22) „Самопоміч“ в Золочеві, 23) „Спілка ощадности і позичок“ в Яричеві старім, 24) „Товариство задаткове“ в Тарнаві вишній, 25) „На-

ані я не знаємо міста. На сили повело ся нам відитати гостиницю. Беру найдешевшу кімнатку за п'ятдесят копійок — кімната мерзла, мала, брудна — повно в ній блощиць...

Кажу подати собі самовар і обаринки — думаю зі страхом, що може мені не вистати грошей — але пю чай і лягаю спати.

У кімнаті, що притикає безпосередно до моєї, явсь панє товариство грає в карти; крики, вите, спів тривають майже до світу. Притім блощиць не дають спати. Так я перевертаю ся з боку на бік, не сплю цілу ніч, встаю досвіта і тремтячи вибираю ся в дорогу до у-прави.

А треба вам знати, що до тої хвилі я не мала ще з ніякою управою діла, і бояла ся її страшно.

— До кого піти на сам перед? — думаю.

І рішаю ся піти наперед до інспектора повітової школи: будь-що-будь, не таке то страшне, ідеши от, як би до свого чоловіка...

Питаю, де є повітова школа, їду, звоню, завмираю з ляку і думаю собі: „з місяця розповіді йому всьо!“

Інспектор то такий високий пан, гарний, брїзвет, у синіх окулярах. Приймає мене з мінюю ледяно-урядовою. Пізніше, багато пізніше дізнала ся я, що се чоловік дуже добрий, лише троха формаліст, — але на разі ся струнка його урядова міна зморозила мене до краю.

Попросив мене сісти. Тремтячим голосом я складаю йому справозданє про стан школи. Кінчу, вже — вже хочу за-

дїя“ в Куликові, 26) „Каса задаткова“ в Радимні, 27) „Повітове товариство кредитове“ у Львові, 28) „Взаїмна поміч“ у Голоріві, 29) „Народний Дім“ в Жидачеві, 30) „Повітове товариство кредитове“ в Борщеві. Пороблено також уже закони до заложення дальших кредитових зареєстрованих товариств в Снятині, Скалаті, Жовкві, Угнові і Сяноці.

Отже замість жити гроші по непевних жидівських банках, де часто ще й порука буває необмежена, так що член, (отже і той, хто бере позичку) цілим своїм майном ручить за страти банку, чи не ліпше удавати ся до своїх руских товариств? А там, де їх ще нема, повинні Русини чим скоріше подбати о те, щоби заложити свою власну руску касу.

Діяльність секцій і наукових комісій Товариства ім. Шевченка у Львові в 1900 р.

Минулого року було в Товаристві три секції (історично-філософська, фізіологічна і математично-природописно-лікарська) і п'ять комісій (археологічна, правнича, етнографічна, лінгвістична і лікарська). Усіх дійсних членів було 35; з того належало: до істор.-філософської секції 14 членів (2 нововибраних), до фізіологічної 10 членів (1 нововибраний), до мат. прир.-лікарської 11 членів (1 нововибраний). Протягом року умер 1 член (фізіолог с.), так що з кінцем року було дійсних членів 34. Поодинокі комісії мали таке число членів: археологічна — 12; правнича — 21; етнографічна — 16; лінгвістична — 20; лікарська — 12. На засіданнях комісій обговорювано організацію робіт і плани видавничих комісій, які описи предкладали до затвердження секціям; на засіданнях секцій підчитувано наукові праці, призначували до друку та дискусювано і затверджувано ухвали комісій. У справах, що дотикали цілої наукової діяльності Товариства або его участі і репрезентації в наукових обходах і з'їздах (склад комісій, дискусії над вибором нових дійсних членів, запитанє міністерства у справі беренської літературної конвенції, наукові з'їзди в Парижі і Кракові і т. д.), збирали ся на спільні засідання усіх секцій, на яких дискусювано і ухвалювано відповідні резолюції. Таких спільних засідань секцій було в 1900 р. дев'ять.

чати говорити про свою справу, аж ось він перебиває мене питанням:

— Хочете пані, розуміється, на Різдво їхати за відпусткою домі? —

Бентежує ся, не знаю, що відповісти і мовлю, що — так.

— У такім випадку — каже — було-б ліпше, як би ви гроші, потрібні на стемпль до подання о відпустку, зложили тепер!

А стемплів треба було за карбованця і шістьдесять копійок...

Так я думаю собі: „Грошей на хліб не маю — а ти тягнеш від мене ще на стемплі...“ — і відповідаю:

— Ну, я воліла би зложити їх пізніше...

Він стає ще змійнішим.

— Як думаєте, пані. Я пропонував вам се у вашім інтересі, аби заощадити вам видатку на пересилку стемплів поштою. Мені, що до мене все одно.

А я ще більше корчу ся в собі.

— Та ще — мовить — маю книжки для вашої школи. Правда, возьмете їх зі собою?

Відповідаю, що я взяла би їх радо, але... як забрати їх до готелю?...

— О, про се, прошу, не журіть ся; занесе їх сторож. — І підноситься на знак, що скінчив авдієнцію.

І я не спромогла ся сказати йому ані слова.

Виходжу від него, — але моя відвага опала вже до половини. Сторож волічеть ся за мною з книжками, а я думаю цілу дорогу лише про те, що сторожови треба дати десять копійок на дорогу, і що я тих десять копійок не маю.

(Далі буде).

Діяльність у поодиноких секціях і комісіях, представляла ся так:

2. Історично-філософська секція мала 12 засідань, на яких відчитано 18 рефератів. Президію її становили: Проф. Михайло Грушевський, директор; др. Станіслав Дністрянський, заступник директора Степан Томашівський, секретар, др. Володимир Охримович, заступник секретаря.

3. Фізіологічна секція мала 9 засідань, на яких відчитано 12 рефератів. Її президію становили: др. Іван Франко, директор, др. Олександр Колесса, заступник директора, Володимир Гнатюк, секретар.

3. Матем. Природ. лікарська секція проявляла найменше жити в минулому році, між иньшими причинами впливало на се й те, що більша часта її членів була поза Львовом. Вона мала тільки одно засіданє (крім спільних з иньшими секціями). Її президію становили: проф. Іван Верхратський, директор, др. Шанський Сельський заступник директора, др. Євген Озаркевич, секретар, проф. Петро Огоновський, заст. секретаря.

Між комісіями найчастіше збирала ся правнича; вона мала 5 засідань. Її президію становили: др. Ст. Дністрянський, голова, др. К. Левицький, заст. голови, О. Весоловський, секретар. Комісія видала два томи „Часописи Правничої“; перший (10 з ряду редагував др. К. Левицький, другий (1 з ряду в новій серії) редагував др. Ст. Дністрянський.

Археологічна і етнографічна комісії мали протягом року по 4 засідання. Президію археологічної комісії становили: проф. М. Грушевський, голова, др. І. Франко, заступник голови, Ст. Томашівський, секретар. Комісія видала великий том „Жерел до історії України Руської“, (III) який зредагував проф. М. Грушевський.

Президію етнографічної комісії становили: проф. О. Барвінський, голова, др. Федір Вовк, заст. голови, Вол. Гнатюк, секретар. Комісія видала два томи „Етнографічного Збірника“ (VIII і IX) і один том „Матеріалів до укр. руської етнології“ (III). VIII-ий т. Ет. Зб. редагував др. Ів. Франко, IX-ий Вол. Гнатюк. „Матеріали“ др. Фед. Вовк.

Новостворена лінгвістична комісія, мала одно засіданє; вона не має окремих публікацій; її президію становили: др. О. Колесса, голова, М. Павлик, заст. голови, др. М. Пачовський, секретар. Лікарська комісія, якої президію становили: др. Ш. Сельський, голова, др. Е. Озаркевич, заст. голови. Гр. Гарматій, секретар, видала один випуск лікарського збірника. Усіх засідань в секціях і комісіях було 45, а на них відчитано 30 праць, які й були друковані у виданнях Товариства. Коли порівняємо ті числа з числом наукових сил у Товаристві, то результат вийде користний і може подавати як найліпші надії на будучність. Замітити належить, що Товариство видало минулого року, при незвичайно сукупній державній і краєвій субвенції (усього 34.000 корон), 38 окремих книжок у 25.300 примірниках, що обіймали разом 281.200 аркушів друку. В те нечислені окремі відбитки, яких вийшло 34. Разом видало отже Товариство своїм накладом 72 книжки і брошури, які коштували 26.097.70 корон. При більшій підмозі могла-б наукова і видавнича діяльність значно зрости, бо матеріалів є багато і деякі праці мусять залежувати ся роками задля браку більших фондів, потрібних для їх видання.

НОВИНКИ.

Чернівці, 23. марця 1901.

Календар. Понеділок, 12. III. (25. III.) п. о. Теодана Іспов., Григорія Двоєс.; Р.: Благовіщенє. — В т о р о к. 13. III. (26. III.) Перен. мощі с. Никифора, с. м. Хр.: Р.: Лудгера. — С е р е д а, 14. III. (27. III.) п. о. Венедикта, с. м. Александра П.; Р.: Руперга.

Від гурта української молодіжї в Чернівцях дістали ми отсю записку:

До товаришів на російських університетах!

Т о в а р и ш і!

Знова настало для Вас время люте. Знова виказав російський уряд зглядом

Вас свої некультурні, дикі поліцейські інстинкти! Ми студенти України на Черновецькому університеті видимо у якому невідрадному положенні наші Товариші студенти у царстві російським, а особливо України, коли їм прийде ся бороти за личну свободу і права людини; ми видимо і розуміємо конечність тої боротьби і тому як з одного боку висказуємо співчуття і симпатію для товаришів, що падають жертвою борби, так з другого боку бажаємо Вам товариші, що борете ся, щасливої перемоги. — Зібрана дня 20. марця 1901 українська молодіж черновецького університета.

Запашаємо всіх Ви. Мишан і доохрестних селян, аби в неділю пополюди о 3-ій годіні прибули до Нар. Дому (ул. Петровича ч. 2) на театральне аматорське представлення, а до Ви. рускої інтелігенції звертаємо ся з укліною просьбою, аби також зводили ласкаво своєю присутністю підперти наші змагання. Програма: „Мужики аристократи“, нар. образець зі сьвітами в 2 актах і „Сатана в скрині“, народна фарса зі сьвітами в 1 акті. — Ціни до половини знижені. Крісла по 40, 30 і 20 кр.; партер 15, галерія 10 кр., проте надієм ся що зала і сего разу буде повна, а гра наших аматорів з певністю вдовольнить всіх. — *Драм. кружок тов. руских ремісників „Зоря“ в Чернівцях.*

До Дирекції почт і телеграфів у Чернівцях. Дня 19. с. м. по полудні прийшов я надати гроші до знайомого. Переказ адресований по руски. Урядник не уміє читати по руски. Питає мене від кого і до кого. Кажу йому. Дістаю реценсію по німечки. Не хочу його приймати. Урядник лютить ся, сварить на мене, каже що він не уміє писати по руски. На мою заяву, що я не обов'язаний уміти по німечки, і що на якогось біса надрукований реценсію у трьох мовах, сей пан вириває мені реценсію із крайною злостію. Я жду чверть години і — дістаю знов реценсію у німечкій мові (здається справив лише похибку, яку мусів зробити на першій). Пане уряднику! Чи ви думаєте імпонувати сторонам незнаєм краєвої мови? Чи сторона ваші хочуть яким ви можете помітати, яку можете бештати і якій кажете без причини вистоювати під своїм виконцем?

Інтересований.

На парохію в Ленківцях взяла консісторія, як зауважено, в пропозицію на перше місце румунізатора з Вікна Петрашка мабуть тому, що его дошки демонструють румунським тріколомом.

Львівським учителям підвищено в кінці платню, а іменню: учителям виділових шкіл о 400 до 600 корон річно, а учителям народних шкіл о 80 до 400 корон.

Загальні збори Наукового Товариства імені Шевченка у Львові відбудуть ся 25. марця с. р. о год. 1/10 в комнатах Товариства. На порядку деннім: 1. Відкрите Зборів головою; 2. Справоздане секретаря з діяльності Виділу і сенцій; 3. Справоздане касово; 4. Внесення контрольної комісії; 5. Реферати наукові; 6. Внесення членів.

Вісти про уступлене віцепрезидента краєвої ради шкільної Божинського зі свого становища, показали ся правдивими. Др. Божинський обійме катедру політичного права на краківському університеті, опорожену зі смертю проф. Кличинського.

Вечерниці в пам'ять 40. роковин смерті Тараса устроює молодіж гімназіяльна в Бучачі в сали „Сокола“ дня 25. марця 1901.

Графиня Толстой і Св. Синод. Як звісно нашим читателям, „Сьвятійший Синод“ виключив гр. Толстого з православної церкви за его против-релігійні погляди. На днях его жена гр. Софія Андріївна вислала до генерального прокуратора Синода, Пободоносцева, лист такого змісту: „Москва, 30. лютого (11. марця). Я вчитала в дневниках засуд на мого мужа Льва Миколаевича Толстого, яким виключає ся его з православної церкви. Ся екскомунік, видана першими пастирями церкви, не може проминути без вражіння на мене. Мій біль і огірчене є великий, хотай не з сеї причини, що з того засуду віє дух смерті для мого мужа, бо то зависить від Бога

а не від людей. З огляду на релігію, жите душі остане тайною для кожного, а сего життя завдяки Всевисшньому не ограничить ніяка церква. Але коли ся екскомунік виїшла від церкви, до якої я належу і належати ніколи не перестану, сеї церкви, яку Христос основав на те, аби їм Боже товаришило кождому ділу в житті чоловіка, при появі на сьвіт, суиужестві і смерті, тому не можу поняти сеї екскомуніки. Она викликає огірчене серед людей, а тим більшу симпатію і любов до Льва Миколаевича Толстого, чого доказом є заши прислані нам зі всіх сторін сьвіта. Як же біль не має стиснути мого серця, коли ведавено видано неумістне заряджене, а іменню тайну заборону всім священикам, аби в случаю смерті мого мужа відказали ему християнських похоронів. Кого тажше постигне се заряджене, чи мертвого, чи живих его кривих і своїх? Як се має бути погрозою, то протів кого є звернено? Чи може думано, що я задля того не піду до церкви, аби помолити ся за уиокій душі мого мужа? Чи дійсно думано, що не найде ся добрий пастир, який не оглядаючи ся на заборону, похоронить мого мужа для правди і любові? Але і се не конечне. Церков є для мене чимось невидимим, а я признаю лише тих єї слуг, які розуміють значіне своєї власти. Як би думано, що церков не є чим иньшим, як лише власністю людей, які можуть кождої хвилі заповіді Христові, закони любові висьмівати і перекручувати, в таким случаю вже давно були би виступили з неї всі ті, що вірно при ній стоять. Не ті є ренегатами, що блудять шукаючи правди, але ті, що стоять на чолі церкви, а не служать засадам любові, покори і милосердя і є духовними катанами. Господь покаже своє милосердя тим, що вправді стоять поза церквою, але живуть в покорі, не дбають про добра земські, а живуть в любові. Сі скорше можуть надіяти ся благодати Божої, як ті, що їх шанни і одіж прикрашують дияменти, а они самі є недобрими пастирями облуди — для тих нема місця в церкві правдивої віри і правдивої любові. — Підписано: *Графиня Софія Толстой.*

Вислід спису населення на Угорщині. Угорщина числить 16,691,471 душ, а з війском о 100,927 більше. В Хорванії і Славонії живе 2,397,249 осіб цивільних і 13,883 військових — разом 2,411,132. У всіх краях, які належать до корони св. Стефана, число населення виносить 19,203,531 душ, в чім знаходиться 114,811 війська. За останніх 10 літ збільшило ся населення о 1,730,740 осіб, або 9.96%.

Як хоронити деревину від весняних приморозків. Нераз нівечать весняні приморозки не тільки листе але й північ овочевих дерев так, що описати і оговорити не може бути. Досвід учити, що сильний, добре відживлений деревний приморозки не так шкодять, як слабій; але й на те є рада, щоби шкоду, яку роблять приморозки, бодай зменшити. В Стирії і в Тиролю укладають воколо садів у відступах купи з таких річій, що підпалені слабо горять, але богато димлять ся. Отже в холодні вечери, коли можна надіяти ся приморозку, підпалюють ті купи, і тим хоронять ся від приморозку.

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

Данило Млака.

Старий Лесь Чорновола.

(Оповідане із народного життя).

Далі.

В пору, коли я від утоми і мозильної праці, від поту і труда спочити міг, не вивертав ся я ліниво без всякого діла у сад або на присіні, свій вік не пролежав, але мав свою розривку, свій труд, свою охоту. Було Прутком ночами за рібною сотою, знав де она динє й почує, знав яким способом ся або та ловить ся, не раз таскав я трайстрами мої кляни, марини, підустви і карони аж до Черновця і у жидів і панів на рибу ласих таки добрий гріш виторгував. — Мав я свої вершини і сітки, свій волок,

свій перет-сак і свій човник-чобаку. Було як із моїм побратимом Василяншином Петром в човники посідаємо і волоком по Пруті пустимось, коли его густий туман крив, то таку ласку Богу, такий кар-каресний спорої риби витягнемо що аж тішиться ся душа в тілі. Не раз нападав у наші руки і старий, жерливий щупачик, здоровий сом з козачими, гарними усами і не раз численна громадка чугунів, що з моря до нас забігає, на кожній луска горіла, як то щире срібло. От так я панчу на сьвітї проживав незнаючи ні нужди, ні крайної бідї, йшло все в руки, а з рук ані крихточка, Господа Бога хвалив і з людьми жив в згоді і ладі, у них собі шаноби і поваги пристарав.

Що мої кривні і своїяки мою голову в одно клопочать і мучать: „Ожени ся Лесю, возьми собі господарну спругу, ніколи банувати не меш, вік минає тобі пусто і дурно, маєш свій притулок, хатку і городець і поле і худібку; самому тяжко все як лад доганути, добра жінка ме з тобою весь труд щиро ділити, як завтра старість загостить, почувеш неміг у твоїх костях, а ти самий скажеш: дурний був, що-м не подружив ся, самотно свій вік прожив як той монах. — Слухав я їх рад і напоянень і лиш одним ухом, неміг Докію позабутти, єї в серці замазати, з пам'яті викинути, коли на бідолашну погадав то здавалось мені, що хтось моє серце кляма з грудей вириває, оно судорожно билось і конало, невольні мучи зносило. Неміг я Докію забути, она мені — хотай зі мною як кіт з мишею грала ся — глибоко у серце застигла, дарма було єї красного образа з душі викинути, на віки затерти. Літа минали і не стамив ся коли я знеміг і згорбив ся як сегодня, коли волос поксив ся сїдиною.

Від других зауважу, що Михайло безпачатно, безпробудно розпив ся, свій ум горівкою затопив, весь збиток-масток, з подібними перобами і заливайками як він сам розстратив з пустими любовницями, покритками, промарнував хату, город і поле, худібку, пауги і вози жидам за безцінь продав, за довги знають они тії хитруни і послідний рубець, і послідну нитку здерли і ту шкуру з гриньного тіла залупили і з верби так підчмхати, що і галузина не останеть ся.

У вузкій, смердачій комірні у жиди Нухима, в голоді і холоді понурій і заморочений збуває він свої погані залишкі. Докію побоями душу з тіла видає, точить єї здорове як точило жєлізо біду гідною, старою торбою, сувою, жабою прозиває діточок на очі знести не може, вони батьківські крики сварю і грима не лиш чують, від него дрібні, як курі від половика лободою і хобзою ховають ся і цілими днями голодують і криють ся, так знядїли бідні спруготи, не подобають до людських християнських дітей, у брудних, подертих сорочках, з розкудовченим волосем подобають скорше до тих брудних, заголодованих циганяти, ніж до вивуків покійної дукарки Зазулихи. Розвіють ся сьвітами небожата, як той лист осінній. Жаль ся мати Божа!

*

(Далі буде.)

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

„Reichenschaftsbericht des Abgeordneten Nikolai v. Wassilko über seine Thätigkeit im Reichsrathe und Landtage in den Jahren 1898 bis incl. 1900“. Під таким заголовком видав пос. Николай Василько збірку всіх своїх і найдрібніших внесків, промов і запитань, щоби, як каже в переднім слові, познакомити ширший загаль з невідрадним положенням руского народу на Буковині, що засадує на ліпшу долю. — Книжка досить обємиста, бо числить аж 276 сторін великої 8-ки. Які-ж би то обємисті книги виїшли, коли-б наші посли Пігуляк і Стопкий схотіли зібрати всі свої промови соймові! Вони-б ще динше показали історію Русинів на Буковині.

Із чужих літератур.

Карель Гавлічек Боровский. *Вибір поезій, переклад Івана Франка. Із життя-*

иссем Гавлічка. Львів 1901. Накладом Укр. р. видавничої Спільки (ул. Чарнецького ч. 24). Ціна к. 1'60.

Подаючи сю книжку нашої публіці в українським перекладі, др. Франко присвячує її проф. Масарику, немов хотіючи іменем сего ученого злагодити засуд, який стріне сю книжку від нашої публіки. Бо оправдуючи ся, чому аж так пізно знайомить своїх земляків із сими перлами (та ще й не найліпшими), каже ось що: „Ви, Шановний Пане, певно не здивуетесь, коли скажу, що перед десятима роками опубліковане перекладу тих поезій у Галичині було зовсім неможливе. Правдоподібно жадна друкарня не була би прийняла їх до друку. А коли-б і були надруковані, то я не сумніваю ся, що книжка була-б ніколи не побачила сьвіта божого...“ „Чи сьогодні можна вже про се все говорити як про tempi passati? Ах, те минуле таке ще недалеке, таке сьвіже!... Доля отсеї книжечки покаже, на скільки воно справді минуло“. І не помилив ся д. Франко. Не минуло ще двох неділей від появи отсеї поезій, як уже посинались громи на „Видавничу Спільку“ (диви заяву д. Будзиновського в однім із понер. чисел „Діла“). Але чи-ж се першина? Чи-ж на сю саму „Видавн. Спільку“ не кидали громів по появі „Голоду“ — Гамсуна? І то визначніші галицькі письменники. Бодай за таких уважає їх дості історія української літератури. Але на щасте ті „голоси“ не спинили свободного розвою дальшої діяльності „Видавн. Спільки“, як се бачимо хочби із видання поезій Гавлічка.

Гавлічек се найпопулярніша людина в Чехах у 1848 р. На сей час припадає розцвіт його політичної діяльності. Редактор різних дневників, автор цілого ряду політичних статей вільнодумних поезій і острях критик, гарячий оборонець свобод чеського народу з'єднує собі загальну симпатію земляків, а — ненависть тодішнього уряду. Плоди його пера конфіскують, часописи його закривають і забороняють, нарешті замикають самого Гавлічка в 1851 р. в Бріксені, в самім розгарі праці, в самім розцвіті сил, у 30 році життя. І тут не покидає Гавлічек пера. Тут пише найкрасні свої поеми: „Тирольські елегії“, „Царь Лаврін“ і „Хрещене сьв. Владимира“. (Всі три надруковані у вищезгаданій збірці перекладів д. Франка). Та яке то вже жите в тюрмі, яка то діяльність далєко від сьвіта! Його випускають із тюрми 1855 р. як раз десяти днів по смерті його жінки. Се була „ласка катів“. За великий се був удар на Гавлічка, аби він міг його знести. Ще рік жив на волі, але се жите — то повільне конане.

Видаючи переклад поезій Гавлічка перший у Славянщині, „Видавн. Спілька“ зробила велику прислугу українській читаючій громаді. Ліпше тепер, як ніколи! І за се щире спасибі! А скільки то ще славянських діячів-письменників заслуговувало-б на се, аби познайомити із ними нашу громаду! Та пождім — може нарешті й на все це прийде пора!

А. Крушельницький.

Книжки для кас райфайзенських як також

відповідні друки

можна дістати лиш в друкарні тов. „Рускої Ради“ в Чернівцях.

Не забувайте
НА
НАРОДНИЙ ДІМ
в Чернівцях.

Весняні річи найновіші вже прийшли

В гандлю **Б. БАЛЬТІНЕСТРА** молод. Чернівці, ул. Головна ч. 3.

Капелюхи для панів і хлопців фільцові; чорні і з найрозмаїтших модних красок; з найславніших ц. к. фабрик І. Генрика Іта у Відні, Осип Піхлер і сини у Грапу як також з фабрик Борзаліно, Гіузенпе, Фрателло в Александрії.
Мужески капелюхи від 3— к. до 12— к.
Хлопців " " 1— " " 3— "

Краватки вишукано найновіші десени в найбільшій виборі.

Рукавички французького фабрику (Glacé) шведки і до прани усе під гваранцією; дальше також Ерен-Фльор і шовкові рукавичи.

Бронзові і всілякі річи зі старого срібла як: найновішого заграничного фабрику годинників канделябрів, карабок, гарнітури до писаня і курена, всілякі фігури і т. п.

Товари обувяні, лиш добрі фабрики для панів, дам, дівчат і дітей. Головний склад французької фабрики обуви А. Сапек і Howlett & White, в Англії найліпшої сорти:

Мужески черевини від 8— к. до 20— к.
Дамски " " 7— " " 24— "
Для дівчат і дітей " 2-50 " " 8— "
Домашні черевини в найліпшій гатунку і найбільшій виборі.

Кальоші найбільший склад з найбільшої петербурської фабрики.

Парасолі від дощу і сонця в найліпшій гатунку і найбільшій виборі.

Мужески сорочки під гваранцією, нічні і денні, ковпирі, мавшети, хустки до носа, мужески шкарпетки, дамски і для дітей панчохи в найбільшій розмірі.

Гарнітури до писаня, стоячі зигарки, рами до фотографій і т. п.

Принагідне купно: бурштинові цигарничі від 1-25 зр. до 10 зр. разом з футераліком.

Склад ц. к. привілейної фабрики товарів з альпаки і хінського срібла В. Бахмана і Сп. у Відні.

Для селян!
САМОДІЛАЮЧА СИКАВКА

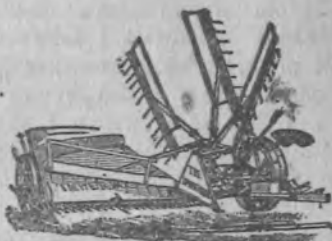
підливання всяких рослин
до ношеня для менших потреб.

МАШИНИ до

кошеня і громадженя сїна, трави і збіжа.

Найліпші

Машики до сїяня

суть Пр. Маифарта і Сп. найновішої конструкції

„АГРІКОЛЯ“

(Систем Шубрада)

сїяти нею можна всіляке зерно незмінюючи колеса під гору і долину. Хід має найменший і найбільшу тривалість і дістати ту машину можна за як найменшу ціну.

При ужиттю тої машини можна зискати на часі, роботі і грошах.

Праса ручна до сїна і соломи, молоцарні, машини до чищення збіжа, плуги, борони і т. п.

вирабляє і відставляє яко спеціальність під гваранцією в найновіших і найліпших конструкциях фабрика

РН. МАУФАРТ & СО.

kaiserl. königl. ausschl. priv. Fabriken landwirtschaftlicher Maschinen
WIEN, II. Taborstrasse Nr. 71.

Фабрика нагороджена більше як 450 срібними і бронзовими медалями.
Каталоги і цінники на жадане висилає франко.
Заступника і розпродавача тих машин пошукує ся.

Лиш 4 дні.

Новости з парискої світової вистави.

Казимір Левіцкий

зі Львова

в переїзді через Галичину і Буковину затримає ся тут і урядить при улиці **Ратушевій ч. 1.**

ВИСТАВУ

порцеляни, скла, і мішаних товарів, камінного французького начиння, предметів до декорованя комнат, російських самоварів і т. и.

Вистава сих предметів триває лиш чотири дні, проте пожадане є, аби Вп. П. Т. Публіка зволила ласкаво се все оглянути.

Вистава стоїть отверта через цілий день.

ВСТУП ВІЛЬНИЙ,

Казимір Левіцкий

головний склад порцеляну, скла і інших товарів
у Львові, ул. Трибунальська ч. 6.

Лиш 4 дні.

Купуйте

решту накладу оповідане Евгена Мандичевского п. з.

Живого і мертвого.

Дістати мож у автора, Львів, площа академіка 4.

Брошурований прим. і кор. оправлений в пол. і к. 30 с.

Яко дамська фризирка

„Secession“

як також спеціалістка у всіх париских дамських фризурх поручає ся пані

АННА ВАЙС,

Чернівці, Tempelgasse 6,
(салон фризирський Леона Вайса),

котра у Відні за знаменитою смаку у стилу „Secession“ і за фризирську техніку була подвійно відзначена медалями.

Ціни приступні.

Найліпші

МАШИНИ ДО ШИТЯ

є так звані обручкові (Ringschiffchen).

Сі машини йдуть дуже легко і надзвичайно скоро (2000 штихів на мінуту). Сі машини мають приряд до гафтованя і приряд до остреня голок та ножиць. Окрім сих маю ще найновіші машини для шевців, кравців, римарів і такі, що шиють для потреби в перед і взад.

За кожду машину гарантую 5 літ.

Продаю за готові гроші і на виплат дешевше як всюди, хто невірить най переконає ся.

В. Данилевич

машиніст

в бровари Штайнера ул. Двірцева ч. 21 в Чернівцях.

Виходить в Чернівцях
що середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністр. і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
застереження. — Рекламу неопечатані
вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10 „	— „
на чверть року	5 „	— „
на місяць	1 „	70 „

Поодинокі числа коштують 16 сот.

Передплата і належність за інсертати
платні в Чернівцях.

Краєвий промисл.

В посольських кругах галицьких і буковинських обговорюють справу, що кидає ярке світло на економічний гнет, під яким осталися ще тепер північно-західні краї монархії. Як перед стома роками так і тепер Галичина і Буковина уважаються за західними провінціями за „Hinterland“ за рід колонії, якої рация існування є одна: доставляти консументів для промислу „der Erblander“.

Ніколи може тиранія економічна західних країв не представляла ся так ярко як у боротьбі цукрового картелю проти підносячого ся цукровничого промислу в Галичині і на Буковині. Перед усім ніякий промисл не відповідає так дуже натурі сих країв як власне цукровничий. Деж бо закладати промисл різнорічний як не в краях раг excellence різнорічних. У сусідніх російських провінціях цукровничий промисл процвітає і годує цілі повіті, у нас могуті промислові союзи здавлювали досі в початках кождо пробу. Характерною є історія цукроварні в Товмачі, якої не міг підтримати навіть Банк гіпотичний, що стоїть дуже сильно економічно. Картель поступив у сім випадку із брутальністю, що домагаєть ся прямо прокуратора. Бачучи, що цукроварня, перейшовши на власність банку, починає вже на правду конкурувати, скартельовані фабрики видали своїм агентам приказ, аби не продавати ані фунта цукру купцєви, що спровадив хоч би раз цукор із Товмача. Зваживши, що товмачка фабрика не всти-

ла ще достарчити усіх гатунків цукру, рівнано ся се найострішшому бойкоту. Львівська прокуратура, згідно поліції зробила дуже добре заводячи слідство проти агентів о насильство через вимушене, Гіпотечний банк не хотів однак вести далі нерівної боротьби і продав фабрику фірмі Дулюдка і спілка. Пізнійше показало ся, що ся фірма була агентом картелю, що закупили фабрику і замкнув її.

Другу пробу зробив рухливий польський магнат кн. Андрій Любомирський у Переворську, що заложив поважний промисловий заклад. Картель мусів припустити до уділу переворську фабрику, думаючи що сею малою жертвою позбуде ся раз на все краєвого суперництва. Але поведжене переворської фабрики захопило основателів до дальшої роботи. До польських підприємств прилучили ся визначні мужі з Буковини, Вірмені, Румуни і Німці, а фабрика змінивши фірму задумала розширити свою діяльність на Буковину і східну Галичину.

Картель побачив небезпеку і рішив за всяку ціну знищити краєвий промисл. Краєве правительство на Буковині, що завідує великими добрами релігійного фонду, робило передше кілька разів пропозицію провідникам картелю заложити фабрики на Буковині, але бундючні барони відмовили, бо йшло їм у першій мірі про се, аби навіть можності існування такого промислу поза упривілейованим до сі округом не признати. Пізнійше пок. Стефанович і інші зголосили ся до краєвого правительства з охотою заложити таку фабрику.

Буковинське правительство, що під зглядом попирання промислу може рівнати ся хіба з угорським правительством, згодило ся на пропозицію і приступило із досить великим капіталом до спілки. Тоді страх здохнув картель — і далі робити зі свого боку ріжні пропозиції що до інтересу, про який давнійше один із провідників сказав, що хіба шалений міг би його ймати ся. Краєве правительство звязавши ся зі спілкою галицько-буковинською не могло узгляднювати спізнених оферт. У відповіді на се картель приступає до будови конкуренційної фабрики. Приготований вложити в неї тисячі, стратити все аби лише знищити краєвий промисл. Як лише се удасть ся йому, замкне зараз фабрику і знов привозити ме цукор із заходу. Такі то страшні улєкшеня находить наш краєвий промисл.

Із Македонських справ.

Оружні несупокі в Македонії зачинають непокоїти Європу. Славянські народи, які ще до тепер мусять коритись і терпіти під турецьким ярмом, повстають з новою силою против своїх гнобителів, а Туреччина, горда на свою недавню побіду над Греками та і довіре на своїх посторонних протекторів, виступає против організації македонських комітетів оружною силою і мечем та пожегою хоче загасити зародки повстання. Петербурский „Свѣтъ“ присвячує вступну статтю теперішній метушні на Балкані та яркими красками описує недолю

болгарского населення під турецькою кормигою. На доказ сего наводить факт, що за послідних десять літ 600.000 турецьких підданих Болгарів переселило ся до Болгарії. В болгарській армії становлять переселенці 15%, а в урядах звиш 20%, так само в торгівлі і промислі они витворюють велику конкуренцію для місцевого населення і Болгарія вже самою силою фактів немов приневолена зробити раз конець аномальним і найнесправедливішим відношенням в Македонії. Обговорюючи шанси евентуальної славянсько-турецької війни, — каже „Свѣтъ“ — до Болгарія і Сербія могли би виставити півтора мільона добре вооруженого і вправленого війська, але турецька армія є багато численнійша, а до того султан числить ще на посторонних союзників, як Німеччину і її союзників Австрію та Англію.

Згадана часопись лучить балканську справу зі справою всесвітнього становиска Росії, як великої держави і всего Славянства, та прямо заявляє, що між султаном а Німеччиною існує порозуміння що до дальших можливих евентуальностей із причини балканських подій. „Так, без сумніву — кінчить „Свѣтъ“ свої виводи — всі вороги Росії по стороні Туреччини, всі они заохочують султана до крайного діланя, всі подають ему надію на моральну, а може бути, і на материяльну поміч. Туреччина вже не почуває себе ізолюваною. Після своєї побіди над Греками турецькі воляки зросли на душі, они мають повне довіре до своїх, а також до німецьких офіцерів, які ними проводять. Така держава, як Туреччина,

Г. ЯВЛОЧКОВ.

Сільська учителька.

Переклад

Антін Крушельницький.

(Далі).

Приходимо до зайзду, я бачу, що сторож складаєть ся у двох, не відходить, жде „на пиво...“ Я мовлю до него зі злостію: — дякую — і щезаю. Так мені соромно, що аж плакати хочеть ся... Потім сиджу хвилинку під числом, жду, аби він забрав ся і — вибираю ся до земської управи. Серце в мні замліває, але я думаю собі:

— Тепер уже розповім усьо.

Сходами входжу до гори. Показуєть ся, що з управи нема вже нікого, хоч се лише що дванадцята година. Розвідую ся про адресу председателя і одного з членів управи, бо сих треба мені і йду шукати їх.

Председателя нема дома. — Коли прийде? — На обід — за яких дві години.

Йду до того члена управи — впитав.

Що робити? Я тут саміська, більше ще самітна ніж у себе, в школі!... Там знаю бодай стінні, а тут усьо мені чуже!...

Мною зананувала така розпука, та-

ке почуте безсилля, що я вернула під число, сіла при столі і плакала...

А потім думаю собі: А все-ж таки піду до председателя за яких дві години, а поки що поладжув справуни!

— Але що тут купувати! — Гроший маю всього може карбованця...

— Всьо одно — куплю цукру і чаю — більше нічого. Але де то купуєть ся? Кличу візника.

— Знаєш, питаю, де тут склени?

— Знаю, — відповідає.

— Ну, то добре. Зійди і купи мені сего та того; — запишу йому на карточці, що має купити.

Сама чую таку втрату енергії, що я не змогла би піти.

Отже йде парубок. Я сиджу і жду аж верне. Минає година, одна, друга — нема його. Жду далі. Не вертає. Нарешті пора мені вже вибрати ся до председателя.

Йду. Звоню.

Председатель пообідав уже. Спить.

— А не можна збудити його?

— Ні — звучить відповідь — ніяк не можна. Коло шестої встане.

Вертаю зрозуміла до готелю, сиджу на кріслі і хитаю ся. Парубка як нема, так нема.

Я сиджу так, сиджу, про ніщо вже не думаю, лише розпука у мні виє. Нараз роздуваєть ся у мні остання іскра, я схоплюю ся, вибираю ся знов у дорогу до председателя і думаю:

— Коли спить іде, ждати му доти, доки не проснеть ся...

Приходжу, звоню. Председатель встав уже — вийшов. Куди? Не знати.

Се добило мене. Вертаю до готелю в страшнім, майже непритомнім стані. Парубок вернув. Лице має ідіотичне, підхмелене, підходить до мене, заточуєть ся, витягає картку...

— Бо то — прошу паннунці — я собі лише так троха... Най паннунця не гнівають ся... Я думаю собі — паннунця що добра, то добра... Всього вишив я лише за 40 копійок — от, тільки...

Всьо мені вже одно. — Запрягай — кажу. Плачу рахуюнок і йду. На цілім маєтку маю двацять копійок. Йдемо коло лавок, на яких баби продають медівники і білий хліб; я хотіла би купити білого хліба — але гамую себе... Гроші можуть придати ся на що пиншого... Отже не купую хліба.

— — — — —

Ах, той поворот! Як чоловік йде до чужого йому місця, може мати бодай надію, що всьо уложить ся якось, що буде ліпше — і з такою то надією я йшла до міста.

Але як уже вертаєть ся!... Я немала вже ніякої надії і мені здавало ся, що я вертаю не до себе, не до школи, але що йду до якоїсь пустої і зимної ями, аби завмирати і завмерти там поволи.

Йду, а такий мороз, що й парубок не може всилити, зіскакує з кізла і біжить за конем. Я чую на серці як би ледяний камінь, голову або здавлює мені цілком отупіне — або родять ся у ній якісь погані думки; я мерзну, голод починає мене розбирати.

Йду — а коло моїх санок перелітають трійки — почтові і панські — лише стільки, що перелетять і обкидають сніговою курявою. А в мні кріється страшна злість.

Ото — думаю — волічеть ся земська учителька одною шканою до хати — йде завмирати з голоду. А ситі пани мчуть що змога на гучну вечерю...

В часі тої їзди перелая ся мені, видно, жовч. Майже цілу дорогу розмавляла я зі собою так голосно, що парубок дивував ся і питав ся навіть, чи часом не до него мовлю.

В половині дороги я загостеніла цілком. Ми станули перед якимсь заїздом. Я казала подати парубкови й собі чаю. І придали ся мої останні двацять копійок.

До хати прийшли ми пізно вночі. Я лягла сейчас, але вснула аж над раном. Уснула сном тяжким, перериваним, повним неспокійних привидів.

IV.

Прокидаю ся — чую біль голови, ослаблене — ціла я як би розбита і страшно болить мене горло.

— Ну, думаю собі — сего ще не доставаало; буде радість, як я ще занедужаю!

Встаю, Феня подає мені самовар. Соромно мені, що я була в місті і навіть білого хліба не привезла; але їсти треба, тож кажу їй принести разового хліба. Краю шматок, хочу пролігнути кусник — пролігну його з бідою. Маю якийсь осоружний несмак. Наливаю собі

маючи за свою передню сторожу Румунію, річ певна, представляє сильним адут в сій грі, яку очевидно надієся відіграти Німеччина. Для успішної борби з сею могутчою коаліцією, Росія повинна, як лише можливо, сильно злучити ся з всіма славянськими народами в Європі, як зі своїми природними союзниками.

Сей голос російської праси і більшо-менше загальної opinio не зовсім годить ся з дійсністю. Передовсім європейські великі держави, заняті тепер на „жовтім Сході“, бажали-б мати спокій під боком в Європі. Відтак і саму теперішню ворохобню викликав сам македонський комітет без провокацій зі сторони Туреччини. В Болгарії революційний фермент зовсім не притих, ба навіть не розоружено численних стрілецьких товариств. Президент міністрів Каравелів належить сам до радикального стороництва і на сім стороництві опирає ся ціле правительство, тож замість спиняти, піддержують і спмагають революційного духа в Македонії.

Вкінці і російська дипломатія глядить далеко холоднокровніше та розважливіше на балканські справи, а російське правительство — як доносить лондонський міністерський Morningpost — виступило з самостійним проектом, який має запобігти всяким несподіванкам і оружним конфліктам на Балкані. Петербурзьке правительство переслало до всяких кабінетів обіжників з пропозицією, щоби держави спільно визнали Сербію, Болгарію і Грецію до такого зредування військ, щоби остало лише стільки, скільки доконечно потреба для удержання внутрішнього порядку. При тім заявлять держави рівночасно балканським державам, що заручають їм їх незалежність і територіальну цілість, як се списано в берлінських трактаті. Тим способом Болгарія, Сербія і Греція були би признані нейтральними державами, як Бельгія і Швейцарія. Після розпущення своїх армій, сї держави були-б обов'язаними, фонди, які доси видавали на удержане армій обернути на сплату заграничних довгів, які для кредиторів тепер не дуже є певними. Окрім сєї користи для фінансового сьвіта, було би і для політичного догіднійше, що на Балкані мусів би панувати мир. Після телеграм, які з Відня одержали ан-

глійські днівники Morning Post, Daily Mail, Standard, австро-угорська дипломатія згодилася вже на сей російський проєкт. Згадані днівники запевняють, що Англія прилучить ся також до бажання безпосередньо інтересованих держав.

Народний університет в Перемишлі.

Наш народний університет, до якого почини дала українська академічна молодіж, щось зовсім притих. Чи може міністерія не затвердила ще статутів, чи иньша в тому причина, не знаємо.

Але сей почин мож переводити в діло зовсім сьміло й безпечно й без статутів. На се дав доказ Перемишль а з ним Коломия. Певне сї несистематичні та доривочні початки не можуть і в порівнянні іти з аналогічними інституціями у иньших народів, от хоч би Польків та Німців, де виклади устроюють ся для простолюдя не для „інтелігенції“, але і для нашої „інтелігенції“ такі курси вічного не пошкодять, а навпаки, може поліпшать деякі корисні наслідки. Однак при тім не треба-б забувати на села а особливо на читальні.

В Перемишлі відбув ся вже цілий ряд відчитів. Жаль тільки, що не відбувають ся що тижня, чи що неділі, бо прелегентів могла-б доставити сама українська гімназія — коли-б лише професори схотілись зайняти сім ділом ширіше...

Останніми часами були такі виклади: проф. Мануїл говорив про геологію міста Перемишля та доохресности; др. Щурат відчитав свою поему „Діа“, надруковану опісля в фейлетонах „Діа“; проф. Чеховський викладав про Італію, головню про Помпеї і свої вражіння з наукової подорожі на південь; проф. Маслак про українські народні пісні. Виклад був інтересний, тільки дуже не рівномірно обговорений, на чім найгірше вийшли громадські та політичні пісні новішої доби. Опісля мав відчит дир. Цеглинський про нарис Стефаника. Слухачів зібралось дуже багато, бо надіялись почути глибоко обдуману, та старанно оброблену критику, а тимчасом — велике розчароване та невдоволене. Цеглинський перечитав кілька оповідань із „Синьої книжечки“ та не подав річової та об'єктивної критики. Про иньші оповідання, друковані в „Праці“, „Літ. Наук. Вістнику“, навіть не згадав. Закінчив авторами, що в своїх начерках не узгоджені причини, а малює тільки наслідки. Я не розумію шан. прелегента, чи він хоче, щоб Стефаник кидав громи на польську шляхту, сї господарку, на жидів і т. д. подавав статистичні дані нашої економічної та культурної нужди, а коли так — то від чого суспільні науки, політична економія... Далі закінчив „натуралістичну форму“, а вкінці сказав, що автор йому дуже симпатичний, бо він малює сї теми, які шан. прелегент вже давно обробив в „Лихому дні“.

чаю, — не можу пити — дивний має смак...

А отсе й нова несподіванка: нуждарі із захоронки дізнали ся, що я приїхала з міста — отже приїхала із закупом — так без сумніву обірветь ся їм щось. І отсе являють ся всі до одного: баба з пронизуючими очима, старий божевільний, що піє як когут і той такий великий хлоп, з рудою бородою...

— Дай — мовить — „тебоньки“ — і простягає руку. Але я не маю що дати. Даво йому кусник разового хліба, він хапав його, думає, видно, що се медівник, відгризає кусник, кидає його і заливаєть ся сльозами.

Я схопила ся і втікла до школи. Навіть кусника білого хліба бідному ідіоту дати не можу!

Зачинаю лекцію, чую, що тяжко мені говорити, говорю захрипим голосом. І як на злість навиваєть ся піп, дізнаєть ся, що мене болить горло і мовить:

— Ті болі горла дуже небезпечні... В мойй парохії вмирає на них сила народа...

На силу відбуваю лекції і вертаю до хати. На обід як звичайно — молоко і хліб. Хочу їсти, тяжко мені проглотувати, коле мене в горлі. Я чуваю, як воно пухне мені докола. Призираю ся йому в зеркалі: якісь білі, недобрі плями. Лягаю на ліжко, ліжко колишеть ся, підносить ся, опадає, а мені здаєть ся, що я ціла розпадаю ся на шматки.

Лежу так, лежу, в кімнаті вже майже темно — самовара Феня не подала ще, горло болить мене щораз сильніше, я починаю попадати в нетямю — аж тут параз як би підкинуло мене що!

Схоплюю ся, ціла в змийний поті і здаєть ся мені, що якийсь голос кличе наді мною:

— „Преці се диотерія!“

А я мала вже колись сильну диотерію і лікарі сказали тоді, що я можу змерти, як би вона повторилася.

(Далі буде).

„Тато на заручинах“, „На добродійні цілі“, а головню в „Аргонавтах“ (?) (що пр. „Аргонавти“ або „Тато на заручинах“ має спільного з нарисами Стефаника?...) Далі виголосив проф. Грушевський відчит „На порозі століття“, друкований в „Вістнику“, а проф. Зарипський подав історичний огляд XIX століття.

Дня 20. с. м. скінчив др. Ів. Франко серию відчитів п. з. „Молода Україна“ (було три). Говорив не тільки про нашу літературу останніх 25 літ, як оголосили афіші, але загально про культурний рух, політичне жите і національне самоосвідомлене.

Про сам відчит, надзвичайно інтересний і старанно оброблений, не буду розводитись, бо він певне поживить ся вже в найблизших випусках „Літ. Наук. Вістника“. Богато, розумієть ся, можна-б спорити і що до тверджень і тез (про національну сьвідомість нашого жіноцтва в I. новині XIX. в. на рос. Україні, чи твори Карпенка не друкувались за границями Росії, чи Гринченко рекламатор України перед європейським форумом...) як і що до пропусків (пр. Чернявський...) та зіставляємо се спеціалістам і аж ширший круг читачів буде докладно познайомлений із його змістом.

Далі викладати ме др. Колесса.

Ще одно слівце. Чи шан. прелегенти не повторили-б своїх відчитів по иньших, менших містах-закуттиях, як Дрогобич, Самбір, Судова Вишня і т. д., де українського відчиту, чи реферату не чуєть ся часами, цілими роками? Розумієть ся, що перше мусять запросити їх на се. Таким чином можна-б пустити укр. народний університет, хоч в міні-атурі.

В. Миколіс.

НОВИНКИ.

Чернівці, 26. марца 1901.

Календар. Четвер, 15./III. (28./III.) с. м. Агапія, Плісія, Ром., Канон вел.; Р.: Гунтрама. — П'ятниця, 16./III. (29./III.) с. м. Савина, Трофіма, Христо-дула; Р.: Евтасія.

Сьвято Шевченка в I. висшій гімназії в Чернівцях. Сей неділі відбули ся по раз перший Шевченківські роковини в тугейшій гімназії і в загальні перший раз офіційно в буковинській середній школі. Молодіжи явилось около 400, було багато і з иньших шкіл. Потім явили ся з старших: бурмістр прав. радник др. Райс, радник консист. Манастирський, крил. о. Костецкий, проф. унів. др. Ст. Стоцкий, і о. Єремійчук, радн. Ясеницкий, др. Филипович, директори: Кляззер, Фавстман і Франк, кілька професорів 1. і 2. гімназії реальної школи і уч. семінарії, споре число прочої рускої інтелігенції верх 100 осіб, між ними зо 40 панів, переважно Русинок. Прав. радник Кляззер привітав гостей сердечно і подакував, що прибули, аби віддати честь пам'яті Шевченка, „des Besten der ruthenischen Nation“. Властиву сьвяточну бесіду мав проф. рускої мови сєї школи, п. Антін Клим, котрого заходом завдачуємо се сьвято. В сій бесіді завзивав молодіж чужому научатись, але свого не пуратись. З поезій Шевченка декламувано дві: „Кавказ“ і „До мертвих і живих“. Обі декламції випали знаменито, так ученика Безпалка, як і уч. VI. кл. В. Пігуляка. Ученик VIII. кл., Пант. Клим, виголосив дуже удачно житєпис поета, яку сам опрацював; підніс значне его творів і закінчив апострофою до поета, в котрій іменем молодіжи прирік держати високо ідеали великого учителя правди і науки. Як вже сї точні публіку зовсім задовольнили, то хоральні продукції, управлювані уч. VII. кл. Ол. Вольским і уч. VI. кл. О. Ярмолівцем, всіх просто з'електризували. Президія виконання, прецудні тенори і басы, сила і ніжність цілості представляли нашу молодіж як ругиноване сльвізаче товариство, що радо признавали присутні Німці та Волохи. Відсильвано отсї композиції: „Ой чогож ти почорніло“, комп. Воробкевича; „Минають дні“, комп. уч. VIII. кл. Плавюка; „Огні горять“, комп. Воробкевича і „Гей по горі“, Колесса. Публіка і сама молодіж опустели салу гімнастичну з повним задоволенем. Руска молодіж може справді гордити ся, що сї щирим трудам вповні удало ся представити гідно незабутного Тараса і ми-

дозвучну народну пісню, а також свою національну сьвідомість перед широкою аудиторією черновецькою. — С.

Перші загальні збори ново заснованого академічного Товариства „Молода Україна“ в Чернівцях, відбудуть ся у неділю дня 31. с. м. о год. 3 по полудни у Народнім Домі з таким порядком дняним: 1. вступне слово, 2. прочитане уставу, 3. вибір відділу, 4. внесення. Просить ся усіх товаришів, що пробувають поза Чернівцями прибути численно.

За комітет основателів:

Василь Сімович, студ. філ. Никола Лезицький, студ. прав.

Гриць Гарасимович, студ. прав.

Кацапско-румунізаторско кліна тріскає зі злости як се видно з послідньої „Дештентарії“, що їх бойкот закінчив ся. Тамтого віткірка між 6 а 7 г. вечером читав проф. о. Єремійчук свій публічний виклад про історію східного церк. сьпіву. З інскрибованих в о. Єротеїчува слухачів явилось виправді тільки 6 академіків, але й се вистало, що би задля дійсно відбувшого ся руского викладу на безправно зрумунованим богосл. факультеті визвати стеклість румунських дикунів. Іменно кілька минут перед кінцем викладу явили ся на селі два бундючні семінаристи в трікольниках, почали тут неприлично воркотіти і зараз забрали ся на двір і пішли просто до „Дештентарії“, щоби написали памфлет на о. Єремійчука, на правительство, на о. Семаку, що ніби то він вислав своїх учеників, аби ратувати „катастрофу“, бо семінаристи постановили бойкотувати свого професора, тому що він не румунізатор, а настоятелі і професори-ренегати тільки затирають руки задля мужественного виступу підруствів — яничарів. При тім очевидно і словом не дотикають ся визначного викладу, бо раз по руски і слова нерозуміють, хоть будуть колись смачно згнати рускі колачі, подруге для них богословіє і православіє лите колесо у возі. Що стало би ся з Русином, назоли-б він поважив ся напеківковати такого Воюного або Тарнавского? Ректор семінарії і деканат і сам митрополит були-б его тягали до протоколів і мантретували, як то й бувало із зовсім невинними Русинами, через що сьогодні їх вже там і на лік нема, а 270.000 прав. Русинів лишило ся без приросту сьвященників. Що роблять настоятелі питомців на доноси і шпигульства і за скандалі, виправлювані зневадженням Русинам, найби они були і сьвященниками? Ми просимо рускі громади і всіх 270.000 Русинів на Буковині, добре затишити собі се поступоване румунізаторів і не дати їм можливості і нагоди, аби між нами розживали ся.

На засіданню „Н. Дому“ 13. марца с. р. уконституован ся новий виділ в слідуючий спосіб: Радник В. Ясеницкий голова, І. заст: Др. Ст. Стоцкий, П. заст: директор краєвої лісничі Др. Волод. Филипович, секретар: проф. о. Євгеній Семака, его заст: п. Ат. Руснак, касиер: о. проф. Д. Єремійчук, контр. п. Єротеї Солюк, господар: п. Ом. Манастирський, члени виділу: инсп. Ом. Попович і проф. Ант. Клим. Надзорча рада. Голова: Др. Конст. Клим, его заступник: Кулець Ігн. Власюк, секретар: Проф. Василь Івасюк.

Румунізація православної церкви не перестав, бо як діяло ся за часів Морари з настановленем румунізаторів по руских парохіях, так діє ся і тепер. Вичитавши в „Буковині“, що в найновішій часі іменовано кілька зачепених Волохів сотрудинками в чисто руских парохіях, як то: В Топорівцях, Камені і в Гатині, не дуже то я здивован ся бо то не є нічо нового. Прецї таких є тьма тьменна в руских парохіях! Вони виставляють ся на посміховиско людий, бо калічуть руску мову до непізнання і не є в стані порозуміти ся з народом, з котрого жиють. Що за користь людем з німих пасторів? Не лиш що румунізатори не в стані по руски ні службу Божу відправити ні функції сьвятити, ні метрики провадити ні проповідувати ні науку релігійну уділяти ні молодіж мовити научати, — бо рідко котрий з румунізаторів рускі молитви знає, ба навіть є такі, що не уміють по руски підписати ся — по що найголоснійше, румунізатори не мають серця до руско-

го народу. Через настановлені румуні заторів по руских селах де ся рускому народови до неба вопіюча кривда, бо та парохія, де нема широкого сьвященства, пожадування гідна. Коби то руский нарід вже дочекав ся, самих руских сьвященників мати, бо свій, як не заплаче то хочь скривить ся!

Православний.

Акад. товар. „Союз“ в Чернівцях має честь запросити П. П. тутешню і замісцеву публіку на перше представлення драматичного кружка товариства котре відбуде ся вже в найближчий понеділок, се є 1. цвітня с. р. в великій сали „Народного Дому“. Відограні будуть „Аргонавти“, знаменита комедія в 3. діях Гр. Цеглинського, найпопулярнішого нашого драматурга, котрий в досадний але правдивий а притім велими гумористичний спосіб виводить перед очі зрітелів блуди нашої сусільності в благородній цілі, поправити єї та викоринити з посеред неї всякі лихі пороби та прикмети. Ми переконані тому що так місцева публіка ливить ся в повнім компеті, як і наші провінціональні патріоти, головна наше славне жителство не покаже труду і гроша, а забравши зі собою цілу свою родину прибуде на сей для нас так важний день до Черновців на наше представлення. Початок точно о 1/8 вечером. Ціна місць: перші три ряди крісел: 1. зар. другі 3 ряди 80 кр. треті 3. ряди: 60 кр.; Вступ на сцену 30 кр. для учеників 15-кр. Хто би хотів скорше замовити собі карти на представлення, зволить віднести ся прямо до нашого товариства, ул. Петровича, ч. 2. За виділ: — Ол. Кобиланський голова, Євс. Ярошинський, писар.

Самоубийство. Дня 26. с. м. повісив ся у власній хаті міщанин тутешній Іван Рознованчук. Причина самоубийства незнана.

Відозва. Позаяк по двократньому запрошенню ніхто з виділених членів не явив ся на скликанню засіданню виділу підписаної філії, то почуваємо ся примушеними по тій причині, щоб не терпіти на тім розвій нашого товариства, в третє запросити заступника голови п. Ілію Прокоповича, касиєра п. Іларія Карбулічного, контролера п. Омелана Іванічного й заступників виділених членів пп. Юрія Мартинюка й Теофіла Порембського, щоб були ласкаві з певністю прибути на виділове засідання, що відбудеть ся в неділю 31. н. ст. марта с. р. точнісенько о 2 години по полудні в шкільнім будинку в Новій Жучці. — Також звертаємо ся до головного виділу тов. „Руска Школа“ з ласкавою просьбою о пояснене, що відіяти тоді, коли запрошені члени виділу не зволять явитись на засідання й по третіразовому запрошенню. Просимо ласкаво о дотичне пояснене, бо в статутах нашого товариства не знаходимо ніде нічого.

Від філії тов. „Руска Школа“ черновецького повіту.

За виділ:

Дарій Піуляк, Микола Гавришук, голова, писар.

Замах на Победоносцева. З Петербурга доносять: В п'ятницю вечером війшов до канцелярії прокуратора св. синода, Победоносцева, краєвий статистик зі Самари, Лаговський, і тричі вистріляв з револьвера до працюючого при столі бюрку Победоносцева. Всі три стріли хибили, Лаговський хотів вистрілити ще раз, але револьвер не дописав і замах ему не повів ся. — В правительственных кругах уважають замах Лаговського не за акт приватної мести, але за вислід ухвали політичних заговорників против визначних осіб в Росії. Петербурскі часописи догадують ся, що Лаговський яко прихильник ідей Толстого хотів цимсти ся за єго екскомуніку з православної церкви.

Переписка Редакції. Наочний свідок у Чернівцях. Дописий без підпису, а ще в додатку таких, де зачіпаєть ся личність, не можемо поміщувати. — К. К. К. зі Львова. Просимо, присилайте надрукуемо.

Оповіщенє.

Дирекція державних залізниць у Чернівцях оповіщує, що від 1. мая с. р. будуть партії допущені до деяких

функцій при надаванню посилок поспішних (Eilgut) і на фрахти. Ті функції полягають на: 1) відважуванню посилок; 2) приліплюванню карток; 3) обрахуванню належностей пересилок; 4) виповнюванню друкорт. Сі чинности можуть партії виповнити на Буковині у поро-

зумінню і за дозволенем ц. к. дирекції руху у Чернівцях. Ближші постанови що до сего можна оглядати на кожній залізничній стації від 15. цвітня с. р.

17)

ПЕДАГОГІЧНИЙ ФЕЙЛЕТОН.

3. Ради і перестороги, препоручення і завдання.

Добрими средствами вихованими є рада і пересторога, що то їх вихователь уділяє іменню дозріваючій вже молодіжці, як вона має заховувати ся у всяких обставинах, та як має собі поступати. Ради й перестороги узаasadнює вихователь, подаючи наслідки, що могли би випити з того, коли-б вихованок инакше поступав. Рад і пересторог належить уділяти саме в час, а місто того уникати безнастанного воркотання і моралізовання, бо тим притуплює ся вразливість вихованка.

Щоби молодіж відповідно зайняти і тим самим зберігти від бездіяльності, а крім того ще й щось хосенного їй присвоїти, дає вихователь вихованкові усіякі препоручення й ставляє завдання. Препоручення й завдання мають будити самодільність вихованка й виправити єї до відповідного ужитку набутої віжі і зручності. Препоручення і завдання мусять завжди бути можливі до виконання.

4. Нагороди і карі.

Нагороди і карі є велими успішними средствами вихованими, однак треба їх уживати з тим більшою розвагою. Дитина підлягає легко лихим покусам і звичайно цінить гру більше чим науку, прогулку понад перебуванню в школі і т. п. Аби єї відвернути від тих покус, уживаємо инді штучних припад, обіцяючи їй нагороду, наколи вона принаровить ся до даних їй препоручень, або грозючи їй карою, наколи прогрішить ся проти наложених на неї обовязків або приписів. Нагорода є проте милим наслідком доброго, а кара прикрим skutком злого. Звичайно добрі діла приводять вже самі собою милі наслідки, а лихі діла потягають за собою прикрі наслідки. Таким чином ревне сповнене обовязків і працьовитість приносять признанє й гаразд, правдомовність довіренність, а тимчасом неумірненість викликає недуги, брехливість, недовірчивість і догорду і т. п. Однак часом лучає ся й противне, а іменню, що добрі діла мають хвилево неприємні наслідки, а лихі проминають покищо безкарно. Ізза того штучні нагороди і карі в вихованню пожадані.

Нагороди й карі мають трояке значінє: 1) вони є заплатою за добрі і за лихі діла; 2) пригадують розтріпанім дітем їх повинности; 3) спонукують до доброго, а відстрашують від злого. Уживаючи нагород і кар, треба придержувати ся слідуючих засад: 1) Нагорода або кара аж тоді конечна, коли инше средство не skutче. 2) Вимір їх повинен бути справедливий, се-б-то принаровлений до заслуг або провин вихованка. Вимір несправедливий, незаслужена кара або нагорода деморалізує ученика, викликаючи в ній обуренє і нехїть до вихователя або її легковажність. 3) Нагороди й карі повинні кільки мога відповідати родом заслуг або провин. І так лінивому відмовляє ся відпочинку, що то єго працьовитий одержує в нагороду, брехливий не має віри, правдомовному вірить ся на слово, незгідливого відокремлює ся, на повільного в сповнюванню обовязків накладає ся більше праці і т. п. 4) Вимірюючи нагороду або кару, треба звязати не тільки на саме діло, а також і на намір (інтенцію) вихованка, бо инакше легко може виродити ся в цім притворність (гіпокрізія, лицемірство). 5) Нагороди й карі повинні впливати на розбудженє амбіції (честолобивості), тим то й треба уникати приємностей і прикрасних фізичних як средств нагороди й карі. 6) Індивідуальність вихованка (вік, пол, вдача умова, дотеперішній спосіб поступованя, вроджені здібности і схильности) треба і при тих вихованих средствах уагледити, бо у одного мала нагорода і незначна кара викличе сильніший наслідок, чим у другого сильні средства. 7) Не належить винагороджувати сповненє звичайної повинности ані також прикмет, що не є заслугою вихованка, приміром: особливого таланту, сили, зручності, пам'яті, ввічливості і т. п., наколи ті прикмети є тільки вродженими здібностями. Рівнож не треба карати вихованка, коли він без власної провини, а ізза слабших здібностей не може дорівняти иншим ліпше обдареними. Тільки дійсна заслуга або дійсна провинна управляє вихователя до виміру нагороди або карі. 8) Вихователь повинен стремити до того, щоби вихованкові вистарчало саме єго признанє, заявленє задоволенє, висказана словами заохота, похвала, без ніяких инших ознак зовнішніх; однак і сих форм нагороди повинен вихователь уживати оглядно і ошадно. Зпоміж відзначень можна без шкоди уживати лиш отсих: похвальний лист, образок, книжка в нагороду, визначне місце в класі, повірене якої чинности в класі, приміром: роздача одійки і зошитів, удержуванє порядку і чистоти і т. п., за те

такі средства, як роздаванє ордерів, медалів, записуванє в золоту книгу, не впливають спасенно, бо зраджують часто-густо порожнечу, буту, легковаженє других.

Карі є тільки сумною конечністю, якої так в школі, як і в сусільности лишє в виїмкових случаях, а й то завжди дуже оглядно уживати треба. Такі карі, що могли би некористно впливати на тілесне або духове здоров'є вихованка, тай ті, що притуплюють почутє власної гідности, повинні бути зовсім виключені. Для того тілесна кара, уживана в якій небудь формі, зовсім невідповідна, а в вихованню публічнім, в школах просто годі єї допустити, вона ще й окрім того шкільними властями заборонена. (Гляди „Порядок шкільний і науковий“!) Вже саме невдоволенє вихователя, виявленє поглядом, рухом, виразом лица, повинно бути для вихованка діймаючою карою. Невдоволенє вихователя, висказанє словами, є наганою. Відрізняємо отсі ступені нагани, яких також і поступенно уживати треба: нап'именє, докір (закід, бура), вкінці докір сполучений з погрозою, се-б-то із загроженєм острійшої карі. В школі уживає ся отсих кар: казати стояти в лавці, назначити за кару инше місце, відібрати повірений уряд шкільний, задержати довше в школі за відомостію родичів, завізвати родичів, аби дитину укарали, вкінці в соблазняючих випадках виключенє на якийсь час зі школи. (Гл. § 24 „Порядку шк. і наук.“) Цілковите виключенє зі школи народної з огляду на обовязкову науку так довго утрудненє, доки ще нема осібних публічних закладів для зіпсованих дітей (домів поправи). Глумливості, насмішок (наруги), легковаженя, неправди не повинен вихователь ніколи вживати; вони підкопують єго гідність і підкошують ум і характер вихованка. — Клячати, стояти при дверях або за дверми, механічне відписуванє, вписуванє імені виновника до окремої („чорної“) книжки для напичтованя, завдавати праці за кару — є карами невідповідними. Треба пам'ятати, що педагогічні карі мають на цілі поправити ученика, вони є немов моральними ліками; для того повинен вихователь при оцінці каригідности вихованка і при вимірі карі поступати лагідно а вистерігати ся насильства і гніву. Ніколи не треба карати, коли вихователь сам гнівний.

Про школу можна сміливо сказати, що чим вона ліпша, тим менше є нагода карати, зате чим більше кар в якій школі, тим менше вона варта.

Про карі пише Парамонович в своїх „Повинностях“ ось як: Нема нічого в вихованню, в оцінці над дітьми труднішого, як добре поступованє в каранню їх проступків. Не належить надмірно побажливостію дітей псувати. Є провини, як пр. нарочноє упрямство, добровільної а легкомисної брехливості, завязаного занедбуваня науки потрібних річий, котрі годі безкарно пускати. Однак завязатість, жорстокість, а тим більше насильства і надмір в карах провадять за собою дуже лихі наслідки і нівечать часто на ціле житє всі змаганя ученика около єго образованя. Треба проте знати, за що, як і коли карати.

Зпоміж подрібних сказівок за що, коли і як належить карати, заступте на особливу увагу отся: „Не мало розсудку повинен учитель показати, розбираючи, котрі провини є каригідні а котрі є тільки блудом, помилкою ізза нерозваги і живості. Чоловік неспросвічений, чоловік неоглядний бере всякі дитинні іграшки, їх жвавість, їх нерозум, неувагу за провину, судить остро і хоче карати. А се чималий блуд і шкодить велими так учителям як і ученикам“.

Про заохоти, похвали та нагороди знов висказує ся він ось як: „Розумний і чесний учитель рідко коли приїде в те положенє, щоби потребував ганити, не то аби карати. Єму завжди буде жалє, коли буде приневолений уживати сих способів поправи. Однак маючи батьківське серце супроти учеників, а знаючи і милуючи чесноту, уживє средств чесних і лагідних, а тим самим і найхосенніших до того, щоби ученики добре справували ся. А ті средства є заохота до доброго, похвала і нагорода. Ліпше запобігати лихови загоді, чим закорінє ли со викорчовувати; ліпше впоювати любов до честности і правости, чим викоринювати проступки та карати провини“. А далі каже так: „Перш усього повинен ти так принаровити душі і серця твоїх учеників, щоби вважали за найгарячішу нагороду свідомство сумління, щоби єго солодіть у себе залюбки розмірковували, що вчинили добре діло перед Богом, найвищим судією, що зробили свою повинність, що весело підуть спочивати з сєю думкою, що не мають самим собі нічого закинути, ані в нутрі душі своєї чого соромити ся. Відтак щоби велими шанували правість, та ізза неї а не зі страху перед карою вистерігали ся злого“.

5. Поученя.

Поученя різнять ся тим від науки, що наука відбуває ся систематично і практично. Поученя є добрим средством вихованим. Дитина побирає на кождім кроці від родичів, старших, учителів поученя, викликані усіякими подіями. Поученя принаровлені до нагоди і до хвилі, впливають на молодіж сильніше і приймають ся легше. Особливо поучення батька й напаминаня матері записують ся глибоко в серці дитини на ціле житє.

(Дальше буде).

Весняні річи найновіші вже прийшли

В гандлю **Б. БАЛЬТІНЕСТРА** молод. Чернівці, ул. Головна ч. 3.

Капелюхи для панів і хлопців філцові; чорні і з найрозмаїтших модних красок; з найславніших ц. к. фабрик І. Генрика Іта у Відні, Осип Піхлер і сини у Грапу як також з фабрик Борзаліно, Гіузенпе, Фрателло в Александрії.
Мужески капелюхи від 3⁴— к. до 12— к.
Хлопців " " 1— " " 3— "

Краватки вилучно найновіші десені в найбільшій виборі.

Рукавички французького фабрику (Glacé) шведки і до праня усе під гваваницєю; дальше також Ерен-Флор і шовкові рукавиці.

Бронзові і всілякі річи зі старого срібла як: найновішого заграничного фабрику годинників канделябрів, карабок, гарнітури до писаня і курена, всілякі фігури і т. п.

Товари обувяні, лиш добрі фабрики для панів, дам, дівчат і дітей. Головний склад французкої фабрики обуви А. Сапек і Howlett & White, в Англії найліпшої сорти:
Мужески черевики від 8— к. до 20— к.
Дамски " " 7— " " 24— "
Для дівчат і дітей " 2-50 " " 8— "
Домашні черевики в найліпшій гатунку і найбільшій виборі.

Кальоші найбільший склад з найбільшої петербурскої фабрики.

Парасолі від дощу і сонця в найліпшій гатунку і найбільшій виборі.

Мужески сорочки під гаранцією, нічні і денні, ковїри, маншети, хустки до носа, мужески шкарпетки, дамски і для дітей панчохи в найбільшій розмірі.

Гарнітури до писаня, стоячі зигарки, рами до фотографій і т. п.

Принагідне купно: бурштинові цигарниці від 1-25 зр. до 10 зр. разом з футераліком.

Склад ц. к. привілейної фабрики товарів з альпаки і хіньського срібла В. Бахмана і Сп. у Відні.

Лиш 4 дни.

Новости з парискої сьвітової вистави.

Казимір Левіцкий
зі Львова

в переїзді через Галичину і Буковину затримає ся тут і урядить при улиці **Ратушевій ч. 1.**

ВИСТАВУ

порцеляни, шкла, і мішаних товарів, камінного французького начиня, предметів до декорованя комнат, російских самоварів і т. и.

Вистава сих предметів потриває лиш чотири дни, проте пожадане є, аби Вп. П. Т. Публика зволила ласкаво се все оглянути.

Вистава стоїть отверта через цілий день.

ВСТУП ВІЛЬНИЙ,

Казимір Левіцкий

головний склад порцеляну, шкла і иньших товарів у Львові, ул. Трибунальська ч. 6.

Лиш 4 дни.

— Найтаньші —

друки для шкіл народних

можна получить лиш в

друкаркї „Рускої Ради”

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2.

Classen-Buch	аркуш 4 кр.
Wochen-Buch	" 4 "
Auszug aus der Schulbesuchs Tabelle	" 3 "
Lehrerkataster	" 1 1/2 "
Schulkataster	" 2 "
Jahresausweis,	" 1 1/2 "
Inspectionsbericht (два аркуші)	" 4 "
Schulversäumnisausweis	" 2 "
Quartal-Ausweis	" 2 "
Сьвідоцтва відхідні нім. і рускі	" 2 "
Gestionsprotokoll	" 3 "
Квіти німецкі і рускі	" 2 "
Сьвідоцтва увільнення німецкі і рускі	" 2 "
" фреквентацийні рускі і німецкі	" 2 "
Schulmatrik	" 2 "
Inventar	" 2 "
Katalog der Schüler Bibliothek	" 2 "
Competenten-Tabelle	" 2 "
Qualifications-Tabelle	" 2 "
Aufforderung zum Schulbesuche	" 2 "
Завізване	" 2 "
Повідомлення шкільні рускі і німецкі	" 2 "
Armuts-Zeugnis	" 2 "

Найліпші
МАШИНИ ДО ШИТЯ

є тає звані обручкові (Ringschiffchen).

Сї машини йдуть дуже легко і надзвичайно скоро (2000 штиків на мінуту). Сї машини мають приряд до гафтованя і приряд до острєня голок та ножиць. Окрім сих маю ще найновіші машини для шевців, кравців, римарів і такі, що шикють для потреби в перед і взад.

За кожду машину гарантую 5 літ.

Продаю за готові гроші і на виплат дешевше як всюди, хто невірить най переконає ся.

В. Данилевич

машиніст

в бровари Штайнера ул. Двірцева ч. 21 в Чернівцях.

Купуйте

решту накладу оповіданє Евгена Мандичевского п. 3.

Живого і мертвого.

Дістати мож у автора, Львів, площа академічка 4.

Брошурований прим. 1 кор. оправлений в пол. 1 к. 30 с.

Яко дамска фризьерна „Secession“

як також спеціялїетка у всіх париских дамских фризюрах поручає ся пані

АННА ВАЙС,

Чернівці, Tempelgasse 6, (сальон фризьерский Леона Вайса),

котра у Відні за знаминитой смак у стилю „Secession“ і за фризьерску техніку буна подвійно відзначена медалями.

Ціни приступні.

Виходить в Чернівцях
що середа, п'ятниця і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція:
вулиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
вастереження. — Рекламні неопечатані
вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік . . .	20 Кор.	— сот.
на пів року . . .	10 „	— „
на чверть року . . .	5 „	— „
на місяць . . .	1 „	70 „

Поодинокі число коштує 16 сот.

Передплата і належність за інсертати
платні в Чернівцях.

З державної ради.

Оноді на засіданні державної Ради референт податкової комісії п. Штайнвендер промавив в справі увільнення заставних листів краєвих гіпотечних інституцій від рентного податку.

Після промови референта пос. Штайнвендера, забрав голос пос. Коса проти внесення, займаючи ся особливо краєвим банком. З кінцем 1898 року сей банк виплатив властителям великих посіlostей звичайно 23 мільйонів зр., містам 32 мільйонів зр., а малим властителям щось трошки більше від 5-ти мільйонів зр., при чім було дрібних позичок лише 446 і внесли загалом не більше як 136.660 зр. Се число в порівнянні з цілим оборотом 90 мільйонів зр. виказує, як мало згаданий банк ділає для селянства. Що дотичить знов гал. кред. тов. Земско-го, то оно не підпадає під закон з внесення Штайнвендера. Се товариство існує лише для великих властителей і стоїть виключно під зарядом шляхти. Від директора аж до бухгалтера складає ся там персонал з шляхтичів, доперва секретарем є звичайний чоловік. Се-му товариству, коли в р. 1841 повстало зі сполуки двох товариств, переказано 552.758 зр. з кінцем 1899 р. повинно се товариство мати разом з 4 процентовими відсотками 5.483.243 зр. В дійсности ся сума виносить 2.443.053 зр., так, що сума звичайно 3-ех мільйонів дець щезла. Біляне сего товариства на рік 1899 виказує, що амортизаційні залежності банку виносили 1 мільйон 338 тисяч зр., що становить в порівнянні з другими банками величезну суму. Також відсотки з залежностей виносять три рази тільки, як в краєвим банку гіпотечним в Чехах. Резервовий фонд значно зменшив ся, коли приміром в пропінанційнім фондї резервовий фонд є дуже великий, мимо сего, що пропінанційний фонд існує все-го 10 літ, а доходи виносять всего коло 5 мільйонів річно. І з пропінанційним фондом шляхта газдує зовсім самовільно, пахтуючи пропінанції межі себе та відпускаючи відтак жидам. Але резервовий фонд росте, бо хлопці оплачують пропінанцію. Бесідник звертає ся ще з ріжними загальнішими викидами против шляхти і заявляє ся против проєктованого закону, а в разі ухвалення его просить о виключення з него галицького кредитового Товариства земского.

В часі промови д-ра Коса в „Колі Польскім“ кипіло. Бесідник однак застерігав ся раз пораз, що виступає тут проти кліки, яка править крайом, а не проти польского народа.

Пос. Гесман полемізує з Косом і жалує, що не втягнуто до закону також увільнення комунальних облігацій від рентного податку. Пос. Авеніц ставить в сїм дусі внесення що-до комунальних облігацій. Відтак по промові в. Карбуса поставив пос. Цедвіц внесення, щоби закон, який є неясний в кількох точках, завернено назад до комісії, та щоби комісія здала справу до 24 годин. Тут забрав слово міністер скарбу Бем Баверк і після довшої промови, в якій вияснив становище правительства супроти

рентного податку, згодив ся на відслане закона ще раз до комісії.

Внесення гр. Цедвіца прийнято і приступлено до нарад над правительственным проєктом, в справі переказування надвижок з кумулятивних сирітських кас. Референт пос. Пагай доказує що сї надвижки не повинні іти до фіскуса, але в легіслативній дорозі має означити ся призначення тих сум, а найкраще ужити їх на опіку над убогими та занедбаними сиротами. Міністер справедливости Спенс-Боден полемізує з референтом з правного становища, доказуючи, що надвижки сирітських кас є власностию держави, але годить ся на ужиття їх на проєктовані цілі. Відтак Молодочек відказує радї державній компетенції рішення сї справи, яка належить до соймів, але признає її хосенність і заявляє ся за нею. Пос. Гофман-Веленгоф виступає радо закон, бо він запобіжить зростови числа проступників, та жадає, щоби за ті фонди уряджено при в'язницях доми поправи для малолітніх проступників.

3 політичної ниви.

Про суботнійше засідання квотової депутації зачувати, що референт Бер поставив внесення, щоби задержати дотеперішнє відношене квоти, іменню 65.4% для Австрії і 34.6% для Угорщини. Пос. Кайзер вніс відношене 50.50, пос. Повше 62.58, а пос. Форшт жадав установлення квоти після цифри податків. Референт Бер заявив, що в разі відкинення его внесення,

він зложить реферат. По довшій дискусії ухвалено більшостию 7 голосів проти 3 прийняти внесення Бера.

Угорська квотова депутація, яка вибрала своїм головою Кольмана Тішу а д-ра Макса Фалька референтом, ухвалила підняти безпосередні устні переговори з австрійскою депутацією і зібратися на слідуєче засідання у Відні дня 28. с. м.

В Парижі відбули ся перед кількома днями дуже численні збори католиків, осіб цивільних і військових, які в посліднім часі потерпіли за свої католицькі переконання. Розправи були горячі, в пристрасних промовах остро ганено масонське правління, пануюче тепер в французській республіці. та висказано переконання, що обурене населення урядить другу „ніч св. Вартоломея“. Вкінці в резолюції, прийнятій одногласно, оречено, що треба стреміти до „некровавої католицької революції“ для уникнення кровавої, над якої викликанням небачно працює кабінет Вальдека-Русо. А щоби стала можливою така некровава революція, постановлено погодити два поборюючі себе католицькі табори: консервативний з християнсько-соціальним, — а то на підставі папської енцикліки.

Представитель Туреччини в Софії поновив енергично жадане розв'язання македонських комітетів, які організують уоружені відділи, що стремлять явля до викликания в Македонії революційного руху.

New York Times доносить у телеграмі з Вашингтону, що російсько-китайську умову в справі

Г. ЯБЛОЧКОВ.

Сільська учителька.

Переклав

Антін Крушельницький.

(Далі).

Стою, костенію просто зі страху, думки мішають ся мені в голові і я знаю лише одно: що отсе перед хвилиною я спала і що могла задавити ся в сні!...

Довлю зеркала, дивлю ся: — горло аж сіре. Я чую майже, як воно корчить ся, як давить мене... Що діяти? В селі я сама саміська, до лікаря — трийцять верстов. Як лічити ся? Не знаю.

Пригадую собі, що коли я в дитинячих роках хорувала на горло, казали мені полокати його солоною водою: — отже полощу, ходжу по кімнаті, що п'ять хвилин призираю ся йому в зеркалі і все одно лише маю на думці: Поперед усього не треба спати. У сні задавить.

Наближаєть ся вечір, ніч. Я слабую що раз більше, не маю вже сили. А сон збирає мене, — але я не лягаю; на ліжку як би на труну дивлю ся зі страхом. Заковтую ся в хустину і ходжу вічно, сїдаючи лише часом, коли до решти ослаблю. Але ледви почую, що починаю дрімати, схоплюю ся з жахом на рівні ноги і знов ходжу, ходжу... Ніч минає, надходить ранок; я йду

до школи, нарочно йду, аби забути про себе, хоч знаю, що не зможу мати лекцій. І дійсно, хочу говорити, не можу добути зі себе голосу. Кажу дітям писати задачі, потім кажу читати їм у голос, слухаю, сиджу, а мною сіпає без ушину страх, що не дасть ся приголомшити.

По лекціях вертаю до себе, знов ходжу по кімнаті і знов про одно лише тямлю:

— Коби не винути, коби не винути!

Раз-у-раз мені гірше, я майже не тямлю себе, як би через мрак бачу, що стоїть при мнї і давить ся на мене Феня. Питаєть ся: „хорі?“ — Я відповідаю шепотом: „горло мене болить“. — Чую, що вона говорить щось до мене, мені здаєть ся, що се говорить хтось із дуже далеко — але по хвилі починаю розуміти, — вона мовить, що се в селі також на горло мужик умер, такий здоровий хлоп... Я думаю собі: годі, так і я умру, лише, що я не „така“ здорова, але слаба... і вічно без ушину ходжу. Знов нема нікого в кімнаті і знов стоїть переді мною Феня, подає мені в склянці молока, я хочу напийти ся, не можу проковтнути. Потім являєть ся баба з пропінзуючими очима, хитає головою і мовить: „бідна, бідна...“

— З вужа, миленька, здоймити би шкуру, висунити, потовчи, виспати до води і пити — зробить велику пільгу! Я думаю собі: хіба в літї, в зимі нема вузів, а до літа давно вже мене не буде — і все ходжу.

— Або також — чую далі — кашки,

горячої кашки взяти, висипати на хустину і перев'язати горло — може відійде...

Я стямлюю ся відразу. Кашки! Розумієть ся, що се повинно помочи! Біжу до кухні. Кухарка зварила як раз кашу для захоронки на вечерю. Я обкладаю нею хустину, перев'язую горло, вертаю до хати, знов ходжу і знов повтаряю собі раз по раз:

— Коби, коби не винути. У сні задавить!

Минає багато часу. Нема вже нікого. Я сама. Мої думки напружують ся в голові, мішають ся, в глибокій душі залягає якийсь неповорухний жаж — я змучена страшно, але все маю на думці, що коли ляжу, умру...

А однак я трачу свідомість, ходжу по кімнаті, як би в сні і нараз — чую позад себе якісь кроки.

Дивно мені. Думаю собі: хто се може бути? Хочу порозуміти, хто се, але не можу. Так стаю. А той хтось стає також за мною.

Йду знов — і знов чую кроки. Обзираю ся, нема нікого. Знов ходжу, довго ходжу, трачу цілком свідомість, усе щезає докола мене, лише кроки за мною роздають ся щораз виразнійше і нараз я чую голос.

Хтось мовить до мене:

— Слухай но, пощо ти ходиш, преці ти змучена! Ляж троха!

На хвилю стямлюю ся. Дивую ся. Хочу зрозуміти, про що йде, але не можу. І знов ходжу, трачу свідомість і знов чую:

— Але-ж се ясне, ляж троха! Преці може тебе задавити навіть тоді, як ходиш. То-ж ліпше ляж!

Нараз я розумію, що воно так справді. Мною запановує жаж. Але я не лягаю. Ходжу далі. А той голос мовить до мене:

— Глянь у зеркала.

Йду, дивлю ся, — горло виглядає що раз гірше. Я чую: „Отже? Бачиш, як пухне? Запухне цілком, ти не зможеш віддихати — умреш...“

Я деревію. Чую, що волосє підноситься ся мені на голові. На мене паде якась імла, в ушах мені звонить, всео замеркає мені перед очима, я ловлю ся стїни і трачу цілком свідомість.

— Коли стямлюю ся, не знаю зразу нічого. Аж нараз сей голос відзиваєть ся знов до мене:

— Так ти все ще боїш ся смерті? Яка ти дивна. То скажи мені, пощо ти хочеш жити, коли не знаєш навіть, хто се ти?

Я не розумію. Починаю ходити і чую:

— Справді, що не знаєш, — отже не маєш пощо жити... Ану подумай лише, чи зможеш сказати, хто ти така?

Я ходжу і думаю собі в душі: „Розумієть ся, що зможу. Я є я...“ а в тій хвилі чую: — Неправда, ти, то цілком не ти, ти була, але тепер уже не є ти. і — нараз бачу, що я вже не я.

Спиною ся здивована. Мені здаєть ся, що все таки я то я. Я хочу зрозуміти се, але не можу і чую: „А по

Манджурії Китай відкинув знов. А з Петербурга дізнається ся Times, що потверджують ся відомість немов би європейські держави враз із Японією і Сполученими державами запротестували проти заключення окремого трактату китайсько-російського. Рівночасно кружить поголоска, що Росія відкинула з певною навіть нехитою протест Англії проти трактату. Такий протест внесено дійсно.

Народний з'їзд

відбув ся 25-го марта, с. р. в сали „Рускої Бесіди“ у Львові. Учасників явилось около 100, межи ними більше як третя часть селян. Народи вели ся довірочно.

Найдовше вела ся нарада над сегорічними виборами до сойму. Реферувал др. Кос. Рішено переводити ті вибори по можности спільно зі всіма опозиційними патріями рускими і в порозуміню з людськими сторонництвими польськими. Інціятиву до деяких переговорів рішено предложити незалежним руским послам парламентарним і соймовим.

Також широка дискусія вела ся в справі становища руских послів в радї державній. Реферувал п. Романчук. Притято з задоволенням, що незалежні рускі послі утворили руский клуб та що до того клубу належить також оден буковинський Русин, а яко гість і опозиційний та в часті і Русинами вибраний Полян Брайтер, та що той клуб має своїх заступників у всіх парламентарних комісіях. За приязнішими відносинами до інкамерованих послів-Русинів або якоюсь звязю з ними не обізвав ся ніхто. Противно, обзивали ся многі голоси, домагаючи ся як найбільше рішучого, різкого, острого виступовання послів руского клубу і маніфестовання кривд та потреб руского народу всякими способами:

інтерпеляціями, внесеннями і по можности як найчастійшими промовами.

Ставлено багато питань що-до парламентарної ситуації і поведення руских послів, домагано ся поясненя і висказувано жаданя. Поясненя і цілу відповідь референта прийнято з задоволенням.

Дальше раджено в справі праси і фондів. Реферувал др. Евген Левіцький. Особливо обговорювано докладно вимоги людської часописи і зазначено, що она повинна політично образовувати і виховувати руский нарід, отже повинна порушати всі життєнні справи народні, особливо політичні і економічні, а при тім писати гарячо і остро. Складки на народний фонд повинні збирати ся в як найширших кругах і при всякій нагоді.

З причини спізненої пори — наради вели ся від 10-ої години перед полуднем з півторагодинною перервою до 10-ої години — у вечірній справі мусіли спасти з дневного порядку, межи ними точка: організаційна і агітаційна робота на будуче, котру мав реферувати др. Кость Левіцький.

Наконець вибрано новий заряд.

НОВИНКИ.

Чернівці, 28. марта 1901.

Календар. Субота, 17./III. (30./III.) п. о. Алексія чоловіка бож., Акакт.; Р.: Квиріна. — Неділя, 18./III. (31./III.) Ж, 5 поста, п. ма. Марії Єгипт.; Р.: Цвітна неділя.

Веселі сходи, невідклично послідні сего посту, відбудуть ся сего суботи в „Народнім Домі“. Початок і вступ звичайний, програма надзвичайна.

Акад. тов. „Союз“ в Чернівцях має честь подати до відомости П. Т. нашої публіки, що карти на представлене „Аргонавтів“, комедії в 3 діях Гр. Цегельського, котра в понеділок, 1. цвітня с. р. буде виставлена в великій сали „Народного Дому“, вже суготові і продаються від вівні починаючи що дня від 9—6 год. вечером в кімнатах товариства, ул. Петровича ч. 2. Запрашаючи еще раз

нашу патріотичну Русь як найсердечнійше на се перше представлено, просимо спійнитись з замовленими карт, позаяк вже тепер згодошують ся многі по карти, а карт на жалі цілком не багато. — За виділ кружка драматичного тов. „Союз“: О. Гандяк, Ол. Кобилянський.

Загальні Збори коломийської Філії Товариства Просвіти в Коломійі відбудуть ся дня 1. цвітня 1901 в слідуючій порядку: 1. Соборна Служба і Панахида за померлих членів Просвіти відправити ся в церкві о годині 9. рано. 2. Загальні Збори Філії Просвіти в Коломійі відбудуть ся о год. 11. рано в новій сали „Народного Дому“. Порядок зборів: 1. Справоздане уступаючого Виділу за рік 1900. 2. Вибір нового Виділу на рік 1901. 3. Про потребу просвіти, др. А. Кульчакський. 4. Про уяву цукрових буряків, о. Т. Войнаровський. 5. Про садівництво, п. Теодор Бурчак. 6. Внесення членів Просвіти. 7. Любоване щеи овочевих дерев, межи членів Просвіти, що зложили вкладку за рік 1900. В часі зборів буде можна зложити вкладку членську, аби вписати ся в членів Просвіти. 8. О годині 4. по полудні відбуде ся заходом коломийської Філії Просвіти, в великій сали Каси Ощадности святий Вечер в честь батька Тараса Шевченка. На сьвято се зложать ся промови: професора Омеляна Колодницького, селянина, Івана Каралаша з Балинець і Дра. Александра Кульчакського. Декламація: Галі Ферлей, Олени Корбутак і Олени Ланука з Балинець, та славного декламатора Федора Водяренка з Печерників. Співби знаного хору Читальні Просвіти в Балинях і Коломийського Бояна. На закінчене побачите образи представляючі хату — кілька портретів і могили Тараса Шевченка. — Вступ на сьвіт вечерю для селян і жінок лиш 10 сотників. Тому най ніхто не залишай сего нагоди, щоб почувти та побачити щось красивого та пожиточного. За Виділ Філії Просвіти в Коломійі: Іван Гомик, секретар. — Леонтий Кузьма, голова.

Загальні збори Наукового тов. ім. Шевченка відбули ся дня 25. марта при участі 36 членів. Голова товариства проф. М. Грушевський виглає членів в першій році XX. віку в своїй власній хаті з желязом, щоб сего новий вік був для розвою товариства щасливим. Мимо недостатку грошей, невеличких в порівнянню з другими славянськими інституціями субвенцій державних і краєвих, товариство розвинуло ширшу діяльність як в попередних роках і почало видавати „Хроніку“ товариства в

руській і німецькій мові. Дальше згадає голова про смерть трох членів товариства: Ол. Кониського Сергія Грушевського і о. Сидора Єзерського. Память їх почтили члени повстанем з місць. Війни долає голова, що секції іменували нових дійсних членів: М. Комара, др. Стеф. Рудницького і С. Сидорака. На секретарів покликуює голова членів: В. Гнатюка і Ів. Брика. По відчитаню звіту з послідних загальних зборів почалась дискусія над діяльністю виділу, в якій забирали голос: М. Павлик, проф. Барвінський, проф. Шухевич, Ів. Труш, др. Мик. Шухевич, Томашевський і ин. др. Колесса жалив ся, що він пів року не одержує ніяких повідомлень про засідання секцій товариства, а навіть про се засідання, на яким іменовано дійсних членів і вибрано президію секцій. Від секретарів товариства дістав проф. Колесса відповіди, що повідомлення вислано до всіх членів дійсних не лише у Львові, але і в Галичині і то про всі засідання. Др. Шухевич дивує ся, що др. Колесса, що є головою одної комісії і заступником голови секції, так мало інтересує ся справами товариства, що не знає нічого про засідання, які є навіть оголошені в часописах. Вияну за се нехай припинить др. Колесса, собі а не виділу. Остаточно рішено, що повідомлення про засідання секцій, на яких буде відбуватись вибір дійсних членів і президій, має розносити курсьор товариства. Рівнож обиджений др. Колесса, що в німецькій бюлетені при его статі не подане повне прізвище, лише букви А. К. Голова товариства відповідає на се, що стало се з вини секретаря та що се на будуче не повторить ся. При Касовім справозданю жадали вислення проф. Шухевич, Лукич-Левіцький, Мик. Шухевич і други, а відповіли на се бухгалтер товариства п. Угрин і проф. Грушевський. Дуже важну справу підніс проф. Шухевич. Бесідник поставив внесення, щоб в виду тяжкого покривдження рускої мови по галицких школах, товариство вітнесло ся з меморандум до міністерства просвіти і вибороло науці рускої мови належне становище. В дискусії забирали між иньшими голос проф. др. Колесса. Внесення проф. Шухевича прийнято. Головою товариства вибрано серед опісків поновно проф. Грушевського (31 голосами; три картки порожні). До виділу війшли: В. Гнатюк, Ів. Громницький, І. Коворудз, др. Ів. Макух, Ст. Томашевський, др. Мик. Шухевич, яко заступники: Л. Цегельський, Гр. Гарматій, Евг. Бурачинський. До контрольної комісії вибрано поновно: К. Паньківського, і др. Грушкевича. Збори закінчили ся о год. 1/3. по полудні.

правді в тім річ, що ти є й не є ти, і що не знаєш, хто ти. Ну, скажи мені, хто ти? — Мною запановує до крихти здивоване. Я повторюю: „Я то я і я то не я, отже в самій річї хто я?“ І бачу, що справді я не знаю, хто я.

Здаєть ся мені, що я знала се колись, але забула. Намагаю ся пригадати собі, але не в силі, а голос мовить зі сьвятістю: „Ага, бачиш? Так пощо маєш жити, коли не знаєш, хто ти. Ляж!“ І нараз я попадаю у безмежний страх.

Мовлю: „Ну, я знаю, я забула лише. Зараз пригадаю собі. Зачинаю бігати по кімнаті, думаю, висилаю всі свої сили, ловлю ся навіть руками за голову, нараз здаєть ся мені, що я пригадала собі вже і кажу:

— Я — то учителька.

А чую: — Неправда. Ти була учителькою, але тепер ти не є нею. Учительці діяло ся добре. Вона сідала собі на землі коло печі і співала, а ти що, можеш співати?

Я знаю, що не можу, але обрікую сама себе і відповідаю: „можу“. А голос відбиваєть ся іронічно: „Отже прошу, заспівай!“ Я мовлю: „А вже-ж що заспіваю!“ — і йду вже в напрямі печі, хочу вже сісти, коли нараз здаєть ся мені, що я хочу зробити сьмійну річ. Бо не голос, але захриплий шепіт змогла би я добути.

І чую: „Бачиш, самій тобі видаєть ся, се сьмійне. Отже, що ти за учителька. Вона була добра, давала мужикам гроші, а ти дала би?“

Пригадую ся, бачу, що не знаю, але не хочу признати ся до того і мовлю: „Преці я сама не маю нічого“ — а рівночасно чую: „лише без викрутів, відповідай шпро — не дала би?“ — і я

бачу ясно, що се правда, що я не дала би справді.

А голос пагаєть ся знов:

— Ну, а поїхала би ти з тим „паном“? скажи? — Пригадую ся. Не знаю. Може й поїхала би. А голос мовить тоді:

— Бачиш, учителька не поїхала би, а ти поїхала би, отже ти не є учителькою і не знаєш, хто ти і не маєш пощо жити, і повинна вмерти. Ляж!

І нараз я починаю розуміти, що я справді не учителька, що не знаю, хто я, і що тому я повинна вмерти. Запановує мною страшний ляк, я повторюю: „Боже могутній, так що се? Я се не учителька, я се я і я се не я, отже — хто-ж я?“ А голос мовить: „Так хто-ж се ти? Бачиш, не знаєш сама і не маєш пощо жити!“ Але я відповідаю боржі: „Ну, я знаю, але се так тяжко означити, я не можу пригадати собі на разі, але я знаю...“ а голос мовить:

— Отже? — отже скажи!

І я пригадую ся над тм, хто я, не можу видумати якое нічого, напружую всі сили, повторюю: „Я се я і я се не я, Боже великий, отже хто-ж я?“ — А голос кричить: „Так, ти се ти і ти се не ти, отже хто-ж ти?“ Я запановує раз-у-раз у сильнійший страх, не можу пригадати собі нічого, повторюю: „Я се не учителька, я се я, і я се не я, Боже мій, так хто-ж я?“ А голос кричить раз-у-раз свильніше: „Так, ти се не учителька, ти се ти і ти се не ти, отже хто-ж ти?“ — і нараз немов тріскає із перед мене якась іма, я пригадую собі, як то я не знала, пощо я живу, як то я сумнівала ся про все. Стямлюю ся боржі і кричу:

— Я — се зневіра!

І чую: „Неправда, ти сумнівала ся,

але ти не є зневірою і не знаєш, хто ти!“ — І бачу, що я справді не є зневірою і не знаю, хто я, доллю в розпучі руці — а голос іде за мною, відгрожуєть ся мені і кличе: „Ну, отже, хто-ж ти нарешті, думай?“

І далі: „Ти — се не учителька, і не зневіра, — ти се ти і не ти, отже хто-ж ти? Думай!“

І я пригадую собі, як то я писала листи до людей чужих мені, сама дивую ся собі і кричу боржі:

— Я — се хора уява!

А чую: „Неправда, ти маєш хору уяву, але ти ані раз не є хора уява, і не знаєш, хто ти!“

І знов: „Ти — се не учителька і не зневіра і не хора уява, ти се ти і ти се не ти, отже хто ти? Думай!“

А я бентежу ся цілком, як шалена кидаю ся по кімнаті, розумію одне лише, що або мушу вмирати, або знати, хто я; так повторюю: „Я — се не учителька і не зневіра і не хора уява!“

Нараз слідує ясна хвиля і я кричу:

— Я — се голод!

І чую: „Неправда, ти голодна, але ти не голод і рішучо не знаєш, хто ти!“

— І відгрожуєть ся мені знов, кажучи:

— Ти се не учителька і не — зневіра і не — хора уява...

І нараз я пригадую собі, як то я закардала ся до кухні, аби украсити віріс. І кричу:

— Так я скотина, худобина, свиня!

Чую: „Ага! Нарешті. Але і се неправда. Ти худобина, але ти враз і людина. А може ти вже не людина? Скажи любя, чи ти людина, чи ні?“

І я не знаю вже, чи я людина, чи може ні, чую лише, що я забаламутила ся цілком, що брак мені сил, аби думати далі і ловлю ся за стіл.

Весь докола мене крутить ся, доліка усуваєть ся із під моїх ніг, коли нараз голос промьвляє до мене лагідно:

— Бідна ти! Змучила ся, бачиш, ляж!... Очі заходять мені сльзими, ліжко просто тягне мене до себе, але я спиною ся із усіх сил, голова кловить ся мені на груди, сьвідомість покидає мене, мені здаєть ся, що я леду кудись у пронасть, аж тут знов як грім перелітає мені коло ушній голос:

— Так хто-ж ти? Думай!

Я стрепенула ся і кричу: „Я роспука“ — і тихесенько клоню ся на долівку, вже-вже хочу лягати, коли як блискавка промьвляє мене думка: „умреш!“ і я схоплюю ся зі страхом, ходжу знов хитаючи ся і чую:

— Ти і не учителька і не зневіра і не хора уява і не голод і не роспука, а ти се ти і ти се не ти, так хто-ж ти, думай!

Я повторюю: „Я не учителька і не зневіра і не хора уява і не роспука... — бачу, що не знаю нічого і починаю ридати.

А голос відбиваєть ся свильно:

— Бачиш, що не знаєш, хто ти, а все-ж таки не хочеш умерти. Ляж!

Але я не хочу лячи, плачу і ходжу далі, а голос кричить у гніві:

— А глянь-но лине з ласки своєї в зеркало.

Я плачу без ушину і кажу: „Не хочу, і так знаю, що є гірше“.

Але нараз голос гримить: „Йди і глянь!“ Мені здаєть ся, що якась сила піднімає і друлює мене ід зеркалу. Дивлю ся, а голос гримить далі:

— Бачиш, і так умреш. Ляж!

Я доллю руки, занову ся від плачу: „Я не хочу умерти!“ — і чую: „Не хочеш, так пригадуй ся, хто ти!“

Підвищення зарібку робітників салінарних в Галичині і на Буковині. Міністер скарбу рішенням з дня 16. с. м. ч. 75181/900 підвищив зарібок робітників салінарних після слідуєчих норм: в західній Галичині: I. класа з основною денною платнею (шхтговою) 260, 250 і 210 сот., II. класа: 230, 220 і 210 сот., III. класа: 200, 190 і 180 сот.; — у східній Галичині і на Буковині: I. класа з основною денною платнею (шхтговою) 230 і 220 сот., II. класа: 210, 200 і 190 сот., III. класа: 180, 170 і 160 с. Окрім того підвищення знесено дотеперішню IV. класу, системізовано більше число місць у висших класах з більшою платнею і скорочено час переходу до висшої класи з п'яти днів на три. На випадок покликання робітників до військових вправ буде каса державна виплачувати робітникам, котрі мають родину, 60% основної платні. Наведене зарадижене входить в жите з днем 1. цвітня с. р. Понадто робітники салінарні будуть по-бирати додатки т. зв. дорожні, вимірені процентно від зарібку і в міру висоти ціни жита. У західній Галичині починає ся побір дорожнього додатку при ціні жита 14 кор. 40 с. за 100 кгр. в вимірі 5%, а коли ціна жита пере-виспить 17 к., то в вимірі 10% чистого зарібку; у східній Галичині і на Буковині припадає 5% додатку дорожнього вже при ціні жита 13 к. 20 с., а скоро ціна жита переходить суму 15 к. 80 с., то 10% чистого зарібку.

Сто колісок і сто дитинячих ва-прав замовила італійська королева, аби їх роздати убогим родинам, котрим при-йде дитина того самого дня, коли ко-ролева приведе на світ — наслідника престолу.

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

X-Strahlen. Під таким заголов-ком розпочав знаний наш земляк п. Роман Сембратович видавати у Відні тижденьник посв'ячений кри-тиці, котрої цілю буде розсліджу-вати і пояснювати різні аномалії в суспільнім житті. З проспекту виходить, що аби сю ціль досягнути, редакция буде вести остру і без-взглядну борбу з тими аномаліями і не буде обмежати ся виключно на так званій „політиці“, а се тим більше, що хоче обсервувати всі

І знов: „Ти не учителька і не зве-віра і не хора уява і не голод і не рос-пуха, ти се ти і ти се не ти, так хто ти? Думай!“

І я зачинаю на ново роспучну ро-боту думання, нічого не в силі видумати, голова болить мене страшно, сила, по-кидають мене, а ледви я попадаю у пів-сон, голос гуде: „Думай!“ і переслідує мене повтаряючи: „ти не учителька і не звевіра і не хора уява...“ Я плачу на цілий голос і повтарю: „Я не учитель-ка і не звевіра...“ нічого не розумію, знов трачу свідомість і знов дунає як грім: „Думай!“ І я знов ходжу, і плачу і повторюю: „Я не учителька і не зве-віра...“ Коли нараз чую: „Досить сего. Пора тобі вже до школи, за хвилину увійде Феня...“ І вертає свідомість.

Роззираю ся — лямпа вигоріла і згасла, в кімнаті темно, вікна шаріють від свитання, з віддалі залітають голоси дівчорі, що вібрала ся на лекцію. І в самій річці відбиваються ся двері і вхо-дять Феня.

Йду до школи, навіть чаю не п'ю.

Йду і повторюю: „Я не учителька і не звевіра і не хора уява“, міркую ся, що я повинна мати лекцію, кажу чл-тати дівчатам щось голосно, слухаю, трачу свідомість і знов — як грім: „Думай!“ — Я стрепенула ся, зачинаю думати, знов повторюю: „Я не учителька і не звевіра...“ очі заховають мені імлю, я западаю у пів-сон і знов як грім „Думай!“

(Далі буде).

прояви життя суспільності в їх зв'язи. — Тижденьник буде виходити кожного понеділка в форматі книж-ковім (виспім а за те вузпім). Передплата разом з портом в Ав-стро-Угорщині виносить на цілий рік 10 к., піврічно 5 к., квартал-но 2-50 к. Одно число коштує 20 с.

18)

ПЕДАГОГІЧНИЙ ФЕЙЛЕТОН.

6. Приклад.

Могутійше, чим поученє і наука, ділає примір. Приклад є неначе олицетворенє якоїсь засади і для того так само лихий примір впливає пагубно і деморалі-зує его, викликаючи соблазн (згіршенє). Горе родичам і учителям, що дають повиреній їхній опії дівчорі со-блазн! Відвільність їх перед Господом і сумнієм є безмірно велика. До вихователя, що дає злий примір, (соблазн) дитині, треба віднести слова Ісуса Христа: „Ліпше було би, коли-б їм прив'язати млинський камінь до шиї і викинути на дно моря“.

Вже старинні Римляни мали пословицю: Слова поучають, а при-міри поривають (verba docent, exempla trahunt), а римський мудрець Сенека висказав влучні слова: Довга дорога через науку, коротка і успішна через приміри, (longum iter per praescepta, breve et efficax per exempla).

Розрізняємо примір вихователя (родичів, учителів), оточеня (окруженя) і приміри зачерпнуті з історії. Так як добрий примір ділає на ум вихованка спасенно, так само лихий примір впливає пагубно і деморалі-зує его, викликаючи соблазн (згіршенє). Горе родичам і учителям, що дають повиреній їхній опії дівчорі со-блазн! Відвільність їх перед Господом і сумнієм є безмірно велика. До вихователя, що дає злий примір, (соблазн) дитині, треба віднести слова Ісуса Христа: „Ліпше було би, коли-б їм прив'язати млинський камінь до шиї і викинути на дно моря“.

7. Лектура.

Сильним виховавчим средством є лектура, се-б-то читанє книжок, головн-ж повістей. Читанє в школі обмеженє докладними приписами і відбуває ся на підставі приписаних книжок. Тим часом домашня лектура не стоїть вже під тим надзором. Треба проте звернути бачну увагу на домашню лектуру і стремити до того, щоби молодіж читала тільки такі діла, що нарочно для неї написані і що для неї добрі. Кермуючи лектурою треба уважати, щоби вихованок не читав за багато, щоби зміст прочитаних творів був і відповідний і при-ступний, в кінці, щоби читанє не було поверховне, а-ле аби вихованок мав з него дійсну користь. Найвід-повіднійшій є для молодіжкі повісті моральні, описи по-дорожній, винаходів і взагалі поучаючі твори.

Справедливо звернули послідніми часами шкільні влади свою бачну увагу на лектуру молодіжкі шкіль-ної, бо відомо, що безсовістні видавці (накладачі), ве-дені користолобієм оголошують друком тьму тьменну писем безвартних, ба навіть якраз шкідливих, як цілі книгозбори повістей криміналістичних, жителішній про-ставлених убійників і душегубів, які не вагаються за-хвалювати яко твори, призначені для народу і для мо-лодіжкі. Сі пагубні впливи повинна школа по змозі спиняти.

Подрібні розпорядження подають правила, після яких треба поступати, приймаючи книжки до шкільних бібліотек. Однак уваг. учителя-вихователя повинна роз-тигати ся не тільки на твори, які діти, позичають із шкільної бібліотеки, але й на книжки, які і з пиншого боку дістають ся в їх руки. Невідповідне діло, яке учи-тель спостереже в руках ученика в школі, повинен він безусповно забрати, а віддаючи єї родичам або опіку-нам дитини, звернути їх увагу на непридатність такої лектури для вихованка і на пагубні наслідки недогляду в тім згляді. Успішним средством, щоби зарадити сему лихови, є впровадженє добрих книжок дітем, що хо-дять до школи і що вже покинули науку шкільну. Чим більше розповсюдженє ся знанє читаня, тим більше по-казує ся потреба закладати відрдеві бібліотеки для мо-лодіжкі.

Найважнійші приписи, що відносять ся до лектури молодіжкі шкільної, містять розпорядження міністерства просвіти з дня 12. липня 1875, ч. 315, з дня 3. січня 1883, ч. 13.456, з дня 30. марта 1885, ч. 126, з дня 16. грудня 1885, ч. 23324, відтак розпорядки бую-виської крайової ради шкільної головн-ж з дня 21. мая 1874, ч. 2639 з р. 1873, відтак ще з дня 11. грудня 1896, ч. 5417, з дня 23. цвітня 1892, ч. 599 і з дня 19. цвітня 1887, далі галицької Ради шкіль-ної крайової з дня 31. мая 1886, ч. 7.091, і з дня 31. грудня 1886, ч. 18.981.

VII. Про засади вихованя.

В вихованю треба перестерігати точно певні за-сади, що виходять із самої ціли вихованя. Найважнійші засади вихованя є отсі: 1) Вихованє повинно бути мо-ральне, се-б-то повинно старати ся виробити в ви-хованку моральний характер. Моральним є вихованє лиш тоді, коли оно правдиво людине і виключає всяку одно-сторонність; вихованє, що приготує виключно до певного стану і заводу, із запедбанєм загального мо-

Адміністрация приймає також ін-серати. Перше число вийде дня 1. цвітня і буде мати 32 сторони. — Адреса редакції і адміністрації: Wien, XVIII/1, Währingergürtel 111.

Не забувайте

НА

НАРОДНИЙ ДІМ

в Чернівцях.

рального напрямку, вихованє егоїстичне (самолюбне), що ставить особу вихованка понад усе, вихованє згір-жене, вихованє пістистичне і аскетичне, що зовсім зні-дить дочасним житєм; — всі ті напрямки є шкідливі. 2) Вихованє повинно бути природним, зна-чить опирати ся на основах здорової психології і при-міновати ся в ужиткованю средств до індивідуаль-ности (темпераменту), фізичних питоменностей, осо-бливних здібностей і зручностей вихованка; для одного вихованка вистарчає принука, другого конче гамувати.

Ставляти засади природности (натуралізму) за ціль ви-хованя є зовсім хибно. В природі стрічаємо також лихі приміри, як оєв неможливу боротьбу о істнованє всяких животин, наволи моральність наказує нам любов ближнього і людиність. Представителем натуралізму як цілі вихованя є Руссо.

3) Вихованє повинно бути поступове, се-б-то, схоже зі станом і з ідеєю цивілізації, і повинно старати ся виховувати дитині для ідеї людскости і єї призначеня.

4) Вихованє повинно займатися становиско посе-редне між реалізмом а ідеалізмом значить, має принадлежно приспособлювати до життя реального (дій-сного), в сучасних обставинах суспільних і цивілізацій-них, але заразом заціплювати і поняти ідеалу краси і добра, до якого і одиниця і людскість стреміти повинні.

5) Вихованє повинно бути правдиве, се-б-то за-ціплювати любов до правди і щирости, а відразу до брехні, облуди і лукавства. Найпагубнійше впливає на вихованка то, коли вихователь сам допускає ся позору, брехні й лукавства.

6) Вихованє повинно бути однолітє, се-б-то зма-гати консеквентно всіма средствами до досягненя тої самої ціли вихованя. Пожаданю є згода поступованя батька і матери (родичів) зглядом домашнього вихованя, єдність родинного дому зі школою, згода учителів, що виховують ту саму молодіж, для того потрібні конфе-ренції зборів учительських (§ 49 і 50. Порядку наук. і шк.), в кінці схожість цілий науки різних предметів.

7) Вихованє повинно бути розсудне, се-б-то по-винно уживати в питомений спосіб виховавчих средств. Треба тямити, що виключне уживанє одного средства не вистарчає в вихованю, що лагіднійшим средствам треба дати першєнство перед острійшими і взагалі приміновати їх з огляду на вихованків поступенно, що средств виховавчих треба уживати як найогляднійше.

8) Вихованє повинно бути релігійне: Вихованє не може обійти ся без вцілюваня засад релігійних; вихованє безконфесійне потягає за собою що найпагу-бнійші наслідки.

9) Вихованє повинно бути національне. Вихо-ванє космополітичне, що виховує дитину на горожанина цілого світа, помігуючи рідний край, є зовсім хибне. Кожний нарід має свої відрубні виображеня, звичаї й обичаї, свої чесноти і хибн, свої ідеали, про котрі в ви-хованю годі забувати. Навпаки, вихованє повинно ви-хисовувати ті відрубні питоменности національні для загальних цілей вихованя, вилучуючи і викорінюючи хибн, а плекаючи чесноти. Впрочім, хто не любить своєї рідні, свого рідного краю, свого народу, той не годен полюбити людскість, а то всемірне горожанство є не тільки мрією, але також покришкою самолюбства, що увільнює ся від всяких ближних обовязків під позором неостежених дальших.

10) Вихованє повинно бути приновленє до по-ду. Відмінний від устрою мунципалітету фізичний устрій жєнщини, відмінна задача життя, в кінці відмінні пи-томенности душі у жєнщини указують на те, що вихованє дівчат повинно відбувати ся після відмінних в дєчїм засад, приновлєних до питоменностей жіночого по-ду, ніж вихованє хлопців.

11) Вихованє повинно бути всестороннє, се-б-то обіймати усі сили і здібности вихованка. Одностороннє вихованє розсудку на карб серця і волі є шкідливим, так само як виключне образованє здібностей душі, а запедбанє тіла. Плято порівнав тіло й душу чоловіка з парою коний, упряжених до одного воза; обома кін-ми треба рівно кермувати і їх рівно стримувати.

12) вихованє повинно розвивати самодільність вихованка і бажанє дальшого самообразованя. Вихованє повинно стремити до того, щоби згодом щораз то мень-ше був потрібний вплив і опіка вихователя, а щоби ви-хованок сам своїми кроками згідно із засадами релігій-ними і моральними міг кермувати.

(Дальше буде).

Весняні річи найновіші вже прийшли

В гандлю **Б. БАЛЬТІНЕСТРА** молод. Чернівці, ул. Головна ч. 3.

Капелюхи для панів і хлопців фільшові; чорні і з найрозмаїтших модних красок; з найславніших ц. к. фабрик І. Генрика Іта у Відні, Осип Піхлер і сини у Грапу як також з фабрик Борзаліно, Гіузенпе, Фрателло в Александриї.
Мужески капелюхи від 3— к. до 12— к.
Хлопців " " 1— " " 3— "

Краватки вилучно найновіші десені в найбільшій виборі.

Рукавички французского фабрику (Glacé) швецьки і до прання усе під гваранцією; дальше також Ерен-Фльор і шовкові рукавиці.

Бронзові і всілякі річи зі старого срібла як: найновішого заграничного фабрику годинників канделябрів, карабок, гарнітури до писаня і куреня, всілякі фігури і т. п.

Товари обувні, лиш добрі фабрики для панів, дам, дівчат і дітей. Головний склад французской фабрики обуви А. Сапек і Howlett & White, в Англії найліпшої сорти:
Мужески черевики від 8— к. до 20— к.
Дамски " " 7— " " 24— "
Для дівчат і дітей " 250 " " 8— "
Домашні черевики в найліпшій гатунку і найбільшій виборі.

Кальози найбільший склад з найбільшої петербурской фабрики.

Парасолі від дощу і сонця в найліпшій гатунку і найбільшій виборі.

Мужески сорочки під гваранцією, нічні і денні, ковнури, маншети, хустки до носа, мужески шкарпетки, дамски і для дітей панчохи в найбільшій розмірі.

Гарнітури до писаня, стоячі зигарки, рами до фотографій і т. п.

Принагідне купно: бурштинові зигарниці від 125 зр. до 10 зр. разом з футераліком.

Склад ц. к. привілейной фабрики товарів з альпаки і хінського срібла В. Бахмана і Сп. у Відні.

Ново отворений!

Ново отворений!

Американський склеп з зигарками
С. Танненблят зигармістр

Чернівці, улица Руска ч. 8.,
приймає ся всяку напругу викінчити належачу до того фаху, по найнижшій ціні.

Моя довголітня практика в найбільших фабриках як в Нью-Йорку, Лондоні і Будапешті дає гваранцію за кожде мені подане замовлене в найбільшій стараню викінчити.

Спеціаліст від англійських і американських зигарків, як також від різних граючих верків.

Великий склад кишенкових, стінних і висячих зигарків по ціні як найтаньшій під гваранцією.

Ціни найтаньші як:

Зигар до будження найліпшої конструкції 1 зр. 90 кр., Віденський зигар пендльовий від 12 зр. і вище. Срібний з подвійними накривками швайцарський кишенковий зигарок від 7 зр. і вище. Сталевий зигарок 3 зр. 50 кр. Ніклевий зигарок від 3 зр. і вище. Зигарок імітація „Roskopi“ 5 зр. 50 кр. Зигарок правдивий „Roskopi“ з три літньою гваранцією на писемі 9 зр. Округлі бляшані зигарки 3 зр.

Всі иньші зигарки так само найтаньше.

Замовленя на провінцію висилає ся відвотною почтою.

Рік заснованя 1892.

Товариство взаїмних обезпечень

„ДНІСТЕР“

Львів, Ринок ч. 10. (дім „Просьвіти“)

перше і одинокє руске Товариство асекураційне, обезпечає будинки, і всі предмети движимі против шкід огневих.

„Дністер“ припоручили Присвяц. Ординаріати Вєч. Духовенству і вірним всіх трех Епархій.

Фонди гваранційні „Дністра“ з днем 31-го грудня 1900

Фонд резервовий . . .	311.540 кор.	11 сот.	} разом 520.406 к. 65 с.
Резерва премій . . .	171.942 "	— "	
" спеціальна . . .	6.000 "	— "	
Фонд емеритальний . . .	30.924 "	54 "	

Тарифи „Дністра“ дуже умірковані. Надвижка річна розділяє ся між членів в формі зворотів. За рік 1900 дістають члени 8% звороту з премій.

„Дністер“ виплатив до 31. грудня 1900 відшкодовань 2.120.834 кор. Шкоди ліквідують ся безприволочно в присутности Делегата і 2 членів.

Поліси „Дністра“ приймають при пожитках гіпотечних: Банк краєвий і Каси ощадности у Львові, Коломиї, Самборі, Долині, Святині, Городенці, Терембовлі, Заліщиках, Городку, Ярославі і Богородчанах.

На жите треба обезпечитись тілко через „Дністер“ в Товаристві взаїм. обезпечень в Кракові; з таких обезпечень через „Дністер“ іде часть провізії на рускі публичні добродійні цілі; поліси і квоти видає Краківське Товариство рускі.

„Дністер“ пошукує спосібних агентів, особливо селян господарів в окрестностях, де еще нема близько агенцій „Дністра“. — Агенти зробили вже 274.964 кор. провізії. — Зголошеня о агенції треба вносити до Дирекції у Львові.

Селяни обігають ся тілко о агенції „Дністра“.

Найліпші

МАШИНИ ДО ШИТЯ

є так звані обручкові (Ringschiffchen).

Сі машини йдуть дуже легко і надзвичайно скоро (2000 штихів на минуту). Сі машини мають приряд до гафтованя і приряд до острєня голок та ножиць. Окрім сих маю ще найновіші машини для шевців, кравців, римарів і такі, що шиють для потреби в перед і взад.

За кожду машину гварантую 5 літ.

Продаю за готові гроші і на вишлат дешевше як всюди, хто невірить най переконає ся.

В. Данилевич

машиніст
в бровари Штайнера ул. Двірцева ч. 21 в Чернівцях.

Купуйте

решту накладу оповіданє Евгена Мандичевского п. з.

Живого і мертвого.

Дістати мож у автора, Львів, площа академічна 4.

Брошурований прим. I кор. оправлений в пол. I к. 30 с.

Яко дамська фризьерна „Secession“

як також спеціаліетка у всіх парських дамських фризюрах поручає ся пані

АННА ВАЙС,

Чернівці, Tempelgasse 6, (сальон фризьерский Леона Вайса),

котра у Відні за знаменитой смак у стилю „Secession“ і за фризьерску технику була подвійно відзначена медалями.

Ціни приступні.

Виходить в Чернівцях
що середі, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція:
вулиця Петровича ч. 2.

Рукописи звортає ся лише на попереднє
застереження. — Рекламанці неопечатамі
вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор. — сот.
на пів року	10 „ — „
на чверть року	5 „ — „
на місяць	1 „ 70 „

Поодинокое число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсерації
платні в Чернівцях.

Промова посла Пігуляка в державній Раді 26. марта 1891 в справі заснованя руської гімназії в Кіцмані.

Висока Палато!

Петиція, в котрій я забираю
слово, не є новиною в сій високій
палаті, а має за собою свою 28
річну історію. Ся петиція, се не є
нічим новим.

П. Івний свисток паперу, записа-
ської конернилом, а є се болуче ба-
перевятем ригнобленого руського наро-
в супров Буковині.

Важко вже, я був ще тоді мо-
лоді комі хлопцем, як в році 1873,
чого ти прилась між Русинами вістка,
річ знаймань старає ся о заснованє
претатої гімназії і що релятивна
б. в. ість краю дістане руську
твердиню для висшої просвіти. Але
з того нічого не було.

В р. 1880 передала руська де-
путация Его Величеству при нагоді
Его милостивішого перебуваня в
Чернівцях, знова петицію, о засно-
ванє руської гімназії в Чернівцях.
На око ніби справа була полаго-
джена. Але крайню неприхильне для
Русинів правління Алезанього спра-
вило, що знов Русини не мали ні-
чого з того.

Буковинські Русини не пере-
ставали від тоді просити і благи
о заведенє руської гімназії, але
все даром!

В р. 1893 внесли знов 25 русь-
ких громад петицію до сойму о
заведенє руської гімназії на Буко-
вині і ось характерна в найвищим
степені річ, що наш сойм, який
складає ся із так різних народ-
ностей і сторонництв передав одно-

голосно сю петицію ц. к. прави-
тельству до одобрєня і діяльного
уважєня.

Але і з того не було нічого.
Чи ні, простіть, мої панове! В р.
1895 отворено при черновецькій низ-
шій гімназії паралельки для Русинів,
але устроєно їх так що до
мови, що вже в першій класі ви-
кладає ся три предмети по ні-
мецьки, які дають спромогу вибити ся
тій частині молодєжі, що володіє
добре німецькою мовою. Але такої
руської молодіжї нема на Букови-
ні взагалі, не було і не буде ні-
коли.

Отже і з того не мали Русини
також нічого.

І тепер знов лежить перед на-
ми петиція в справі заснованя ру-
ської гімназії. Отже ми стоїмо те-
пер там, де стояли перед 28 рока-
ми. Що стане ся тепер із нею —
не знаю. Але одно знаю, що дав-
нійше говорено все: заснованє русь-
кої гімназії не є ще на часі. Те-
пер повтаряють сю гадку троха
інакше і кажуть: Нема ще на ра-
зі потрібних учительских сил. (Слу-
хайте! Слухайте!)

Отже по 125 літнім прилученю
Буковини до Австрії руська гім-
назія ще не на часі, або нема ще
сил відповідних до неї. Тепер я мо-
жу поділити ся з тими панами ра-
дісною вісткою, що ще за яких
125 літ, а може вже й богато скор-
ше заведенє руської гімназії буде
в самій річі безпотрібне. З тої
ревної опіки починають тубольці
Русини покидати свій рідний край
і то як анальфебети, якими були
ще перед 125 роками. Вони ви-
майдрують до Америки! (Слу-
хайте! Слухайте!)

А пригляньмо ся, що за той
час 28 років прохання і покути Ру-
синів на Буковині зроблено для
інших мешканців сего краю.

На Буковині є після спису на-
селєня з 1890 р.: 133.000 Німців
(50.000 Німців а 83.000 жидів),
208.000 Румунів, 268.000 Русинів
і 32.000 інших народностей.

В р. 1809, отже далеко ще пе-
ред тими 28 роками прохання Русинів,
заснованє в Чернівцях німецьку
гімназію, а в часі тих 28 років
прохання і покути Русинів буко-
винських заведено в краю ще три
вишні а одну низшу гімназію з ні-
мецькою мовою викладовою і німець-
кий університет. Румуни дістали в
1882 р. румунські паралельки при
сучасській гімназії, а перед двома
румунсько-німецькі при черновець-
кій першій гімназії.

Таке нерівне трактованє наро-
дів, в користь одних, а в некористь
других в справі культурного їх
розвою не може не полишити на
сих останніх шкідливих наслідків.
Сі наслідки показують ся в слабій
фреквенції гімназій у стосунково
некористних поступках, а в дальшій
мірі в материяльнім і в загальнім
занепадї руського населєня в краю.

В році шк. 1895/96 ходило на
пр. до буковинських гімназій 1883
учеників. З того Німців було 1051,
Румунів 498, а Русинів 170 з чого
припадає після числа населєня в
краю 1.45 процент на Німців,
0.24% на Румунів, а 0.06% на
Русинів гімназистів.

Який значний вплив має мова
викладова на шкільну фреквенцію
в загальї, а спеціально тут на Ру-
синів, можна бачити із сего: В пер-
шій черновецькій гімназії. доки во-

на була одинокою в краю, гімна-
зіяльна фреквенція Русинів і Ру-
мунів рівноважила ся. Ба навіть
Русини виказують ся більшим чи-
слом. Але від коли в 1882 заведе-
но в Сучаві румунські паралельки,
число Русинів у гімназіях мень-
шає, число Румунів більшає.

В році шк. 1880/81 бачимо в
першій класі німецької гімназії 12
учеників румунської народности. По
отвореню румунських паралельок
підскакує число Румунів у першій
класі на 40, а в році 1895/96 ви-
казує перша класа 79 румунських
дітей. Значить більше ніж усіх Ру-
мунів у цілій німецькій гімназії, в
Радівцях у тім самім році (77 Ру-
мунів і 281 Німців-учеників). Дар-
ма що вона лежить у наскрізь ру-
мунським окрузі.

Подібно шкідливо як тут, впли-
вала на пр. також польська мова
викладова у Львові, Перемишлі й
Коломиї на нормальну фреквенцію
шкіл зі сторони галицьких Русинів
без огляду на спорідненя обох тих
мов. Вистарчить в тій мірі навести
як приклад хочби Перемишль.

В р. 1887/88 було там у цілій
польській гімназії 519 Поляків а
197 Русинів, з того в першій класі
77 Поляків а 33 Русинів. У слі-
дуючім році 1888/89 по заведеню
руських паралельок записало ся
вже 51 Русинів, а в р. 1895/96
63 Русинів до першої класи русь-
кої паралельки.

Подібні явища повтаряють ся
по заведеню руських паралельок у
Коломиї і Тернополі, до тепер му-
сіли вже поділити руські пара-
лельки.

Із тої самої причини походить —
розумієть ся — ще страшніша

Г. ЯБЛОЧКОВ.

Сільська учителька.

Переклав

Антін Крушельницький.

(Далі).

V.

По лекції вертаю як усе до себе.
Стараю ся ходити, але вже не можу.
Загортаю ся в хустину, опираю ся о
стіну і стою.

Приходить Феня, топить у печі. Я
відправляю її сейчас домі, бо розумію,
що було би зле, як би вона завважала,
що я розмавляю з духом.

Хліба й молока вже навіть не ку-
шаю, бо на горло ще мені гірше. Стою
опе-та о стіну, голова клонить ся мені
на груди, я майже засипляю, але сейчас
отриваю ся із дрімоти.

Голос мовить до мене: „Отже зна-
єш уже, хто ти?“

Я мовчу, стою, а по хвилі чую
знов:

— Ну, не вадить, обійдеться ся. Можеш
умерти, не дізнавши ся, хто ти.

Я не відповідаю на разі, але по
якимсь часі мовлю до себе:

— Я не хочу ще вмирати. Я хочу
жити!

І чую: „Що — хочеш іще жити?
Ну, але скажи мені, пощо тобі жити?“

Ти хора, голодна, сумніваєш ся про все,
не знаєш хто ти, і не знаєш навіть, по-
що ти хочеш жити. Подумай лише, по-
що тобі жити?“

Я думаю собі: „Дійсно, пощо мені
жити?“ і нараз розяснюєть ся мені, що
я не знаю. Мене починає се мучити. Я
зачинаю знов мандрівку, стараю ся роз-
яснити собі, пощо я хочу жити, але не
можу. А голос мовить:

— От бачиш, не знаєш навіть, по-
що маєш жити, а се не личить розум-
ному чоловікови. Ляж!

Але я нараз усвідомлюю собі, по-
що живу і кажу:

— Ні, знаю. Мушу жити, аби вчити
хлопські діти.

Чую: „А пощо їх вчити?“

Мовлю: „Завдяки науці стануть

ліпшими“.

Чую: „Неправда, завдяки науці ста-
нуть гіршими. Тепер вони прості, а
найно лише змудріють, а лоби розбивати
муть собі взаємно...“

Я сама богато вже думала на сю
тему, і ся справа мучила мене. Але бою
ся признати ся і кажу:

— Не з усіх преці виростуть такі.
Я маю й добрих учеників.

Чую: „А багато їх маєш?“

Мовчу, ходжу, а переді мною пере-
суваєть ся хор усіх моїх учеників. І я
бачу, що мало маю добрих. Отже, ду-
маю собі, отже чого їх навчу? Читати
і писати і „Отче наш“? Усьо те за-
будуть!

Розумію, що для того не варта жи-
ти, так починаю шукати боржі цілий,

для яких слід би мені жити. Пригадую
собі, як то колись я дала батькови Фені
три карбованці і як він кланяв ся мені
за се до ніг і кажу:

— Не на се, аби вчити хлопські
діти. В тій цілі жити не потребує. Але
я хочу привести хоч троха хісна на
світлі. В селі і за карбовання тяжко,
отже я можу дати того карбованця.

Чую: „Гаразд. А скільки береш мі-
сячно?“

Я відповідаю: „Двадцять карбо-
ванців“.

— А родині скільки хочеш поси-
лати? А може тепер уже не хочеш по-
силати їй нічого?

— Ні — мовлю — хочу посилати
десять карбованців.

— Ну, а сама маєш преці також
якісь потреби?

— Так, маю, треба мені шість кар-
бованців у місяць.

— Так скільки лишаєть ся тобі?

Відповідаю з розпущею:

— Чотири карбованці... Минає кілька хвилин. Голос відзи-
ваєть ся знов:

— Ну, так пощо ти маєш жити?
Учити не варт, для чотирох карбован-
ців жити також не варт. Пощо-ж тобі
ще жити. Подумай!

Думаю і бачу, що не знаю. На ду-
ші стає мені страшно. Я висилую мізок.
По хвилі здаєть ся мені, що знаю. І
мовлю:

— Я мушу жити для обовязку, му-
шу жити, аби помагати рідні. Преці

вона має лише мене одну і крім мене
не допоможе їй ніхто.

Чую: „Не так скажи, богато ти по-
могла вже тій рідні? Золоті гори пі-
слала їй — ні?“

Я відповідаю з розпущею: „Ні, я
не могла ще післати їй нічого. Преці я
сама голодувала!“

Чую: „Голодувала? Так може ти й
тепер голодна?“

— Так — мовлю — я голодна.

— Отже чому не їш? Диви ся!

Роззираю ся і бачу:

Стіл, біла скатерть, ясна лампа, а
на столі хліб, масло, тіста, мясо, і ли-
сучий самовар... Я думаю собі: „Боже
милий, хто-ж назнєсив усьо те тут? —
Кидаю ся боржі на стіл, хочу сісти... се
лише мій звичайний стіл, а на ньому
мірка молока і бохоня чорного хліба...“

А голос хихоче:

— А то я надув тебе! Успокой ся,
я післав усе те твоїй родині, та-ж і
вона завмирає з голоду!

І ходжу по кімнаті, на пів уже не-
притомна. По хвилі отриваю ся і бачу,
що тримаю хустину при лиці, що за-
ношу ся від плачу. А голос питає:

— Чого-ж се ти так плачеш?

Я відповідаю: „Не знаю, хто я, не
знаю, пощо мені жити, я голодна, хора
і не маю нікого на світлі!“

А голос: „Слухай, живи радше, аби
служити Богу! Віриш у Бога?“

Мовлю: „Не знаю. Давнійше я ві-
рила. А тепер не знаю“.

Чую: „Вір! Лепше буде вмирати“.

І по хвилі: „Аби ти лише вмерла, а там

ріжниця в тім напрямі в німецькій черновецькій гімназії. В р. 1895/6 ходило до неї 517 Німців, а лише 131 Русинів, коли населені повітів, які належать сюди: Чернівців, Кіцманя, Вишинці, Серета і Сторожинця виносило 82.335 Німців, а 243.505 Русинів.

А пригляньмося наслідкам утруднюванню науки Русинам через чужу мову викладову!

До першої класи черн. висшої гімназії записалося за час шести років (1884—1889) 433 Німців, а 121 Русинів, а з того до восьмої класи дійшло Німців 171 (40 проц.) а Русинів 29 (23 проц.)

А за те успіхи руської молодіжки в руській гімназії у Львові представляються цілком інакше за той сам шмат часу (1884—1889). До 1. кл. записалося 533 Русинів, а до 8. кл. дійшло 274, отже 51 проц.

А сей користний успіх у науці не залежить цілком від ніби то згляднійшої класифікації у Львові, ніж у Чернівцях, бо до того не допустили би польські шкільні інспектори, знані зі своєї строгости.

За тим слідує рука в руку матеріяльний занепад Русинів.

Підчас коли буковинські Русини просять і благають на пусто 28 років о заведення руської гімназії, виказують 50.000 Німців і 183.000 жидів надпродукцію інтелігенції на всіх полях у краю, а Румуни на церковних полях.

За те Русини тратять навіть се, що мали — свою питому грецько-православну руську церкву а далі й ґрунт під ногами.

В палаті панів заявив пан президент міністрів: „Man kann in Oesterreich, meines Erachtens, nicht von einer Bedrückung der Nationalitäten sprechen“. Його експедиція простять мені, коли я і цілий руський нарід у виду наведених фактів цілком інакше задивлюємося на се.

— усе одно. Коли навіть і нічого нема, то і так кінць!

Я починаю думати. Думаю, думаю і мовлю:

— Але як вірити? Коли скажеш собі: умреш і хроби точити муть тебе — зрозуміти се легко. Але аби чоловік мав дістати ся там, де ждуть його муні, сего зрозуміти не можу. І неба також не розумію; молити ся без упину — се-ж прейї пудне...

Нараз чую:

— Хулиш! Бережи ся, бо небавом умреш! Галянь-ко на сьвятий образ!

Я глянула на образ, бачу: він давить ся на мене грізними очима, потім здається рости, виступати з рам, йде ід мені, а голос гримить:

— Моли ся!

Я кричу, біжу і видаю ся на ліжко. Потім підношу ся, знов ходжу, тремчу ціла і думаю собі:

— Боже мій, Боже! Я не знаю, хто я, не знаю, пощо маю жити, я молити ся не вмію!...

А голос мовить: „Умирай, все одно, Бог і так простить, хоч ти й молити ся не вмієш. А може нема його цілком? Йди, лаж і умирай! — І я звертаю вже свої кроки ід ліжкові, лягаю, коли нараз усвідомлюю собі: Умру. І схоплюю ся з острахом. — „Ну“ — кажу не ляжу. Я хочу жити ще!“

Чую: „Яка ти дурна! Так пощо хочеш жити?“

— Все одно — мовлю — не хочу вмирати. Я ще молода і не все буде мені так пегаво. А так? умру і хроби сточать мене.

А ось і голос: „Неправда, ти отуманюєш сама себе, думаючи, що маєш пощо жити. Ну, але подумай лише! Пощо маєш жити? Аби вчити — не варт, для родини — не варт. Так пощо? Подумай!“

(Далі буде).

Тому я ставляю внесення, аби внесену мною петицію надруковано дословно в етенографічній протоколі і передано її бюджетовій комісії. (Живі оплески признаю).

Несупокі на російських університетах.

(Слово критики радника двора проф. д-ра В. Яліча.)

Подаємо отсе онодішню вступну статтю N. fr. Presse, цікаву так своїм основним змістом, як і тим, що походить з пера знаменитого ученого, який мимо свого високого становиска, як достойник двора, не завагає ся висказати слова правди про поступованя університетських властей та правительствених органів супроти російського студентства.

Незмінно сумно та жалібно виглядають вісті, які про розрухи російських студентів доходять до нас лише у фрагментах. Познаки небезпечно хорого організма виступають на він в тривожний спосіб. Належить се до нещасної системи таєня російським правительством, що краєва праса, яка передовсім була би покликаною вияснити цілу справу, мусить заховувати абсолютне мовчане про події, які від місяців по всіх кругах суспільности становлять безнастанно предмет розговорів та живої тревоги. Виняті згід публичної контролі вісти про університетські розрухи, що тревали вже від кількох місяців по всіх російських університетах, шпирили ся дальше часто в дуже пересаджених розмірах. Через се піддержувало ся заворушене між самими студентами, та зростало занепокоєне суспільности. Вкінці, як звичайно давно за пізно, рішено ся ледви перед кількома днями, коли вже в Петербурзі та Москві прийшло до справдішних битв та потекла кров, подати сухе урядове справоздане до „Державнаго Вестника“, яке другі дивніки вправді могли повторити, але дальше мусіли знов про цілу сумну подію — мовчати. Ані не можна їм відважити ся на обговорене офіційального справоздання, ані на заняте власного становиска супроти самої справи! А прецінь вага сего цілого руху жадає рішучо, щоби публична дискусія вивязала ся изд сим. Бо коли вже було багато заворушень студентів в Росії, то прецінь ледви чи розрух був коли таким грізним задля своєї загальности та задля розмірів, як тепер, коли особливо співучасть широких верств населення, передовсім робітників, надає йому великої ваги. Коли з початком вісімдесятих років страшний замах на царя Александра II. закінчив ся сумним успіхом, тоді проявили маси народа в Петербурзі та Москві такий ворожий настрій супроти студентів, що побоювано ся сильно напасти розлюченої товпи, які могли би ся були звернути супроти інтелігенції взагалі. А тепер противно з сеї самої царської столиці, де перше в „Обзорной ряде“ наче стояв гарнізон в безнастаннім поготовлюванні против обурених на студентів мас, чуємо зовсім достовірні вісти про збратане ся робітників і

студентів, про спільність їх інтересів!

А що робить правительство? Чи пізнало ся на донеслости сего руху? Чи задумало придумати сей рух звичайними в Росії средствами, звірськими побоями студентів поліцією, жандармами та козаками, громадними увязненнями в тверднях, покаранем багато соток студентів виключенем, висилкою та влученем до військових рядів? Здає ся майже, що справді так мають ся річи. Бо навіть з сих недостаточних вістей видко наглядно, що згаданих средств ужитю, на жаль, в дуже широкій мірі, а на против нічо не чувати про се, чи ся ціла, дуже поважна справа була предметом старанних розслідувань та нарад зі сторони правительства, чи то в державній раді, чи в якій особно до сего визначеній комісії.

Навіть не можна сказати, щоби сей вибух студентських заворушень прийшов так нагло, що не можли було передвидіти его по ріжних познаках. Поважні люди з професорських кругів вже від місяців гляділи з обавою у найблизшу будучність. Сліпотою заражене було властиво лише найблизше інтересоване міністерство „просвіти“, яке також підчас ріжних фаз сеї нещасної афери відзначило ся надзвичайною беззглядністю, в противности до заступників міністерства судівництва і війни.

Університетська криза, яка вибухнула тепер в Росії, має свої глибокі причини в багато гріхах самого правительства, які оно сповнило в послідних двох десятиках літ зглядом російського університетського життя. Давнійший університетський статут з р. 1863 був в своїй основі ліберальним, та реакція сімдесятих років обвиняла его несправедливо за політичні атентати, які в р. 1881 покінчили ся сумною подією насильної смерті царя Александра. Тепер змінено і безобразно сей статут ріжними приписами, а вкінці в р. 1886, завдяки тодішньому нещасному впливови Каткова, повалено его що-до істотних основ, с. е. заступлено его новим, зовсім а зовсім невідповідним статутом, який цілком позбавив університети їх автономії. Від сего часу, можна сказати, хорують російські університети, они не розвиваються ся поступенно, але ідуть до упадку.

Професори — а о се розходиться головню після наших понять, яких, що правда, не поділяє російське правительство — утратили в очах студентів багато своєї давної поваги, на них дивили ся вже не як на мужів науки, вибраних колегією професорів, окружених загальним довіром, але на креатури міністерства, яких першим обовязком був послух супроти волі міністерства. Без згляду на бажання колегії професорів може міністер після нового статута доконувати іменовань так професорів, як і деканів та ректорів, які не завсіді своїми особистими заслугами, але близькими відносинами до міністерства доходять до своїх гідностей, а між колегією професорів та між студентами не мають жадного довіря, ані симпатії.

До сего обниження поваги цілого професорського стану прилучили ся ще інші зарядження, які до нинішнього дни не перестали викликувати протести та жалі. Щоби

против напливу молодіжки до університетів поставити штучну заповню, підвищено значно вписові такси, так, що по ріжних університетських містах мусіли завязувати ся особні товариства, щоби достарчити грошевих средств пильним, а убогим студентам, яким що року грозило небезпеченство перервання студій задля неможности заплачення чесного. Процент допущення студентів-жидів на університет обнижено на дуже низьке число. — Вкінці ще недавно (а се було нещасне розпоряджене помершого міністра) постарано ся ограничити свободу зміни побуту студентів тим способом, що означено губерній, з яких поодинокі університети могли приймаати студентів!

(Конець буде.)

Буковинський заклад кредитовий земський.

Вісімнадцяті загальні збори закладу кр. з. відбули ся 24. с. четвертій точці порядку денного тав дир. Брік внесене ради над з виказаного в білянці чистого зі р. 1900 в сумі 174.337 кор. 50 с. відтагненню зиску з попереднього в сумі 7.171 кор. 78 сот., отже з 167.165 кор. 62 сот. наперед по § 73 статутів виділити 5% акк. капіталу в сумі 10 тисяч корон, а вижки 87.165 кор. 62 сот. перед а) яко дотацію спеціального резервного фонду на втрати у гіпотичнім відділі 16.740 кор., б) 10% яко тонтіему для надзираючої ради 8.716 кор. 56 сот., в) 5% яко тонтіему для дирекції 4.358 к. 28 с. — разом отже 29.814 к. 84 с.

А з решти 137.350 кор. 78 сот. по доданню переносу зиску з попереднього року в сумі 7.171 кор. 78 сот., отже разом зі суми 144.522 кор. 56 сот., 1) розділити дивиденду 28 к. за акції, отже 112.000 кор., 2) передати спеціальному фондові резервовому на втрати у відділі ескомптовім 10.000 кор., 3) жертвувати на річ фонду забезпечки урядників закладу 10.000 кор., 4) на решті салдо в квоті 12.522 кор. 56 сот. перенести на conto зиску і втрат найближшого року.

Внесенне прийнято односторонно. Загальні збори ухвалили далі, що купон дивидендовий ч. 18, який припадає на 1. липня с. р. має ся вимінити 28 коронами т. зн. 7%.

Далі прийнято внесення поставлене надзираючою радою: Загальні збори звольняють призначити на біжучий адміністративний рік на винагороду за участь у засіданнях надзираючої ради по 20 кор., далі на винагороду урядуючого комітету 9.600 кор., з якої то суми 6.000 кор. має дістати председатель, а 3.600 кор. другий член урядуючого комітету.

Нарешті приступлено до вибору надзираючої ради. Вибрано знов шп. Константина Поповича і Евгения бар. Стирця всім (118) голосами, а далі вибрано п. Кшиштофа Арітоновича.

Шевченко в робітничій і в академічній хаті.

(Святковане 40-вих роковин смерті Тараса товариства „Поступа“ і „Січ“ у Відні).

Давно вже не було такого руху поміж рускими робітниками у Відні — як перед кількома неділями. Се бо ходило о те, щоби достойно відсвяткувати вечірний в 40-ві роковини смерті найбільшого сина України-Руси і ревного друга й речника „прибитих і катованих“. Виділ „Поступа“ запросив до співучасті коло вечеркової роботи ще й членів з поза виділу і нечленів товариства. І так зложив ся „комітет в цілі відсвяткування кобзаревих вечірниць“, який складав ся зі слідуєчих членів: Дрегович, М. Пасічник, К. Стеньків, К. Томіцький, В. Яхимович, Будз, Ів. Семанюк, С. Яричевський і п-ні Яросевичева.

Вечерниці відбули ся дня 10 с. м. в „Restaurant zum Weingarten“ (VII. Getreidemarkt 5) і випали під кожним виглядом гарно. Над естрадою горі завис образ батька Тараса, прибраний по козацькому чесному обычаю рушниками (се труд д. Ярославича!) і умушений смере-чинею. На селі повно — битком народа. Крісел не стало, кельнери мусіли при-носити раз по разу. Багато членів поль-ських товариств робітничих мусіло ві-дійти для браку місця. Перед естрадою засіли по лівому боці товариші співачи зі „Січ“, по правому хорвацькі тамбу-раші, а там і сам нестримий грім гості нісся охоти і вподобі. З руских по-слів явили ся: Др. Кос і Яворський, з польських дд. Дашинський і Брайтер. До того часи великих робітничих товариств польських, чеських і хорватських і російські студенти і студентки. Натомі, гамір, оживлені розмови.

Аж тут і тишина. На естраду ви-ступив голова „Поступу“ т. Дречевич, виголошує вступне слово. „Не вмер Шевченко“ — говорить він між инь-шим — „жне його пісня голосна та правдива як Господа слово витає серед нас усе... Пост вірити в ліншу будуч-ність і ми в неї віримо. Виголошене го-ряче, слухачі дарять бідника заслуже-ними оплесками.

П. Іларіон Козак ученик відень-ської консерваторії співав з глибоким переживанням і знаменитим фразованим пісню в супроводі фортепіано „Замовкли Тор-бани“, „Над річкою в чистім полі“ — обі композиції українського Ляха д. Во-лодимира Суніньського, Лисенко „Ой чого ти поchorило“ і Монюшки „Дві зо-рі“ знайшли в йому знаменитого інтер-претатора. Лисенкова пісня знала, той не вдаюся у її оцінку, та за те заінте-ресувала нас новина — обі пісні д. Су-ніньського „Замовкли торбани“ іменю вражає своєю артею поважною, знаме-нито віддає зміст вірші, настроює до по-важної задуми. Так може складати піс-ню тільки син України, виплеканий хлі-бом її пісень... Сам голос д. Козака на-бирає щораз більше сили і благородного звуку.

„Розриту могилу“ декламувала дів-чинка т. Томіца дуже удачно. Велика се рідкість почути у Відні чисте руске слово з уст рускої робітничої дитини. Вель тут говорить німецько-польсько-чесько-хорватсько-руським волинським, тому поява молодої декламаторки була симпатичною новиною. Найліпше даліше виразив ся в декламации, сего у віденьських то-вариствах робітничих потреба.

Відчит т. Ів. Семанюка був пря-мо знаменитий. В ядерних словах і неграми красками змальовав він тя-жкий стан лихоліття аж до появи велико-го поста, що кликав „обійміте брати мої найменшого брата“ і показав в чому У-країні сніла... Прелегент закінчив слова-ми: При безперервній роботі годі не сподіватись, що і далі Тарасові ба-жання сповняться ся,

„На обнови́ній землі
Врага не буде — суноштата,
А буде син і буде мати
І будуть люде на землі“.

Шевченковий „Кавказ“ виголосив т. С. Яричевський, котрий як декла-матор тішить ся симпатіями віденьсько-руської публіки.

Важну прислугу віддав мужеский хор „Січ“ гарним відспіванням пісень Ів. Воробьевича і Ост. Ніжаньковського.

Так довжні молоді наші брати ака-деміки допомагати все і всюди свого „найменшого брата“. Головна подяка належить тут д. Уліну Ніжаньков-ському, директорови молодого того хору, бо він все те гуртував і невинним трудом довершив такого гарного діла. Слава січовим співачкам!

В першій і другій часті програми виконили послідні точки програми ор-кестра хорватських тамбурашів товари-ства „Слога“. Грали свої патріотичні і людські пісні і мило було в таку уро-чисту хвилю слухати ще й інших бра-тнославянських мелодій з такого ніжно-полоняного інструменту як тамбура.

Одкровенне було велике. На вечері відчитав голова комітету т. С. Яричев-ський телеграми.

На комерсі промавали: др. Яро-севич, посол Дашинський, посол др. Кос, т. Словік (по польськи) і д. Галушчинський, та одна російська студентка. Вражінне виносене з того ве-черка було дуже мило. Та мимо того

і тут не хибло диссонансу о який поста-рає ся д. Д., консерваторист, що мав ві-дограти скрипково солю і в послідному разі не явив ся.

І „Січ“ справила не аби які вечер-ниці. І тут головна заслуга д. Улі. Ні-жаньковського, що за всім і до всіх бі-гав, побивав ся. Добре мати такого чле-на в товаристві!

Промовляв гарно і з запалом голо-ва „Січ“, д. Галушчинський, спів-нав хор „Січ“ і — натурально — д. Іл. Козак. Пісні Лисенка „Ой чого ти поchorило“ і „Вечір“ та Чайковського „Серенада до Жуана“ виїшли в ін-терпретации д. Козака дуже гарно. Скрипковий дует дд. Дякова і Перфе-ного подобав ся загально. Знайшла ся і питра, ба навіть і дві — грали панни Шорі і Зільбергери і римував ся їм у грі як тут на папері римує ся. Декла-мував Шевченкове „Послання“ д. С. Я-ричевський і „заробив собі“ потрібну бурю оплесків. Добродушно мусів усмі-хати ся на своїм стільчику там у пе-бі наш Тарас Григорович (а Сторожен-ко, Квітка й Артимовський-Гулак деж аж заплакали зі сердечних радощів небогі), коли залунали звуки пісні „Italienischer Salat“ і німецькі пісеньки на струнах цитри! На сьвітлі Шевченка! Так щож — мусів аранжер вечерниці вдейти, як змога. Добре, що дало ся ще й те при-тигнути.

По вечерку комерс. Промавляли: посол Романчук — сама президія комер-су, посол Ер. Пігуляк, посол др. Кос (він відкрив згромадженням, що Русини мають багату поезію і народну фоль-клорію!) правник д. Левіцький, робітник Яхимович, Дальматинський студ. фін. Збра-бляч, Словінець студ. фін. Приятель. Хор „Січ“ і кружок любителів співу при-стоді о. Садовського відспівували на всі боки.

Відень, 26. марця 1901.

С. Леонід.

НОВИНКИ.

Чернівці, 30. марця 1901.

Календар. Понеділок, 19./III; (1./IV.) с. м. Хризанта, Дарій, Клявдія. Р.: 1. цвітня. — Второк, 20./III. (2./IV.) с. о. убит. в монаст. с. Сави; Р.: Амаді. — Середа, 21./III. (3./IV.) п. о. Ікова Ісупов, с. о. Томи; Р.: Рі-харда.

Посол Пігуляк повертає нині до Чернівців на час великодних свят.

До курсу садівничого покликані на сей понеділок з учителів — Русинів п. п. Радомський з Кучурова Шербановський з Кисилева, Петрович із Самушина, Кра-калія з Ревної, Прокопович з Мамаївців і Купчанко із Станівців горішних.

Звичайні загальні збори Товари-ства „Руска міщанська читальня“ відбу-лись в неділю, дня 24 марта 1901 р. Головою вибрано П. Гната Властюка, до виділу увійшли Заст. гол. п. Йосиф Дудич, каснер п. Йосиф Мицак, біблі-отекар п. Володимир Войнаровський, гос-подар п. К. Малиновський, писар п. Лев Когут, і п. Мирон Гундич. Заступниками виділових вибрани Вп. Кароль Рубачек, Константин Термена, Т. Скворонський. До контрольної комісії О. Михайло Ст-мович, о. Дмитрій Добротвір заступ-никами п. п. Т. Бобчук, Д. Марко. — Гнат Властюк, голова. Лев Когут писар.

Надзвичайні загальні збори Тowa-риства „Руский міщанський хор“ відбу-лись в неділю дня 31. марта 1901 р. в „Домі братів“ при ульці Куницькій Ч. 10 о годині 7. вечером. Порядок денний сідуючий 1) Прочитане про-токолу з послідних загальних зборів, 2) доповнючий вибір виділу 3) вільні внесення. Тах П. Т. членів, що ще не заплатили внескового і владок робити ся уважними, щоби заплатили перед зборами, бо не будуть могли користати з прав членських. Урашаєсь також яви-тись як найчисленніше. — Гнат Вла-стюк, голова Михайло Дожиля, писар.

Послови Барвіньському висказали его виборці оної повне довіріє і подяку за его дотеперішню діяльність а заразом запротестували проти ворожих нападств.

Галицькі Русини, що не пристали до консолідації з кацанами, організують

ся в особі товариство політичне. Ми підносили все і недавно тому потребу такої організації. Коли ж зважимо, що часть Русинів під проводом Романчука рішила на „Народнім з'їзді“ про котрий ми писали за „Дзлом“, і до соймових виборів дучити ся з кацанами а побо-рювати Русинів що не хотять іти рука в руку з ренеґатами, які гірше Ляхів Матір розпинають, то організації Русинів, що не хотять мирити ся із москов-ськими запродавцями, тим більше потрібна.

В справі удержавлення польської гім-назії в Тешині відбуло ся в середу за-гально-академічне віче у Львові при у-часті звиж 400 студентів. По довгих нарадах, в яких забирало голос багато Русинів-Українців, ухвалено три резо-люції, в яких домагає ся безпороволо-ного удержавлення цїпінської гімназії. При сій нагоді Русини-Українці зазна-чили, що поступають в сій справі разом з Поляками і певні є, що польська моло-діж академічна попре їх слухні жаданя основана русько-українського універси-тету у Львові.

Торжественні вечерниці в 40 літні роковини смерті незабутного Кобзаря Руси-України Тараса Шевченка устрою-ють українсько-руські товариства в Ста-ниславові в понеділок дня 1. н. ст. цвіт-ня 1901 із сідуючою програмою: 1. Вступне слово, виголосить п-на К. Ма-лицка (Віра Лебедева). 2. Шевченко-Ли-сенко: Скорбна дума, відспівує в супро-воді фортепіано мужеский хор Бояна. 3. Сарассате: Фантазія з опери Фауст, скрипкове солю в супроводі фортепіано відіграють п-ні І. Слоневська і В. Гуза-рова. 4. Д. Січинський: Кілько дум ту переснилося, солю сопрано, відспівує п-на О. Проскурницька. 5. Шевченко: До Основ'яненка, декламация, виголосить п-на С. Струтинська. 6. В. Матіца: Дойна, солю на цитрі відіграє автор. 7. Ар-тимовський: Дует з опери Запорожець за Дунаєм, відспівувають п-на О. Проскур-ницька і п-а В. Іванець. 8. Шевченко-Вербицький: Завіщане, відспівує хор мі-шаний Бояна.

Виключене Толстою з православної церкви було причиною колотнечі на пе-тербурьскім дворі. Вел. князь Констан-тин, який сам часто поетизує, рішучо протівив ся екскомуніції Толстою. Він заявив, що Росія зганьбита ся сим по-стунком в очах цілого цивілізованого світа. Говорить також, що Победоносцев заявив ся також протів виключення Тол-стою з православної церкви. Однак си-лою переміг і цар затвердив его ухвалу. Тепер веде ся завзята боротьба межі ор-тодоксами, а прихильниками Толстою. Всім часописам, що поміщали писаня писаня Толстою, заборонено печатати его твори. На сцені не вільно виставля-ти его шук, а театр в Москві, який на днях мав виставити драму Толстою „Труп“ мусів відкликати представлєне, хотий всі ролі вже були вивчені.

...шапка горить. До одної з відень-ських часописів пише якийсь Гаген: Як Победоносцев боїть ся атентатів, послу-жит за примір отся подія: Перед кіль-кома літами перебував я в Карлсбаді в Чехах. Случайно мешкав я в тім самім домі, що Победоносцев. Одного вечера через ошибку війшов я до его кімнати. Победоносцев побід як стїна, і станув як вмурований і дивлячись на мене, по-чав лепетати якісь незрозумілі слова. Я розумів по російськи, перепросив его за ошибку, почім надпрокуратор св. си-нода усноковів ся.

МАЛИЙ ФЕЙДЕТОН.

Данило Млака.

Старий Лєсь Чорновола.

(Оповіданє із народного жити).

Далі.

Одного року — літом діяло ся, — прибула до нас з тих вижницьких гір, з тих мрачних високих Карпатів велика вода-повінь. Казали, що в горах хмара прірвала ся. Наш Прут вигладив як то широке, розгукане море, широкий був він на добру чверть милі, на своїм хребті не розбиті гундуські хати, толу-би овець і рогової худоби, смеріче з дов-гих, помітаним корінем, ковбики від тра-

чок і запутанину грубого бервєня, були то останки розбитих дараб-сплавів. Від довгих дощів була то шкідлива залива, яка до нас майже кожного року з своєю дикою грозою і страхом елементарною силою загощає, біг Прута, своє корито кожного року переіначує, береги дунає, поля покриває намулом, піском і рінею, а пашну-сіножаті мінє у нездалу пу-стар, відбираючи бідним мужикам послід-ну надію на сіногоси, подаючи їм в руки старечий костур. По такій грізній заліві не помагали бідним людям на тяжкі глу-бокі вздохи, ні горячі-пекучі слези, не росла там більше трава, де горою здо-ймав ся зарінок і каміне, покрили вони всю надію, як могила мерця. От таке тяжке лихо нашою згубою, воно майже кожного року нас відвідує, нашу дово-літну працю злоразно пустошить! Така вже наша доля і на рівнім побережю ріки Прута, хоч до неба кричи, а її позбутись не мож! Бачив я, що чорні, мутні води прибувають, своїм напором мости зривають, лугу до землі клонять; викотив я мій човник на спадистий гор-бок, привязав его до лезини, не журив ся, що его вода з собою забере, високо він при обочи лежав, туда вода не са-гала, не доходила. Самотно лежу у хатчині, поглядаю на розгуканий Прут, чую заглушаючий шум скажених вод і плету з верболози вершу. Доц неустанно з неба лєсь як з ковонок, настоящий гнів Божий, потоп!

Аж тут надбігають до мене скілька сусідів і з далека кричать, що сили стає: „Подиви ся Лєсю, не твій то човник стрілою Прутом летить? Хтось в нїм стоїть і як шалений руками вимахує...“ Дивлюсь, у моїм човни стоїть Михайло, в руках его не бачу весла, човном, ска-жена фала так страшно, так бішено грає, що аж мороз тілом проходить і водос аж гороїжить ся. Страшно і лячно дивитись, в твоїх очах аж все жовкло і чорніло. Як стебло без упику гонить его бистра вода вперед, колишсь сюда і тудя, що его лєви видно. Разом над-плив грубий, трачковий ковбок і вдарив в мою чобак, розлетїли ся дошки, вода лиш заклєкотїла, а від Михайла весь сід пропав. Аж потому довідав ся я, як прийшов Михайло до того човна. Стало ся то так: Тої самої днини прибув Ми-хайло павісильний до своєї коміри, лєди що ноги за собою волочив, — почав гримати, лютувати, дїтий убивати, щось думав, що судний день настав, бідну, зневажену Докію косою до лави везати і писати єї біле тіло густими синцями, віконця, начинє і горшки розбивати, зда-валось, що ему Господь розум відобрав. Казив ся, пінив ся, як той щезник і кричав в одно захрипим, нелюдським голосом: „Гинь флонко! Я був першим парубком у селі, ти спутала мій вік зі своїм, гідно мені на ті сухі руки і ноги дивитись, обридло мені у ті запалі очи заглядати“.

„Обридло тобі плюгавий. Блиск очей моїх загас від твоїх звірячих побій, зневолив ти мене як той кровіжадний кат, живцем у гріб загнав без ратунку, без виходу, — грїх мати меш за мене і за мою вірну любов...“ мовила плачучи Докія; аж заходила ся від плачу.

„Щоб тебе той з болота любив а не я, таку сухірляву, безклудну паскудь“, говорив злістю Михайло, продовжуючи свою гідну, пусту мову. „В тебе ні жити, ні смерти, давно ладаном вонаєш, твоє місце в деревищі на цвнтарі, а не тут на сьвіт мені голову сушити і мулити, гинь, здохай про мене і сегодня, бігме, що і не скривлю ся, мовчи суко, бо зараз як ту ядовиту гадину забю, ногою розтопчу“.

„На тебе безсумлінний людоморе, неробо Бог тяжко пібе!“ говорила от-чайдушно до крайности зневажена і зне-можена Докія.

По довшій мовчанці, втираючи ру-кавом піт з чола, вона прошибаючим голосом свою мову продовжала:

„Ти невірний чоловіче, весь мій маєток, працю моєї покійної мамі, котру ти у гріб загнав — марно протратив, наді мною поневіряв ся, дїти осиротив, від хати у драках порозгонив, сам по-сідним нездаром, що в коршмі днує і поче, здїлав ся, що вже і не достає за що морду далі закрити...“ Навіс ся ти мене, затроїв мого жити“, говорила так і почала розпучливо плакати, бідній серце на кусні рвало ся, лиш від часу до часу виривали ся з болем слова: „Милостив-ний Боже, вибав мене від сего жити, сеї муки!“ (Конець буде).

Весняні річи найновіші вже прийшли

В гандлю Б. БАЛЬТІНЕСТРА молод. Чернівці, ул. Головна ч. 3.

Капелюхи для панів і хлопців фільцові; чорні і з найрозмаїтших модних красок; з найславніших ц. к. фабрик І. Генрика Іта у Відні, Осип Піхлер і сини у Грацу як також з фабрик Борзаліно, Гіузеніе, Фрателло в Александрії.

Мужески капелюхи від 3— к. до 12— к.
Хлопців " 1— " " 3— "

Краватки видучно найновіші деще в найбільшій виборі.

Рукавички французького фабрику (Glacé) швейцарські і до прання усе під гваранцією; дальше також Ерст-Фльор і шовкові рукавички.

Бронзові і всілякі річи зі старого срібла як: найновішого заграничного фабрику годинників канделябрів, карабок, гарнітури до писання і куреня, всілякі фігури і т. п.

Товари обувні, лиш добрі фабрики для панів, дам, дівчат і дітей. Головний склад французької фабрики обуви А. Сапек і Howlett & White, в Англії найліпшої сорти:

Мужески черевики від 8— к. до 20— к.
Дамски " 7— " " 24— "
Для дівчат і дітей " 2-50 " " 8— "

Домашні черевики в найліпшій гатунку і найбільшій виборі.

Кальози найбільший склад з найбільшої петербурської фабрики.

Парасолі від дощу і сонця в найліпшій гатунку і найбільшій виборі.

Мужески сорочки під гваранцією, нічні і денні, ковпирі, маншети, хустки до носа, мужески шкарпетки, дамски і для дітей панчохи в найбільшій розмірі.

Гарнітури до писання, стоячі зигарки, рами до фотографій і т. п.

Принагідне купно: бурштинові зигарничі від 1-25 зр. до 10 зр. разом з футераліком.

Склад ц. к. привілейної фабрики товарів з альпани і хінського срібла В. Бахмана і Сп. у Відні.

Ново отворений!

Ново отворений!

Американський склеп з зигарками
С. Танненблат зигармістр

Чернівці, улица Руска ч. 8.,

приймає ся всяку напругу вигінчити належачу до того фаху, по найнижшій ціні.

Моя довголітня практика в найбільших фабриках як в Нью-Йорку, Лондоні і Будапешті дає гваранцію за кожне мені подане замовлене в найбільшій старанню вигінчити.

Спеціаліст від англійських і американських зигарків, як також від різних граючих верків.

Великий склад кишенькових, стинних і висячих зигарків по ціні як найтаньшій під гваранцією.

Ціни найтаньші як:

Зигар до будження найліпшої конструкції 1 зр. 90 кр., Віденський зигар пендльовий від 12 зр. і висше. Срібний з подвійними накривками швайцарський кишеньковий зигарок від 7 зр. і висше. Сталевий зигарок 3 зр. 50 кр. Нікелевий зигарок від 3 зр. і висше. Зигарок імітація „Roskopf“ 5 зр. 50 кр. Зигарок правдивий „Roskopf“ з три літньою гваранцією на письмі 9 зр. Округай бляшані зигарки 3 зр.

Всі иньші зигарки так само найтаньше.

Замовлення на провінцію висилє ся відвратною почтою.

Рік заснованя 1892.

Товариство взаїмних обезпечень

„ДНІСТЕР“

Львів, Ринок ч. 10. (дім „Просьвіти“)

перше і одинокє руске Товариство асекураційне, обезпечає будинки, і всі предмети движимі против шнід огневих.

„Дністер“ припоручили Приосвящ. Ординаріати Всч. Духовенству і вірним всіх трех Епархій.

Фонди гваранційні „Дністра“ з днем 31-го грудня 1900

Фонд резервовий . . .	311.540 кор. 11 сот.	} разом 520.406 к. 65 с.
Резерва премій . . .	171.942 " — "	
„ спеціальна . . .	6.000 " — "	
Фонд емеритальний . . .	30.924 " 54 "	

Тарифи „Дністра“ дуже умірковані. Надвижка річна розділяє ся між членів в формі зворотів. За рік 1900 дістають члени 8% звороту з премій.

„Дністер“ виплатив до 31. грудня 1900 відшкодовань 2.120.834 кор. Шкоди ліквідують ся безпробовочно в присутности Делегата і 2 членів.

Поліси „Дністра“ приймають при пожичках гіпотечних: Банк краєвий і Каса ощадности у Львові, Коломиї, Самборі, Долині, Снятині, Городенці, Тереховлі, Заліщиках, Городку, Ярославі і Богородчанах.

На жите треба обезпечити ся тільки через „Дністер“ в Товаристві взаїм. обезпечень в Кракові; з таких обезпечень через „Дністер“ іде часть провізії на рускі публичні добродійні цілі; поліси і квоти видає Краківське Товариство рускі.

„Дністер“ пошукує спосібних агентів, особливо селян господарів в окрестностях, де еще нема близько агенцій „Дністра“. — Агенти зробили вже 274.964 кор. провізії. — Зголошена о агенції треба вносити до Дирекції у Львові.

Селяни обігають ся тільки о агенції „Дністра“.

Від огню обезпечайте ся тільки в „Дністрі“.

На жите обезпечайте ся тільки через „Дністер“.

Найліпші МАШИНИ ДО ШИТЯ

є так звані обручкові (Ringschiffchen).

Сі машини йдуть дуже легко і надзвичайно скоро (2000 штихів на минуту). Сі машини мають приряд до гафтованя і приряд до острєня голок та ножиць. Окрім сих маю ще найновіші машини для шевців, кравців, римарів і такі, що шиють для потреби в перед і взад.

За кожду машину гварантую 5 літ.

Продаю за готові гроші і на виплат дешевше як всюди, хто невірять най переконає ся.

В. Данилевич

машиніст

в бровари Штайнера ул. Двірцева ч. 21 в Чернівцях.

Купуйте
решту накладу оповіданє Евгена Мандичевского п. з.

Живого і мертвого.

Дістати мож у автора, Львів, площа академічка 4.

Брошурований прим. 1 кор. оправлений в пол. 1 к. 30 с.

Яко дамсна фризирна „Secession“

як також спеціалістка у всіх париских дамских фризурх поручає ся пані

АННА ВАЙС,

Чернівці, Tempelgasse 6, (салон фризирський Леона Вайса),

котра у Відні за знаменитой смак у стилі „Secession“ і за фризирську техніку була подвійно відзначена медалями.

Ціни приступні.

Виходить в Чернівцях
що середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
застереження. — Реклампні неопечатані
вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буквину“

на цілий рік	20 Кор. — сот.
на пів року	10 „ — „
на чверть року	5 „ — „
на місяць	1 „ 70 „

Поодинокє число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсерати
платні в Чернівцях.

3 політичної ниви.

Зимова сесія державної Ради
скінчена. В п'ятницю відбуло ся
остатнє засіданє.

Перед самим роз'їздом на ве-
ликодні сьвята посольська палата
займала ся в п'ятницю на десяти-
годинним бурливим засіданню відомою
справою народного учителя відень-
ського і соціалістичного посла Зай-
ца а іменно не так его справою,
як засадничим питанєм конститут-
ційним, яке вяже ся з сею спра-
вою. Ся подія є справді знаменна
для відносин, які виробили ся остан-
німи часами у Відні і в долішній
Австрії. Вихователь молодіжи, що
зістав з вибору учительства членом
ради шк. окр., а яко соціал-демо-
крат послом і заступником інтер-
національних соціалістів в радї
державній, виступав ще перед ви-
бором до ради державної в окру-
жній радї так яскраво в оборонї
свого партійного становища, що
поважив ся грозити поличниками
заступникови предсідателя і ледво
повело ся здержати его від вико-
нання сеї погрози. Рада шкільна
виточила ему дисциплінарку і пред-
ложила его усунути з учительства.
Тепер та справа на внесенє посла
Офнера війшла до ради державної.

Ся подія є вельми знаменна
для відносин, які у нас в останніх
часах виробили ся. Спорудники ос-
новних законів з 1867 р. були пе-
реняті неперечно найкрасшими за-
мірами, огороджуючи законодавчу
репрезентацію постановами, які їй
обезпечували всяку свободу. Того-
часним законодавцем певно і не
спило ся, в часї безнастанних при-

личних звичаїв парламентарних, що
може послїдувати занепад парла-
ментаризму, що можуть настати
часи, коли ще вчорашній учитель,
якому повірювано релігійно-мораль-
не вихованє невинної дїтвори, ста-
не завтра заступником найрадикаль-
нішої групи, що явно признала
ся до републиканства і тим стану-
ла в яскравій суперечности з дер-
жавним і суспільним ладом. Ся по-
дія так яскраве кидає сьвітло на
учительські відносини віденські, що
такі поважні послї як др. Мархет
і др. Грабмаер не хотїли розводити
ся над сею сумною подією. Але по-
дія має також засадничу сторону,
яка живо доторкує ся парламенту.
Посол не повинен у виконуваню
свого мандату поносити ані мораль-
ної шкоди в своїм заводї. Вправді
конституційна комісія не могла de
lege lata дійти до позитивної ухва-
ли, бо § 16. закона про державну
репрезентацію постановляє лише,
що член ради державної підчас
тривання сесії не може за карне
діло — з виїмкою, коли его схо-
плять на горячїм учинку — бути
увязнений або судово переслїдова-
ний без дозволу ради державної.
Субкомітет ухвалив домагати ся
зміни сего закона, проти чому ви-
ступив в своїй широкій бесїдї др.
Мархет в палатї, доказуючи, що
дисциплінарне доходженє можна
підтягнути під повиспу постанову
§ 16-го і вносив, щоби сей § роз-
ширено також на дисциплінарне і
поліційне переслїдованє. Вся палата
сему притакнула і висловила тим
погляд, що не можна нічого вдїяти
з тим de lege lata, але можна до
того дійти de lege ferenda.

В знаменитїй і вельми основній

бесїдї що нагадує славні часи пар-
ламенту, др. Грабмаер яко голова
конституційної комісії здобув ся
на цивільну відвагу і в широкім
своїм викладї поучив послів не ли-
ше про права нетикальности але й
про обовязки. Він вказав на те,
що нетикальність відносить ся ли-
ше до висказаних слів, а не до не-
законних чинів, заподїяних в пар-
ламентї, вказавши при тім на зди-
чілість, яка тепер проявляє ся в
радї державній. Неустрашимо і не
ганяючись за дешевою популярно-
стю, вказав др. Грабмаер способи
уздоровленя. Він нап'ятував строго
не лише сервілізм супроти гори,
але й супроти долини і доказував
що свобода не є сваволя.

Сї виводи, до котрих ми ще
повернемо, викликали дикі крики
з боку всенїмців, але всі инші де-
монстративно повитали гучними о-
плесками річ д-ра Грабмаера. Мо-
жна сподівати ся, що слова такого
сьмілого а знаменитого речника не
перегмонять без наслідків і при-
чинять ся до дальшого уздоровленя
відносин в радї державній.

Рада державна почала працю-
вати, а хоч майже ні одно засїда-
нє не проминуло без хвилевої га-
лабурди, всеж таки можна сказати,
що рада державна як той недужий,
довгою і тяжкою хворобою знемоці-
лий чоловік помалу з подувом ве-
сняного леготу починає приходити
до себе. Як в звичайнім житю чо-
ловіка, так і в житю австрійської
ради державної не можна ще бути
зовсім певним справдешнього поду-
жання, бо поворот недуги ще не ви-
ключений і може знївечити всі до-
теперішні успіхи. Чотиролїтна май-
же недуга полишила на парламен-

таризмі наслідки невилічними (отяжі-
лість до роботи, простаковатість по-
сунєну до крайности, обниженє по-
зему політичного, значне ослабленє
всякої поваги і т. и), а хоч з тим
може парламент, як то кажуть, кли-
гати, всеж таки не буде він вже
спосібним до великих законодавчих
дїл. Протягом двох місяців поло-
дила рада державна ледво кілька
дрібниць, на які давнїше вистар-
чило би найбільше два тижні.

Несупокої на російських унїверситетах.

(Слово критики радника двора
проф. д-ра В. Ягича.)

Далї.

До сих виїшних обмежень,
які виключно замість стараня о
ширене просьвіти, скорше вказу-
ють на пострах перед нею, зросло,
наслідком нового статута, багато
внутрішних запор унїверситетсько-
го житя. Катков подавав при укла-
данню нового статута причину, що
через него немов то російські унї-
верситети зближать ся до устрою
до німецьких. Однак се позірне збли-
женє ограничило ся лише на за-
стереженю міністри права імено-
ваня професорів та — безплатних
доцентів. Напротив що-до внутріш-
ної свободи руху, що-до німецької
свободи научаня і ученя ся, новий
статут ріжнить ся від німецького
устрою ще більше, чим давнїйший
ліберальний з р. 1863. Недостатків
старого статута не усунєно, нато-
мість багато ліпших его сторін змі-
нено на гірше в новім статутї.

Г. ЯВЛОЧКОВ.

Сїльська учителька.

Переклав

Антїм Крушельницький.

(Далї).

Думаю і бачу, що справді на дні
душі дрімає ще якась надія. Зразу ва-
гаю ся, але по хвилї мовлю:

— Я зазнала в житю мало радостей.
Я хотїла би жити, аби зазнати всіх тих
роскошних. Я хотїла би пізнати живих
людей, ділати ся із ними всім. Я була
все сама, так се було би для мене най-
більшою радістю!

А голос хихоче: „Але-ж преці жи-
вих людей нема! Преці ти здибала бо-
гато, заводила ся на них і покидала їх
сама. Ну, подумай лише, чи здибала ти
хоч одну живу людину?“

Я думаю — і як би в цезаючих
картинах пересувають ся переді мною
всі ті, яких я здибала і враз із ними
минають надї і розчарованя привязанї
до їх осіб... І отсе я бачу з роспукою,
що справді живих людей нема. Я від-
чуваю страшний біль, але все ще хочу
вчепити ся чогось, хочу витрївати при
своїм і мовлю:

— Але я можу ще здибати їх...
Давнїше я потрібувала багато, нинї
треба менї лише одного, що розумів би
мене хоч троха.

А у відповіді чую: „Умирай! Поду-
май лише: найдеш — мусиш умирати,
не найдеш — також мусиш умирати. А
як найдеш, розчаруєш ся знов! Умирай!“

І в головї дудонять менї як моло-
дом слова: „Умирай, умирай!“ — Я
бачу, що нічого вже не маю, нічого, ні-
чого, — в головї мішаєть ся менї, я
ловлю ся налякана за стїл, стою так
хвилину, потім починаю знов ходити, а
голос править своє далї спокійно:

— Аби вчити не варт жити, для
чотирох карбованців — не варт, для ро-
дини — не варт, для живих людей —
не варт. Так пощо ти хочеш іще жити?
Думай!

І ходжу до крайного вже зреспе-
ченя, бачу, що для нічого не варт менї
вже жити, — але нараз розсинало ся в порох.
Ходити, заточую ся із обезсилєня, підходжу
до печи, клоню ся на землю, руками
обіймаю коїна і дивлю ся в огонь.

Дрова вигорїли вже, лишило ся само
вугле. Я дивлю ся на вугле, дивлю ся,
як воно поволи, поступенно завмирає,
гасне, темнїє і розжарюєть ся на хвилю,
знов темнїє, бореть ся якийсь час, по-
тім сїріє і розсинаєть ся в порох.

І мене се чудує:

— Було вугле, горїло, сьвітїло ся,
грїло, а нараз розсинало ся в порох. А
передше був іще лїс, були дерева, трїски
і все те згорїло, згїтїло, погасло і роз-
синало ся в порох.

І я встаю, знов починаю ходити і
мовлю сьильована:

— І тепер я знаю вже, хто я і по-
що маю жити. Я порох і маю жити

лише тому, аби обернути ся в порох.

А голос повтаряє: „Порох!“

Мене се дивує. Отже я мовлю:

— Як се, ти тут? Я забула про
тебе. — А враз і мовлю: „Всьо одно. Ти
також лише порох. Всьо порох. Порохом
є пресьвічуванє, порохом — родина, по-
рохом — мужики і живі люди — порох.
І горло — се порох і що болять — се
порох і що я вмиру — се порох. Хроби,
що є порохом, сточать мій порох і самі
обернуть ся в порох. І буде так усе,
вїчно, бо порох є лише, порох і порох...“

А голос повтаряє: „Порох, порох і
порох!“

Я ходжу і бачу, що порохом є всьо,
де лише залечу думкою, і незвичайно
ясно розумю, що дійсно не варт жити,
бо всьо минєть ся і обернєть ся в по-
рох. А голос не веде вже зі мною роз-
мови, лише повторює за мною, як би го-
див ся на се, що всьо є порохом. По-
ступенно я розріжнюю не один голос,
але багато голосів, і здаєть ся менї, що
менї відповідає не один великий дух,
лише ціла громада малих духів. Вони
увихають ся всюди, ровають ся по кутах,
забігають менї дорогу і кличуть ріжни-
ми голосами:

— Порох — порох і порох!

Прибігає до мене один школяр і пи-
таєть ся, чи прийду на вечірню лекцію.
Я йду, сиджу при столї, діти читають,
а я чую все в думцї: „порох!“

А поза мною стогне голос тримбіти:
„Порох“ — а супроводить його цілий
хор слабоньких голосів, накликаючи:
„Порох!“

Я починаю ходити, але і вони йдуть
за мною, забігають менї дорогу, круж-
ляють докола мене з усіх боків і кри-
чать усі враз: „Порох!“ Хвилями на-
спирають на мене так напрасно, що я
мущу відсувати їх руками; не дають
менї перейти. Нарешті я лякаю ся, що
школярї побачуть їх, мовлю, що лекція
на нинї вже скінчена, йду до своєї кім-
нати, ходжу, ходжу і знов чую, як бі-
жуть до мене з усіх боків голоси і
мовлять: „Порох!“

Нарешті я чую обезсилєне. Ходити
довше рішучо вже не можу, тож рішаю
ся лячи. Нараз пригадую собі, що з хви-
лею, коли ляжу, умру, але се не обхо-
дить мене вже.

Лягаю на ліжко і зажмурюю очі.
Але ледви що починаю дрімать, над са-
мим ухом перелїтає менї крик — „Порох!“
Я схоплюю ся і заточуючи ся, ходжу.
І знов не можу ходити, сїдаю при сто-
лї, клоню голову на груди, дрімаю і знов
чую: „порох!“ і сей звук підкидає мною
прямо. І я знов ходжу.

Нарешті мовлю: „Дай менї спокій!
Я хочу лячи!“

Відповідь звучить: „Не лягай. Пре-
ці умреш!“

Мовлю: „Всьо менї одно. Жити не
варт, бо всьо є порохом.“

Йду до ліжка, лягаю, думки мої
попугані. Менї здаєть ся, що я лечу в
якусь пропасть. А нараз роздаєть ся
громіт: „Порох!“ І я знов схоплюю ся
і хитаючи ся на ногах ходжу...

В останнім висилєню мовлю: „Дай
менї вже спокій!“ А голос відповідає:

Якжеж винагороджено професорам утрату їх автономії? Введено незнану давніше в Росії засаду, що професори мають мати уділ до часті грошей за чесне. Задля сего справді на кождім факультеті деякі нечисленні одиниці зміж професорів позискали немалій грошовий додаток, але велика більшість не має з сего нічо, як лише несприятливе почуте неколегіального виношення одиниць, яке не має причини в особі професора, але в практичній потребі заступленого ним предмета. Ся новість мала в Росії так мало прихильників, що вже перед роками переважна часть факультетів висказала ся за знесенем її. Впрочім новий статут нічого не вчинив для поправлення матеріального положення професорів. Як від року 1863., не зважаючи на дорожню, яка від того часу настала в Росії, обмежує ся ще тепер платня звичайного професора на всіх університетах без ріжниць на 3000 рублів річно, без жадного дальшого додатку чи то після літ служби, чи то після більшої слави даної особи. Конечним наслідком сеї пораз скупійшої платні є старане професорів, здобути собі нові жерела доходу поза своїм університетським заводом. Приймає відчитів та викладів по різних наукових заведеннях є ще найлагіднішою формою сего лиха. Часто оглядають ся за ріжними іншими средствами, які всі доводять до сего непожаданого вислідку, що зменшає ся праця професорів на університеті.

Сим пояснює ся, чому з дуже рідкими виїмками вплив професорів на студентів може бути малим. Ба, коли він і не сьміє бути великим, бо на всякі дружні зносини молодіжи з професорами глядять дуже недовірливо. Завдяки дуже розвиненому поліцейству, яке панує в російських університетах від р. 1800. можуть такі зносини мати дуже прикрі наслідки для обох сторін. Приміри, в який спосіб професорів вчено розуму (передчасним пенсіонованем, увільненем від служби), не належать в Росії до рідкостей. Звичайно постигає се що найспосібніші і найбільше люблені особи. Такі приміри лучили ся перед двома роками в Петербурзі.

„Але-ж бо преці умиреш!“ Я мовлю: „Як раз я хочу умерти!“ Чую: „Ще час. Не роспучай. Ти-ж молода ще!“

Я відповідаю: „Я порох і порохом є жите і нічого нема докола лише порох!“ Потім рішаю ся крішко лаяти. Іду, лагаю і зажмурю очі. А голос намовлює мене шепотом: „Устань, устань, але-ж устань преці!“... шепіт стає раз у раз тихший, тихший, тихший, — потім я чую ще як би тихе ридання, чую ягесь числене і леху, западаю, розсипаю ся як би на тисячі частий...

Парохід вужав як раз у великім півколезі, звільняв бігу, отирав ся о гору, що дивгала на своїм вершкуні. Була ніч, місяць сьвітлив, — над замерзалими в сумерку лісами стелили ся імлі.

До глибини тронутий оповіданем, я мовчав. Учителка замовкла також. Сиділа довгу хвилю закривши лице руками, потім відслонила бліде личко і продовжала далі...

(Далі буде).

Виглядає на забавний жарт серед такого стану річий, що міністер Боголепов недавно ще хотів приказати, щоби під доглядом професорів закладали студенти наукові товариства. Се була також одна з похибок того нещасного міністра. Таких річий не можна прецінь ввести в жите приказом, коли они мають успішно розвивати ся. До того треба передовсім взаїмного довіря між професорами а студентами; а щоби настало таке довіре, треба усунути поліцейство, котре так розвельможило ся в російських університетах. Так, як тепер виглядає в російських університетах, то всюди головною особою є — орган поліційного нагляду, інспектор з своїми помічниками. Єго також ліпше платять, ніж кожного університетського професора.

Коли ми так представляємо цілу справу, то неодному насуне ся питане: Чи справді заслугують російські студенти на те, щоби обходити ся інакше з ними? Чи не дали они досить сумних доказів своєї політичної „неблагонадежності“? Хто знає російську університетську молодіж, той не буде міг заперечити їх хвилевих сумних ошпенок, які проявляють ся між нею то в менших то в ширших кругах; але мимо того она заслугоє, щоби її взяти в оборону, і заслугоє рішучо, щоби з нею обходжено ся лагідніше, ніж звичайно обходять ся з нею російські власті. Про російських студентів можна сказати те саме, що говорять про російського салдата: се знаменитий матеріал, з котрого при корисних услівах, примінюючи розумні средства, може вийти для держави і суспільности найспітніша підпора культурного поступу. І так справді є на щасте. Російський студент є в прирівнянню до австрійського, не казати вже німецького, звичайно дуже убогим. З сеї причини духове жите Росії від знесення кріпачтва дуже змінило ся, здемократизувало. З сею обставиною треба числити ся. Всі заходи треба з гори уважати даремними, щоби спинити жажду просьвіти російського народу, в чім досить часто як-раз міністерство народної просьвіти помагало зовсім непохвальними способами. Тепер російський студент виходить не лиш з дворянства і чиновництва або з духовного стану, але вже з найширших верств людю.

Звичайно знаходять ся між ними первісні, трохи дикі, коли хто хоче, але сильні, і до найбільших недовстач приривчаєні натурі, які горять бажанем науки. Їх ум найбільше звертає ся до позитивного знаня. Тому в Росії процвітають природні науки і медицина, а історично-гуманістичні і юридичні студії лишили ся далеко позаду за ними. Наколи такий молодий чоловік дійде до університетських студій, то стремить до осягнення своїх висших цілей з ідеальним фанатизмом. Жажда читаня й науки у него великою, а не завоєдги могутчи заспокоїти її вповні на університеті — чи то з причини злої обсади наукових катедр, чи з причини за мало займаючого, або таки прямо забиваючого трактованя предмету — бере ся він до самообразованя. При тім теперішній генерації немало помагає дуже змістом богата російська перекладна література.

Протест російських письменників.

(В справі студентських заворушень).

45 осіб на 90 мільонів населеня нашло ся між російською інтелігенцією, що мали відвагу оголосити протест против російського кнута. Протест напечатаний в берлінсьім „Vorwärts“, підписаний повними іменами, звучить:

„Нині, дня 17. марця недалеко казанського собора в Петербурзі в очак тичайної товни, довершено систематично, очевидно з гори уложеної різні над безоружними людьми. Козаки окружили безборонну товну, лишаючи її можности розійти ся, напали на ню, тратували кінями, калічили нагайками, а поліціянти нападвали поодинокі особи, кидали ся по кількох на одного, та немилосердно товкли їх кулаками і рубали шаблями.“

„Обезсилені і побиті жінцини, що без опору віддавали ся в руки поліції, бито дальше на місці. Навіть сих, що упали на землю, копано в груди поки не стратили притомности, або поки не сконнали. Се не поголоски, але дійсні події, на які богато з нас дивило ся власними очима. Публіку, яка просила, аби залишено різню, поліція проганяла, а навіть офіцерів, що змішали ся в товну, окружену козацьким хордоном, поліція викидала за ковір. Ми відважили ся попросити о милосердіє над зупинаними, але нас стрілила та сама доля: нас потовчено і приарештовано.“

„Образ таких жестокостей, які повторили ся — о скілько нам звісно — також в інших містах, обурює нас до крайности. Грізна думка огортає нас на згадку будучности краю, в якій володїє право шестука і нагайки. Ми сильно пересвідчені, що і ті з товаришів по пері, які між нами хвилює неприємні, відчувують те саме обуренє і тривогу, подібно як всі мислячі члени російської суспільности і взагалі ті люди, в яких грудах не пригасило почуте людської гідности і любови ближнього.“

„Нам, людем пера, від давня відобрано можність представити в відповіднім часі потреби краю і запобігти подібним подіям. Також позбавлено нас можности, висказати публічно наше пересвідченє, показати дорогу виходу з нинішнього тяжкого положеня, в наслідок чого не можемо сповнити обовязку зглядом вітчизни. Ставляємо отже прошенє, аби наші товариші по пері за границею не остали рівнодушними зглядом того, що у нас діє ся; відкликуюмо ся до праси цілого сьвіта, щоби як найострішше наплатнувала єї сумні події, яких ми були сьвідками.“

Під сим протестом містять ся 45 підписів, а межі ними отєї назвища: Михайловський, редактор „Русско-го богатства“; Петро Байнеберг, поет; Григорій Потанин, б. професор петерб. унів.; Льонгін Цантелеєв (2 рази був на заслї в Сибїрі); Михайло Ермолаєв, редактор „Жизни“; Максим Горький, писатель; Карєєв, Мякотін, Котляревський, професори історії; Ярецький проф. політичної економії; Лєсгафт, проф. анатомії; Лєсевич, проф. філософії і инші.

Всі, що підписали відозву, сьвідомі того, що їх жде за сей виступ, тому треба дійсно подивляти їх відвагу. Як „Vorwärts“ доносить, рух студентів розширив ся по всіх університетах: в Москві, Харкові, Одесі, Дорпаті, Томську, Києві і Ризі, де студенти всіх вищих наукових заведень приступили до страйку. Сивні ректорів харківського університета і київської політехніки належать також до маяфєстантів. — „Прав. Вєстник“ оголосив обіжник міністра внутрішніх справ Снягіна до всіх губернаторів, начальників міст, поліцмаїстрів і т. д., в якій подано ради, як має ся запобігати уличним розрухам.

НОВИНКИ.

Чернівці, 2. марця 1901.

Календар. Четверг, 22./III. (4./IV.) с. с. Василія, с. м. Василіса; Р.: Исидора. — Пятниця, 23./III. (5./IV.) с. м. Никона, п. о. Георгія Нов.; Р.: Викента.

Перші загальні збори ново заснованого академічного Товариства „Молода Україна“ у Чернівцях відбули ся, як то було заповіджене у неділю дня 31. марта у „Народнім Домі“ о год. 3. по пол. у присутности 20 членів, що на початок записали ся до товариства. Збори отворив голова ад. hoc тов. Никола Левицький стд. прав. відповідною вступною промовою, у якій вказав на ціль товариства і єго програму. Відтак тов. Никола Левицький відчитав привітні писма і телеграми, які насипили на загальні збори, а іменно, від гурта українських діячів учительської семінарії, від українських слухачів учительської семінарії, від абітурієнтів українців школи реальної, від українців гімназистів, від українців агрономів, від товариства руских ремісників „Зоря“ у Чернівцях, від тов. „Міщанська читальня“ у Чернівцях, від тов. „Руский міщанський хор“ у Чернівцях, від Ви. паня Марусі і Ольги Шорш з Кічмана, від тов. Семанюка з Відня від тов. Романа Шеховича з Вишніви, від тов. Байрана Івашка і т. д. єї писма доказують, що товариство „Молода Україна“ тішить ся щирими симпатіями не тільки у своїх молодших товаришів, але і серед ширших кругів нашого міщанства і ремісників. По промові гт. Никола Левицького приступлено до відчитаня уставу, а потім до вибору виділу. До виділу увійшли: тов. Василь Сімович студ. філ. голова тов. Никола Левицький студ. прав. заст. голови; тов. Никола Харжевський студ. філ. писар; тов. Володимир Войнаровський студ. прав. бібліотекар; тов. Гриць Герасимович студ. прав. касиєр; тов. Лев Когут студ. прав. контролєр; тов. Емануїл Стратичук студ. прав. господар; товариші Павло Шухевич студ. прав. і Антін Ковалюк студ. прав. яко заступники виділових. По вільних внесенях і по вичерпаню порядку дневного замкнув голова загальні збори відповідною сьвяточною промовою, у якій підійсє се, що нове товариство певне не заведе тих надій, які на него покладає українська суспільність.

Шевченківське сьвято в Путилові, яке урядила філія тов. „Руска Школа“, дня 23. марця с. м., а на котре зійшлась вся інтелігенція місцева і з околиць, випало сьвітло і торжественно. Подану програму де в чім змінено і розширено. Гостий привітав голова товариства п. Омельський, і виголосив в короткій жителісї поета Шевченка і значіє єго творів. Відтак відсьпівав міщанський хор пісню „На беріжку“, і то так удатно, що не одних здивувало, бо тут давніше нераз пробували сьпівати, та ягось не могли повелічатись успіхами. Офіція відограв пан нотар Клуєр жаїбний марш Шопена, за що й єго нагородила публіка оплесками. Тепер прийшла на чергу деклямація о. І. Шкромиди „Кавказ“, котра випала під кождим взглядом вдовольночо, так, що де-хто в присутних не міг стримати ся, щоби єму зараз не погратулювати. Пісню „Реве та стогне“, котру по тім сьпівано, мусїв хор на жадане публіки повторити, так їй припала до душі. Сїдувала ще деклямація панни Сьвдошак з Диктинця „На той сьвіт“, і цимом народним „Ще не вмерла Україна“ замінчено офіційну часть, потім голова подякував всім що брали дійстну участь в єім сьвятї і тим причинили ся до єго звелічани, як також і паньству других народностей, що своєю присутностию показали прихильність до Русинів. Не офіційна часть була також красна, бо трохи довша, бо тревала до ранку. Іл. О.

Дикунство волоских богословів переходить всяке понятє. Ми вже зазначили у одному із попередних чисел нашої часописі, як поступили собі волоскі теолози першого разу, як о. проф. Єремійчук зачав свої виклади; тепер же кожда людина мусить обурити ся на те, що стало ся сего вітїрка. По сьвяченім викладї вертали слухачі о. пр. Єремійчука домів; на прощанє-ж їх почуло ся з гори із саль семінаричних вішанє, гавканє, хруньканє та голоси: ацю, так мистерько наслідуванє, що дійсно можна було понасти в ілюзію... Коли-ж слухачі звернули увагу трьом теологам, що прохажували ся по городі, на се що дієть ся, дітали у відповідь: „Schauen Sie, dass sie weiter kommen“. Хруньканє продовжало ся доволі довго; — а втихло аж тоді, як о. проф. Єремійчук найшов ся за брамою резиденційних палат. — Ось як поступають

собі волосі шовісти на богословськім факультеті. Такі ексеси, таке дикунство можливе лиш справді в Чернівцях на теологічній факультеті та й до того у „волоській“ семінарії. Так і природно — бо зарядові семінарії не в голові влянути в се, що дієт ся між питомцями, чи вони поводити ся, як належало б поводити ся будучим священникам. Ему ходять лиш о се, щоби питомці зволоженого до краю семинара були добрими ромунизаторами, що, мовляв, мають вернути Румунії той люд, що був колись із коріня волоський, тай зрушив ся! А все вже прямо езультизм на православну моду!

Бюджетова комісія поручила на засіданні 18. марця реферат п. Барвінському слідкувати висесень посла Пігуляка: 1) Управління викладавчого язика в руско-їмекських школах 2) Засноване нової рускої гімназії на Буковині. 3) Управління викладавчого язика в греко-орієнтальній мужеській школі народній в Чернівцях. 4) Утворення стипендій для запобіження недостатков греко-орієнт. руских душпастирів.

З народного руского театру в Стрию. Ві второк дня 2. цвітня відбуло ся передсудне представлення: Барон циганський, опера в 3. діях, переклад дв. Е. Оленицький, музика І. Шправса. В середу дня 3. цвітня: Візник Геншель, драматичний образ в 5. актах І. Гавитмана, переклад А. Крушельницького.

Лихий вчинок все викриє ся. До одного з берлінських банків прийшло оноді двоє елегантно убраних панів, котрі хотіли продати якісь цінні папери за суму 50.000 марок. Один з тих панів був дуже зручний і сміливий, але по другім видко було якийсь неспокій і страх. То впало банковим урядникам в очі і они сказали, що хвилево не мають тільки готівки, нехай панове прийдуть поплудни, а тоді виймуть они гроші з головного банку і принесуть. Оба пани вийшли, а урядники дали тимчасом знати на поліцію. Поліція не знала нічого, щоби деє пропала така сума в цінних паперах, але мимо того вислала агента. Точно о 3-ій годині з'явив ся один із загаданих панів, той сміливіший, а вслід за ним увійшов і агент поліційний і розпочав з ним розмову а наопаки і показав свою відзнаку агента поліційного. Елегантний пан так тоді перепудив ся, що лишив свої папери і пустих ся утікати. Коли же агент пустив ся за ним, він вийняв револьвер і загрозив, що буде стріляти. Але агент був зручнійший: прискочив до него, вхопив его і кинув ним на землю та вирвав з руки револьвер. Злодій старав ся всіма силами вирвати ся агенту з рук, але коли то не удало ся, вийняв якийсь папір і чим скорше вложив в рот. Агент побачив то і зараз затулює ему рот, щоби він не міг той папір проликувати, а відтак витягнув ему его з рота. При помочи урядників банкових злодій остаточно зв'язано і відвезено до поліції. Тимчасом наспіла з Лиська вість, що там останньої ночі украдено цінні папери вартості 80.000 марок. Коли вже не було виходу, злодій признав ся до крадіжки. Важним показав ся той папір, котрий він хотів проликувати. Був то квит на куфер, який він надав на двірці залізничній. В куфері ті мнайшла ся значна частина украдених паперів.

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

Данило Мляка.

Старий Лесь Чорновола.

(Оповідане із народного життя).

(Конець).

По сих словах гримнув Михайло дверми, що всі углі і одвірки стрясали ся і хата розпідковилась зближала ся, поплив ся, не чуючи землі під собою, прамісенько до скаженого Прута, угрозила собі собою его грати, не спинали его в бігу ні болотистий намул, ні каміне. Туда погнав его сам чорт і подав ему погану думку: відчини від берега чий небудь човен, сідай в него і поплив ним по розгуканих еликах, на другий бік Прута, там у коршмі, добра оковита горівка — а Сруль Пейсатий добрий чо-

ловик, він тобі поборгує, не журись. Так він зробив і поплив без весла пливий на своє лихо і затрату. От чисте безголове. — І трупа его більше ніхто не видав, яке жите, така смерть. Такий був доплет Божий!

Заю долею побита Дюкі не дуже за злим чоловіком розбивалась. Нещасна від сліз і крайнього упадку як та сибка, як та суха тростина висохла, остогидло їй подружжю як то некло жите, не чула вона лагідного слова, хоч всіма силами старалась мужеві догодити, за всю доброту зносила зневагу, і унижене і чула лиш дикі крики проклятих і побої. Вона була б рада, щоб сьвіта Божого більше не бачила, щоб в могилі на віки замучене тіло спочило, но ті дрібні черваки-дїти не допукали, щоб біда умерла, вони їй до життя вазали тугими ланцями. Глини на них і плачущи скаже: „Тяжко бідоляшних, круглих сиріт на сьм світї лишати, хто їх вилуче до людий допровадить?“ Відко-ж моя не-зносима!

Зачув я про її лиху і щербату долю, про її злидні, важко мені на серці стало, бо іще жаріло в ній вугле-чуте раз чистої, щирої любови. Думаю собі: явдіаю нещасну, сповню довг християнський, не відтягну помічну руку від лютиим горем немилосерної судби побитої Дюкі.

Приходжу до неї, оглядаюся. Комірка брудна, темна, тісна, занедбана, стіни облупані, найсвітлою покриті, все воніє пусткою — чорні від диму. Скрізь крайна біда і пустота. Оглядаюся і очам недовіряю, мені мурашки плечми пробігають, — на лавиці неподвижно лежить якась дракуня-веретою покрита, скорчена, змізерніла, бліда людська постать, все в одно тяжко стогне, неспокійно кидаєся і не пізнаю, що то нудженна Дюкі, так висохла небога, що лиш жаль ся милій Боже, у страждуючій жеві лице запале, смагле, витягнене лиш шкіра та кости, щоби рум'янцем горять — то рожі смерті зацвіли очі, — ті на пречуд гарні очі, ті вечірні дві зіроньки у ямки в середину позанадали і так блудно і тутї світили ся як той догоряючий каганець, що без ніякої блимає і кожної хвилі загаснути хоче, спалені губи нестудовались до куні, — здавалось, що їх зпорошеним, чорним вуглем хтось пресинав, від вічного відогнати сухого кашлю аж захопилась, здавалось, що з утоми розпукне ся, вазалині мухи в очі, рот і ніздрі насідають, вона негодна руку здохнути. Дивлюсь на хору і дрожу зі страху, мороз пробігає цілим моїм тілом, я до одвірка спер ся, мені моторошно стало, у очах поторіло і пожовкло, заняла мене якась дивна заморока, думав тут-тут козолою на землю повалою ся. Але, хвалити Господа, не стало ся так. Знов дивлюсь на Дюкі. У душі, мені темно як та ніч, виджу, на щокках горить червоний жар, думаю собі: се гробові рожі смерті, пахне небога землею, ладить ся на Божу дорогу, на спочинку. Сухий кашель душу з тіла шве, чуєш вічно каху-каху, чозом кочить ся зимний піг кап-кап. Із Дюкі лиш тінї осталась, ноги спухли як коновки, зісохле тіло виглядало як з білого воску. Мене обгорнув тяжкий сум і невимовний жаль.

„Се ти Дюкі?“ питаю я.

„Я, Лесю“, шепнула вона журливо з розпукки, голос її так шелестів, як та суха трава і прошобав, роздирав твою душу і додава: „правда, що я змінила ся, не та стала, що раз була, повна життя і здоровля. Не слухала маминого слова, тепер за мій гріх тяжко понутую, кару зношу. Гірні були мого життя сододощі і гаразди. Він мене обманув, прожила мої дні в нужді і скуці, не найшла в него вірної любови, не лиш зневаги, понижена і тепер ще чую его грізні прокляти і гримани пустого, лихого чоловіка, з страхів, переполюхів і мук я не виходила, в розсвітї мою красу звирячо притоптав, всю принадну свіжість з грязею змішав. Ох, як сонить і коли у моїх грудях, знов під серце вогонь підступає!“ викрикнула спаленими устами і почала в одно капляти каху-каху. Мені серце крапало, я собі подумав: „Збав Господи нещасну з сеї страшної муки, досить натерпілась спротище. З утоми звалила голову на брудну, від поту мокру подушку, — згедом піднялась і почала з тиха мовити: „Клятий душгуб, забіяка мене здоровля позбавив, мене знищив, — мене мучив, на хрест розпинав, дїтий скривдив, го-

лодом морив, бараболою і сирваткою го-дував, нашу працю до послідної ниточки марно протратив, оставляючи сиротатам погану славу і старечу торбу, мою красу потоптав, залізною бороною зволожив, мое серце вліцями давив, з груди виривав, випивав з него послідну капелку здорової крови — най го Бог судить. — Тяжка кара за мій упір. Одна в мамі була, як одна душа в тілі, всякого добра я достатком мала, і все лиш злу долю, і безталанне дізнала, заволоклось мое сонечко чорними хмарами, пропала на віки мої молодощі-відрадоші. Хвилі, які я на сьвітї прожити маю, раховані, — на сьвітї добра я неазнала, лиш тяжкі терпіння зносила. Загну як остатня жебрачка без свічки, мушу троєчко здичілих сиротат на біду і нужду лишити, запропастив їм долю. — Дїти, дїти, хто вам волос змие і зачесає, як мене нестане? Доці змиють, буйні вітри зачесуть, не люди, бо люди гірші тих диких звірюк і чинять з сего сьвіта правдиве некло. Слово людей і їх присяга проста брехня, неправда, обман“, говорила небога і тяжко, глибоко зітхнула. Страшний біль її серце роздирав, хто его чув, тому здавалось, що біду хтось ріже стома ножами у груди і плечі, так сильно вона охкала. Додава ще, болючи зітхнувши: „Як завтра мене в землю загребуть, мене, той лихою долею потолочений цвіт, поплив мій молодий вік як ряст водою; жаль мені сих бідних сиріт, що круг мене горнуть ся, — така їм щербата доля судилась, від мертвих пічї не ждати меду“. Кругом тихо стало, груди неспокійно ходили, тяжко вона дихала, вконець відзивав ся незносимий свист, видно, що небога поволи дотлі-вала.

„Не жури ся“, промовив я тремти-чим, задавленим голосом. „Бог твоїх ді-точок без своєї помочи не оставить і я їх не лишу, заступлю їм рідного тата і маму, спустя ся на мое слово“.

Надземна радість украсила лице хорої, позабула вона всю зневагу і терпіння.

„Спасибіг, великодушний чоловіче!“ судорожно промовила вона. „За камінь хлібом платив, чиста душе християн-ська. — Молодий, дурний розум, своє щасте, свою добру долю від себе без розваги відтрусив, за мою упертість за-троїла мое жите тяжким жалом, і рісими слезами, зблудила в гушавину неви-хідного гора, і розпачу і тутї, запропа-стила мое ціле жите, мою долю і молодий вік. Прости мені, Лесю, прости мені! Все проріло, водою поплило. Боже прав-ний, — коли-б судилось чоловікови на сьм краснім сьвітї два рази прожити, то тоді він би ріжницю знав межі щастем і лихою, чорною долею, то тоді знав би він, що опір дитини скалою тяготить на душі, що мамині добрі ради і напони-на душу неослушної дитини огнем палить, подібно як проклятих у некаї. — Вік минув, як не був! — Тепер лекше спокую. Спасибіг тобі, мій тихий ангеле!“ Сї слова говорила вона мов підрізаним горлом і роздираючим голо-сом. Неприривний кашель дихнути не давав. Качала ся по постели в конвуль-зивних еудорогах, іще раз вона охнула від утоми, на брудну подушку глиною повалилась, лиш білки очі видно було, жите потасало, кінчили ся страдания, судо-рожно стрясла ся і в довж протягла ся, за хвилю лежала на лаві бездушна і біла як крейда, як то крамске подотно раптухове.

Справив я нещасній Дюкі похорон християнський, на гробу здохмає ся хрест дубовий, а могилою стелить ся рута і барвінок хрищатий. Сироти-дїти забрав я до себе, як рідних любив і миловав, они мене слухали і поважали, а їх до людей допровадив, заступав їм рідного тата і маму. Подружив Параску і Гафію, Олекса у війську свої роки цїсареві вір-но відслужив, а як бачити паничу зі мною разом Бога хвалить і господарить. Господь нас не забуває, нявка збіже ро-дить, волики дрова з ліса до міста во-зять, дві корови скороми достарчують, а у посток з Прута риби пристаємо. От так живемо і Бога хвалямо!

Від смерті Дюкі до нинішного дня, не мало води до моря упало, про Ми-хайла і памятка затерлась, наше село візрцем для цілої околиці, дїти до школи ходять, розуму набирають, до осьвітї як до хайба горнуть ся, гази не ходять до жада, до тої пагубної корчми, що не-діаї і сьвята загощають они до читаль-ни і читають пожиточні книжочки то-

вариства „Просьвіта“ і пильно черпають воду з норі осьвітї. У нашій громаді не виключують ся більше чопові Ми-хайлики, у нас про сварку, безлад і роз-бійство і чутка запалась, вої гази і га-здині рано і у вечер Господа Бога сло-вами хвалять: „Слава Тебі Боже, слава Тебі!“

Чернівці, 12. мая 1900.

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

„Аргонавти“—Цеглинського. Комедия з життя духовенства. Питомці шукають не жінки але віна. Іздять усюди на виправу — та дарма. Жінка булаб — та віна дасть-біг! З'їздять нарішті до о. Мир-ського, котрого донька Марійка може остаточно увійти як додаток до 20 ти-сячів віна. Надекакують усе коло неї, а коли за радою Олімпії, учительки о. Мир-ський каже питомцям, що ціле віно — се власність Олімпії, всі крім „ідеально-го“ Думки зпертають ся до „старої“ Олімпії. За що й наступає заслужена кара, бо Олімпія відказує всім, а богату Марійку дістає ідеальний питомець Думка. — На сцені Народного Дому в Чернівцях, виставлені аматорами акад. тов. „Союз“, вивали „Аргонавти“ під кожним зглядом дуже удачно. У грі а-маторів мож було добачити свободу ру-хів, велике зрозуміння роль, а найваж-нійше глибоке вистудоване їх, Д. Коби-лянський в ролі Язона був знаменитий. Стільки в ній було знання душі й життя старого питомця, а кожний його рух такий певний, так добре обдуманий. По-го товариш Всеволода, найшов доброго інтерпретатора в грі д. Грушкевича. П-а Пігуляківна в ролі попаді, п-а О. Коби-лянська в ролі Олімпії і п-а Владиківна в ролі Марійки були прямо незрівнані. Перша попада із усіма її прикметами. Тип попаді, що за господарством і за „висватанем своєї доньки“ мнйшої думки не має. Рухи артистичні, інтонація мови і ціла гра приводили нам раз по раз перед очі симпатичний тип знаної усім „сільської ймосці“. Олімпія, п-і Ольга Кобилянська, тиха, смирна учителька, ніжна натура, лагідна... Ось такою була п-і Кобилянська. Про гру її далі мож сказати те, що витворила зі своєї ролі більше ніж можна було. Роль сама со-бою бліда, безбарвна, вийшла в інтер-претації п-і Кобилянської живою і ви-била ся на одно з перших місць. А Ма-рійка — найва паничка, вихована на селі. Знає про любов, знає про заздрість і ось і все її знане! А в розмові з Думкою (д. Кордубою) яка „дурна“ ви-дала ся вона сама собі. Ся розмова — одно з найкрасніших місць у штуці і п-а Владиківна віддала її знаменито. Місця-ми найвишті її викликала шалену бурю оплесків. Був там іще семінарицький „вуйко“ (д. Калмуцький). Пивка над пив-ками, та ще й християнська! І д. Кал-муцький вивів знов гарний тип сего хи-трого вираховано людця. Роль жада-лихваря віддав добре п. Данилюк, що був знаменито прибраний. Інші ролі о. Мирського (д. Ярошинський), Кастора і Подюкса (дд. Логомиля і Яворський) і слуг, самі собою не визначі але були добре відграні.

А. Крушельницький.

Хто купить, не пожалує!

ПАРЦЕЛІ

під будову, в дуже краснім місці, майже осередок Чернівців, — під користними усьлівами і дуже дешево

— **суть на продаж.** —

Ближих інформацій уділяє Н. Граб-чук, ул. Бальша ч. 13 (Balschgasse) в Чернівцях.

Весняні річи найновіші вже прийшли

В гандлю Б. БАЛЬТІНЕСТРА молод. Чернівці, ул. Головна ч. 3.

Напелюхи для панів і хлопців фільшові; чорні і з найрозмаїтших модних красок; з найславніших ц. к. фабрик І. Генрика Іта у Відні, Осип Піхлер і сини у Грацу як також з фабрик Борзаліно, Гіузенпе, Фрателло в Александрії.
Мужески напелюхи від 3— к. до 12— к.
Хлопців " " 1— " " 3— "

Краватки вишучо найновіші десені в найбільшій виборі.

Рукавички французького фабрику (Glacé) шведки і до прання усе під гваранцією; дальше також Ерсен-Фльор і шовкові рукавиці.

Бронзові і всілякі річи зі срібла як: найновішого заграничного фабрику годинників канделябрів, карабок, гарнітури до писаня і куреня, всілякі фігури і т. п.

Товари обувні, лиш добрі фабрики для панів, дам, дівчат і дітей. Головний склад французької фабрики обуви А. Саре і Howlett & White, в Англії найліпшої сорти:

Мужески черевики від 8— к. до 20— к.
Дамски " " 7— " " 24— "
Для дівчат і дітей " 2-50 " " 8— "
Домашні черевики в найліпшій гатунку і найбільшій виборі.

Кальоші найбільший склад з найбільшої петербурської фабрики.

Парасолі від дощу і сонця в найліпшій гатунку і найбільшій виборі.

Мужески сорочки під гваранцією, нічні і денні, ковїри, манжети, хустки до носа, мужески шкарпетки, дамски і для дітей панчохи в найбільшій розмірі.

Гарнітури до писаня, стоячі зигарки, рами до фотографій і т. п.

Принагідне купно: бурштинові зигарниці від 1-25 зр. до 10 зр. разом з футераліком.

Склад ц. к. привілейної фабрики товарів з альпаки і хінського срібла В. Бахмана і Сп. у Відні.

Ново отворений!

Ново отворений!

Американський склеп з зигарками
С. Танненблат зигармістр

Чернівці, улица Руска ч. 8.,

приймає ся всяку напаву викиньчати належачу до того фаху, по найнижшій ціні.

Моя довголітна практика в найбільших фабриках як в Нью-Йорку, Лондоні і Будапешті дає гваранцію за кожне мені подане замовлене в найбільшій старанню викиньчати.

Спеціаліст від англійських і американських зигарків, як також від ріжних граючих верків.

Великий склад кишенкових, стнних і висячих зигарків по ціні як найтаньшій під гваранцією.

Ціни найтаньші як:

Зигар до будження найліпшої конструкції 1 зр. 90 кр., Віденський зигар пендльовий від 12 зр. і висше. Срібний з подвійними накривками швайцарський кишенковий зигарок від 7 зр. і висше. Сталевий зигарок 3 зр. 50 кр. Ніклевий зигарок від 3 зр. і висше. Зигарок імітація „Roskopf“ 5 зр. 50 кр. Зигарок правдивий „Roskopf“ з три літньою гваранцією на письмі 9 зр. Округлі бляшані зигарки 3 зр.

Всі иньші зигарки так само найтаньше.

Замовленя на провінцію висилає ся відвортною почтою.

Рік заснования 1892.

Товариство взаїмних обезпечень

„ДНІСТЕР“

Львів, Ринок ч. 10. (дім „Просьвіти“)

перше і одинокє руске Товариство асекураційне, обезпечає будинки, і всі предмети движимі против шкід огневих.

„Дністер“ припоручили Приосвящ. Ординаріати Всєх. Духовенству і вірним всіх трех Єпархій.

Фонди гваранційні „Дністра“ з днем 31-го грудня 1900

Фонд резервовий . . .	311.540 кор.	11 сот.	} разом 520.406 к. 65 с.
Резерва премій . . .	171.942	" "	
" спеціальна . . .	6.000	" "	
Фонд емеритальний . . .	30.924	" 54 "	

Тарифи „Дністра“ дуже умірковані. Надвижка річна розділяє ся між членів в формі зворотів. За рік 1900 дістають члени 8% звороту з премій.

„Дністер“ виплатив до 31. грудня 1900 відшкодовань 2.120.834 кор. Шкоди ліквідують ся безпоровочно в присутности Делегата і 2 членів.

Поліси „Дністра“ приймають при позичках гіпотечних: Банк краєвий і Каси ощадности у Львові, Коломиї, Самборі, Долині, Снятині, Городенці, Терехові, Заліщиках, Городку, Ярославі і Богородчанах.

На жите треба обезпечитись тілко через „Дністер“ в Товаристві взаїм. обезпечень в Кракові; з таких обезпечень через „Дністер“ іде часть провізії на рускі публичні добродійні цілі; поліси і квоти видає Краківське Товариство рускі.

„Дністер“ пошукує способних агентів, особливо селян господарів в окрестностях, де еще нема близько агенцій „Дністра“. — Агенти зробили вже 274.964 кор. провізії. — Зголошеня о агенції треба вносити до Дирекції у Львові.

Селяни обігають ся тілко о агенції „Дністра“.

Від огню обезпечайте ся тілко в „Дністрі“.

На жите обезпечайте ся тілко через „Дністер“.

Найліпші

МАШИНИ ДО ШИТЯ

є так звані обручкові (Ringschiffchen).

Сі машини йдуть дуже легко і надзвичайно скоро (2000 штихів на мінуту). Сі машини мають приряд до гафтованя і приряд до острєня голок та ножиць. Окрім сих маю ще найновіші машини для шевців, кравців, римарів і такі, що шиють для потреби в перед і взад.

За кожду машину гарантую 5 літ.

Продаю за готові гроші і на виплат дешевше як всюди, хто невірить най переконає ся.

В. Данилевич

машиніст

в бровари Штайнера ул. Двірцева ч. 21 в Чернівцях.

Купуйте

решту накладу оповіданє Евгєна Мандичевского п. з.

Живого і

мертвого.

Дістати мож у автора, Львів, площа академічка 4.

Брошурований прим. 1 кор. оправлений в пол. 1 к. 30 с.

Яко дамсна фризєрна „Secession“

як також спеціалістє у всіх париских дамских фризєрах поручає ся пані

АННА ВАЙС,

Чернівці, Tempelgasse 6, (салєон фризєрський Леона Вайса),

котра у Відні за знаменитой смак у стилю „Secession“ і за фризєрську техніку була подвійно відзначена медалями.

Ціни приступні.

БУКОВИНА

Виходить в Чернівцях
що середи, п'ятниці і неділі.
Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.
Рукописи звертає ся лише на попереднє
встереження. — Рекламні неопечатані
вільні від порта.

Передплата на „Буковину“
на цілий рік . . . 20 Кор. — сот.
на пів року . . . 10 „ — „
на чверть року . . . 5 „ — „
на місяць . . . 1 „ 70 „
Поводиноке число коштує 16 сот.
Передплата і належитість за інсерати
платні в Чернівцях.

Переповнене середніх шкіл в Австрії а головню в Галичині.

Австрійські середні школи є найбільше переповнені в Європі а галицькі і буковинські найбільше в цілій Австрії.

Як виглядає фреквенція середніх шкіл у Галичині і на Буковині в порівнянню з иньшими Ціслітавськими країнами найліпше ілюструвати ме табличка числа учеників у шкільних роках 1898/9, 1899/1900, 1900/1 зладжена на підставі виказу оповіщеного в дневнику заряженя міністерства просвіти...

Принявши за максимальне число учеників у середній школі 400, виходить із повисшого зіставлення, що в цілій Ціслітаві було в 1898/9 р. 35.6%, в 1899/1900 р. 37.1%, а в 1900/1 р. 38.2% закладів із аномальним числом учеників.

В тім часі виносило число аномальних закладів у Галичині 75.7%, 88.0%, 88.2%(!)

Таке переповнене наукових закладів ми мусимо уважати незвичайно шкідливим для розвою нашого шкільництва середнього, а убійчим так для учеників, як і для учителів. А що вже найсумнійше, що сї хоробливі відносини не лише не устають але овнім ростуть і кріпляють із кожним роком.

Коли би ми прийняли що в закладі шкільнім має містити ся найбільше 500 учеників, а де є більше число, там треба би отворити новий заклад, то під сим зглядом йдуть по собі краї ось як: 1) Галичина 22 середні школи, 2) Долішня Австрія сер. шк. 10, 3) Чехи 7 сер. шк., 4) Буковина 3 сер. шк., 5) Країна 2 сер. шк., 6) Побереже 2 сер. шк., 7) Стирія 2 сер. шк., 8) Морави 2 сер. шк., 9) Горішня Австрія 1 сер. шк. Разом треба би

Середні школи	Рік	Число учеників											Найбіль- ший за- клад мав учеників	
		Населє 100	101—200	201—300	301—400	401—500	501—600	601—700	701—800	801—900	901—1000	1001—1100		1101—1200
Д. Австрія	1898	1	2	10	7	9	7	—	—	—	—	—	—	574
	1899	—	2	7	10	7	8	1	—	—	—	—	—	608
	1900	—	2	5	11	7	8	2	—	—	—	—	—	628
Г. Австрія	1898	—	3	1	1	—	1	—	—	—	—	—	—	527
	1799	—	3	1	2	—	1	—	—	—	—	—	—	534
	1900	—	3	—	3	—	1	—	—	—	—	—	—	600
Сальцбург	1898	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	303
	1899	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	329
	1900	—	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	322
Тироль з Форальбергом	1898	—	2	5	4	1	—	—	—	—	—	—	—	438
	1899	—	2	7	1	2	—	—	—	—	—	—	—	428
	1900	—	2	6	2	2	—	—	—	—	—	—	—	420
Стирія	1898	—	2	3	1	2	2	—	—	—	—	—	—	544
	1899	—	2	3	1	2	2	—	—	—	—	—	—	541
	1900	—	2	3	1	2	2	—	—	—	—	—	—	532
Каринтія	1898	—	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	466
	1899	—	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—	468
	1900	—	1	1	1	1	—	—	—	—	—	—	—	485
Країна	1898	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	654
	1899	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	664
	1900	—	—	1	—	1	1	1	—	—	—	—	—	627
Побереже	1898	—	1	1	2	3	1	—	—	—	—	—	—	582
	1899	—	1	1	1	3	1	1	—	—	—	—	—	623
	1900	—	1	1	1	3	1	1	—	—	—	—	—	622
Дальмація	1898	—	1	2	1	1	—	—	—	—	—	—	—	404
	1899	—	1	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	391
	1900	—	1	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	356
Чехи (нім.)	1898	—	8	14	5	1	1	—	—	—	—	—	—	513
	1899	—	7	15	7	2	—	—	—	—	—	—	—	481
	1900	—	11	14	5	1	1	—	—	—	—	—	—	510
Чехи (чеськ.)	1898	—	2	15	10	9	4	—	—	—	—	—	—	583
	1899	—	3	15	10	8	4	1	—	—	—	—	—	640
	1900	—	2	16	12	7	5	1	—	—	—	—	—	688
Морави (нім.)	1898	—	3	13	2	4	—	—	—	—	—	—	—	472
	1899	—	5	9	5	3	—	—	—	—	—	—	—	483
	1900	—	5	11	3	4	—	—	—	—	—	—	—	476
Морави (чеськ.)	1898	—	—	—	5	2	1	2	—	—	—	—	—	671
	1899	—	—	—	5	3	—	2	—	—	—	—	—	694
	1900	—	—	2	5	3	1	1	—	—	—	—	—	627
Шлеск	1898	—	1	2	6	—	—	—	—	—	—	—	—	383
	1899	—	1	2	5	1	—	—	—	—	—	—	—	402
	1900	—	1	2	4	2	—	—	—	—	—	—	—	443
Буковина	1898	—	—	—	—	1	2	—	—	1	—	—	—	900
	1899	—	—	—	1	2	1	—	—	—	1	—	—	962
	1900	—	—	—	—	2	2	—	—	—	—	1	—	1105
Галичина	1898	—	—	1	7	6	8	4	2	4	1	—	—	991
	1899	—	—	—	4	7	9	5	2	5	—	1	—	1052
	1900	—	—	1	3	8	8	5	2	5	1	1	—	1077
	1898	1	26	71	52	41	27	7	2	5	1	—	—	—
	1899	—	28	64	57	42	26	11	2	5	1	1	—	—
	1900	—	32	64	56	43	30	11	2	5	1	1	1	—

отворити 51 нових закладів шкільних.

У проценті виглядає ся річ ось як: (Середні школи, що числять понад 500 учеників у 1900/1 році): 1) Галичина 65 проц., 2) Буковина 60 проц., 3) Країна 50 проц., 4) Долішня Австрія 29 проц., 5) Побереже 25 проц., 6) Стирія 20 проц., 7) Морави 17 проц., 8) Горішня Австрія 14 проц., 9) Чехи (чеські) 14 проц., 10) Чехи (нім.) 3 процент.

Замітне, що поміж закладами, які мають більше число учеників ніж 700 знаходиться 9 закладів виключно в Галичині і на Буковині.

Сему сумному а щораз гіршому станови річий може зарадити лише видання законів, що нормували би максимальне число паралельок в однім закладі, і що подавали би засаду після якої повинно ся отворити нові заклади.

Близші означення могли би найти місце в організаційнім законі гімназій, якого домагав ся галицький сойм двічі — надармо, і в відповідній зміні уступів краєвих законів для середніх шкіл.

На повисші дати шкільної фреквенції звертаємо увагу наших соймових послів, а головню послів до Ради державної.

3 ради державної.

Для наших читателів буде цікаво подати деякі статистичні дати з зимової сесії ради державної. Від 31. січня до 29. марця відбула посольська палата 32 засідання, котрих діяльність виказана на 2295 сторонах стенографічного протоколу. Тричі оголошено тайні засідання. Споміж послів вишло 646 внесень, між тими 80 наглих. Міністерство

Г. ЯБЛОЧКОВ.

Сільська учителька.

Переклав
Антін Крушельницький.

(Далі).

VI.

— Другої днини прокидаю ся. Зразу не розумію нічого. Потім бачу, що я не вмерла. Голова моя нібито легша, але ціле тіло болить мене, як би збите. В кімнаті зимно, на дворі сонце світить ярко, пиби зарисували ся морозом.

Я лежу. Не хочеть ся мені рушити ся. Лежу в цілковитій апатії, не дивую ся навіть тому, що я не вмерла...

Нараз убігає Феня з криком:

— Прошу пані, бо прийхала якась пані!

Я думаю собі: „Що за пані?“ — але чую в тій самій хвилині, що мені се цілком байдуже.

Отвараю очі, дивлю ся: в дверех стоїть якась панна, висока, рум'яна — біжить до мене і мовить весело:

— Добрий день, пані! Я прийхала

умисно, аби познайомити ся з вами. Ми сусіди — я вчителюю у Спаським...

Але бачить, що я не рушаю ся, отже се дивує її. Тому питаєть ся:

— Пані любя, що-ж вам є? Ви хорі?

Я лежу і мовчу. Вона бентежить ся мовить:

— Перепрашаю. Може я прийхала не в пору?...

Я мовчу. Вона дивить ся, жде хвилину і знов мовить:

— Але-ж будьте так добрі... Як я перешкаджаю вам, скажіть мені се прямо... Я не обиджу ся...

А я поволи:

— Все мені одно...

Вона стовпсе. Видно, не розуміє нічого. Нарешті мовить обурена:

— Що-ж се, прошу вас, ви жартуєте?

Я мовчу.

— Коли вам на перешкодї моя присутність, я поїду сейчас. Я вступила до вас на хвилину, аби познайомити ся із вами, але як вам се прикре...

— Все мені одно.

Вона отварає широко очі, не може зрозуміти, нарешті міркує, що в тім щось є і питаєть ся:

— Ви справді хорі?

Я мовчу. Вона ходить троха по кім-

наті, питаєть ся мене ще раз і нараз щезає.

Видно, розпитала Феню, бо бачу, що вертаючи йде просто до мене і мовить:

— Болить вас горло? Так? — Я мовчу.

— Скажіть же, прошу, ви дуже хорі?

Я мовчу. Вона мало не плаче.

— Люба моя пані, чого-ж ви так мовчите? Ну, прошу, скажіть мені, що вас болить? Може треба вам чого? Може чаю?

Я відповідаю: „Все мені одно...“

Вона ломить руки.

— Боже великий, — мовить, — не відповідайте-ж мені так! Я не можу слухати сего! Ну, моя дорога, скажіть, що болить! Я поможу, в двійку поради́мо якось...

Я дивлю ся на неї і нарешті мовлю:

— Не хочеть ся мені!

А сама думаю: „Яка-ж вона рум'яна!“

Вона в розпучі.

— Боже мій! „Не хочеть ся мені!“ так мовити не вільно! Ну, всилуйте себе, поборіть себе, скажіть мені, що вам є?

— Може би ви з'їли що?

А я на се:

— Все мені одно!

Вона бентежить ся до решти. Не знає вже цілком, що робити, питаєть ся про се і те — а я все або мовчу, або повідаю: „Все мені одно!“ Нараз вона питаєть ся:

— А по лікаря ви післали?

Я мовчу.

— Хочете, пішлемо по лікаря? Молодий лікар, дуже симпатичний... Ну, прошу, відповійте мені, добре...

— Все мені одно!...

Але-ж так не можна відповідати! Препі ви хорі, можете дістати дистерию, на дистерию можна вмерти. До лікаря яких двайцять верств, напишіть до него слівце, сейчас приїде. Він мусить з уряду лічити земські учительки... Ну, добре...

— Все мені одно!...

Але вона збирає вже чорнило, папір, перо, приносить мені все те, просить, аби я писала, — коли однак бачить, що я не рушаю ся, пише сама.

Кінчить, приносить мені білет, читає, що я хора на горло, що прошу, аби він прийхав як найшвидше... питаєть ся:

— Вистарчить?

А я відповідаю: „Все мені одно!...“

(Далі буде).

внесло 110 правительственных предлог. Впинуло 707 петицій, але в те число враховано сотки петицій, що відносили ся до одної справи. Внесено 701 інтерпеляцій до міністрів, з котрих доси відповів міністер-президент на 27, міністер просвіти на 4, рільництва на 2, торговлі на 6, справедливости на 58 (між тими про 49 конфіскації), міністер залізниць на 10, скарбу на 6, а краю оборони на 5. До президента палати звернено 86 формальних запитань, на котрі він відповів. В 6 случаях рішив регуляційні справи ex praesidio. Переведено розправи над 8 правительственными предложениями і залагоджено контингент рекрутів, увільнене від домово-чиншового податку в Єгердорф, Целювці і Новім Ічині, світовий договір поштовий, літературну конвенцію з Німеччиною, а горівчаний і інвестиційний закон прийнято в першій читанні. Окрім правительственных предлог ухвалено закон про знесення дорожних мит державних, про уживане надвишок кумулятивних сирітських кас, закон про увільнене листів заставних від рентового податку і закон про елементарні школи, на останку внесене д-ра Офнера в справі петикальності п. Зайца. В розправах над сими предложениями промовляли 685 бесідників. (Члени міністерства промовляли 11 разів, окрім підповідий на інтерпеляції). До стенографічного протоколу зложено 28 заяв. Вибірчих протестів внесено 61. В 26 случаях вплинули домагання о призволене на судові переслідоване послів. До протоколу долучено 61 чеських і хорватських петицій. в чеській мові внесено 44 інтерпеляцій і роздано у відділних виданнях. Текст стенографічного протоколу подає 2 чеські заяви. Палата вибрала 23 комісії, квотову депутацію, делегацію і перевела вибір контрольної комісії державного догугу. Послам виплачено 510.000 корон диет.

Несупокі на російських університетах.

(Слово критики радника двора проф. д-ра В. Яліча.)

(Коментар.)

В Росії навіть поміж студентами, вписаними на університет, находити ся багато самоуків. Молодий чоловік довідує ся про світ та его поступ з книжок. Найрізноманітніші теорії і проблеми, які він черпає з книжок і які ему, власне яко самоукові, часто занадто імпонують, мучать его духа та занепокоюють его. З сего ферменту виходять остаточно проби переведення тих теорій в дійсність, по часті утопічно невинних, але по часті також соціально і політично можливих. Хто раз закоштував овочу з дерева пізнання, хто через читане книжок і газет набув неточного, часом також перекрученого і неясного погляду на культурний стан і на публічні інституції чужих країв, тому насувають ся самі собою порівняння про красні і заграничні справи, і зворушена душа не може супротив многих невідрадних з'явищ реального життя у вітчизні оцерти ся сильним, невтишеним почуттям. Російський студент звичайно любить свою вітчизну до

фанатизму і хотів би бачити її щасливою після свого розуміння. Вражає его болючо, що Росія не в однім напрямі лишилась культурою позаду супроти західно-європейських країв. З сеї причини обхоплює его песимістично-озлоблений настрій, котрий опісля при різних нагодах виходить наверх. Російське правительство своїми по части половичними, по части нерозумними мірами (а хотів би згадати лише про останній поступок російської ерархії супротив гр. Льва Толстого!) піддає безнастанно сему настроєви молоді російської інтелігенції обильну поживу. Его органи, найбільше до сего покликані, не роблять нічого, щоби заявити тим молодим силам симпатію і охорону. Тож скрито чатують на опановане сего настрою також такі елементи, що стремлять до політичного перевороту. Оскільки удалось тим елементам перетягнути студентство на свій бік, тепер годі сказати. Певною річю є тільки се, що провокуюче поступоване правительственных властей супротив студентства лише змогло розрухи. Великий конфлікт сейчас сильно заострювали, з безлічною радістю бабрани ся в мислі власної інтелігенції... А результати випали з того сумні. Сотки молодих, могонадійних сил зломано мабуть на завжди!

Нетяжко передвидіти, як можуть російські університети вийти з тої небезпечної кризи. Передовсім теперішній університетський статут, якого уже небирик міністер Делянов признав хибним, треба би змінити в тім напрямі, щоби університетська молодіж мала менше поліцейську, а більше наукову опіку. Треба би зблизити ся до сеї молодіжки з більшим довірем і признати їй деякі корпоративні права. Але рівночасно треба би також піднести видатність професорської праці, через поліпшене матеріального положення професорів, в наслідок чого знято би з них перетяжені різними побічними зобов'язаннями, а вкінці треба би лишити ширше поле розвитку їх індивідуальності, а через те уможливити сердечніші зносини між професорами і студентами.

Сільські захоронки.

Кілько то нещастя буває по селах від того, що родичі-селяни з недбалості чи з неохочести лишать дома малих дітей без ніякого нагляду! Майже що тяжкі пишуть по газетах: ось там в якомсь селі діти, лишені на Божу опіку, стали черкати сірника та підпалили хату і пустили кількох господарів з димом; або знов — діти понарили ся або отруїли ся; або — дитина, нишпорачи по хаті, нашла десь за образами наперову сотку, заховаву родичами, думала собі, що то папірець до забавки, та подерла на кусні і порозносила по сьміттю і т. и. Обраховано навіть, кілька пожарів буває від забави дітей сірниками, то в самій Галичині через дітей пішло з димом на 70 мільонів зр. сільського добутку.

Друге лихо від такого недогляду те, що самим собі поличені діти цілком божий день пустують та по вигонах, дорогах, майданах мурають ся в поросі чи в болоті, опісля з того нещастя, бруду і пустоти напитується собі всіляких хороб, — що найважніше — одні від других вчать ся всілякої погани, гідної лайки та неординарності, так, що не раз з дитини як ангел доброї робить ся чортик, а родичі місто потіхи

і помочи мають грижу та тяжкий тягар — чисте скаране Боже!

Ось які лиха з того, що селяни, ідучи чи то в поле на роботу, чи до міста або до церкви, мусять нераз лишати дитвору без догляду.

В других, більше освічених краях, як в Англії, Америці, Франції, Німеччині, в Чехах і т. д., білі люди, що не стати їх на няньку або наймичку, найшли собі на те спосіб, аби не лишати своїх дітей без опіки і без догляду, і то такий спосіб, що дитина скористає та навчить ся при тім більше, ніж би могла навчитися під оком матери. Се — захоронки для дітей. Як школа є для підростків, так захоронка є для малих дітей, для приземків від двох літ починаючи, аж доти дитина не перейде до школи.

Родичі чи мамі, ідучи на роботу, приводять своїх дітей до захоронки і віддають їх під нагляд жінці, установленої для нагляду і опіки над дитвором. По роботі приходять родичі знов до захоронки та забирають свою дрібноту домі.

В захоронці діти бавлять ся всілякими забавками, грають ся в усілякі приличні і безпечні ігри, співвають гарні сьпіванки, котрих вивчує їх жінка-пестунка, а старшенки, висше 4-ох або 5-ох літ, вчать ся і молитов, перших правд віри, дещо рахувати, а навіть читати друковане і писане. Дівчатка привчовують ся до шиття та до вишивок. При тім всім пестунка уважає, аби діти не сварили ся, аби не вживали гідних слів та щоби собі чого злого не зробили. Вона заступає їм потроха і вчительку. Родичі віддавши своїх дітей до охоронки, не турбують ся вже тим, що там дома діє ся з дітьми, чи не стало ся їм що злого або чи не наробили вони якого нещастя; але роблять свою роботу безпечно, що їх дитина під добрим та пожиточним надзором.

Ось такі захоронки для дитвори робучих людей і по всіх освічених краях. Удержують їх тамти звичайно громади, або також церковні братства, добродійні товариства, а громада до того причиняє ся.

Тому час би і нашим селянам, а особливо рускій інтелігенції по селах, подумати про власні захоронки для своїх дітей.

Така захоронка не багато коштує. Треба тільки, аби була яка хата громадська, церковна або й винаймлена, щоби надзирателька мала забезпечену страву чи від громади, чи від братства, чи від кого, та щоби громада або братство запевнило надзиральці плату на її потреби, хоч би яких 5 зр. місячно. Таким невеликим коштом можна мати в кождім селі захоронку, що давала би нагляд і добре виховане дітям. І за такий невеликий кошт, мали би громадяни і вигоду і безпечність і ще початкову науку для дітей. Скільки через те обминуло би ся нещастя, скільки заощадилося би людям журби та втрат, сего ніхто не зрахував би. А подумати собі тільки, скільки розумийші, моральніші і працьовитіші були би діти, що бували в захоронці, ніж ті, що виховували ся самотас, мов горобці на сьміттю. Вже для того самого треба закладати захоронки!

Щоби нашому народови допомогти в сім ділі, заложили у Львові рускі освічені і до народу прихильні жінки із інтелігенції таке товариство, що зове ся „Руска Охоронка“ і що має на цілі давати поучення, як закладати захоронки, як вишукувати потрібних надзиральок та дбати о розвій захоронок. Хоч се товариство повстало що йно перед двома місяцями, а вже найшло ся кілька громад в Галичині, де закладають ся захоронки; зараз по Великодних Святках отворить ся перша руска захоронка в однім селі, де хату з трема моргами поля і плату 5 зр. місячно дала громада, а страву для надзиральки дає місцевий сьвященник.

Братя селяни і ви рускі громади! Закладайте в себе захоронки! Най ваші діти не виховують ся як птахи! Най ваш добуток не йде марно! Най ваші діти вчать ся всякого добра! Закладайте захоронки!

Всяку пораду і поміч чи громадам, чи читальням, чи поодиноким людям дасть в сій справі товариство „Руска Охоронка“ у Львові; адрес до неї є: Това-

риство „Руска Охоронка“ у Львові, ул. Домбровського ч. 6., на руки Вп. пані М. Грушевської.

НОВИНКИ.

Чернівці, 4. марця 1901.

Календар. Субота, 24./ІІІ. (6./ІV.) п. о. Артемона, Захарії, пер. пр. Суб. Лаз.; Р.: Сикста. — Неділя, 25./ІІІ. (7./ІV.) Ж. 6 поста, Цвітіння, Благовіщення; Р.: Воскр. Господне.

Є. Е. п. президент краю виїхав до Відня на час великодних свят.

Іменованя Радник крайового правительства в Чернівцях Фекеде де Беляфальва іменованій радником двору в Інсбруку, а староста др. Петро Лагарвар радником бук. крайового правительства. Радник Фекеде положив великі заслуги около справ крайової культури на Буковині і велика шкода для нашого краю, що тратить сего в кождім згляді знаменитого урядника.

Краєва рада шкільна на засіданню з дня 26. марця с. р. уділила громадам Малайтиням 6000 кор. позички а 1500 кор. заповоги а Шининим 2000 кор. заповоги на будову школи, признала службові додатки надуч. Молдованови у Вікові і Густинюви в Фіртенталю, іменовала надуч. в Поляна-Стамні К. Стіпора а підучителькою в Манастирську М. Кисилівську.

Рада державна скликана знов на 18. с. м.

Погорів суд в Садагурі враз зі всіма актами з давніших років; новіші і книги ґрунтові уратовано.

Загальні збори членів підписаної філії відбудуть ся в неділю, 7. цвітня с. р. о 2. год. по полудні в салі „Руско-Народного Дому“ в Чернівцях з отсим дневним порядком: 1. Відчитане протоколу з останніх загальних зборів. 2. Впорядковане і справджене рахунків каси філіяльної. 3. Народи відносячі ся до сьєгорічної повітової конференції учительської. 4. Відні внесення. Від філії товариства „Руска Школа“ черновецького повіту в Старій Жучці, дня 1. цвітня 1901.

Д. Пуцук,
голова.

М. Гаєришук,
писар.

На вижницьких погорільців признало міністерство знов 120.000 кор., 20.000 кор. дадо вже передше, а зібрано доси 51.411 кор. 79 сот.; отже разом доси майже 200.000 кор.

Курячим протектором став барон Мустаца, себто обіймив протекторат (!) над товариством для гудівлі курій. Цікаво знати, котра се з ряду почестей п. барона.

Зловили дефравдантів, що викрали 23.000 кор. з черновецької пошти, а то експедитор Гаєра і експедиторку Лукаш, та ученика 8. класу гімназії Дмитра Граматовича, що мав дати почин до злодійства, і їх спільників почт. практиканта Кобжинського і фрізнера Левеншуса.

Зажартував собі Петро Дудка з Будинців, що служить в Чернівцях, і перебравшись за панну, пішов собі в саме полудне на ринок на „шпацір“, аж тут „паліцай“ не порозумів ся на „шпаці“ і заарештував панну, аж звідавши, що то „рехтек“ був „шпас“, пустили небагом панну на „фрай“.

В. Загальні збори товариства взаємного кредиту „Дністер“ відбудуть ся дня 9. н. ст. мая 1901 о год. 4. по полудні в великій салі „Народного Дому“ у Львові з слідуячим порядком дневним: 1. Відчитане протоколу з попередніх загальних зборів. 2. Справоздане ради надзираючої і дирекції за V. рік адмін. 3. Справоздане комісії ревізійної за V. рік адмін. 4. Розділ зиску за р. 1900 в сумі 6782 кор. 4 сот. 5. Внесення ради в справі зміни статута. 6. Інтерпеляції членів.

З львівського університету. В літнім семестрі с. р. на філософічним відділі заповіли виклада: Проф. др. Колесса: Історія української літератури XIX в. (дальше), 3. год. тижнево; Історія рускої філософії XIX в. (дальше), 2 год. тижн.; Практичні вирази з обсягу рускої

мови і літератури, 1 год. тижн; Семінар для рускої філології, 2 год. тижн. — Проф. *Студинський*: Граматика церковно-слов'янської мови (докінчене, 2 год. тижн); Київські учені XVII віку, 3 год. тижн. — Проф. *Грушевський*: Боротьба за Галичину і Волинь в XIV в., год. тижн; Історія східної Європи в XVII в. (докінчене), 3 год. тижн; Історичні вправи (publice), 1 год. тижн. — Проф. рускої гімназії Кокорудз, як лектор рускої мови, заповів I відділ (для початкуючих), 2 год. тижн. і II відділ (для тих, що в науці вже поступили, 2 год. тижн. В минулім пів року було на львівській університеті 2.060 слухачів (1.844) (в скобках подаємо для порівняння число слухачів в попереднім півроці), на богословськ. відділі 340 слух. (280), на правничім 1.240 слух. (1.255) на медичнім відділі 127 слух. (110), а між ними 6 звич. слухачок, а на філософськ. відділі 309 слух. (219), В загальнім числі слухачів було 220 (190) надзвичайних, а межі ними 56 (49) надзвичайних слухачок і 1 госпітантка. Під зглядом народності було 1.449 (1.294) Поляків, 605 (554) Русинів, 2 (2) Болгарів, 6 (3) Німців і 1 Мадар.

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

Видавництво Акад. тов. „Молода Україна“ в Чернівцях ч. 1.: Микола Гоголь. — Ревізор комедія в п'яти діях, переклав Василь Сімович. Ціна 60 еот. — Пускаючи сю першу книжку в світ „Молода Україна“ дає ось яку оповістку:

Пускаємо в світ перший випуск нашої бібліотеки, що має бути першим у своєму роді періодичним видавництвом на буковинській Україні. Що до програми, то ми поставили собі задачу: подивити Вп. читаючій Публіці твори тих Українців, що писали не по українському (Гоголь, Горький, Чехов, Короленко, Н. Данченко, Мордовець, Потапенко і инь.) як також писаних європейських і українських письменників. Що до темпа, в якому будуть виходити далші випуски нашої бібліотечки, скажемо, що воно в значній мірі залежатиме від української суспільності, яка інтересується проявами життя нашого народу, головню молодіжи та від того, як вона прийме наше видавництво. Ми зі свого боку зробили все, що було в нашої силі, щоб наше видавництво поставити поруч інших видавництв, що появляються у багачько багатшій під тим зглядом галицькій Україні; — проче залежить від читаючої Публіки. Наше товариство ще мале, а хоча рук до праці розмірно дуже багачько, так таки нас гнетуть матеріальні нестачі...

Зі всякими замовленнями просимо звертати ся до т. Василя Сімовича, Чернівці, ул. Руська ч. 25. — Слідуючий випуск появлять ся з кінцем цвітня.

Хто купить, не пожалує!

ПАРЦЕЛІ

під будову, в дуже краснім місці, майже осередок Чернівців, — під користними усьлами і дуже дешево

— **суть на продаж.** —

Близких інформацій уділяє Н. Грабчук, ул. Бальша ч. 13 (Balschgasse) в Чернівцях.

19)

ПЕДАГОГІЧНИЙ ФЕЙЛЕТОН.

VIII. Про методи виховання.

(Про діяльність виховавчу).

Виховане може тільки тоді бути успішним і осягнути добрі успіхи, коли вихователю знає, як слід, виховавчі средства, знає їх вартість оцінити і відповідно приміняти. Вихователю мусить також знати засади виховання і цілком їх придержувати ся. Уладжене після певного плану поступоване виховане в уживанню средств виховавчих задля осягнення задачі виховання звуть методом виховання. Метод повинна звертати увагу: 1) на ціль виховання, що завжди є та сама: витворити моральний характер, і ще на два инші чинники, іменню-ж 2) на індивідуальність вихованка, 3) на зовнішні обставини, що виховане супроводжають. Метод обіймає різні напрями виховавчої діяльності як дозир, плекане, педагогічний ряд, занятє, товаришване, виправ, поучене, многосторонність інтересу і образоване характеру.

1. Дозир.

Дозир є або слідженням (стиженням, обсервациєю) вихованка, щоби пізнати его індивідуальні питомості і напрям его тілесного і душевного розвою, або є надзором (контролем) над поведенням і над діяльністю вихованка, щоби держати его в відповідних межах і щоби его охоронити від усяких небезпечностей, моральних та фізичних шкід. Стиження за індивідуальністю вихованка показує вихователеви, яких средств супроти него в вихованню уживати має, щоби ціль виховання тим певніше осягнути. Дозир конечний, так в домашнім як і в шкільнім вихованню, бо дитина при своїй малій віці (відомостях) і зручності, при слабій волі, при тільки некористних вишніх впливах, може легко допустити ся різних переступств і може взагалі зіпсувати ся. Дозир не повинен ніколи прибирати огидного виду потайного вивідування, чи то безпосередного через вихователя самого, чи то посередного через иньшу дитину, бо такий поступок зражає вихованка до вихователя, а крім того робить его недовірчивим і скритим. Відповідно до розвитку вихованка виступає дозир в формі чим раз то лагідніший, щоби вихованок научив ся сам поступати і сам собою кермувати.

В школі, в класах, головню низших, не повинні діти ні хвилини оставати без педагогічного дозору; одна хвиля без дозору може заподіяти, що неперочна душа незіпсованої дитини заразить ся отрутою зіпсути від дитини морально підкошеної, поминувши вже й ту обстановку, що хвиля недогляду вистарчає, аби справити каліцтво або й иньші подібні шкоди, які годі направити, а за які відвічальність опиється тяжить на учителя, яких він ані сам собі не простить, ані люди ему не подарують. Такий дозир наказує виразно „Порядок шкільний і науковий“ підчас павзі і перед початком шкільної науки.

2. Педагогічне правління.

Побіч рухливості дівтори і похону до діяльності проявляє ся також загально в більшій або меншій мірі похонність і неповдержність, рівно-ж склонність до самоволі, се-то до виконувани усяких примховатих забаганок. Сі примховаті забаганки і ся самоволя дівтори суперечать не тільки загальному порядкум та утертим звичаям і обичаям, але они виходять часто-густо на шкоду молодіжи, справляють сумні наслідки для організму (тіла) і для правильного розвитку духа; — отже конечна річ, гамувати таку самоволу молодіжи, привичаючи єї, хочби навіть примусом, до пошани і прийняття товариських порядків. Порядок товариський відноситься до осіб, предметів, часу і обичаю.

Всякі чинності і зарядження вихователя, що мають на цілі гамувати і усувати самоволу вихованка, а місто того держати его в межах товариського порядку (домового, публичного, шкільного), називаємо педагогічним правлінням. Педагогічне правління не є ще властивим вихованем, тільки приготівляючою діяльністю, без усьлівною умовою виховання. Якний же є обем педагогічного правління? Педагогічне правління старає ся перед усьм усунути все те, що стоїть в перешкоді властивому вихованню, се-то науці і провадженню молодіжи, отже викорінює неточність, несупокій, нелад, лінність, нерозсудність, марнотраство, а місто того привичає до точности, супокою, порядку, харности, цильности, розсудку і ошадности. В загальї стремить правління до того, щоби видобути вихованка зі стану неокресаного. Педагогічне правління потрібне як в домовім вихованню, так і в шкільнім, а послугує ся відмовою, приневолєнем, розказом, заказом, погрозою і карою. Педагогічне правління називають звичайно карністю.

Герbart, творець научної педагогіки, — котра старає ся науку виховання видвинути до ряду строгих наук, що опирає виховане аглядом цілі на етиці, а аглядом средств на психології, — відрізняє три відділи в тій науці: педагогічне правління, науку і про-

від молодіжи. Его педагогічне правління відповідає тому, що називаємо звичайно карністю, однак Герbart називає і провід карністю. Думку Герbartівської научної педагогіки переняло велике число німецьких педагогів, іменню-ж Lindner, Rein, Kern, а перед усіма Ziller Vogt і Stoy, що заложив був навіть по думці Herbart-a в Липоку вихованний заклад. Научна педагогіка має ту добру прикмету, що вої єї подробиці уложені в цілії звязи і в однолітій системі, однак спосіб представлення справи є надто науковий і через те неприступний. Герbartівська школа стрінула поміж новітніми педагогами німецькими противників, а подробиці, висновані єї прихильниками, мусять часто улячи острій критиці.

Шрамович, подає в „Повинностях учителя“, дуже влучний начерк карности в II розд. ч. II., про правління школи і поступоване з дітьми. „Поважне і сталє правління припоруєчених до виховання дітей, є в самій річі карність. Але під нею не належить розуміти тільки власть і свичай карання; таким чином сталаби она дітям ненавистною, бо їх треба добрими способами провадити до чесноти і до науки, була би найчастіше нехосенною; учитель має в своїм правлії і завідованню дітьми тільки те говорити і робити, що би їм вишло на добро.

Під тою карністю розуміє ся удержуване дітей у відповідній послузі, розсудній, справедливій і уміркований ужиток кар, заразом напоявання, нагани, похвали і нагороди. 1) Послузі діванш, кож з'єднаєш собі їх любов і пошану; бо так дорослі люди, як і діти, слухають радше і лінше того, кого люблять і поважають. 2. Не думай, що з'єднаєш собі послузі, коли беззастанно будеш гримати на дітей, а не лагідно розказувати. Поглажена, похвалена дитина ще й випередить твої розкази. 3) Не змінй способу правління і твоїх розказів; така неперотійність учителя справляє у людей легковажене, проволону у виконанню і совершенний непослух і т. д.“

3. Плекане.

Плекане, се-б-то опіка, що піддержує ся дозором і правлінням, має на оці передусім фізичне виховане і полягає на заспокоюванню потреб вихованка. Що до способу заспокоювання потреб буде педагогічна опіка уникати розв'язнення, а в загартуванню не буде пересаджувати. Коли людські потреби є вислідом похону і родять бажання і охоту, то й опіка, призволяючи їй відмовляючи, впливає тим самим на напрям волі, отже стоїть в звязи з метою виховання.

4. Занятє.

Занятє є вельми позиточним чинником виховавчим, бо береже від лінності і різних хиб, які лінність родить, виправляє увагу, ба навіть впливає й на обичайність, займаючи ум вихованка і охороняючи его тим від усяких манівців. Занятє може бути забавою або працею.

Забава, іменню-ж для дітей, є відповідним занятєм, коби лиш при тім образувала змісли, знаряди, рухи, фізичні сили, голос або иньші здібности.

Забава, що полягає на вправі фізичних сил, головню-ж м'язів і ока, мають чимале значінє виховавче. Вже у старинних була „Палестра“ предіємом науки. Звідси грецьке прізвисько „Гімназіон“, що означало спершу боевище гімнастичне, а стало пізніше іменем заведеня виховавчого взагалі.

Здорові й сильні народи клали заведіи велику вагу на фізичні забави. Доказом того є Англія, де до нині в колеґіах і в родиннім житю гри на вільнім воздуху удержують євживість і свободу ума, що образують зручність і звичність, виробляють притомність і відвагу, підносять товарищескість. Коли славний учений Макс Мілер заціпив систему виховання англійського, відповів один Англієць, що битви під Quebec і Waterloo, в котрих дали Англії докази неомомної бодрости холодокривности і витривалости, були виграні вже 20 літ передше, коли їх богатири ще хлопцями і недолітками зводили дитачі боротьби на толоках колеґів в Oxford, Cambridge і Eaton.

Гімнастика і різні гри гімнастичні починають адобувати собі чим раз то ширше поле в вихованню. Отже учитель повинен як найчастіше випроваджувати дітей вільними днями на поле, в ліс, щоби там грали ся під его оком. Грица гімнастичні вельми пожадані.

Праця має вартість незрівню висшу чим забава, бо вона уморальнює чоловіка, вимагаючи від него, щоби він поконував лінє, уживав сили навіть аж до утоми, відмовляв собі вигідностей і приятностей, а жадаючи инколи навіть пожертвованя. Крім того образує праця увагу, думанє, витривалість, волю.

Деякі новітні знамениті педагоги жадають з оглиду на педагогічне значінє ручної праці, щоби впроваджено до шкіл для хлопців обовязкову науку ручних робіт, т. зн. науки зручности.

До таких ручних робіт у школах надає ся передусім столярство, токарство, електричество. В дівочих школах є наука ручних робіт жіночих вже здавна обовязковою. В Швейцарії, і в школах деяких иньших країв заведено науку зручности (ручних вправ при помочи найпростіших знарядів) для хлопців. Ся наука зручности називає ся „зібді“. І у нас проявив ся нещодами часами також сильний рух в тім напрямі.

(Дальше буде).

Весняні річи найновіші вже прийшли

В гандлю Б. БАЛЬТІНЕСТРА молод. Чернівці, ул. Головна ч. 3.

Капелюхи для панів і хлопців фільцові; чорні і з найрозмаїтніших модних красок; з найславніших п. к. фабрик І. Генрика Іта у Відні, Осип Піхлер і сини у Грацу як також з фабрик Борзаліно, Гіузенпе, Фрательо в Александрии.
Мужески капелюхи від 3—к. до 12—к.
Хлопців " " 1— " " 3— "

Краватки вишучо найновіші десені в найбільшій виборі.

Рукавички французского фабриката (Glacé) швецьки і до прання усе під гваванцією; дальше також Ерсе-Фльор і шовкові рукавички.

Бронзові і всілякі річи зі старого срібла як: найновішого заграничного фабриката годинників канделябрів, карабок, гарнітури до писаня і куреня, всілякі фігури і т. п.

Товари обувні, лиш добрі фабрикати для панів, дам, дівчат і дітей. Головний склад французкої фабрики обуви А. Сапек і Howlett & White, в Англії найліпшої сорти:

Мужески черевики від 8—к. до 20—к.
Дамски " " 7— " " 24— "
Для дівчат і дітей " " 2-50 " " 8— "
Домашні черевики в найліпшій гатунку і найбільшій виборі.

Кальози найбільший склад з найбільшою петербурскою фабрикою.

Парасолі від дощу і сонця в найліпшій гатунку і найбільшій виборі.

Мужески сорочки під гаранцією, нічні і денні, коввіри, маншети, хустки до носа, мужески шкарпетки, дамски і для дітей панчохи в найбільшій розмірі.

Гарнітури до писаня, стоячі зигарки, рами до фотографій і т. п.

Принагідне купно: бурштинові цигарниці від 1-25 зр. до 10 зр. разом з футераліком.

Склад ц. к. привілейної фабрики товарів з альпаки і хінського срібла В. Бахмана і Сп. у Відні.

Важне для кожного!

Випродаж!

По дивно дешевій ціні, лише за 2 зр. 95 кр- прекрасний гарнітур, зложений з 14 цінних предметів, а іменно.

- 1 годинник нікльовий, анкер ремонтар (на жадане посріблений) з гарно гравірованими окладинами, докладно зрегульований, з три літньою гаранцією і етуї.
- 1 гарний ланцюжок з голядини або нікля з кутасом. Париска система.
- 1 шпилька до краватки, з голядини з іміт. брилант.
- 1 пара позолочених спинок до маншетів, марка „garantie“.
- 1 гарнітур (5 штук) спинок з голядини до коввірів і сорочок.
- 1 пара ковтіків з правдивого срібла, значеного урядом.
- 1 перстень з голядини з гарним каменем.
- 1 кишенькеве зеркальце і етуї.

Сих 14 гарних і цінних предметів разом з годинником (анкер-ремонтар) розсилає за 2 зр. 95 кр. (післяплатою або висилкою наперед грошей) фірма:

Brüder HURVIZ,

Exporthaus, Krakau Stradom Nr. 17. (Oest.)

Коли се кому не сподобає ся, може до 8 днів звернути і дістати гроші назад, отже нема ризику.

Хто замовить, дістане альбум з 15 карток з видами Кракова за дармо.

5-10

Найтаньші друки для шкіл народних

можна получить лиш в

друкаржі „Рускої Ради“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 2.

Classen-Buch	аркуш 4 кр.
Wochen-Buch	" 4 "
Auszug aus der Schulbesuchs Tabelle	" 3 "
Lehrerkataster	" 1 1/2 "
Schulkataster	" 2 "
Jahresausweis,	" 1 1/2 "
Inspektionsbericht (два аркуші)	" 4 "
Schulversäumnisausweis	" 2 "
Quartal-Ausweis	" 2 "
Свідчення відхідні нім. і рускі	" 2 "
Gestionsprotokoll	" 3 "
Квіти німецькі і рускі	" 2 "
Свідчення увільнення німецькі і рускі	" 2 "
" фреквентацийні рускі і німецькі	" 2 "
Schulmatrik	" 2 "
Inventar	" 2 "
Katalog der Schüler Bibliothek	" 2 "
Competenten-Tabelle	" 2 "
Qualifications-Tabelle	" 2 "
Aufforderung zum Schulbesuche	" 2 "
Завізоване	" 2 "
Повідомлення шкільні рускі і німецькі	" 2 "
Armuts-Zeugnis	" 2 "

Найліпші

МАШИНИ ДО ШИТЯ

е тає звані обручкові (Ringschiffchen).

Сі машини йдуть дуже легко і надзвичайно скоро (2000 штихів на мінуту). Сі машини мають приряд до гафтованя і приряд до остреня голок та ножиць. Окрім сих маю ще найновіші машини для шевців, кравців, римарів і такі, що шиють для потреби в перед і взад.

За кожду машину гарантую 5 літ.

Продаю за готові гроші і на вишлат дешевше як всюди, хто невірить най переконає ся.

В. Данилевич

машиніст

в бровари Штайнера ул. Двірцева ч. 21 в Чернівцях.

Г. Файлес

усувач нагніток

Чернівці, Руска ч. 6.

Яко дамська фризирерка „Secession“

як також спеціалістка у всіх париских дамських фризюрах поручає ся пані

АННА ВАЙС,

Чернівці, Tempelgasse 6, (салон фризирерский Леона Вайса),

котра у Відні за знаменитою смак у стилу „Secession“ і за фризирерску техніку була подвійно відзначена медалями.

Ціни приступні.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворено в неділю і свята від 9 до 11 години рано.

видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володимира Секерського.

За редакцію відповідає **Іван Созанський.**

Виходить в Чернівцях
що середа, п'ятниця і неділя.

Редакція, адміністрація і експедиція:
вулиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
застереження. — Рекламною неопечатаною
ціллі від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10 „	— „
на чверть року	5 „	— „
на місяць	1 „	70 „

Поодинокое число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсерати
платні в Чернівцях.

„Собака гавкає й на вітер“.

„Парославна“ помістила в чч. 7. і 8. (з дня 24. марта с. р.) аж за надто зріло обдуману статтю п. Цуркановича, а ми, учителі почуваємось обов'язаними, щоб відповісти дещо на ті закиди в тій статі.

„Бідний і несчастний то руский народъ въ Буковинѣ!“ — Гм! пане Цуркановичу, бідний-бідний наш нарід, знаємо се добре. Та ви аж сьогодні зажурились наче курка над просом, зажурились ви, що вже нема більше що дерти з наших людей, а до сего наступає ще й пора, де наш дотеперішній сльпий і наче смирна овечка лагідний мужик пробуджується, провиджує трошка даліше й поза сільські ворота та далі-далі вже не дає дерти з себе й ту послідню від праці зів'язу, почорнілу й потріскану шкіру. — А ті хатки, з гарними та багатими обійстями, що-ж вам з них? То власність жидів або иньших чужих людей, що троха розумніші й хитріші, й они певно не впадуть у клітку тих людських, що, від коли сьвіт існує, туманять та деруть і не наситились ще ніколи. Так пророкують сьогодні, п. Цуркановичу, що настане пора, де силаснуть ті черева, що їх надувала й до сьогодні ще надуває людська праця витуманена й видерта з рук людських найогиднішим способом, настане пора, де годі буде каламутити воду на те, щоб лучше ловити рибу. Се знайте, всі „благонадеждні“ і ви, п. Цуркановичу й добре запам'ятайте собі, що майже всі учителі — Українці очікують тої пори з великою не-

терпеливостю й, скільки стане їм сили, будуть щиро працювати на те, щоб наш нарід зміг поставитись на рівні разом з другими культурними народами.

А „экономическое положение наших мужиков“? Гм, аж за-надто зріло й здорово обдумано! З вашої писанини вияснюється та гадка, що виною лихого економічного положення нашого народу мабуть усі українсько-руські учителі. Ті українсько-руські учителі, що недавно звернулись на новий шлях у своєму діланні й гірко борються, щоб піднести наш нарід вище й поліпшити его долю, ті винні, що наш нарід стогне гірко в тяжкому ярмі й приневолений вивандровувати до Канади! Чи-ж ви, п. Цуркановичу й всі „единомышленники“, не маєте на стільки глузду у вашій голові, щоб не висьміятись із себе перед цілим сьвітом і заглянути в історію минулої руської інтелігенції, що складалась головню з самих патріотів-народолупців і що опікувалась десятками літ своїм народом так щиро, що сьогодні наші брати-мужики мусять забиратись із торбами в сьвіт? Чи се українсько-руські вчителі так нагло унеслали нашу нашу нарід? А подумайте-ж всі разом ліпше!

„Священники открываютъ православно-русскія читальни по селахъ, участвуютъ на народныхъ собраніяхъ, они, гдѣ только могутъ, стараются открыть (!) темноту народу очи и просвѣтити его“. — Є вже й такий горячий патріот-народолупець, що навіть і до школи заносить дітям для „просвѣщенія ума“ „Просвѣщеніє“ й „Галічанін-а“ до читання а в церкві верещить на все

горло, щоб „православні“ не читали тих газет, що пишуть усякі брїхні на попів, бо то гріх, і щоб не ходили до „Рускої Ради“, до Стоцкого, Пігуляка і н., бо й те мабуть також гріх. Бідні наші „православні“ люди, кільки то гріхів роблять они такими проступками; для них уже давно заперли небо ключем!... Учителі не виховують і не вичують дітей так, щоб з них були „православні“! Яке-ж „глубокое понятіє“ о релігійному вихованню а особливо о релігійності! У п. Цуркановича і „единомышленників“ православіє а релігійне вихованнє й релігійність то все одно й те саме!... Гм, цілий сьвіт може бити покони перед такими кацапськими геніями!... Учителі полишили школу й пустились між нарід і кричать на кацапських передвиборчих вічах, щоб люди не вибрали кацапа послом до державної ради! А як мені оповідали, один кацап лишив у неділю церкву, не відправляючи служби Божої мабуть аж чотири парі підшов подер, так бігав і увидавсь, щоб лише Драбик був вибраний на посла. Коли-б були вибрали Драбика послом, тоді аж на-стало-б у нас добро й гаразд! Всі вандрівники повертались би з Канади, бо аж тоді рай у нашому краю!

Учителі „набрасиваясь“ на священників, віддаляють нарід від віри й церкви, висьмівають „святое етимологическое писмо“ і т. д. і т. д. й за те „должны бы въ темницѣ размышлять надъ своимъ званіемъ“. Коли-ж ми, українсько-руські вчителі по вашій думці мали-б бути в темниці, то ми пошануємо вас і не хочемо займатися місця по темницях,

бо тоді для вас і для ваших „единомышленниковъ“ не стало-б там „мѣста“, а оно вам борше може придати ся як нам. Коли-ж цілий сьвіт засудить нас так само як і ви, п. Цуркановичу й всі „благонадеждні“, тоді-ж розпинайте нас всіх на хрест, коли хочете мати спокій, щоб мож вигідно ловити рибу в закаламученій воді, бо темниця не вдіє нам нічого, она не позбавить нас нашого життя. — За те ми вас і ваших „единомышленниковъ“ нап'ятуємо з сьогоднішнім днем на найгірших і ненаситимих ворогів народної школи, учителів, та взагалі всего поступу й просвіти й чистої правди; нехай знає цілий сьвіт об сїм.

А з тими нам всім аж надто добре знакомими панями товаришами, що „порядочными людьми съ чистымъ характеромъ и сидятъ въ бездѣйствіи и съ болѣю сердца только смотрятъ на настоящее положеніе русскаго народа въ Буковинѣ“ й читають для свого ширшого образования на педагогічному полі виключно лише „Селянин-а“, „Парославн-ую“, „Просвѣщеніє“ і н., прощаємось сьогодні й кажемо їм: „Бувай здоров!“ А вам, п. Цуркановичу даємо щиро раду, щоб ви писали про учителів аж тоді, коли будете мати частішу нагоду довго бувати, розмовляти й радитись з Цурканом, а тоді може будете думати троха зріліше.

Учитель.

Г. ЯВЛОЧКОВ.

Сільська учителька.

Переклав

Антін Крушельницький.

(Далі).

Нараз розявнюється мені троха. Я прихажу певно до свідомости, що я хора, що небагом умру і що може прихати лікар, який уратує мене.

Мною запановує якийсь неозначене чуте. Я мовлю: „Позвольте пані!“

Беру перо і пишу в ліжку поганим почерком:

— На милість богу, прийдь докторе. Смерть близько!

І віддаю їй лист. Вона читає і мовить:

— А як думаєте, пані... може так — не сльді!

Але в мінї завмерло вже знов усьо. Замикаю очі і мовлю:

— Все мені одно!...

— І се правда, все одно. — Може навіть так ліпше, може прийдє швидше.

І замикає коверту, пише адресу, посилає Феню по парубка і — лист їде.

Потім, тямую, казала наставити самовар і казала напийти ся мені селянку чаю. Питаєть ся мене, що я їм, але я мовчу на се. Отже знов, здаєть ся, випитала Феню і забрала ся варити. Казала принести муки, зі собою мала сма-

жені малини, і зробила з того тісточка. Приносить їх, а на сей вид прокидаєть ся в мінї голод: я беру одно, хочу проковтнути кусник — не можу. Тож лишаю все і лягаю як передше лежала.

Ся учителька сиділа у мене яких чотири години і все говорила. А я або мовчала, або відповідала: „Все мені одно!“ Нарешті вона почала збирати ся. Їхала вже на сьвята домів. Уцілювала мене на працане, розілакала ся навіть і нараз питаєть ся:

— А платню присилають пані?

Минуло якої пів години, заки вона видобула із мене, що я не дістаю платні, що однак мені се все одно.

— Ані раз не прислали?

Киваю головою, що ні. Вона обурюєть ся:

— А то лайдак, той зверхник! Я не розумію, що земство не зарадило сему якомусь досі. Таку штуку втне вам кождей учительці! Я лишу вам три карбованці, добре? Мені й так вистарчить!

І заки я змогла сказати, що не треба, вона виймила папірець, поклала його на стіл, розілакала ся ще наді мною і щезла...

І отсе знов була я сама. Вже горить лампа. Я лежу.

Лежу і не думаю ні про що, не відчувую нічого, нічого не бажаю, — лише лежу. Я не тямала, що я хора, що була в мене товаришка, що післала по лікаря, що він може небагом надїде, — про все я забула, — лежу.

Пізна година. Я починаю дрімати. Нараз чую голос, прокидаю ся. Обертаю голову — в дверех стоїть парубок і мовить щось до мене.

По хвилі лише чую, що він говорив: — Лікар був дома, мав гостей, грали в карти. Хотів їхати зараз, потім спитав, яка се учителька, дізнав ся, що чужа і сказав, що приїде завтра, коло третьої — по шпитали...

Я відповідала: „Все мені одно...“ і замикаю очі.

І лежу. Минає багато часу, — до-кола тихо — я починаю засипати по-води — коли нараз чую: „Що-ж чувати?“

Я стрепенула ся, отвирала очі — нема нікого. По хвилі чую знов:

— Як се? Отже ти не вмерла?

— Ні, мовлю — не вмерла.

Чую:

— Ну, то добре. Будеш жити.

А я на се:

— Все мені одно... — і зажму-рюю очі.

Минає знов кілька хвилин і нараз я чую:

— А шкода, що ти не вмерла. Ді-знала би ся бодай, що там є. А так не дізнаєш ся вже!

Я на се: „Все мені одно...“ і лежу байдужно. Знов минає якийсь час.

Нараз чую:

— Отвори очі!

Отвирала очі і туманію з подиву:

Переді мною стелить ся зелена лу-ка, на ній чудові цвіти... цвіти сї пах-нуть так чудово, що я дивлю ся, вдихаю їх пахощі і мимоволі мовлю:

— Як тут гарно!

Чую:

— А любиш цвіти?

— Люблю.

— А пахощі любиш?

— Також люблю.

— Бачиш, там так є...

І нараз усьо блідне, щезає. Жаль мені, але я трачу знов пам'ять, замикаю очі і знов чую:

— Отвори очі!

Отвирала і знов дивую ся:

В першій хвилі бачу лише ясне сьвітло, але по хвилі пізнаю, що се безмежна янась сьвятиня, сьвятиня скле-лена і підперта сьвітляними стовпами. Дивую ся вчарована, вливаю ся чаром, а голос питаєть ся.

— Подобаєть ся тобі се?

— Подобаєть ся.

— А тепер слухай!

І нараз чую музику, зразу тиху, далеку, потім що раз сильнішу, аж на-решті здаєть ся мені, що мене захоплює ціла філя, хор голосів, що я підлітаю і знов опадаю, підлітаю і знов опадаю — а стовпи сяють сьвітлом.

Ніколи я не зазнавала подібного чуття, слухаю, запираю віддих із захвату, тремчу ціла — і поволи все втихає, гасне, ще раз блиснули сьвітляні стов-пи, картина щезає, а голос мовить:

— Гарне се?

— Гарно.

— Бачиш, там так є.

Минає ще кілька хвилин. Я лежу, вижидаю — нарешті відзиваю ся:

— Покажи мені ще що!

3 політичної ниви.

З Відня пишуть: Президент угорського кабінету п. Сель в часі останнього побуту у Відні відбув кількагодинну конференцію з п. міністром гр. Голуховським в справі визначення речиння для скликання делегацій. Після дотеперішних заходжень збирають ся делегації в другій половині мая, а в бюджеті який буде предложений має бути між иншими рата на справлене нових пушок і значнійша квота на покриття коштів, які вийшли з участі Австро-Угорщини в поборюванню хінської ворохобні. П. Сель згодив ся на предложене збільшене розходів.

Празка Politik довідує ся з доброго жерела, що поголоски про миме покликане німецького міністра до кабінету суть безосновні. Також безосновні поголоски про реконструкцію кабінету. Правительство цілком вдоволене з вислідів дотеперішньої своєї діяльності і нема найменшої причини до зміни в складі кабінету або в програмі. В останніх днях відбули ся конференції в справі будови сплавних каналів. Neues Wiener Tagblatt довідує ся в тій справі, що правительство вже на першій посвятчній засіданні палати послів внесе предложене закона, але дуже загальне. Правительство наміряє розпочати безпосередньо переговори з і иншими інтересованими країнами щодо співучасті в коштах будови і числить, що ті переговори займуть до трьох літ часу. Відтак аж розпочне ся властива робота.

Скріплений виконуючий комітет німецько-поступових послів до чеського сейму ухвалив резолюцію, після котрої німецькі поступовці мають полишити ся і на дальше в німецько-поступовім сторонництві ради державної, а то в надії, що той клуб у всіх народних справах, особливо там, де розходиться о політичні і економічні інтереси Німців в Чехії цілковито і постійно буде зазначувати своє становище.

Оноді відбуло ся засідане стоваришення спиритусового промислу для Чехії, Морави і Шлеска, на котрім обговорювано справу підвищення податку від горівки. Князь Шварценберг виступив рішучо против того підвищення; виступив також против розділу контингенту. — Промисловець Штендлер підніс, що горальні в Чехії трактують ся гірше, як горальні в Галичині. — Гр. Дейм заповів, що консервативна чеська шляхта буде енергично старати ся о зміну контингентового розпорядження, виданого на підставі § 14. Треба надіятися, що се розпоряджене не пережне парламентарної кампанії. Ухвалено розпочати акцію против того розпорядження.

Російський посол Гіре дістав з Петербурга поручення, аби не дозволив вивисувати російської хоругви на сирійській території в Тіентсін, аж до остаточного полагодження спору. Російський міністер фінансів їде з початком мая в товаристві кількох висшних урядників до Манджуриї, аби наочно переконати ся о пануючих там відносинах. — В французькій дільниці в Тіентсін Хінці два рази підложили огонь. Шкода досить велика, бо згоріла частина магазинів. До 100.000 хінського війська стоїть у віддалені 12 миль від Гулю. Против них стоїть 3.000 готових до атак Французів, однак они на виразний розказ з Пекіну здержують ся від нападу. — Хінці згодили ся на жадане держав, аби остров Кулянеу оголошено за міжнародну колонію. Англіїська спілка в Шансі одержала концесію на територію обіймаючи 71 тисяч австрійських миль. На тій території знаходять ся невичерпані копальні угля, заліза і нафти.

Відчит п. Омельського на головних зборах філії товариства „Руска Школа“ в Путилові дня 3. марця 1901.

Відчит п. Омельського

на головних зборах філії товариства „Руска Школа“ в Путилові дня 3. марця 1901.

Колись мала Русь політичну самостійність, мала своїх князів та бояр, була славною, і поважана всіма народами. Та заздрість межи князями, такі рідніми братами, і тяжкі вороги допровадили до того, що заснітись ся давний блеск Русі, з котрої упадком відіуралась від неї руска шляхта, полишаючи руский нарід на поталу ворогам, що визискали його і обрабували з людських прав, так, що він підупав матеріально і морально, і не надіючи ся від нікого допомоги, живив ся зі своєю лихою долею, потішаючись гадкою, що буде йому на тім світлі айше.

От так то живе 30-мільоновий люд руский. В Росії в кайданах він духової неволі, а в Австрії, хоч має законом заборучені права, то хінують ся ними другі народи на шкоду Русинів, бо у важній хвилі не зумів руский нарід з причини своєї темноти унімнутись за своє, і тепер кожний крок наперед переплачує кровію. Та колиж було ему просвітитись, коли він боров ся віками з клятимися ворогами своєї вітчизни? — Своім опором против Татар і других кочуючих народів воєвничих спас руский нарід Європу від спустошення, і дав тим можливість розвивати ся європейській культурі. А чи має що руский нарід від тих, що чванять ся бути культуртреґерами? Чи може Європа обстане за скривдженим народом? Ні, бо кожний дбає о себе і не в голові ему чужа кривда. Нарід сам мусить собі то здобути, що ему належить ся після природних і людських прав, своєю власною силою. А що сила лежить в просвіті, то нашому народови треба просвітити. Хто-ж має его просвіщати, хто-ж має про него дбати і ним опікувати ся? — Та хто-ж як не ми, руска інтелігенція. Руский нарід не має своїх дворян; отже его інтелігенція є его найвисшими достойниками, его дворянами, і їй припадає та висока задача, повна трудів і невдяки, але також і чести і душевного вдоволення, дбати про свій нарід. А яка-ж

наша інтелігенція? Чи розуміє вона своє високе покликане, чи знає вже вона всі свої обовязки супроти свого народу? На жаль ще ні! Не мала частина рускої інтелігенції не має ще навіть виразного почуття національного. Чи у багатьох знайдете руску бібліотеку? — Відки-ж може Русини знати жите-буте свого народу, як він не знає его історії? Відки-ж набере ся Русин патріотизму, любови і поваги до свого народу, як він не знає его поступу і здобутків так на полі політичній, як на полі поодиноких галуз науки? А не один уважає себе вже патріотом і гейби Русинам-якусь ласку робив, коли признає ся, що й він Русин. От і таких чимало ще між нашою інтелігенцією. А є в нас люди, що мають ся добре й матеріально, що могли би не одно добро зробити для народу, і таки щось пожертвувати на народні цілі, так то їх нічого не обходить, і замість щоби помагати, вони кидать нерозумно народному рухови просьвітному колоди під ноги. Стид і ганьба! Другі знов може би дещо й зробили, та не хотять наражати ся на неприємності, і так народна ява лежить обложеном. Але хто свідомий Русин і відчуває в собі святий огонь любови до свого народу, своєї вітчизни і рідної мови, той не повинен страхати ся нікого, і з окликом: до праці! заохочувати, поривати і дружити з собою.

(Конець буде).

НОВИНКИ.

Чернівці, 6. марця 1901.

Календар. Понеділок, 26. III. (8. IV.) Собор арханг. Гавріїла, с. м. Теод.; Р.: Святи. Понеділок. — Второк, 27. III. (9. IV.) п. м. Матрони, п. о. Киріа, Евт.; Р.: Марії Кл. — Середа, 28. III. (10. IV.) п. о. Іларіона Нов., Стефана; Р.: Євкіїла.

Волоский апетит. „Дештентаря“ жадає замість волоских паралельок, що разом з низшими німецькими класами мають бути відділені від черновецької висшої гімназії під управлінням Волохом, повної виключно волоскої гімназії в Чернівцях з директором-Волохом, а для черновецької учительської семінарії знов директора-Волоха, бо доси є румунізатор директором, отже й его наслідник повинен бути такий самий, до чого й надає ся проф. Луда. Звертаємо на сі жадання увагу наших послів, аби супроти них поставили рускі та жадали і рускої повної гімназії під директором-Русинам, та й директора-Русина для уч. семінарії, бо-ж найстаршим професором сеї школи є якраз Русин, що й надто уміркований, а над рускими паралельками панує германізатор, наколи для волоских настановити хотять Волоха, таї то румунізаторам ще недогода.

Кичеряни мають нині вже касу позичкову, свій склеп, поштову філію (Post-Ablage) а тепер старають ся ще отворити і читальню „Рускої Бесіди“. Щастя Боже, Кичеряни! Боріть ся до світла, правди, а поборите!

Академ. тов. „Союз“ в Чернівцях почувавсь до милого обовязку зложити на сій дорозі найсердечнійшу подяку всім тим Вп. паням і панам, що не відмовили нашій просьбі і зволіли взяти участь в відіграню „Арґонавтів“. І так передовсім дякуємо як найкраще п. О. Кобилянський, що без взагляду на свою майже свйтову славу не погордила насим прошенем і відіграла так удачно ролю Омельки. Не менше сердечно дякуємо п. Г. Владиківній і п. Е. Пігуляківній за те, що не послухали підшептів противників сеї невинної штуки і з правдивим артизмом відіграли свої ролю. Велика подяка належить ся від нас за їх участь в представленю і обом пп. Паткевичівнім і п. І. Богославській. До гарного усеїху нашого представлення причинились не менше своєю грою і п. др. М. Кордуба, К. Данилюк і панове Д. і І., за що їм також сердечно дякуємо. Велике „Спасибі“ нехай буде також старій хаті „Союза“, т. В. Окуневському, котрий не жалувал ніколи здоров'я і труду і з вродженим собі одушевленням переняв на себе тяжку задачу режисера, та через єї знамените переведення причинив ся не в малій мірі до так досконалої гри всіх

артистів-аматорів. Дякуючи в кінці і всім гостям за так численну участь в єім нашім першім представленю подякуємо разом до їх відомости, що іще в протягу сего місяця відіграє тов. „Союз“ другу комедію Пеганійського „Соголики“.

За виді:

О. Кобилянський, Е. Ярошівський, голова, писар.

Філія тов. „Руска Школа“ у Вижиці устроїла дня 19. н. ст. цвітня 1901 р. в готелю Фріста в Вижиці вечірній з танцями і співками, що сям запрошає ся всіх членів товариства зі всіх новіт. Початок о 8. год. вечером, вступ від особи 2 к, білет родинний до 4 осіб 6 к. стрій візитовий. Чистий дохід призначений на заможу для бідних учеників. Сям запрошає ся всіх членів, учителів і учительок. Особні запрошеня розсилають лише нечленам.

Аж тепер буде конець світла! А то чому — спитаєте може? Ну, річ дуже проста і ясна; правдиві Москалі, — не ті штучно фабриквані у Львові і деінде в Галичині, що їх звано звичайно „москвофілами“ — заводять вже у себе дідьчу фонетику та не лиш що викидають таку святоту, як „ѣ“, але ще й заводять „сепаратическое“ — „ѣ“ замість не менше святої букви „ж“ се сликнуто або звистного у нас „й“ а замість уживаного доси „и“, котре читає ся в російській мові як наше „і“, пишуть післи фонетики також „і“. Такою правдописию друкує ся вже одна із найбільш і найповажніших газет російських „Новое Время“. От бачите, чому аж тепер буде конець світла. Наші капани нарікали доси та казали заодно „Які ми бідні!“ Що-ж они бідні тепер почнуть? Куди подіють ся зі своєю „бродською тарабарщиною“, як правдиві Москалі називають язык „Галичанина“ і ему подібного драгтя, замазаного друзарським чорнилом. Тож то засвищуть всілякі наші великі учені „філологи“ в роді таких Дідицьких, Браніків та Свистунів. — Але ми знаємо ще одну раду для наших москвофілів, і не загинуть, коли послухають: подати прошеніє „куди слідче“ о збільшене „пособій“ та визначене „жаловані“ і перенести „Галичанина“ разом з другими „полезними“ ізданнями до Петербурга і там горлати на дідьчу фонетику та заставити наших учених філологів доказувати, що всему лику виновати українські „сепаратисти“ та польська інтрига. Ручимо, що в такий Росії буде можна ще що найменше яких десятиліт їздити на тім конику і робити добрі інтереси. У нас той кінє вже зїздив ся.

IX Звичайні загальні збори товариства взаємних обезпечень „Дністер“ відбудуть ся в четвер дня 9. н. ст. мая 1901 о годині 10 перед полуднем в великій сали „Народного Дому“. Порядок денний: 1. Відчитане протоколу загальних зборів з 14 мая 1900. 2. Справоздаче дирекції і ради надзвичайної за VIII рік адм. (1900). 3. Комісії ревізійної за VIII рік адм. (1900). 4. Внесення ради надзираючої: а) в справі розділу надвижки доходу 96.995 кор. б) винагороди 2-х вибраних членів Дирекції, їх заступників і 3-х членів комісії ревізійної. 5. Вибір: а) 6 членів ради надзираючої на протяг 3 літ на місце уступаючих по мисли § 92 стат.; Дра Теофіла Кормоша, дра Костя Левицького, сов. Лвоніа Рожанковського, дра Даміана Савчака, дра Шасного Сельського і сов. Антона Дольницького. б) 5 заступників членів ради надзираючої на 1 рік. в) 3 членів комісії ревізійної і 1 заступника на 1 рік. 6. Внесення ради надзираючої в справі зміни статута. 7. Означенє члена членів ради, маючих вибрати ся на найближчих загальних зборах. 8. Інтерпретації членів. О год. 8 рано перед зборами відбуде ся богослуженє в церкві усненія пресв. Богородиці.

Погода в цвітні. Фальб подає таку характеристику погоди в цвітні: В єім місяці треба розрізняти п'ять різко від себе відділених фаз. Насамперед обильні опади в цілій середній Європі; не великі сніги і досить низька температура, відтак сухіше верєма без снігу при нормальній теплоті. Описли великі дощі, займаючи широкі простори; буде заносити ся на тучі; снігу не буде. Теплота буде поволі спадати. Відтак настане досить сухе верєма при дуже низькій температурі і слабій опад сніговий. Наконець настане дуже висока температура, що раз частійше будуть

(Далі буде).

надати дощі але невеликі і будуть тучі. Прогноз Фальба після днів ест. сліду-юча: Від 1. до 10. цвітня будуть дощі лиш в перших днях досить великі і на більші простори, але у Франції і в Австрії будуть довгі зливи. Опад снігу буде загально збільшити ся. Температу-ра буде зразу нормальна, але опісля спа-де значно нижче середньої. День 4. цві-тня ест критичним другого ряду. — Ну, побачимо, чи Фальб правду каже. Нині-шний бодай перший день цвітня пере-чить пророчству Фальба, бодай у Чернів-цях, де дуже красний день. Але може то Фальб з своїх прихильників, або місяць цвітень з Фальба хотів закартувати і здурити когось, як то звичайно роблять Німці того дня.

Змилосердя ся. Сорок і один-літ-ний робітник у Відні, якийсь Кобліг, мусить видко дуже любити котів, бо ко-ли онюди ішов через один з мостів на потоці Віденьці, і зачув, що під мостом нищать якийсь котів, не надумуючись до-го, взяв ся его ратувати. Щоби дістати ся до глибокого і обмурованого русла потоку, привязав він борзо шнур до по-руча моста і спустив ся на ній на до-лину. Але аж тепер бідачико побачив, що шнур за короткий, бо до землі ще на оден поверх дадеко. Що тут діяти! Висіти у повітрі годі, та й лізти в гору вже не годен — отже сховався в долину і потовк ся та покалічив ся при тім страшно. Зломив собі одну ногу в колі-ні, в другій пірвав жилу, набив собі бо-гато гувів, дістав сильного потрясена нервів і пірвав щось в середині. Неца-сливого не можна було видобути з по-тока, і треба аж було кликати сторожу пожежну, щоби его звідтам видобула.

Убийник Люкені — як доносять пвай-царські часописи — ест одним з най-непослушніших і найупертіших зло-чинців, яких коли свободна Швейцарія мала в своїй примусовій гостині. Майже нема місяця, аби Люкеніго не карав заряд вазний темницею або відокрем-ленем. І тепер відсижує від двох днів темницю, якою мусів бути покараний на довгий час за непослух. Злочинець відмовив цілковито послуху дозорцям вазничим, а навіть грозив їм, а щоби ще ліпше показати своє легковажене чи погорду для них, запечивав умісно свою казю. Супротив такого поведен-ня Люкеніго зарядив директор вазничі, що на будуще не вільно ему буде приймати відвідин, а крім того не дають ему вина і книжок.

Пси в поліційній службі. В держа-ві Огіо в півні. Америці почали влади уживати псів при слідженню за мордів-никами. Проба, яку недавно зроблено при убійстві якоїсь Гессовой, випала у-дачно, бо до години висліджено убій-ника.

Продав жінку. Перемиський столар М. мав гарну жінку, а до неї залицяв ся капраль оборони краю, що харчу-вав ся у них. М. дивив ся на се кріз нальці, бо капраль платив точно за їду, і в потреби не відмовив і позички в го-тівій, з котрої назбирала ся сума 170 зр. Часи тяжкі, зарібку нема, тож М., не маючи звідки віддати позиченої суми, рішив ся „продати“ жінку, з корою і так не мав великого хісна, бо капраль закрив ся геть в її серце. Отже списали між собою письмєнну умову такого змі-сту: М. зрікає ся супружних прав до своєї жєни, і відступає її капралєви А., а той має удержувати її, і зрікає ся всяких претенсій до М. з титулу позич-ки в сумі 170 зр. Контракт сей підпи-сали оба чесні купці, записали могорич, капраль забрав чужу жінку, і справа, як здавало ся, скінчена. Але куплена жінка по якимсь часі, сподобавши собі иншого, покинула капрала, а той пізнав майстра М. до суду о зворот позички 170 зр. „Нема жінки, то віддай гроші!“ казав у суді капраль пізаному, а той, покля-куючись на контракт, котрий і показав у суді, заявив, що поступав ретельно: Віддав ему свою жінку. А що она уті-кла, то вина капрала; нехай би був пильнував. Справу відложено в суді до нереслухання тої невірної жінки.

Розбишацтво на шлесно-росийській границі. Богатий купец Найберг в Бондзани сидів недавно з своєю жінкою при столі, коли нараз отворили ся двері і увійшло п'ять замаскованих людей, узброєних в ножі і револьвери та зажа-дало видання 5000 рублів загрозивши, що в противнім случаю будуть стріляти.

Не чекаючи довго взяли ся й самі все розбивати та отворити і забрали оста-точно 400 рублів готівкою, а всілякого срібла та золота вартости около 1500 марок.

Телеграми „Буковини“.

Відень, 5. цвітня. Відбула ся ту кількогодина конференція деле-гатів висших шкіл технічних під

проводом мін. Гартля. По дискусії делегати заявили, що при уділюва-ню титулу доктора технічних наук мусить наступити деяка зміна при іспитах, подібно як се є на філо-софічних виділах.

Відень, 5. цвітня. N. W. Jour-нал доносить, що після дотеперіш-них диспозицій спільні делегації будуть скликані імовірно на день 16. мая до Відня. Кредит на за-купи гармат ще не буде вставле-

ний до сегорічного бюджету, бо остаточна децизія в сій справі за-паде доперва в осени.

Не забувайте НА НАРОДНИЙ ДІМ в Чернівцях.

20)

ПЕДАГОГІЧНИЙ ФЕЙЛДГТОН.

5. Товаришование.

Через товаришование входить вихованок в стичність з иншими людьми, пізнає їх спосіб думаня, їх засади, їх поступованє, що усе може легко уділити ся вихо-ванкови. Вихователє повинен дбати про те, щоби вихо-ванок не товаришував з людьми зіпсованими, а лише з моральними; в подібний спосіб буде він дбати про добір ровесників і товаришів забави для свого вихован-ка. Вихованок підлягає також впливови вихователя че-рез безпосередні зносини з ним, наслідувє его, приймає его засади і поступає так, як він. Зносини вихователя з вихованком пожадані однак тільки до певного сте-пеня, щоби вихованок не відкрив уломности свого ви-хователя, котрі могли би на него некористно вплинути.

6. Вправа і привичка.

Так само, як вправою набуває ся виправности і зручности в писаню, рисованю, співі, музиці, різьбі, ремеслі, а в штудії допроваджує ся при чільніших здібностях до совершености (артизму), так само можна вправою і з привичкою приспособити вихованка до морального житя. Так то вихователє приривчає вихованка до порядку, харности, уваги, послуху і заці-плює таким способом в его ум ріжні прикмети, ужива-ючи до того дозволу, розказу, науки і приміру.

Важність привички потверджують ріжні пословиці як пр. латинське: „Привичка стає ся другою природою“ (consuetudo altera natura). До чесоти привчає дитина, ділаючи те, що добре, а оминаючи іле. Засади иневі замолоду в серце дитини, тривають довго і сяга-ють аж до старости, так само, як усіякі нерозсудні навички, забобони з т. п. До доброго треба молодіж загоді і консеквентно приривчавати, аніж привички дуже тяжко викорінити.

Однак сама привичка не вистарчає при вихованю, було-б се дресурою. Вихованє повинно допровадити вихованка до моральної вільности, се-б то до мо-рального поведеня з переконаня, а не з примусу.

7. Про поступ.

Діти мають вже з роду ріжні здібности і сили ті-лесні і душевні, що потребують розвитку і образованя. Вихователє повинен старати ся о розвиток, се-б то о поступ найпаче тих здібностей і сил, котрі до ося-гнення ціли вихованя вихованкови найпотрібніші. На-коли спостережемо у вихованка яку знамениту здібність в якимбуди напрямі, талант пр. до рисунків, малювання, різьби, музики і т. п., тоді конечно-б заняти ся виобро-зованєм сего таланту. При відповіднім розвитку якоїсь здібности може вихованок дійти до совершенства (ар-тизму). Впрочім повинно вихованє стреміти до гармо-нійного розвитку всіх вроджених здібностей чоловіка. Від розвитку вроджених здібностей душевних зависить совершенство людське і всякий поступ в історії і в загальї цивілізація людського роду.

8. Наука і многосторонність інтересу.

Знаменитою чинністю виховавчою є наука. Без-посередною ціллю науки є розширенє обєму інтеліген-ції і виобразованє думаня, однак наука ділає посередно і на моральний стан вихованка. Наука, уділюючи мо-лодіж, повинна завсїгди ділати виховуючу. Наука є тоді виховуючою, коли впливає на напрям бажань. З осібна противоділає наука, відповідно проваджена, жадам і пристрастям, запобігає лїннєвству, приспосо-блює до влучної оцінки предметів людської жадоби, збо-гачує свідомість цінними виображіннями, поняттями та ідеями, що опісля кермуть волею, а тим будить те, що Гербарт називає многосторонність інтересу. Вираз „інтерес“ означає тут, „розбудженє занєтє яки-мсь предметом“. В педагогії називає ся інтересом такий стан душі, в яким вона займає ся зацілю якимсь предметом та бажає его точнїше пізнати. І так має один інтерес (замілованє) до музики, другий до зоо-логії, инший до історії, математики і т. д.

Гербарт відрізняє шість родів інтересу, а їх загаль називає мно-госторонністю інтересу. Є оні ось які: 1) Інтерес емпіричний (досвідний), се-б то жадає званя, аверієна до ріжних предметам, яви-щам і подіам. 2) Інтерес спекуляційний, се-б то жадає зба-

гнути ество (есть) річий, причин і наслідків, ціли і средств, прямо-ваня до твореня поглядів, понять, гадок. 3) Інтерес естетичний се-б то замілованє до краснот, хіть пізнаваня прав і засад того-ж, також схильність до оцінки вартости і якости творів штуки. 4) Інте-рес симпатичний, що виявляє ся співчутєм супроти родичів, прия-телів, усіх людей, милосердієм над їх аліднями або невдачами і співрадістю іза їх удач. Інтерес симпатичний коконує егоїзм. 5) Інтерес товариський, се-б то почутє злуки з иншими одиницями, що налягає до тої самої суспільности (громади, народу, церкви, школи, товариства). 6) Інтерес релігійний, що полагає на лю-бови Бога і підчиненю его законам, що виходить із погляду на пере-біг справ свята і судби людей.

Зародок усіх родів інтересу лежить в кождім чо-ловіці, однак коли сей зародок не образуємо і не збу-джуємо, то приглушують его легко всякі жадоби і при-страсти. Вихованє домашнє і шкільнє розбуджує і обра-зує легко інтерес. Наука займаючи, докладнє поясненє предметів і явищ будить цікавість, жадабу пізнаня всіх річий, а коли таким чином збудив ся спекулятивний інтерес, то дитина вже сама слїдить далі і учи-ть ся. Живє оповіданє з історії, описи країв і природи розбуджують інтерес емпіричний. Образованє естетичних чувств будить інтерес естетичний. Подібним способом можна і инші роди інтересу образовати.

Вихователє повинен дбати про розвиток многосто-ронного інтересу, се-б то у всіх висше означених напра-мах. Вудити всесторонний інтерес у молодіж є одною з головних підойм шкільного житя. Як радо горнуть ся діти до такої школи, де учитель уміє їх наукою заціка-вити. В такій школі учемо найменше нарікань на не-правильну фреквенцію. Родичі оцінюють найчастїше вартість учителя після ступеня інтересу розбудженого в їхній дитині. Гість, що входить до класу, може від-разу пізнати в якій мірі ученики зацікавлені наукою. Школа, де розбуджений інтерес для науки, жива, про-тивно-ж без розбудженого інтересу школа мертва. Аби-ж у молодіж збудити інтерес до науки, мусить учитель сам нею живо інтересувати ся.

9. Провід.

Провід молодіж (у Гербарта карносно званій) є головною діяльністю виховавчою, отже вихованєм в тіснійшій значіню. Наука образує думанє і узброєє дух вихованка в коначний засіб відомостей, педаго-гічне правліне удержує его в межах товариского порядку, провід образує в вихованку внутрішні переко-наня і засади, що пізнійше кермуть его волею і діла-ми. Провід стремить до того, щоби вихованок робив добре, але не з примусу, лиш добровільно, з переконаня. Ціллю проводу є моральний характер. Розмірно до того, як переконаня починають опановувати волю вихованка, устає і педагогічне правліне, що часто уживає примусу, уступаючи місце проводу. Провід уживає лагідніших способів, чим правліне, він більше радить, ніж розка-зує, радше хвалить, чим ганить, представляє замість щоби приневольовати.

IX. Про форми вихованя.

Після місяця, на яким відбуває ся вихованє, і після осіб, що в нїм беруть участь, розрізняємо три головні форми вихованя: 1) вихованє домашнє, 2) шкільнє, 3) закладове в окремих закладах вихо-вавчих. Однак після того, чи вихованок виховує ся сам, чи спільно з иншими розрізняємо вихованє оди-ничне (осібне) і вихованє гуртове (спільне).

Вихованє одиничне має ту добру сторону, що ви-хователє займає ся виключно одним вихованком, і че-рез ненастаннє товаришование з ним може на него лі-пше впливати, але за те має ту хибу, що є односто-роннє і зависимє виключно від особи вихователя.

Вихованє гуртове має знов ту добру прикмету, що чоловік, котрий впрочім і так має жити в товаристві людськїм, образує ся посеред ровесників, що мають на него чималій вплив. В гуртовім вихованю звертає ви-хователє бачну увагу на те, щоби взаїмний вплив вихо-ванків був користний. В подробицях будить гуртове вихованє обопільнє співчутє для ближних, улекшує ді-тем пізнавати світ і людей, у взаїмних відносинах уступає несмільність, вирабляє ся ввічливість в зноси-нах, береже від гордоції одних дітей супроти других, розбуджує суперництво в добрім, що стає ся поною до щораз більшого усовершенюваня. Воно правда, що в гуртовім вихованю грозить і згіршаючий вплив, головнє тим, що молодіж всяких верств суспільности стикає ся, однак відповідний довір і педагогічне прав-ліне можуть від сего впливу охоронити.

(Дальше буде).

Весняні річи найновіші вже прийшли

В гандлю Б. БАЛТИНЕСТРА молод. Чернівці, ул. Головна ч. 3.

Капелюхи для панів і хлопців фільцові; чорні і з найрозмаїтших модних красок; з найславніших п. к. фабрик І. Генрика Іта у Відні, Осип Піхлер і сини у Грапу як також з фабрик Борзаліно, Гіузені, Фрателло в Александрії.

Мужески капелюхи від 3⁴— к. до 12[—] к.
Хлопців " " 1[—] " " 3[—] "

Краватки вилучно найновіші десені в найбільшій виборі.

Рукавички французского фабрику (Glacé) швецьки і до прання усе під гванцією; даліше також брєн-Флор і шовкові рукавички.

Бронзові і всілякі річи зі старого срібла як: найновішого заграничного фабрику годинників канделябрів, карабок, гарнітури до писаня і куреня, всілякі фігури і т. п.

Товари обувані, лиш добрі фабрики для панів, дам, дівчат і дїтий. Головний склад французской фабрики обуви А. Сапек і Howlett & White, в Англії найліпшої сорти:

Мужески черевини від 8[—] к. до 20[—] к.
Дамски " " 7[—] " " 24[—] "
Для дівчат і дїтий " 2⁵⁰ " " 8[—] "

Домашні черевини в найліпшій гатунку і найбільшій виборі.

Кальоші найбільший склад з найбільшої петербурской фабрики.

Парасолі від дощу і сонця в найліпшій гатунку і найбільшій виборі.

Мужески сорочки під гаранцією, нічні і денні, ковїри, маншети, хустки до носа, мужески шкарпетки, дамски і для дїтий панчохи в найбільшій розмірі.

Гарнітури до писаня, стоячі зигарки, рами до фотографій і т. п.

Принагідне купно: бурштинові цигарничі від 1²⁵ зр. до 10 зр. разом з футераліком.

Склад ц. к. привілейної фабрики товарів з альпани і хінського срібла В. Бахмана і Сп. у Відні.

МАГАЗИН

фірми

М. ЯКУБОВСКИЙ

передтим Якубовский і Ярра

Чернівці, Ринок ч. 5 під „Чорним Орлом“

поручає свої виробы із хінського срібла іменно:

вироби люкеусові, підставки, ліхтарі, канделябри, етажери, жірандієри, тютюнарки, папіросниці, цукорниці, маслівниці, самовари, зеркала, таці, сервіси на оцет і оливу, імбрички, чайники і т. и.

Цілковиті урядження для гостинниць, каварнів і цукорнів.

Спеціально поручає свій склад знарядів церковних.

Випожицає також сервіси на балі, весіля і т. п.

Порошок до чищення виробів золотих, срібних і плянтированих.

Повизше згадані товари продає ся

по дуже уміркованих цінах.

Гварантує за добрий товар.

Замовлення з провінції висилає ся відвратною поштою.

З поважанем

М. Якубовский.

1-7

Для селян! САМОДІЛАЮЧА СИКАВКА

до

підливання всяких рослин

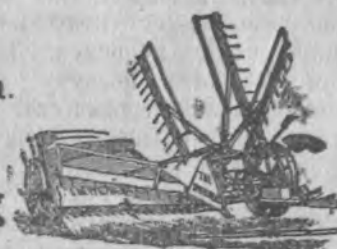
до ношеня для менших потреб.

МАШИНИ до

кошеня і громадженя сїна, трави і збіжа.

Найліпші

Машини до сїяня

суть Пр. Маифарта і Сп. найновішої констукції

„АГРІКОЛЯ“

(Систем Шубрада)

сїяти нею можна всіляке зерно незмінюючи колеса під гору і долину. Хід має найменший і найбільшу тревалість і дістати тую машину можна за як найтаньшу ціну.

При ужитю тої машини можна зискати на часі, роботі і грошах.

Праса ручна до сїна і соломи, молоцарні, машини до чищення збіжа, плуги, борони і т. п.

вирабляє і відставляє як спеціальність під гваранцією в найновіших і найліпших констукціях фабрика

РН. MAYFARTH & CO.

kaiserl. künigl. ausschl. priv. Fabriken landwirtschaftlicher Maschinen
WIEN, II. Taborstrasse Nr. 71.

Фабрика нагороджена більше як 450 срібними — бронзовими медалями.
Каталоги і цїнники на жадане висилає франко.
Заступника і розпродавача тих машин пошукує ся.

Найліпші

МАШИНИ ДО ШИТЯ

є так звані обручкові (Ringschiffchen).

Ст машини йдуть дуже легко і надзвичайно скоро (2000 штихів на мінуту). Ст машини мають приряд до гафтованя і приряд до острєня голок та ножиць. Окрім сих маю ще найновіші машини для шевців, кравців, римарів і такі, що шиють для потреби в перед і взад.

За кожду машину гварантую 5 літ.

Продаю за готові гроші і на виплат дешевше як всюди, хто невірить най переконає ся.

В. Данилевич

машиніст

в бровари Штайнера ул. Двірцева ч. 21 в Чернівцях.

Г. Файлес

у сувач нагніток

улиця

Чернівці, Руска ч. 8.

Яко дамсна фризїєрна „Secession“

як також спеціалїетка у всіх парїєских дамских фїзурах поручає ся панї

АННА ВАЙС,

Чернівці, Tempelgasse 6,
(сальон фризїєрський Леона Вайса),

котра у Відні за знаминитой смак у стилю „Secession“ і за фризїєрську техніку буна подвійно відзначена медалями.

Цїни приступні.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворено в неділю і свѣято від 9 до 11 години рано.

Виходить в Чернівцях
що сєреди, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністр. і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
встереження. — Рекламі неопечатані
вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор. — сот.
на пів року	10 „ — „
на чверть року	5 „ — „
на місяць	1 „ 70 „

Подинокє число коштує 16 сот.

Передплата і належність за інерати
платні в Чернівцях.

„Россія“ против Австрії.

Від якогось часу в деяких французьких і російських газетах по'являються напасти звернені против Австрії, а особливо замітний напад петербурської „Россії“, що стоїть в певних відносинах з панславистичними кружками. До недавна відзивали ся в такім тоні російські газети лише про Туреччину, називаючи її „недужим чоловіком“, але тепер вже поважила ся „Россія“ до такої напасти на Австрію.

„Всі ті різнородні народи, поселені в Австро-Угорщині, пише між иньшим „Россія“, чужі собі не лише язиком, але й духом. Вони згодні лише в загальній ненависті до сєго прапора, або краще сказати, до сєї фірми, що їх сполучує. Вони ненавидять ся обопільно. В парламенті плюгавлять ся посли фізичними і словесними поличниками, а все те євдичить лише про агонію, в якій находит ся організм недужого чоловіка. Тай нема лікаря, що вєспіє би спинити сию недугу, що розвиває ся з нечуваною скоростию. Навіть тридержавний союз, що тепер нездужає наслідком підозрілого по'сєвання соків, не має спромоги піддержати на довго існування Австро-Угорщини, тим більше, що не можна вже довше сумнівати ся про намір Німеччини, оперти ся кріпко о Адрію. Навіть Австрійська армія носить вже на собі пятно розкладу. І ми маємо з часів Суворова, з 1849 року і кримської війни почити ся з Австрією, а коли Австро-Угорщині грозить втрата само-

стійности, то ми не можемо байдужно сєму приглядати ся. Аже зовсім не можемо на се призволити, щоби Німеччина, наш споконвічний ворог, що недавно відкрила шєлом, загорнула всю спадщину по Австро-Угорщині. Тим менше вільно нам про се забувати, що в Австро-Угорщині живе і страдає кілька мільонів „руських“, яких лиха доля відділила від їх „матушки“. Сі „руські“ мусять вернути на доно своєї „матушки“. Хочемо і мусимо сподівати ся, що „Галицька Русь“ возсєдинить ся з Велико Мало- і Білорусією.

Оттак то ударила „Россія“ вже в похоронний дзвін і готує ся Австрії „заздалегди живота темний похорон справляти“, говорячи словами народної думи. Ще Наполеон І. мрив про зв'єченє Габсбурської держави, але інакше склало ся, єму самому довело ся на острові св. Єлєни хибити роздумувати над тим, якби се гарно було, колиб єго мрія була стала дійсноєстю. А тимчасом Австрія пережила неодиє злидні і тепер не має думки сповнити мрії неодного свого ворога. Але се не спиняє газетних карєкських вєшувів ворожити їй недалекого кінця. Чи ж справді єно так, як „Россія“ перед кількома днями розголосила євітєви?! Таке вєщєване не викликає навіть обурєня, хибя лише ємїх і погорду, але не від річи буде розєдлити, звідки то виходять сї безличні напасти. Що руський „Matin“, часєписє широкий має обчислєна на сенсацию і скандал, кидає ся з напєстями на Австрію, се не дивняця. Але навіть півурядовий Temps і деякі поважні російські газети від яко-

гось часу бють в той дзвін. Питаємо ся сїє वोпо? Виходить, що боротьба веде ся проти Австрії, але властиво єна вимієна проти Італії та Німєччини. Цікавож тепер знати задля чого?

Що правительством в Парижі і Петербурзі мало би тепер впасти на думку вислати своїх салдатів і козаків на австрійські границі, се здає ся доволі неімовірним. До того нема слухного приводу. Вжеж Австрія живе з Францією здавна в приязних відносинах і нема причини, щоби ті відносини змінили ся, бо обі держави не входять з собою в суперечність в своїх інтерєсах. Взаємини між обидвома державами мають більше торговельний як політичний характер. З Росією зробила Австрія навіть умову для упорядкування балканських справ, а корисний вплив сєї умови вже не при одній нагоді проявив ся. Заборної політики Австрія не веде, а коли Росія і Франція може що не сподобати ся, то хибя се, що Австрія вірно держить ся тридержавного союзу. Се очевидєно не припадає до вподоби і не підходить до думки в Парижі і Петербурзі. Ціллю дипломатії і газетної крамолы є розбитє тридержавного союзу. Для того треба Австрію представити нездарною, немєчною в очах її союзників, хоч ще не давно один російський газетник сам зрадив ся, дораджуючи Австрії приступити до дводержавного французько-російського союзу, чого певно був би не вчинив, колиб Австрія була так маловартним союзником.

Якіж отже є остаточні причини сєї добре обдуманой і систематичної боротьби, розпочатої проти Австрії

з таким зав'язєм? В Італії настав тепер новий міністер заграничних справ, що має бути противником тридержавного союзу а прихильником Франції. Се вистарчає французькому міністерству розпочати на ново змагання роблені від двох деєятків лїт, щоби відорвати Італію від тридержавного союзу а зробити її знов єкономично зависимою від Франції, як се було давно. Се понука для Французів. А що ж спонукує Росію до того? Ослабити Німєччину. В масах російської єспільности викликає се велике неєвдоволенє, що генерал Вальдерзе став верховним вождєм з'єдинєних військ на китайському боевищу, а тепер з якогось часу російське правительєтво зробило ся чутливим на погляди єспільности. В верховодячих кругах се не подобало ся, що Німєччина тає якось згідливо поводити ся супроти Англії і тим єпособом єспиняє всяку протибритийську акцію. Росія бачить в Англії всюди свого противника, а в кождім приятелю Англії свого ворога. Сї впливово політичні обєтавини єходять ся припадково також з єкономичними, з аграрними ріжницями між російським міністром Вітте а німєцьким Білловом. Занєсєть ся на російсько-німєцьку митову війну, а таким аграрним війнам звичайно вторує політична музика. Теперішнє положєнє уявляє ся отже зовсім яєно: Франція хотїла би дієтати в свої руки Італію, а Росія бажала би ослабити могутність Німєччини. Тимто змагають до того, щоби Австрію, яка є осєредним членом тридержавного союзу і творить природну зв'язь між півночю а полуднем, відорвати від

Г. ЯБЛОЧКОВ.

Сільська учителька.

Переклав

Антін Крушельницький.

(Далі).

Призираю ся їм, пригадую собі, що туття треба вилхати тютюном, але не знаю, як се робить ся.

Пробую увилхати тютюн від єгорєвиє пикави — туття мнєть ся. Далі беру туття, обєираю її, думаю, думаю і нарєштї рішаю ся, що треба її вєбити з противної сторєни.

Пробую. Є папіроска. І приходить мнє на думку:

— Я одна вмію робити папіроски. Зрєштєю вїхто не вміє робити сєго! Так вєробила я всі папіроски.

— Ось є білі палєчки — думаю собі. — Що ж робити з тим?

Я пригадала собі, що треба закурити се.

Бєру папіроску, євїчу єїрєник, хочу закурити її і знов не знаю, як.

Стараю ся закурити її від сторєни пикави, з боку, — парю собі пальці, пробую так, інакше, довго, довго надуваю ся, нарєштї — вєгонь їмаєть ся, а закурюю яє сїд і рівночасно мовлю:

— Я навчила ся закурювати папіроски. Яка ж се година?

Голєс відповідає:

— Четверта.

— Я навчила ся закурювати папіроски о четвєртїй. Вїхто не вміє закурювати папіроски. Я навчу всіх.

Курю. Вєкурю єну, закурюю другу, третю, четвєрту. Вєкурю ось так яких двєцять папіросєк. В голєві мїшаєть ся мєні, в устах гірко так! По кімнатї уносєть ся тумани диму. І ніч минає, починає євітати. Фєня вносєть самовар. Я пю єклянє чаю, намагаю ся з'єсти тїєточко, але не можу проковтнути його, отже кладу його на бєк.

Лежу і курю. Час минає — аж раз я пригадую собі, що неєавом приїде лікар. Думаю собі:

— Треба вєстати і уєбрати ся. Не сїд приймать його ось так.

Підношу ся повєли, повєли, з бєдою. Хочу єтанути, ноги уєгинають ся, в голєві мїшаєть ся мєні, долівка єсуєваєть ся із під єтїп. Але я єтою, тримаю ся крає лієжа, роблю крок наперед, ловлю ся рукою за єтїну, і починаю дивити ся крізь вїкно.

При вїкні єполєтєняє заслєни. В єдній є дїра.

Дивлю ся. Вєна обєвєдена жєвтою обвїдуєю. Значить, що хтєсь вєпавив її. Мєні здаєть ся, що я знаю хтє. Стараю ся пригадати собі, але не можу. Отже думаю собі:

— Я маю єлабу голєву. За богато курила папіросєк.

— Закурю ще єну — мовлю — а потім не буду вже курити.

Закурюю, але єєйчас кидаю її. Довлю ся обєма руками за єтїну, роблю крок у

перед, відпочиваю, потім — єще єдин крок, знов відпочиваю і рівночасно думаю:

— Гнєть приїде лікар. Я заплачу йому карбєванця.

А потім: „Ваня Рижик є великий туман. Кушю дїтям медвївєників“. І потім:

— Вєкурю ще єну папіроску.

Закурюю, дивлю ся на заслєну і пригадую собі нараз, що се я вєпавила в нїй дїру. Мовлю:

— Се я вєпавила дїру в заслєні.

А як приложу до нєї ще раз папіроску, то знов буде дїра. А як єще раз, то буде ще єна.

І справді приєладаю папіроску до заслєни, вєпавляю дїру за дїрою і мовлю:

— А лікар яє нема, так нема. Знаєть ся на медвївєні.

— Старинні не знали медвївєни, але були великі. — Пушкін був також великий, але вєбрав собі брудні темє

— мїг був брати троха дїшні.

Нараз мїркую ся і думаю собі:

— Я єлєту дурняцї.

І далі: „Се нїщо. Мовлю правильно і короткими положєнями. Закурю ще єну папіроску“.

Закурюю, але єїрєника не гашу. Приєкладаю його до заслєни і приєдвляю ся, як вєна займаєть ся постєпенно, як єтрїлає єсною полумїнєю, як полумїнь підносєть ся повєли в гору і корчить полєтно.

Заслєна згорїла без єлїду. Гасє.

Від нєї бють клуби диму, а я дивлю ся,

як той дим єтрїлає гєрі, розпливаєть ся, єцєзєє і нараз — я розумію всєо.

Мовлю: „Я не пороє, я дим. Всєо є димом!“

І єїдаю собі на долівцї і дивую ся, чому я від разу не знала, що всєо є не пороєм, але димом. Прєцї єє таєє простє! Пороє лїпаєть ся, а дим розпливаєть ся в повітрю і не лїпаєть ся по нїм нїчого!...

Я приєдумую ся над єим і над тим і бачу, що справді всєо є димом, що голєвно не треба ані думати, ані говорити, бо всєо можна означити єдиним понятєм: дим.

І думаю собі:

— Як се добре! Не треба нїяких єлів. Прєсто: дим, дим і дим. „Вєлїть мєнє горло“ — скажєть ся: „дим, дим, дим!“

І отєє я бачу, що вєпавила цілком нову мову, якою можна висказати всїє думку і бачу, що я великий чоловік, надзвичайний, чоловік, що проєглянув всєо.

І се родить у мінї почутє великого єаєти.

— Я була така неєсчаслива — думаю собі — а тут треба було лише зрозуміти, що всєо є димом!

І єїдєчи так на ємєлі починаю говорити сєю димовою мовою... Дим, дим, дим... До голєви приєходить мєні незвичайні „димові“ думки — аж нарєштї замічую, що я тримаю в руцї пачку єїрєників.

— А як би так узяти єї єїрєники, розпусити їх у воді і вєпити? Будє

сего союзу. Колиб упала та головна підпора, тоді перестав естувати європейський союз.

Задлятого треба було Австрію оголосити „недужим чоловіком“ і задзвонити в похоронний дзвін. А коли треба Австрії „заздалегідь життя темний похорон справляти“, тоді Росія нагадує собі на своїх плеканців „руських“ в Галичині, оглядає ся на виховану тут довголітніми „пособіями“ московську агітацію, що то так тужливо споглядають до „матушки Москви“ і все їй з вдяки за одержувані пособія замилюють очі, нібито руский нарід в Галичині рад би чим скорше „обєдинити ся“ з „Великою і Білою Русю“.

Ото „Царславная Буковина“ донесла оноді, що „Московській Охотничій Клуб“ перетворив ся на „Славянській“, що має „пирами та телеграмами“ виявляти симпатії Росії до Славян, що в 1877 році довели до війни і мають на цілі „освобождение и единение Славян и зависящую отъ этого великую роль Россіи въ мировой исторіи“.

Однак се справдешне самодурство. Всі австрійські Славяни дуже добре знають, що такі в Австрії мають они певну основу свободного національно-політичного розвитку, а вжеж Русинам дуже добре відома та свобода, якої заживають наші брати-Українці, колиж горстка Маркових і Мончаловских так тужить за „матушкою Москвою“, то нехай „ідуть в свої Суздаль!“ А коли „Росії“ вдала ся Австрія „недужим чоловіком“, котрому вже треба сьпівати „вічная память“, то ми на се скажемо, що она бачить чуже під лісом, але не бачить свого під носом. Ті події, які тепер ворухать всю Росію, повинні бути для неї приводом нагадати собі примову і „medee, cura te ipsum!“

Третя зміна сербської конституції.

Сербія, що є від 1869 р. конституційною державою, має дістати небавом третю з ряду змінених

конституцію. Першу, оголошену дня 22. червня 1860 за регенції Рістича, зніс у грудні 1888 р. король Мілян вводячи нову, що обіймала найдалі йдучи свободи і робила таким чином уступки на річ найсильнішого своїм впливом у людських масах радикального сторонництва, якого провідники прирекли за сю концесію здержати ся від агітації проти династії і попірати короля. Та проте відносини між королем а сторонництвом заострювали ся поступово так, що Мілян хотючи ратувати династію, зложив кілька тижнів пізніше корону, лишаючи стіл і державні клопоти малолітньому синові своїйому. Шість літ обов'язувала конституція з 1888 р. У 1894 р. зніс її Александер за радою Міляна, позбувши ся перед сьмілим замахом невідгідної регенції з Рістичом на чолі і інсталивавши назад першу конституцію. Від тоді то радикали виступали з подвійною зайлістю проти Міляна приписуючи йому виключно всі лиха, які навістили Сербію, і не крили ся з тим, що вони готові приложити руку до збурення стола, як би не уставав вплив неависного екскороля. По смерті Міляна радикали почали щораз виразніше зближати ся до короля Александера, що прийняв радо їх поперте і зазначив помирнене з ними тим, що покликав кількох визначніших членів сего сторонництва до кабінету. Тепер наспіла хвиля, що молодий володар не міг опирати ся головному жадаю радикалів: ввести в жите ліберальнішу конституцію в місце до теперішньої, що обмежує сильно свободу авторів і стоваришень, накладає цензурні пута на пресу і на підставі якої корона має право іменувати певне число членів скупщини.

Але король згодивши ся на жадає радикалів не хоче здати ся на їх ласку і неласку і рішив ся тому згодити ся лише на таку конституцію, яка узвгляднювати ме в певній мірі інтереси корони. В тій цілі має бути покликана „Висша Палата“ як рівноважене Скупщини, а ся остання складати меть ся від тепер лише з членів вибраних

виключно народом. Радикали були все досі противниками двопалатної системи, тепер однак, коли бачать, що можуть здобути собі назад рішаче становище в державі, гонять ся на отворенє другої палати.

Переговори що до нової конституції ще не скінчені, але обставина, що в новім кабінеті засідає більшість міністрів з радикального сторонництва промавляє за тим, що цілу справу можна уважати вже покінченою.

При нагоді зміни конституції король хоче упорядувати справу наслідования стола в тім дусі, що в браку мужеських наслідників право до стола має жіноча лінія. Вправді приватно доносять, що радикальні провідники пристали на се, але урядового potwierдження сеї вістки нема ще. Після гадки осіб добре познайомих із місцевими відносинами, в цій державі проявить ся невдоволенє і сильна опозиція проти такого упорядкування справи унаслідкування стола.

В новім кабінеті чотири теки (справ заграничних, фінансів, публичних робіт і рільництва) є в руках радикалів, три теки (справ внутрішніх, просвіти і справедливості) обняли члени поступового сторонництва, нарешті одна (війни) є в руках нейтральних.

З Бельграду вєвняють, що зі зміною правительства не наступить ніяка зміна в заграничній політиці. Можна вірити сему тим лекше, що справа зміни конституції захопить усю його діяльність, так що не буде вже ані сил ані охоти до яких небудь проб на поли заграничної політики.

Відчит п. Омельського

на головних зборах філії товариства „Руска Школа“ в Путилові дня 3. марця 1901.

(Конець).

Тільки наш нарід ще не пізнає ваги науки, просвіти, тому так і не радо поспішає свої діти до школи, а що ще до того вороги его баламутять, щоби був темний, бо в каламутній воді добре рибу ловити, то треба дуже осторожно і систематично брати ся до діла, хоча чи положити тревалу підвалину просвітнього огнища. В сій цілі треба передовсім стикати ся з народом щоби пізнати его душу, а тим і добрі і злі его прикмети, і поінформувати ся докладно про сільські відносини, щоби знати як треба собі поступати. На таким розсліджуванню терену можна з одним та з другим зайти в бесіду, їм децю поради, або що прочитати, там знов децим обдарувати диточок, і тим способом здобути собі довіру і симпатію у народ. Надає ся до сего також і хоральний спів зі шкільною молоддю в церкві. Пізніше можна зчитати письменним газдам і парубкам книжочки і газети до читання, але такого змісту, щоби їх інтересував; н. пр. про господарські річі вони не мають охоти читати, бо як кажуть, „ми вмієм господарити і самі, коби на чім“.

Правда, що коли люди вже пізнають вартість науки, вони дуже радо читають і про господарство, ба навіть передплачують собі дотичні газети. Але найліпше надають ся для нашого народу політично-господарські газети, бо вони відповідають нашим руским відносинам, і потребам мужика. Не без того, щоби й самому не прочитати щось людям, ба й розповісти і почитати, і заохотити їх до читання книжок і газет, і заснована читальня.

Лише при тім треба зважати на те, щоби антипросвітний рух, який заіспенюють вороги, використати для народної справи, як також щоби сам просвітитель, присилуванний всякими обставинами і ворогами, не став ся неможливим до дальшої праці народної. Я певний, що ворогованє против читальні по-

одиноких осіб, читальню скріплює, бо читальниці луть до купи; число їх зростає, і будуть в них відпорну силу, а тим національну свідомість. Ворогованє значить для читальні і взагалі для просвітнього руху то, що вітер для вогню; чим сильніше він дме, тим більший огонь. Не забувати-б і на злученє з читальнею якої грошевої інституції, чи то гром, склепу, чи райфайзенської каси, котра би давала громадам матеріальну поміч, і заразом підтримувала читальню. Сим способом злучить ся людий в кріпке економічне, просвітне і політичне заборолє, яке не поборє ніяка ворожа сила.

Треба також вчити людей карно-етий в справах народних, і зрозуміти для жертв на народні цілі.

Треба почитати нарід про устрій нашої монархії, і познакомлювати его з законами, котрі ему доконечно потрібні знати, коли не хоче наражати ся на всякі упокорєня, неприємності і страсти. Треба навчити нарід шанувати в собі гідність людську, і честь свою і народну.

Се вкортці сказівки, з моєї практики, як брати ся до спасенного діла, до просвіти народної.

Коли так кожда громада буде зорганізована, коли в кожій громаді завдемо лад і нарід буде свідомий, то тоді відживе в ній давна сила, бо він здохне собі законною дорогою приналежні ему права. Тоді то пукне й за кордоном лід, і настане гаразд на Русі як за часів Володимира, а нарід поучений сумною исторією своєї минулості, буде берегти волю і не допустити, щоби задрість, яка на Русі заєвгді панувала, точила народний організм.

Нумо брати до праці, до бою! за нарід, правду і волю, а вінець побіди жде нас.

НОВИНКИ.

Чернівці, 9. марця 1901.

Календар. Четвер, 29. III. (11. IV.) п. о. Марка, Евстатія, с. м. Кирила; Р.: Льва Вел. — П'ятниця, 30. III. (12. IV.) п. о. Йоана Ліств., с. м. Апола; Р.: Юдія.

Є. Е. п. президент краю повернув до Чернівців.

Ювілей 41. полку в Чернівцях відбуде ся після такої програми: 20. цвітня серенада пані президентів краю, 25. цвітня рано о 9. год. богослужєня, о пів до 12 год. роздача пам'ятної книжочки між воєнків, о 8. год. вечером приїзд властителя полку, архикнязя Євгена; 26. цвітня о 9. год. посвяченє хоругви а о 11. год. угольного каменя під пам'ятник, о 12. авдєнці у архикнязя, о 2. год. бенкет, о 5. год. торжество воєнків а о 8. год. вечером забава у президента краю; 27. о 9. рано стріляне до цілі на стрільниці а о 12. год. бенкет в касині військовій.

„Зоря“ товариство руских ремісників у Чернівцях, отсим запрошує Вп. П. Т. руску Публіку на представленє аматорське, котре устроєє дня 16. с. м. (у великодній вівторок) у великій салі „Народного Дому“ (ул. Петровича ч. 2.) Аматори відіграють дуже веселу 3-актову українську оперету „Сватанє на Гончарівці“, Квітки-Основ'яненка, і докладають всякі можливі стараня, аби цілість сего представлення випала дуже гарно, а звертаючись з уклінною просьбою до Вп. П. Т. рускої Публіки о ласкаве поперте їх змагань, будуть старати ся під кожним зглядом кожного вдоволити. — Ціни місць як звичайно: Крісла по 80, 60 і 40 кр., партер 30 кр. — Білетів можна вже від тепер дістати в канцелярії друкарні тов. „Рускої Ради“, а в день представлення від год. 6 при касі.

За виділ:

Н. Грабчук,
писар.

М. Юженич,
голова.

Отворенє читальні в Добринівцях відбуде ся у великодній вівторок по службі Божій. Доохрестне учительство повинно би загостити в сей глухий кут і заохотити нарід до просвіти. З Чернівців видуть відпоручники „Рускої Бесіди“.

дим, а потім не буде диму, бо нічого не буде...

Ся думка застановлює мене. Я розумію, що зробила ще один винахід, встаю, беру склянку, сїрники, відломлюю червоні головки, видаю до води і мовлю:

— Диме, де будеш за хвилину, диме?

Бачу, як у прозорім облаці уносять ся по кімнаті дим, звиваєть ся ніби гадина і щезає. Я розжалюю ся троха і повторюю:

— Де будеш за хвилину, диме?

Я хотїла винити сей напій, здаєть ся проковтнула його навіть троха, але нараз побачила я на вікні пожеж і забула про склянку.

Мовлю до себе:

— Пожеж — се дим і палець — се дим. А як загонити один дим у другім, то зробити ся із того третій дим?

І зачинаю різати палець і тішу ся, що йде з пальця дим. Потім забуваю про палець, зближаю ся до стола і замічую на нїм гроші. Уже хочу потягти їх, коли приходить мені на думку:

— Гроші дим і лікар дим. Але він не знає ще, що він дим і що гроші також дим, отже не можна їх пократи, треба йому дати їх. Для него гроші не є ще димом.

Отже виймаю з коша сукню, одинокую св'яточну сукню, сїдаю при столі і краю її на дрібні куєні. Нараз входить Феня, дивить ся на мене, заходить ся від сьміху і кричить:

— А чого-ж то паннунца крають шматки?

Я міркую ся, що не добре, аби вона бачила, що я роблю давні річі, — розумію добре, що се, що я роблю, мусять видати ся дивним кождому, хто не зрозумів іще, що все є димом... Отже кажу їй, аби пішла собі домів.

А потім краю сукню на дрібосєнні шматочки, розкидаю їх по цїлій кімнаті і шукаю ще чогось, що можна би пократи. Беру чай, але він видаєть ся мені за сипкий, беру тютюн, папіроски, тутки, сїрники, краю се все і розкидаю. Здоймаю зі себе чорну блюзку, краю — і чую ся змучена... Лягаю...

Лежу. Нараз бачу, як із під вікна блискає облачок, пливе по кімнаті і лягає у моїх ніг.

Я питаю:

— Чи се ти, диме?

Відповідає:

— Так, се я.

І зачинаємо розмавляти ся зі собою димовою мовою. Розмова ся дуже цікава і ведеть ся довго. Нараз я підношу голову, — в дверех стоїть якийсь високий, загорнений у медвежі шуби мушкетир і мовить: „Мое поважанє, пані!“

(Далі буде).

Каса позичкова і щаднича в Ревні
зачинає на 10. с. м. своє урядоване.

За старшину: *Пилип Маєвський.*

Порядок міст галицьких після числа мешканців: Львів 175.000 разом з Клепаровом і Замаретином, Краків 91.310, Перемишль 46.349 (в тім 8.514 війська) Станиславів 27.000 (а з Книгинином селом і колонією 44.000), Коломна 34.188, Тарнів 31.546, Тернопіль 30.368, Стрий і Ярослав оба по 24.000 мешканців. В дальшій порядку ідуть міста, що числять від 10—20 тисяч мешканців, а то: Дрогобич, Подгурж, Самбір з Новий Санч, Рашів, Броди, золочів, Городок, Городенка, Бучач, Снятин, Бережана, Хшанів, Яворів і Бохня. В тих містах число мешканців збільшило ся в останнім десятиліттю — з винятком міст Бродів і Бережан, де число мешканців, в порівнянні з обчисленням з 1890 року, зменшило ся. До міст від 5—10 тисяч мешканців належать: Ясло, Рава руска, Жовків, Підволочиска і 26 інших. В урядку знаходять ся міста Скалат, Гусятин з найбільше збарак: Найбільший процент приросту мешканців за останнє десятиліття вказує місто Стрий, бо аж 43%.

3. „Драматичного товариства ім. Івана Котляревського“ у Львові. Видія товариства на засіданні дня 2. півдня с. р. прийняв до відомості: 1. Заходи голови товариства проф. Огоновського і п. Заячківського в справі винайму Скарбівського театру у Львові на представлення руского народного театру, на концерти та на аматорські представлення; 2. що вислано на провінцію 57 листів з цеголками на цілі товариства; 3. що вислано писем до товариств і поодиноких осіб, з просьбою о приміщенні в своїх локалях долучених пушок, призначених на добровільні датки на цілі товариства. Пушки вислано на отці адреси: 1—5) Тов-а „Руска Бесіда“ в Перемишлі, Станиславові, Самборі, Бережанах і Тернополі; 6) „Банк звязковий“ в Станиславові; 7) „Родина“ в Коломиї; 8) „Народний Дім“ в Чернівцях; 9) „Руска Читальня“ в Кракові; 10) „Руске Касино“ в Стрию; 11. п. Маріян Каршинський в Терехові; 12) п. Теодор Стахевич в Станиславові; 13) п. Клим Рогозинський в Бучачі; 14) п. Ярослав Коритовський в Калуші; 15—25) філії „Народної Торговлі“ в Снятині, Городенці, Золочеві, Рогатині, Перемишлі, Станиславові, Коломиї, Тернополі, Стрию, Самборі і Бродях; 4. касове справоздане з двох аматорських представлень „Соколиків“: розходи вислали разом з обох представлень 350.28 кор., приходи 312.20 кор. (212+100.20) — недобір 38.08 кор.; 5. що пос. Барвінський, яко голова літературної секції, порушить на секції справу видавництва драматичних творів. Видія ухвалив: 6. висенне артистичної секції, аби в Перемишлі дати представлення „Соколиків“, комедій Гр. Цеглинського в Томину неділю, дня 21. п. ст. півдня с. р.; 7. просити директора руского народного театру дра Гриневецкого, аби зволив призначити дохід з одного представлення свого театру на цілі товариства; 8. закупити ще 33 пушок на збирання добровільних датків; 9. здержати на разі висилку цеголок на провінцію з огляду на те, що прислани гроші з цеголок ледви покривають видатки на їх висилку. Видія поручив секретаріатові товариства вислати ще 46 пушок до товариств і поодиноких осіб на провінції та просити їх, аби зводили примістити пушки в своїх локалях.

Злітновано в дивний спосіб посудження о підпал селянина Яна Цапала на Мораві в селі Бродку коло Берна. Вибух там огонь в загороді одного господаря і обняв всю загороду. Селянин, посуджуючи Цапала о підпал, зловив його на місці і кинули в палаючу хату. Цапал три рази виривав ся з огню і тричі ловили его знов та кидали назад в огонь. За третім разом він, виривавши ся з полеміни, сконав. Майже ціле село арештовано.

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

Володимир Бирчан.

„Чи плакали ви, пані?“

Був нілька хвиля в академічній товаристві, а тепер повертав домів. По дорозі вступив еще до одного товариства, і поживив кошика, щоби не мерзнути в ночі. В малім скленіку купив нафти за пару крейцарів, гербати завиненої в паперці та цитрину. Усе те порозміщував по кишенях, кошик взяв під оберок і так обладований повертав домів.

Мешкав майже за містом, там де не було уже камінного хідника, але де за те помешкання платили ся богато дешевше ніж у місті.

На дворі холодний дощ. І дріщ, що від довшого часу находила вечерами на него, не покинула його і тепер. Підсунув кошик, що висував ся з під оберока та присівши в крока не зважаючи на осіннє болото.

Перейшов через огорода, де ледве обігнав ся від напастливих псів господаря й увійшов до хати. В покою темно, товариства, що з ним мешкав, не було дома. Слаский став роззнакувати ся, на потемки наляв нафти, при чім необійшло ся, щоби не розіллати.

Нероздягаючи ся, заналив в печі та поставив самовар. Дріщ не покидала і тепер, тому сидів коло печі і доникав дрова до вогню.

Засів до праці — ладити переклад до друку, для одного товариства. Праця мала бути вже давно готова, та Слаский не міг довести її до ладу. Від двох тижнів ходив хорий на тиф, а що се та власне була слабкість, про те не знав. З початку не зважав на те, що тіло його в ненормальнім стані, та описав, коли слабкість змогла ся, постановив її придусити — природу побороти. Та в тій борбі улягав поволи, але мимо того не трапив надії. Лягаючи в горічці спати сподівався, що слідуєчий день принесе полегшу. Але, як борба була даремна, так надія обманчива.

До ліжничі спизив ся ний, на ліжкар не мав грошей — і справу відложено на завтра. Але поки що купив чаю і цитрину, та поживив кошик, що мало заступити тимчасові діки.

А може?

Та праця не йшла!

Не бувала доси сонливість опанувала його і так ослаблене тіло. Хвилями прижмурював очі, похнюплював голову, забував на чім став, а перо звисало над папером та робило самовільні стрихи. Майже що хвиля ветавав, щоби перейти ся по кімнаті.

„Ет до чорта. Завтра занесу ті папірці... най працює той, що може...“

Наляв чаю, виймив хліб і став заїдати.

Задумав ся.

Прийшло йому на гадку, як то на ваканціях мовив до батька. „Ні тату, я не їду на теологію, їду на філософію, на удержане зароблю собі лекціями“. Жив надіями, гадав, що в столиці так легко їх найти, як на провінції. Приїхав сюди, товк ся, шукав, та всюди еказали йому майже то само: „Занізно“, „нізнійше“. Тих „нізнійше“ мав щось вісім — і з ними лишив ся на леді. Від батька діставав виправді на станицю, але коли недавно напався домів по гроші на оберок і чесне, отець прислав йому виправді, та в листі звертав його увагу, що через него терпить його сестра, бо він — батько — не в силі удержувати з тої парохії, дім, молодшого сина в тім називі та його на університеті. „Тим більше“, писав батько, „що ти, сину обіцяв сам себе удержувати і задля того тільки згодив ся я на твою філософію. Роздумай лише, що через тебе терпить сестра твоя, бо я не в силі давати її до школи“.

Сей лист болів його немало. Слаский представляв в своїй уяві уже той день, коли то всі півірінкати муть йому в очі, що через него скривджено сестру.

І тоді готов був написати домів, що він не потребує удержання, най лиш сестра їде до школи. Та коли охолд, думав уже інакше. Із чого жити ме, як

батько не прийде грошей? На місяць може і поживить у якого свояка, але потім?... на його листи мабуть і не відпишуть. Інакшої ради не мав, як поки що домів нічого не писати, але старати ся о яке занятє, що дало би йому удержане. І найшов його по довгім шуканню, і воно переходило усе його сподівання. Був готов покинути навіть вилади, аби писати де за марний крейцар, а тут найшов працю, що міг дома, коли хотів робити і викладів слухати.

Та одного дня згодив ся — а на другий заслаб. І пішли його мрії!

Роздумував, чому та слабкість найшла на него як раз тепер, коли він потребував як найбільше сил, і чому вибрала вона власне його з тисячу людей, що по світі лаять.

Та відповіди не міг найти. Його думки розбігали ся куди инде, зацілювали що хвиля о инший предмет.

Сонливість, що мучила його вже кільканайцять днів, майже валила його з ніг.

Кинув ся на ліжку та накрив ся обероком і кошиком. Зразу відчував зимно та дріщ, але описав огрів ся і отее тепло становило ціле його щастє, в тій хвилі відчував тільки одно приємне тепло, що осипало його.

І здримав ся.

Півсоні враз з горячкою понесли його в край неясних мрій та дум і горячкових фантазій.

Реальна дійсність ще напів існує, свідомість того, що він не може заробити на себе, митотить тільки перед його очима, але горячкова уява розв'язує загадку...

Іде улицею, що вистелена самими грішми... Приглядає ся їм, самі биті дукати, але ж вони великі, більші як звичайно! Ховає їх, аби ніхто не бачив... Та всіх не може забрати, бо що хвиля нові виривають. Частину несе домів і зачинає їх числити; стає пальцями перерахувати по одному дукатови... та голі пальці дотикають ся і він прокидає ся.

Отвирпає широко очі і хвиля здивованя. Сам лежить на ліжку а на столі лиш лампа, куна розтраєних книжок, його чай і дупина з цитрини.

Ні, се була тільки обмана!

І се роздражнює його ще більше і він піддає ся цілковито тепер розійняним нервом і стає плакати. А зі слезами стече мабуть і його біль...

Споглядає в остатнє на стід, відвертає ся і накриває ся знова з голловою.

Баль.

І перед його очима пересувають ся постати муштин та дам. Та такі якісь мрачні, що впізнати їх тяжко. Але і се вистарчить, він бачить, що жадна його не зрозуміє і тому знова плаче.

Чує майже виразні звуки чаруючого ляска. Здрігає ся та очі його падають на гарну даму, що сидить ось там під стіною. Її дупа її лице сотворені мабуть лиш на те, щоби його зрозуміти.

„Чи плакали ви пані?“ питає віжно нахиливши ся до неї.

А вона удає засоромлену. Таке питання?

„Чому ні... Плакала, але малою ще...“

„Е, і я так плакав! Але чи ви плакали коли тепер? Се не ветид, хоч люди може сьміють ся з того“.

Та плакала, як татко не хотів на баль, і сипустила очі до землі.

„Ви не розумієте мене. Чи ви не плакали коли тепер, з горя, з бід?“

„Я з бід? Якто?“

„Яко? А так, як я тепер плачу. Житє, я його не знав, ту завинило. Я слабкий... заняте стратив... нарікання... сестра...“ говорив уривано заливачи ся слезами.

А коли їх обтирає, зникла гарна пані. Але він питає далі:

„То ви таки не плакали?“

Сї слова повтаряв що хвиля, вони видали ся йому гарними, бо витискали зі слезами і жалє.

„Чи плакали ви пані? скажіть що так, тоді мене зрозумієте“.

Та голі стіни студентського покою ховали в собі ті звуки і мовчали, а вікна плакали...

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

Нова книжка. Звертаємо увагу нашого всечеснійшого духовенства на новий твір о. проф. Д. Єремійчука „Die griechische Präsanctificaten-Messe“, що вийшов із нашої друкарні. Книжка ся містить у собі коротку історію і обширніший критичні розсліди сучасного змісту преждєосвяченої літургії. Попри наукове зацікавлене, кождий, хто купить її, може мати еще ту практичну користь, що найдет в сїй книжці всі важніші частійше повторюючи ся части богослужєня, як ектеї і возгласи, — в язиці грецьким; а се иноді, особливо при нагоді торжественнійшого богослужєня може дуже пригодити ся. — Сей твір о. проф. Єремійчука удостоїла найвища власть православної церкви, себто вселенський патріарший престів у Царгороді, своєю апробати, виславши на руки автора (по грецьки писану) грамоту такого змісту:

„Константин, з ласки Божої архієпископ Царгорода, Нового Риму і вселенський патріарх. — Всечеснійший пресвітере, отче Денис Єремійчук, професоре пастирського богословія на Черновецьким університеті, возлюблене о Господі чадо Нашої смиренности, благодать нехай буде з Твоєю всечесностію і мир від Бога! З радістю получили Ми писмо Твоєї всечесности з дня 2. минушого місяця. як також і екземпляр Твоєго твору „Die griechische Präsanctificaten-Messe“, котрий благоприємно було Тобі нам писати. Дякуючи ся сей доказ снновної любови Твоєї всечесности і долучуючи вітцївські Наші молитви і благословєня, молимо ся із глубини серця, щоби Твоя всечесність зазначила ще і иншими подібними трудодостойними творами своє занятє на полі науки богословія. Благодать Божа і неограничене милосердіє нехай буде з Тобою!“

Царгород, 17. лютого 1891.

Константин,
во Христї ревний проситель“.

Замовляти сю книжку найліпше в друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях (улиця Петровича, ч. 2.) або у самого автора (ул. Войнаровича, ч. 9). Ціна одного екземпляра 2 корони. На пересилку просити ся долучувати еще 10 копійок. Купуйте чим скорше, бо наклад вскорі розійде ся.

Посмертна + оповістка.

Іван Діль, артист-малар, декоратор сцени львівської, помер дня 6. с. м. у Львові в 62 р. життя. — Покійник малював всі декорації і завісу для аматорської сцени в нашій „Народній Домі“. — Вічна йому пам'ять.

Хто купить, не пожалує!

ПАРЦЕЛІ

під будову, в дуже краснім місці, майже осередок Чернівців, — під користними устївами і дуже дешево

— суть на продаж. —

Близших інформацій удїляє Н. Грабчук, ул. Бальша ч. 13 (Balschgasse) в Чернівцях.

Книги для кас райфайзенських

як також

відповідні друки

можна дістати лиш в друкарні тов. „Рускої Ради“ в Чернівцях.

Весняні річи найновіші вже прийшли в гандлю Б. БАЛЬТІНЕСТРА молод. Чернівці, ул. Головна ч. 3.

Капелюхи для панів і хлопців фільцові; чорні і з найрозмаїтших модних красок; з найславніших ц. н. фабрик І. Генрика Іта у Відні, Осип Піхлер і сини у Грацу як також з фабрик Борзаліно, Гіузенпе, Фрателло в Александрії.

Мужески капелюхи від 3— к. до 12— к.
Хлопців " " 1— " " 3— "

Краватки видучно найповніші десени в найбільшій виборі.

Рукавички французского фабрику (Glacé) шведки і до прання усе під гваванцією; дальше також Ерен-Фльор і шовкові рукавички.

Бронзові і всілякі річи зі старого срібла як: найновішого заграничного фабрику годинників канделябрів, карабок, гарнітури до писаня і куреня, всілякі фігури і т. п.

Товари обувні, лиш добрі фабрику для панів, дам, дівчат і дітей. Головний склад французской фабрики обуви А. Сапек і Howlett & White, в Англії найліпшої сорти:

Мужески черевики від 8— к. до 20— к.
Дамски " " 7— " " 24— "
Для дівчат і дітей " 2-50 " " 8— "
Домашні черевики в найліпшій гатунку і найбільшій виборі.

Кальоші найбільший склад з найбільшої петербурской фабрики.

Парасолі від дощу і сонця в найліпшій гатунку і найбільшій виборі.

Мужески сорочки під гаранцією, нічні і денні, ковтіри, маншети, хустки до носа, мужески лікарнітки, дамски і для дітей панчохи в найбільшій розмірі.

Гарнітури до писаня, стоячі зигарки, рами до фотографій і т. п.

Принадіне купно: бурштинові цигарнички від 1-25 зр. до 10 зр. разом з футераліком.

Склад ц. н. привілейной фабрики товарів з альпаки і хінського срібла В. Бахмана і Сп. у Відні.

МАГАЗИН

фірми

М. ЯКУБОВСКИЙ

передтим Якубовский і Ярра

Чернівці, Ринок ч. 5 під „Чорним Орлом“

поручає свої виробы із хінського срібла іменно:

вироби люкеусові, підставки, ліхтарі, канделябри, етажери, жірандіери, тютюнарки, папіросниці, цукорниці, маслівниці, самовари, зеркала, таці, сервіси на оцет і оливу, імбрички, чайники і т. п.

Цілковиті урядження для гостинниць, каварнів і цукорнів.

Спеціально поручає свій склад знарядів церковних.

Випожичає також сервіси на балі, весіля і т. п.

Порошок до чищення виробів золотих, срібних і плятированих.

Повизше згадані товари продає ся

по дуже уміркованих цінах.

Гварантує за добрий товар.

Замовлення з провінції висилає ся відвратною поштою.

З поважанем

М. Якубовский.

1-7

Для селян! САМОДІЛАЮЧА СИКАВКА

до

підливання всяких рослин

до ношеня для менших потреб.

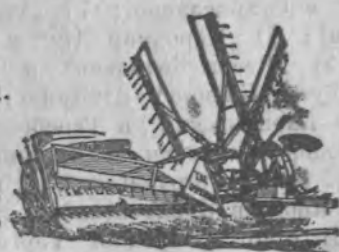

МАШИНИ до

кошеня і громадженя сїна, трави і збіжа.

Найліпші

Машики до сїяня

суть Пр. Манфарта і Сп. найновішої конструкторії

„АГРІКОЛЯ“

(Систем Шубрада)

сїяти нею можна всіляке зерно незмінюючи колеса під гору і долину. Хід має найменший і найбільшу тривалість і дістати ту машину можна за як найменшу ціну.

При ужиттю тої машини можна зискати на часі, роботі і грошах.

Праса ручна до сїна і соломи, молоцарні, машини до чищення збіжа, плуги, борони і т. п.

вирабляє і відставляє яко спеціальність під гваранцією в найновіших і найліпших конструкторіях фабрика

РН. MAYFARTH & CO.

kaiserl. königl. ausschl. priv. Fabriken landwirtschaftlicher Maschinen
WIEN, П. Taborstrasse Nr. 71.

Фабрика нагороджена більше як 450 срібними — бронзовими медалями.
Каталоги і цініники на жадане висилає франко.
Заступника і розпродавача тих машин пошукує ся.

Найліпші

МАШИНИ ДО ШИТЯ

е так звані обручкові (Ringschiffchen).

Сї машини йдуть дуже легко і надзвичайно скоро (2000 штихів на мінуту). Сї машини мають приряд до гафтованя і приряд до остреня голок та ножиць. Окрім сих маю ще найновіші машини для шевців, кравців, римарів і такі, що шиють для потреби в перед і взад.

За кожду машину гварантую 5 літ.

Продаю за готові гроші і на виплат дешевше як всюди, хто невірить най переконає ся.

В. Данилевич

машиніст

в бровари Штайнера ул. Двірцева ч. 21 в Чернівцях.

Г. Файлес

усувач нагніток

улиця

Чернівці, Руска ч. 8.

Яко дамсна фризиерна „Secession“

як також спеціалістка у всіх париских дамских фризурх поручає ся пані

АННА ВАЙС,

Чернівці, Tempelgasse 6, (салон фризиерский Леона Вайса),

котра у Відні за знамнитой смак у стилу „Secession“ і за фризиерску техніку була подвійно відзначена медалями.

Ціни приступні.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворено в неділю і свята від 9 до 11 години рано.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерского.

За редакцію відповідає Іван Созанський.

Виходить в Чернівцях
що середи, п'ятниці і неділі.
Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.
Рукописи повертає ся лише на попереднє
вастережене. — Рекламані неопечатані
вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“
на цілий рік . . . 20 Кор. — сот.
на пів року . . . 10 „ — „
на чверть року . . . 5 „ — „
на місяць . . . 1 „ 70 „
Поводиноне число коштує 16 сот.
Передплата і належність за інсертат
платні в Чернівцях.

Черновецькі школи а Русини.

Buk. Post скінчила власне дов-
жезну ереміяду про мнине упослі-
джене учителів-жидів і учительок-
жидівок в черновецьких школах на-
родних, що не можуть діждати ся
авансу, хоч деякі з них служать
по кільканадцять років. Для п. Морд-
ка байдуже, що его пупілі не ма-
ють кваліфікації з викладових мов
рускої, волоскої і польської, конеч-
них у всіх черновецьких школах,
він мовчить і про те, що его пу-
пілі навіть не подають ся о місця
при школах на передмістях а на-
посіли ся лише на місця при шко-
лах в середмістю; а кричить: ге-
валт! антисемітизм! щоби тільки
вимусити н. пр. для сліпого жид-
ка ліпше місце, хоч він і того не
варт, що тепер має.

Ми не звертали-б уваги на сей
крик Buk. Post, коли-б не зайшла
подія, що приневолює й нас стати
знов в обороні прав Русинів, ко-
трих та подія немилу діткнула.

Ото міська рада шкільна, що від
якогось часу, де тільки може, по-
минає в конкурсах на місця учи-
тельські в Чернівцях вимагати квалі-
фікації з рускої мови викладової
а задовольє ся одною німецькою,
виписала оноді конкурсу на місце
підучителя в хлопчій школі при
улиці Семигородській, жадаючи хоч
раз кваліфікації з німецької і рус-
кої мови викладової. Конкурсу до-
ходив уже до кінця, аж тут мабуть
на крик Buk. Post рішає та сама

рада шкільна перед кількома днями
відкликати сей конкурс і виписати
новий, але вже лише з ні-
мецькою мовою викладо-
вою.

Таким чином викинено з кон-
курсу руску мову, про що нам го-
ді мовчати; бо школи не є для
Мордкових ані нічийх пупілів а для
дітей, школи повинні проте відпові-
дати потребам населення, а учителі
вимогам шкіл, а не на виворіт.

Пригляньмо-ж ся хлопчій шко-
лі при улиці Семигородській ближше!

Ся шестикласова школа числи-
ла в минулому році після офіціаль-
ного справоздання 12 клас, себто по
дві паралельці кожної класи. З них
було 2 рускі паралельці 1. і 2.
класи, а в висших 8 класах були
ученики всіх народностей, отже й
рускі.

Зваживши се, що руских уче-
ників було в сих 10 класах 194,
належало-б сподівати ся, що в кож-
дій класі був і учитель свідомий
рускої мови. Коли-ж переглянемо
спис тамошних учителів, то найде-
мо між ними лише двох сталих
підучителів, що мають кваліфіка-
цію з рускої викладової мови і
одну провізоричну підучи-
тельку, що як тимчасова не вхо-
дить в рахубу. От і все учитель-
ство для 194 руских дітей, розпо-
рошених в 10 класах, в котрих
учать дальших 9 учительських сид,
з котрих ще трое може вчити ні-
мецьких дітей рускої мови, але не
рускі діти, бо не вміє з ними роз-
мовити ся по руски, як слід.

І при такім стані рішає міська
рада шкільна, аби до 12 учитель-
ських сид, що всі мають кваліфі-
кацію з німецької мови викладової,
додати ще одного німого, аби та-
ким чином збільшити число сталих
учителів, що виносить тепер 5, ще
о одного німого.

Супроти такого поступованя „лі-
беральної“ більшости міської ради
шкільної остає нам тільки одна
рада, а то з новою силою домагати
ся осушення давного жаданя черно-
вецьких Русинів, признаного нам
соймом ба й самим міністерством,
себто руских шкіл.

Ми не напірали в посліднім ча-
сі на виконане сего жаданя, а вдо-
волили ся поки що рускими пара-
лельками; але супроти найновій-
шого „ліберального“ кроку більш-
ости черновецької міської ради шкіль-
ної, котра заходить ся зменшити
й так уже недостаточне число учи-
телів, що вміють по руски, годі
нам здавати ся на єї справедли-
вість, а конче підняти кинену ру-
кавицю й стати до борби за наше
свiate право, що й мусимо досягну-
ти, бо закон по наших боці.

Після сего права належить ся
нам в Чернівцях: 1) при улиці
двірцевій чотирокласова школа мі-
шана, 2) при улиці краєвої палати
5-класова школа хлопчача а 3-клас-
ова дівоча, 3) при улиці Семиго-
родській 3-класова школа дівоча, 4)
на Манастирську двокласова, 5)
на Клокичі двокласова і 6) на
Калічанці теж двокласова школа
мішана; разом 6 шкіл з 24

класами з рускою викладовою
мовою.

Тоді не посміє ніяка ворожа
нам рада виписувати конкурси пі-
сля вподоби, а в руских школах
будуть самі рускі учителі, а не
німі каліки, що то через них тра-
тять рускі діти пусто-дурно довгі
роки, виносячи зі шкіл хіба мо-
ральну отруту, затроюючи нею
скутні хвилі підчас науки німих
учителів.

Та ще є одна причина, ізза ко-
трої черновецькі Русини мусять те-
пер зі всеї сили домагати ся рус-
ких шкіл в Чернівцях. Єї дала та
сама „ліберальна“ більшість черно-
вецької ради громадської, що рішила
оноді, аби до черновецьких шкіл не
принимати більше дітей заміських.

Воно ще питає, чи шкільні
власти одобрять сю ухвалу, бо на-
ші закони говорять всюди тільки
про дітей а не про родичів, отже
до черновецьких шкіл обов'язані при-
мати ба навіть силувати дітей,
що мешкають у Чернів-
цях.

Та хоч би сю ухвалу вимірену
очевидно й проти руских дітей,
одобрено і в горі, то через те чи-
сло руских дітей в міських школах
спадє дуже незначно, а з висказа-
них в горі клас ні одна не відпаде,
протівно їх число згодом ще зростє.

Кінчимо зазивом до наших по-
слів, щоби в міністерстві освіти
поургували енергічно, аби вже раз
рішено жаданє черновецьких Руси-
нів дотично отвореня руских шкіл
народних в Чернівцях.

Жмуток переспівів Ярослава Весоловського.

К. Случевський:

Із пісень з „Уголка“.

Вітер несєть ся могучий...
Сила такої не зломить!
Місця йй, місця; поломить
Все, що лиш впаде йй, ломить.

Сосни на стрічу! Без руху
Вперли ся силою грудий...
Мов: груди на груди! Так і треба!
В світі вже звичай оттакий...

Александр С. Пушкин:

I. Не рожу...

Не рожу патосську
Росою вживлену,
Я нині хвалю,

Не рожу теосську
Вином попроплену
Я нині славлю:

А рожу щасливу,
На грудях зіваву
Олено в Тебе...

II. Дзвіночки звучно звенять.

Дзвіночки звучно звенять,
Варабанчики гремлять,
А люди — то люди —
Ой люденьки люди!
А люди то люди
На циганочку глядять;

А циганочка гуляє,
В барабанчики все бє,
Решітцем все вививає,
З уст же пісенька все лєсь:
„Я співачка, я співаю
Ще й ворожить добре знаю“.

III. Експромт.

(На канцелярнийм письмі).

Саранча летіла, летіла
Тай сіла.

Сиділа, сиділа, все з'їла
Тай знов полетіла.

IV. Епітафія.

Небіщик Клит в раю не буде
Робив він тяженькі гріхи.
Най Бог діла його забуде,
Як світ забув його етихи.

К. Фофанов:

Станці.

Церковний дзвін і лампочки мигання.
І тмяний день в заплаканім вікні,
Твій зір розсіяний, тихі зітхання —
Все знає, все так знає є мині.

В душі моїй ні іскри сподівання
Лиш жалі і сум остали ся одні...
І зір розсіяний тай те зітхання
І тмяний день в заплаканім вікні.

Будуче не знайде вже змилювання
Воно глядить у мрачному пісені
Крізь мирний дзвін, крізь лампочки ми-
гання,
Крізь тмяний день в заплаканім вікні...

Г. ЯБЛОЧКОВ.

Сільська учителька.

Переклад

Антін Крушельницький.

(Далі).

VII.

Встаю. А рівночасно зі мною під-
носить ся і стає коло мене дим. Чую:

— Простіть, що не зближаю ся.
Зимно. Ви могли би перестудити ся. —
І розтирає собі руки.

Я дивлю ся.
— Тут преці мешкає ся хора учи-
телька?

Відповідаю:
— Так, тут.

— Ну, якже-ж тепер маєть ся?
— Тепер маєть ся добра.

— Так? А я приїздив ся троха.
Затримали мене по дорозі. Я змерз як
кість. — І далі розтирає руки.

— Отже витаю вас пані. — І по-
дає мені руку. — Прощу-ж показати
мені з ласки своєї, де є та учителька?

Я відповідаю:
— Преці є тут.

Він роззираєть ся докола і мовить
здивований:

— Як се — тут? Тут преці нема
нікого!

— Що-ж ізнов — мовлю — є тут!
Він роззираєть ся знов, не розуміє
мене, дивить ся на мене.
Потім пояснив мені, що взяв мене

за сестру учительки, бо з листу догаду-
вав ся рішучо, що учителька лежить.

Так здивований дуже питаєть ся:
— Ну, але перепрашаю вас, де-же є?
Я мовлю: „Але-ж тут!“ — І пока-
зую рукою.

А в самій річці коло мене зарисо-
вуєть ся м'ява постать учительки. Але
лікар, розумієть ся, не бачить її.

— Даруйте пані — не розумію.
Може є в сусідній кімнаті?

Я відповідаю:
— Але-ж ні. Тут є!

Лікар мовчить і глядить. Я мовчу
також. А коло мене стоїть з одного боку
учителька, з другого — дим.

По хвилі він мовить спокійно:
— Ну добре. Припустім, що є тут.

— Ну і що, хора вона?

— Ні — мовлю — тепер здорова!

— А передше була хора?

— Передше здавало ся йй, що вона
хора.

— А що-ж боліло її? Горло?

— Так, здавало ся йй, що її болить
горло.

— Ну, а тепер не болить?

— Ні, — мовлю, — тепер горло є
димом.

— Що?

Я повтаряю:
— Тепер горло є димом!

— Що є димом?

Я відповідаю: „Ну, горло!“ — І
нараз міркую ся, що я виговорила ся і
прошу:

— Пане, не вищитуйте мене за бо-
гато. Він не любить сего!

Лікар здивований що раз більше,
кличе:

— Хто се, він?

Я думаю собі: „Який він дурний,

Се най буде наша відповідь на заціпку „ліберальної“ більшості шкільної і громадської ради в Чернівцях.

3 політичної ниви.

Кабінет дра Кербера хоче не лише терпеливостію і витривалостію перемогти народні спори в парламенті, але й енергичним змаганням для поліпшення економічного положення хоче звернути увагу народів на інше поле діяльності. Поруху справу водних доріг правительством підняло з готовостію та енергією. І — як доносять з Відня — переговори що-до сей справи межі референтами міністерств вже на покінченню, і тепер ще лиш рада міністрів має рішити про внесення. В правительствених кругах гадають, що будова каналів не розпочне ся перед роком 1906, бо до того часу буде тревати ревізія плянів та переведення вивлащення. Тарифова комісія промислової ради виготовила в справі будови водних доріг справозданє і внесення. В тім справозданю каже ся, що будова каналу Дунай-Одра-Висла принесе ошадности на перевозі товарів звиж 13 мільонів корон річно. — Також і що-до сухопутних комунікаційних средств не переставє праця в міродатних кругах. Тарифовий комітет прибочної промислової ради ухвалив резолюцію, домагаючу ся від правительства скорого видання закона, котрий в одностайний спосіб упорядкує би приписи, дотично будови руху залізничних шляхів, які служать для промислових цілий. Рівнож заявив ся комітет за дальшим розширенням телефонічної сіти, іменню в напрямі до полудневої Німеччини і горішньої Австрії та за зниженням телефонічних оплат.

З Варшави доносять, що польська університетська молодіж відтягла ся від наміреної російськими студентами демонстрації в перший день викладів по великодних святах.

що не може зрозуміти нічого, і мовлю: — Ну, дим! — І рівночасно жалую, що зраджую ся до решти, і рішаю ся мовчати.

Лікар мовчить також і глядить здивований. Потім бере крісло, сідає і по хвили мовить спокійно:

— Лягли би ви пані...

Я мовчу. Він повторяє:

— Лягайте, пані. Буде вам вигідніше!

Я мовчу, кручу головою і думаю собі:

— Дійсно, було би вигідніше, але не випадає!

А він відзиваєть ся знов:

— Лягайте, пані. Преці ви цілком хорі!

Мене сьмішить се, що він ніяким чином не в силі зрозуміти нічого, то-ж мовлю:

— Але-ж се не я хора. Се вона!

— Хто — вона?

— Учителька!

— Так де-ж є учителька?

Я не розумію, що він не бачить її ще. Вона-ж стоїть коло мене і видно її добре. Я показую на неї рукою і мовлю:

— Тут.

— Ну, а ви? Хто ви є?

Так він сего навіть не знає? — думаю собі і мовлю:

— Я дим.

І отсе показуєть ся, що я дим і що крім того є ще другий, справжній дим, що по давньому стоїть коло мене.

Лікар призадумуєть ся, мовчить і мовить нарешті:

— Так. Отже вас є тут двоє!

Відповідаю:

тах. Польські студенти політехніки також з цілковитою резервою заховують ся супротив покликів російських товаришів, котрі хочуть демонстраціями заявити свою солідарність з рухом, який проявив ся в цілій Росії. Інтелігентні круги польської суспільности заохочують свою молодіж до видержання на пасивнім становищі.

З Трансвалю доносять, що відділи бурів крутять ся вздовж цілого залізничного шляху Преторія-Коматіпорт, що хвиля перевертають якийсь поїзд а навіть і з перед самих окопів Преторії і з перед фронту англійських військ зносять патрулі і забирають худобу. — На залізницях північного Трансвалю здержано цілком залізничний рух. Френч мав наново розпочати воєнні операції „в великім стилі“, перервані — як англійські жерела доносять — наслідок мирових переговорів і великих злив, але мусить їх зачинати майже наново, бо бури використали застій в операціях, дрібними відділами попролирали ся через лінії Френча і знов розлізли ся по цілій провінції. Кіченер хотів завішене оружжя використати в тій цілі, аби его військо, котре було вже вичерпане і неспосібне до ніякої воєнної операції, відпочало; хотів дальшу воєнну акцію здержати аж до хвилі, коли з Англії прийде обіцяних правительством 300.000 свіжих військ, аж прийде свіже оружжя, амуніція і — що найважніше, свіжа одіж. Бота здає ся знав о що Кіченерови розходять ся, зірвав переговори скорше і на ново розпочав воєнні операції. Окрім того Кіченер був тої гадки, що ліпше дати бурям якісь уступки і скінчити війну, котрої кінця і результату нині не можна предвидіти. Англійське правительство було іншої гадки і казало предложити Боті услива, які він не уважаючи еще справу за цілком програу, мусів відкинути. Один бруксельський дневник доносить, що Сельсбері давав Боті на случай его капітуляції, поса-

— Так, є нас тут двоє.

Він сьмієть ся.

— А се красно. Так лягайте обоє, ви і учителька.

— Як то обоє? А дим? Забув про дим?

Мовлю:

— Ні, нас тут є не двоє, але троє. Він сьмієть ся:

— Все одно! Так лягайте всі троє!

Я думаю собі:

— Як се можна лягати так у трійку! А як ті не схочуть? Треба поспитати ся...

Мовлю:

— Треба поспитати ся...

Він годить ся.

— Ну, добре, поспитайте ся!

Питаю ся

Наперед звертаю ся до учительки: „Чи можемо лачи учителько?“ — Вона відповідає: „Не годить ся. Зрештою не знаю, най дим скаже!“

Я звертаю ся до лікаря:

— Учителька каже поспитати ся диму.

Лікар дивить ся, курить папіроску і мовить:

— Добре, прошу поспитати ся диму!

Я питаю ся:

— Диме, чи можемо лачи?

А дим відповідає:

— Лачи — се дим і не лачи — се дим. Все — дим.

(Конец буде).

ду генерального губернатора Трансвалю з платнею 200.000 франків річно. Бота з обуренєм відкинув се предложене.

З Пекіну доносять, що англійський посол предложив слідуєчий проект, котрий має на цілі уlepsенє Хіні сплати воєнної контрибуції: Заведене податку від соли, котрий принесе 20 мільонів тaelів. 2. Заведене податку від прибережного мореплавання, котрий принесе 2 до 5 мільонів. 3. Введенє акцизи, котра дасть що найменше пів мільона. 4. Обложене податком фрахтових лодок, що принесе 3 мільони. 5. Знесенє правительствених данин в натурі і заміна тих данин на го-тівку, з чого треба надіяти ся 2 мільони доходу. В той спосіб можна би на сплату контрибуції видобути поверх 27 до 30 мільонів тaelів.

Третій з'їзд славянських дневникарів.

На з'їзді славянських дневникарів, що відбув ся 9. с. м. у Дубровнику, реферувал редактор „Narodn-ix List-iv“, Аниж, про устроєне славянського бюра кореспонденційного. Чех Говорка, редактор „Hlasa Narodu“, говорив про заложене „Союза славянських дневникарів“ а проф. др. М. Здоховскі реферувал про потребу культурного і політичного взаїмного зближення славянських племен. Далі слідували реферати про знесенє заборони поштового дебюту для кількох славянських часописів в Босні і Герцеговині і в Австрії, далі реферат дра Володимира Левинського про відносини славянської преси в Австрії до Балкану.

Над кожним із сих рефератів дискусювано. В часі дискусії над рефератом Анижа висказав се. Стояловскі бажає, аби в виду того, що заложене славянського бюра дневникарів не скоро ще наступить, дневники інформували ся про славянські справи у вірогідних жерел. Бесідник зазначив, що таке трактуванє справи є головню потрібне в обговорюваню Росії в політичній пресі галицькій.

Пізніше викликав іще сильну дискусію реферат Здоховського. Учасник конгресу Вергун, віденський кореспондент часоп. „Новое Время“, виступив сильно проти уступу резолюції, в якій початковий тепер славянській солідарности надано напрям противний панславизмови. Ческе компромісове внесенє узглядало і ті бажання. Промавляли Кроті Радіх, Геря і Ваніні. Референт проф. Здоховскі збив нарешті твердженє Вергуна. Аниж в імени Чехів взяв назад своє внесенє, зазначаючи, що Чехи ставляючи його, мали на меті виключно зближенє, а не розріз Славян, але при такім ході дискусії резигнують з того внесення. Потім резолюцію Здоховського ухвалено великою більшістю. За резолюцією голосували Поляки, більшість Чехів, Кроті, Словенці і Словаки. Вергун хотів внести ще один протест проти ухваленної резолюції, збори однак відкинули внесенє відчитання сего протесту.

На телеграфічні запросини бурмістра Любляни Грібаре ухвалено, що IV. з'їзд славянських дневникарів має відбутися нарік у Любляні. О год. пів до 4. замкнено офіціальну часть нарад з'їзду.

Зложене срібного вінця від Поляків у стіп Гундуліча мало ціху імпонуючої демонстрації. Кроаці стоваришенє, а особливо народні і робітники явили ся зі своїми прапорами і усталив ся коло пам'ятника. Публіка заповнила велику площу. Коло 40 Сербів старали ся розбити збори, але кроацькі робітники виперли їх і привернено по кількох хвилинах цілковитий спокій. Принесений Поляками вінець повитано ентузіастичними окриками.

Хилієскі в польській промові славив Гундуліча як духового героя Кроації. Потім промавлє проф. Завілієскі по кроацьки, що викликало загальне одушев-

ленє. По промові відіграно польський і кроацький гимн. Бурмістр Цінгірія дякував за сей доказ приязних почувань Поляків і закінчив окриком у їх честь.

Вечером відбув ся бенкет, виданий у честь учасників з'їзду громадою міста Дубровника. Присутних було коло 200 осіб. Піднесено багато toastів — між ними в честь Толстого, і рішено вислати до него телеграму. Бенкет тривав до півночі.

З нагоди сербської демонстрації перед зложенєм вінця на статуї Гундуліча арештовано 5 Сербів, що брали участь в демонстрації.

У вівторок звиджувано околиці Дубровника, в середу відбула ся прогулянка до Каттаро.

НОВИНИ.

Чернівці, 11. марця 1901.

Календар. С у б о т а, 31./III. (13./IV.) с. с. Іпатія, п. о. Акакія, с. Веніам.; Р.: Герменгільди. — Неділя, 1./IV. (14./IV.) Ж. Воскресеніє Господнє; Р.: Раймунда.

В пам'ять Шевченка устроєне філія „Рускої Школи“ в Кіпмани в четвер по великодній к о н ц е р т. Докладніші вісті подамо в слідуєчій числі.

Руский театр заїде по провідній неділі на цілєк представлєнь до Чернівців. Близіші відомости подамо на другий раз, а тепер вже звертаємо увагу буковинських Русинів, що обовязком їх є піддержати народну сцену, вчащаючи як найчисленніше на вистави, що складати ся муть із зовсім нових штук театральних.

Виділ тов. „Родина“ у Відні дякує сердечно Вп. послу Барвінському за прислані учебники рускі (букварі), о котрі Вп. посол постарав ся і прислав для новозаснованої школи для початкучих. — Будзакюк, голова.

Цінаве. Вчєра принесло вечірне Slowo polskie під заголовком „Nowe codziennie pismo ruskie“ таку новинку: „Не для цілей політичних, але в першій лінії аби громадї руских писатєїв, поліпшаючи бит через постійну місячну плату, дати можливість до спокійної о завтра, отже до видатнішої праці, намірає о. митрополит Шептицький оснувати велику щоденну часопись руску. Сеєя часопись має мабути зачаті виходити від послідного кварталу с. р., отже від 1. вересня“. — Рівночасно, бо також у вчєрашнім числі, помістив і „Руслан“ новинку п. заг. „Фантазія Slowa polsk'ogo вибула на святах і зробила таку вість“ (дальше йде текст таків самий, як в Slow-i polsk-im). — Оно цінаве. По перше цікава сама справа дневника. По друге цікаво, що вість про митрополитий дневник появила ся рівночасно в Slow-i polsk-im і в „Руслан-і“. По третє цікаво: хто поінформувал два дневники одного і того самого дня, що „дневник буде виходити“ і що се „фантазія“, — і чия то така „хитра“ штуця?

Одно око — 25 процент зарібку. Візник Штайнвендер стратив в дивний спосіб одно око. Він орав на полі близько шляху залізничї державної, коли надїхав поїзд, а з комина локомотиви вилетїла искра і впала Штайнвендерови в око. Він почув зараз страшний біль і мусів піти до шпиталю. Тут показало ся, що нема ради і треба було ему вибрати око, щоби друге уратувати. Штайнвендер запізнав тогди товариство залізничї державної о 20.000 корон за біль, який витерпів, о 315 корон страти зарібку від 24 марта до 15 червня і о ренту по 45 корон на ціле жите в наслідок зменшеня здібности до заробкованя. Залізничя через свого адвоката взяла ся доказувати, що Штайнвендер все лиш удавав, що не стратив ока від искри з локомотиви, але від того, що ему валило бризануло в око, отже відмавляла заплати за біль і ренту за утрату заробкованя. Адвокат позиваючого представив однакож свідків, котрі доказали, як що було і сенат суду торговельного розсудив при оногдашній розправі, що товариство залізничї державної обовязанє заплатити пошкодованю 2000 кр. за біль, 220 кр. за утрату зарібку і 15 кр. ренту. Отже при вимірі ренту — і се іменню важне для подібних слу-

чнів — прийняв сенат за основу, що страта одного ока рівняє ся 25-процентному зменшенню зарібку.

Через жінку — в арештантські роти. Оногоди закінчив ся в Петербурзі процес, предметом якого була справа, що зробила була свого часу велику сенсацію в петербурзьких вищих кругах. Дня 2-го липня минулого року застрелив був капітан Юліан Гекер професора Германа Донберга одного із найперших в місті окулістів, котрий мав любовні зносини з жінкою Гекера. Перед тим Гекер старав ся поговорити з Донбергом на розум і зажадав від него, щоб Донберг оженив ся з его жінкою по їх розведенню і заплатив кошти реоводу. Донберг не хотів того зробити, а тоді Гекер добув револьвер і стрілив в Донберга, котрий опісля ще того самого дня помер. Суд засудив Гекера на три роки в арештантські роти і на утрату прав.

Скарби сучасних монархів. Одна англійська газета порівнюючи скарби теперішніх монархів так пише: В двох малих кімнатах замку Віндзор уміщено лиш саму золоту і срібну посудину вартості двох мільйонів фунтів штерлінгів (48 мільйонів кр.). Один золотий сервіс на 150 гостей оціняють на 192 мільйонів корон, а золота ваза, що світить ся сотками дорогоцінних каменів має вартість 9,600,000 корон: золота голова тигра з очима і зубами, з кришталів і янтарю з литого золота величезні полунишки, стільчики, фляшечки, пшты з чистого золота, водогрій рожевої води, величезні ведра до студження вина і на пунш, пречудно цизельовані чаші представляли самі про себе не малий масток. Порцелину, яку посідала королева Вікторія оцінюють на 72 мільйонів корон а один сервіс десеровий представляє дохід одного міністра за всі часи. Дорогоцінності в королівській короні представляють вартість 60 мільйонів корон. Але лиш два предмети із того множенства, які знаходять ся в скарбниці перського шаха, перевищують своєю вартістю всі ті скарби англійського двору. Один то золотий глобус, на котрім всі краї землі суть означені мозаїкою з дорогих каменів, діамантів, рубінів, сафірів, смарагдів і других рідких каменів підчас коли около підстави глобуса знаходять ся величезні золоті монети, з котрих кожда представляє вартість 660 кр. Сам той глобус оцінюють на яких 24 мільйонів кр. Побіч него стоїть скляна скринька дві стопи довга, а півтора стопи широкі і висока; она єсть до двох третин наповнена найрідшими перлами які лиш коли знайдено. То суть лиш два предмети з тої найбогатшої скарбниці, яка лиш єсть на світі, а котрої дійсної вартості ніхто не знає. Шах має крім того, ще й багато золотих та срібних посудин вложених діамантами, смарагдами, рубінами і сафірами яких нема нігде в світі. Та й російський цар має величезні скарби. Самі корони царя і цариці представляють вартість 80 мільйонів рублів, а багатства в скарбниці на Кремлі в Москві суть так великі, що треба би доходів за один рік з цілої англійської держави, щоб їх заплатити. Так само багатий єсть і султан турецький та ще кількох раджив індійських, з котрих найбагатшим єсть Ганквар з Бери. Він має самих дорогоцінних каменів вартості 60 мільйонів, а один его ковч представляє вартість 7 мільйонів корон і єсть цілий штучно напінтий перлами і діамантами

Пригода двох воздухоплавців. Берлінське товариство повітряної плавби пустило миналого четверга баллон „Берзон“, в котрім летіло двоє воздухоплавців. Сильний вихор вхопив баллон і ніс ним світами. Коли відтак в позаднім Поморю хотіли спустити ся на землю, проводир баллонової їзди др. Брикельман впав з коша під баллоном, а баллон з другим воздухоплавцем полетів ще далше яких 30 кілометрів. Баллон летів понад якесь озеро, а тоді той другий воздухоплавець, берлінський рентер Габель погодив ся, що остаточно все одно умирати, чи забити ся, чи утопити ся, отже постановив собі скончити з баллона в озеро в тій надії, що чей борше виратув ся на воді, як коли-б вітер де вдарив ним оба які дерева або козуб випав на землю. Отже скончив дійсно із значної висоти у воду та й виратув ся щасливо, а баллон полетів далше і доси ще его не знайдено, бо

здає ся, що упав в море і там пішов під воду. Товариство має з того 6,000 марок школи. Др. Брикельман, коли впав з баллона, пішов в тій напрямі, як віяв вітер і відшукував свого товариша, котрий щасливо вилетів ся з озера

Не забувайте на „Народний Дім“ в Чернівцях!

21)

ПЕДАГОГІЧНИЙ ФЕЙЛЕТОН.

1. Виховане домашнє (родинне).

Коли би родичі мали час і знали заняти ся вихованем дитини, як би була цілковита згода батька й матери зглядом поступованя супроти дитини, коли-б они не кермували ся часто сліпо до них любовю, як би на остаток самі були завсїгди і наскрізь добре виховані; то виховане на лоні рідні було-б найлучшою формою вихованя і провадило-б найлегше до осягнення мети вихованя. Однак як мало таких родин, що посідають ті пожадані услїви цілковито і всесторонно! Огнем родини є родинна любов, крім того сам устрій родинний улекулє вихованє і надає средствам вихованчым більшої ваги. Повага батька наклонє дитини без труду до послуху, а мати провадить дитвору любовю; взаїмна любов членів родини і почутє єдності розбуджує почутє товарищескості, любови ближнього і иньші прикмети моральні. Родинне вихованє послугує ся методою плеканя, зносин, правління, (порядок домашній, звичаї й обичаї), прищипуваня.

Хоч тим раз трудніші услїва життя, тяжка боротьба о хлїб насущний все більше утрудняють родичам займати ся вихованем дитини, а в декотрих верствах суспільних роблять его майже неможливим, то все-ж такі сирітство представляє в сїм згляді услїва ще гірші.

Сироти або й діти покинуті родичами, що виховують ся в приютах, позбавлені оживляючого тепла родичів і рідні, що так спасенно впливає на ум диточий.

2. Діточі огородеці і приюти.

З домашнім вихованем получене й вихованє шкільне. В більших містах, іменн-ж в Німеччині не настуває шкільне вихованє безпосередно по домашнім, там між домом а школою посередничить огородець диточий названий також, по своїм творцї Фреблю, Фребльєвським.

Діточий огородець, приступний впрочім лиш за сїбіїїшим родинам, має приготувати до шкільної науки за помічю відповідних до віку вправ тіла і змислів та природного способу образованє душі. До такого огородеця посилають дитини чотири-, п'яти- і шістьлітніх. Усяка шкільна наука виключена з огородеця. Забавами Фребльєвськими, се-б-то пилкою, кулями, кісточками, ковбочками, бичиками, плетеном, рисованем на картках, викопуванем і наліплюванем, співом, оповіданнями, показуванем предметів і рисунків та їх обговорюванем займають в огородецях дитвору, розвивають правильно її дух і образують чувства.

В містах головних, фабричних, тут і там по селах існують приюти (охоронки) для малих дитини таких родичів, що ізза свого занятя мусять лишати їх дома без усякого дозору. Такі охоронки дуже хосенні, а крім плеканя змислів повинні займати ся також вправами тілесним сил і розвитком духа, приміненем до віку, на віір занять Фребльєвських.

3. Вихованє шкільне.

Шкільне вихованє обіймає нові чинники виховавчі, яких дома нема. Перед усім входить дитина до збору ровесників, що в школі мають рівні права і обовязки, она мусить підчиняти ся приписам шкільного порядку і повазі учителів та приновлює ся згодом-пригодом до дійсного життя в суспільності, она побірає в кінці й науку, що образує круг її гадок, а крім того впливає в виді витворюючих ся засад на напрям волі й діл.

Про виховавчу задачу школи й про виховавчі обовязки учителя подає нам близькі сказівки „Порядок шкільний і науковий“. (Розпорядок міністерства просвіти з дня 20. серпня 1870, а. з. д. ч. 105).

4. Вихованє в закладах виховавчих.

Вихованє в закладах містить в собі урядженє дому і школи та має заступити домашнє й шкільне вихованє. При однолітнім поступованю може таке вихованє мати найсильніший вплив на вихованка.

Виховавчі заклади (пансіонати, виховавчі інститути) мають ріжні цілі і повстали з ріжних потреб. Іноді повіряють родичі свої діти вихованчым закладам, бо або не хочуть, або не можуть заняти ся їх вихованем. Сирітство є також причиною, що діти виховують ся в закладах.

ПАРЦЕЛІ

під будову, в дуже краснім місци, майже осередок Чернівців, — під користними услївами і дуже дешево

— **суть на продаж.** —

Близших інформацій удїляє Н. Грабчук, ул. Бальна ч. 13 (Balschgasse) в Чернівцях.

Книги для кас райфайзенських

як також

відповідні друки

можна дістати лиш в друкарні тов.

„Рускої Ради“ в Чернівцях.

Опущені, зіпсовані діти виховують ся в приютах і в домах для поправи. Є також заклади, що виховують для певних станів, се-б-то: семінарія учительська (бурси, інтернати), духовні семінарії й військові інститути.

І фізичні та душевні хиби, що так часто лучають ся, спонукують не раз до організації окремих заведень пр. заклади виховавчі для тупоумних, для ідіотів, для темних і глухонїмих.

Вихованє в закладах має побіч деяких добрих також і лихі сторони. Таке вихованє вимагає, щоб вихователь посвятив ся виключно справі вихованя молодіжи повіреної закладови, що є річю вельми тяжкою. Відтак ширять ся іноді в виховавчих заведенях ріжні пороки і хиби, наколи надзїр не обіймає ненастанно усі занятя вихованка.

а) Виховавчі заведеня для темних (сліпих).

Діти темні, се-б-то позбавлені що найважнішого змислу, значить зору, потребують старанної опіки в спеціальних заведенях, щоб могли умово сяк-так розвинути ся й не стати тягаром для родини й для суспільности. Такі діти в порівнаню з дітьми здоровими дуже бідні що-до запасу виображінь, їм недостає усяких виображінь, що то їх зір впроваджує до душі. Сю хибу треба заступити виображіннями, достарчуваними через иньші змисли, іменн-ж слуху та дотику. Се образованє вельми мозольне, мусить відбувати ся докладно, повільно й систематично. Темне дитя мусить кожний предмет як найстаранніше обмацати руками, бо лиш таким чином може набути докладного погляду о яким небудь предметі.

Взагалі треба темних дитини вправляти у всіх сих зручностях, що то в них вправляють ся й діти видючі. Годі проте супроти таких дитин поводити ся фальшивим милосердем, та прищипувати їх до ріжних дрібних услуг (як до одягання, до роздягання, гудованя і т. п.), що й они самі можуть виконувати, — бо такий поступок зробив би їх зовсім необоротними. Навпаки треба їх загоді прищипувати до самодільности.

Темних дитин треба прищипувати до харноти, зручности, чемности, соромливости й так занимати, щоб їх руки і ноги ставали меткими й зручними та сильними, щоб заострювали ся їх слух, дотик, нюх і смак, а при тім щоб розбуджували ся й розвивали ся і душевні здібности сих дитин. Средством до того є відповідні гри, вправа рук і ніг, рух на свіжійм воздуху, розмова з дітьми і принука до точного наслідуваня.

Треба також поборювати лихі привички, що у темних дитин розповсюднені а то: аби не довбали в носі і в очах, не кивали непотрібно руками й ногами, не хитали тілом підчас стояня і сидженя, не держали ся похило. Треба також заборонувати, аби не сиділи дармо, не задумували ся, не були нехарні, жорстокі й простакуваті, забороняти-б також неприличні бесіди і діла. Все, що в щоденнім житю людем потрібне, повинні темні діти подрібно пізнати, тим то й предмети з їх окруженя, а плоди природи треба їм піддавати під змисли і їх з ними познакомлювати.

Думанє й пам'ять образує ся відповідною наукою, головн-ж рахунками, відгадуванем легких загадок і вправами пам'яті.

Релігійні чувства вимагають дбалої плеканя й образованя; у дитин темних треба виробити довіреність до Господа Бога, щоб здавали ся на волю Божу, були терпеливі й відважно зносили ріжні неогоди й прикрости; вкінці треба конче виіти в них віру й надїю.

Вихованє темних дитин в родиннім домі завдає чимало труду, іззачого найліпше віддавати такі діти до виховавчих закладів для темних.

В закладах для темних працюють над релігійно-моральним вихованем вихованків і вчать їх предметів наукових, приписаних для народних шкіл, винаючи рисунків, а додавши хіба музику й ручні роботи.

Ті заведеня повинні заразом мати завдачу, прищипити своїх вихованків до самодільного заробітку. Для темних найвідповідніші отсі ручні роботи: плетанє крісел, поворозництво, кошикарство, шиткарство, шевство, роботи з дроту, скубанє вовни й піри і т. п.

Закладанє домів, де працювали би темні, що виходять із виховавчих заведень, вельми пожадані, бо там дістають они за свою роботу нагороду, що вистарчає їм на прожиток. Темні діти, непоміщені в виховавчих заведенях, обовязана місцева народна школа приїмати і відповідно занимати; з голосної науки такі діти чимало єхснкують, та розвивають ся до того ще й умово й морально.

(Дальше буде).

Весняні річи найновіші вже прийшли

в гандлю **Б. БАЛЬТІНЕСТРА** молод. Чернівці, ул. Головна ч. 3.

Капелюхи для панів і хлопців фільцові; чорні і з найрозмаїтших модних крапок; з найславніших п. к. фабрик І. Генрика Іта у Відні, Осип Піхлер і сини у Грацу як також з фабрик Борзаліно, Гіузенпе, Фрателло в Александрії.

Мужески капелюхи від 3—к. до 12—к.
Хлопців " " 1— " " 3— "

Краватки вилучно найновіші десени в найбільшій виборі.

Рукавички французького фабрикату (Glacé) швейцарські і до прання усе під гваваницією; даліше також Ерси-Флор і шовкові рукавички.

Бронзові і всілякі річи зі срібного срібла як: найновішого заграничного фабрикату годинників канделябрів, карабок, гарнітури до писання і куреня, всілякі фігури і т. п.

Товари обувні, лиш добрі фабрикату для панів, дам, дівчат і дітей. Головний склад французької фабрики обуви А. Сапек і Howlett & White, в Англії найліпшої сорти:

Мужески черевики від 8—к. до 20—к.
Дамски " " 7— " " 24— "
Для дівчат і дітей " 2-50 " " 8— "

Домашні черевики в найліпшій гатунку і найбільшій виборі.

Кальози найбільший склад з найбільшої петербурської фабрики.

Парасолі від дощу і сонця в найліпшій гатунку і найбільшій виборі.

Мужески сорочки під гаранцією, нічні і денні, ковпирі, маншети, хустки до носа, мужески шпиритки, дамски і для дітей панчохи в найбільшій розмірі.

Гарнітури до писання, стоячі сигарки, рами до фотографій і т. п.

Принадне купно: бурштинові сигарнички від 1-25 зр. до 10 зр. разом з футераліком.

Склад ц. к. привілейної фабрики товарів з альпаки і хінського срібла В. Бахмана і Сп. у Відні.

МАГАЗИН

фірми

М. ЯКУБОВСКИЙ

передтим Якубовский і Ярра

Чернівці, Ринок ч. 5 під „Чорним Орлом“

поручає свої виробы із хінського срібла іменно:

вироби люксові, підставки, ліхтарі, канделябри, етажери, жірандіери, тютюнарки, папіросниці, цукорниці, маслівниці, самовари, зеркала, таці, сервіси на оцет і оливу, імбрички, чайники і т. п.

Цілковиті урядження для гостинниць, каварнів і цукорнів.

Спеціально поручає свій склад знарядів церковних.

Випожичає також сервіси на балі, весіля і т. п.

Порошок до чищення виробів золотих, срібних і плятированих.

Повизше згадані товари продає ся

по дуже уміркованих цінах.

Гварантує за добрий товар.

Замовлення з провінції висилає ся відвотною почтою.

З поважанем

М. ЯКУБОВСКИЙ.

2-7

Для селян!

САМОДІЛАЮЧА СИКАВКА

до

підливання всяких рослин

до пошея для менших потреб.

МАШИНИ до

кошеня і громадженя сіна, трави і збіжа.

Найліпші

Машины до сїяня

єуть Пр. Маифарта і Сп. найновішої конструкції

„АГРІКОЛА“

(Систем Шубрада)

сїяти нею можна всіляке зерно незмінючи колеса під гору і долину. Хід має найменший і найбільшу тривалість і дістати ту машину можна за як найменшу ціну.

При ужитю тої машини можна зискати на часі, роботі і грошах.

Праса ручна до сїна і соломи, молоцарні, машини до чищення збіжа, плуги, борони і т. п.

вирабає і відставляє яко спеціальність під гваранцією в найновіших і найліпших конструкціях фабрика

РН. MAYFARTH & CO.

kaiserl. königl. ausschl. priv. Fabriken landwirtschaftlicher Maschinen
WIEN, II. Taborstrasse Nr. 71.

Фабрика нагороджена більше як 450 срібними — бронзовими медалями.
Наталяги і цінники на жадане висилає франко.
Заступника і розпродавача тих машин пошукує ся.

Найліпші

МАШИНИ ДО ШИТЯ

є так звані обручкові (Ringschiffchen).

Сі машини йдуть дуже легко і надзвичайно скоро (2000 штихів на мінуту). Сі машини мають приряд до гафтованя і приряд до остреня голок та ножиць. Окрім сих маю ще найновіші машини для шевців, кравців, римарів і такі, що шиють для потреби в перед і взад.

За кожду машину гварантую 5 літ.

Продаю за готові гроші і на виплат дешевше як всюди, хто невірить най переконає ся.

В. Данилевич

машиніст
в бровари Штайнера ул. Двірцева ч. 21 в Чернівцях.

Т. Файлес

уєувач нагніток

улиця

Руска ч. 6.

Чернівці,

Яко дамскі фризьерна

„Secession“

як також спеціальстка у всіх париских дамских фризюрах поручає ся пані

АННА ВАЙС,

Чернівці, Tempelgasse 6,
(сальон фризьерский Леона Вайса),

котра у Відні за знаменитой смак у стилю „Secession“ і за фризьерску техніку була подвійно відзначена медалями.

Ціни приступні.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворено в неділю і свята від 9 до 11 години рано.